

HELENA MNISZEK

Nguyễn Hữu Dũng dịch

Con hời

vh NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC

HELENA MNISZEK

CON HỦI

Tiểu thuyết

(Tái bản)

HỮU DŨNG *dịch*

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC

Dịch từ nguyên, bản tiếng Ba Lan
Helena Mniszek

TREDOWATA

Wydawnictwo Literackie, Krakow, 1972
(dựa theo bản in lần thứ 3 năm 1911)

MỤC LỤC

LỜI GIỚI THIỆU
PHẦN THỨ NHẤT

I

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

XII

XIII

XIV

XV

XVI

XVII

XVIII

XIX

XX

XXI

XXII

XXIII

XXIV

XXV

XXVI

XXVII

XXVIII

PHẦN THỨ HAI

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV
XVI
XVII
XVIII
XIX
XX
XX
XII
XXIII
XIX
XXIV
XXV

LỜI GIỚI THIỆU

Năm 1909, khi tiểu thuyết *Con hủi* - tác phẩm đầu tay của Helena Mnhiséc, một nữ văn sĩ Ba Lan chưa được ai biết đến - ra mắt bạn đọc, các nhà phê bình văn học đương thời lạnh nhạt và hờ hững đón tiếp tác phẩm, họ cố viết đôi lời bình luận công thức và sáo rỗng. Họ đều nghĩ rằng, sau một kiếp sống ngắn ngủi và thảm lạng, tác phẩm sẽ âm thầm và hờ thẹn chịu sự lãng quên của đời, như vô vàn tiểu thuyết khác của “nữ phái” mà thôi. Không ai có thể ngờ được rằng, *Con hủi* của Helena Mnhiséc lập tức trở thành một hiện tượng văn học làm náo động thị trường xuất bản, được tái bản liên tục hàng chục lần với số lượng kỷ lục hồi ấy, là tác phẩm văn học bán chạy nhất trong khoảng thời gian giữa hai cuộc chiến tranh thế giới, rồi sau đó được dịch ra nhiều thứ tiếng nước ngoài và đã hai lần được đưa lên màn ảnh.

Không những thế, *Con hủi* còn trở thành đề tài gây tranh cãi gay gắt giữa người đọc và một số nhà phê bình, khiến tốn không ít giấy mực. Người đọc - đặc biệt là các thiếu nữ nói riêng và phụ nữ nói chung - hâm mộ tác phẩm đến mức cuồng nhiệt, nhiều thế hệ “phái đẹp” coi nó là tác phẩm hay nhất, là sách gối đầu giường, là đỉnh cao của những niềm hy vọng và mơ ước. Họ đóng bì da, khảm bạc truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác như một thứ của gia bảo. Còn giới phê bình thì trái lại. Từ chỗ phẩy tay coi thường, một số nhà phê bình cay cú trước nhiệt tình sôi sục “đến không thể hiểu nổi” của người đọc, đã chuyển sang công kích tác phẩm, mở cả “một cuộc chiến tranh thật sự” (như lời nhận xét của báo chí Ba Lan đương thời) chống lại tác phẩm của cô gái trẻ chưa từng có tên tuổi trên văn đàn thuở ấy.

Helena Mnhiséc (Helena Mniszek) tên thật là Ravich Rađômiska thuộc dòng họ Mnhiséc Tokhugionhixki, sinh năm 1878 tại điền trang Kurotruxe tỉnh Vólunhe. Năm 1899 bà lấy ông V.Khugiurnxki, chuyển đến sống ở Platerôvô (Litva), được bốn năm thì chồng qua

đời. Năm 1910 bà tái giá, lấy ông A.Radômiski, theo chồng về điền trang Rôgale, sau đó chuyển đến trang Khukharu ở tỉnh Puôxki (Ba Lan). Năm 1931, bà lại góa chồng, ở với gia đình tại đó. Mùa thu năm 1939, đại chiến thứ hai bùng nổ, bà bị quân Đức đuổi khỏi nhà, phải chuyển đến Xabnhi vùng Pôđlasie rồi mất tại đó năm 1943.

Trong hai mươi năm hoạt động văn học (1909-1930) bà để lại nhiều tác phẩm, đáng kể nhất là các tiểu thuyết: Con hủi (1909), Đại công tử Mikhôrôvxki (1910). Những ngù lông xào xạc (1911), Cậu chủ (1912), Các quận công của rừng (1912), Gahenna (1914), Những kẻ thờ phụng quỷ sa tăng (1918), An sĩ (1919), Chàng Vecte (1921), Quyền của người (1922), Nhân sư (1922), Hoàng hậu Gizella (1925), Ông bà chủ (1927), Từ mảnh đất của nước mắt và máu (1927), Hoa mộc lan (1928), Những người hậu chiến (1929), Nam châm của những con tim (1930)... Và một số tập truyện ngắn khác nữa. Bà còn nhiệt tình tham gia nhiều hoạt động xã hội.

Con hủi là tác phẩm tiêu biểu và nổi tiếng nhất của H.Mnhiséc. Tác phẩm là một câu chuyện tình thơ mộng và đắm say, trong sáng và mãnh liệt, tươi đẹp nhưng thấm thê của đôi thanh niên tài sắc, chống lại những ràng buộc của đẳng cấp quý tộc để bảo vệ hạnh phúc mà họ đã chọn. Chàng - đại công tử Valdemar Mikhôrôvxki - là một thanh niên quý tộc thuộc dòng họ quyền quý nhất nước, nhiều thế hệ từng đảm nhiệm những cương vị cao sang. Chàng có học thức, giàu có, quảng giao, nhiệt thành, can trường, mới mẻ trong tư duy, cả quyết trong hành động, say sưa và nồng nhiệt trong tình yêu. Nàng - Xtefchia Rudexka - chỉ là con gái một điền chủ nhỏ, thất vọng vì mối tình đầu đã rời gia đình đến làm gia sư cho cô ruột của chàng. Cảm vì sức, mến vì tài, lại mang trong tâm thức niềm khao khát của cuộc tình truyền kiếp bất hạnh từ đời trước (ông nội của chàng và bà ngoại của nàng từng yêu nhau tha thiết nhưng không lấy được nhau), đôi trẻ đã vượt qua những hiểu lầm đầu tiên, cảm nhận được giá trị đích thực của nhau và đến với nhau. Trải qua bao đấu tranh gay go, với gia đình, xã hội và với chính mình để bảo vệ tình yêu, tình yêu của họ đã thắng: họ được làm lễ đính ước và chuẩn bị cho ngày cưới.

Nhưng giới quý tộc không cam chịu thất bại, chúng đã hèn hạ dùng những thủ đoạn thâm hiểm để phá vỡ hạnh phúc đôi trẻ. Xtefchia gục ngã trước ngón đòn đê hèn ấy vào đúng ngày hôn lễ được ấn định, trong tấm áo cưới trắng tinh như tâm hồn trinh bạch và cao quý của nàng. Nàng đã chết để cho tình yêu thắng, như nhân ái vĩnh viễn chiến thắng cái ác trên cõi đời này. Cái chết thảm thương của nàng và hạnh phúc dở dang ấy là lời phản kháng quyết liệt, lên án những bất công đẳng cấp và thói hèn học ghê tởm đối với hạnh phúc của người khác vẫn tồn tại lẫn khuất trong một số kẻ mang danh con người, ngay trong những tầng lớp tự khoe là cao sang nhất.

Và vì thế, nhiều người coi Con hủi là một thiên Rômêô và Juliet mới, là bi kịch đối kháng giữa tình cảm chân chính với những định kiến xã hội hẹp hòi.

Nhưng trên hết, Con hủi là tác phẩm ca ngợi tình yêu - một tình yêu khó khăn và hoàn mỹ, một tình yêu đích thực và lý tưởng, có sức cuốn hút đến kỳ lạ, niềm khát vọng vĩnh viễn của con người.

Có phải vì thế mà mặc dù đã 90 năm trôi qua với bao biến đổi biển dâu về nhân tình thế thái, quan niệm xã hội và ngay chính bản thân tình yêu cũng đã đổi thay, nhưng Con hủi vẫn có chỗ đứng trong trái tim người đọc, nhất là bạn đọc trẻ. Có phải vì thế mà mặc dù người đọc thời nay dễ dàng nhận ra những nét ngây thơ và lý tưởng hóa trong câu chuyện tình của đôi thanh niên thời đầu thế kỷ, Con hủi vẫn đánh thức bao hoài vọng, bao khao khát cao quý, muốn được sống hết mình, được yêu hết mình, và khi cần - được hy sinh cho tình yêu ấy.

NGUYỄN HỮU DŨNG

PHẦN THỨ NHẤT

I

Ngày đã rạng. Bình minh đang tỉnh thức.

Vùng sáng phương đông mỗi lúc thêm trải rộng mãi ra. Từ sắc hồng, nó ngả sang màu nhạt, mỗi lúc một sáng hơn, gần như trong suốt, thêu trên nền vải óng vàng.

Không khí mang đấm hơi thở lạnh giá ban đêm háo hức hút thu ánh nắng mặt trời, làn sương mù ẩm ướt lắng dần, khí trời mỗi lúc một thêm tươi mới, trong lành.

Chim chóc tỉnh giấc đua nhau cất lên muôn ngàn tiếng hót véo von. Cây cối nở xòe những chồi tơ tháng năm xôn xao chào đón bình minh - vị tiên nữ dẫn đường cho thần mặt trời.

Tòa lâu đài ở đền trang Xuôđkôvxe lặng lẽ trong ánh hồng bình minh, nổi bật bởi sắc trắng tinh khôi của những bức tường và màu xanh tươi rói của rặng cây gia được xén tỉa cẩn thận trồng thành một vòng cung trang điểm cho mặt tiền.

Từ phía sau vườn cây ăn quả và khuôn viên, tiếng chuông của đền trang chọt ngân vang gióng giá. Trong sự tĩnh mịch ban mai, tiếng chuông nổi lên lạnh lạnh, lặn tròn, rắc tiếng vọng khắp các ngôi nhà của cư dân trang ấp. Bị thức giấc bởi tiếng chuông lạnh lói, gia nhân bật dậy, bắt tay vào công việc thường ngày.

Những người chủ trong lâu đài không bị thứ tiếng động kia làm mất giấc ngủ.

Nhưng lát sau, một chiếc cửa sổ kiểu Venêxi ở tầng một phía sau cánh trái lâu đài chọt mở ra. Hơi thở tươi mát của mùa xuân lùa vào những tấm rèm mỏng che mặt kính, mơn man mái tóc vàng mịn

màng như lông điều thử của cô gái Xtefchia Rudexka đang háo hức nghiêng ra với không gian.

Cô vẫn đang mặc áo ngủ, tóc hơi rối. Hồi chuông và tiếng cu gáy trong vườn đã đánh thức cô.

Buổi sớm mai mới trong lành sao, không khí làm cô tỉnh hẳn, cô say sưa hít sâu vào ngực.

Những đài hoa lóng lánh sương và tiếng chim lạnh lót khiến hồn cô say mê mơ mộng.

Đôi môi hồng hé cười tươi tắn như rạng đông, nhưng đôi mắt to màu hoa đồng thảo vẫn vương vấn nỗi u hoài, nỗi buồn không hợp chút nào với thân hình trẻ trung và giọng nói vui vẻ mà cô chợt thốt lên:

- Đời đẹp tuyệt vời! Không ngủ nữa, ta vào rừng thôi!

Cô rời cửa sổ, thay quần áo.

Bện lại tóc, cô búi thành một búi nặng sau gáy, tóc cô mềm, xoắn tự nhiên, che khuất đường cong mềm mại của đôi vành tai bé xinh và hai góc lượn của một vầng trán đẹp. Cô mặc chiếc áo dài giản dị bằng vải mỏng màu xám, đồ trang sức chỉ duy nhất một chuỗi hạt hồng mộng, long lanh như những quả phúc bồn tử lớn.

Mặc áo xong, cô ngó sang phòng bên cạnh. Tối sẫm trong những rèm cửa buông kín, căn phòng vẫn như còn say ngủ.

Xtefchia khẽ lẩm bẩm:

- Luxia vẫn ngủ say. Ta đi một mình vậy.

Cô nhón chân thật nhẹ nhàng đi ngang qua mấy phòng bài trí phong lưu và trang nhã. Đến gian sảnh thềm thang của lầu đài cô chợt dừng chân bất lực khi thấy các cửa ra vào lồng kính vẫn đang khóa chặt.

Một gia nhân tay cầm bàn chải chạy vội xuống cầu thang gác giúp cô. Gã dương to đôi mắt ngái ngủ nhìn cô, vẻ ngạc nhiên, song vẫn xăm xắn mở khóa.

Lát sau, cô gái chạy ra vườn hoa.

Đi dọc những lối nhỏ rải sỏi, cô hái đầy tay những đóa hoa thủy tiên thanh mảnh trắng ngần. Một chùm tử đinh hương tím sà trên cây xuống, đu đưa, tỏa hương man mác. Những đóa hoa thủy tiên trắng trong, thơm thơm, chứa đầy sương lạnh, những mắt hoa vàng sau hàng mi đỏ, nom như đằm lệ.

Cô thiếu nữ nghiêng những đài hoa trắng ngần vào môi và uống những giọt lệ ấy, miệng nở một nụ cười tinh nghịch.

Tuổi thanh xuân tươi trẻ và những ánh rạng đông đầu tiên của vàng thái dương hòa nhau thành một khúc nhạc hạnh phúc lớn lao, ùa vào lòng cô như cầu vồng muôn hồng nghìn tía.

Cô nhảy lên rung những chùm tử đinh hương lớn nhất để những giọt nước trong thơm ngát từ hoa rơi xuống mái tóc óng mượt của cô. Trong ánh lê minh, mái tóc màu sáng của cô loáng ướt như phủ trong sương bạc.

Cầm bó hoa tươi thắm trong tay cô rời khuôn viên bước vào vườn cây ăn quả, và nơi đây cô cũng thốt lên tiếng kêu đầy ngỡ ngàng. Những hàng cây đứng nghiêm trang, phủ đầy hoa, đẹp tuyệt vời. Những cây táo nở những chùm lá non hồng hào, trông sao trẻ trung như thể ve vuốt mắt nhìn. Những cây anh đào đầy hoa trắng trông hết những hàng thanh nữ đang đội vòng hoa cưới.

Hương hoa ngào ngạt, muôn cảnh tuôn chảy suối hương. Mặt trời dát vàng các đóa hoa, gió mang theo những cánh ong náo nức. Thỉnh thoảng, một cánh bướm trắng tinh rời cây bay vút lên như một đóa hoa linh động.

Say mùi hương, Xtefchia bẻ đôi cành anh đào nho nhỏ cài lên tóc, dắt vào thắt lưng, và người đầy hoa, cô bước mãi theo con đường hẹp trong vườn, hai bên trồng những bụi phúc bồn tử.

Con đường ấy dẫn tới một khu rừng nhỏ tiếp theo vườn cây ăn trái.

Xtefchia khẽ nghiêng cành cây sương đọng, phủ đầy những đóa hoa nho nhỏ như thể đã phai màu, trăm ngàn cánh hoa bàng bạc ấy

đung đưa trên những chiếc lá thắm màu, tạo nên một họa phẩm kì thú. Làn váy áo màu xám của cô phủ đầy một lượt sương lóng lánh, sương bắn cả lên mặt lên tay cô nhưng chỉ khiến cô thêm thích thú.

Cô chạy đến bên chiếc cổng rào nhỏ, mở ra và lội trong làn cỏ tươi tốt đẫm sương, cô băng qua dải đồng cỏ ngăn cách khu vườn cây ăn quả với rừng. Và cô cất tiếng hát giữa những cây thông cao vút và những cây lá bản tán xòe rộng.

Một chú sóc vút qua gần chân cô, nhảy tót lên cây. Lũ sẻ huyên thuyên ríu rít chuyện trò, chim gõ kiến mổ tót tót đều đều vào vỏ cây.

Một chú chim họa mi nào chọt cất giọng hót cao vút tuyệt vời trong khu rừng tống quả sủi cạnh đây, từ trong rừng sâu vang tiếng chim gáy - loài chim vô tư nhất trong các loài chim. Thế giới rừng sôi động sự sống, đầy ắp những tiếng hót, tiếng huýt, tiếng gọi nhau, tiếng cánh vỗ phành phạch, tiếng rì rào của những cành thông, tiếng ào ào của rừng phỉ tử, lúc âm âm, xao xác, lúc lạnh lót vút cao.

Những tiếng vọng được đánh thức lan xa, hòa vào nhau, nghe vui vui. Thiếu nữ tươi cười tắm nắng trời, đắm mình trong lá hoa xanh tốt.

Nhưng lát sau vẻ rạng rỡ của cô chọt biến mất. Một vờn mây đen nào chọt đến làm u ám khuôn mặt trẻ trung của cô, khiến ánh mắt trong hàng mi rậm sẫm màu như mờ đi. Đôi lông mày xinh đẹp chau lại trên vầng trán, cô buông tay thả váy áo váy dài chạm xuống làn rêu ẩm, thốt lên gượng gạo:

- Dẫu sao cũng có lý do để mà vui chứ!

Cô sực nhớ rằng thế là đã một tháng nay cô làm gia sư tại đền trang Xuôđkôvxe.

Thời gian trôi đi mới chậm chạp làm sao!

Chưa bao giờ cô nghĩ đến chuyện phải kiếm việc làm, cô không cần phải kiếm sống. Ấy vậy mà mọi sự lại xảy ra theo cách khác, về vật chất, chẳng có gì buộc cô phải làm nghề giáo.

Cô là con gái một gia đình giàu có thuộc Vương quốc^[1]. Ngoài cô, trong nhà còn hai đứa trẻ nữa. Cô mới tròn mười chín tuổi. Lúc này, vừa tản bộ trong rừng, Xtefchia vừa nhớ lại những hoàn cảnh đã khiến cô phải lìa xa tổ ấm gia đình.

Nổi bật trên tất cả là hình dung đẹp đẽ của chàng trai trẻ Edmun Prônnhixki và những tình cảm trẻ thơ của cô dành cho người ấy.

Khi chàng từ trường trung học Đublany trở về, vẻ đẹp trẻ trai của chàng ta đã thu hút ngay Xtefchia. Không kịp tìm hiểu bản chất con người, cô gái đã yêu say mê đầu tiên trong đời, yêu vội vàng, mù quáng, không một chút ái tình chân chính. Prônnhixki đã làm mê muội trí óc vốn mơ mộng và giàu xúc cảm của cô.

Sau khi kết thúc một học bổng tại Vacsava, Xtefchia tham gia các khóa chuyên đề. Và khi ấy cô mới được làm quen chút ít với giới thanh niên học sinh.

Phần lớn họ là những chàng trai thanh cao, với những say mê lý tưởng. Xtefchia cũng chưa bao giờ hình dung họ khác thế. Lợi dụng sự cả tin của cô, lại say mê nhan sắc của cô, Prônnhixki muốn chiếm đoạt tình yêu của cô nhưng đã khéo léo che giấu bản chất của mình. Thậm chí chàng ta còn chiếm được cảm tình của ông bà Rudexki thân sinh cô. Và cuộc tình kéo dài.

Nhưng thân sinh của Xtefchia không cho phép làm lễ đính hôn chính thức, mặc dầu đã biết đôi trẻ đã ngỏ lời với nhau. Ông linh cảm thấy chúng là hai con người có bản tính hoàn toàn khác biệt nhau.

Ông thân sinh cô không tin những sắc màu xinh đẹp bên ngoài của Edmun. Ông biết rõ “Prônnhixki Cha”, kẻ có những quan hệ với những loại người cặn bã xã hội. Còn ở con gái, ông nhận thấy biết bao nhiệt tình lý tưởng, bao tình cảm phong phú - và ông e sợ chờ đợi sự kết thúc của cuộc tình kia. Ông không hề nghi ngờ là điều đó sẽ xảy ra, nhưng ông lo cho Xtefchia...

Linh cảm đã không đánh lừa ông.

Chiều theo ý định của con trai, “Prônnhixki Cha” bắt đầu khéo léo

tìm cách dò hỏi (thông qua một viên dự thẩm) về món hồi môn của Xtefchia. Số tiền hơn chục nghìn đã khiến gã nổi cơn thịnh nộ.

Lão giải thích cho con nghe sự thiếu căn cứ của mối quan hệ ấy, bắt nó cắt đứt quách đi. Lão chứng minh cho con rằng với vẻ điển trai và tên tuổi của mình, nó phải cưới một người vợ có số tiền vài trăm nghìn là ít.

Cũng thời gian ấy, Xtefchia đã bắt đầu nghi ngờ ánh hào quang lóa mắt của người yêu lý tưởng của cô. Cô thử thách, tìm những vết đen. Trí thông minh và sự nhạy cảm đã xui cô làm việc ấy. Và sự đảo ngược đã xảy ra.

Chính Prônnehixki Cha đã đưa cho cô chiếc kính đen để nhìn sự việc, bởi lão bắt đầu câu chuyện đính hôn bằng cách hỏi cha cô xem cô được bao nhiêu tiền hồi môn.

Những lời ấy đã xóa sạch tất cả. Ông Rudexki cương quyết từ chối, và lấy làm hài lòng vì đã sớm phát hiện được những ý đồ thật của gia đình Prônnehixki.

Nhưng muốn được kiểm tra lại một lần nữa lòng cao thượng của Eđmun, Xtefchia đã can đảm nhìn thẳng vào vàng hào quang tinh thần chứa đầy vẻ đẹp của người yêu đã từng hấp dẫn cô.

Và cô đã trông thấy hiện tượng nhật thực u ám trên cái đĩa tròn màu sáng của niềm mơ tưởng của chính mình.

Cô đã trông thấy những vết đen to tướng của tính ích kỷ và thói phù hoa giả dối, thay vì những tình cảm thanh cao, cô lại nhận thấy một bản chất thô bạo chỉ hướng tới sự kiểm soát của bản thân.

Eđmun lộ mặt giống như loài hoa hút máu kia, chuyên dùng vẻ đẹp và mùi hương quyến rũ những loài côn trùng cả tin, để rồi khi chúng bị mê muội chịu vâng theo ma lực, nó liền khép chặt những cánh hoa và phô bày thực chất bên trong một cách vô liêm sỉ. Nó giết chết những con vật kia bằng độc tố si mê, hút máu chúng, sống bằng mạng sống của chúng.

Suyt nữa cô đã sa vào đóa hoa hình chén lừa lọc kia. May mà người ta đã cứu cô thoát chết.

Nghĩ đến chuyện cũ, Xtefchia ngồi xuống một gốc cây, hai tay ôm gối, cúi đầu buồn bã.

Sự thất vọng đầu tiên của cuộc đời để lại trong lòng cô biết bao cay đắng! Niềm tin vô hạn xưa kia vào con người đã bị suy yếu đi, nhiệt tình đối với những tình cảm sâu xa trở nên héo hắt.

Theo quan niệm riêng, cô gái cảm thấy không còn khả năng có những tình cảm nồng nàn, cô quên rằng mình mới mười chín tuổi đầu lại có một nhiệt tâm phong phú.

Một lớp váng băng mỏng mảnh của sự bi quan đã phủ lên những ước mơ lý tưởng của cô, lớp băng ấy đang dày dần lên, ngay cả ở Xuôđkôvxe này.

Sau khi cắt đứt với Eđmun, Xtefchia quyết định rời xa gia đình. Cô thấy xấu hổ và hối hận, muốn trốn chạy càng xa càng tốt. Cô mơ tới những vùng trời rộng lớn, những khoảng không gian xa xôi, cô khát khao lên đường!...

Với bản tính sôi nổi, cô vẽ lên trong trí tưởng tượng những bức tranh nhiều màu sắc, đầy huyền tưởng. Cô mơ màng trong những cảnh tượng chói lòa và chợt cảm thấy chật chội gò bó trong những hoàn cảnh từ trước tới nay. Sau một cuộc đấu tranh ngắn ngủi, cô cùng với cha ra đi tìm chỗ dạy học. Mọi lời khuyên giải của song thân không mang lại kết quả. Rốt cuộc ông bà đành nhượng bộ con, cho rằng đó chẳng qua chỉ là một ý muốn đồng đánh nhất thời nảy sinh do sự thất vọng đầu tiên trong đời, họ chỉ lo không chọn được chỗ làm thích hợp.

Chuyện tìm việc khá khó khăn. Cả Xtefchia lẫn ông Ruđexki đều cảm thấy khó chịu.

Một số bà chủ thấy Xtefchia hơi quá đẹp, nhất là khi bản thân họ đã mang sẵn định kiến hoặc họ có những cô con gái kém phần nhan sắc. Sau nhiều lần không thành, rốt cuộc hai cha con cũng tìm được việc làm. Nhan sắc của Xtefchia không làm mất lòng nữ nam tước Elzonovska, ngược lại - còn gây được thiện cảm của bà.

Song nam tước phu nhân lại hỏi cô xem liệu cô có cảm thấy buồn

chán ở điền trang Xuôđkôvxe không, bởi nơi đây chỉ có bà; một đứa con gái, người cha già cùng một người gia khách trú ngụ thường xuyên nữa - đó là thầy giáo cũ của anh bà. Nhưng đang khao khát được yên tĩnh nên Xtefchia thậm chí đồng ý chấp nhận ngay cả điều kiện nghỉ hè cũng không về nhà. Thực ra cô cũng hơi e ngại điền trang Xuôđkôvxe xa xăm kia, nhưng vẫn có cái gì thu hút cô đến đó.

Kể lại chuyện xảy ra trước khi cô gái xa gia đình, ông Ruđexki đã đề nghị phu nhân Elzonovska quan tâm chăm sóc Xtefchia, và ông đã nhận được lời hứa hẹn, tuy được thốt ra bằng giọng khá kênh kiêu nhưng cũng hàm chứa chút nhiệt thành.

Gốc gác quý tộc của nam tước phu nhân khiến ông Ruđexki không thật yên tâm. Ông không muốn con mình phải dạy ở một gia đình quý tộc, bởi ông hiểu rằng ngay cả trong những gia đình bình thường, một nữ gia sư cũng có thể gặp phải cách đối xử hết sức khác nhau. Ông run sợ khi nghĩ rằng trong lâu đài đại quý tộc, người ta có thể xúc phạm đến cô con gái ông.

Nhưng bên cạnh đó ông cũng biết rằng giới quý tộc nòi thường rất lịch sự, một ông chủ lớn thuộc dòng dõi lá ngọc cành vàng lâu đời bao giờ cũng tốt hơn nhiều so với một ông chủ lớn mới phát.

Chính cái họ của nam tước phu nhân đã khiến ông Ruđexki yên tâm. Ông nhận thấy bà thuộc loại những bà lớn hơi cứng nhắc song không phải không có những mặt đáng yêu.

Đến nơi làm việc, Xtefchia mới được làm quen với cô học sinh của mình. Luxia đã mười sáu tuổi. Đó là một thiếu nữ khá mảnh mai, xinh đẹp, nhưng quá tinh tế, có mái tóc rất nhạt và đôi mắt xanh thẳm khác hẳn mẹ cả bề ngoài lẫn tính tình. Cô gái hợp tính Xtefchia. Và chẳng mấy chốc giữa hai người đã nảy sinh một tình thân như bạn bè.

Xtefchia nhồm dậy, đi sâu vào rừng.

“Liệu mình có sống nổi ở đây đến cùng không nhỉ? Ôi! Mình không dám chắc đâu!” - cô thì thầm tự nhủ.

Tình yêu của cô đối với Prônnhixki chớp nhoáng và mảnh mai

như một kiếp bướm chóng tàn đã lụi tắt. Giờ đây cô lo ngại một chuyện khác. Mọi người ở đây đều tốt đối với cô, đặc biệt là người ông tuổi tác của Luxia - cụ Machây Mikhôrovski, một vị đại quý tộc điển hình, nhưng là một đại quý tộc đáng yêu. Cụ dành cho cô nhiều cảm tình thương mến, cụ gọi cô bằng cái tên âu yếm Xtenhia. Cụ bảo cái tên âu yếm đó gọi cho cụ thời trai trẻ tốt đẹp. Xtefchia không rõ những hồi ức ấy ra sao, nhưng cô cảm thấy biết ơn cụ về tình thương mến và lòng nhân hậu như một người cha. Song cô không thích người cháu nội của cụ, chủ nhân của trang ấp Xuôđkôvxe - đại công tử^[2] Valdemar Mikhôrovski. Anh ta sống ở cách đây hai dặm, tại điền trang Guenbôvitre và thường xuyên lui tới Xuôđkôvxe. Anh ta không từ một dịp nào để khiêu khích cô một cách trắng trợn. Cứ mỗi lần anh ta đến, Xtefchia lại bực mình, cô im lặng hoặc tức giận đáp lại những lời lẽ khiêu khích ác ý của anh.

“Chắc người này đến buộc mình phải rời bỏ Xuôđkôvxe mất thôi!”
- cô đau xót nghĩ thầm.

Và khi nghe người khác toàn khen anh ta, Xtefchia ngạc nhiên thầm nghĩ: “Thế ra chỉ với mình ông ta mới đối xử như vậy?... ông ta gọi nhớ Prônnhixki, nhưng là sau khi bị lột mặt nạ”.

Anh ta không hề tỏ ra giữ ý, cũng chẳng giả vờ thanh cao, anh công khai thể hiện chất tàn nhẫn trong bản tính của mình. Nhưng biết cái nào tốt hơn đây: thế giới ảo vọng, thế giới mơ tưởng, hay thế giới thực tế?... Tất cả hết như một đóa hoa màu sắc tuyệt vời và mùi hương thần bí.

Sắc màu - ấy là mơ ước.

Mùi hương - ấy là ảo vọng.

Thực tại - ấy là thân cây giản dị và mảnh đất xám xịt nơi mà đóa hoa kia đã được sinh thành.

Chàng công tử Mikhôrovski chính là thực tại trần trụi thực, không chút tô vẽ.

Phấn khích bởi những ý nghĩ của chính mình, Xtefchia cất bước chạy trong rừng.

Mỗi cây thông, mỗi tảng trống, thậm chí những con sóc hoặc con chim cú cu đều gợi cô nhớ đến trang Rutraiev, và nỗi nhớ nhà mỗi lúc một lớn lên trong lòng cô... Lần đầu tiên cô thẳng thốt tự hỏi: sao cô lại có thể chấp nhận điều kiện là nghỉ hè sẽ không về thăm gia đình?

Tại một góc rừng bùn lầy cô tìm được rất nhiều hoa lưu ly, cúc bông, cây nụ vàng vụng đồng cỏ vàng rực, cô hái chúng đầy tay mà lệ ứa tràn khóe mắt. Cô hôn những đóa hoa ly, bởi chúng khiến cô nhớ tới khu rừng tổng quả sủ ở Rutraiev quê hương.

Mang theo bó hoa đằm sương đêm cô quay trở lại vườn quả. Vàng dương đã lên cao, chiếu qua kẽ lá, rải chiếc lưới vàng xuống thảm cỏ tốt tươi.

Đúng lúc ấy, trên con đường giữa rừng, Xtefchia chợt trông thấy một chàng kỵ sĩ đang cưỡi ngựa đi thong thả.

Cô suy tở rừng mình vì bực bội. Người đó chính là Valdemar Mikhôrovski. Anh ta cưỡi một con ngựa đẹp tuyệt, đen như mun. Lưng ngựa nổi bật chiếc yên có khảm, tấm lót yên màu vàng và dây thừng.

Con ngựa nòi Ả Rập bước những bước nhún nhảy, chân đặt rất đều, chiếc cổ cong duyên dáng, mõm nhá nhá hàm thiếc vẻ không yên.

Đại công tử ngồi chính chện, trên người là bộ quần áo dùng để cưỡi ngựa dạo chơi, chân dận đôi ủng ống cao. Trông chàng thật duyên dáng và gọn gàng.

Công tử cho ngựa đi nước kiệu nhỏ, hẳn đang trầm ngâm suy nghĩ điều gì, mắt nhìn thẳng trước mặt, gõ gõ chiếc roi ngựa vào mũi giày. Mặt trời lóe sáng trên những chiếc cựa thúc ngựa sáng loáng.

Xtefchia vội thụt vào sau một thân cây, nhưng động tác đột ngột ấy của cô đã làm một con sẻ rừng giật mình bay khỏi cành cây, nó đập cánh, bật lên một tiếng kêu lạnh lói.

Mikhôrovski nhìn về phía cô. Máu trong người Xtefchia như dồn

hết lên đầu. “Ông ta thấy mình rồi!”... Lạy Chúa tôi!... Sao lúc nào mình cũng gặp ông ta thế không biết!”

Cô quỳ xuống nhặt những bông hoa rơi tung tóe, vờ như không nom thấy anh ta. Nhưng anh đã thúc ngựa tới gần, ngả mũ chào, cất tiếng bông đùa:

- Chào cô! Cô làm gì ở đây sớm thế? Cô tìm đâu được nhiều hoa vậy? Giữa những hàng cây rừng nom cô cứ như một tiên nữ ấy thôi!

- Cũng vì thế mà tôi gặp phải ma sói, - thiếu nữ đáp không suy nghĩ, về bực mình.

Công tử dướn mày, mỉm cười châm chọc đáp lại:

- Chính thế, tôi muốn được làm một con ma sói ở bên nàng tiên nữ là cô.

Xtefchia đỏ bừng mặt.

- Ông định đến Xuôđkôvxe ạ? - cô hỏi lạnh nhạt.

- Vâng. Tôi có ý định đưa cô về.

- Tự tôi cũng tìm được đường về.

- Chưa chắc! Mà trước hết cô không thể mang nổi đồng hoa cỏ này. Nặng tới cả *put*. Tôi phải đỡ cô chứ.

Anh ta nhảy phắt xuống ngựa, cúi chào trang trọng, chờ cô đưa tay hôn.

Xtefchia ngần ngừ, nhưng rồi cô cũng bối rối đưa tay cho anh rồi thụt lại thật nhanh.

- Kìa, tôi đã kịp cầm những ngón tay cô đâu... Không! Chắc chắn tôi là kẻ bị dịch hạch mất rồi! - chàng kêu lên, dang tay ra bằng một dáng điệu rất hề.

Cô chỉ muốn nện cho anh ta một cái.

Mikhôrovski nhìn cô, mỉm cười giễu cợt. Cô run cả người vì giận dưới ánh nhìn của đôi mắt xám kia.

Nhặt hết hoa, cô kênh kiệu gật đầu chào anh ta, vừa rời chân

bước đi vừa bảo:

- Chào ông!

- Hừm, cô thật nhiều nghị lực, nhưng dẫu sao tôi cũng vẫn phải tới Xuôđkôvxe. Mà đâu còn đường nào khác.

Xtefchia rẽ vào rừng, đưa tay chỉ con đường màu trắng:

- Nào, xin mời ông đi.

- Thế còn cô?

- Tôi băng rừng.

- Tôi không thể để cô một mình trong rừng. Hôm nay cô đang rất nóng, dễ lạc như chơi.

Anh cứ bước đi bên cạnh, tay dắt ngựa. Xtefchia cắn chặt môi. Cô cố đi thật nhanh, nín lặng. Còn anh vẫn nói liên hồi, giọng chứa đầy ác ý:

- Cô biết không? Xin cô hãy ngồi lên ngựa tôi đây, còn tôi sẽ đi bên cạnh như một tiểu đồng. Hay tốt hơn nữa ta hãy cùng nhau cưỡi ngựa. Với tiên nữ và ma sói thì thế là thích hợp nhất.

Xtefchia không đáp, bước gáp.

- Cô chạy trốn tôi như chạy trốn một thần rừng dữ tợn. Dẫu sao tôi cũng xinh trai đấy chứ, cô không thấy ư?

Không một lời đáp.

- A! Im lặng là dấu hiệu đồng tình. Hay quá. Dẫu sao thì rốt cuộc cô cũng trả lời cho tôi chút công bình.

Chàng giễu cợt rồi cúi đầu với sự nhún nhường vờ vịt.

- Ông là người kém giáo dục, - Xtefchia bùng ra.

- Thật ư? Lần đầu tiên tôi mới được nghe thấy thế! Bao giờ tôi cũng được nghe người ta coi là mẫu mực về lịch thiệp.

- Ông mà lịch thiệp? - cô cười khẩy

Cơn giận bùng lên trong mắt anh ta. Anh nhíu mày, giật cương

ngựa, ánh mắt như xuyên thấu người cô. Nhưng điều đó chỉ kéo dài trong một thoáng. Anh đáp, giọng mỉa mai:

- Nếu vậy chúng ta có thể bắt tay nhau như bè bạn được đấy, bởi cô cũng chẳng lấy gì làm lịch thiệp cho lắm.

- Thừa đại công tử, hôm nay ông làm ơn miễn cho tôi sự tháp tùng của ông chứ ạ?

-Ồ, xin vâng, thưa cô - nhưng đến Xuôđkôvxe.

“Lạy Chúa! Sao người lại hành hạ con thế!” - cô thì thầm tự nhủ. Đại công tử phá lên cười.

- Ông cười gì thế? Có phải ông cười sự thiếu tế nhị của chính mình chẳng?

-Ồ, không, thưa cô, nhưng quả là lần đầu tiên tôi mới được gặp một tiểu thư trẻ trung sợ tôi đấy. Lạy Chúa lòng lành, đó quả thật là một hiện tượng mới mẻ đối với tôi.

- Bởi lần đầu tiên ông cư xử thiếu lịch sự đối với một thiếu nữ trẻ. Ông tự cho phép mình hơi nhiều đấy!

- Tôi thường tự cho phép mình nhiều hơn thế kia, nhưng tôi chưa làm một thiếu nữ nào phải hoảng hồn cả.

- Tôi mà sợ ông? Ông thật là cao ngạo! Tôi chỉ...

- Tôi chỉ không chịu nổi ông thôi! - anh nói nốt.

- Đúng!

- Cảm ơn! ít nhất cô cũng thành thực! Ngay cả khi xưng tội, không ai nói thật hơn cô! Chắc cô sẵn lòng dìm chết tôi trong một thìa nước đấy nhỉ? Ai ngờ nổi trong một sinh linh thanh mảnh dường này lại chứa đựng bấy nhiêu sự căm giận. Thật là bê bối! Cô không thể chịu nổi tôi!... Ha, biết làm thế nào! Ta có thể giết chết nhau trong khu rừng này, tôi đành phải đi đơn cô thôi vậy. Chứ nếu không nhờ cô cào xước đôi mắt ngà ngọc kia, toàn giới phụ nữ sẽ nói những gì? Trong các cửa hàng hẳn sẽ thiếu vải tang mát, số phụ nữ tự sát sẽ tăng vọt, vì cô mà những người phụ nữ sùng mộ xưa nay sẽ đưa tôi lên máy chém mất thôi!

Anh nhảy lên ngựa, vung cao mũ trên đầu, kêu lên:

- Tạm biệt! Tôi chuồn đây!

Anh quay ngựa trở ra đường, thúc cựa giục ngựa, phi nước đại, khiến khắp rừng vang tiếng vó lộp cộp.

Xtefchia trút một hơi thở dài. “Rất cuộc!... Thế là gã châm chọc đáng ghét ấy... Cũng đã cuốn xéo! Mình đã xúc phạm đến gã... Nhưng càng hay, gã sẽ không dám động đến mình nữa”. Cô vội vã bước về phía lâu đài.

Valdemar giật hàm thiếc ngựa, vung roi, thốt ra những lời cay độc qua hàm răng nghiến chặt:

- Một ả mơ mộng... muốn làm điệu bộ công chúa. Chờ đấy! Ta sẽ hạ vương miện của ngươi cho coi!... Ta thích lũ quý cái hơn nữ tu sĩ, nhưng ta không sao chịu nổi ni cô đồng trinh thờ thần Vexta!

Chàng nhún vai.

- Cô ả giống một công chúa, còn ta là quý sa tăng. Trong trường hợp này ta là quý sa tăng... Nào! Để xem!

Chàng thúc cựa giục ngựa phóng đi.

II

Trong gian đình tạ giữa vườn, tiểu thư Luxia Eizonovska đang ngồi bên bàn cùng cô gia sư, chăm chú lắng nghe bài giảng văn học. Xtefchia giảng một cách sinh động về những thời kỳ huy hoàng nhất trong lịch sử văn học viết ở Ba Lan, cô đọc những trích đoạn hay nhất từ những kiệt tác của các thi sĩ trứ danh. Lời giảng nhiệt tình của cô đã cuốn hút tâm hồn cô học trò trẻ tuổi.

- Đây, Luxia, hình như em chưa bao giờ học văn học của nước ta thì phải? - Xtefchia hỏi. nhận thấy sự háo hức của cô bé.

- Có chứ, cũng có chút gì đó, nhưng ít lắm, - Luxia đáp. - Cô giáo trước cô, cô Klara, bảo rằng trong giới chúng ta cần biết nhiều ngoại ngữ, hiểu biết văn học nước ngoài, còn văn học Ba Lan thì cô ấy nói chẳng ích gì cho em cả.

- Cô Klara có phải người Ba Lan không?

- Vâng, nhưng cô ấy là một nữ quý tộc cỡ lớn, thẩm nhuần quan điểm của giới em.

- Thế những quan điểm ấy là thế nào?

- Em không rõ có thể giải thích cho cô được không, nhưng em nghĩ rằng, có lẽ chúng dựa trên... Nhưng thôi, em không biết nói thế nào.

- Để tôi giúp em nhé. Những quan điểm ấy dựa trên nguyên tắc phải tôn trọng tất cả những gì là của Pháp, của Đức - nói tóm lại: của ngoại, chứ không phải của chúng ta, của Ba Lan. Đúng không?

- Sao cô hiểu rõ thế ạ?

- Tôi đoán được chứ. Nhưng mẹ em có nghĩ thế không?

- Dĩ nhiên rồi! Mẹ em chẳng đọc sách nào của Ba Lan cả, mẹ trò chuyện với em bằng tiếng Pháp, mẹ chỉ tin tưởng ở ngoại quốc thôi.

- Còn ông em? - Xtefchia hỏi.

- Ồ, ông em hoàn toàn ngược lại. Về chuyện ấy, bao giờ ông với mẹ em cũng mâu thuẫn nhau... Ông bảo quên dân tộc mình là một điều hổ thẹn, ai cũng cần phải hết sức yêu quý và tôn trọng hết thảy những gì của dân tộc mình. Nhưng những lý lẽ ấy không thuyết phục nổi mẹ em.

- Ông em quả là người đáng kính.

- Cô cũng yêu ông em chứ?

- Tôi tôn kính ông và tin vào trí tuệ minh của ông.

- Ông cũng mến cô lắm. Nhưng... Cả anh Valđy cũng cùng quan điểm với ông, vậy sao cô không thích anh ấy?

- Kìa, Luxia, ông Valdemar thì can hệ gì đến tôi?

Luxia bật cười, đáp:

- Cô không biết chứ, mẹ em với anh Valđy^[3] ấy mà, suốt đời cãi nhau. Giờ lại thêm cô nữa. Tội nghiệp anh Valđy!

- Ta học nốt đã nào, - Xtefchia cắt ngang. - Em còn phải viết một bài luận nữa.

Luxia quàng tay quanh cổ cô giáo, âu yếm nắn nì:

- Để đến mai nhé, cô thân yêu của em! Hôm nay em chẳng viết được đâu, em biết lắm! Cô đã gọi lòng say mê văn học đến nỗi em chẳng thể nghĩ tới chuyện gì khác nữa. Cô phải đưa cho em đọc một tác phẩm gì của nước ta, cô nhé, những thứ của Đức với Pháp em nhét tận đáy tủ, cho bọn nhậy cắn!

- Luxia! Đâu thể chuyển từ cực này sang cực khác thế. Ngay cả các nhà văn nước ngoài em cũng cần am hiểu tường tận hơn.

- Nhưng trước hết phải là các văn sĩ nước ta, phải không cô? Hôm nay, em sẽ nói chuyện này với ông em và anh Valđy, chắc cả hai người sẽ vui lắm đây. Anh Valđy lúc nào cũng gọi em là vẹt con... Hễ đặt chân tới là anh hỏi ngay: "Này, vẹt con, học được gì mới đây?" Mẹ em liền cau mặt, còn cô Klara thì mỉm cười ngọt ngào mà

bảo: “*Vous plaisantez, monsieur le comte*”^[4]. Chẳng là cô giáo thường gọi anh ấy là bá tước mà. Anh Valđy đáp, vẻ lịch thiệp nhưng bực bội: “Tôi không phải một *comte* nào hết. Cô làm ơn nhớ hộ điều đó!”

- Thế cô Klara bảo sao?

- Cô ấy phật ý. Cô bảo em: “*Votre cousin est détestable. Il n’est pas sage!*”^[5] - Rồi suốt hàng mấy ngày liền cô ấy không thèm nhìn mặt anh Valđy. Nhưng rồi đâu lại vẫn đấy, lại vẫn *monsieur le comte*, để anh Valđy lại nhắc, cứ thế mãi!

- Có lẽ ông Mikhôrôvski coi việc trêu chọc gia sư là một môn thể thao, - Xtefchia thốt lên, vẻ chê trách.

- Làm gì có chuyện ấy! Anh Valđy ghét cô Klara, nhưng cô ấy lại phải lòng anh mới chết chứ! Cô Klara là một gái già song cứ nghĩ mình cao giá. Hễ thấy anh Valđy đến là cô ấy lại chải tóc, đánh phấn, nhiều đến nỗi phấn rơi đầy váy áo. Anh Valđy cứ giễu cô ấy mãi. Một lần, đến lúc ăn trưa, cô ấy đánh phấn nhiều ơ là nhiều, rồi kể chuyện cùng em đi thăm quan cối xay bột chạy bằng tuabin. Hôm ấy, hình như đang bực chuyện gì, anh Valđy nói luôn không cần nghĩ: “Chuyện ấy cứ nhìn cô cũng thấy”. - “Tại sao?” - cô ấy hỏi. - “Thì cả người cô đang đầy bột đấy thôi”. Lần ấy cô giáo giận anh ấy suốt một tuần.

Xtefchia nhún vai, giúp Luxia thu xếp sách vở, thầm nghĩ đến số kiếp đáng buồn của người nữ gia sư - lại là một cô gái nhỡ thì quá lứa. Cô đã nghe biết bao chuyện về cô Klara, ai cũng thỏa sức giễu cợt cô ấy. Biết đâu, một ngày kia họ cũng lại sẽ giễu cợt cô, dẫu cô chưa già.

Luxia vẫn khoan thai nói tiếp, mái tóc sáng lác lác:

- Cô biết không, em muốn đến một lúc nào thử yêu xem sao! Ất là phải thích lắm. Nhưng biết yêu ai? Ở Xuôđkôvxe chẳng có ai để mà chọn. Từ ông Kxavery. Ha! Ha! Ông ấy có cái đầu hói bóng và gọi em là “bé của bác”. Em chẳng thích thế chút nào. Ở trang Ogiarôvô có bá tước Trextka, nhưng em chẳng thể yêu ông ấy nổi, mặt ông ấy thộn lắm. Vả lại ông ấy đang muốn ve vãn tiểu thư Rita kia. Ôi! Hẳn em sẽ phải lòng anh Valđy đến điên mất, nhưng anh ấy lại là anh

con bác em. Anh ấy diễn trai lại lịch sự, nhưng hơi nghiêm, nhiều khi chỉ tỏ vẻ thôi!

- Kìa Luxia, xem chớ nghĩ đến chuyện đó, - Xtefchia chen ngang.
- Em còn quá trẻ. Rồi sẽ đến lúc. Càng muộn càng hay.

- Cô nói vậy, bởi chính cô gặp bao buồn phiền vì chuyện ấy đấy thôi.

- Sao em biết?

- Mẹ em bảo.

Xtefchia lắc đầu.

- Mẹ em nhiều khi chuyện gì cũng nói với em, đôi khi lại chẳng nói gì hết. Nhưng trong chuyện ấy thì có gì là xấu nào? Không phải bao giờ kết cục cũng đáng buồn như thế, mà thường thường người ta được đón nhận biết bao vui sướng.

- Thế ra em đã biết điều đó kia đấy? - Xtefchia hỏi, cô chợt thấy thú vị.

- Đọc biết bao tiểu thuyết Pháp, em hiểu tình yêu nghĩa là gì, nhưng chưa bao giờ em được thử yêu. Có lần em hỏi anh Valđy khi yêu anh thấy thế nào - bởi anh ấy thì chắc có kinh nghiệm rồi.

- Thế anh ấy bảo sao?

Luxia phẩy tay.

- Ôi, anh Valđy lúc nào cũng chỉ đùa. Anh ấy bảo em: “Yêu nhau giống y như làm bài tập số học ấy mà!” - bởi anh ấy biết em ghét nhất môn tính. Cô cũng có thể nói cho em nghe nhưng chắc cô không nói. Em đành phải chờ thực tiễn của bản thân mang lại vậy,

- Có điều đừng bận tâm trong khi chờ đợi đấy. Tôi nhắc lại: hãy còn quá sớm!

Luxia như sực nhớ ra điều gì, và với vẻ mặt vui vẻ, cô gái thì thào:

- Em biết rồi! Em sẽ yêu, mà chẳng lâu nữa đâu, một hai tuần nữa là cùng. Anh Valđy bảo sẽ có một anh chàng tới đây tập sự.

Anh ấy có mấy người thực tập tại Guenbôvitre, con nhà khá giả. Anh chàng sẽ đến đây hình như cũng xuất thân từ gia đình tốt, họ chẳng trả tiền mà anh ấy cũng không. Chàng ta sẽ ở trong tòa biệt trang, nhưng sẽ ăn cùng chúng ta. Bá tước S. Cũng muốn đến đây, nhưng hình như ông ta là một gã rất điệu đành kênh kiệu, nên anh Valđy từ chối.

- Anh chàng này biết đâu lại chẳng hợp ý em? - Xtefchia nói, đầu óc nghĩ chuyện khác.

- Phải rồi! Nhưng nếu anh ta xinh trai, thì em sẽ yêu!

Đúng lúc ấy, một gã hầu phòng trẻ tuổi bước vào đình tạ trang trọng cất tiếng:

- Bà mời vào bàn.

Rồi không đợi lệnh, gã ôm sách vở, mang vè lâu đài với vè hết sức kính cẩn.

Mọi người đã tề tựu đông đủ trong phòng ăn bài trí trang nhã, trần làm bằng gỗ hồng sắc. Phu nhân Elzonovxka đang ngồi trên ghế đợi con gái.

Tay bà đang vò vò chiếc khăn ăn, vẻ mặt hơi cáu kỉnh. Mũi bà mấp máy như nhả, một bên lông mày chột nhấy lên, điều mà ở bà bao giờ cũng biểu thị sự không vừa ý. Ông Machây Môkhôrovxki một cụ già tám mươi tuổi, ngồi cạnh phu nhân. Người cụ gầy gò và hơi cồng, gây cho người ta ấn tượng dễ mến bởi nét mặt thông thái hơi tái, điểm hàng ria bạc và đôi mắt xám hiền từ. Vẻ mặt cụ nom tựa tựa mặt hoàng đế Franchisk Juzef và gây cho mọi người một vẻ đáng tin kỳ lạ, Với nụ cười khoan hậu, cụ được lòng cảm mến của mọi người, dường như cụ muốn bảo: “Hãy kính trọng và yêu tôi!”

Lúc này ngồi nghe cháu trai nói, cụ cân nhắc từng lời của anh. Cụ thấy nơi anh sự tái sinh của chính mình - tuổi trẻ.

Tựa vào lưng dựa rất cao của chiếc ghế, Valdemar đang cáu kỉnh, hàng lông mày chau lại, đang chứng minh điều gì đó, khiến phu nhân Elzonovxka bực mình.

Người thứ tư bên bàn là ông Kxavery, một ông lão hưu trí hói trán, một người phàm ăn. Thấy đại công tử không ngồi ông đành đứng, về mặt khổ sở. Câu chuyện giữa Valdemar và bà cô không khiến ông quan tâm, mắt ông như đang ngấu ngiến liễn xúp đặt trên chiếc bàn nhỏ cạnh kê đang tỏa lên mùi thơm của món xúp *à la reinéi*^[6]. Ông lo ngại liếc mắt nhìn nam tước phu nhân rồi lại nhìn gã hầu bàn mặc áo *frac*. Gã này cũng đang chờ lệnh bà chủ cho múc xúp ra đĩa. Rốt cuộc Xtefchia và Luxia cũng bước vào. Phu nhân Idalia đưa mắt nhìn nhanh sang Valdemar, ra hiệu đã đến lúc chấm dứt trò chuyện. Nhưng tự đại công tử cũng đã im lặng. Anh nhanh nhẹn bước đến chỗ các tiểu thư, hôn Luxia, cúi chào Xtefchia với vẻ lịch thiệp lão luyện. Trên môi anh chợt hiện ngay một nụ cười mai mỉa.

- Sau một bài thơ đẹp như rừng và hoa, chúng ta lại gặp mặt nhau trong một bữa trưa thiếu thi vị nhường này. Điều đó không làm cô phiền lòng sao? - anh hỏi.

Xtefchia đỏ mặt. Những lời nói của anh ta ngay tức khắc đã làm tắt lụi niềm vui của cô.

- Tôi không nghĩ về chuyện đó, - cô lạnh lùng đáp.

- Đáng tiếc! Tôi đang ngờ không rõ có được gặp cô không. Ở trong rừng một gã ma sói may mắn nào đó rất có thể bắt cô đi, nuốt chửng có hoặc mang về hang ổ bờ bụi của gã. Tôi rất hân hoan khi thấy cô thoát thân.

- Anh Valdý, thế ra sáng nay anh cùng cô Xtefchia vào rừng đó sao? - Luxia hỏi.

Phu nhân Elzonovska nheo mắt lại nhìn Xtefchia, rồi với một cái bĩu môi thích ứng bà lại cúi nhìn xuống đĩa.

Thấy vẻ khó chịu trên mặt Xtefchia, Valdemar đưa mắt liếc nhìn Luxia rồi trả lời hết sức thoải mái:

- Khi đi ngang qua rừng, anh thấy cô Xtefchia đi dạo.

Xtefchia chợt cảm thấy biết ơn anh ta.

Một gia nhân mang liễn xúp đi quanh bàn múc ra đĩa. Mọi người im lặng dùng xúp. Nơi đây, những bữa trưa im lặng thế này thật hiếm hoi, nên chúng thường nặng nề như một đám mây đông chứa mưa đá.

Xtefchia nhận ra rằng đám mây ấy hôm nay cũng đang treo lơ lửng trên bàn ăn.

Ngồi yên không nói lời nào, phu nhân Iđalia nom như người đang nuốt phải gậy. Về cứng nhắc và lạnh nhạt toát ra từ mặt bà cũng khiến cả cụ Machây như bị lạnh giá theo. Cụ muốn làm mọi người vui lên, thỉnh thoảng lại thốt ra vài câu, nhưng chuyện trò không ăn nhập vào nhau. Sự phật ý của bà chủ nhà khiến mọi người cảm thấy nặng nề. Đến ông Kvaxery cũng lo ngại nhìn nam tước phu nhân, tuy không chịu để mất sự ngon miệng.

Riêng đại công tử vẫn xử sự thoải mái, tuy cũng im lặng. Anh uống tới hai ly rượu mạnh. Sau món xúp, hầu bàn phải thường xuyên rót thêm rượu vang Bồ Đào Nha vào ly anh, đậm nhạt nhiên vì thấy công tử hôm nay có vẻ khát khác thường. Sau món thịt, Valdemar lại uống rất nhiều rượu vang Burgundĩ. Nhưng nổi nhạt nhiên của người gia nhân càng tăng thêm khi người ta mang món măng tây ra: Thường ngày đại công tử không ưa món này, nhưng hôm nay anh bảo lấy thêm đến hai lần.

Phu nhân Elzonovska nhìn anh với vẻ mặt của một sinh linh cao cấp hơn, không chọn được món ăn nào vừa miệng. Bà xem hành động của anh là không lịch sự, không thể chấp nhận nổi trong giới quý tộc. Nổi bực bội của bà chợt tìm được lối thoát, bà không thể kìm nổi nữa. Không ngược mắt lên, bà thốt lên bằng tiếng Pháp, giọng hơi rin rít, kéo dài ra:

- Tôi không hiểu sao lại có thể lấy thức ăn hai lần liền từ cùng một đĩa. Người ta chỉ lấy một lần, với số lượng đủ để thỏa mãn sự ngon miệng của bản thân thôi.

Cụ Machây nhìn con gái với vẻ chê trách. Cụ không thể hiểu được sự cáu kỉnh có thể đẩy người ta tới chỗ thiếu lịch sự. Nhưng Valdemar không hề thấy xấu hổ, ngược lại, chuyện ấy hình như còn

khiến anh thú vị. Anh liếc nhìn bà cô ruột về ác ý, ngó Xtefchia về lấu lỉnh, rồi mỉm cười gọi người hầu bàn:

- Này Jaxenty! Đưa tôi xin thêm ít mặng tây nữa đây!

Phu nhân Idalia ghen lời. Lần này cụ Machây lại nhìn cháu trách móc. Xtefchia và Luxia cố nhịn cười, chỉ những rung động của khóe môi Xtefchia biểu lộ rằng cảnh tượng này khiến cô thấy buồn cười. Song Valdemar cũng nhận ra điều đó. Công tử nói chuyện vui với ông Kxavery:

- Tôi xin mời ông sang bên Guenbôvitre suốt mùa hè, được chứ ạ? Ông sẽ có tất cả những gì ông thích. Ngày nào cũng món xúp à *la reitie*, mặng tây - tôi mê món mặng tây vô cùng, ngày nào cũng sẽ đánh cờ, cũng có họa báo. Thậm chí, theo ý ông, tôi sẽ bố trí cả đèn màu mà ông thích. Sao, ông đồng ý chứ?

Ông Kxavery rút từ chiếc túi sâu thẳm của chiếc áo xurđut ra một chiếc khăn mùi xoa to, kỹ càng lau sạch chiếc trán hói, rồi mới đáp:

- Ngài thì cần gì đến tôi, thưa đại nhân? Tôi cứ ở trang Xuôđkôvxe này thôi.

- Ở Xuôđkôvxe sẽ có người khác... trẻ hơn. Ông không biết cách giải trí cho các bà! Ông không biết đấy thôi, đó là cả vấn đề năng lực đấy. Hai chúng ta, các món đồ của chủ nghĩa độc thân hãy nương tựa vào nhau ở Guenbôvitre thôi. Còn ở đây cô tôi mong muốn có người vui vẻ hơn.

Phu nhân Idalia nhún vai.

- Làm ơn đừng để những ý thích nhất thời của cá nhân dính dáng đến tôi, - bà nói chua ngoa.

Valdemar trân trọng cúi đầu.

- Cháu xin lĩnh ý, thưa cô thân mến.

Rồi anh nói với Xtefchia:

- Xin cô hãy phán quyết, xin cô hãy biểu quyết xem ông Kxavery nên ở lại Xuôđkôvxe hay tôi nên đưa ông ấy sang bên Guenbôvitre?

- Ý kiến của tôi là thừa, - Xtefchia hơi bực đáp.

Valdemar chĩa vào cô đôi mắt xám tinh anh, với vẻ quý quái anh lắc đầu, kêu lên với vẻ ca thán vờ vĩnh:

- Tuyệt vọng! Tôi không có duyên với cô thật rồi! Mỗi bước mỗi vấp! Cô thật phũ phàng với tôi. Luxia! Sao em không khuyên cô Xtefchia thương anh một chút? Nhẽ ra em phải giúp anh mới phải chứ!

Cô bé liếc mẹ rồi cúi đầu. Hẳn cô định nói gì đó, nhưng vẻ nghiêm khắc của mẹ khiến em không dám. Lúc ấy, cụ Machây lên tiếng, muốn lái câu chuyện sang hướng khác:

- Anh ngủ lại đêm chứ, Valdý?

- Lạy Chúa che chở! Để làm gì ạ? Cháu định dọn Klet mấy việc nữa rồi đi về.

Anh liếc nhìn Xtefchia rồi nói thêm:

- Trừ khi cô Xtefchia muốn cháu ở lại để làm bạn đánh tenix thì không kể. Nếu thế, hôm nay cháu sẽ tạm quên trang Guenbôvitre và...

- Valdý, xin anh đừng đùa nữa, - cụ Machây ngắt lời, rất không hài lòng.

- Cháu đâu có đùa! Tiểu thư Xtefchia có thể khiến cháu ở lại đây. Nào, xin được nghe... lời phán xét của cô!

Và anh cúi đầu mắt táo tợn ngó Xtefchia chăm chăm.

- Xin được nghe lời phán xét! - anh nhắc lại.

Máu phản kháng trong người Xtefchia như sôi cả lên. Cô muốn ném ngay chiếc khăn ăn hoặc chiếc đĩa này vào mặt nhà đại quý tộc kia biết bao! Cô ngược đôi mắt đầy giận dữ lên nhìn ạnh ta, đáp:

- Tôi đã thưa với ông, tôi không hay chơi tenix, và một lần nữa, tôi xin nhắc lại.

- Ôi! Vậy tôi sẽ được làm thầy của cô. Xin cam đoan kết quả sẽ cực kỳ tốt đẹp.

- Cảm ơn ân huệ của ông! - cô giận dữ thốt ra.

Nhưng Valdemar vẫn nói tiếp:

- Chuối cườm thật hợp với khuôn mặt cô biết chừng nào! Nom chúng mới ngon lành sao, cứ như những trái anh đào chín mọng ấy. Giá được làm con chim sẻ, tôi sẽ rửa từng trái một, không để cô xua đuổi đâu. Còn bây giờ đành chịu nuốt nước bọt thềm thôi

Xtefchia tái mặt, cắn chặt môi, và sau khi ném cho Valdemar một ánh mắt lạnh lẽo giá băng, cô cúi mặt xuống.

Bữa ăn kết thúc. Nam tước phu nhân đứng dậy, chẳng nhìn ai, bước nhanh ra khỏi phòng.

Ở trang Xuôđkôvxe này, khi ăn xong người ta không cảm ơn nhau. Đã quen thế rồi. Thói quen đó khiến Xtefrhia thấy áy náy, bao giờ cô cũng cúi mình chào chung mọi người.

Phu nhân Iđalia thường không đáp lễ cái chào đó, còn cụ Machây bao giờ cũng đưa tay cho Xtefchia, điều đó khiến cô đâm khó xử trong quan hệ với phu nhân Iđalia.

Để chọc tức bà cô, đồng thời cũng vì thích thú riêng, đại công tử cũng chìa tay cho Xtefchia, anh biết rằng chuyện đó sẽ làm cô thêm bực mình. Nhưng hôm nay, muốn tránh phải cảm ơn, Xtefchia đứng lên trước cả nam tước phu nhân, rồi sau khi lễ phép gật đầu với cụ Machây, cô bước về phía cửa.

Valdemar nhanh nhẹn đứng chắn đường cô, anh chìa tay cho cô và bảo:

- Cảm ơn cô đã cho phép được hân hạnh *vis-à-vis*.

Xtefchia bước lui, và không thềm đưa tay cho anh ta, cô bước ngang qua, thậm chí không nhìn mặt anh. Chàng đại quý tộc trẻ tuổi nhìn Xtefchia kinh ngạc. Khi cô đã khuất sau cửa, anh liền giật giật hàng ria mép đẹp đẽ màu vàng sáng, và không nói lời nào, bước sang phòng làm việc.

Ngồi xuống chiếc ghế bành đặt bên bàn giấy, anh rút trong túi ra hộp xì gà đắt tiền, lấy một điếu châm lửa với vẻ hết sức tập trung,

trán nhăn lại. Đôi môi đầy đặn tươi màu, giàu vẻ nhục cảm hơi bĩu ra, bập bập từ điếu xì gà những làn khói xanh.

Công tử nhíu mày ngồi mãi, đôi mắt xám ánh lên vẻ tập trung suy tư. Lấp láy trong đó những ánh lửa dữ dội. Lát sau, công tử khẽ cử động, thọc cả hai tay vào túi, gác chân chữ ngũ, tựa người thoải mái ra ghế bành, rồi nói to thành tiếng mà không rút điếu xì gà ra khỏi miệng:

- Thế là vô hình chung cô ta quạng cho mình một đấm vào mồm.

Rồi như thích thú với những lời vừa thốt ra, công tử lại thì thầm: “Một cô gái cực kì đấy! Nóng nảy quá chừng!...”

III

Vài giờ sau, đại công tử rời khỏi bàn làm việc, chìa tay cho viên quản gia nói rất lịch thiệp:

- Ta xong việc rồi nhĩ. Nếu có gì bất thường, ông cứ điện thoại cho tôi nhé, lúc nào tôi cũng sẽ có mặt ở nhà.

Quản gia Klet khom lưng chào đầy kính cẩn, rồi vói về thành kính ông ta chạm khẽ vào tay Mikhôrôvxki, ngạc nhiên hỏi:

- Chắc đại công tử lâu lâu mới lại ghé Xuôđkôvxê?

- Ô vâng! Khoảng một tuần, có thể lâu hơn.

- Nếu vậy, xin phép phải làm phiền ngài một việc.

- Xin mời

- Dạ thưa, tôi muốn hỏi: ngài định cấp bộ tứ mã nào riêng cho lâu đài đây: bộ khoang, hạt dẻ hay bộ ngựa ô?

- Sao ông lại hỏi chuyện đó?

- Bởi bộ ngựa ô toàn là những con vật ưa nhẹ. Phu nhân nam tước thường dùng để đi đến Sale, đến nhà ông bà bá tước Chivilexki. Những bốn dặm, mà đường lại xấu. Ngựa vốn quen với đường xá của ta, về được đến nhà gần kiệt sức. Nam tước phu nhân đi dũ lắm ạ. Tôi không thể trình bày với bà, nhưng tôi muốn ngài cắt riêng một bộ tứ mã cho việc đi lại, bởi như vậy tôi không phải lo cho ngựa nữa.

Valdemar vừa nghe những lời vội vã của viên quản gia, vừa xếp đặt lại giấy tờ bàn làm việc. Chàng ngẩng đầu, ngạc nhiên nhìn Klet, nhưng vẫn nói bình thản:

- Trong những chuyến đi chơi thăm như thế, chính xà ích chứ đâu phải ông chịu trách nhiệm về ngựa.

Klet bối rối.

- Vâng, đúng vậy. Dầu sao tôi cũng chịu trách nhiệm về việc đã cắt chúng đi.

Mikhôrovski đưa tay gạt trán, nhấn mạnh:

- Nay ông, đối với cô tôi, đi cỗ ngựa nào chẳng thế? Có phải không?

Klet càng bối rối hơn.

- Thưa không, bao giờ nam tước phu nhân cũng tự mình cắt ngựa, và thường rất khác nhau, khi thì bộ ngựa ô, khi thì bộ hạt dẻ.

- Nếu vậy thì nên để nguyên như cũ.

Klet hiểu rằng ông đã không khéo léo khi động đến chuyện này, và bây giờ nên rút lui. Ông đưa mắt nhìn đại công tử: hàng lông mày chau lại trên trán và đôi môi bĩu ra khiến ông thấy khó chịu. Ông không nhìn thấy mắt công tử vì mắt chàng đang cúi xuống đám giấy tờ, nhưng đoán được rằng ánh mắt ấy không phải là khuyến khích.

Bao giờ ông Klet cũng ngạc nhiên trước sự lịch thiệp của vị đại quý tộc này đối với người dưới quyền. Nhưng ông hiểu rằng cái nhíu mày, nét bĩu môi đặc thù và toàn bộ vẻ cầu thả kiểu ông lớn toát ra từ chàng không phải là triệu chứng của sự vui vẻ. Ông bèn cúi chào thốt lên:

- Xin lỗi ngài là đã cả gan đề cập việc đó.

- Ồ, kìa ông! - Mikhôrovski đáp lại bằng một giọng đặc biệt, vừa có vẻ tha thứ lại vừa có vẻ bực mình về lời xin lỗi ấy. Chàng thốt ra mấy lời ấy vừa đại lượng nhưng cũng vừa chê trách. Vừa nói chàng vừa ngẩng đầu nhìn nhanh như chớp mặt Klet. Viên quản gia mong sao mình đừng có mặt trong phòng làm việc của chàng lúc này.

- Xin kính chào ngài, - ông ta vừa nói vừa cúi chào lần nữa.

- Tạm biệt! - đại công tử thốt ra gọn lỏn, gạt đầu.

Hàng lông mày của chàng nẩy lên, nóng nẩy. Klet bước ra. Công tử thở phào.

- Bao giờ cũng kêu ca về bà cô ta, - chàng cúi kính lẩm bẫm. -

Và bao giờ cũng chính là Klet. A, nhưng hôm nay chắc hẳn y đã hiểu ra. Mình không thích dạy những bài học thế này.

Chàng đi đi lại lại trong phòng, lắc đầu.

- Nhưng chính gã lại thích! - chàng nói gần như thành tiếng.

Người chánh bộc Jaxenty xuất hiện.

- Lão quan nhân cho mời đại công tử đến gặp người.

- Được. Bảo thẳng ngựa.

Cụ Machây đang đọc sách trong phòng làm việc riêng, người chìm sâu trong chiếc ghế bành kiểu cổ. Trông thấy cháu trai bước vào, cụ đặt sách lên bàn.

- Ông xin lỗi đã cho mời cháu. Ông muốn nói chuyện với cháu. Hay cháu đang bận?

Valdemar mỉm cười.

- Dầu bận cũng không sao kia mà. Thưa ông, ông không nghĩ là ông có quyền hơn sao?

Cụ già chìa tay cho chàng.

- Cháu thật tốt, tốt quá. Vì thế ông càng xót xa khi phải rầy la. Ngồi xuống đây, thằng bé khó bảo của ông.

Cụ trở cho chàng chiếc ghế đối diện.

Valdemar không ngồi. Chàng ngó qua cửa sổ ra vườn, nơi những con họa mi đang hát. Chàng hỏi, giọng pha chút đùa cợt:

- Thật ư ông? Cháu phạm lỗi gì vậy?

- Cháu của ông, cháu đừng nên làm cô Idalia phật ý như thế.

-Ồ, vậy ra cô đã kịp tác động đến ông. Xin chúc mừng!

- Làm gì có chuyện đó, Valdý! Có điều cháu thấy đấy, ông không thích chuyện căng thẳng nóng giận, mà cô ấy thì lại rất hay nóng. Nếu cháu khiêu khích cô ấy, chúng ta sẽ có những bữa ăn không vui vẻ gì như hôm nay.

- Vâng được rồi. Nhưng nói cho cùng, thì ý kiến của ông thế nào ạ? - Valdemar hăng hái hỏi lại.

- Ông cương quyết đứng về phía cháu. Cái tay bá tước S. ấy là một gã tâm thần. Iđalka thì lại nghĩ khác. Cô cháu nói bao giờ chúng ta cũng phải giữ giới mình, nên giúp đỡ cứu mang lẫn nhau chứ không nên đi tìm các vị thần ngoại đạo. Cô ấy nói cũng có phần phải, nhưng trong trường hợp này...

Valdemar phá lên cười mỉa mai.

- Thật là một lý thuyết tuyệt vời! Lòng vị tha của cô ấy khiến cháu mừng lòng! Nhưng đó là thứ chủ nghĩa vị tha giả dối! Cái gã bá tước ấy đã chinh phục được cô Iđalia, cứ như thể chính cô ấy cũng là một tân quý tộc. Ngài bá tước S. lại là nhân viên thực tập ở trong Xuôđkôvxe - điều ấy đã làm cô ấy thích thú. Còn cháu là một kẻ ích kỷ cùng cực, cháu không thể nhận một con rối ẻo lả như thế làm người thực tập, phần nào đó là người giúp việc cho cháu được! Cháu không tìm giới, mà tìm sự năng nổ, nghị lực - điều mà gã kia không biết mô tê gì hết. Chuyện một trong các nhân viên thực tập ở trang Guenbôvitre là bá tước không hề có nghĩa là cháu phải tìm một gã bá tước thứ hai, bất kể gã là người thế nào. Bá tước kia ở Guenbôvitre cũng làm lụng như mọi người, trong khi bá tước S. Chẳng thể làm gì hết. Có thể cô nghĩ rằng nhân viên thực tập ở đây sẽ đóng vai một cậu chủ đi tắm biển, sẽ suốt ngày chơi quần vợt, chơi bi-a và ông ổng đọc to các tiểu thuyết Pháp. Hẳn rồi, những việc ấy thì bá tước S. Có thừa khả năng, nhưng cháu lại đòi hỏi nhân viên thực tập loại khác. Và cháu nhất thiết phải tìm được đúng loại đó. Vả lại, cháu cũng đã có người rồi, cháu đâu thể hủy bỏ hợp đồng vì... bệnh dị ứng của cô ấy.

Chàng nói nhanh, vừa vung tay làm điệu bộ vừa đi đi lại lại trong phòng, rồi dừng lại bên cửa sổ.

- Ông có biết cháu đã phải thực tập như thế nào ở gia đình công tử Uozinxki sau khi tốt nghiệp trường đại học Halle không? - chàng đột nhiên hỏi. - Nếu bá tước S. Cũng có thể đủ khả năng thực tập như thế, thì xin mời ông ta tới đây để làm thỏa mãn lòng tự ái của

cô.

Cụ Machây xoa tay.

- Thôi đi, ông hiểu quá rõ gã thộn đó. Một con búp bê sục nước hoa, ngoài hai mươi tuổi mà đã hói một mảng tướng. Riêng chuyện trang điểm cũng chiếm mất của gã tới nửa ngày. Gã sẽ là vật cản chứ đâu phải giúp việc cho cháu.

- Ấy, cháu cũng định chằng quanh co vòng vèo gì đâu. Thừa ngài, nếu ngài không dậy sớm đúng năm giờ, thì xin ngài cứ việc tới Montê Carlo chơi trò đen đỏ. Cháu muốn những người thực tập ở chỗ cháu có thể tận dụng được thời gian nhiều nhất. Tại trang Guenbôvitre và Xuôđkôvxe họ có đầy đủ điều kiện để hoạt động. Song cháu không hề có ý định nhận ngay một thằng cha vớ va vớ vẩn nào đó vào làm. Gã S. Chưa hề tốt nghiệp một trường nông nghiệp nào cả. Chẳng lẽ gã muốn cháu phải giảng nông học cho gã từ A đến Z, mà chỉ được giảng những khi gã có hứng hay đã chán đánh quần vợt sao? Cháu đâu phải một nhà từ thiện như thế trong giới chúng ta! Xin cô Idalia cứ việc mở tại đây một trường đào tạo dành riêng cho bọn philixtanh, bọn chạy mánh, bọn ăn chơi, bọn chuyên đánh quần vợt, khi ấy cháu sẽ phái một cỗ xe lát đệm êm như ru đến đón chào ngài bá tước, để cho ngài khỏi bị vớ dọc đường như một lọ nước hoa.

Cụ Machây bật cười.

- Chỉ còn thiếu nước anh nói câu đó với Idalka.

- Cháu sẽ nói! Nếu cô ấy bắt đầu cao giọng giảng cho cháu nghe tình yêu đối với giới hói đầu, cháu sẽ nói! May mà cháu sống bên Guenbôvitre, cháu có thể bót lui tới đây, nếu cháu làm cô Idalia bực mình đến thế.

- Kìa cháu, đừng nghĩ thế. Mà cháu biết không? Cái anh chàng thực tập ấy có thể cứ ở bên Guenbôvitre, thế là yên chuyện. Cháu nghĩ sao?

- Nhưng bên Guenbôvitre cháu đã có tới ba người thực tập rồi, trong khi ở đây chưa có một ai. Vả lại, từ Guenbôvitre tới Xuôđkôvxe

cùng lắm là hai dặm, không lẽ để gã đi về ăn cơm và ngủ? Vớ vẩn!
Không thể thế được!

- Vậy hay ta để gã ăn ở chỗ Klet chẳng?

Valdemar ngồi xuống, cúi người sang cụ Machây, cầm tay cụ, nói trang nghiêm:

- Ông ơi, xin ông hãy nói thật xem nào: ông muốn cái gã thực tập ấy đến với nhà ta là do tự ý ông hay do ảnh hưởng của cô? Nếu chính ông muốn thế, nếu chuyện đó làm ông thấy phiền lòng, xin ông cứ nói thẳng, Cháu sẽ rút lui hợp đồng với người ấy, thế là xong. Cháu không muốn làm ông phiền lòng chút nào, ông ạ.

Cụ Machây ôm đứa cháu, hôn chàng âu yếm rồi bảo:

- Cháu thật là đứa trẻ đáng yêu, Valđy ạ, Cảm ơn cháu đã chăm lo đến ông. Ông cũng xin nói thật: người ấy không hề làm ông khó chịu, ngược lại là khác, ông thích có thanh niên bạn bầu. Và lại, ông tin rằng cháu không nhận những kẻ vô giáo dục, bởi ý thích riêng và cái gu rất tốt của cháu không cho phép cháu làm điều đó. Ông không có gì phản đối chuyện ấy, thậm chí ông cùng một ý với cháu nữa. Chúng ta cần phải văn minh hóa, phải đưa nòi giống tốt vào những giới ít nòi hơn, phải nâng cao văn hóa. Và một khi chúng ta có thiên chức và đủ năng lực để làm việc đó, chúng ta không thể né tránh, chúng ta có nghĩa vụ phải hướng dẫn xã hội. Bá tước S. sẽ không tận dụng được những điều kiện của gia đình ta, còn người sinh viên thực tập kia có thể thu được nhiều nhân tố có giá trị nếu được sống trong gia đình ta, những nhân tố ấy sau này có thể có ích cho anh ta, có thể làm cuộc đời anh ta thêm đẹp, và vì thế anh ta sẽ hàm ơn chúng ta.

Valdemar biết rõ rằng, mặc dù rất tinh táo và miễn tiện, nhưng ông chàng là một người sùng tín đến mê cuồng giới quý tộc của cụ. Cụ hình dung rằng giới quý tộc là chiếc đĩa nhạc trưởng trong tay Chúa, hướng dẫn những người thuộc tầng lớp dưới, chỉ đạo dàn hợp xướng của nhận thức con người, ra cho họ những lệnh thích hợp, bắt người ta phải trông vào mình, buộc họ phải làm theo những cử động của mình.

Cụ Machây tuy vậy vẫn không thể tha thứ cho một nhược điểm của chiếc đĩa nhạc trường giả tưởng kia, đó là lòng ham muốn những sắc màu xa lạ, khiến nó trở nên một thứ lòe loẹt trăm màu dùng trong hội hóa trang, che mất cái nền bản ngã.

Nghe câu cụ Machây nói rằng khi giao tiếp với giới của họ, người thuộc các giới khác có thể có lợi nhiều bề, Valdemar vui vẻ thốt lên:

- Ô vâng, có lợi chứ, anh ta sẽ biết ơn chúng ta nhiều. Thu thập các yếu tố li ti mà làm gì? Anh ta có thể đón nhận luôn những cơn thần kinh và nhả nhó của cô, cùng các điệu bộ lịch lãm trang nhã của cô là đủ. Anh ta sẽ học dùng xen tiếng ngoại quốc trong lời ăn tiếng nói, xem nước ngoài là chuẩn mực, anh ta sẽ hiểu ra rằng nếu tự trọng, mỗi người phải biết xem việc phát âm rõ chữ “r” là một di chứng mong muội trong bảng chữ cái, và rốt cuộc chúng ta sẽ thuyết phục được anh ta tin rằng để đánh mất danh dự và lòng tôn trọng không cần chi phải làm chuyện đòi phong bại tục mà chỉ cần... lấy thức ăn hai lần từ cùng một đĩa là đủ! Thật là những thành tựu tuyệt vời của văn minh hóa, *in sunmo gradu*^[7].

Bị lây giọng đùa cợt của cháu, cụ Machây cũng bật cười. Tất cả những điểm bị Valdemar đem ra giễu cợt đều khiến cụ không tán đồng với con gái cụ. Cụ chỉ đồng ý với con duy nhất ở lòng tôn trọng đến mê đắm đối với giới quý tộc, nhưng ngay cả điều này cụ cũng hiểu khác cô con gái.

- Cháu của ông, - cụ cười nói, - cháu chỉ nói đến cô Idalka thôi, chứ ngay cả ông nữa, ông biết văn minh hóa kiểu gì được?

- Ô, ông lại buộc cháu phải ca ngợi rồi. Giá tất cả chúng ta đều được giống ông và bà Podhorexka thì hẳn cháu đã nghĩ khác hẳn về giới chúng ta. Khi ấy rất có thể cháu sẽ trở thành một vị tư tế dâng lễ vật hiến tế hiến lên bàn thờ của giới ta. Cháu sẽ hát những bản tụng ca về danh dự của chúng ta, cháu sẽ là kẻ đi đầu tung hô những khẩu hiệu đáng kính, những nguyên tắc siêu nhân đạo, thứ đạo đức tuyệt hảo của chúng ta. Nhưng bởi lẽ ở những người khác cháu không hề nhận thấy những điều đó, vì thế cháu không thể hát cùng cô Idalia những bản tụng ca ca ngợi ấy được.

Vàng trán cao vọi của người đại quý tộc già chau lại, cụ cúi đầu, thở dài nặng nề. Lời đứa cháu trai đã làm dậy lên trong lòng cụ một tiếng thì thầm không yên. Có gì đó trong lương tâm lại khẽ lên tiếng, một tế bào kí ức nhỏ nhoi nào đó dường như đã rêu phong lại chọt rung lên gây ra nỗi đau. Có thể lý giải cho giây phút đáng buồn kia của cuộc đời bằng tuổi trẻ - nhưng cụ Machây không thuộc những kẻ thường tìm kiếm nguyên nhân xoa dịu đi các lầm lỗi của bản thân, dùng chúng làm vật che chắn để có thể sống yên bình.

Cụ trầm tư, im lặng ngồi đó, khiến Valdemar phải để ý.

Đại công tử đứng bên, nhìn vào mắt ông, mỉm cười hỏi:

- Ông nghĩ chuyện gì vậy? Cho cháu biết được không? Tiếng chim họa mi kia quả cũng khiến người ta dễ mơ màng, cháu tuy không phải người đa cảm nhưng cũng vẫn lắng nghe tiếng hót ấy và thấy dễ chịu trong lòng. Giá không nghĩ đến chuyện phải ăn tối với bà cô, cháu đã ở lại đêm, nhưng cứ nghĩ đến việc đó là cháu mất cả vui thú, mất cả ngon miệng.

- Ở lại đi cháu! Idalia thì có làm sao! Cô cháu chúng mày rồi sẽ hòa thuận thôi.

- Không, cháu đi thôi ông ạ. Hôm nay, ai cũng hành hạ cháu, ngay cả cái con chim sẻ lạnh, cô công chúa mặc giả mực đồng kia nữa chứ.

- Sẻ lạnh nào? Mực đồng nào?

- À, cô... tiểu thư Xtefchia...

Cụ Machây giật mình.

- Xtefchia? Cháu nói gì thế, Valdemar?

Đại công tử nhìn cụ ngạc nhiên.

- Cháu muốn nói tới cô Xtefchia Rudexka. Ông chẳng gọi cô ấy như vậy là gì?

- À, con bé!... Phải, ông hay gọi nó thế, bởi thế hay hơn. Nhưng con bé có phiền gì đến cháu đâu? Chính cháu trêu chọc nó thì có, hôm nay cũng thế.

Valdemar cười to.

- Ôi! Cháu làm sao mà trêu chọc cô ấy được, đó là một ả mỗ nhon!

- Cháu làm thế là quấy đấy, Valdý ạ, sao cháu cứ khiêu khích con bé. Đó là một đứa trẻ tốt bụng và đáng yêu. Là con nhà có gia tư mà chắc cháu cũng đã biết trong hoàn cảnh nào con bé phải đi làm giáo viên. Nó làm việc rất cần mẫn, dẫu đó không phải là nghề nghiệp của nó. Phải biết trọng điều đó. Sao cháu lại làm nó phiền lòng?

- Chứ sao nữa, hờ ông - bởi một lẽ đặc điểm nữa của giới chúng ta là thế: coi những người thuộc giới khác lạc vào giới ta là đồ chơi, lấy họ làm đối tượng đùa cợt, để mài giũa miệng lưỡi của chính mình.

Cụ Machây nhìn cháu lo ngại.

- Ông e là cháu không nói chuyện nghiêm túc.

- Ngược lại, cháu nói hoàn toàn nghiêm túc đấy, thưa ông. Đó là một trong những viên ngọc quý trong kho báu chứa các vật gia bảo của giới chúng ta.

- Valdý, hôm nay cháu làm sao thế?

- Hôm nay cháu nói thật khác thường.

- Không, cháu đang bức mình, vì vậy, thiếu công bằng ngay cả đối với chính bản thân. Cháu không đủ khả năng để chơi đùa như cháu vừa mới nói.

- Cũng có thể lắm. Và lại, cháu thế nào cũng được.

- Thế tại sao cháu lại hành động như vậy?

Valdemar giơ tay lên.

- Vì truyền thống, thưa ông.

- Ê! Lúc nào cũng giấu cợt!

- Vậy cháu xin nói thật, cháu không thể chịu nổi cô ta!

- Ai? Tiểu thư Xtenhia ư?

- Vâng! Chính cô ta!

- Sao? Đó là một cô gái xinh đẹp, tốt bụng, thông minh. - Valdemar nhún vai.

- Hình như là vì chính những lý do đó mà cô ta không ưa cháu. Cháu đâu biết tại sao? Thôi, nói chuyện đó thế thôi ông ạ. Cháu phải đi đây, ngựa đã dắt ra từ lâu rồi. Tôi cháu sẽ về Guenbôvitre. Tuần sau cháu sẽ cùng nhân viên thực tập đến, trong sự hài lòng của cô cháu.

- Sao thế? Chẳng nhẽ cháu không ghé lại đây ư?

- Chắc vậy. Cháu bận lắm.

Cụ Machây thân thiết ôm chặt đứa cháu trai.

- Sao cháu lại đi mỗi mình? Sao chẳng bao giờ cháu chịu mang giám mã theo?

- Cháu không muốn kéo theo một thằng đàn.

- Hay mang một đứa trông ngựa vậy.

- Kìa, ông. Cháu đâu phải con trẻ mà sợ đi đêm.

Chàng ôm ông, ưỡn thẳng dáng người trai trẻ, cười to.

- Cháu đi tạm biệt cô đây. Không hiểu cô ấy có quảng cháu xuống thềm không?

- Thôi đi nào. Đã kìa ngủ rồi. Để ông tạm biệt hộ cho.

- Thế càng hay. Tạm biệt ông!

Valdemar bước ra khỏi phòng. Nhìn ra, cụ Machây thấy chàng nhẩy lên ngựa, phi nước kiệu, theo sau là con Pandur mà chàng rất yêu, con chó nòi, to lớn, xinh đẹp. Đến cổng, Valdemar gặp Xtefchia và Luxia vừa đi dạo về. Luxia nói gì đó, còn Xtefchia chỉ khẽ gật đầu đáp lại cái chào của chàng rồi bước vào sân, không thèm nhìn chàng. Chẳng mấy chốc Luxia cũng đuổi kịp cô. Đứng ở cổng, Valdemar chăm chăm nhìn theo Xtefchia cho đến khi cô đi khuất. Rồi chàng quát roi vào mông ngựa, huýt sáo gọi chó, phóng đi như một cơn lốc.

Cụ Machây mỉm cười.

“Nó bảo không chịu nổi con bé, vậy mà vẫn chú ý tới Xtefchia”, -
cụ thì thầm tự nhủ một mình.

IV

Ở trang Xuôđkôvxê, cuộc sống của Xtefchia bình lặng trôi đi. Giảng bài, trò chuyện với Luxia, âm nhạc, dạo chơi và đọc sách - những việc ấy chiếm hết thì giờ hàng ngày.

Thông thường, Xtefchia chỉ gặp mặt phu nhân Iđalia bên bàn ăn, những giờ khác trong ngày có thể gặp bà trong phòng giấy. Ngả mình thoải mái trên tràng kỷ hoặc ghế xích đu, bà đọc và đọc suốt ngày. Trên bàn, trên giá, trên ghế chông chất đầy những tác phẩm của Jắc Rutzô, Zôla, Đuyma, Buôcgiê, thậm chí cả Volte bên cạnh tác phẩm của Rôsofucô và Satôbriăng. Đa số là sách Pháp, đôi khi có cả Đickenx, Oantơ Xcôt hoặc thấp thoáng bóng dáng tác phẩm Séchxpia. Các tác phẩm của Đức rất hiếm gặp, còn của Ba Lan thì không hề có quyền nào. Phu nhân Elzonovxka hoàn toàn có thể sống một mình. Bà giao việc coi sóc con gái cho Xtefchia, ít khi trò chuyện với con. Chỉ khi nào thật vui vẻ, phu nhân Iđalia mới tới thăm cha, chơi với ông vài ván cờ. Những khi ấy thậm chí bà cũng có thể chấp nhận sự hiện diện của Kxavary.

Cũng có những ngày, dưới tác động của những ấn tượng thu được từ văn học, phu nhân trở nên rất tình cảm với con gái, cha già, thậm chí cả với Xtefchia. Bà mỉm cười ngọt ngào hỏi cô xem cô có bị thiếu thốn gì chẳng, và sau mỗi lần như thế, phu nhân hoàn toàn tin tưởng ở thiên thần trong tính cách của mình. Bà rất hay đi Sale, đến thăm cô em chông là bá tước phu nhân Chvilexka, hoặc đến Obrôny thăm công tước phu nhân Pođhorexka, bà ngoại của Valdemar.

Trang Xuôđkôvxê không còn vị láng giềng nào khác mà phu nhân Iđalka có thể giao du, không trái với những nguyên tắc của bà. Một vài nhà dân thường thỉnh thoảng cũng tới thăm trang Xuôđkôvxê, coi việc việc đó như nghĩa vụ, mà cái chính cũng là để thỏa mãn lòng tự hào của họ. Cụ Machây chân thành đón tiếp họ, phu nhân Iđalia

cũng tỏ ra lịch sự, nhưng chỉ mỗi mình Valdemar đến thăm đáp lễ họ mà thôi. Cụ Machây vì lý do tuổi tác, phu nhân Idalia thì biện hộ bằng câu cách ngôn muôn thuở: *pas pour moi*^[8], mà mọi người đều hiểu hay cố hiểu rằng phu nhân thường bị đau thần kinh.

Trên đường đi Sale hoặc tới Obrôny, đôi khi bà cũng ghé thăm những người láng giềng ngoài diện giao tiếp, nhưng không bao giờ bà quên nhấn mạnh rằng đó chỉ là ghé qua - điều mà theo ngôn ngữ của bà là: *par politesse*^[9]. Phu nhân có những nguyên nhân bất di bất dịch của riêng bà. Trang Xuôđkôvxe thường có nhiều khách khứa không thuộc diện được bà ưu ái, người thì đến thăm cụ Machây, kẻ thì vì vô công rồi nghề, người khác đến vì hy vọng được gặp đại công tử. Chàng đại quý tộc triệu phú trẻ này được cả vùng để mắt đến. Chàng là một trong những đám đáng mơ tưởng nhất trong cả nước, mà đối với nhiều kẻ là quá cao xa. Chính đó là lý do của mối cảm tình sinh động dành cho cụ Machây cũng là nguyên nhân gây những cơn nóng giận và chứng đau nửa đầu khiến phu nhân Idalia không thích tham dự đời sống thù tiếp.

Mặc dù bận việc, Xtefchia vẫn rất đổi nhớ nhà. Những bức thư không còn đủ làm cô thỏa mãn, cô thấy buồn.

Cùng với Luxia, cô thường vào thăm cụ Machây ở phòng làm việc của cụ. Cụ già là người có thể khiến cô vui lên một cách lạ lùng. Nụ cười của cụ mới đáng yêu làm sao. Trò chuyện với cụ, cô ngỡ như cụ hoàn toàn không phải là một đại quý tộc cùng giới với chủ nhân Idalia. Ngay cả cách bài trí trong phòng cụ cũng khác cách bài trí chung của dinh thự.

Mọi thứ ở đây đều kiểu cổ, nhưng sao vui tươi và không mang vẻ cứng nhắc hàm chứa trong những phòng khách sang trọng mang đầy kiểu cách.

Cụ Machây rất hay ngồi trong nhà hóng mát ngoài vườn, nghe Xtefchia đọc. Cụ thích tiếng nhạc của cô. Vào những giờ sâm sẩm tối, cô thường đàn cho cụ nghe nhạc Sôpanh và những khúc Aria mà cô yêu thích trong các vở Opera. Xtefchia hợp với cụ, càng ngày càng gắn bó với cụ hơn. Nhưng những khi Valdemar lâu không đến,

cụ Machây lại buồn. Cụ nhớ đứa cháu trai, bởi tính tình vui vẻ của chàng, dáng vẻ thanh xuân tràn đầy nhựa sống của chàng khiến cụ như trẻ lại. Cụ vui mừng khi nhìn thấy đứa cháu đích tôn duy nhất của dòng họ mình, tính theo ngành Guenbôvitre.

Sau một tuần không thấy đứa cháu yêu đến, cụ Machây bắt đầu thấy buồn bã. Đánh cờ, đọc sách, thậm chí âm nhạc của Xtefchia cũng không còn khiến cụ khuấy khỏa nữa. Cụ lơ đãng nghe bản Nổctuyéc của Sôpanh, ngồi không yên trên ghế, chốc chốc lại bảo Luxia ra cửa sổ xem Valdemar đã đến chưa. Nghe cô bảo chưa, cụ lẩm bẩm:

- Sao thế nhỉ? Có nghĩa là thế nào?...

Khi Xtefchia chơi xong bản nhạc, cụ cảm ơn cô rồi đi về phòng riêng.

- Hôm nay ông buồn quá, - Luxia thốt lên, - cô biết tại sao không? Vì anh Valdý chậm đấy. Ông yêu anh ấy ghê lắm.

- Mong sao ông ấy đến cho rồi, - Xtefchia đáp.

Luxia đến chỗ mẹ, Xtefchia về phòng mình, Cô đứng trong khung cửa sổ mở rộng, khoan khoái đưa mắt đón nhìn những tia nắng mặt trời đan những sợi vàng ánh vào làn nước phun trào của đài phun nước. Những cơn sóng nước rơi xuống bể chứa bằng đá thành những tiếng rì rào, một đám mây màu hồng chen vàng ánh tóe những giọt nước li ti lên những đóa hoa mọc gần đấy. Cô ngỡ như hoa đang vươn cao những mái đầu khao khát lên đón nước, những mái đầu ngàn sắc, ngát hương. Mặt trời lăn vành đĩa đỏ sang phía trời tây, rắc xuống trái đất những giọt bụi rực rỡ. Được ôm ấp trong hơi thở ấm áp ấy, những hàng cây nẩy lộc đâm chồi thật thích mắt và những thảm cỏ mịn mượt trông thật tuyệt vời.

Không gian tràn ngập ánh nắng, sự uể oải của buổi hoàng hôn đang buông và vẻ nặng nề ngái ngủ. Sự bình yên toát ra từ thiên nhiên trong trận lụt chan hòa của ánh sáng nóng ấm không chút hơi gió. Đột nhiên, một thứ tiếng khóc bỗng chen vào cái yên lặng mênh mông chỉ bị khuấy động bởi tiếng chim hót và thì thầm đài phun nước kia. Đầu tiên là tiếng bánh xe lăn lộc cộc, tiếng vó câu của

nhều chân ngựa, tiếp sau đó vang lên những giọng nói vui vẻ và từ sau những lùm cây rậm rạp mấy cỗ xe ngựa đi vào con đường trải sỏi dẫn tới tòa dinh thự. Những chiếc xe đi trước thắt bốn ngựa trông trang trọng, những xe song mã đi sau người ngồi đầy lên thành nom vui nhộn hơn. Giọng nói tiếng cười vọng ra chủ yếu từ chiếc xe mui trần bốn bánh. Trên chiếc xe đó những chiếc mũ vải và áo váy của các tiểu thư chen lẫn quần áo màu sẫm của đàn ông.

Lùi sâu vào phòng mình, Xtefchia tò mò nhìn ra.

Những chiếc xe dừng bánh trước nhà cầu, chiếc xe bốn bánh không mui và mấy chiếc xe nhẹ đổ thành hàng, mọi người nối nhau xuống xe ngay đối diện với cửa sổ của Xtefchia. Đúng lúc ấy họ đều ngó về phía lối vào lâu đài. Các tiểu thư vẫy vẫy ô kêu lên:

- Chậm rồi! Chậm rồi! Chúng ta thắng ông rồi nhé!

Một cỗ tứ mã thắt những con ngựa ô đen bóng do chính tay đại công tử điều khiển đang phóng nước kiệu trên con đường trắng lóa nổi bật giữa những thảm cỏ xanh. Chàng ngồi trên chiếc ghế đánh xe của chiếc xe nhỏ xinh như đồ chơi, hươu mũ trên đầu vẫy lại họ. Người xà ích mặc bộ đồng phục đen pha đỏ ngồi bên ghế ghé.

Valdemar dừng ngựa lại bên cỗ xe không mui, mềm mại nhưng vẫn khiến chúng dừng ngay tại chỗ.

- Các vị vượt tôi thật đấy, - chàng ném dây cương cho xà ích, kêu lên, - nhưng xin nhớ rằng tôi vừa đi bốn dặm chứ không ít. Cũng khá đấy chứ! Hơn nữa Brunôn đi chậm như rùa, tôi phải gạt hẳn ra khỏi ghế xà ích thì mới bắt đầu đuổi gần kịp các vị. Các vị phải thừa nhận thế!

- Ngựa của ông thờ nóng cả lưng tôi, - một tiểu thư trẻ tuổi, vẻ mặt táo tợn và đôi mắt vui tươi, phục trang lịch sự, thốt lên. - Tôi thử vượt ve chúng, nhưng chỉ tổ bần cả găng tay. Ồ, xin ông nhìn xem này!

Cô ta chìa cho Valdemar xem một bàn tay đi chiếc găng trắng.

- Xin lỗi, đó đâu phải là vết bẩn, mồ hôi ngựa đấy thôi. Ngựa của tôi bao giờ cũng sạch bóng, - Valdemar đáp.

- Ông yêu ngựa lắm nhỉ?
- Vâng, đó là tình yêu duy nhất của tôi.
- Mà không được đền đáp, - tiểu thư trẻ mỉm một nụ cười duyên dáng nói thêm.
- *Voyons, monsieur, vous de la chance!*^[10] - một người khác trong đám các cô các bà kêu lên.

Valdemar cúi chào về đũa nghịch.

- Tôi rất dễ mũi lòng, thưa quý bà. Chỉ có điều, không hiểu sao ta lại đứng đây nhỉ. Hội đồng nguyên lão đã ôm hôn cô tôi từ lâu rồi. Ta cũng vào thôi.

Cả toán khuất vào sau những cánh cửa rộng lớn của hàng hiên chính. Valdemar đi sau cùng, cố ý bước chậm. Khi đi ngang qua cửa sổ phòng Xtefchia chàng càng chậm bước và nấp sau những cây gia phóng ra ánh mắt tò mò, nhanh như chớp.

Nghĩ là mọi người đã đi hết, Xtefchia cũng nhìn ra, thế là mắt họ va nhau.

Cô nhận ra vẻ tò mò của công tử. Trông thấy cô, chàng liền nghiêm mặt, bỏ mũ và bước tiếp.

Xtefchia quyết định không xuất hiện. Không ai biết mặt cô, chí ít cô cũng tránh được những lời đũa cợt của Valdemar, có thể cả những lời chỉ trích của phu nhân Iđalia, bởi hôm nay bà không được vui.

Thích thú với ý mình, Xtefchia bắt đầu ngâm nga khe khẽ. Từ trên gác vọng xuống tiếng ồn ào đã lắng dịu bớt của những giọng nói đàn ông đàn bà. Thỉnh thoảng vang lên những tiếng đàn dương cầm ngắt quãng, đứt đoạn, như thể có ai bước qua cạnh đàn nhún chơi và hòa âm. Đôi khi cất lên một giọng nói chủ đạo, rồi sau đó là những nhịp cười rộn rã. Hẳn trên đó người ta vui lắm.

Một giờ sau, Luxia thờ hỏn hỏn lao vào phòng Xtefchia, mặt đỏ ửng, nói sôi nổi khác thường:

- Cô biết không? Mười sáu người đến, kể cả anh Valđy. Có cô Chvilexki cùng con gái Mikhala, anh Pôn không có nhà, cả công tước phu nhân Podhorexka, bà ngoại của anh Valđy và vợ chồng công tước Podhorexki trẻ, vợ chồng Giurgiemxki, cả bá tước Trextka và nhiều, rất nhiều khách nữa.

- Sao bỗng dừng lại có cuộc hội ngộ này?

- Ngẫu nhiên thôi cô ạ. Từng nhà một định đến thăm nhà ta, dọc đường họ mới gặp nhau, nhập làm một đoàn.

Đông nhất là những người từ trang Obrôny: một xe tứ mã và một xe không mui. Anh Valđy cũng đang trên đường đến nhà ta thì gặp mọi người. Anh ấy định vượt chiếc xe không mui nhưng bị thua. Bây giờ tiểu thư Rita đang giễu anh ấy đấy.

- Tiểu thư Rita là ai thế?

- Sêligianka. Đó là một người em họ hay bà con xa nào đó với công tước phu nhân Podhorexka, nhưng là trẻ mồ côi nên chị ấy thường ở luôn tại trang Obrôny. Chị ấy hay tới đây lắm, có điều mới đây chị ấy lưu lại thành Viên khá lâu nên cô chưa gặp đó thôi. Chị ấy dễ thương và vui tính lắm.

Xtefchia đoán rằng chắc đó chính là vị tiểu thư trang nhã đã chìa cho Valdemar chiếc găng bị bẩn.

- Tiểu thư ấy xinh lắm, đúng không?

- Vâng, chị ấy đẹp. Anh Valđy không chịu thừa nhận điều ấy, nhưng anh ấy thì khó thuyết phục lắm. Hôm nay cô sẽ được làm quen với chị ấy.

- Tôi không ra đâu.

Luxia mở tròn mắt.

- Sao vậy? Sao lại thế được! Cô không ra ư? Em vừa mới ca ngợi cô với tất cả mọi người...

- Kìa, Luxiu!...

- Bởi em yêu cô lắm.

Xtefchia hôn cô bé.

- Cô rất vui vì điều đó. Nhưng hôm nay em hãy tiếp khách một mình vậy nhé. Cô thì hôm nào em chả gặp.

- Kia, sao cô nói thế! cả ông em lẫn anh Valđy không bao giờ đồng ý để cô thui thủi một mình đâu!

Xtefchia bật cười. Việc Luxia cam đoan rằng Valdemar muốn gặp mặt khiến cô thấy buồn cười. Lại thế nữa! Mà nói cho cùng, cũng có thể lắm chứ: nếu cô không xuất hiện, anh ta sẽ chẳng còn đối tượng nào để trêu chọc nữa. Ý nghĩ ấy khiến cô thấy vui vui. Như một đứa trẻ nghịch ngợm, cô ôm ngang lưng Luxia, vừa đi một điệu van trong phòng, vừa hát.

Luxia nhảy say sưa, cả hai gần như cao bằng nhau, vừa nhảy, vừa quay trong cơn xoáy lốc của điệu van, cùng thay nhau hát. Chiếc bím tóc màu vàng sáng của Luxia bay theo họ, tấm áo dài bằng vải baty của Xtefchia phấp phới. Mặt cô ửng đỏ, đôi mắt màu hoa đồng thảo long lanh sáng dưới hàng mi vàng thẫm, đôi môi hồng hé mở đón không khí, khiến cho điệu van được hát thay nhạc thỉnh thoảng lại phải gián đoạn. Nhưng chuyện đó chẳng hề ảnh hưởng đến nhiệt tình của hai cô gái đang nhảy múa.

Mãi vui, cả hai không nghe thấy tiếng gõ cửa vang lên hai lần, cũng chẳng nhận thấy là có ai đó vừa hé cửa ra. Mãi đến một lúc lâu sau, khi nhảy quay lưng lại, Xtefchia mới kinh hoàng thẳng thốt đứng đờ ra.

Valdemar đang đứng trong khung cửa. Chàng mỉm cười ngắm hai cô gái đang nhảy múa và nhìn những thay đổi trên mặt Xtefchia. Chàng ngắm đôi má cô ửng đỏ, đôi mắt sáng long lanh, làn tóc hơi xõa lơ trong khi nhảy và vẻ biến đổi kia khiến chàng ngạc nhiên.

Cho đến nay, chưa bao giờ chàng thấy cô vui vẻ thế. Chàng đã cố tình đứng yên để tự cô nhận ra sự có mặt của chàng. Chàng hình dung là cô sẽ thẳng thốt, nổi chờ đợi khiến chàng thấy vui vui. Bây giờ cô ta sẽ sao đây nhỉ?

Chàng chẳng phải chờ lâu. Trông thấy chàng Xtefchia bàng

hoàng. Một quầng lửa ửng đỏ trên mặt cô, mắt cô lóe lửa giận, mỗi sợi dây thần kinh run lên trong cô vì cău.

Valdemar thích thú tận hưởng những thay đổi trên nét mặt và những ánh chớp trong mắt cô, Chàng ngắm cô đầy ngưỡng mộ.

Luxia bật cười, khiến cảnh kịch câm không lời kia gián đoạn. Cô chạy lại bên Valdemar, kéo tay áo lôi chàng ra giữa phòng, kêu lên:

- Anh Valđy, anh tóm được chúng em trong lúc đang hành sự rồi. Hai cô cháu nhảy say sưa như thể đang có dàn nhạc đệm ấy thôi! Nhưng giá anh biết cô Xtefchia nhảy đẹp đến thế nào! Chẳng khác một diễn viên ba lê.

Valdemar trang trọng cúi chào Xtefchia, chàng ngắt lời Luxia:

- Xin cô cho phép tôi giải thích việc xuất hiện trong chốn phòng khuê thiêng liêng này. Cho đến nay chưa lần nào tôi vinh hạnh gặp tiểu thư trong tư thất. Cũng có thể tôi vào không đúng lúc lắm, nhưng tôi rất lấy làm sung sướng: tôi đã được thấy tiểu thư hoàn toàn tự nhiên. Những khi tôi có mặt, bao giờ cô cũng lên dây để phát ra những thanh âm rú rít... mới rồi tôi đã được thấy một hòa âm... Và vì thế tôi rất lấy làm mừng. Cô không chào hỏi tôi lời nào sau cả tuần vắng mặt ư? - chàng hỏi với vẻ hơi sốt ruột, ánh mắt nhìn cô như một bạo chúa.

Xtefchia chìa tay cho chàng.

- Chắc ông đi tìm em Luxia.

-Ồ không, tôi đến đây chỉ duy nhất vì cô thôi, thậm chí để đón cô, bởi lẽ cô tôi mời cô dùng trà.

Luxia vỗ tay.

- Thấy chưa! Em đã nói mà, mọi người chẳng để cô ở đây một mình đâu!... Em đã nói ngay thế mà!

Rồi cố bé quay sang Valdemar.

- Anh biết không, anh Valđy? Cô Xtefchia bảo là sẽ không ra gặp mặt khách khứa, sẽ ở đây một mình đấy.

- Không lẽ cô có cái ý định tàn bạo như thế đối với chúng tôi sao?

Xtefchia đáp, như vui vẻ:

- Cách hỏi của ông thật kỳ lạ. Quả thực tôi muốn được ở đây.

- Tôi xin phản đối! Nhân danh toàn thể mọi người đang khao khát được làm quen với cô.

Một lần nữa, Xtefchia lại ngăn người ra. Cô những định cương quyết chối từ, nhưng chàng nhận ngay ra ý định ấy qua nét mặt cô và vội chặn trước ngay lời đáp:

- Nhân danh cô và ông tôi, xin mời cô dự tiệc trà. Còn về việc bà ngoại tôi và phu nhân b... a... bá tước Chvilexka muốn được làm quen với cô, xin cô cứ việc cảm ơn học sinh của mình.

- Vâng, em đã nói nhiều về cô với cô ruột em và công tước phu nhân, - Luxia xác nhận.

- Xin mời các tiểu thư.

- Không, anh Valđy. Nếu anh muốn đi cùng chúng em, anh hãy đợi một lát bên phòng khách nhỏ, Chúng em phải sửa lại tóc tai một chút. Nom chúng em cứ như ma ấy!

- Em thì đúng thế, nhưng tiểu thư Xtefchia thì lại rất hợp, rất xinh.

- Ôi! Anh chỉ vớ vẩn! - Luxia thốt lên, tay cầm áo kéo chàng ra ngoài cửa như lúc nãy vừa cầm tay áo kéo vào.

Xtefchia ngó theo chàng trai với vẻ ác cảm. Cứ mỗi bước anh ta lại làm cô phát bực. Anh cũng nhận ra điều đó, và vươn tay lên trong một dáng điệu rất hề; anh vừa bước ra cửa vừa nói lớn:

- *Hanni bal an te portas!*^[11] Đôi mắt của cô nói với tôi như thế... Tôi chuồn thôi! Không có mặt tôi ở đây nữa!

Chàng bước ra ngoài. Luxia đóng cửa sau lưng chàng.

V

Trong phòng khách nhỏ bài trí theo phong cách đế chế, có khoảng mười người đang chơi đùa vui vẻ.

Gia nhân mang nước trà và bánh ngọt vào. Khách khứa, mỗi người cầm một cốc, ngồi uống ở nơi tùy thích. Lực lượng chính của cả hội chiếm một chiếc bàn lớn, vây quanh bà chủ nhà và cụ Machây, phu nhân Elzonovxka đang rất đổi vui vẻ, thích thú được khách đến thăm, trò chuyện chủ yếu với công tước phu nhân Podhorexka và cô em họ là bá tước phu nhân. Nhưng đó là hai người hoàn toàn khác hẳn nhau.

Nhìn họ, ta có thể nghĩ là họ xuất thân từ những hành tinh khác nhau. Công tước phu nhân, gầy và cao, vẻ mặt đặc thù của các bậc mệnh phụ cao sang, mang trên người những dấu ấn hiển hiện của quý tộc nòi. Dấu ấn ấy nổi rõ ở mỗi đường nét, mỗi cử chỉ, ngay cả trong những nếp gấp của chiếc áo dài nặng nề màu thẫm. Vẻ quý phái trang nhã như bao phủ quanh bà, tạo cho bà vẻ duyên dáng trang trọng và từ tốn. Làn tóc trắng được chải phẳng trên trán, được phủ tấm đăng ten màu huyền quý giá. Không một vật trang sức nào, ngoài những chiếc nhẫn, một chiếc đính một viên lam ngọc lớn, khắc gia huy dòng họ Podhorexki. Bà đeo đồng hồ bằng một chiếc dây màu đen. Mặt bà nhỏ, tai tái, nước da mịn màng, gần như chưa một vết nhăn, đường nét rõ ràng, đôi mắt to vẫn đen nhánh, sắc đẹp tuy phai pha vẫn còn rõ nét. Công tước phu nhân ít nói, giọng trong trẻo, bà có sức thu hút mọi người.

Bá tước phu nhân Chvilexka lại là kiểu người hoàn toàn khác. Người tầm thước, rất béo, bà mang trong người một chút gì đó của giới tư sản, hoàn toàn không có dáng quý tộc. Trang phục của bà cũng không đúng điệu, người đeo dây kim cương và những dây chuyền vàng, chúng lóng lánh và leng keng ngay từ xa. Trò chuyện với công tước phu nhân, bà luôn luôn hoa chân múa tay, nói to, hấp

tấp và nóng nảy, nom hết như một người theo phái cộng hòa, một nữ thường dân đang vung nắm đấm đe dọa những đại diện của giới quý tộc trong thời kỳ cách mạng. Bà không thích công tước phu nhân, thường mỉa mai gọi bà công tước là “*nữ công dân Xpart*” và lúc nào cũng muốn chứng tỏ sự hơn hẳn của mình, chắc hẳn là về số lượng ngọc ngà châu báu đeo trên người. Tuy trong lòng ác cảm, nhưng bà vẫn tỏ ra rất mực nhã nhặn, đến mức gần như nịnh nọt lấy lòng công tước phu nhân.

Song công tước phu nhân hiểu rất rõ bà. Công tước phu nhân có đứa cháu trai, còn bá tước phu nhân có hai ngọc nữ, trong đó cô lớn - tiểu thư Mikhala - đã ngoài ba mươi. Chính điều đó đã lý giải nhiệt tình quá đáng của bá tước phu nhân đối với công tước phu nhân.

Lúc này, hai phu nhân đang trò chuyện với phu nhân Iđalia và cụ Machây, cùng tham gia có mấy người nữa.

Đám thanh niên, phân thành nhiều nhóm, vui đùa theo cách riêng. Tiểu thư Rita Sêligianka, mặc bộ áo váy dài đen bằng lụa mỏng với những họa tiết trang trí màu xanh theo phong cách ly khai, cổ áo to bằng đăng ten màu kem, thường là người đầu trò trong câu chuyện và những lời đùa cợt. Tóc cô màu nâu sẫm, chải rất trang nhã, với một chiếc nơ bằng dải lụa thanh thiên cài cao ở bên trên. Mặc dù thứ đồ trang sức ấy nom có vẻ hơi kỳ dị, nhưng lại rất hợp với khuôn mặt tiểu thư Rita. Bao giờ cô cũng ăn mặc khác người, kiểu đầu tóc của cô cũng có thể khiến nhiều kẻ thấy chướng. Cử chỉ của cô thoải mái và duyên dáng. Những thứ đối với người khác là không thể, thì với cô lại tỏ ra rất thích hợp. Cởi mở, vui nhộn, hài hước, lại dễ thương, cô thường mang lại cho mọi người niềm vui.

Công tước phu nhân rất mê cô, dấu những cách cư xử khác đời của cô cháu nuôi nhiều khi khiến bà hoảng hốt. Tiểu thư Rita rất thích chơi thể thao. Tại Obrony, điền trang của công tước phu nhân, cô có riêng một tàu ngựa, nơi cô thích la cà cả ngày. Cô có thể nói suốt buổi về ngựa, bây giờ cũng vậy - ngồi trong chiếc ghế bành nhỏ kiểu cách, với cốc trà trong tay, cô trò chuyện với một cậu chủ trẻ tuổi đeo kính.

Cô đang nhiệt thành chứng minh điều gì đó, rồi sau đó, đặt mạnh chiếc tách lên bàn con, cô nói:

- Ê, ông không hiểu chút gì về ngựa, nếu ông dám bảo ngựa của tôi là không thuần chủng. Ngựa của tôi nhập khẩu thẳng từ Anh quốc đấy, thưa ông. Đó là giống hoàn toàn thuần chủng. Ông cứ hỏi đại công tử xem - ông ấy là người sành đầu nước.

- Lúc nào cũng đại công tử! Lúc nào cô cũng bảo tôi hỏi ông ấy. Phải chăng ông ấy là người phán quyết mọi chuyện?

- Về ngựa thì chắc chắn là thế.

- Có phải ông ấy có đủ chín thi thần và Apôlông?

- Không, nhưng ông ấy là người hiểu biết thật sự và công tâm.

- Còn tôi, không nhẽ tiểu thư không thừa nhận những phẩm hạnh ấy sao?

- Chỉ phần nào thôi. Ông quá lóa mắt vì những con ngựa kéo xe thô đại của mình, và tất cả những gì tốt đẹp ông chỉ thấy trong tàu ngựa của mình mà thôi.

- Có lẽ tiểu thư nên thừa nhận rằng tàu ngựa của tôi không phải xoàng.

Tiểu thư Rita nhăn mặt.

- Tôi không thích giống ngựa kéo.

- Tiểu thư không thích? Ha! Đó chỉ là chuyện ý thích đơn thuần mà thôi. Cũng như thế, tôi không thể chịu nổi ngựa nòi Anh.

Tiểu thư Rita chĩa vào anh ta ánh mắt mỉa mai.

- Xin ông cứ việc nói thế còn hơn, việc gì lại phải kể ra những khuyết tật không hề tồn tại.

- Với tôi, chúng tồn tại hẳn hoi, chí ít cũng là trong việc cắt đuôi và xén bờm theo lối Anh mà tiểu thư đã tiến hành đến hết mức ở tàu ngựa của tiểu thư.

- Đó không phải là nhược điểm. Nếu ông chỉ thấy điều đó, tôi

hoàn toàn yên tâm. Vả lại, giống ngựa này bao giờ cũng phải xén đuôi và bờm.

- Nhưng ở đàn ngựa của tiểu thư thì nom lạ lắm!

- Kìa! Ông nói gì vậy! Tiếc là đại công tử đã biến mất đâu rồi, nếu không tôi phải nhờ ông ấy can thiệp.

- Công tử Mikhôrôvxki đi mời tiểu thư Luxia và cô giáo, - Tiểu thư Mikhalina Chvilexka cất giọng khoan thai nói. Suốt thời gian tiểu thư Rita trò chuyện với công tước Trestka, cô ta ngồi im lặng, uống trà. Cô ăn mặc khá nhã - một bộ váy áo màu sáng, bởi mẹ cô muốn thế - nhưng chẳng thấy thích thú với bất cứ chuyện gì, thậm chí trò vui của những người khác cũng làm cô phát chán. Dung mạo cô thật khó gần. Sau khi buông ra vài lời ngán ngủi báo nơi Valdemar đang có mặt, cô lại cúi mặt xuống nhìn tách trà và im lặng như cũ.

Bá tước Trestka sửa lại kính kẹp mũi, mỉm một nụ cười hằn học, thốt lên:

- Cái cô gia sư này chắc có đặc ân gì mới được đại công tử chăm lo đến thế.

- Làm gì có chuyện đó. *Il l'abhorre!*^[12] - Tiểu thư Rita phản bác. - Ít nhất thì đó cũng là theo lời Luxia. Có nghĩa là tình thế cũng giống như đối với cô gia sư Klara.

- Có nhẽ thế.

- Thế nom cô ta có giống cô Klara không?

- Tôi không quen cô ấy, nhưng Luxia thì rất tán thưởng. Nếu cô ấy xinh thực, thì xin ông hãy cẩn thận đấy, bá tước ạ.

Trestka nhìn người đang trò chuyện với vẻ phật ý.

- *Voilà une Idée!*^[13] Đôi khi tiểu thư có những ý nghĩ thật lạ lùng. Tôi không bao giờ để mắt tới loại người đó.

- Tôi lại muốn ông phải lòng chính cô giáo ấy.

- Cùng lắm tôi chỉ có thể đánh giá cô ta theo kiểu thể thao và vạch ra những nhược điểm thôi.

- Kìa ông! Không thể nói về phụ nữ theo kiểu ấy được...
- Về các cô gia sư thì được chứ.
- Vẫn không. Cấm tuyệt đối. Vả lại, tiểu thư Ruđexka là con một gia đình tốt.
- *Chut!*^[14]. Họ đến kìa! - bá tước ngắt lời, sửa lại kính mũi, nhìn chăm chăm về phía cửa.

Xtefchia bước vào phòng cùng với Luxia và Valdemar. Nàng thấy mắt như tối sầm. Bao nhiêu mái đầu quay lại nhìn nàng, bao nhiêu đôi mắt dò xét. Nàng đứng sững như một kẻ chịu tội.

Những tiếng trò chuyện lắng bật. Mọi người bắt đầu đưa mắt dò xét nhìn cô gia sư trẻ. Phu nhân Elzonovxka nheo mắt tỉ mỉ nhìn cô, khoát tay một vòng giới thiệu sơ sài với cử tọa,

- Cô Ruđexka, - bà nói cụt lủn.

Vài cái đầu khẽ gật, bối rối, Xtefchia cúi chào mọi người, rồi không biết nên làm gì nữa. Lần đầu tiên nàng mới đau xót cảm thấy địa vị của mình. Nàng không thể tha thứ cho mình việc đặt chân vào đây.

“Khách không mời” - nàng thoáng nghĩ, và giá như không tự chủ, chắc nàng đã òa lên khóc.

Nhưng đúng lúc ấy, Valdemar đã đến bên nàng, Hình như đại công tử rất phẫn nộ, nhưng chàng vẫn tỏ ra bình thản, đưa tay cho nàng vịn và thốt lên với vẻ lịch thiệp đầy trang nhã:

- Xin tiểu thư cho phép tôi được giới thiệu tiểu thư với bà ngoại tôi.

Xtefchia máy móc để chàng đưa tới chiếc tràng kỉ phía xa. Khi ngược mắt lên, nàng đã trông thấy ngay khuôn mặt hiền từ của cụ Machây và hình dung trang trọng đầy dáng quý phái của công tước phu nhân.

Giọng nói trầm trầm của đại công tử lại vang lên.

- Kính thưa bà, cháu xin giới thiệu tiểu thư Xtefchia Ruđexka,

người mà bà đã nghe em Luxia kể.

Công tước phu nhân đứng dậy, đưa tay cho Xtefchia, mỉm một nụ cười âu yếm với nàng.

- Rất hân hạnh được làm quen với tiểu thư. Cháu Luxia đã kể với tôi đôi điều về tiểu thư. Cháu hết sức ca ngợi người hướng dẫn việc học hành của cháu,

Xtefchia khéo léo cúi người hôn tay cụ bà, nàng cảm thấy lòng đầy biết ơn và được khích lệ.

Mắt công tước phu nhân thoáng một nét ngỡ ngàng. Bà mỉm cười chạm môi vào làn tóc cô gái, rồi ngồi xuống, trở cho cô một chiếc ghế kê bên. Bà ân cần hỏi han gia đình cô, hỏi cô có hài lòng về Luxia chẳng. Cụ Machây cũng tham gia câu chuyện.

Cách xử sự của đại công tử và việc cô gái chào hỏi công tước phu nhân đã gây ấn tượng mạnh cho mọi người. Họ đưa mắt ngạc nhiên nhìn nhau.

Công tước phu nhân đứng dậy chìa tay cho cô gia sư. Chuyện gì lạ lùng thế nhỉ? Và sao trần nhà không sụp đổ xuống? Nhất là bá tước Trextka và bá tước phu nhân Chvilexka thì không sao hiểu nổi chuyện ấy. Nhìn công tước phu nhân trò chuyện với một cô gái gia sư vớ vẩn nào đó, bá tước phu nhân chỉ còn biết nhún vai. Bà bực mình vì Valdemar đã bỏ qua bà, không thềm giới thiệu Xtefchia với bà. Không phải bà muốn làm quen với con người ấy, nhưng bà xem việc chàng công tử bỏ qua mình là một điều xúc phạm. Việc đại công tử đưa tay cho cô gia sư vịn thật là điều quá xúc phạm đối với bá tước phu nhân. Bà ném cho Xtefchia vài ánh mắt thăm dò, và khi thấy nàng đẹp, bà bắt đầu thì thầm với ông chồng đang ngồi cạnh như một cái xác ướp. Một nụ cười độc địa hiện trên đôi môi dày của bà. Vang đến tai phu nhân Idalia chỉ có một từ: *maitrese*^[15], song bà vờ như không nghe thấy. Hàng lông mày bà nhấp nháy nóng nảy, và bà vội kết thúc câu chuyện với người ngồi bên cạnh.

Trong lúc đó bên chiếc bàn nhỏ, sau khi thuật lại cho Valdemar nghe cuộc tranh luận với Trextka, tiểu thư Rita đã được nghe chàng ca ngợi những con người của cô. Bá tước bèn bắt chuyện với đại

công tử, còn Rita đến gần công tước phu nhân nhiệt thành chìa tay cho Xtefchia, thốt lên với nụ cười vui sướng:

- Bởi chẳng có ai giới thiệu chúng mình với nhau, tôi đành tự mình đảm đương thứ lễ nghi này vậy. Margeryta Seliga là tôi. Chắc tiểu thư chưa bao giờ được nghe nói đến tên tôi, bởi suốt một thời gian dài tôi quậy phá ở Viên.

Xtefchia đứng lên nắm chặt tay cô tiểu thư trẻ.

- Không, Luxia đã kể cho tôi nghe về tiểu thư với bao mến mộ.

- Thế ư? Thì ra Luxia là một cô phóng viên nhỏ trong vùng thông báo tin mới cho tất cả mọi người. Xin mời tiểu thư đến nhập bọn với hội chúng tôi. Cử tọa ở đây đáng kính hơn, nhưng có nhẽ đằng kia vui hơn. Cô và ông chắc không có gì phản đối chứ ạ?

Công tước phu nhân lịch sự gật đầu, cụ Machây nói:

- Đâu có, chúng tôi biết cô vui tính lắm, vì vậy xin gửi gắm tiểu thư Xtefchia cho cô.

Lát sau Xtefchia đã ngồi bên chiếc bàn con, nơi lúc này có thêm nhiều người nhập bọn. Trong câu chuyện rôm rả, cô quen dần với mọi người. Nàng chỉ thấy khó chịu vì chiếc kính mũi của Trestka cứ chĩa mãi vào mình, và dáng vẻ lạnh lùng của bá tước tiểu thư Chvilexka khiến nàng tò mò đôi chút.

Tiểu thư Rita dễ dàng kéo nàng vào cuộc trò chuyện với mọi người, vì Xtefchia không phải là người kém vui nhộn. Nom bề ngoài nàng có vẻ khiêm nhường nhất, nhưng lại rất xinh đẹp, trong bộ váy áo bằng vải mỏng màu xám nhạt viền dải tím than. Mặt nàng ửng đỏ, đôi mắt vui vẻ long lanh sau hàng mi dài cong vút, môi hồng thắm nở. Tiểu thư Rita thích thú ngắm nàng, những người khác nhìn nàng ít nhiều dừng dưng. Trestka tò mò ngắm Xtefchia như thể muốn tìm ra nhược điểm của nàng. Bá tước nghiên cứu kỹ từng đường nét, ánh mắt, cách nói năng, kiểu chải tóc và thềm thừa nhận trong bụng Là nàng nom hoàn toàn có thể chấp nhận được.

"Pas mal, pas mal!"^[16] - bá tước thì thầm tự nhủ, coi đó đã là một lời khen ngợi rất cao.

Gã ngấm kiểu cắt váy áo và lắc đầu kinh ngạc, không hiểu sao một cô gia sư lại biết ăn vận trang nhã đến thế. Mải nhìn ngấm quá, bá tước quên bẵng là vừa thua cuộc trong trận tranh cãi về ngựa. Tiểu thư Rita nhắc cho gã nhớ bằng cách hỏi đại công tử:

- Ông Valdemar này, các thi thần và Apôlông của ông ra sao?
- Tuyệt, - đại công tử vừa đáp vừa ngồi xuống bên cạnh Xtefchia.
- Chúng nó có vẻ đẹp thật thiên giới, không hề thay đổi.
- Các thi thần vào vậy? - Xtefchia hỏi.
- Những thần nữ đồng hành với thần Apôlông, - bá tước Trextka chen lời. - Tiểu thư không biết sao?
- Tôi biết chứ, thưa bá tước, tôi rất thuộc thần thoại.

Nàng quay sang hỏi Valdemar:

- Có phải ngựa của ông mang tên các thi thần không?
- Vâng. Tiểu thư cũng đã biết chúng đấy thôi.
- Có phải những con sáng nay ông đưa đến? Chưa bao giờ tôi phân biệt được chúng với nhau. Tất thấy đều đen tuyền như nhung Liông vậy.

Valdemar mỉm cười.

- Hôm nay kéo xe cho tôi là những con: Kliô, Melpômene, Urania và Terpxykhora.

- Nghe hay thật, phải không? - tiểu thư Rita thốt lên.
- Bộ tứ mã thứ hai là Talia, Kaliopo, Oterpe và Pôlihimmia, còn Erato là ngựa cưới của ông.

- Tôi chỉ biết mỗi con ấy thôi. - Xtefchia, - Ông hay cưới nó đến đây hơn cả.

- Tiểu thư cũng để ý đến nó sao? Có đúng là nó xinh không?

- Rất xinh.

- Chưa là gì đâu. Tiểu thư chưa được thấy con Apôlông đấy. Tôi

phải lòng nó thật sự kia! - tiểu thư Rita nồng nhiệt thốt lên.

Mọi người bật cười.

- Những tình cảm như thế chỉ có thể đến với một nhà nữ danh thủ thể thao mà thôi, - ai đó trong nhóm người đang trò chuyện phía xa lên tiếng.

- Vậy thì tôi phải dẫn nó đến Xuôđkôvxe này mới được, bởi khi ấy chúng tôi sẽ được tiểu thư ghé thăm thường xuyên hơn, - đại công tử đùa.

- Ông nên tặng chân dung nó cho tiểu thư Rita.

- Hoặc đúc tượng đồng.

- Không được! Không đúng màu lông thì đâu được!

- Vậy thì tượng cẩm thạch đen.

- Xin các vị cứ cười đi, nhưng rồi mọi người đều phải thán phục nó cho xem.

- Trừ tôi, - bá tước Trestka vừa nói vừa sửa lại kính mũi.

- Bởi ngài có thứ gu của người máu trắng, vì vậy ngài chỉ mê ngựa kéo giống Đức và giống Meklemburg xấu xí mà thôi. Giá có vào chuồng ngựa của ngài thì con Apôlông cũng giống như ngựa kéo mà thôi.

- Tôi cũng định nói như thế về những con ngựa giống Anh của tiểu thư đấy.

Tiểu thư Rita bắt đầu cãi nhau thật sự. Valdemar nhìn thẳng vào mắt Xtefchia, vui vẻ nói:

- Bây giờ nếu cả trang Xuôđkôvxe này có thể bay lên trời thì hai người vẫn không ngừng cãi nhau về tàu ngựa. Hai địch thủ ham thể thao này mà gặp nhau thì họ chẳng bao giờ nói đến gì khác, mà cãi nhau hoài, chẳng khác chi cô với tôi,

- Tôi đâu có cãi cộ với ông.

- Nhưng cô lại khùng bố tôi. Tôi phải tránh suốt cả tuần không

dám ló mặt đến đây đây.

- Ôi, ông nhát quá nhỉ!

- Biết làm sao được? Tiểu thư đã tống cổ tôi ra khỏi rừng, đến bữa ăn trưa tôi lại bị đem ra hành hình, và sau đó tiểu thư không thèm chào tôi một tiếng. Chẳng nhẽ tất cả những chuyện đó không đủ cho người ta hoảng hồn sao?... Nhưng dầu thế tôi vẫn nhớ nhung bạo chúa của mình, và thế là tôi có mặt.

Xtefchia cắn môi. Nàng quyết định không thèm trả miếng những lời châm chọc, sợ rằng sẽ có người khác nghe thấy. Nhưng trong phòng khách người ta trò chuyện râm ran, tiểu thư Rita ngồi cạnh đang hăng hái khẩu chiến với Trextka, không quan tâm đến chuyện gì khác.

Valdemar nhận ra sự e ngại của Xtefchia, thấy nàng đang đưa mắt tìm Luxia, chàng thốt lên vẻ châm chọc:

- Tiểu thư muốn vũ trang bằng kẻ vô tội để chống tôi, như gã Tvardôpxki trước mặt quý Mêfixtôfelex, nhưng tiếc thay Luxia đã quá lớn để có thể đóng được cái vai kịch mà tiểu thư muốn giao phó cho em nó lúc này.

Môi Xtefchia run run muốn cười. Valdemar nói tiếp:

- Tôi thì nhớ nhưng kẻ khùng bố mình, còn tiểu thư thì hẳn đã bao phen khẩn cầu Chúa trời xin cho tôi thật lâu đừng vác mặt đến đây.

- Ngược lại, tôi muốn ông đến càng nhanh càng tốt kia!

Trên nét mặt Valdemar hiện lên vẻ tò mò.

- Thật ư?... Lạy Chúa! Sao tôi không biết điều đó nhỉ? Xtefchia nhìn thẳng vào mắt chàng.

- Tôi mong ông đến, bởi lẽ cụ thấy nhớ ông, và đã bắt đầu phiền muộn.

- Thế ra tiểu thư khắc khoải ngóng trông tôi chỉ vì lo cho ông tôi chứ không phải vì bản thân tiểu thư?

- Tôi e rằng "*khắc khoải ngóng trông*" là chữ dùng quá đáng. Tôi

chỉ đơn giản là mong ông đến, vậy thôi...

- Thật thất vọng biết bao! Vậy mà tôi đã tưởng mình được lên tới thiên đường, trong khi thực ra vẫn như xưa tôi đang phải ăn năn chuộc tội.

Xtefchia bật cười. Chàng nhìn nàng dò hỏi, đôi môi đầy đặn về nhục cảm phảng phất nụ cười. Lát sau chàng hạ giọng nói:

- Hôm nay nom tiểu thư thật tuyệt vời. Tôi cảm thấy mình mất trí rồi!

- Kìa, đại công tử! - cô gái giận dữ kêu lên.

- Xin nghe lệnh tiểu thư! - chàng đối ngay, mắt lóe lên những tia nghịch ngợm.

Xtefchia ghen lời. Trước đây, hẳn nàng đã sẵn sàng đáp lại chàng bằng một cơn giận, nhưng lúc này nàng thấy dễ tính với chàng... Hơn nữa vẻ mặt chàng cũng khiến nàng thấy ngộ. Lông mày chàng dướn lên, lỗ mũi phập phồng, mỗi đường nét trên mặt đều biểu lộ một nụ cười cố nén. Nàng bèn đáp:

- Tôi bắt đầu thấy tiếc là đã cầu xin Chúa cho ông đến sớm. Chỉ vì lòng mến cụ Mikhôrôvxki mà tôi tự làm hại mình...

- Bởi anh chàng Mikhôrôvxki, như một thứ thuốc đắng, - chàng tiếp lời.

- Ông đoán đúng đây, - nàng bật cười.

- Còn tôi, tôi tin chắc rằng tiểu thư mong đợi tôi không phải vì ông tôi buồn, mà vì nỗi nhớ nhung của chính tiểu thư. Có phải thế không?

Chàng táo tợn nhìn thẳng vào mắt nàng.

- Tôi thấy là khi trò chuyện với ông, tốt nhất tôi nên im lặng, bởi nếu không ông sẽ trở nên vui vẻ quá đáng.

- Còn tiểu thư thì ngay lập tức đã xòe móng ra, những bàn tay đẹp đẽ nhường kia mà sao sắc thế, - chàng nhăn mặt đối đáp.

- Hai vị nói chuyện gì mà thân mật thế? - bá tước Trextka châm

chọc hỏi chỗ sang, chĩa cặp kính mũi vào mặt Xtefchia.

Valdemar thản nhiên đáp:

- Chúng tôi đang bàn đến một môn thể thao khác. Tôi đang mời tiểu thư Xtefchia đàn cho chúng ta một bản nhạc,

- Ô, ra tiểu thư cũng chơi đàn *ximban*^[17] sao? - Trestka hỏi với giọng giễu cợt.

- Không, thưa ngài, tôi không hề chơi đàn *ximban*, - Xtefchia cũng đáp với giọng tương tự.

- Thật tiếc, đàn ấy hay lắm.

Valdemar nhíu mày. Người chàng sôi lên. Chàng nhìn Trestka từ trên xuống, thốt lên bằng giọng tương tự:

- Tôi cứ ngỡ ông có cái tai sành điệu và tinh tế hơn kia.

Trestka chột hiểu. Gã tái người vì tức.

Tiểu thư Rita mỉm cười tươi tắn, nhìn thấy vẻ bối rối của gã bá tước, cô bảo Xtefchia:

- Tôi ủng hộ đề nghị của ông Valdemar đấy. Mời tiểu thư cho chúng tôi được nghe một bài. Rất tiếc là tôi không hay chơi đàn, nhưng lại rất mê âm nhạc.

- Vâng, thưa tiểu thư, nhưng có lẽ để lát nữa.

- Phải đấy, ồn quá, mà nghe nhạc thì lại cần yên tĩnh.

- Khi ấy có thể dễ dàng tĩnh trí, - Valdemar nói thêm.

Người chánh bộc thấp đèn lớn. Tiểu thư Rita đứng bên khung cửa sổ ngắm lưới liềm trắng vàng sáng mảnh mai vừa mọc. Trên nền xám của bầu trời ban chiều nổi lên dải rừng xa đen sẫm với một mảnh vàng trang điểm cho đỉnh những ngọn cây, giống như tám huy chương lóng lánh gắn trên ngực một hiệp sĩ đang mang bộ giáp phục nặng nề.

Tiểu thư Rita hết lời ca ngợi. Xtefchia và vài người nữa bước lại bên cửa sổ. Nghe Luxia gọi, Valdemar bước sang phòng ăn, nơi phu

nhân Elzonovska muốn gặp chàng.

VI

Chiếc bàn lớn phủ khăn bàn Hà Lan, ở giữa thêu nổi gia huy dòng họ Mikhôngvski, đã được bày biện sẵn sàng cho bữa tối. Gần mép bàn xếp hàng những chiếc đĩa sứ tuyệt mỹ có in những hình ảnh nho nhỏ, trông như những người lính mặc quân phục đại lễ. Cạnh đó, gác trên giá, đầy vênh vang là những dao bạc, nĩa bạc và dáng cong cong của những chiếc thìa dùng vào món tráng miệng. Phía bên kia là những khăn ăn hồ cứng xếp dựng nhọn hoắt như vọng gác của lính canh, bên trong là những lát bánh mì đen đen. Những lẵng hoa quả bằng pha lê, những cốc, những ly, những tách pha lê cùng vài bó hoa tuyệt đẹp tô điểm thêm cho bàn ăn. Bên mỗi bộ thìa đĩa đều đặt một vòng hoa. Hoa còn rải khắp bàn khiến bàn ăn thêm sắc xuân tháng năm.

Viên chưởng bộc Jaxety và những người hầu bàn trẻ mặc áo đuôi tôm đen, khuy vàng óng ánh, gilê hồng thắm, cùng người hầu của công tước phu nhân Podhorexka mặc áo dẫu màu vàng đang chạy đi chạy lại bày biện giữa bàn ăn chính, tủ bát đĩa và chiếc bàn phụ bày nước quả.

Trên tường những ngọn đèn hình cầu màu trắng đang tỏa sáng, ngay trên bàn chính treo một chiếc đèn chùm bằng đồng, rực rỡ ánh sáng của những búp đèn pha lê, chiếu xuống long lanh những ánh bạc và pha lê bên dưới. Trong chùm ánh sáng ấy hoa dường như có thêm sức sống, tỏa hương thơm sực nức.

Phu nhân Idalia cùng đại công tử bước vào phòng, bà nói với chàng bằng tiếng Pháp:

- Công tước phu nhân sẽ ngồi vị trí đầu tiên cùng với cha, người sẽ đưa bà vào bàn. Những người còn lại cứ để họ tùy ý chọn chỗ. Đây không phải là một bữa ăn có hẹn trước. Có thể để cho mọi người thoải mái. Nhưng anh Valđy, anh phải đưa tay cho bá tước phu nhân Chvilexka, còn chồng cô ấy sẽ đi với tôi.

Valdemar hết sức vui vẻ đáp:

- Thế có nghĩa cô chia cho cháu một mỏ kim cương phải không. Cháu chỉ muốn đánh đổi lấy một viên ngọc quý...

- Chớ có đùa. Cô biết anh định nói tới ai... Có điều cô ngạc nhiên là tại sao anh lại để ý đến con bé đó thế.

Hàng lông mày Valdemar chau lại.

- Ai khác nghe thì dễ nghĩ là cô đang nói tới một con hầu nào đó. Tiểu thư Xtefchia không thuộc hạng người có thể bõm xõm được đâu, - chàng đáp, đã hơi chạm nọc.

- Nhưng sau cái cảnh hôm nay anh bày đặt, con bé có nhẽ tự cho mình là siêu việt lắm. Lời giới thiệu của cô là đủ. Chuyện bày đặt thêm thất của anh là thừa.

- Về việc này cháu nghĩ khác, vả chăng cũng có thể thấy ngay là người ta đang gặp loại người nào. Cô không nên nói về cô ấy như vậy, chí ít cũng vì nghĩ tới Luxia.

- Anh thật là giỏi lý sự, anh cháu thân mến, - phu nhân Iđalia than phiền. - Cô báo trước cho anh biết, có thể nảy sinh những điều đàm tiếu này nọ đấy. Chính cô cũng đã nghe những suy đoán vớ vẩn của Lôra rồi.

- Ôi! Bà “bá tước” có thể nói gì tùy thích. Bà ấy chẳng thể tìm được nhiều kẻ thích nghe đâu. Cô cứ bảo thẳng với bà ta chớ có đại đem những chuyện suy diễn ấy ra nói với cháu, bởi khi ấy thì ngay cả cái điệu bộ bá tước tưởng tượng của bà ta cũng chẳng bịt nổi miệng của cháu đâu.

- Sao lại tưởng tượng?

- Kìa, chẳng lẽ cháu lại phải giảng cho cô về thực chất tước hiệu dòng họ Chvilexki? Mọi người đều biết rõ, nhất là cỗ xe có mang gia huy và viên chường bọc của họ, kẻ ngạc nhiên đến sững sờ khi được người ta đóng cho bộ khuy đồng phục chín chiếc gậy^[18]. Tất cả các sách gia huy phủ hệ và biên niên đều hoàn toàn im lặng hững hờ không hề nói gì về tước hiệu ấy.

Phu nhân Iđalia nghẹn lời.

- Ta sang bên phòng khách, sắp mang thức ăn ra rồi.

Trong phòng khách, bá tước phu nhân Chvilexka bước đến gần Xtefchia, ngồi chễm chệ lên chiếc ghế bành nhỏ kiểu cách, từ trên cao nhìn xuống Xtefchia.

- Cô quê ở đâu? - bà hỏi giọng cứng nhắc.

- Từ Vương quốc, thưa bá tước phu nhân.

- Cô làm nghề giáo học này đã lâu chưa?

- Đây là chỗ làm đầu tiên và cuối cùng của tôi.

- Thế á? Đầu tiên? Thế mà chị tôi dám giao phó Luxia cho cô?
C'est une absurdité!^[19].

Cô giáo trẻ đỏ mặt.

- Chắc là tôi đã khiến người ta tin, - cô mỉm cười đáp.

- Cô bao nhiêu tuổi?

Xtefchia kinh ngạc nhìn bá tước phu nhân.

- Hai mươi lăm, - nàng đáp không cần suy nghĩ.

Bá tước phu nhân giơ kính tay gắn trên một chiếc cán dài bằng vàng lên ngón nàng.

- Phải! - bà nói về tin tưởng, - nom cô cũng vào tuổi ấy. Luxia bảo tôi là cô mới mười chín. Tôi biết ngay đó là chuyện lằm. *Comment donec!*^[20] Rất hay là cô đã không giấu tuổi thật. Nếu vậy, tiểu thư Mikhaila nhà tôi cũng xấp xỉ tuổi cô, tuy mọi người ai cũng nghĩ nó trẻ hơn.

Môi Xtefchia múm mím cười, nhưng mắt lại phát ra những tia giận, nàng đưa mắt nhìn bá tước tiểu thư ngồi gần đấy - con người lúc nào cũng khó ưa, nghiêm nghị, nom cứ như một bà chị của phu nhân Elzonovska. Bá tước phu nhân nói tiếp:

- Hình như cô trở thành giáo viên không phải vì yêu nghề?

- Vâng, nhưng tôi đã bắt đầu yêu công việc của mình, chủ yếu có lẽ vì tôi có được một học sinh tốt.

Valdemar đến gần, theo sau chàng là bá tước Chvilexki. Bá tước phu nhân the thé gọi chồng.

- *Te voilà!*^[21] Minh biết không, *Auguste*? Tiểu thư Rudexka đây đã hai năm tuổi, không phải mười chín như Luxia nói đâu. Dẫu sao chúng ta vẫn tinh mắt lắm.

Bà lại ngó Xtefchia và nói tiếp:

- Cả tôi lẫn chồng tôi đều bảo rằng không thể như thế.

Valdemar hỏi ngay:

- Chuyện gì vậy? Tôi không hiểu.

- Về tuổi của tôi ấy mà. Tôi tự tăng thêm cho thêm đứng đắn, - Xtefchia mỉm cười.

- Vậy xin cô nhớ ghi cuộc phỏng vấn này vào nhật ký. Chưa từng có! - Valdemar thốt ra như vô tình, nhưng hàm ý mỉa mai rất rõ.

Bị chạm nọc, bá tước nhìn vợ vẻ không hài lòng, thông thả buông từng tiếng như thói quen:

- Minh nhảm đấy, Lôra. Tôi chưa bao giờ nói điều gì tương tự về tuổi của tiểu thư Rudexka.

- *Mais, mon cher!*^[22] mình quên đấy thôi!

Bá tước đưa mắt liếc nhanh chung quanh rồi bước tới phía phu nhân Idalia. Xtefchia còn lại mỗi mình. Nàng thấy dòng người từng đôi một đi sang phòng ăn, và đó lại là một giây phút khó chịu đối với nàng. Nàng tự trách mình đã không bước ra sớm hơn, khi ấy nàng khỏi lại phải ra mắt tất cả mọi người lần nữa.

Đúng lúc ấy Luxia chạy lại, khoác tay Xtefchia, vừa cười vừa kêu lên:

- Các bà đều có hiệp sĩ hộ tống cả rồi, ta đi với nhau thôi cô ạ. Em đánh lừa ông Kxavery đấy. Mẹ em bảo ông ấy đưa cô đi, nhưng em nói với ông ấy rằng cô đã đi với người khác rồi. Bởi chắc cô

muốn đi với em chứ. Đúng không, cô Xtefchiu?

- Dĩ nhiên rồi! Em làm thế hay lắm! Vả lại ta vẫn có thể hình dung rằng tôi là một chàng trai trẻ chẳng hạn.

- Ô hô! Cô không giống con trai chút nào, tiểu thư Rita có khi còn giống hơn, có điều phải bỏ chiếc nơ trên đầu và mặc quần áo cưới ngựa kia.

Cả hai bước sang phòng ăn.

Một lần nữa, có những ánh mắt lại quay nhìn Xtefchia tò mò. Ông Kxavery ngồi cuối bàn, hai bên là hai chỗ dành cho Xtefchia và Luxia.

Khi Xtefchia vừa ngồi xuống, phu nhân Elzonovska nheo mắt nhìn nàng, giọng nhấn mạnh:

- Tôi cứ nghĩ là cô không đến nữa!

Một làn máu nóng dâng trào trong người Xtefchia. Nàng do dự không biết nên trả lời ra sao.

Lần này nữa, Valdemar cũng lại đỡ cho nàng. Chàng hỏi phu nhân Idalia chuyện gì đó. Thiếu nữ được cứu thoát khỏi một tình thế khó xử.

Tiếng trò chuyện ồn ào bên bàn ăn lại râm ran. Tiếng nói giọng cười, những lời đùa cợt mỗi lúc một thêm nhiều. Nhưng tâm trạng vui vẻ của Xtefchia không còn nữa. Nàng ngồi im lặng, chỉ cầu xin Chúa cho bữa tối kết thúc thật nhanh.

Mọi người đều trò chuyện, chỉ có nàng và ông Kxavery là im lặng. Ông ta thì bị hút hồn bởi những khay những đĩa được bày ra và những thứ đã có trên đĩa của mình. Còn Xtefchia thì cứ day dứt bởi ý nghĩ mình là khách không mời, nàng cảm thấy mình thật cô đơn giữa những kẻ thù. Trong đầu óc nàng quay cuồng những cảnh tượng lộn xộn, cảnh quê hương Rutraiev, việc tới trang Xuôđkôvxe, những cuộc đụng độ với Valdemar, cuộc trò chuyện hôm nay với bá tước phu nhân.

Nếu không có Edmun, nàng đã không phải làm quen với cái thế

giới này, không bị đem ra làm mục tiêu đàm tiếu, những chuyện đàm tiếu châm chích nàng đến đởn đau. Mọi người nơi đây đều nhìn nàng như thể nhìn một sinh linh bị mất quyền làm người, không thuộc vào gian thế nữa. Họ như những loài thực vật cao quý nhìn nàng là một đóa thi xa cúc tầm thường bị lạc vào nhà kính.

Xtefchia nhìn vòng hoa đặt trước đĩa của nàng. Một sự ngẫu nhiên lạ lùng, vòng hoa toàn những loại hoa đồng nội: hoa cỏ gai nâu và những bông cúc trắng nhị vàng. Nàng cầm vòng hoa nhỏ lên tay, thàn nghĩ rằng đó chính là dấu hiệu của mình: những loài cỏ hoa đồng nội mảnh mai, bị ném vào giữa những thứ đồ bằng bạc và pha lê. Dấu ánh sáng và sự sang giàu có làm chúng quáng mắt, chúng sẽ héo khô đi và với chúng thế gian cũng chết. Nàng ngẩng đầu lên và bắt giác rùng mình.

Có mấy đôi mắt chết đang trừng trừng nhìn nàng từ những chiếc khung chân dung chạm trổ trang điểm cho phòng tiệc. Những đôi mắt của các bậc tổ tiên dòng họ Mikhôrôvxki, cũng màu xám như mắt Valdemar, cũng xuyên thấu, dữ tợn, dường như đang dán chặt vào mặt nàng lên tiếng hỏi: “Hỡi kẻ thường dân kia, người từ đâu lạc loài vào đây, vào tổ ấm của các vị đại thần và thủ lĩnh lẫy lừng tên họ này? Người muốn gì ở đây?” Một cơn rùng mình lan suốt toàn thân Xtefchia. Những ánh mắt hà khắc chiếu xói vào nàng từ mọi phía, khiến nàng thấy mệt mỏi... Những ánh mắt xua đuổi, không chút thân thiện.

“Cái gì đã khiến ta cách xa họ - những hiệp sĩ tổ tiên hiển hách kia - đến thế? - nàng tự nghĩ. - Chiếc mũ tước bá chín gậy, huy chương tước công và danh hiệu quý tộc được truyền thống thành kính, bao giờ cũng được tuyên đọc oang oang trên chóp đỉnh của tòa lâu đài xã hội đã ngăn cách ta với họ. Dù cho cái đỉnh cao ấy có tắm nắng mặt trời hay khuất chìm trong mây mù ảm đạm, bao giờ nó cũng vẫn là đỉnh cao chói vói. Họ đã quen đứng trên cao nhìn xuống những người ở các tầng dưới, dấu cho những người kia cũng không kém quang vinh, và nhiều khi còn giàu công trạng hơn họ. Họ xem những người bên dưới là chân đế để họ có thể đứng trên cao chiếu rọi ánh sáng đại quý tộc của họ, và treo lá cờ mang gia huy

của họ. Còn những kẻ nhỏ bé kia thì cứ việc hát tụng ngợi ca vinh quang của họ mà thôi”.

Tuy thế, trong các dòng giống được nhiều ân huệ này vẫn có một vẻ đẹp nào đó không sao nắm bắt nổi tác động đến những tâm hồn trang nhã. Xtefchia nghĩ rằng cội nguồn của điều đó có thể là uy thế của giới đại quý tộc lâu đời. Dẫu ở họ không thể nhìn thấy rõ những dấu ấn kỳ vĩ hay cảm hứng sáng tạo phong phú, nhưng vây quanh họ vẫn có một điều huyền diệu nào đó của vẻ đẹp bên ngoài, họ như những đồ trang sức quý giá trong xã hội. Một số người trong bọn họ, như cụ bà công tước phu nhân kia có sức thu hút không sao cưỡng nổi. Ở bà toát ra sự cao thượng của nòi giống, dòng họ, có thể nhận thấy bà là một vị đại quý tộc đến từng giọt máu, là cháu chắt của những đại gia được mang áo tía. Toàn thân bà là hình ảnh của một bậc mệnh phụ cao sang có ý thức rõ rệt về sứ mệnh của mình. Xtefchia đã được nghe danh tiếng về những hoạt động và tầm lòng rộng lớn của bà. Cụ Machây, giống như công tước phu nhân, cũng có tâm hồn của một quý tộc tinh tế, nhưng cụ già hơn bà nhiều quá, đã hơi nặng nề.

Xtefchia nhìn sang Valdemar.

Còn người này?... Đó là một ông lớn, một đại quý tộc dòng dõi áo tía. Chàng ta không làm hổ danh các bậc tiền nhân. Ngược lại, họ có thể được thêm phần vinh dự về chàng. Là một chủ nhân, một đại quý tộc, một triệu phú năng động, nhiệt thành, chân thực, chàng đã nghiêm chỉnh gánh vác trách nhiệm xã hội của mình. Cụ Machây, một người hay trò chuyện, đã kể cho Xtefchia nghe là cụ không ngờ Valdemar có thể thay đổi nhanh như thế. Trước kia, chàng sống khác hẳn. Sau khi tốt nghiệp đại học ở Bon và trường nông nghiệp Hale, chàng lao vào cơn xoáy lốc của đời, như điên cuồng. Chàng ở lỳ ở nước ngoài, chu du hết nơi này đến nơi khác, chàng thăm thú cả châu Âu. Chàng đã thăm cả Angiê và Ai Cập. Chàng đã từng đi săn thú ở Ấn Độ và trên những thảo nguyên Mỹ châu, đã từng leo lên những ngọn núi cao vút và chỉ còn mơ đến các bờ biển *fio* khúc khuỷu của Na Uy. Chàng đã đến thăm các bệnh viện, đã từng thảo luận với các nhà khoa học, đã thích thú ghé vào những phòng thí

nghiệm hóa học lớn nhất, đã từng thực hành ở các trạm đài khí tượng, các nhà máy lớn thu hút chàng. Chàng cũng đã từng lần mò đến các góc ngách của những xưởng đóng tàu ở Niu York, thâm nhập đời sống công nhân. Những mối quan hệ của chàng và tài sản nhiều triệu bạc đã mở rộng trước mắt chàng tất cả các cơ quan nhà nước. Chàng có thể tự do ra vào các xí nghiệp của Krup và Esxen, đã làm việc mấy ngày liền ở nhà máy đúc đại pháo, vì bị thúc đẩy bởi niềm ham muốn được biết, được làm quen với mọi thứ trên đời. Chàng đã từng tham gia thí nghiệm với chiếc búa máy nổi tiếng “Fryx”, chàng từng có một khẩu súng bị nghiền thành bột trong một cỗ máy khổng lồ của các nhà máy thuộc hãng Esxent cùng một chiếc nhẫn vàng có đính kim cương mà chiếc búa máy Fryx đã từng giáng xuống chạm đến nó nhưng không làm hư hại gì cả. Chàng đã từng lấy lửa ở núi lửa Vêzuvơ châm xì gà, đã đến thăm nhà của hoàng đế Napôlêông trên đảo Thánh Bà Helen, đã ngồi nhiều giờ trong các phòng tranh tượng của bảo tàng Luvior và Drezden để ngắm say sưa các tác phẩm nghệ thuật. Chàng vung phí bạc tiền, chàng gây biết bao cuộc ẩu đả và những chuyện bê bối lớn nhỏ, phần lớn là vì tình ái, chàng là đứa con yêu của những hội vui tao nhã nhất. Chàng quen thuộc với chốn cung đình ở Viên, chàng rất nổi danh trong giới đại quý tộc Hung - giới mà thông qua cụ bà của mình chàng có quan hệ họ hàng với vài ba gia đình có thế lực nhất. Chàng hao tiền vì phụ nữ, thậm chí chàng cũng có đánh bạc chút ít, nhưng không ham hố. Chàng đã từng mấy lần quyết đấu sống chết, kết thúc thắng lợi, nhờ lòng dũng cảm và việc thường xuyên luyện tập đấu gươm và bắn súng.

Có lần tại câu lạc bộ Jockey thành Viên, chàng đã gây sự với một trong các đại quận công xứ đó vì gã đã dám gọi Ba Lan là đất nước của những cái đầu cạo nhẵn và những cái lưỡi lăm lờ. Chuyện lan tới triều đình và vị đại quận công kia phải cẩn rắng chịu nhún xin lỗi vị đại quý tộc Ba Lan. Đàn bà say mê chàng, kẻ bị quáng mắt bởi ánh sáng lấp lánh của hàng triệu bạc và triển vọng lấy được người giàu có, còn người khác thì yêu chàng chân thành. Nhưng mặc dù biết rằng mình được khắp nơi cầu cạnh, chàng vẫn không tìm được vợ. Sau năm năm chơi bời, chàng chợt thấy quá đủ, thấy chán

những thắng lợi, những cuộc tình, chán cả những chuyến đi, chàng trở về sống luôn trong nước.

Cụ Machây kể cho Xtefchia biết rằng Valdemar có ba điều say mê: ngựa, săn bắn và phụ nữ, đầu phụ nữ đã phần nào trở nên kém hấp dẫn với chàng. Chàng tổ chức những hội săn tuyệt vời, ngay cả trong thời gian những chuyến du hành của chàng. Trong những dịp ấy, giới đại quý tộc từ khắp thế giới kéo về Guenbôvitre. Chàng cũng thường đến thăm bè bạn và tham dự các hội săn của họ, chàng lui tới hầu hết các gia đình quý phái, bao giờ cũng được người ta tiếp đón trọng thể. Chàng mê ngựa, nhưng không cho chúng tham dự các cuộc đua, chàng bảo rằng chính vì yêu chúng nên không thể giao chúng vào tay các giô kê và nhìn thấy chúng bị gãy chân.

Xtefchia biết tất cả những chuyện đó qua miệng cụ Machây, một ít qua ông Kxavery và bản thân nàng cũng đã được chứng kiến vài chuyện chứng tỏ sự cao quý và lòng nhân hậu của đại công tử. Sự hai mặt trong tính cách của chàng biểu lộ rất rõ nét, chàng có trái tim tốt lành nhưng cũng chứa đựng nhiều ác ý. Trong những cơn giận dữ chàng rất quyết liệt, hay chua chát mỉa mai; nhưng chàng lại có những sở thích dịu dàng và rất đổi tinh tế. Song chàng chưa bao giờ ngần ngại trong việc khiêu khích nàng. Bên cạnh sự cao thượng, chàng hơi ích kỷ, chàng không cho phép bất cứ kẻ nào xúc phạm đến nàng bằng một lời đùa cợt vô lối, trong khi chính chàng lại thường xuyên khiến nàng bực bội và lại lấy đó làm điều thú vị. Xtefchia không thích đại công tử, nhưng nàng cũng vẫn nhận thấy chàng có giá trị hơn nhiều so với những người khác, hơn hẳn phu nhân Idalia. Nàng hiểu rằng chàng cao quý hơn nhiều so với gã Edmun.

Gã đã thề thốt là yêu nàng, nhưng rồi lại bỏ rơi nàng rất dễ dàng, dường như không thèm biết rằng nàng cũng có một con tim biết cảm thấy đớn đau.

Valdemar không thích nàng, thậm chí anh ta có thể căm ghét nàng nữa, nhưng vẫn cứu nàng thoát khỏi phút đáng buồn ở phòng khách, mà chàng làm việc đó một cách rất trang nhã và tự nhiên.

Xtefchia lại nhìn chàng lần nữa. Chàng đang trò chuyện với các bà các cô, rất thoải mái, hơi lơ đãng, thậm chí đôi khi giễu cợt. Cử chỉ của chàng hơi buông thả, nhưng chính điều đó lại khiến chàng thêm phần có duyên. Trong vẻ buông thả của chàng vẫn nổi rõ một vẻ phong lưu và trang nhã nào đó rất đặc biệt, hoàn toàn của riêng chàng. Chàng không phải là người tuyệt hảo, nhưng trong con người chàng vẫn chứa đựng một điều gì đó khó diễn tả, gây ấn tượng cho mọi người. Dáng chàng dong dỏng và rất thon thả, với những đường nét rõ ràng, làn da rám nắng, tóc nâu sẫm, rẽ duyên dáng sang hai bên. Gò da nhỏ nhỏ trên hàng lông mày uốn cong như thể tập trung nhiệt tình, sức mạnh ý chí và năng lực. Mắt chàng màu xám, thấu suốt, biểu lộ sự cảm thông và tính cương quyết, lúc nào hình như cũng nhuốm vẻ mỉa mai, thường là láu lỉnh. Đôi môi rất đẹp, hơi bĩu, hồng hào với hàng ria lịch sự, tốt vừa độ, màu vàng nâu, được tỉa chải chút ít ở hai đầu. Mặt chàng biểu lộ ý chí sâu xa liên kết với một chút chán chường. Trong mắt là sự mãnh liệt, đôi khi đầy tự tôn, hay long lanh những đốm sáng nghịch ngợm. Qua dáng nét đường môi có thể nhận ra chàng là người ham thú vui nhục cảm, còn nụ cười, nếu không phải mỉa mai thì thường chứa đựng vẻ hòa nhã dịu dàng.

Đang nhìn chàng Xtefchia bất giác gặp ánh mắt chàng nhìn lại, nhưng nàng không lảng tránh. Chàng thoáng cười, nàng lại vờ nói điều gì đó với ông Kxavery.

Thực ra nàng không có ai để trò chuyện, Luxia đang nói chuyện sôi nổi với người ngồi cạnh, ông Kxavery chỉ nghĩ đến các món ăn, còn người ngồi cạnh nàng phía bên kia - một người đàn ông có khối mỡ khá đồ sộ - thì luôn mồm góp chuyện với cử tọa chung ngồi quanh bàn. Xtefchia nom thấy trước mắt nàng bàn tay trắng trẻo múp míp như làm bằng bông của ông ta, đang quay quay vòng hoa trong những ngón tay. Không ai để ý đến Xtefchia. Nàng ngồi tít tận cuối bàn và có thể hẳn toàn bị cách ly. Nàng thà nghe những người khác nói còn hơn.

Nàng hay đưa mắt ngắm khuôn mặt sôi nổi của phu nhân Idalia và đôi mắt màu bia mờ to của bà, đôi mắt thường ti hí mỗi khi nhìn

nàng. Ánh mắt nàng lướt xuống chiếc áo màu lục và sợi dây chuyền vàng to sụ đeo đồng hồ của bà. Rồi nàng nhìn sang tiểu thư Rita đang vui vẻ và ngon lành ăn món gà tây. Nàng thấy Trextka ngửa đầu, mắt kính lóa sáng, thấy dáng đồ sộ của công tước Franchiséc Podhorexki bên vóc dáng nhỏ thó của bà vợ, thấy vẻ mặt u ám của bá tước Chvilexka thô lỗ. Mấy lần liền nàng nâng cốc theo mọi người, nhưng nàng không hề uống chút nào và chỉ ăn rất ít.

Trong lúc đi rót rượu nho cho mọi người, Valdemar đến gần nàng. Nàng ngược mắt lên nhìn đại công tử và đẩy chiếc ly ra xa. Trong ánh mắt Valdemar nàng nhận ra rất rõ một cái nhìn nhân hậu, tai nàng nghe một lời thì thầm rất khẽ: “Tội nghiệp cô bé”.

Xtefchia bàng hoàng. Sao thế? Lẽ nào ông ta không cười giễu, không phê phán nàng? “Chắc nom mình thăm hại lắm, khiến ông ta mũi lòng”, - nàng chua xót thầm nghĩ.

Sau món kem, phu nhân Elzonovska đứng lên, Cả phòng cũng bắt đầu nhộn nhịp.

Đôi đầu tiên rời bàn ăn là cụ Machây khoác tay công tước phu nhân, đôi thứ hai là Valdemar và bá tước phu nhân Chvilexka, tiếp theo là công tước Podhorexki với tiểu thư Giurjiemxka. Bá tước Chvilexki và phu nhân Idalia, Trextka và tiểu thư Rita, Xtefchia cầm tay Luxia bước đi ở cuối đoàn diễu hành đại gia quý phái ấy. Ông Kxavery đi cuối cùng.

Những câu chuyện gì tiếp nối ở phòng khách, điểm xuyết những dịp cười vui vẻ. Rồi tiếp đó hội thanh niên bắt đầu trở tài. Tiểu thư Rita và Valdemar đầu trò, họ kể chuyện vui, bày đủ trò tếu, khiến cử tọa cười lẫn lóc.

Trextka cứ bám theo cạnh tiểu thư Rita khiến cô thấy bực. Ngược lại, Valdemar rất mực vui nhộn, chàng trêu Xtefchia, nói với nàng những lời tử tế, để rồi sau đó lại đấu khẩu với nhau. Nhưng hễ có ai bước lại gần là Valdemar lại đổi giọng và chuyển hướng câu chuyện một cách khéo léo, khiến Xtefchia không thể nhin cười, nàng thấy thú vị nhưng cũng đầy hàm ơn cách xử sự của chàng. Lần thứ hai chàng đề nghị nàng chơi nhạc.

- Xin ông hãy miễn cho tôi nhờ, - nàng thì thầm.

- Xin tuân lệnh, - chàng đáp, cúi đầu vâng phục, - nhưng để bù lại, rất mong một lúc nào đó cô hãy đàn riêng cho một mình tôi nghe. Được không nào?

- Vâng, - nàng đáp, cảm động vì sự nhượng bộ của công tử.

- Tôi rất mê Bethôven, mà tiểu thư thì hình như chơi nhạc của ông rất đổi điệu nghệ. Ông tôi bảo vậy.

- Thế mà tôi thường chơi nhạc Sôpanh cho cụ nghe. Cụ thích nhất các bản *nóctuya* của Sôpanh.

- Bởi lẽ ông tôi là người mơ mộng còn tôi thì ngược lại, - Valdemar đáp.

Gần hai giờ đêm, khách khứa mới bắt đầu chia tay ra về. Đêm sáng tỏ, ấm áp, tràn hương hoa và những làn gió mát lạnh. Gió không mạnh, không gian hoàn toàn yên ắng, huyền diệu và say sưa trong ánh sáng mờ mờ tỏa lan bao trùm lên vạn vật, như dệt đất trời thành một tấm vải bạc rải rác những hạt kim cương.

Sau những lời chào tạm biệt ồn ã, các cỗ xe có mui và không mui lăn bánh, sau cùng là chiếc xe ngựa loại nhẹ.

Lát sau, hình bóng đen thẫm của ngựa và xe khuất nhòa trong biển ánh sáng trong suốt đang trùm lên đồng ruộng và làn hơi mờ mờ bao phủ những đồng cỏ.

Ở chỗ hàng hiên Xtefchia chúc phu nhân Idalia cùng công tử Valdemar ngon giấc. Chàng xiết chặt bàn tay nàng và giữ hồi lâu trong lòng bàn tay nóng ấm của mình. Xtefchia nhìn công tử ngạc nhiên, nhưng khi thấy đôi mắt cháy rực của chàng nhìn mình như thiêu đốt, nàng rút vội tay về, rồi nàng còn đi chúc cụ Machây đang còn ngồi lại trong phòng khách. Valdemar nhận thấy trong ánh trăng huyền ảo nom nàng còn xinh đẹp gấp bội lúc thường và cực kỳ quyến rũ. Máu như dậy lên trong người chàng. Rồi bước về phòng riêng, chàng nghiêng răng bực bội, tự nhủ thầm:

- Ta phải chiếm bằng được nàng, phải chiếm bằng được! Nàng

khiêu khích ta, nàng tác động đến ta như cần sa. Ta muốn được say sưa cùng nàng!

Đêm ấy, chàng còn đi lại rất lâu trong phòng ngủ, xếp đặt những kế hoạch bao vây thiếu nữ.

VII

Sáng hôm sau, Xtefchia tỉnh thức, thấy đau đầu và khó chịu lạ thường. Nàng buồn. Một sức nặng vô chùng đè dí nàng xuống, không cho nàng được tự do suy nghĩ.

Luxia bảo rằng người ta đã phái người đi đón người nhân viên thực tập đi tàu hỏa đến, cô đang tò mò không hiểu anh ta có đẹp trai không, và có gia thế tử tế không.

Ở Xuôđkôvxe bữa trưa thường ăn vào hai giờ chiều. Ngay sau khi giờ học kết thúc, một gia nhân bước vào lớp học mời cả hai đi dùng bữa.

- Đại công tử đã về chưa? - Luxia hỏi người ấy.

- Vâng, thưa tiểu thư ngài đã về, cùng với một vị nữa vừa đi tàu hỏa tới, và sẽ ở lại đây.

- Người thực tập! - Luxia thốt lên, và sau khi người gia nhân vừa bước ra, cô gái liền đứng trước gương sửa lại đầu tóc và xống áo. - Ông ta đã đến, thật là hay! Em không biết mẹ em sẽ để ông ta ngồi chỗ nào bên bàn ăn. Ô! Bây giờ ở Xuôđkôvxe sẽ vui như những lần anh Valdý đến cho coi. Ta đi thôi nào, cô giáo!...

Đến trước cửa phòng ăn Xtefchia tự nhiên thấy lo sợ. Nàng bước nhanh vào, tiến ngay lại bàn. Đúng lúc ấy nàng chợt nhìn thấy Valdemar đang tiến đến chào nàng, và tâm linh nàng chợt sững sờ vì thảng thốt.

Bên cạnh Valdemar chính là... Eđmun Prônnhixki!

Đầu óc Xtefchia ù đi, những bóng đen như đang nhảy múa trước mắt nàng, hết như những bông tuyết màu đen đang bay rơi tả. Nàng có cảm tưởng như ai đó vừa dí vào nàng một vật nặng nung đỏ. Trong một thoáng, mặt nàng chợt trắng nhợt ra. Bất giác theo bản năng Xtefchia bước thụt lùi, như thể vừa chợt trông thấy một con

ruồi trâu đã từng đốt nàng đến tứa máu. Nàng nửa tỉnh nửa mê chìa tay cho Valdemar, thấy mắt chàng mở to kinh ngạc và nghe tiếng chàng:

- Xin phép được giới thiệu với cô ông Edmun Prônnhixki... Tiểu thư Xtefchia Ruđexka, - chàng nói.

- Xin chào tiểu thư, - Prônnhixki kêu lên hoàn toàn thân nhiên, vung rộng tay chìa cho nàng. - Thật là một cuộc tái ngộ khác thường! - y vui vẻ nói thêm.

- Các vị đã quen nhau? - phu nhân Idalia hỏi.

- Quen lắm ạ! Chúng tôi là láng giềng với nhau. Có đúng không, tiểu thư Xtefchia?

- Vâng, - người bị hỏi đáp, lặng lẽ ngồi xuống ghế.

Nhưng ở nàng đã biểu lộ điều gì đó khiến phu nhân Idalia không hỏi gì thêm nữa, bà đoán ra rằng giữa Xtefchia và chàng trai trẻ đến thực tập này trước kia hẳn đã có chuyện gì đó. Bà bắt đầu thận trọng quan sát hai người. Lạ lùng trước thái độ của cô gia sư, cụ Machây im lặng. Còn Luxia không thể nào ngồi yên vì tò mò. Riêng Valdemar đoán hiểu tất cả. Về mặt biến đổi của Xtefchia, sức mạnh của ấn tượng mà nàng phải gánh chịu, và rốt cuộc là sự im lặng của nàng khẳng định cho chàng tin rằng gã trai trẻ mới đến thực tập kia chính là vị hôn phu hụt của nàng, về thoả mái trong cư xử của y khiến Valdemar không ưa. Mỗi mình Prônnhixki nói nhiều và vui vẻ, thỉnh thoảng y lại liếc Xtefchia với nụ cười thô bỉ, và nói chung y xử sự khá ồn ào. Hình như y không hiểu nổi rằng chỉ cần có sự tế nhị tối thiểu cũng không cho phép y xử sự thoả mái thể trong cuộc gặp mặt thế này.

Công tử Mikhôrovski lập tức có ngay những điều hình dung bất lợi về tác phong, thậm chí về tính cách của người nhân viên thực tập của chàng. Y được một người có nhiều thế lực giới thiệu đến đây. Valdemar chỉ quen biết Prônnhixki qua những bức thư, trong đó y tự giới thiệu khác hẳn hình ảnh con người y lúc này. Cuộc gặp gỡ bất ngờ của Xtefchia với Prônnhixki, tác phong thô lỗ của y và chút khinh khi phảng phất cùng nụ cười nửa miệng mỉa mai mà y ném

cho cô gái khiến đại công tử bực bội.

“Sao hấn lại dám làm thế?” - chàng phẫn nộ nghĩ bụng, và cứ ngồi lì nín lặng, không thềm góp chuyện.

Cách phu nhân Idalia quan sát Xtefchia khiến chàng cău kỉnh, thậm chí chàng thấy bực cả Luxia đang nhìn chăm chăm với vẻ ngưỡng mộ vào bộ mặt xinh trai của người mới tới.

Valdemar tự trách mình không nói trước cho Xtefchia biết họ tên người nhân viên thực tập, bởi nếu chàng nhận thấy dù chỉ là một ấn tượng đặc biệt nhỏ nhất nào đó ở nàng, thì hấn chàng đã tìm hiểu bằng được nguyên do và sẽ rút lui hợp đồng với y. Bây giờ đã quá muộn, vẻ đau khổ của Xtefchia khiến chàng thấy hết sức xót xa.

Còn Xtefchia thì quả là đau khổ.

“Không biết hấn có biết trước là mình đang có mặt ở Xuôđkôvxe hay đây chỉ là chuyện ngẫu nhiên? Làm sao hấn biết nhỉ? Có thể qua những người láng giềng của áp Rutraiev chăng? Và hấn cố tình cản đường mình. Nhằm mục đích gì?” - nàng căng óc nghĩ ngợi.

Nàng quá đỗi bàng hoàng. Sau nỗi thảng thốt ban đầu là sự tuyệt vọng. Biết đâu hấn chẳng cố tình theo đuổi nàng đến đây để thuyết phục nàng rời bỏ Xuôđkôvxe? Biết đâu hấn đã cầu xin thân phụ nàng, còn bây giờ hấn sẽ đòi hỏi nàng phải hứa hôn với hấn...

Còn nàng? Nàng đâu còn có thể nhắc lại với hấn rằng nàng yêu hấn, nàng không thể đưa tay cho hấn nếu không làm điều giả trá. Nàng hiểu rất rõ bản thân mình, những tình cảm của mình, nàng biết mình đã nhầm lẫn một cách kinh khủng...

Về tự nhiên trong cách hấn chào hỏi nàng khiến nàng suy nghĩ. Có lẽ hấn biết trước việc nàng đang có mặt tại Xuôđkôvxe? Ý nghĩ ấy cứ bám chằng chằng lấy óc nàng.

Định thần lại, cô gái trẻ ngạc nhiên khi lắng nghe câu chuyện của Prônhihki. Con người này với nàng hình như đã hoàn toàn thay đổi, hấn vui vẻ một cách thiếu tự nhiên và xử sự quá ồn ào. Hấn huênh hoang khi nói đến bản thân như một gã tự phụ chính hiệu, nhưng lại hết sức hạ mình trước phu nhân Idalia, cha của bà và Valdemar.

Điều đó khiến Xtefchia thảng thốt. Nàng không hiểu nổi đâu rồi những ưu điểm mà trước đây nàng từng thấy ở con người ấy.

Nhưng ngày ấy hấn tác động đến nàng bằng ma thuật, nàng vây bọc quanh con người hấn bằng muôn sắc cầu vòng mà thực ra hấn không hề có. Quả thực Xtefchia đang phải trải qua một cực hình. Giọng nói của Eđmun khiến nàng sôi máu, nàng không thể hiểu nổi sự có mặt của hấn tại nơi này. Nàng mệt mỏi trước ánh mắt dò hỏi của phu nhân Iđalia và sự im lặng hoàn toàn của Valdemar.

“Ông ta đoán được hết”, - nàng thầm nghĩ, “và bây giờ ông ta sẽ lại càng giấu cợt mình nhiều hơn, cay hơn... Mình nên rời bỏ chốn này. Mình sẽ thú thật hết với phu nhân Iđalia. Bà sẽ hiểu được mình, sẽ cảm thông. Mình sẽ trở về với người thân, bình yên và hạnh phúc”.

Nhưng không hiểu sao khi vừa nghĩ đến việc phải ra đi, Xtefchia lại cảm thấy lo lắng, trong nàng chợt thoáng qua một nỗi tiếc nuối bỗng dưng mà chính nàng cũng không hiểu tại sao.

“Trẻ con!” - nàng bực bội nghĩ thầm. Nàng chợt rùng mình kinh hãi khi chợt nghĩ rằng rất có thể đến đây là vì nàng. Bây giờ đối với nàng Prônhihiki không là gì cả!

Sau cái nhìn đầu tiên, nàng không hề nhìn Eđmun thêm lần nào, nàng ngồi im như hóa đá. Nhưng nỗi tò mò trong lòng nàng mỗi lúc một lớn lên. Cảm thấy sự thay đổi trong giọng nói của hấn, nàng muốn nhìn xem ngoại hình hấn có thay đổi không. Nàng ngước mắt lên. Hấn không có gì thay đổi: vẫn là một gã rất đỗi xinh trai, nhưng trước kia nàng nhìn thấy trong những đường nét của hấn một vẻ khác hấn, trong mắt hấn một tư duy khác hấn. Bây giờ cũng những đường nét đó mà sao như bị kéo thuôn ra trong một nụ cười nông cạn, đôi mắt ấy biểu lộ một bản tính tầm thường... không một chút gì cao thượng, không một chút gì của con người lý tưởng xưa kia. Một con người khác hấn! Xtefchia có cảm giác như nàng đang được nhìn rất gần một hòn đá cuội tầm thường, mà trước đây trong ánh mặt trời rực rỡ nàng đã tưởng nhầm là một viên ngọc quý vô giá!

Eđmun quay sang ngó nàng. Mắt hấn ánh lên một nét cười giấu

cột. Mặt nàng đỏ ửng, thần kinh nàng rung lên phần nộ. Đúng lúc ấy giọng hấn lại vang lên:

- Sao hôm nay tiểu thư im lặng thế, tiểu thư Xtefchia? Tôi khó lòng nhận ra tiểu thư đấy, và với tư cách một người quen biết, tôi có thể có quyền trách cứ tiểu thư, bởi hình như tiểu thư không thật hài lòng với việc tôi có mặt tại đây thì phải. Có đúng thế không?

Những lời vô liêm sỉ ấy khiến Xtefchia mất bình tĩnh.

Bị xúc phạm, máu trong người nàng sôi lên, lòng tự ái bị tổn thương nhói lên như dùi đâm dao cứa.

Đáp trả Edmun một ánh mắt lạnh lùng, nhưng lời lẽ của nàng vẫn bình tĩnh:

- Tôi không ngờ gặp ông tại đây, vậy thôi.

- Nhưng cuộc gặp mặt có lẽ cũng làm tiểu thư vui chứ. Tôi chẳng hạn, tôi hết sức vui sướng.

Nàng không đáp, chỉ cắn chặt môi. Giọng hấn toát lên sự mỉa mai rất rõ. Prônnhixki cúi người qua bàn, bưng bình lập lại lần nữa.

- Tôi thấy vô cùng sung sướng.

- Thì rõ, - nàng đáp, cúi kính.

- Tại sao? Ha! Ha! Vậy thì hay lắm. Tôi thích vui mà.

- Có phải lúc nào ông cũng có thái độ vui vẻ... dễ chịu thế không?
- Valdemar vừa hỏi vừa nóng nảy xê dịch trên ghế.

Chàng hỏi với sự châm biếm không giấu giếm, nhấn mạnh vào chữ “dễ chịu”. Prônnhixki đưa mắt liếc chàng rất nhanh và chột đời người: mặt của nhà đại quý tộc trẻ lạnh như băng, miệng chàng biểu lộ rõ ràng vẻ khó chịu, hàng lông mày chau lại hàm chứa một mối đe dọa, một sự cảnh báo nào đó. Toàn bộ dáng vẻ của chàng như muốn nhắc: “Đừng quên ta đang có mặt ở đây!”

Gã trai hiểu rằng gã đang có mặt giữa những người mà “sự vui vẻ dễ chịu” của gã có phần khiến người ta khó chịu. Những lời của Valdemar tác động mạnh đến gã, khiến gã tỉnh ngộ ngay lập tức.

Không biết trả lời thế nào cho phải, gã nín lặng, nhưng Valdemar cũng không hề đợi gã trả lời. Cầm hộp xì gà trong tay, chàng quay lại phía phu nhân Iđalka và Xtefchia lịch sự hỏi:

- Cô và tiểu thư cho phép chứ?

Phu nhân Elzonovska gật đầu song nhìn chàng ngạc nhiên. Lúc dùng cà phê sau bữa ăn trưa, Valdemar thường hút xì gà, nhưng chàng đã được cho phép cứ tự nhiên hút thuốc kia mà. Lúc này, câu hỏi của Valdemar hình như chủ yếu là dành cho Xtefchia, bởi lẽ khi không để ý đến điều chàng xin phép, cô không làm một động tác nào biểu lộ sự tán đồng hay không, thì Valdemar lại hết lịch sự hỏi cô một lần nữa:

- Còn tiểu thư?

-Ồ, xin mời ông tự nhiên, - nàng mỉm cười đáp.

Prônhihki cắn môi. Sự lịch sự của đại công tử đối với người nữ gia sư là một bài học dành cho gã. Gã cảm thấy chàng cố tình dạy cho gã bài học ấy. Gã đã quá coi thường trong khi nói chuyện với Xtefchia, thế là chàng quý tộc kia đã rất khéo léo nhưng cũng rất thẳng thắn nhắc cho gã hiểu rằng gã đã hành động không đúng.

Edmun đưa mắt nhìn cụ Machây, phu nhân Iđalia và thấy rằng họ cũng không thích thái độ của gã. Gã thầm nghĩ rằng những người xa lạ kia còn đứng về phía Xtefchia, trong khi gã - kẻ đã từng si mê theo đuổi nàng - bây giờ lại không chút do dự tỏ ra khinh khi trong lúc nói với nàng. Gã không hiểu sao mình lại hành động như thế. Khi thấy nàng đỏ bừng mặt, tự dưng gã thấy bừng lên trong lòng một niềm khoái chí man dại, gã tin chắc rằng nàng vẫn còn yêu thương gã, và chính điều đó đã làm gã phờn chí. Mặc dù được một người láng giềng của trang Rutraiev cho biết nàng đang có mặt tại Xuôđkôvxe, gã không hề nghĩ rằng cuộc gặp mặt có thể khiến nàng đau khổ. Gã chỉ thấy khoái chí và thế là đủ.

Gã sắp đặt một kế hoạch trả thù nàng, gã sẽ lại đánh thức tình yêu của nàng lần nữa, nếu nàng đã quên. Gã nghĩ nàng vẫn nặng lòng yêu gã, chắc hẳn Xtefchia sẽ nhẫn nhục chịu đựng những câu đùa của gã. Vậy mà mới mào đầu gã đã thất vọng.

Tuy nhận thấy ấn tượng mà gã đã gây cho tiểu thư Rudexka, nhưng ngay cả ấn tượng ấy cũng khác với điều gã mong đợi. Sự kinh hoàng ghê gớm của nàng khiến gã cũng ngạc nhiên. Khuôn mặt giá băng của Xtefchia hoàn toàn không hề biểu lộ chút hài lòng hoặc vui sướng nào khi gặp gã.

Để đáp lại những lời khiêu khích, nàng đã ném cho gã một ánh mắt mỉa mai đến độ bất giác gã rùng mình.

- Cô ta làm sao thế nhỉ? - gã cáu tiết tự nhủ. - Tại sao có cái vẻ khinh bỉ kia?

Đồng thời một tiếng nói nội tâm nào đó chọt lên tiếng nhắc cho gã nhớ hành vi của gã mấy tháng trước đây. Điều đó khiến gã càng cáu tiết, gã quyết định sẽ hành hạ nàng thêm nữa. Nhưng Valdemar đã không cho phép gã coi thường nàng. Prônhihixki hiểu rằng gã như con ngựa bị người ta nắm chắc hàm thiếc, và ở đây nàng có những người bảo vệ mà gã cần phải thận trọng. Sau phút bối rối ban đầu, gã càng thêm điên giận. Gã quyết định sẽ trả thù cô gái bằng cách khác. Trong óc gã chọt lóe lên một ý định "thiên tài", sánh ngang những nhà ngoại giao kỳ tài nhất.

Ngay từ đầu bữa gã đã để ý đôi mắt xanh của Luxia đang chăm chăm dán vào gã với niềm ngưỡng mộ không che đậy. Ánh mắt ấy làm cháy lên trong óc gã một dự tính đầy thi hứng, ngay lập tức dự tính ấy hứa hẹn sẽ mang lại những kết quả thực tuyệt vời, đến nỗi bất giác gã phải cúi đầu như tán thưởng tài nghệ của bản thân mình.

Bữa ăn kết thúc. Phu nhân Idalia đứng lên rời khỏi bàn, Valdemar đưa người nhân viên thực tập sang phòng làm việc để giới thiệu cho gã những công việc cần làm.

VIII

Vài tuần lễ trôi đi. Cuộc sống của tiểu thư Rudexka biến thành một cuộc vật lộn giằng co giữa những thứ tình cảm khác nhau, mâu thuẫn nhau. Việc Edmun có mặt khiến nàng lo ngại, đẩy nàng vào trạng thái bất an.

Xtefchia thành thật giải bày với phu nhân Elzonovska về Edmun, nàng nói thật với bà rằng việc gặp mặt gã khiến nàng rất khó chịu, nàng xin bà cho nàng thôi việc. Phu nhân Idalia bày tỏ với nàng sự đồng cảm bằng tất cả chiến thuật khôn khéo của một bà lớn, nhưng không đồng ý để nàng ra đi. Vì lẽ Prônkhixki rất hợp ý bà, bà không nói lại những lời đề nghị của Xtefchia với cha và Valdemar. Bà đoán được rằng cụ Machây sẽ tìm cách tránh cho Xtefchia khỏi bị đau khổ, và nếu chuyện này đến được tai Valdemar, anh chàng Edmun kia sẽ không thể tồn tại ở Xuôđkôxve được nữa.

Mà phu nhân Idalia thì không muốn gã phải ra đi. Với bà, chàng thực tập sinh trẻ, xinh trai và vui tính là một người bạn dễ thương trong các bữa ăn trưa và tối. Gã biết cách khéo léo ca ngợi bà, môn trốn lòng tự tôn của bà, ngoài ra, là kẻ khéo mồm và nhanh trí, gã biết cách làm cho mọi người vui vẻ. Gã luôn mồm ca ngợi Luxia và cảm thấy phu nhân Idalia là người bạn và đồng minh duy nhất của gã nơi đây.

Valdemar không thích gã và để lộ điều ấy quá rõ, cụ Machây cũng thế. Đối với Xtefchia, gã trở thành người dưng hoàn toàn. Gã nói năng lịch thiệp với Luxia, biết tổng rằng bà mẹ cô thích thế. Còn chính bản thân Luxia thì thực ra gã không quan tâm gì lắm. Gã không ngờ rằng những hành động nịnh nọt của mình có thể gây ra ở cô bé một ấn tượng mà gã hoàn toàn không mong muốn.

Như đã có lần nói trước, Luxia mê gã ngay từ đầu. Về đẹp quả là hoàn hảo của gã cuốn hút cô, phần còn lại là những lời tán tụng và lòng sùng mộ gã dành cho cô - những điều mà cô chưa từng biết.

Cũng vì vậy, quan hệ giữa cô với Xtefchia bị thay đổi. Về tự nhiên của cô gái biến mất. Cô luôn luôn nhớ rằng Xtefchia yêu Edmun. Cô cảm thấy oán Xtefchia và lo cô giáo sẽ nhận ra tình cảm của mình, Xtefchia đoán ra được tất cả.

Nàng lo cho sự yên ổn của Luxia, nhưng không thể nói thẳng với cô về điều đó, mà nói với phu nhân Idalia thì nàng không dám. Chỉ còn lại mỗi mình cụ Machây, nhưng cô cũng không muốn cụ bị dày vò về chuyện này.

Chiến thuật và tính gian ngoan của Edmun khiến nàng phần nộ. Tất cả những chuyện ấy hợp lại khiến cho cuộc sống của nàng đầy lo phiền. Những chuyến viếng thăm của Valdemar mang lại cho nàng chút dễ chịu. Nàng đón chàng với niềm thích thú, khác hẳn mỗi ác cảm trước kia. Trước kia chàng châm chọc nàng, còn giờ đây chàng lại là người bảo vệ cho nàng chống lại Prônnhixki.

Có mặt Valdemar, bầu không khí thực là thoải mái. Chàng đùa vui về tất cả mọi người, trừ mỗi mình Edmun - kẻ mà trước mặt chàng đại công tử dourng như bị thụt lưỡi, gã không còn dám châm chọc Xtefchia, thậm chí không dám ca ngợi Luxia, bởi biết rằng ông chủ trẻ không thích thế.

Prônnhixki thờ dài khoan khoái khi Valdemar đi, Xtefchia khoan khoái thờ ra khi chàng tới, bên chàng nàng cảm thấy tự do hơn, ít cay đắng hơn. Những cuộc tranh cãi của họ vẫn tiếp diễn, nhưng cũng đã đổi khác, mang giọng đùa cợt chung nhiều hơn, giàu chất hài hơn, thậm chí tiếu lâm nữa, nhưng không còn pha lẫn sự cay độc trước kia. Có mặt Edmun, họ không bao giờ tranh cãi, điều mà Xtefchia phải hàm ơn Valdemar. Họ thường trò chuyện rất nhiều và say sưa cùng nhau.

Trí thông minh và học thức của công tử khiến cô gái trẻ thán phục. Nhưng để rồi sau mỗi lần chàng ra đi nàng lại phải chịu khổ gấp đôi. Edmun trả thù nàng bằng những lời đùa cợt khả ố để trả đũa lại việc nàng trò chuyện với Valdemar và việc hẳn không được tham gia vào những câu chuyện đó, bởi họ thường đề cập đến những lĩnh vực mà hẳn ít hiểu biết, vả lại, hễ có mặt đại công tử là

gã thực tập sinh lại tịt mắt khả năng đùa bỡn, đến nỗi phu nhân Idalia cũng ít trò chuyện với hắn khi có mặt người cháu trai, mặc dầu thường khi Valdemar cũng không được bà yêu mến lắm.

Một hôm, sau bữa trưa, Xtefchia đang chơi đàn trong phòng khách, Luxia ngồi lọt thỏm trong ghế bành đọc họa báo thì Valdemar đột nhiên bước vào, mang theo một gói lớn. Luxia reo lên, bật dậy trước tiên.

- Anh đến đây à?... Hay thật là hay... Anh mang gì đến thế?

Đại công tử chào Xtefchia.

- Tôi mang đến cho cô những quyển sách đã hứa. Cả *Korynna* và *Delphina* của bà Đơ Xten, cả mấy tập thơ Bairon nguyên bản. Không rõ tiểu thư có vững tiếng Anh để đọc thơ không, chứ nói thì tiểu thư rất sõi...

- Tôi cũng nghe hiểu được hết. Quả thực chưa bao giờ tôi được đọc nguyên bản, nhưng xin thử xem sao, - Xtefchia cảm ơn chàng và đáp.

- Lần khác tôi sẽ mang *Hôraxy*. Cô có muốn đọc tác giả nào thuộc nền văn học nước ta chăng?

- Vâng, xin ông cho mượn *Lam* và *Môkhnaxki*, nếu có.

- Tất nhiên rồi, tôi sẽ mang đến cho tiểu thư cả *Xkarga*, *Rei*, cả *Kôlôntai* và bất cứ tác giả nào tiểu thư muốn đọc. Thư viện của tôi sẵn sàng tuân lệnh tiểu thư^[23].

- Hắn thư viện của ông lớn lắm?

- Tôi rất tự hào vì đó là một trong những thư viện lớn nhất trong nước. Nhưng xin lỗi, tôi làm dở dang bản nhạc của tiểu thư rồi!

Chàng đứng bên đàn, lật giở vài trang vở nhạc và dừng lại ở bản xô-nát thứ mười hai cung la giáng trưởng của Bethôven.

- Xin tiểu thư làm ơn đàn bản này. Tiểu thư chơi *xkeczo* và hành khúc tang lễ tuyệt vời lắm.

- Sao ông biết?

- Tôi đã có lần được nghe, tuy tiểu thư không thấy tôi.

-Ồ! Vậy thì tôi phải cẩn thận mới được! - Xtefchia cười, ngồi vào đàn.

Valdemar đứng sau lưng nàng, nhưng đưa mắt nhìn sang bên cạnh và khi thấy Luxia đang mãi mê đọc, chàng vỗ tay kêu lên:

- Hô la! Cô bé, đó chưa phải là sách để cho cô đọc đâu!

Luxia gập sách lại.

- Anh với cô Xtefchia chán lắm! Em đã đọc cả Zôla^[24] từ lâu rồi, thế mà bây giờ lại chẳng được đọc gì cả.

Valdemar bật cười.

- Cô học trò của tiểu thư đòi giải phóng đấy, phải không? - chàng nói với Xtefchia. - Hẳn rồi, sau khi đọc Zôla thì Mixkiêvich^[25] nhợt nhạt hẳn, chẳng khác chi một màn rối dạy luân lý sau khi đã xem một vở *operet* màu mè.

- Anh thật đáng ghét! - Luxia phụng phịu đáp.

- Kìa, Luxia, khế nào! Công tử chỉ đùa thôi mà!

Valdemar hôn cô em họ. Cô bé giật tay chàng ra, chạy khỏi phòng.

Xtefchia bắt đầu chơi đàn theo trí nhớ. Đại công tử ngồi xuống ghế. Chàng nhìn người thiếu nữ đang đàn hồi lâu, rồi tỳ trán vào lòng bàn tay, người thụt sâu vào chiếc, ghế bành, bất động.

Khúc *andante* mở đầu Xtefchia chơi không thật tập trung. Sự có mặt của Valdemar khiến nàng e ngại. Hai chân chàng đang gác chéo nhau. Nàng nhìn thấy đôi giày lịch sự có đeo cựa gót thúc ngựa của chàng bao bọc quanh đôi bàn chân thật sự quý phái, và không hiểu sao những thứ đó khiến nàng thấy khó chịu. Nàng chơi khúc biến tấu thứ nhất rất kém.

Valdemar cựa người, bỏ tay khỏi trán, những ngón tay lướt nhẹ hàng ria theo cách rất đặc thù của chàng, môi hơi héch lên, nhìn nàng như dò hỏi.

Cô gái trông thấy cử chỉ của chàng, cảm thấy ánh mắt của chàng và hiểu rằng chàng đã nhận thấy sự lơ đãng của mình. Khúc biến tấu tiếp theo nàng chơi tốt, khúc thứ ba và thứ tư nàng chơi say mê với kỹ thuật điêu luyện, khúc thứ năm được biểu diễn với phong cách hết sức nghệ sĩ, chan chứa tình cảm, dường như nàng vừa đánh đàn vừa nói lên thành lời... Tựa trán vào lòng bàn tay, Valdemar nghe mê mải.

Xtefchia biến điệu khúc thứ năm, dường như nàng dùng những phím đàn theo dệt những ngà ngọc gấm vóc. Những nốt nhạc dịu dàng êm ái như tuôn chảy với niềm nhung nhớ, đắm say, âu yếm vuốt ve nâng người lên chồn thắm xanh. Những hòa âm cuối cùng rên rỉ tuyệt vọng, rồi đột ngột, òa ra mau mắn như những hạt mưa vàng bản *xkecsô*.

Tất cả các nốt trên bàn phím đều nhảy múa lên, như tiếng đập muôn cánh chim, như rào rạt những hạt mưa đá rắc bạc, tuôn ào ạt để chuyển thành khúc *trio* yên ả hơn. Những nốt nhạc lóng lánh cuối cùng ngân vang, rồi dần tắt. Một giây yên lặng rồi bắt đầu cất lên bản nhạc tang lễ bi thương nhưng trang trọng.

Vẻ trang nghiêm, sự đe dọa và sự hùng mạnh tỏa ra từ những phím đàn đang rung ngân. Mặt Xtefchia đỏ bừng, mắt nàng long lanh sáng, đặt vào từng nốt nhạc sức mạnh và năng lượng tinh thần, cùng toàn bộ năng lực bi thương của mình. Bản hành khúc tang lễ thôi thúc, khuấy động thần kinh. Và khi ở phần thứ hai nghe trống vang lên, sự đe dọa ghê gớm càng tăng, khiến máu dường như chảy trong huyết mạch. Mạch máu ở thái dương Xtefchia đập như trống, nàng vừa đánh đàn vừa thở gấp gấp, xúc động đến tận đáy lòng.

Valdemar đứng dậy, bước lên một bước, tựa người vào bệ lò sưởi, huyết mạch chàng như rung động bồng bồng, ánh mắt chàng như thiêu đốt Xtefchia.

- Nhiệt tình lớn lao sao, khí chất bồng bồng sao! - chàng nghĩ thầm khi nhìn cử động của những ngón tay nàng và màu đỏ hiện trên mặt nàng.

Một thứ sức mạnh lớn lao của niềm si mê mà từ lâu nay chàng không còn biết đến chợt đẩy chàng lại phía nàng. Chàng cảm thấy thèm muốn người thiếu nữ này, cảm thấy nàng đang thiêu cạn máu chàng, làm rung chuyển toàn bộ thần kinh của chàng.

- Lửa, lửa! - chàng thì thào qua hàm răng nghiến chặt. Cơ co giật của một làn sóng mê đắm điên cuồng khiến hàng lông mày của chàng nhíu lại, đôi cánh mũi phập phồng, môi run rẩy. Nom chàng hết như một con đại bàng đang sẵn sàng lao xuống, chàng điên cuồng thì thào thành tiếng:

- Nàng phải là của ta... Một người đàn bà có thể khiến đàn ông kích động nhường kia nhất định sẽ phải vâng chịu. Ta đã từng chinh phục nhiều phụ nữ hấp dẫn, ít gọi hứng hơn, nhất định ta sẽ chiếm được nàng... Đây quả là ngọn lửa!... Là núi lửa... Nhưng hai ngọn lửa đâu thể bỏng vì nhau... Và biết bao khoái lạc!...

Một sức mạnh đột ngột đẩy chàng bước lên.

Xtefchia cúi xuống bàn phím gỗ những hòa âm cuối cùng của bản hành khúc. Đại công tử lòng bùng bùng dự tình đã đứng ngay sau lưng nàng, đang cúi xuống. Bằng chút sức mạnh ý chí cuối cùng chàng đang cố kìm mình để không ôm choàng lấy nàng. Chàng cảm thấy rất rõ niềm lạc thú cận kề, nhưng cũng lại cảm thấy tính bất khả thi của hành động ấy. Quỷ vương của niềm say đắm thôi thúc chàng, nhưng vị thiên thần trắng trong lại đang vẫy vẫy một bức màn trong che chở cho Xtefchia, bức màn mà con quỷ của chàng cũng không dám xé rách.

Valdemar giằng co... Lửa bùng cháy rực trên mặt chàng, đôi mắt chàng hừng hực hỏa ngục khát khao. Chàng không thể nào đứng yên mãi, đầu chàng cúi xuống mỗi lúc một thấp, hơi thở nóng bỏng thiêu đốt bởi ngọn lửa nội tâm làm nóng rực cả cổ Xtefchia, đôi cánh tay chàng chỉ còn cách bờ vai nàng một khe hở mảnh mai như sợi tóc nữa thôi. Thiếu nữ chợt rùng mình, quay phắt đầu lại, đôi mắt mở to đắm đuối của nàng nhìn Valdemar kinh ngạc. Họ nhìn nhau. Xtefchia tái mặt, rùng mình hoảng hốt, đứng bật dậy.

Nhưng chàng đã giữ nàng ngồi xuống

- Xin tiểu thư chơi nữa đi... Tôi van tiểu thư đấy!...

Bị chế ngự bởi sức mạnh của giọng chàng, nàng lại ngồi xuống ghế. Chàng đưa tay gạt trán, bước lui.

Xtefchia đàn khúc biến tấu thứ năm rất nhẹ nhàng, khẽ hơn cả tiếng cánh bướm chạm vào nụ hoa. Như bàng hoàng, nàng chỉ chơi khúc biến tấu ấy đến dở chừng, rồi nhanh nhẹn đứng lên đóng nắp đàn dương cầm, chạy mau ra cửa.

Đại công tử đang đứng bên cửa sổ như choàng tỉnh, lịch thiệp cúi mình cảm ơn nàng.

- Tiểu thư kết thúc thật tuyệt vời. Toàn bộ bản nhạc thật hoàn hảo. Cảm ơn tiểu thư.

Cô gái chạy vụt ra ngoài.

Valdemar nhìn theo nàng, nói to thành tiếng:

- Ngọn lửa chứa trong một đài hoa huệ trắng.

Bữa chiều được dọn ngoài hiên. Đã bình tĩnh lại, Valdemar rất vui vẻ ca ngợi tài đàn của Xtefchia, đùa với Luxia, thậm chí với cả Prônnhixki chàng cũng ân cần trò chuyện hơn thường lệ. Chính chàng đề nghị mọi người đi thuyền dạo một vòng hồ.

Xtefchia thấy vui hơn. Cả bốn người xuống thuyền.

Valdemar chèo, Prônnhixki bắt giắc cầm lái, Xtefchia và Luxia ngồi xuống ghế giữa lòng thuyền, hướng về phía Valdemar. Nhưng Luxia xô dịch để có thể nhìn thẳng mặt Edmun.

Thuyền rời bờ. Hoàng hôn thánng sáu rải những tia lửa ấm xuống làn nước xanh thẳm, những con thiên nga dang rộng cánh bơi theo sau thuyền. Xtefchia té nước vào chúng, thích thú nhìn lũ chim bị trêu tức. Valdemar ngó theo tay nàng, những bàn tay nhúng vào nước mang sắc ngọc trai, chàng lắng nghe tiếng nàng cười và thầm nghĩ:

“Khuấy động tất cả những điều kia thật dễ biết bao... Chỉ cần bế thốc nàng lên tay xiết chặt, hay gọi quỷ sa tăng hiện hình và gắn chặt môi ta vào môi nàng, khi ấy sự thanh thản kia, nụ cười trong

sáng kia sẽ tắt, sẽ héo úa như cánh thu hải đường gặp tiết giá băng... Cô gái này là ai?... Nàng không phải tiên nữ mà sao trong trắng như thiên thần... không phải quỷ sứ mà có nhiệt tình và ngọn lửa của quỷ vương. Thật là kỳ diệu! Phải chăng để có thể chiếm được nàng ta phải hóa thành thiên sứ?... Không, ta không thể làm việc ấy. Vả chăng ta đâu có khao khát về thiên sứ cả nàng. Ngược lại, ta muốn nàng dâng hiến cho ta tất cả những gì là quỷ dữ trong nàng, còn phần thiên thần hãy dành lại cho người chồng mai hậu”.

Bất giác chàng đưa mắt ngó Prônnhixki.

“Thế nếu như kẻ này sẽ là chồng nàng?... Không, thật là một sự ghép đôi quái đản”.

Chàng nhìn Xtefchia trầm ngâm.

“Nàng được tạo ra cho ai? Kẻ nào sẽ có được nàng? Thật là một cô gái tuyệt diệu, xứng đáng được hưởng một số phận huy hoàng! Không rõ việc ngã vào vòng tay ta đã đủ cho nàng chưa?... Nàng quá trong trắng để có thể làm thế! Ta đã từng vật cánh những đóa hoa phong lan khả ái nhất, nhưng đối với một cánh lưu ly bao giờ ta cùng tôn trọng. Nàng là một cánh hoa lưu ly và xứng đáng để ta phải nhọc công. Phải nhẫn nại, và rồi nhất định ta sẽ có được nàng”.

Xtefchia cảm thấy ánh mắt chàng đang nhìn mình, nhưng nàng vẫn thản nhiên té nước nghịch với lũ thiên nga. Rốt cuộc, muốn xua tan sự im lặng, nàng cất tiếng.

- Ông đã du hành trên biển khá nhiều. Xin ông hãy kể cho nghe những ấn tượng của riêng ông. Chắc đó phải là những ấn tượng kỳ diệu lắm nhỉ!

- Thế tiểu thư chưa biết biển sao?

- Có ạ, tôi cũng biết biển Bantích chút đỉnh, nhưng chưa bao giờ được đi những chuyến biển xa.

- Đối với tôi, dễ chịu nhất là nước biển Adriatic và nước Đại Tây Dương, hai thái cực tương phản nhau, giống như một vũ nữ ba lê mặc voan xanh thắm bên cạnh chàng lực sĩ vậy. Trên biển Adriatic tôi thường thích đi thuyền buồm một mình hoặc chỉ mang theo

người cầm lái. Còn ngoài đại dương, tôi lại muốn được trang bị bởi một chiếc tàu cực khỏe, có thể khinh thường những làn sóng góm ghê. Đó chẳng phải chỉ xuất phát từ tính thận trọng bắt nguồn từ nỗi nhát sợ, mà còn lo nhiều ham muốn được dùng sức mạnh tri thức của con người chinh phục gã khổng lồ kia. Tôi đã trải qua hai trận bão biển và một cơn cuồng phong khủng khiếp giữa đại dương, thậm chí đã có lần tôi phải xuống xuống cứu sinh giữa tiếng gầm góm ghê của những ngọn sóng bạc đầu.

- Chắc chuyện đó phải để lại những ấn tượng kinh hoàng lắm, - Xtefchia nói chen lời chàng.

- Những ấn tượng hào hùng! Đó là loại ấn tượng độc nhất vô nhị. Như thể con người đang đánh vật với đại dương xem ai sẽ thắng ai. Nỗi sợ chết nhường chỗ không phải cho sự rã chí rời tay mà là cho sự cay cú. Trong cuộc đấu với thần Titan khổng lồ, chính con người vụt trở thành khổng lồ. Ngó ra khoảng trời nước mênh mông những làn sóng điên cuồng, trông thấy những núi nước, nghe tiếng gào rống cuồng nộ mà người sống trên đất liền không sao tưởng tượng nổi, con người tự nhiên cảm thấy kính phục chính mình, bởi lẽ vẫn sống được trong những cơn trời rung đất chuyển ấy, thậm chí còn biết suy ngẫm sâu xa về sự điên cuồng vô vọng của đại dương. Đó thật là một cảm giác hết sức lạ lùng và đầy phấn khích.

Xtefchia nhìn chàng kinh ngạc.

- Không phải ai cũng được trải qua những cảm giác ấy, - nàng lắc đầu thốt lên - Cần phải mang trong mình ý chí sắt đá và biết quên mình mới có được những ấn tượng như thế.

Valdemar mỉm cười.

- Vâng, sắt đá thì tôi không thiếu, còn tiếc ham cuộc sống cũng chẳng ích gì. Vào lúc ấy thứ triết lý đơn giản này mạnh hơn cả: “Chết thì chết!” - đồng thời nghị lực và sự cay cú thì thâm vào tai người ta: “Ta sẽ chết, nếu ta cam chịu thua”. Đôi khi đại dương thắng cuộc, vui thay hàng ngàn sinh mạng, nhưng bao giờ nó cũng để cho sóng sót, chí ít là một người, dường như để sỉ nhục người ấy, và tự ca tụng sức mạnh bạo cường của mình. Không gì có thể

lớn lao hơn niềm tự hào khải hoàn của những người đã bảo vệ con tàu, không để cho bão tố đánh đắm. Không muốn làm kẻ ăn không ngồi rồi trong cơn bão tố, tôi đã cùng làm việc với thủy thủ, sát cánh với họ bên những sợi dây chèo, bên la bàn, hoặc cùng với thuyền trưởng chỉ huy việc sửa chữa những chỗ bị hư hại.

- Ông không mệt sao?

- Việc đó khiến tôi hài lòng. Tôi cũng xoay tròn ra cùng thủy thủ đoàn đánh vật với con quái vật. Trên đường hàng hải xuyên Đại Tây Dương mọi người đều biết rõ điểm yếu của tôi. Tôi thích có mặt trên boong tàu khi cơn bão tố lắng đi, khi đại dương ngẫu bọt trắng thở những hơi cuồng nộ rơi rớt lại, như thể buồng phổi mênh mông của nó bị hút hơi. Khi ấy, con tàu căng buồm, tỏa ra một cột khói chiến thắng, chân vịt cào cào tám thân đang sủi bọt của đại dương, đẩy về phía trước, con tàu tiến lên đầy tự hào như đang ca khúc khải hoàn. Nếu chuyện đó lại xảy ra đúng vào lúc mặt trời mọc, thì ấn tượng được vẽ đẹp của trời đất khiến cho càng mạnh thêm lên, tạo nên những dòng điện lan tỏa trong thần kinh ta, như những cơn rừng mình đầy khoái cảm. Dường như trời cao cũng là bạn hiền của những người vừa thoát nạn, là kẻ thù của tên kẻ cướp vừa bị chinh phục kia. Tôi coi bão biển là một trong những cảnh tượng huy hoàng nhất.

- Ông thích những hiểm nguy sao?

- Nguy hiểm khiến tôi phấn khích. Trên tàu thủy, khó chịu nhất là phụ nữ: chỉ cần một cơn lốc là đã ngất xỉu, khóc lóc, lên cơn, Tôi không hiểu tiểu thư sẽ xử sự ra sao trong những trường hợp ấy?

- Chắc chắn tôi không ngất xỉu đâu, nhưng sợ lắm.

Valdemar mỉm cười nhìn nàng.

- Xin ai lý giải cho tôi, tại sao phụ nữ lại hay hoảng sợ hơn so với đàn ông, ấy thế mà trong những trường hợp khác họ lại tỏ ra can đảm hơn chúng tôi nhiều...

- Thí dụ trong trường hợp nào?

- Trường hợp nào?... Trong cuộc đấu tranh với chúng tôi chẳng

hạn. Phụ nữ các cô là những kẻ khùng bố giới đàn ông, là đại diện của nỗi hiểm nguy gớm ghê, tuy kín đáo... những chiếc vuốt sắc nhọn ấy trong tay êm dịu bằng nhưng.

- Chẳng lẽ ông lại e sợ những chiếc vuốt ấy sao?

- Tiểu thư nghi ngờ ư?

- Hơi nghi.

- Tiểu thư nói phải, - Valdemar bật cười. Chàng rút mái chèo khỏi giá cọc, đặt ngang đầu gối.

Thuyền họ trôi lặng lẽ trên mặt nước tĩnh, những con sóng nhỏ đuổi theo nhau lấp lánh như mica, thuyền trôi đi như một chiếc lá sủng, không một tiếng động.

Edmun trò chuyện với Luxia về các điệu nhảy, hấn nói rất to và táo tợn. Valdemar lại nghiêng người sang phía Xtefchia, cất tiếng:

- Thế nghĩa là tiểu thư tiên cảm rằng tôi sẽ không biết sợ ngay cả trong trường hợp ấy? Tôi không chối! Mặc dù trận chiến với một người phụ nữ nhiều khi là một sự bất cẩn hơn cả việc kéo tai sự tử nữa, bởi không bao giờ có thể biết trước sẽ nảy sinh điều bất ngờ gì. Nhà cách tân Nitso đã từng nói: “Đàn ông chân chính khao khát hai thứ: hiểm nguy và trò chơi, vì vậy mà anh ta đòi hỏi đàn bà, như một trò chơi nguy hiểm nhất”.

- Thật là một lý thuyết hay ho! Thế ra các ông coi phụ nữ chỉ là một thứ đồ chơi ít nhiều xinh đẹp hoặc như một con vật đã thuần nhưng có thể biết cắn người?

- À, đôi khi phải bắt đầu tính đến chuyện thuần dưỡng loài thú đó. Chính đó là điều nguy hiểm của sự nghiệp này. Những con thú đã được hưởng ân huệ thường dễ đưa chân cho người ta hơn.

- Ông là một kẻ đa nghi vô sỉ!

- Ôi! Ôi! Thật là một cái tát ra tát! Xin lỗi tiểu thư nếu tôi xúc phạm đến cô, nhưng thực ra tôi chỉ bổ sung thêm cho sự so sánh do chính cô đưa ra đấy thôi. Chúng ta có thể thảo luận vấn đề này một cách thẳng thừng hơn. Vậy phụ nữ là đối tượng mà đàn ông phải chiến

đấu, phụ nữ càng nhiều móng vuốt, càng đòi hỏi cuộc chiến phải gay go hơn. Không phải mọi cuộc chiến đấu đều dẫn tới kết quả mong muốn, nhưng gần như cuộc nào đàn ông cũng thắng nếu quyết chí, dĩ nhiên nếu anh ta biết quyết chí. Đó là một khả năng đặc biệt. Chính Nitơ cũng từng nói: “Khi đến gần đàn bà, đừng quên mang theo roi”. Câu đó có ý nghĩa hết sức sâu sắc, nó chứng minh rằng chỉ ngọn roi biểu tượng của năng lực và ý chí mạnh mẽ mới có thể biến phụ nữ thành một con chiên ngoan ngoãn. Mọi sự nhún nhường cầu xin đều là những chiếc cầu trải xuống dưới chân đàn bà để họ tàn nhẫn đạp lên mà thôi.

- Nhưng ông nói đến loại đàn bà nào đã chứ?

- Đối với tiểu thư tôi đâu thể nói tới loại nào khác ngoài loại cao nhất.

- Ông nói khó hiểu lắm.

- Không, thưa tiểu thư. Tôi chỉ nói nguyên tắc của tôi trong việc này thôi. Tôi có thể đến với một người đàn bà ở thang phẩm hạnh cao nhất, đưa tay cho người đó mà dắt đến những bước tiếp theo, nhưng bao giờ tôi cũng phải nhìn ngang thẳng vào mắt người ấy hoặc hơi nhìn từ trên xuống, chứ không bao giờ chịu ngược mắt lên, không bao giờ chịu quỳ gối cả. Cuộc đời chưa dạy tôi làm như thế. Tiểu thư có muốn ý trung nhân của mình tiến thẳng tới mục đích với ngọn roi của Nitơ, hay muốn anh ta quỳ gối và ngược mắt lên cầu xin ân huệ của tiểu thư?

- Tôi muốn cách đầu tiên hơn, nhưng với điều kiện người đó không dùng sức như dùng rìu, người đó phải đối xử với tôi như một người ngang hàng với mình. Lòng tự trọng của tôi đòi hỏi một ánh mắt nhìn thẳng, chứ không nhìn xuống.

- Tiểu thư nói điều đó thực táo gan, - đại công tử thốt lên, hàng lông mày hết nhú lại giãn.

- Táo gan?... Theo nghĩa nào vậy?

- Tiểu thư còn quá ít kinh nghiệm sống để cả quyết khẳng định điều ấy.

- Tuy thế tôi vẫn vững tin rằng cuộc đời không làm thay đổi khẳng định của tôi.

- Ấy, xin tiểu thư chớ vội cam đoan!

- Ông cho là tôi thuộc loại đạo đức không cao ư?

Valdemar hơi bực.

- Tôi không nghĩ thế, nhưng tôi không hiểu liệu đạo đức ấy có đứng vững được trên cái chân đế mà lòng tự tôn của tiểu thư đã dựng nên chăng.

- Điều gì có thể khiến nó chao đảo? - nàng hỏi táo tợn.

Chàng nhìn xoáy vào mắt nàng giây lâu rồi dần giọng:

- Nhiệt huyết, tính nhạy cảm, tuổi thanh xuân của tiểu thư cộng với một sức mạnh hùng hậu nào đó của người đàn ông. Đó là những con át chủ bài không những chỉ đủ sức làm chao đảo mà thậm chí còn lật nhào tiểu thư khỏi chân đế, một khi chúng át được cái điều mà tiểu thư coi là quyết định.

Xtefchia nhìn thấy trong đôi đồng tử của người đang nói một sức mạnh man dã và một sự táo tợn, chàng đã áp đảo được nàng. Nàng khỏa những ngón tay xuống nước, nghịch ngợm vung cho bắn tung những giọt nước li ti lên, rồi thông thả nói như tự nhủ với chính mình:

- Quá nhiều lòng tin vào sức mạnh đàn ông, mà lại quá ít niềm tin vào sức mạnh của chúng tôi.

- Đó chẳng qua là kinh nghiệm mách bảo mà thôi, kinh nghiệm cho thấy rằng một bộ giáp phục dù vững chắc nhất cũng không thể đứng vững được trước một người khao khát chiến đấu và biết cách tìm được ở ngay cả bộ giáp phục kín vững nhất cái gót chân của Asin.

- Thế nếu như chỗ yếu kia hoàn toàn không tồn tại?

- Với ý chí và nồng lực thì bao giờ nó cũng tồn tại, chỉ có điều nó thay đổi tùy theo trí thông minh của người phụ nữ. Tìm cho đúng điểm yếu là việc khó khăn hơn cả. Điều đó tùy thuộc vào sự tinh

nhảy của đàn ông.

Xtefchia trầm ngâm.

- Không hiểu tôi có thuyết phục được tiểu thư chưa? - chàng mỉm cười hỏi.

- Ông đã soi sáng cho tôi rõ giả đề của ông, tôi không phản đối, nhưng...

- Xin tiểu thư nói nốt đi, tôi xin đấy!

- Nhưng ông nói ra điều đó chủ yếu trên cơ sở những thắng lợi của chính mình, những thắng lợi mà cả tôi cũng được nghe. Những lời ông nói toát lên sự vững tin ở mình. Có điều không hiểu ý kiến của riêng ông có thể đại diện cho cái chung không?

- Cái chung của phụ nữ thì chắc chắn là được, bởi tôi đã được tiếp xúc với rất nhiều người phụ nữ khác nhau, còn những người đàn ông giống tôi chắc là không ít. Có điều có những phụ nữ được bọc trong những thứ giáp phục kỳ lạ khiến người ta khó thấy rõ, họ được bao bọc trong một vầng hào quang rực rỡ, chính điều đó kìm hãm kẻ muốn tấn công, đồng thời lại mê hoặc nữa. Có thể chiến thắng họ, nhưng với họ sự tàn bạo không thể sử dụng được, mà đó lại là yếu tố tạo nên sức mạnh của những kẻ tấn công.

- Thế nghĩa là ông vẫn tìm được trường hợp ngoại lệ! - Xtefchia kêu lên.

- Hiếm lắm. Đó chỉ là những đóa hoa ít ỏi bị héo tàn trong dòng thác những đóa hoa khác, vả lại, tôi xin nói một lần nữa: ngay cả những người phụ nữ đó vẫn bị đàn ông chinh phục, có điều bằng cách khác mà thôi.

Xtefchia không đáp. Nàng nhìn mặt nước và những đài hoa sừng trắng ngần đang nghiêng đầu ló ra khỏi những chiếc lá dày hình đĩa. Nàng với một bông, nhưng nó lại trôi ra xa. Valdemar im lặng lấy mái chèo ngoặt lại, đẩy nó vào tay nàng. Nàng hái hoa, mỉm cười cảm ơn chàng.

Công tử nhìn hàng, ngắm đôi má hồng, ngắm bóng râm mà hàng

lông mi dài mượt mà rải lên mặt nàng, thầm nghĩ:

“Có phải em là đóa hoa bọc hào quang giữa muôn loài hoa khác? Sự tàn bạo của ta chết rúm trước ma lực đôi mắt nhưng của em... Nhưng nhất định ta sẽ chiến đấu với làn áo giáp của em và sẽ xuyên thủng nó”.

Chàng trông thấy một khóm hoa súng và hương thuyền tới đó. Chàng dùng chèo kéo lại, Xtefchia ngắt hoa, ném cho Luxia. Nhưng cô bé đang mải chuyện trò với Prônnhixki. Hắn đang kể cho cô nghe một tiểu thuyết vừa mới đọc. Nghe loáng thoáng đôi câu, Xtefchia ý tứ ngó Valdemar.

- Ta về thôi, - nàng khẽ nói.
- Sao thế? Bây giờ, sau khi mặt trời lặn, mới là lúc dễ chịu nhất.
- Nhưng trời gần tối hẳn rồi.
- Một tí nữa thôi...

Đột nhiên một lời nói hơi to của Edmun khiến chàng để ý.

Chàng đưa mắt nhìn Luxia, rồi lại nhìn Xtefchia. Nàng thì thầm:

- Ta về thôi.

Công tử gật đầu, bắt đầu quay thuyền lại, nhưng Prônnhixki vẫn giữ nguyên lái,

- Thừa đại công tử, chúng ta về ạ?
- Về thôi!
- Về ngay bây giờ sao?
- Phải,

Xtefchia mỉm cười vì giọng nói của hai người.

- Buổi chiều đẹp dường này mà, - Luxia phản đối.
- Muộn rồi, - Xtefchia lên tiếng, - mẹ em sẽ lo cho em đấy.
- Chính cô muốn về thì có! Ta có thể bơi thêm lúc nữa.
- Tiểu thư Xtefchia có quyền quyết định, - Valdemar nói khô khốc.

Luxia nín lặng, nhưng Prônnhixki thốt lên đầy mỉa mai:

- Chắc tiểu thư Xtefchia thấy lạnh. Thật tiếc tiểu thư không mang theo khăn ấm.

Valdemar chăm chăm nhìn gã, môi chàng run run giận dữ, nhưng Xtefchia đưa mắt van xin chàng. Vì thế chàng chỉ thốt lên:

- Thay vì nhận xét, tốt hơn hết ông nên lái thuyền đi, thuyền bị lệch hướng hoài kia kìa.

Prônnhixki đỏ mặt. Họ im lặng bơi thuyền vào bờ, nơi phu nhân Idalia và ông Kxavery đang đứng đợi.

Vàng trắng chiếu sáng những góc vườn sâu, rải trên mặt nước một tấm lưới bạc linh động và thay đổi. Những đóa hồng ngát hương, những con đom đóm lập lòe trong đám cỏ lùm cây. Hoàng hôn tràn ngập làn sóng ấm áp khiến người ta dễ mơ màng.

Dàn đồng ca của lũ ếch nhái bắt đầu cất lên trên mặt hồ. Những đóa huệ trắng vươn cao trên thảm cỏ, những đóa diên vĩ vàng nom như các cô gái mặc áo tunica của La Mã đang dạo gót giữa những khóm trúc bá và những cây trúc bách diệp nom tựa tựa như trúc bá trong bóng chiều đang đổ. Tòa dinh thự sáng đèn hấp háy những khung cửa sổ ánh phản quang rọi trên những phiến nền hiên thành vệt đỏ, dát bạc những đóa hồng nở xòe, rung rinh lay động trên lá cây kim ngân, rắc những chùm tia lửa vào sâu trong những đường cây tối thẫm, như gọi mời những người đang đi trở về. Những vệt sáng lóng lánh phủ lên chiếc áo dài màu sáng của Xtefchia, những sợi vàng đùa nghịch trên tóc nàng.

Valdemar đi sau cùng bóp trong tay một đóa hồng vàng, nhìn mãi hình dáng sáng mờ của cô gái ẩn chứa câu đố bí ẩn trong tâm linh bướng bỉnh của cô.

- Sao cô gái ấy lại khiến lòng ta xao động thế? Đó chính là ngọn lửa ẩn giấu trong một đóa huệ trắng, - chàng thăm nhắc lại trong óc sự so sánh vừa nãy.

Sau bữa tối, mọi người đã tản đi, Valdemar đi dạo trong vườn có lũ chó vây quanh, chúng vừa cố xán lại gần chàng vừa vui vẻ cất

tiếng sửa. Đại công tử đi một vòng qua các đường cây, lạc bước đến bên hồ, rồi quay trở về lâu đài chăm chăm nhìn vào ánh đèn trong cửa sổ phòng Xtefchia đã bị rèm cửa khiến cho bớt sáng.

“Nàng đang làm gì nhỉ? - chàng nghĩ, - có phải đang kiểm điểm trước lương tâm, đang cầu xin Chúa giữ cho nàng phẩm tiết... - hay đang ngẫm nghĩ lại cuộc trò chuyện với ta vừa nãy. Và nói chung không hiểu nàng có cảm thấy mối nguy hiểm đang đe dọa? Nàng có linh cảm nỗi khao khát của ta chăng?...”

Đại công tử nhún vai bước tiếp. Khói xì gà vây bọc chàng trong một đám mây mỏng mảnh. Trong ánh trắng, hình dáng thanh thoát của Valdemar thấp thoáng trên nền những thảm cỏ thành một cái bóng rất mảnh và dài. Sỏi dưới chân chàng xào xạc, thỉnh thoảng đại công tử lại tặc lưỡi gọi chó hoặc vuốt ve một đôi con. Đến tòa biệt trang trong vườn, chàng dừng bước khi thấy một khung cửa sổ đang mở rộng, tỏa ra ngoài làn ánh sáng rực rỡ và thoảng có tiếng trò chuyện thì thầm. Chàng nhìn qua đầu những bụi cây râu dê vào phòng. Prônnhixki đang ngồi với viên quản gia Klet bên một chiếc bàn nhỏ. Họ đang chơi bài. Prônnhixki không mặc áo xurddut, gilê phanh cúc, ngồi dựa ngửa trên ghế bành, đang nói gì đó rất hùng hồn. Nom hấn giống một sinh viên. Valdemar bước tiếp, lẩm bẫm:

- Đồ khốn! Hấn làm ta bực mình! Cả những quân bài kia nữa! Hấn mang một phong tục mới đến nhà này!

Trước mặt công tử, Prônnhixki thường kém vui. Hấn đoán được là cả hai ông cháu Mikhôrôvxki không ưa hấn, hấn không thể khoác lác gì nhiều, không thể nói gì nhiều bởi cảm thấy điều đó làm họ bực mình. Hấn đánh bạn với quản gia Klet, bởi hấn hiểu rằng ông ta phụng mệnh. Điều đó khiến hấn khoái chí.

Một hôm, vào cuối tháng sáu, Prônnhixki và Klet đang ở trên đồng cỏ, nơi công nhân đang cắt cỏ. Hai gã ngồi trên chiếc xe nhẹ độc mã ở cạnh rừng trò chuyện với nhau, thỉnh thoảng lại phá lên cười. Edmun hút thuốc, thọc hai tay vào túi, hướng về phía gã Klet nói với vẻ hăng hái, mặt nhăn nhó làm điệu bộ. Hấn nói về Xtefchia:

- Đúng thế, ông ạ! Trên đời khối đàn bà, nhưng phải biết chọn cho

được những ả vừa có mùi vị thơm tho lại vừa có đủ dấm ớt. Đó là cái chính! Xtefchia khá thơm ngon, tôi không phản đối, bây giờ tuy có hơi phai màu chút đỉnh, nhưng đó quả là một cô ả hấp dẫn!... Nhưng được cái gì nào? Cô ả chỉ vọc vạch mỗi hai chục thiên. Thứ đó mà dành cho tôi ư? Lạy Chúa lòng lành! Chỉ vừa vồn vện cho tôi tiêu hai chuyến đi nước ngoài.

- Thế nếu cô ấy có chừng một trăm nghìn thì sao? Ha! Chắc ông không bỏ cô ấy chứ? - Klet cười thô lỗ.

Edmun bĩu môi khinh thường.

- Phải, dĩ nhiên rồi,, nhưng tôi cũng xin nói thực với ông nhé, cô ả hơi kinh, phẩm hạnh lắm đấy. Suốt mấy tháng liền tôi gần như là đã dính hôn, vậy mà chưa một lần nào được hôn thử mặc dầu tôi cũng biết cách đòi hỏi lắm chứ. Không và không... Cô ả không có máu nóng.

- Tôi lại nghĩ khác. Tiểu thư Xtefchia có vẻ mặt rất sinh động, nom cô ấy có vẻ máu lắm đấy. Có thể ông chưa biết cách tấn công đấy thôi, với đàn bà ấy mà, ông ạ, cũng như với loại ngựa chứng ấy, phải biết cách kia.

Hai gã phá lên cười.

- Thì cô ả chẳng cuồng lên vì tôi mà ỉ, - gã thực tập sinh nói tiếp. - Tôi biết cách nhen lửa chứ, chuyên môn của tôi mà. Rồi ông xem, cô ả sẽ chẳng lấy chồng sớm được đâu, nếu giả dụ có lấy được chồng. Trừ phi có một ông thánh nào đó chịu lấy cô ả, hay một anh chàng mà số tiền hồi môn của ả được coi là đáng giá. Mặc dù xinh thật đấy, nhưng cô ả không biết làm cho người ta bốc lửa đâu. Nói thật với ông, chứ cô ả phẩm hạnh đến phát kinh. Mà đó là khuyết tật đáng kể ở người đàn bà. Chẳng ai có thể đạt nổi sự gì ở cô ả đâu.

Klet mỉm cười tinh quái.

- Ê! Không đến nỗi thế đâu. Ông không thành công, nhưng đại công tử của chúng ta sẽ may mắn hơn đấy...

Prônnhixki mở tròn mắt.

- Sao? Ông nghĩ thế thật à? Công tử sẽ cưới cô ấy á? Làm gì có chuyện!

Klet bật cười.

- Cưới!... Ông nghĩ vớ vẩn gì thế? Đại công tử lại lấy cô gia sư! Vớ vẩn! Ông ta là người mà ngay cả vị công chúa cũng phải muốn vờ... Nhưng tán tỉnh chút đỉnh thì ông ấy cũng có thể biết chứ. Với ông ấy thì cô ta không chống đỡ nổi đâu, dù ông có bảo là cô ấy lạnh lùng chẳng nữa.

Gã thực tập sinh trầm ngâm.

- Đây, ông biết không? - lát sau gã nói, - Tôi cũng đã chú ý đến chuyện đó. Không hiểu sao ông ấy quá tử tế với cô ả, lúc nào cũng bênh vục cho cô ả.

- Bênh vục?...

- Chứ sao. Đôi khi tôi cũng nói đùa với cô ta chút đỉnh. Đã mấy lần công tử bênh cô ta, thậm chí khá chổng lòn, không tế nhị chút nào.

Klet liếc nhìn Edmun lẩm bẩm:

“Chắc ông ấy dạy cho mày một bài học chứ gì...”

- Ông bảo gì?

- À, không. Tôi bảo ông ấy có thể làm được chuyện đó đấy.

Prônnhixki lắc đầu.

- Nào! Nếu cái cô Xtefchia đức hạnh và khiêm tốn kia mà trở thành tình nhân của ngài công tử, thì tôi sẽ dám...

- Ông sẽ mừng chứ?

- Sẽ mừng thật sự. Thậm chí tôi sẽ không lấy làm tiếc là không được hưởng niềm ân huệ ấy.

“Thằng đốn mạt!” - Người quản gia lẩm bẩm.

Một tiếng tương tự cũng được thốt ra qua đôi môi giận dữ của Valdemar trên một lối mòn nhỏ hẹp trong rừng.

Chàng dừng ngựa tại đó lắng nghe câu chuyện đã vài phút. Đang đi trên con đường rừng phủ cát giữa những bụi phỉ tử rậm rạp và những cây thông non, chàng chợt nghe tiếng cười hô hố. Qua đám cành cây chàng trông thấy đường viền của chiếc xe ngựa và đầu con ngựa đang gặm cỏ. Đột nhiên vang tới tai chàng cái tên của Xtefchia mà Prônnhixki vừa cười vừa thốt ra cùng một tiếng đệm bĩ báng nào đó nữa. Chàng bèn dừng ngựa, và vì bốn chung quanh đang hoàn toàn yên tĩnh, những tiếng ồn ào ngoài đồng cỏ vọng vào đây rất mơ hồ, nên mỗi lời nói của gã thực tập sinh; lọc qua lá cây, trong vòm cộng âm của rừng vang lên rất rõ. Đại công tử đứng nghe mà răng nghiến chặt, tay bóp mạnh chiếc roi ngựa như thể muốn vụt đến gãy vụn trên đầu Prônnhixki. Khi Edmun nói về những điều hấn đã cố thử nhưng không đạt được với Xtefchia, Valdemar ra giục ngựa định cắt ngang câu chuyện, nhưng chợt nghe hấn nói đến tên mình nên chàng dừng lại.

Nom chàng lúc này thật dữ tợn với đôi lông mày nhú lại, mắt lạnh như thép. Hai cánh mũi chàng phồng ra giận dữ. Những lời cuối cùng của Edmun khiến chàng hết sức phẫn nộ. Thúc cựa vào hông, chàng quyết định sẽ trị cho Prônnhixki và Klet ngay tại chỗ về những lời lẽ hấn học của chúng, nhưng chàng chợt sững lại. Một giọng nói bên trong nào đó thì thầm giữ chàng lại: “Chúng nói đúng, người đang định làm thế...”

Công tử kéo hàm thiếc đến mức con Apôlông phải khụy chân sau, chồm cả hai chân trước lên trời. Chàng quay ngựa tại chỗ rồi thông thả bỏ vào rừng sâu, người giận run lên, miệng thốt ra những câu nguyên rủa. Chàng không thể dứt bỏ ý nghĩ là Klet đã đoán được dự định của chàng. Điều đó khiến chàng điên giận. Lòng tự hào đại quý tộc làm máu chàng sôi sục. Chính gã quản lý của chàng hiểu chàng rất rõ, đã cả quyết rằng Xtefchia sẽ không cưỡng lại chàng... Người thiếu nữ tươi tắn và trong sạch như nước nguồn... Chàng không bỏ qua dịp này, chàng muốn tận hưởng nhan sắc của Xtefchia chẳng?...

Đại công tử cắn môi.

“Hấn đoán đúng. Đúng là ta muốn có nàng. Prônnhixki đã nói

không đúng về việc nàng không cố nhiệt tình. Thiếu nữ nồng nàn như một tia lửa, nàng lại hấp dẫn biết bao! Quả thực nàng giàu tự hào và tự tôn, nhưng điều đó không làm giảm bớt vẻ hấp dẫn của nàng, ngược lại, nó làm tăng gấp đôi...”

Mặc dù đang cơn tức giận, nhưng Valdemar cảm thấy vui khi nghe Edmun bảo Xtefchia là người đức hạnh đến “kinh”. Nếu khác, hẳn Prônnhixki đã không giấu giếm gì, ngược lại, hẳn sẽ khoe khoang khoeác lác ngay.

“Nàng không thật sự yêu hắn, - Valdemar thầm nghĩ - nếu không... nàng quả là một thiếu nữ tinh khiết, chuyện ấy thì Prônnhixki nói đúng... Nhưng nếu ta có nhiều cơ hội hơn?...”

Chàng chột rùng mình. Điều đó thì chính mồm Klet đã nói ra.

“Mình là đồ tồi”, - Valdemar tự nhủ, chàng giục ngựa đi nước đại.

Rừng đã hết, giữa những thân cây thông sáng lên sắc đồng cỏ. Đây đó những cây thông rải rác mọc giữa những lùm đống, nhưng rồi rốt cuộc cả thông cũng hết. Trước mặt đại công tử trải ra một thảm cỏ ẩm ướt và tươi tốt. Từ phía xa nổi bật một hàng người cát cỏ mặc áo trắng, những lưỡi hái vung lên vàng chói trong ánh mặt trời. Con ngựa chậm bước cúi đầu muốn dứt những cuộn cỏ mọc nước, nhưng chiếc hàm thiếc giữ nó lại, buộc phải duy trì tư thế của một con ngựa hay. Valdemar trầm ngâm.

Đột nhiên chàng dướn lông mày, vụt roi ngựa vào ống ủng, tươi cười hẳn lên, trong óc chàng bắt đầu những lời độc thoại.

“Mình có quyền có những ý định này khác mà mình thích đối với nàng. Nàng làm sao có thể bó buộc ta được? Trên đường đời ta vừa gặp thêm một người nữa, người cũng đáng cho ta chinh phục, thế thôi! Còn chuyện ta có thành công hay không... đó mới là vấn đề! Tất cả đều tùy thuộc vào mức độ nhiệt tình của nàng. Ta là một kẻ lông bông... ừ, ta là đồ đều, nhưng Prônnhixki mới là thằng khốn nạn cỡ lớn. Hắn lại sung sướng khi thấy người khác tán tỉnh con người mà hắn đã từng yêu - đó thật là một sự khốn nạn, một sự đốn mạt đến cùng cực, một điều chỉ xứng với loại người đều cáng như Prônnhixki mà thôi! Thôi, dẫu sao ta cũng phải từ giã hắn thôi. Hẳn

làm máu ta sôi sùng sục cả lên... Lại còn đánh bạn đánh bè với lão Klet nữa chứ...”

“Nhưng nếu Xtefchia vẫn còn yêu thương hắn thì sao?” - một tiếng nói nào chọt thì thào vào tai chàng.

Valdemar nhún vai.

“Nếu vậy cứ để cho cô nàng điên lên cũng được. Can gì đến ta? Điều đó chỉ chứng minh rằng nàng không đáng để ta phải nhọc công”.

Chàng thúc cựa gót vào bụng ngựa, phóng đi như cơn lốc băng qua đồng cỏ, như một con chim hùng mạnh đang lao theo mồi. Chàng vòng quanh khu rừng nhỏ, muốn gặp mặt Klet và Edmun.

Chàng thấy lòng vui vui. Chàng tin chắc là khi có chàng, Prônnhixki sẽ biến khỏi mắt Xtefchia, chàng tin mình đã gây cho nàng ấn tượng tốt, và vì thế chàng đang có nàng trong tay, hàng nghìn viễn cảnh mà gã kia không có được.

Chàng vượt qua chỗ quanh của khu rừng nhỏ và trông thấy cỗ xe độc mã trước mặt. Chàng quay mặt đi vờ như không trông thấy ai, phi một nước kiệu nhanh thẳng tới chỗ những người công nhân.

“Bọn chúng còn chuyện những trò gì nữa? Ta muốn biết quá - chàng cúi kính thầm nghĩ. - Biết đâu con lừa ngu ngốc ấy chẳng nghĩ lại và thấy rằng nên giữ Xtefchia lại cho hắn. Ha! Ta sẽ không thèm tranh giành với thằng ngu xuẩn ấy. Chuyện đó còn tệ hơn một chuyện nực cười”.

Đến gần chỗ những người công nhân, chàng kìm ngựa chậm lại và nhìn chiếc xe độc mã đang phóng từ bìa rừng ra với tốc độ gần như phi nước đại, chàng thấy lòng vui như một chú học trò”.

“Bọn chúng sẽ biện bạch là đang ở phía bên kia rừng”, - chàng mỉm cười thầm nghĩ và vui sướng tưởng tượng ra vẻ mặt đần độn của hai gã khi chàng bảo cho chúng biết là chàng vừa ở bên rừng quay lại đây.

IX

Hoàng hôn thánng bầy buông xuống, lạng lẽ và ngái ngủ. Những đám mây màu máu đỏ rực cuối cùng đã thắm lại, choàng phủ thiên nhiên trong làn voan xám của hoàng hôn, những hàng cây trong vườn chìm vào bóng tối, chỉ riêng ngọn cây vẫn còn vàng rực ánh chiều, ngỡ như vàng dương đang gửi lời giã từ mặt đất.

Những thảm hoa rực rỡ chìm khuất, đường nét của bãi cỏ chỉ còn hiện lên mờ mờ, riêng bóng đen sẫm của những cây vân sam trồng trên các ở vườn và những bức tượng màu trắng là vẫn còn nổi lên rõ nét. Nhưng bóng tối buồn thảm chẳng kéo dài lâu, những ánh mờ bạc chợt run rẩy trên lá cây, những pho tượng như sinh động hẳn lên, những ngọn trúc bách diệp và hình kim tự tháp nhọn hoắt của những cây vân sam như càng vươn cao khỏe khoắn.

Bóng tối vừa chế ngự nơi đây, bị ánh sáng xua đuổi, tụ lại thành từng cụm, tạo thành những hõm, những vết đen đây đó, còn ở những chỗ khác lại hiện lên thành những bức họa tinh tế giống như những đường đăng ten tuyệt mỹ. Khu vườn mờ ảo, tối tối đứng lạng lẽ trong chiếc áo dài dát bạc của ánh đèn, sáng lên lóng lánh những chiếc lá bạch dương, giống những ngọn đèn lập lòe chiếu sáng. Thế gian như được phép phù thủy nào đó đánh thức trở dậy, sống cuộc sống huyền diệu, đầy mộng ảo.

Rồi vàng trắng - bạn đồng minh muôn thuở của các ý thơ, kẻ chứng kiến - sự giải bày những tình cảm sâu kín nhất, người bạn tâm tình của các thi sĩ và kẻ mộng du - dần nhô lên. Trên nền trời màu tím than, giữa những đường vân muôn vẻ của các đám mây nom hết như cuộn khói, vàng trắng nhẹ trôi như một chiếc đèn lồng gắn bóng điện khổng lồ, có điều trăm lần sáng hơn, rực rỡ hơn và trên tất cả là không sao với tới. Vàng trắng thấp lửa những vì sao trên con đường nó đi, làm dải ngân hà bừng sáng, như có hằng hà

sa số những ánh mắt kim cương nhấp nhánh nhìn xuống trái đất, soi rọi đến tận hang cùng ngõ hẻm, tìm ra những điều bí ẩn mới mẻ hay đã từng quen.

Xtefchia ngồi bên cửa sổ, tựa đầu vào lòng bàn tay, dán mắt vào màn trời bàng bạc, trầm ngâm và luyến nhớ. Ngày hôm ấy đã trôi qua không mấy vui vẻ. Nàng thấy Luxia đang ngây ngất; điều đó khiến nàng bị dày vò. Trong cư xử của Prônnhixki nàng nhận ra nhiều điều - với hẳn thật đáng chê, còn với Luxia quả là tai hại.

Cô gái trẻ đang chịu tác động bởi ma lực của hẳn, mỗi ánh mắt hẳn nhìn, mỗi lời hẳn nói đều có ảnh hưởng nguy hiểm đến cô. Xtefchia không tin Eđmun, nàng linh cảm hẳn chẳng yêu thương gì Luxia, hẳn chỉ quan tâm đến chuyện chiếm được món của hồi môn của cô tiểu thư giàu có ấy thôi. Nàng không nhận ra một nửa cái nhiệt tình từng có ở hẳn ngày trước, khi hẳn tấn công nàng. Và nàng lo lắng, bởi nói cho cùng nàng vẫn thương hại Eđmun, khi biết rằng hẳn sẽ bị vỡ mộng. Niềm kiêu hãnh của phu nhân Iđalia không cho phép nàng ảo vọng.

Đôi khi, Xtefchia thấy thương cho Luxia. Cô gái sẽ phải nhận hai điều vỡ mộng: từ phía bà mẹ, và đau đớn hơn, từ phía Eđmun.

“Xin Chúa hãy khiến cho đó chỉ là một cơn cuồng si nhất thời, một ảo tưởng sẽ trôi qua, chỉ để lại một chút đắng cay, chứ không gây dấu ấn gì sâu sắc, - thiếu nữ nhân hậu thắm mong. - Trời ơi, giá như mình có thể biết chắc như vậy!” - nàng lo lắng lắm bầm thành tiếng.

Trong những điều suy tưởng của nàng xen lẫn cả những mơ ước không sao nắm bắt nổi. Lòng nàng ngổn ngang những tình cảm kỳ lạ. Nàng cảm nhận được vẻ yên tĩnh và sự phong phú đầy đủ cùng chất thơ của một đêm huyền diệu, nhưng tâm linh nàng đang bay lượn đâu đó bên trên kia. Nàng lang thang trong đám mây những ý tưởng mộng lung để rồi lại nóng nảy giằng giật khi bị rơi xuống thực tại xám ngắt. Nàng tưởng thấy mình có đôi cánh bay nhưng chúng lại bị đóng đinh vào một vật chướng ngại nào đó, vật đó giữ chặt nàng lại, không sao gỡ nổi. Xtefchia muốn được bay lượn trong không trung, nhưng cảm thấy mình đang yếu đi, không còn đủ sức.

Những chiếc đinh lớn đóng chặt vào đôi cánh nứ giữ nàng lại, kìm hãm không cho nàng bay. Nàng mơ màng, trong khi vàng trắng chiếu sáng khuôn mặt nhợt nhạt của nàng, vuốt ve mái tóc nàng, dường như âu yếm, dường như hưởng tất cả ánh sáng vào mỗi mình nàng, như đang tập trung ánh mắt huyền diệu vào một mình nàng mà thôi. Lão trăng già lừa lọc! Lúc này đây lão đang ngắm nhìn bao nhiêu khung cửa sổ với những mái đầu thiếu nữ mộng mơ, đang vuốt ve bao nhiêu khuôn mặt, đang mê mên biết bao mái tóc khác nhau? Và trên mỗi mái đầu lão rải biết bao ánh lửa, trút xuống bao tầng tầng lớp lớp những tình cảm ánh sáng kia!

Trăng chứa đựng kho tình khôn cạn, bởi trăng đã sống tự ngàn đời.

Đang chìm trong nỗi suy tư, Xtefchia đột nhiên rùng mình sợ sệt nhìn quanh, cửa ra vào khẽ kẹt, trên ngưỡng cửa hiện ra cô bé Luxia mặc váy ngủ, tóc buông xõa. Mắt cô gái mở to, mặt đầy lo lắng.

Trước khi cô giáo trẻ kịp hỏi tại sao cô không ngủ, cô gái đã nhanh nhẹn chạy đến bên Xtefchia, quàng tay quanh cổ nàng, áp khuôn mặt nóng bừng vào má nàng, cất tiếng thì thào:

- Em linh cảm là cô không ngủ, nên em mới đến, bởi lẽ em không tài nào chợp mắt nổi... Có gì đó cứ dày vò em... không hiểu sao em thấy buồn quá...

Cô buông tay khỏi cổ Xtefchia, khua khua vài cái ngang với chiều cao của mặt, kêu lên kinh hãi:

- Ôi, có gì đó cứ sừng sững trước mặt em!

Rồi cô lại nép sát vào người nàng khẽ hỏi:

- Cô Xtefchia ơi, sao cô không ngủ? Sao cô cứ ngồi mãi ngắm trăng? Hay cả cô cũng thế?... Vẫn còn thế?...

Xtefchia giật mình, nỗi thương cảm ánh lên trong mắt nàng.

- Em muốn nói gì kia, Luxiu?

- Có phải cô vẫn còn yêu ông Edmun? - cô bé thốt ra một hơi.

- Ông Prônhiyki!... Sao em lại hỏi thế?
- Cô thốt ra cái họ đó với biết bao tức giận.
- Em không chịu trả lời câu hỏi của tôi, Luxiu.
- Bởi trước hết em muốn biết, cô có còn yêu ông ấy không. Cô Xtefchia, cô nói đi, em van cô đấy.

Cô gái nhìn vào mắt nàng khẩn khoản. Tim Xtefchia thất lại.

- Tôi không yêu, - nàng đáp nhanh.

Cô gái nín thở, mắt em toát lên vẻ không tin. Em hỏi lần nữa về gay gắt hơn:

- Cô không yêu? Thật không? Nhưng cô đã từng yêu, em biết!
- Tôi nhầm, - Xtefchia trả lời thành thực.

Luxia tựa đầu vào vai nàng.

- Nhưng em không nhầm...
- Em ư, Luxiu?
- Vâng, em yêu ông Edmun.

Im lặng. Luxia giấu mặt vào ngực cô giáo, nín thở, như thể muốn lắng nghe nàng đang nghĩ gì. Trong trí óc thiếu nữ kia, giây phút này đầy bi kịch. Tất cả những ấn tượng mà cô thu được từ các tiểu thuyết Pháp công khai hay lén lút kết tinh lại trong cô ý tưởng rằng giây phút này là giây phút vô cùng tuyệt vọng, có thể làm thế gian sụp đổ.

Lòng run sợ, cô đợi điều Xtefchia sẽ nói. Biết đâu bây giờ, khi đã biết tất cả, cô ấy lại chẳng thú thật rằng vẫn còn yêu Edmun, rằng chàng vẫn thuộc về cô ấy.

Cô gái nhỏ tuyệt vọng nghĩ thầm: “Mình chết mất!”

Xtefchia cố gắng làm cô bình tĩnh lại, lòng thương xót nghĩ thầm rằng chính kẻ vài tháng trước đây đã từng thôi miên nàng nay lại tìm được một nạn nhân mới. Có thể điều đó chỉ kéo dài cho tới khi người ta nhận ra rằng toàn bộ giá trị của hắn chỉ là vẻ xinh xắn bề

ngoài mà thôi.

Hôm ấy là chủ nhật. Sau bữa sáng phu nhân Elzonovska trở về phòng riêng. Cụ Machây đưa Luxia đi cùng, thỉnh thoảng cụ thích trò chuyện với cô cháu ngoại hoặc đọc cho cháu nghe đôi điều trong những quyển sách cổ.

Xtefchia ngồi vào đàn. Mỗi mình trong phòng khách, nàng đàn thoải mái. Tính đa dạng của các tình cảm thể hiện rất rõ qua âm nhạc.

Nhưng cửa đột ngột mở tung ra. Prônnhixki bước vào phòng. Hấn đứng lại, nhìn quanh, ngạc nhiên hỏi:

- Tiểu thư Luxyna đâu rồi?

Thấy Xtefchia không trả lời, hấn hỏi lại lần nữa, câu hỏi lần này hướng vào nàng:

- Tiểu thư Luxyna đâu?

- Chỗ cụ ông, - người bị hỏi lạnh lùng đáp.

Prônnhixki búng tay tanh tách như đang ở quán rượu, thốt lên:

- Có xúi quẩy không cơ chứ!

Những lời của hấn khiến Xtefchia chú ý, nàng ngạc nhiên nhìn hấn. Nhận thấy ánh mắt đó, hấn thọc tay vào túi, như thể vô tình nói thêm:

- Tôi đã hẹn gặp Luxia... hừm... gặp tiểu thư Luxia ở đây. Thế mà cái ông lão kia lại... thật là tệ hại!

Tiểu thư Rudexka đứng phắt ngay dậy, giọng nghiêm khắc:

- Yêu cầu đừng lôi Luxia vào nhưng ý định của ông và bỏ chữ "chúng tôi" ấy đi. Tôi yêu cầu ông đấy.

Prônnhixki đứng sững lại.

- Sao lại có giọng hùng biện thế nhỉ? - hấn mỉa mai kêu lên. - Tiểu thư định dạy bảo tôi chẳng?

- Xin nhắc lại, tôi không cho phép ông nói đến Luxia theo kiểu đó, với cương vị giáo viên của cô ấy.

- Hay chưa!... Nào tôi có nói gì quá đáng đâu? Rằng chúng tôi hẹn nhau ở đây ư?... Nửa năm trước đây, cô dễ tính hơn nhiều khi người được hẹn hò là cô.

Chân Xtefchia run lên. Suýt nữa thì nàng ngã. Nhưng cô gượng, nàng kêu hãnh ngẩng cao đầu, dần từng tiếng:

- Ông còn dám nói điều đó với tôi ư? Chính ông?..

Những lời nàng thốt ra nghiêm khắc và đầy cả quyết khiến Prônnhixki bối rối. Tận dụng điều đó, nàng nói tiếp:

- Tôi đoán được ông có thể làm như thế, nhưng đó lại thêm một bằng chứng nữa chứng tỏ tôi có quyền cấm ông nói năng cách đó về Luxia.

- Cô chẳng có quyền gì cấm tôi cả? - hấn nóng nảy kêu lên.

- Có đấy, dựa trên những kinh nghiệm của bản thân tôi, - nàng thốt lên, bề ngoài vẫn bình tĩnh, nhưng trong lòng đã sôi cả lên.

- Không thể nói chuyện kinh nghiệm ra để so sánh ở đây, trước là khác, bây giờ khác hẳn.

- Này ông Prônnhixki, Xtefchia nghiêm trang nói, - ta hãy thẳng thắn với nhau, ông quan tâm đến Luxia... nhưng liệu ông đã tính trước hậu quả chưa?

- Cái đó chẳng liên quan gì tới cô!

- Liên quan chứ. Luxia được giao cho tôi dẫn dắt, chính tôi là người chịu trách nhiệm về sự yên ổn của nó. Và lại tôi không nghĩ đó chỉ là bổn phận, tôi lo lắng cho Luxia vì tình gắn bó giữa chúng tôi.

- Nhưng tôi có ăn thịt cô ấy đâu. - Prônnhixki lâu bầu.

- Ông ăn nói quá... phạm tục. Nhưng thôi, không cần quan tâm

đến cách ăn nói. Tôi không muốn ông quấy rầy sự yên ổn của Luxia, làm rối trí học sinh của tôi.

Nàng cắn môi, mặt càng đỏ rần.

- Xin ông hãy trả lời tôi một điều nữa thôi. Ông đã nói với Luxia chưa?...

- Về chuyện gì?

- Về tình cảm của ông đối với cô ấy.

Edmun bật ra một tiếng cười gằn thô lỗ, thể hiện toàn bộ vẻ mỉa mai trong tâm địa hắn. Nhưng chính tiếng cười ấy cũng khiến hắn chợt tỉnh ngộ, bối rối quay đi. Hắn cảm thấy mình đã bị lộ bí mật, hắn đâm bực Xtefchia, trong bụng thầm nguyện rửa cả cô lẫn chính mình.

Xtefchia tái mặt. Trong tiếng cười của hắn lộ rõ sự mỉa mai, sự vô liêm sỉ đến mức không thể còn ảo tưởng nào nữa. Sự im lặng đột ngột kia chứng tỏ rằng hắn cũng đã nhận ra là để lộ chân tướng quá rõ.

“Ôi! Thật là một kẻ thấp hèn!” - nàng nghĩ.

Prônnhixki bước đến bên nàng, gần đến nỗi nàng bắt giác lùi lại. Hắn nói, giọng ngạt đi.

- Tôi sẽ không thổ lộ với cô đâu. Xin đừng hành hạ tôi bằng những câu cật vấn nữa.

- Tôi cũng chẳng cần biết thêm điều gì nữa. Ông lui ra.

- Nếu cô muốn xen vào giữa chúng tôi và tiểu thư Luxia, - hắn nóng nảy thốt lên, chắn đường nàng, - thì chính tôi cũng biết cách trả đũa...

- Thật à?!... Thế mà tôi không biết đấy...

- Thì rồi cô sẽ được biết, - hắn bùng ra.

Máu dồn hết lên đầu nàng. Chĩa vào mặt hắn ánh mắt đầy cương nghị và cả quyết, nàng đáp lạnh lùng:

- Nào! Xin cứ việc! Mong ông không quên điều đó!

- Tôi có yêu cầu tiểu thư Luxyna hay không, chuyện đó chẳng dính dáng đến ai hết. Nói trước cho mà biết!

- Tôi không quan tâm đến ông, chỉ lo cho Luxia.

- Để ngăn không cho tiểu thư yêu tôi chứ gì? Việc gì cô phải ngăn cản việc đó?

- Ông còn hỏi à?...

Prônnhixki chăm chú nhìn Xtefchia. Trong cơn giận, nom nàng thật tuyệt vời xinh đẹp. Hấn xán đến gần cô, cố nắm tay nàng.

- Lòng ghen tuông của em thốt ra thành tiếng đấy, - hấn thì thào, - em vẫn còn yêu anh.

Xtefchia vội bước thụt lùi. Nàng cảm thấy máu như đông cứng lại. Cơn tức giận và nỗi kinh tởm khiến ngực nàng muốn bật tung ra. Nàng ghê tởm bật ra thành lời:

- Ôi! Thật là ngu xuẩn!... Ngu xuẩn vô liêm sỉ!

- Sao cô dám nói thế!... Cô dám nói thế hả! - hấn kêu lên, mặt đỏ gay giận dữ.

- Mời ông bước đi ngay cho... Mời ông! - Xtefchia cao giọng trở tay ra cửa.

Ngoài cửa chợt vang tiếng máy ô tô. Prônnhixki nhìn ra. Chiếc ô tô của trang Guenbôvitre bóng nhoáng lớp sơn hồng đang dừng lại trước nhà cầu. Valdemar xuống xe, đưa tay quay cho người tài xế.

- Mời ông ra ngay cho! - Xtefchia vẫn nóng nảy nhắc lại, nàng không nghe thấy gì khác.

Edmun bước vội về phía cửa ra vào, sẵn sàng chuồn khỏi phòng. Đến ngưỡng cửa hấn dừng lại, mỉm cười, rít lên cay độc:

- Tôi đi, tôi đi ngay! Người bảo vệ đã đến... Khuyên cô đón tiếp người ta lịch thiệp hơn... Chúc cô thành công!...

Hấn bước ra, sập mạnh cửa.

Xtefchia kiệt sức ngồi phịch xuống ghế, thở hổn hển. Cô đưa tay bịt chặt thái dương, òa lên khóc. Những giọt lệ không kìm nổi tuôn rơi như mưa.

Đột nhiên cô bật dậy, chạy ra khỏi phòng khách, hướng về buồng riêng.

Bởi cô nghe tiếng đại công tử ngoài hành lang.

XI

Bữa trưa âm đạm đang trôi qua.

Khuôn mặt đỏ bừng và những quầng đen dưới mắt chứng tỏ Xtefchia vừa mới khóc.

Luxia ngó về phía bà mẹ, im lặng một cách bướng bỉnh. Cụ Machây lo lắng không yên. Valdemar đầy đe dọa. Riêng phu nhân Iđalia ít cứng nhắc hơn thường lệ là vẫn trò chuyện với Prônnhixki về một điều gì đó có vẻ vui vẻ, nhưng chẳng khiến được một ai - không loại trừ chính bà - cảm thấy vui lên.

Edmun làm ra vẻ vui, hấn cố kể chuyện gây cười, nhưng nhận thấy không khí chung, hấn cũng ngồi im như thủ phạm bị tóm cổ. Ngay cả gia nhân phục dịch cũng cảm nhận được tâm trạng u ám của chủ, viên chánh bộc phục vụ không phát ra một tiếng động nhỏ, đi lại như thể nhón từng bước chân, còn người hầu bàn trẻ tuổi chỉ dám hé cửa bưng liễn thức ăn vào.

Mọi người đều thở phào nhẹ nhõm khi được rời khỏi bàn ăn. Phu nhân Elzonovska và Luxia đi đến Sale. Xtefchia không bao giờ tới đó, nàng cảm thấy bá tước phu nhân Chvilexka không thích nàng.

Valdemar cưỡi ngựa đi xem xét điền trang, cũng ra đi cùng với hai mẹ con phu nhân. Lâu đài Xuôđkôvxe trở lại yên tĩnh. Những chú chim bồ câu gù gù trên mái nhà lợp tôn, tiếng những con cu gáy đôi hồi vọng vào từ các vườn hoa, những con công đang dạo chơi trên thảm cỏ cát lên những tiếng kêu lạnh lói đặc thù.

Đang giam mình trong buồng riêng, Xtefchia đột nhiên nghe thấy những tiếng gõ cửa khe khẽ.

- Mời vào.

Viên chánh bộc Jaxenty bước vào.

- Cụ mời tiểu thư tới gian đình tạ trồng hoa hồng, nếu tiểu thư

không lấy thế làm phiền.

Xtefchia chợt thấy một cảm giác dễ chịu.

- Nhờ ông báo giùm với ông cụ, tôi sẽ đến ngay.

Cô khoan khoái nghĩ đến việc sẽ được trò chuyện với ông trong buổi chiều ngán ngẩm này.

Cụ Machây ngồi trên chiếc ghế dài ở nhà đình tạ, chân phủ một tấm da hổ. Cụ trầm ngâm u uẩn. Nhưng khi trông thấy Xtefchia, mặt cụ rạn hấn ra. Chỉ cho nàng chiếc ghế bên cạnh, cụ nói với nụ cười hiền lành:

- Ngồi xuống đây, cháu của ông. Xin lỗi đã gọi cháu như thế. Có thể cháu không thích?... Ông là một lão giá chán ngán - phải không nào?

Cụ Macchây xưng hô với mọi người đều bằng tên^[26], với Xtefchia bao giờ hầu như cụ cùng xưng hô như thế.

- Kia sao ông lại dạy thế, cháu rất thích được nghe, - cô gái đáp, ngồi xuống ghế.

Cụ già ngược đôi mắt phai màu lên nhìn dăm dăm vào những chiếc lá hồng đan cài thành một tấm lưới trên nền trời thanh thiên.

Những ký ức nào đó từ những năm xa xưa chợt tràn về trong lòng, khiến đôi mắt già chợt sinh động hấn lên và thoáng bóng mây buồn. Cụ ngồi yên giây lâu, như thể đang phiêu du về một khoảng thời gian nào khác, rồi cụ lên tiếng, giọng bình tĩnh, thỉnh thoảng lại đứt đoạn:

- Thế gian chẳng hề thay đổi gì cả. Lúc nào cũng trẻ trung và tràn đầy sức sống... Chỉ con người sống trên thế gian là héo tàn, biến thành tro bụi, thay vào chỗ của họ là những người mới, trẻ trung, để rồi với thời gian cũng sẽ lại hóa thành bụi đất. Và cháu biết không, điều lạ lùng là chính chúng ta đây, những người già nua tuổi tác đã mệt mỏi với cuộc đời, chỉ muốn được yên nghỉ - không hề kêu ca gì về thế gian này cả. Chính người trẻ tuổi kêu ca. Một triệu chứng xấu!... Không rõ đó chính là ảnh hưởng của chứng nóng ruột chung,

là sự sùng mộ ý chí cao hơn, hay ngược lại, đó là sự teo tóp dần đi của não bộ? Thanh niên khinh thường tất cả những gì đang vây quanh chúng, chỉ hướng tới một thứ gì đó siêu phàm. Nhưng có lẽ đó chính là ảnh hưởng của năng lực phân tích. Có nghĩa là tiến bộ. Chúng ta không hiểu biết cái đó đến mức khiến cho cuộc đời trở thành chán ngán, Chúng ta từng có một đức tin sống động, còn bây giờ ngay cả đức tin cũng phôi pha. Bây giờ có nhiều nhà triết học phân tích sự tồn tại của Chúa, có nhiều kẻ vô thần hơn những người có đức tin sâu sắc. Đó là chuyện rất dở! Đó chính là mảnh đất làm nảy nở ngàn kia niềm bất hạnh của thế nhân,

Cụ Machây im lặng trầm ngâm đưa mắt nhìn thẳng phía trước mặt, tìm trong ký ức những tháng năm tuổi trẻ đầy nhiệt huyết, lòng tin, thật khác xa thói đời khinh bạc ngày nay. Ngắm nhìn cụ, Xtefchia đoán thềm những ý nghĩ của cụ và nàng tò mò tự hỏi không biết cuộc đời của cụ ra sao?...

Cụ lại cất tiếng nói tiếp:

- Thế giới đã thay đổi biết bao. Chúng ta không còn là loài người mông muội ăn lông ở lỗ nữa. Con người đã lớn vượt cao lên hơn hẳn so với thời cổ xưa, buộc phải cảnh giác hơn với chung quanh! Bất cứ cái gì cũng có thể khiến họ nghi ngờ, họ không thấy thỏa mãn với bản chất của sự việc, họ muốn tìm ra nguyên tử - họ đã tìm ra và thất vọng. Họ muốn sống cuộc đời vĩnh hằng trường sinh bất tử, nhưng thế giới lại dựa trên sự sinh và sự diệt. Đóa hoa nào rồi cũng phải héo tàn, biết làm sao! - miễn là khi sống hoa khiến cho một giây phút của đời ta được thêm phần tươi đẹp - song con người bây giờ lại không chịu thỏa mãn với điều đó, họ muốn phân tích, muốn lý giải ngay chính niềm vui hạnh phúc kia. Nhưng cũng như đóa hoa kia, nếu bị phanh nhỏ ra thành muôn mảnh, sẽ chỉ là một búi rác mà thôi. Khi hiểu ra điều đó, thất vọng, họ muốn ghép lại hoa như cũ, nhưng kết quả thảm thương thay, và thường họ đành vứt hoa đi... Với mọi chuyện trên đời cũng thế.

Cụ già thở dài não nuột, lắc lắc đầu.

- Cũng thế thôi, ngay cả với tôn giáo thời nay. *Nach Canossa*

gehart. Wir nich! Cả một dòng nước kinh hoàng chứa đầy sự kiện đập bồi lên, nhưng thật chết người!...

Cụ Machây im lặng, đầu cúi gục xuống ngực. Cô gái ngồi trầm ngâm. lát sau, cô ngược mắt nhìn cụ, và cất tiếng hỏi giọng pha chút oán trách:

- Sao ông nói những điều buồn vậy, và sao ông mô tả thế hệ trẻ trong cái khung xấu xí nhường kia?

- Không phải xấu đâu cháu ạ, mà là mới mẻ.

- Thế nó phải tràn trề hi vọng chứ!

- Nếu chúng nó không bị méo mó đi...

- Nhưng tại sao?... Vì cái gì? Vả lại chắc không thể là tất cả, Xtefchia. - Xtefchia hỏi càng hăng.

Cụ Machây mỉm cười nhân hậu nhìn nàng.

- Những đóa hoa tươi tốt như cháu không nhiều, cháu ạ, không có nhiều những linh hồn trong sáng như cháu. Ông cũng đã gặp một linh hồn như thế, nhưng đã lâu lắm rồi... Có thể những gì ông nói khiến cháu không vui. Nhưng ngay cả cháu nữa, cháu cũng không tránh khỏi những nỗi đắng cay của đời, cái bóng tối của bệnh dịch chung kia... cái bệnh dịch phân tích ấy, cũng ám ảnh cả cháu. Cháu cứ đem cái toàn thể ra phân tích ở từng chi tiết, và cháu đau khổ thấy mình thất vọng. Mà đó đâu phải là một đóa hoa, phải không?... Chỉ là một cái cuộng, một cái cuộng rỗng đơn sơ... Với chút ít rác rưởi nữa. Với hoa thì có thể tách bạch được từng thứ. Nhưng đáng buồn hơn là khi sự phân tích đến không đúng thời. Giá số phận giúp mọi sự bao giờ cũng đến đúng lúc, chắc hẳn trên trái đất này sẽ ít bất hạnh hơn.

- Ông nói đến chuyện gì vậy ạ? - Xtefchia thì thào, run lên vì hoảng sợ.

Cụ già bị hỏi nhìn nàng về thăm dò. "Nó không thành thật hay ngu ngốc nhỉ?" - cụ thầm nghĩ.

- Cháu ạ, ông nhắc lại, rất có thể ông nói với cháu những chuyện

này thật không cần thiết. Ông thấy là cháu không hiểu ý ông.

- Ô không, cháu hiểu chứ, có điều...

- Có điều sao?

- Cháu sợ... không biết ông có hiểu cháu không.

Nụ cười nở trên môi cụ già.

- Xin lỗi ông, - cô khẽ thốt lên, không muốn làm cụ phật ý.

- Không sao, cháu ta, nhưng cháu phải giải thích cho ông rõ nhé. Cháu thấy đấy, ông già rồi, nhưng mắt ông vẫn còn tinh, và ông vẫn còn nhạy cảm lắm. Nhất là đối với những người ông mến yêu, bao giờ ông cũng cảm nhận được từng nỗi bất hạnh hay niềm vui sướng của họ. Ông thấy ở cháu đang diễn ra một sự thay đổi lớn., chắc cháu cũng đoán được. Ông thấy cháu bị chuyện gì dày vò, thậm chí nó ảnh hưởng có hại cho sức khỏe của cháu. Cháu cũng thất vọng trong khi phân tích. Cháu nhận ra rằng người ấy không xứng với ý nghĩ của cháu, đó không phải kim cương mà chỉ là một hòn sỏi tầm thường được tô vẽ, có đúng thế không?

- Vâng ạ, thưa ông, - nàng xúc động đáp, - nhưng nguyên do của điều đó không phải là sự phân tích của bản thân cháu, mà là của hoàn cảnh. Hồi ấy cháu đưa tay cầm lấy, tin chắc rằng đó là kim cương.

- Hồi nào? - cụ già hỏi, cao giọng.

- Hồi cháu phải lòng người ấy. Đó là một cơn điên cuồng của tuổi ấu thơ.

- Bây giờ nó đã qua đi?

- Bây giờ đối với cháu người đó chỉ là dừng dưng.

- Cháu có nói thật với ông không đấy, cháu ta?

Giọng cụ Machây thể hiện nỗi nghi ngờ.

- Với thân phụ cháu, cháu cũng không thể thành thật hơn.

Cụ cầm tay cô gái, kéo lại gần, và khi nàng kính cẩn ngả đầu vào

vai cụ; hôn nhẹ lên tóc nàng. Trân trọng hàm ơn biểu hiện nhân hậu ấy, Xtefchia nòng nân hôn tay cụ. Bây giờ cụ mới vui vẻ kêu ca:

- Nào. đã thấy chưa! Cô bé nay lại khiến một lão già như ta vẫn phải làm, ta cứ ngỡ cái thời xưa mà cháu nói vẫn còn đến tận bây giờ, ông tưởng cháu hiểu người đó hơn và buồn phiền khi thấy hình mẫu lý tưởng phôi pha, tầm thường. Trong khi cháu lại lạnh lùng với người đó. Nhưng tại sao cháu lại thay đổi, lại lo lắng, suýt nữa ông định nói là nom cháu như đang e sợ điều gì vậy.

Bị hỏi đôn một cách thẳng thắn như thế, nàng ngần ngừ, không biết có nên nói về Luxia không. Muốn giúp nàng, cụ già lại nói tiếp:

- Nhất là mấy ngày gần đây, cháu không bình thường. Còn hôm nay thì cháu khóc. Luxia cũng có vẻ thế nào ấy... Điều đó khiến ông suy nghĩ. Thế cháu không biết nguyên do đó sao? Cứ nói thật ông nghe nào.

Xtefchia quyết định nói thật tất cả.

- Vâng, cháu biết chắc điều gì đang khiến Luxia bị dày vò. Cũng chính là điều đã làm cho cháu tuyệt vọng. Cháu được nghe chính Luxia nói ra, em nó đã thú thật với cháu... Nhẽ ra, cháu không nên lộ chuyện này...

- Với ông thì cháu có thể và cần phải nói thật. Luxia vẫn còn là trẻ con, cần phải hiểu rõ nó nghĩ gì, nhất là điều gì đang dày vò nó. Nào?

- Luxia đang chịu ảnh hưởng của Prônnehixki.

- Nói thẳng là nó đang phải lòng gã, - cụ Machây chữa lại - ông cũng đoán thế. Không tốt, nó còn quá trẻ... Và đối tượng lại quá tầm thường... Ông nói thế có làm cháu phiền lòng không? - cụ hỏi, khi thấy vẻ nhợt nhạt của Xtefchia.

- Cháu phiền lòng vì lo cho Luxia thôi. Em nó lại gặp chính điều cháu đã từng gặp phải.

Cụ Machây ngẫm nghĩ hồi lâu.

- Phải, ông cũng hiểu điều đó qua Luxia, khi nó đến gặp ông hôm

nay. Tội nghiệp con bé! Thế hệ bây giờ là thế, lệch lạc ngay từ bé, mười sáu tuổi đầu đã thấy đời đầy cay đắng. Hình như Luxia cũng đoán được nhiều điều. Về dần vật của nó để lộ quá rõ điều đó. Còn gã kia, cháu không biết điều gì sao? Hấn theo đuổi con bé quá rõ. Nhưng cháu làm sao thế?...

Xtefchia nhìn xuống. Một nỗi khó chịu hiện rõ trên mặt nàng, không qua khỏi mắt cụ Machây.

- Cháu có biết gì không? - cụ hỏi dồn lần nữa.

- Hình như có ạ.

- Vậy, ý định của gã đối với Luxia...

- Không có gì khác so với những ý định từng nuôi đối với cháu trước kia.

- Dĩ nhiên rồi! - cụ thốt lên, phẩy tay. - Hấn chỉ mơ đến của hồi môn thôi.

Cụ cúi đầu, mắt nhắm nghiền. Trong bộ óc già nua cụ cố tìm cách che chở cho đứa cháu gái khỏi bị phí hoài mất những tình cảm thanh xuân đầu tiên.

- Cháu xin kể ông nghe câu chuyện giữa cháu và Prônnhixki, - Xtefchia nóng nảy thốt lên. - Để ông tự phân tích. Có thể cháu hiểu sai cũng nên.

Cụ Machây ngẩng đầu lên.

- Cháu đã nói chuyện với gã về điều ấy sao?

- Cháu cũng tình cờ thôi ạ.

Nàng thuật lại toàn bộ câu chuyện với Prônnhixki cho đến khi đại công tử đến. Trong lúc kể, mặt nàng lúc tái lúc đỏ, mắt nhìn lúc nhòa lệ, lúc lại lóe lên những tia phẫn nộ, Cụ Machây chăm chú lắng nghe.

“Nó mới giống người ấy làm sao... - đôi lần cụ thì thầm tự nhủ”. Khi nàng kể hết, cụ nói thành tiếng. - Cháu hiểu đúng hấn đấy, cháu của ông. Vô tình mà hấn đã để lộ rõ ý định. Nhưng câu chuyện giữa

cháu và hẳn kết thúc ra sao? Chắc hẳn phải nói thêm điều gì nữa ngoài những điều cháu vừa kể lại. Đúng thế không?

- Ông ấy đâu phải là người tế nhị, - nàng đáp qua loa.

- Ông cũng đoán được. Chắc hẳn trước khi bước ra đã nói với cháu điều gì đó rất khó chịu, khi trông thấy Valdemar qua cửa sổ. Đúng không?

Sự im lặng đầy hàm ý của cô gái là lời khẳng định cho ý nghĩ của cụ Machây.

- Đồ láo xược! - cụ lẩm bẩm về phần nộ.

Có tiếng sỏi lạo xạo trong vườn. Valdemar, mặc quần áo đi ngựa, bước vào nhà hóng mát. Hơi ngạc nhiên khi trông thấy ông nội cùng ngồi với Xtefchia, chàng bỏ mũ, vui vẻ kêu lên:

- *Hony soit qui mal y pense!*

Sau khi nói đôi lời với đại công tử đang vui vẻ, Xtefchia từ biệt hai ông cháu, trở về phòng riêng. Nàng muốn được bình tâm trở lại. Cụ Machây ngồi lại nhà hóng mát cùng với Valdemar.

XII

Mặt trời đã lặn về tây, cụ Machây mới được Valdemar dìu vào nhà. Hai con người ấy nom thật có phong cách. Ở họ toát lên cùng một thứ phong tư, nhưng với những chi tiết và hình thức khác nhau.

Người ông nom giống một con đại bàng tuổi tác, bậc trưởng lão của dòng họ, đã mệt mỏi vì cuộc đời, đôi cánh đã gấp lại, có thể đã từng bị gãy. Đó là kiểu quý tộc của thời xa xưa, được giữ gìn theo đúng truyền thống và rất được tôn kính. Còn người cháu trai lại là con đại bàng non tơ, kẻ được thừa kế quyền trượng của dòng tộc và chiếc tổ lâu đời, đang tràn đầy sức sống và sinh lực, đôi cánh giang rộng và dáng bay hào phóng trẻ trung. Là hậu duệ theo truyền thống của dòng họ, một trang quý tộc nòi dượng như vừa được ra khỏi những tấm giấy da cừu cổ kính ghi tiểu sử cha ông hay bước xuống từ những bức chân dung họa lại dáng hình trang nhã của họ, đã được gột rửa lớp rêu phong của nhiều thế kỉ, được hoàn thiện bởi nghệ sĩ của sự tiến bộ. Cũng kiểu người giống như ông nội nhưng trẻ trung hơn, cũng loài đại bàng của một rặng núi đá này nhưng với đôi mắt tinh tường hơn, bao quát những chân trời rộng lớn hơn. Trong dòng máu quý tộc ngàn đời của chàng có những giọt hồng thấm trẻ trai, sản phẩm những trào lưu biến đổi của những thế hệ trước kia và sắc màu nguyên tắc đổi thay hơn do ảnh hưởng của bầu không khí mới mẻ. Chàng trội vượt hơn tổ tiên ở sự nhanh nhạy của trí óc, sự giàu có đến phong phú của bản tính và sự nhạy cảm. Riêng tính cả quyết mãnh liệt, hơi phong kiến và sức mạnh của bầu máu nóng ở chàng là vẫn không thay đổi mảy may.

Ở đây, nguyên do lại và sự thay đổi cái phong nền - thay cho giấy da cừu của những thế kỉ xa xưa, phong của thời hiện đại là thứ giấy *vêlanh* trắng mịn trang nhã.

Nhìn chàng đang dìu ông nội, trong khi rõ là đang bực bội, đến

mức gần như nổi khùng, trước hết người ta nhận ngay ra chàng thuộc dòng họ Mikhôrôvxki, dòng họ của những người khi không hài lòng thì rút ngay kiếm khỏi bao, khi nóng giận thì lưỡi kiếm bao giờ cũng vậy máu.

Sau khi trò chuyện với ông, Valdemar phải kìm lắm mới không để cơn giận bùng ra. Giá có thể mặc sức, chàng đã gieo bão trong khắp vùng lâu đài. Nhưng chàng cố nén. Chàng bước những bước chân nóng nẩy, chốc chốc lại dừng để cho bằng những bước chân khoan thai của cụ Machây, chiếc roi ngựa vọt gấp gấp vào ống ủng.

Trong mắt chàng tia lửa giận hòa trộn với vẻ mĩa mai lạnh lùng, miệng chàng nhả vẻ châm biếm độc địa, hàng lông mày nhíu lại đầy cả quyết. Cụ Machây đăm lo.

- Hãy nhớ, Valđy, điều cháu đã hứa với ông, - cụ nhìn vào mắt cháu trai dặn. - Làm gấp quá e có hại tới Xtefchia. Prônnhixki chẳng làm phiền được con bé đâu nhưng uy tín của nó có thể bị ảnh hưởng. Hấn sẽ nghĩ là con bé than phiền với cháu và có thể nghĩ đến những điều vớ vẩn khác nữa.

- Sẽ chẳng có việc gì đâu, ông ạ, - Valdemar phản đối. - Dẫu sao cháu vẫn biết tự chủ chứ. Tốt hơn cả là cháu nên bỏ đi ngay bây giờ thì hơn.

- Cách ấy lại là cách dở nhất.

- Nhưng có lẽ phải làm thế. Cháu cũng đang bực đến mức một chuyện nhỏ nhất nhất cũng có thể làm cháu mất thăng bằng. Nếu... Con lừa ngu xuẩn ấy dám thốt ra một lời bất nhã đối với Xtefchia hoặc bắt đầu nhảm nháp đầu mày cuối mắt với Luxia trong bữa tối... thì cháu không dám đảm bảo sẽ không bùng nổ. Hôm nay tốt nhất là cháu không trông thấy mặt hấn.

- Hôm nay cô Iđalia chẳng về đâu.

- Càng hay! - chàng cúi kính thốt ra.

Chàng vọt roi ngựa lên cành cây, khiến một cơn mưa lá trút xuống chân chàng, miệng chàng lẩm bầm một lời nguyên rủa nào đó.

- Anh định làm gì? - cụ Machây hỏi.
- Chờ dịp thuận lợi đuổi cổ thằng khốn ấy đi.
- Không được té nhị lắm. Giá như hắn là người làm công lấy tiền, anh có thể trả lương cả năm cho hắn là xong, chứ thế này...
- Cháu sẽ đề nghị hắn chuyển sang bên Guenbôvitre, nhưng sẽ nói theo cách để hắn tự hiểu cháu muốn gì.

- Thế nếu hắn đồng ý?

- Chuyện đó thì không lo! Vả lại cháu thấy không có cách nào khác để khỏi ảnh hưởng đến nàng... đến Xtefchia...

Cụ Machây kín đáo nhìn cháu. “Nó gọi con bé mới lạ chứ!” - cụ trầm nghĩ.

Đặt chân vào lâu đài, Valdemar ra lệnh đánh xe đến, rồi chàng bước xuống phòng khách tầng trệt, cạnh phòng Xtefchia. Bóng chiều buông nhanh, phòng khách chìm trong những màu sắc xám xám của hoàng hôn, đôi chỗ ánh lên màu khung mạ vàng và những chiếc đèn chùm pha lê. Đại công tử nhìn đồng hồ và rung chuông. Một người hầu phòng trẻ chạy vào,

- Bảo Jaxenty vào đây gặp tôi, - Valdemar nói.

- Châm đèn và buông rèm cửa! - chàng ra lệnh ngắn gọn cho viên chưởng bộc.

Jaxenty thực hiện lệnh xong định đi.

- Khoan hẵng! - công tử bảo. - Đến buồng tiểu thư Xtefchia thưa rằng tôi muốn được chào tạm biệt tiểu thư.

Lão Jaxenty bước ra.

Đại công tử đi đi lại lại trong phòng khách. Lát sau Xtefchia bước vào. Mặt nàng đỏ bừng,

Valdemar vội bước lại bên nàng.

- Tôi muốn được chào tạm biệt tiểu thư. Tôi phải đi ngay bây giờ.

- Sao lại thế ạ? Ông không chờ xong bữa tối đã sao?

- Không, thưa cô, tôi vội về bên nhà.

- Ông vừa được tin gì không lành ư?

- Sao tiểu thư lại hỏi thế?

- Bởi tôi thấy ông đang có vẻ nóng nảy.

- À ra thế! Tiểu thư cũng nhận thấy điều đó? Thậm chí tôi đang rất đổi bực mình, nhưng không phải vì tin tức từ bên Guenbôvitre. Tôi vừa nói chuyện với ông tôi, cụ đã kể cho tôi nghe tất cả...

Một màn sương che lấy mắt cô gái. Vẻ khổ tâm biểu lộ rất rõ trên khuôn mặt nàng. Một phút bao trùm nỗi im lặng đầy khó xử.

- Thế là ông không ở lại? Vậy là xin tạm biệt ông, - Xtefchia nói, chìa tay ra.

Valdemar cầm lấy tay cô gái trong lòng bàn tay mình không chịu rời ra. Chàng nói dịu dàng một cách lạ lùng:

- Xin tiểu thư đừng lo. Tôi đã đoán trước khá nhiều điều, bây giờ thì tôi đã rõ hết mọi chuyện và tôi sẽ hết sức cố gắng để tiểu thư không phải chịu dày vò nữa...

- Cảm ơn ông. Tôi chỉ lo cho em Luxia.

- Đáng lo nhất là tiểu thư kia. Luxia còn bé, rồi sẽ qua không có hậu quả gì nghiêm trọng. Xin tiểu thư đừng quá bi quan. Tôi sẽ hết sức cố gắng ở Xuêdkôvxe này lại có sự thoải mái như xưa.

Những lời ấy khiến Xtefchia hoảng sợ.

- Nhưng tôi không muốn vì tôi mà lại có chuyện hiểu lầm... Tôi không muốn ông ấy... Tôi không muốn gây hại cho ai cả...

Xtefchia rất đổi bối rối, bởi Valdemar vẫn không chịu buông tay nàng. Nàng định rút tay ra nhưng chàng càng nắm chặt hơn.

- Xin cô cứ tin tưởng ở tôi, - chàng cấp có vẻ cương quyết. - Tôi sẽ hành động theo cách tế nhị nhất. Nhưng việc ông ấy ra đi sẽ khiến cho mọi người vui vẻ, kể cả Luxia đang lầm lạc, không kể bản thân tôi.

Chàng vui vẻ nhìn thẳng vào mắt nàng và nói:

- Đến lúc phải đi rồi! Xin tiểu thư chớ buồn phiền về bất cứ điều gì, tôi xin tiểu thư đấy!

Chàng cúi chào rồi bước ra.

“Nàng thật cao thượng và thật tuyệt vời” - ra đến hành lang chàng thì thầm khẽ nói.

Xtefchia trở về phòng riêng. Nàng cầm quyển sách đang nằm trên bàn con mở ra định đọc nhưng đầu óc cứ để đâu đâu, không thể hiểu nổi chữ nào. Tai nàng vẫn vang vang giọng trầm trầm của Valdemar, tay nàng vẫn còn hơi ấm của chàng. Nàng ngồi yên, sợ làm động đến sự yên tĩnh ngọt ngào ấy.

Có tiếng máy ô tô nổ giòn, tiếng người nói ở trước nhà, rồi lại yên lặng.

- Ông ấy đi thật rồi, - Xtefchia khẽ thì thầm. - Nhưng hai người thật khác nhau một trời một vực - hẳn ta và ông ấy!

XIII

Prônnhixki bước vào tàu ngựa, mặt đầy vẻ thảng thệ. Hấn vừa gặp Luxia từ nhà kính trở về, đã thấy cô gái đỏ mặt và chỉ qua vài lời ngắn ngủi của cô, hấn cũng đoán chắc được tình cảm bên trong. Hấn đã tranh thủ nắm tay cô và buông đôi lời tình cảm.

“Mình đi đúng hướng rồi đấy”, - hấn lẩm bẩm lạp đi lạp lại. - “Con bé rõ ràng là đã phải lòng mình”.

Hấn vuốt ria mép với vẻ mặt một người đang tự hài lòng và vững tin vào tương lai.

- Bênêđykt! Thằng ngựa cho tôi!

- Ngựa hạt dẻ hay ngựa khoang ạ? - Bênêđykt hỏi lại.

- Thằng bộ tứ ngựa ô giống Ả Rập vào cỗ xe vàng kiểu Mỹ.

Người xà ích tròn mắt ngó hấn.

- Bộ ngựa ô Ả Rập ạ?!

Gã Klet từ chỗ tắm cho ngựa bước sang:

- Ông định đi đâu? - gã hỏi Edmun bằng tiếng Đức.

- Lên thành phố. Tôi phải đến kho vật tư nông nghiệp hỏi về chiếc máy gặt.

- Máy gặt chữa rồi. Ông không việc gì phải đi nữa.

- Chính đại công tử giao việc đó cho tôi mà.

- Có thể thế, nhưng lâu rồi. Bây giờ chỉ cần phái xe đi chở về.

- Tôi nhất định phải đi, - Prônnhixki khẳng khẳng.

- Hà, thì ông cứ việc đi, nhưng tôi khuyên ông không nên dùng bộ ngựa ô.

- Nhưng tại sao chứ?

- Thế thôi... tôi khuyên ông đừng nên lấy bộ ấy... Đường xa lắm...
- Đến Sale còn xa hơn, mà bao giờ nam tước phu nhân chẳng dùng bộ ấy để đi.

Klet đưa mắt nhìn hấn đầy ngụ ý.

- Khác nhiều chứ! - gã nói cụt lủn.

- Tôi chẳng thấy gì khác cả! - Prônnhixki to tiếng. Hấn hiểu điều Klet định nói, nhưng quyết không lùi.

- Sao mà chưa thắng ngựa? - hấn quát Bênêđykt.

- Này ông, chỗ bạn bè tôi khuyên ông không nên dùng bốn con ngựa ấy, - Klet bảo. - Đó là những con ngựa yêu của công tử. Nếu chúng gặp phải chuyện gì không lành thì phiền đấy. Phỉ thui! Xin ông hãy đi bằng bộ tứ hạt dẻ, êm lắm. Hay ông cứ lấy bộ khoang cũng được. Hình như hôm nay nam tước phu nhân định đến Obrony. Nếu bà ra lệnh thắng ngay bộ ngựa ô thì tôi biết làm thế nào?

- Thì cứ việc thắng bộ khoang cho bà ấy, - Prônnhixki phát bần, thốt lên.

Hấn lại ngoảnh sang Bênêđykt:

- Thắng ngựa mau! Mà hiểu chứ!

Chàng xà ích nhún vai, bỏ đi thực hiện mệnh lệnh, mồm lẩm bẩm cầu những chuyện chẳng lành cho gã thực tập sinh. Klet phẩy tay.

“Rắn đấy!... Quỷ tha ma bắt hấn đi” - gã tự nhủ.

Vài phút sau Edmun đã chễm chệ trên cỗ xe ngựa kiểu Mỹ kéo cương bộ tứ mã. Rồi không đợi cho người giám mã ngồi lên, mồm một nụ cười châm chọc y vung roi chào tạm biệt Klet, thúc lũ ngựa phi ngay một nước kiệu gấp, biến mất khỏi khúc quanh của con đường. Viên quản gia và người xà ích nhìn nhau.

- Mong sao đừng xảy ra chuyện gì không lành, - Klet lẩm bẩm.

Còn Bênêđykt vừa nói vừa dang hai tay:

- Nếu ông thực tập sinh có làm hỏng ngựa thì tôi không chịu trách

nhiệm trước đại công tử đầu đây nhé. Khi ông quản gia cho phép thì tôi đâu có lỗi gì?

- Ông Prônnhixki biết cách khiến ngựa chừ, Bênêđykt nói gì lạ thế! - Klet đáp, nhưng chính lão cũng đâm lo.

Việc vắng mặt Prônnhixki trong bữa trưa khiến phu nhân Iđalia ngạc nhiên và Luxia buồn. Cô gái không hiểu tại sao hôm nay hẳn lại đi ra phố, sau cuộc gặp tay đôi ngọt ngào là thế. Nỗi buồn của cô càng tăng thêm khi phu nhân tuyên bố là ăn trưa xong hai mẹ con sẽ đến Obrôny thăm công tước phu nhân Pođhrexka. Khi chỉ còn lại Luxia với Xtefchia, cô bé quàng tay lên cổ nàng, thì thảo với vẻ đồng đánh:

- Em muốn ở nhà quá cơ! Chẳng muốn đi chút nào!...

- Trước kia em thích đến Obrôny lắm kia mà, - Xtefchia mỉm cười.

- Ôi! Trước kia!... khác chừ.

Trong mắt cô gái ánh lên niềm mơ mộng, hoàn toàn không thích hợp với thân hình thơ trẻ chút nào, như hương hoa hồng ngào ngọt chẳng thích hợp với một đóa lưu ly.

Sau khi trang điểm xong phu nhân Iđalia ra lệnh thẳng ngựa vào cỗ xe kiểu lando mui lật. Vài phút sau ông lão Jaxenty gõ cửa phòng phu nhân.

- Thưa phu nhân, xà ích báo rằng chỉ có thể đi bằng bộ tứ mã khoang hoặc hạt dẻ thôi ạ.

- Nhưng ta bảo thẳng bộ ngựa ô kia mà, - phu nhân dần giọng đáp.

- Xà ích bảo không có ngựa ô nữa ạ.

- Thế chúng đi đàng nào?

- Ngài thực tập sinh lấy đi vào thành phố?

Phu nhân Iđalia quay ngoắt người trên ghế về phía ông Jaxenty nheo mắt chăm chú nhìn ông lão.

- Ông Prônnhixki... đi bộ tứ mã huyền... Vào phố?

- Thừa, xà ích báo như thế ạ.

- Quản gia biết rõ từ sáng sớm là hôm nay ta đi kia mà. Sao ông ta lại cho phép dùng bộ tứ mã đó?

- Ông thực tập sinh có nói là phu nhân đi bằng bộ ngựa khoang cũng được.

- Không thể thế được! - nam tước phu nhân bực bội hét lên. - Bảo Bênêđykht vào gặp ta.

Lão Jaxenty bước ra. Phu nhân Idalia đứng lên, tức giận dứt đôi găng ra.

Thật là bê bối, bà lắm bằm. - Ta bảo thặng ngựa, mà gia nhân lại dám trả lời là không có. Hắn ta lộng hành quá thể rồi. Tại Valdý nông chiều hắn quá đấy mà. Thật là một chuyện kỳ quặc! *Voilà ou'il est ridicule!*^[27]

Nỗi bực bội của bà mỗi lúc một tăng thêm.

Trong khi đó trước chuồng ngựa, mọi người đang tụ tập. Lão Jaxenty, Bênêđykht và mấy người trông ngựa, vẻ mặt lo lắng. Họ đi tìm viên quản gia, nhưng Klet đã bỏ ra đồng. Không còn cách nào khác, đành phải vào thôi.

Khi Bênêđykht cùng lão Jaxenty bước vào khoảng sân trong, gã xà ích chột sững người kinh hoàng. Một người hầu đang dắt con ngựa ô mà ông chủ trang Guenbôvitre thường cưỡi đi vòng qua thảm cỏ. Đại công tử vừa đến...

- Chà! - Bênêđykht thốt lên, - công tử bao giờ cũng đến bất ngờ, nhưng hôm nay thì quả ngài đến vừa đúng lúc.

Valdemar gặp bà cô đang rất tức giận. Cố nén lắm bà mới chào hỏi chàng.

- Có chuyện gì xảy ra thế ạ? - chàng ngạc nhiên hỏi.

- Tôi thấy là người được anh đỡ đầu có quyền hơn tôi ở cái nhà này rồi đấy! A! Tôi không ngờ lại thế!

Valdemar bình thản nghe, đi đi lại lại trong phòng. Khi bà nói

xong, anh mới bật cười.

- Người cháu đỡ đầu! Cô buồn cười thật! Không biết từ trước đến nay ai đỡ đầu anh ta nhiều hơn. Chắc chắn không phải là cháu.

- Bây giờ mà anh vẫn còn cười được. Chuyện đó không làm anh động lòng chút nào!

- Ngược lại cháu hết sức tán thưởng việc này.

- *Voyons!* Thật là lịch thiệp!

- Kia cô! Cô và ông ta đã giúp cho cháu một việc rất lớn: cô thì hôm nay muốn đi, còn ông kia thì lại đi đúng vào hôm nay.

- Tôi không hiểu ý anh!

- Cô ạ, không nghi ngờ gì nữa, ông ta đã có được một ít quyền hành, nhưng đó chính là lỗi của cô chứ không phải lỗi của cháu.

- Tôi nhắc lại: tôi không hiểu ý anh, - phu nhân Iđalia nhún vai ngắt lời chàng.

- Cô có nhận thấy chuyện ông ta xoắn xở chung quanh Luxia chứ? Có hay không nào?

- Anh lạc đề rồi.

- Cháu đang nhập đề đây. Xin cô hãy trả lời cho cháu.

- Ừ thì ông ta hay đi với Luxia. Nhưng chuyện đó thì có sao?

- Cô thấy mà vẫn cho phép.

Phu nhân Iđalia bật dậy khỏi ghế.

- Kia! Cứ cho là chúng nó ve vãn nhau, tôi chẳng thấy điều gì xấu cả. Chuyện đó thì có hại gì?

- Cháu lại nghĩ rằng đối với Luxia chuyện tình tự ấy là không nên,
- Valdemar lạnh lùng đáp.

- Ngược lại thì có. Luxia đã mười sáu, cứ để nó thử cho quen. Đối với con gái vào tuổi nó thậm chí lại còn cần thiết nữa.

- Thế có cần thiết không nếu nó phải lòng người ta?...

- Thế cũng được! Thậm chí nó có thể yêu cả Prônnhixki.

Valdemar nhìn cô.

- Chữ “thậm chí” và nói chung “cả Prônnhixki” nghĩa là thế nào ạ?

- Tôi nghĩ chắc anh thừa hiểu.

- Rất tiếc, cháu không hiểu.

Phu nhân Idalia bùng ra:

- Giá như Prônnhixki là người thuộc giới chúng ta, nhưng không đủ môn đăng hộ đối, tôi sẽ nhìn việc này khác đi, nhưng còn thế này...

- Còn thế này thì chúng có thể tự do yêu nhau phải không? Hay chúng cũng có thể tự do lấy nhau nữa? - chàng mỉa mai hỏi.

- Anh lại chọc tức tôi rồi đấy!

- Cháu chỉ hỏi thế thôi. Thế ra anh ta thì được quyền ve vãn, còn Luxia được quyền yêu. Cô cho phép thế, anh ta hiểu thế. Vậy xin cô chớ bực mình làm gì! Đó là nguyên do cốt lõi của việc anh ta lấy ngựa đi hôm nay. Lòng đầy phẫn chấn, anh ta dùng bộ tứ mã gồm những con ô, và quyết định là cô sẽ đi bằng bộ ngựa khoang, bởi anh ta cho rằng nhạc mẫu tương lai sẵn lòng nhường nhịn cho anh ta trong những chuyện nhỏ nhặt như vậy.

- Valđy! Anh nói gì thế?

- Không có gì khác hơn, toàn sự thật.

- Nhưng mà... Có phải là?... - phu nhân sững sờ nhưng vẫn phân vân.

- Vâng, vâng, đúng thế! - đoán được ý cô, Valdemar thốt lên, trong khi phu nhân đột nhiên tái mặt.

- Hấn dám tư tưởng đến Luxia thật ư?

- Ô! Sao lại không? Anh ta rất dũng cảm,

- Không thể được!... Không, không! Đó thật quả là đỉnh cao của sự táo tợn! - phu nhân phẫn nộ thốt lên,

- Thưa cô! Hẳn đã có người che chở, cần gì hơn nữa? Hẳn có thể cứ can đảm mà tuyên bố: *veni vidi vici*,^[28] - Valdemar giễu cợt.

Bà cô nhìn chàng.

- Valdý, sao anh biết? - bà nghi ngại hỏi.

- Thông qua ông, ông là nhà nghiên cứu giỏi hơn cô nhiều. Và lại chính cháu cũng thấy được khối chuyện.

Phu nhân Elzonovska cựa quậy không yên trên ghế. Valdemar đi đi lại lại trong phòng. Những ý nghĩa quay lộn trong óc chàng. Chàng nghĩ đến việc dù Prônnhixki có là một người khác hẳn và thật sự yêu Luxia, người ta cũng không gả cô em họ chàng cho hẳn, bởi hẳn thuộc về giai tầng xã hội “thấp hơn”.

“Thật là một thứ quan hệ man rợ! - chàng thầm tự nhủ. - Vậy nghĩa là tiểu thư Elzonovska không thể trở thành vợ Prônnhixki chỉ vì hẳn không mang họ quý tộc. Thật là kỳ quái!... Mà chính ta cũng hỗ trợ chuyện ấy một phần, Thì cứ cho là vì nhiều nguyên do đi. Không một lý lẽ nào bên vực cho Prônnhixki là một con người khác thì Xtefchia đã không có mặt tại Xuôđkôvxe... Mà đây cũng là một môi trường khác... Thật đáng nguyên rủa!”.

Nam tước phu nhân chợt tỉnh cơn bàng hoàng.

- Valdý, nói cho cô biết, sao lúc này anh bảo là cô và cái gã... Prônnhixki ấy đã giúp anh một chuyện lớn? - bà hỏi.

Valdemar đưa tay gạt trán như muốn xua đi những ý nghĩ dày vò.

- Cháu đang chờ cơ hội để có thể tự giải thoát khỏi y.

- A! Tôi hiểu! Và anh đã tìm được. Vậy thì hay lắm!

- Có lẽ cô không nghĩ rằng lý do chính là chuyến đi chơi của y hôm nay.

- Chứ còn gì nữa?

- Sao lại còn gì? Chẳng lẽ cô muốn y tiếp tục ở lại đây?

- Với những điều cô vừa được biết thì lạy Chúa che chở! Nhưng anh đâu thể thẳng thừng đuổi hẳn ra cửa.

- Cháu sẽ làm cho y hiểu theo cách tế nhị nhất rằng sự có mặt của y ở đây là thừa.

Lão Jaxenty bước vào báo là Bênêđykt đang chờ lệnh. Phu nhân Iđalia nói với Valdemar bằng tiếng Pháp:

- Cô bảo hắn vào đây để giải thích việc hắn làm. Nhưng bây giờ cô giao hắn cho anh giải quyết.

- Hắn có lỗi gì đâu, viên quản gia phải chịu trách nhiệm. Cháu đề nghị cô cứ việc đi, để chuyện ngựa ở đấy đã. Cháu phải biết ơn chuyện này, nhưng không có lý do gì để làm căng thẳng cả. Vậy cô đi chứ ạ?

Không đợi bà trả lời, chàng quay lại bảo lão Jaxenty:

- Bảo Bênêđykt thủng bộ ngựa hạt dẻ.

Khi người chường bọc đã ra, Valdemar hỏi:

- Chỉ mình em Luxia đi với cô thôi ạ?

- Ruđexka cùng đi với chúng tôi.

Nét giận run run trên môi Valdemar.

- Hay lắm. Có điều cô nên gọi cô giáo bằng cách khác ít vẻ hành chính hơn.

Nam tước phu nhân ném cho chàng một ánh nhìn trách móc. Bà định đáp lại điều gì, nhưng Valdemar nhanh nhẹn cúi chào bà, nói tiếp:

- Xin cô hãy chuẩn bị sẵn sàng. Đã đến giờ đi rồi. Chàng bước ra, bực tức lắm lắm:

- Cô lại muốn ta xơi món đẳng cấp đấy!

XIV

Mặt hồ xanh long lanh chuyển thành sắc tản bạch, thấp sáng hàng hà sa số những đốm vàng, tuôn chảy những dải nhiều màu sắc rực rỡ. Thỉnh thoảng một màu thanh thiên tối hoặc một cầu vồng xanh lam lại trùm phủ, hồ lại nằm yên bất động, không sản sinh ra trăm sắc ngàn màu, chỉ phản chiếu những rẻo mây toi tả. Những đường dích dắc lan trên mặt sóng, trông như hàng ngàn đốm lửa bùng lên, lóe sáng, để lại đằng sau những dải bọt. Từ một phía bờ, gương nước long lanh cũng như nhuộm thẫm lại bởi đường viền đều đặn của hàng cây tươi tốt trong khuôn viên. Những tán liễu khổng lồ, những rặng tồng quả sử thanh tao, những cây trăn, cây thích, những làn tóc buông lơ lửng rinh của bạch dương xõa dài xuống mặt nước trong như pha lê nằm ngay sát gốc. Trên ven bờ những đám lau mọc nước và những khóm sậy xòe hoa. Những chiếc cuống dài màu sẫm của thảm thực vật hồ ao đôi chỗ chọt cao vọt lên trên những khúc thân cứng xác. Những dải bọt trắng xóa run rẩy dưới chân đám lau sậy, đó là nước đập mạnh vào đám rễ chằng chịt của chúng phát ra những tiếng oàm oạp, những tiếng lách tách dường như khô khan và trào bọt như giận dữ.

Trên vệt nước giữa hồ cũng thấp thoáng một bóng trắng, giống hình một rẻo mây sà xuống nước vì bị hấp dẫn bởi con sóng nhấp nhোáng lửa... Rồi bóng thứ hai, thứ ba... Cả đàn sà xuống những sắc vàng đang trôi nổi để rồi lại bay lên không, mang theo trên sắc trắng tinh khiết của mình vài tia lửa sáng. Đó không phải là những rẻo mây - mà là một đàn hải âu, lông óng mượt, cất tiếng kêu lạnh lói. Sung sướng vì tiết trời ấm áp và tràn ngập nắng vàng dương, chúng cất lên khúc ca tụng hân hoan, dim những bộ lông trắng toát vào làn nước đang lấp lánh sắc cầu vồng. Sát mặt nước xập xòe những cánh chuồn chuồn thanh mảnh, thường được gọi là chuồn chuồn tiểu thư, và những đám mây muỗi ồn ào chao lượn trong màu xanh trong vắt của không khí.

Những hơi gió mát lành chao động lá cây, gợi lên tiếng rì rào, cuộc trò chuyện bí ẩn của thiên nhiên. Chỉ đôi khi vút lên tiếng kêu lãnh lói của một con hải âu, Òm ộp vài tiếng ễnh ương hay tiếng cá quẫy mạnh, để lại trên mặt hồ là tĩnh mịch, trong lúc khuôn viên chao chát muôn giọng chim. Tiếng những con sẻ lanh loét quét, tiếng vàng oanh ngân dài, tiếng chim hét huýt vang, tiếng cu gù ầm áp. Bên dưới, trên các cành cây, từng đàn từng lũ, cả một cộng đồng chim sẻ, những gã binh nhì của đội quân chim đang cãi cọ ầm ĩ.

Valdemar Mikhôngvski dừng chân ở chỗ đường ngoặt ngay sát bờ hồ. Đột ngột, qua tán lá xanh, bùng lên một tia mặt trời nóng ấm, nhảy nhót quanh chàng, rung rinh trong đôi đồng tử màu thép xám và đọng thành một giọt lóng lánh sắc hồng ngọc trên viên ngọc của chiếc kim chàng cài trên cavát, khiến Valdemar ngược nhìn lên.

“Thật là một tia nắng đặc biệt! Nó châm ta như kim. Giá ta mê tín nhỉ... Ôi! Thật vớ vẩn!...”

Chàng bước tiếp, ngạc nhiên khi nhận ra mình không tài nào tập trung suy nghĩ, những ý nghĩ cứ đứt đoạn, nhường chỗ cho những câu hỏi nối nhau hiện ra.

“Tại sao ta đâm ra nhạy cảm thế? Triệu chứng này là thế nào đây? Có tia sáng nào chọt rọi vào lòng ta, như tia nắng mặt trời chiếu vào người ta khi nãy... Tia sáng! Phải chăng nàng là tia sáng ấy? Là tia nắng mặt trời, liệu nàng có nòng ấm thế chăng?”

Chàng mỉm cười chua chát.

“Có thể, nhưng đã bị nguội lạnh mất rồi, bị kiệt sức vì chót sưởi ấm cho kẻ khác.”

Trong trí chàng thoáng qua hình ảnh Xtefchia và Prônnhixki. Chàng nhún vai, bật cười nói to thành tiếng:

- Mình thật là đại ngốc! Tia sáng nào? Trong khi đang có vàng dương thì hăng biết sưởi nắng đã. Mơ mộng vô mục đích ấy làm gì?

Chàng ngó ra mặt hồ.

“Cứ như những con hải âu kia, - chàng nghĩ, - chúng bay lượn tấp trong ánh nắng, mang trên đôi cánh hằng hà sa số cầu vồng. Chúng mới thông minh làm sao!... Không bỏ qua một tia nắng nào, chúng lấy của mỗi tia một chút cầu vồng, không thương tiếc - đó chính là nghệ thuật tận dụng ở đời. Để - quan sát mọi thứ, để nghiên cứu các chi tiết - chỉ uống phí thời giờ chẳng được ích lợi gì, không thu kết quả gì, bởi đối tượng quá thường tình, không khiến ai quan tâm cả.

“Đó là chân lý hay nghịch lý? - chàng ngẫm nghĩ... - Ta muốn đó là chân lý. Ta có thể cho phép”.

Bên kia hồ, trên con đường được viền bởi hai bức tường ngũ cốc, chàng trông thấy những chiếc đầu và cổ ngựa, đang lao nhanh, cùng phần bên trên của chiếc xe tứ mã kiểu Mỹ màu vàng. Trong xe có hai hình người, nổi bật trên nền ruộng lúa mì vàng rực. Valdemar nhìn hồi lâu, rồi bật cười.

- Ô! Ánh sáng đang đi kia kìa! - chàng vui vẻ thốt lên và quay vào lâu đài.

Mọi người lặng lẽ dùng bữa tối, cụ Machây có vẻ khó chịu, Valdemar lạnh lùng, Prônnhixki lo lắng.

Edmun không ngờ phải gặp đại công tử. Hắn luống cuống bối phần khi nghe nói phu nhân và các tiểu thư đã đi. Thường thường, khi có mặt phu nhân Elzonovska và Luxia hắn cảm thấy thoải mái hơn. Bước chân vào phòng ăn, hắn đã nhận ngay ra vẻ cứng nhắc của hai ông cháu, và quyết định làm ra bộ vui vẻ. Hắn hào hứng kể lại việc đã có mặt ở kho vật tư nông nghiệp. Hắn dí dỏm phê phán công ty và những người mà hắn gặp tại đó. Nhưng khi thấy câu chuyện không hề gây ấn tượng gì đến cả hai ông cháu nhà Mikhôrovski, hắn bắt đầu quay sang trò chuyện chủ yếu với ông Kxavery. Hắn hạ giọng hỏi ông lão:

- Hôm nay bà và các cô không về ư?

- Có lẽ không, - ông Kxavery đáp. - Họ tới Obrôny, thường bao giờ họ cũng ngủ lại đây.

- Đáng tiếc.

- Sao ông lại than phiền? Ông có chuyện riêng tư gì với bà và các cô đâu kia chứ?

- Có đấy, mà lại rất khẩn.

- Hay thật. Tôi rất muốn biết là việc gì, - ông Kxavery nói, nhìn gã thực tập sinh về hóm hỉnh.

Edmun thoáng cảm nhận được chút giễu cợt trong giọng ông lão, hần nghĩ bụng: “Hôm nay lão có chuyện gì thế không biết?”

- Kìa ông, thế chuyện gì vậy? - ông Kxavery nhắc lại câu hỏi. Đã chén khá nhiều, ông lão đang lúc phấn chấn. Prônnhixki lắc đầu.

- Ồ, chuyện ấy tôi không thể ngỏ với bất kỳ ai.

- Thế kia! Hô, hô! Vậy chỉ ít tôi có thể hỏi xem ông quan tâm đến ai trong số các bà và cô đó chứ?

- Tôi có chuyện riêng với một người, - hần đáp với nụ cười đầy ẩn ý.

- Không hiểu tôi có tò mò quá không nếu hỏi về bản chất của chuyện đó?

- Ông tò mò quá đấy! Cứ cho là tôi muốn kể cho nàng nghe nỗi nhớ nhung của mình và muốn ngắm sắc hồng của đôi môi người ấy.

Valdemar vô tình nghe rõ tất cả. Phẫn nộ, chàng những muốn đứng phất lên tống cổ Prônnhixki ra khỏi cửa. Nhưng chàng cố nén lòng, có thể là do tác dụng của ánh mắt van vỉ của cụ Machây.

- Ông có vẻ tin chắc vào sắc hồng ấy quá nhỉ! - Ông lão Kxavery nhận xét. - Thế ông không thể làm dậy lên màu hồng ấy thì sao?

- Ông không tin à? Các tiểu thư bao giờ cũng háo lời ngọt ngào và mặt ửng hồng khi nghe gọi. Nhất là Xtefchia thì chúa hay đỏ mặt... Tôi biết cô ấy quá rõ đi chứ...

Nói đến đây Edmun nhận thấy là mình đã hơi đi quá xa liền nín bặt. Nhưng đại công tử không kìm chế lâu hơn được nữa. Bóp vụn miếng xì gà trong tay rải lên mặt bàn, chàng đột ngột đứng phất lên,

xin lỗi cụ Machây rồi bước ngay ra khỏi bàn ăn.

Cụ Machây chúc hai người còn lại ngủ ngon, nói vài câu gì nữa với họ rồi cũng ra nốt. Bị chạm nọc, Prônnhixki mất vui, còn ông lão gia khách thì nghĩ bụng khi chìa tay cho hắn: “Này anh chàng kỹ sĩ trẻ trai, chàng có phóng nhanh quá không đấy?”

Valdemar lờng lộn đi đi lại lại trong phòng làm việc cố làm cho lòng nguôi giận. Một tiếng đồng hồ sau chàng sai ông lão Jaxenty mời Edmun. Đại công tử ngồi bên bàn làm việc, vẻ mặt bình thản và dửng dưng, khiến gã thực tập sinh lấy lại vẻ thoải mái khi không nhận thấy sự không hài lòng trên mặt chàng.

- Có việc gì thế ạ? - Hắn vừa hỏi vừa mềm mại bước đến bên bàn.

Valdemar trở cho hắn chiếc ghế.

- Mời ông ngồi. Tôi muốn nói chuyện với ông.

Gã trai bối rối, im lặng ngồi xuống.

- Thực ra, tôi muốn bày tỏ với ông một dự định mà tôi đã có từ một lúc nào đó, dự định có liên quan đến ông, - Valdemar nói.

- Đến tôi?

- Phải. Tôi định đề nghị ông chuyển hẳn sang bên Guenbôvitre. Tôi chắc với ông chuyện đó không có gì phiền, thậm chí phạm vi hoạt động bên ấy còn có phần rộng hơn... - Chàng nói bằng giọng tự nhiên và lịch sự nhưng với vẻ lạnh nhạt giá băng.

Prônnhixki tưởng như sét vừa giáng trúng đầu. Hắn đề phòng mọi chuyện, trừ việc chuyển sang Guenbôvitre. Hắn không biết nên nghĩ thế nào về việc ấy. Hắn chỉ lắp bắp thốt ra:

- Thưa... thưa đại công tử, tại sao... lại đột ngột thế?... Tôi... tôi chưa chuẩn bị.

- Chuyện vặt ấy mà, chỉ vài dặm đường, đâu phải di chuyển xa.

Edmun còn định chống đỡ.

- Hay ngài không hài lòng vì công việc đồng áng của tôi ở

Xuôđkôvxe? - hấn hỏi với ý hạ mình, điều ấy khiến Valdemar càng không ưa.

- Công việc đồng áng ư? Không. Có điều nói chung ông sang bên Guenbôvitre hợp hơn.

- Hợp hơn ạ?... Tại sao? Về phương diện nào ạ?... Mikhôrovski mất hết kiên nhẫn.

- Ô, thưa ông, về nhiều phương diện khác nhau, - chàng thốt lên, vẩy tàn thuốc vào gạt tàn.

Prônnhixki hiểu ngay. Người ta không muốn hấn ở đây. Nhưng nguyên nhân chính là gì? Hấn nhất thiết muốn được biết. Sau một thoáng im lặng, hấn lại lên tiếng:

- Thưa công tử, nếu chuyến đi hôm nay khiến ngài không hài lòng, tôi hết sức xin ngài thứ lỗi. Quả thực, tôi đã phạm sai lầm.

Valdemar ngẩng đầu.

- Tôi có chê trách gì đâu mà ông phải xin lỗi? - chàng hỏi, - Ông đã hành động không đúng, nhưng đó chỉ là việc vặt.

- Tôi không được biết trước rằng nam tước phu nhân hôm nay định đi, - Prônnhixki biện bạch.

Đại công tử bĩu môi khó chịu. Chàng không thích thói quanh co.

- À, chuyện đó thì ông biết quá rõ, bởi thậm chí ông còn ra lệnh dành bộ tứ mã khoang cho cô tôi kia mà. Nhưng tôi xin nhắc lại, đó chỉ là chuyện vặt. Cái chính là ông không thích hợp với môi trường tại Xuôđkôvxe. Ông hiểu chứ?... Ông không thích hợp với những quy định cần thiết, quá coi thường chúng, điều đó không thuận với một chuẩn mực theo quan niệm của chúng tôi.

Tận lúc này mắt Edmun mới chợt sáng ra. Người ta đã nhận ra dự tính của hấn và tổng cổ hấn đi nơi khác. Việc đề nghị hấn chuyển sang Guenbôvitre chỉ là cách thức nhẹ nhàng chỉ cho hấn đường rút lui. Kế hoạch của hấn đã bị bàn tay đại công tử cương quyết gạch chéo. Prônnhixki thấy buồn, hấn bị thua hoàn toàn, không phương chống đỡ. Hấn nhìn đại công tử. Vừa hút thuốc, Valdemar vừa nhìn

chăm chú vào lọ mực bằng cẩm thạch, vẻ mặt như muốn bảo: “Sao người còn chưa bước đi? Ta nói xong rồi đấy!”

Edmun cảm thấy nên đi, nhưng hắn còn ngập ngừng, chưa rõ đây là việc mời hắn nghỉ hắn, hay chỉ là đổi chỗ. Về ngập ngừng ấy làm Valdemar cáu. Chàng bực mình đứng lên, chìa tay cho hắn, nói cụt lủn:

- Thế thôi, chúc ông ngon giấc.

Gã thực tập sinh bật dậy, trả lời với vẻ tự nhiên cố nặn:

- Tôi xin cố gắng làm hài lòng đại công tử.

- Cảm ơn. Như vậy sẽ có lợi cho cả hai phía hơn.

Hai người cúi chào nhau. Prônnhixki bước ra, đầu ngẩng cao, nhưng ra đến cửa hắn lại cúi đầu buồn bã.

- Mẹ kiếp! Mình bị tống cổ rồi. - hắn cáu tiết lắm lắm, - tống cổ khỏi chỗ làm tư, không phải cách chức như chính quyền. Nhưng cách thức của ông ta mới tế nhị làm sao, theo kiểu quý tộc đại gia! Thật quý phái! - hắn thốt ra với vẻ mỉa mai độc địa.

Ra đến tiền phòng, một gia nhân định khoác áo choàng cho hắn, Edmun cáu kỉnh gạt ra.

- Cút cha mày đi!

- Ô hô! - người gia nhân thốt lên khi khép cửa lại sau lưng hắn.

Valdemar bước vào phòng ngủ của cụ Machây. Cụ đang nằm trên giường đọc báo. Thấy cháu, cụ đẩy chiếc đèn sang một bên.

- Sao mãi cháu không tới?

- Cháu vừa nói chuyện với Prônnhixki. Xong rồi, - Valdemar nói, ngồi xuống cạnh giường.

- Cháu không nhận hắn nữa à?

- Về căn bản là thế. Cháu đề nghị hắn chuyển sang Guenbôvitre.

- Hắn đồng ý?

- Đó là điều hấn không muốn, nhưng hấn hiểu người ta muốn gì ở hấn.

- Hãy nói thật ông nghe: có phải đó là do câu chuyện bên bàn ăn tối nay không?

- Chuyện đó chỉ đẩy nhanh sự việc mà thôi.

- Thế nguyên do chính là từ đâu?

- Ông còn hỏi thế ư? Cháu không thể nào chịu nổi những chuyện tiều lâm của hấn, nhất là...

Chàng đứng dậy, đi đi lại lại trong phòng.

Cụ Machây im lặng. Ánh đèn soi nghiêng rọi sáng mái tóc bạc như cước và những nếp nhăn hằn sâu trên vàng trán, trên mặt, mắt cụ hơi nheo lại, đôi môi đã héo tàn đọng lại nỗi đớn đau. Cụ ngồi lặng rất lâu chìm sâu vào nỗi trầm tư, đôi vai còng xuống như đang bị đè trĩu bởi một gánh nặng quá mức,

Chiếc bóng già nua của cụ nổi rõ trên nền thảm, những ký ức từ quá khứ, đầy dằn vặt, trút xuống hình dáng ấy, dưới sức nặng của chúng, mái đầu cụ cúi gục mỗi lúc một thấp hơn. Đột nhiên, cụ ngẩng vàng trán nheo, nhìn cháu trai gần giọng hỏi:

- Valdemar này, hãy nói thực với ông! Chủ yếu là vì cô ấy phải không?

Từ một góc sâu trong căn phòng tối cất lên một giọng trầm, mượt mà cố nén lại:

- Vâng!

- Lạy chúa! Xin Người đừng chối từ lòng thương! - đôi môi run rẩy của cụ già khẽ thì thào.

Cụ đưa tay lên bưng lấy mắt, cầu nguyện khe khẽ, nhắc đi nhắc lại với nỗi kinh hoàng:

- Vì tội lỗi của con xin Người chớ trừng phạt cháu nó, lạy Chúa! Hãy tha thứ cho con... Xin Người đừng báo thù!

XV

Chiếc xe ngựa màu đỏ rời đường cái rẽ xuống một đường nhỏ hai bên trồng dương. Bộ tứ mã màu huyền phi nước kiệu đại, phô những chi tiết bằng đồng của dây thừng lấp lánh trong ánh mặt trời, nhạc ngựa loong coong khua, lũ ngựa hát đầu thở những tiếng rừ rừ. Buổi rạng đông tươi mát, tràn ngập những hơi gió lành và ẩm sương sau trận mưa đêm.

Mọi người đều trò chuyện, bá tước tiểu thư với nam tước, tiểu thư Rita với Trestka, Luxia cùng Vilus hát những bài dân ca vùng Kracóp, rồi phá lên cười vui vẻ. Trên ghế đánh xe, Valdemar bảo Xtefchia:

- Tiểu thư có trông thấy hai chiếc cột trắng ở bên đường kia không? Đó là cột biên. Chúng ta đang đi trên đất của điền trang Guenbôvitre rồi đó. Chưa bao giờ tôi cảm thấy đầy diễm phúc có được vùng đất này, cảm giác đó chính là vì tiểu thư đấy.

- Vì tôi? Tại sao kia chứ? - Xtefchia kinh ngạc hỏi. Valdemar mỉm cười.

- À, dẫu chỉ là vì tôi có thể chỉ cho tiểu thư thấy những nội cỏ đầy hoa của mình, dẫu chỉ là vì tôi đánh xe đưa tiểu thư về nhà mình. Chỉ nguyên những điều đó thôi chẳng nhẽ không đủ cho người ta vui sướng rồi sao?

Nàng nhìn thẳng vào mắt chàng.

- Điều ông vừa nói chẳng hợp chút nào với ông, - nàng nói nghiêm trang.

Chàng nhìn nàng thật thú vị.

- Vậy nó hợp với ai? - chàng hỏi.

- Có thể là với ông Seliga chẳng hạn, vả lại... tôi cũng không rõ nữa.

- Xin tiểu thư hãy làm ơn giải thích cho tôi.
- Để làm gì, khi mà chính ông hiểu rất rõ.
- Xin thú thực với tiểu thư, tôi không thật hiểu.
- Không hợp với ông, bởi điều đó sáo rỗng quá.
- Ồ!...
- Vả lại ông không thành thực khi nói thế.

- Lay Chúa lòng lành, thật là tệ hại! Tại sao tôi lại không thành thực kia chứ? Anh chàng Vilus tha hồ ví tiểu thư nào với pha lê, nào là sắc thanh thiên, nào màu vàng óng, còn tôi lại không có quyền nói lên những điều tôi cảm thụ hay sao? Tại sao Vilus được phép?

- Bởi đó là Vilus! - Xtefchia vui vẻ bật cười, môi chúm lại nom thật xinh.

- Còn tôi là Valđy...

- Còn ông lại là đại công tử Valdemar Mikhôrovski.

Chàng bực mình.

- Đại công tử thừa kế trang Guenbôvitre, chủ nhân trang Xuôđkôvxe, Grabonô, Biauô Trekax và nhiều điền trang khác cùng các ấp phụ thuộc, xin tiểu thư cứ thêm vào cho đủ, - chàng nhại theo nàng, giọng cáu kỉnh.

- Vâng, đại công tử, đại quý tộc, đại trang chủ, - Xtefchia nhắc theo, giọng vui vẻ.

Valdemar nhún vai. Rồi chàng bắt đầu nói chậm rãi, mắt không nhìn Xtefchia:

- Tiểu thư khiêu khích tôi quá lắm! Nhưng tôi cũng hiểu, tôi xin nói với tiểu thư điều này. Tiểu thư tin thì tốt, không tin - cũng đành chịu, tôi sẽ nói thành thật. Tất cả các danh hiệu và phẩm hàm mà tiểu thư vừa nêu kia - tôi đều có. Song bởi những danh hiệu và phẩm hàm đó chỉ quanh quẩn trong một bầu không khí chật chội ngột thở, nên thường khi tôi thấy thiếu khí trời. Bao giờ tôi cũng thích những cánh đồng mênh mông, tôi muốn lao ra với chúng, phá vỡ những chiếc

khung đẳng cấp dùng để vây bọc chúng tôi từ thuở thiếu thời. Chúng tôi là những kẻ chuộng lạ, chúng tôi yêu hoa trà mi, chúng tôi trang trí bằng hoa huệ, mà không hề biết rằng trên đồng ruộng của chúng tôi vẫn thường nở rộ những đóa xa cúc lam rất đẹp. Chúng tôi biết loài hoa ấy tồn tại đâu đó, nhưng nó bị cách biệt rất xa bởi một tín hiệu: bàn chân quý tộc đại gia của chúng tôi không bao giờ chịu nhọc công tìm kiếm loài hoa ấy, vì một lẽ đơn giản là chúng không làm chúng tôi quan tâm. Đôi khi số mệnh khiến cho một đóa xa cúc lam lạc vào nhà ấm của chúng tôi, và khi ấy chúng tôi chợt nhận ra bao cảm giác: kinh ngạc, tò mò, một mùi thân thuộc, đánh thức trong chúng tôi giọt máu của quê hương bản quán đã bị dày xéo thảm thương vì những thứ của ngoại bang. Chúng tôi chợt cảm thấy mình là con cháu của đất nước này, và kẻ luôn thấy hào hứng yêu chuộng những cánh đồng mênh mông chợt cảm nhận một niềm khao khát. Đối với kẻ đó, những cánh đồng của tổ quốc trở thành quý báu biết bao.

Chàng im lặng giây lâu rồi nói tiếp:

- Đối với bản thân tôi, tiểu thư chính là cánh hoa xa cúc lam đó. Ở trong môi trường chúng tôi, tiểu thư cũng như đại diện điển hình của đất nước quê hương. Bởi mặc dù chúng tôi có thể đòi cái quyền đại diện kia một cách bình đẳng và không kém phần hợp lý, song chúng tôi đã quá “quốc tế hóa” để có thể đảm đương cái trọng trách lớn lao kia. Tiểu thư chính là hiện tượng cho những cánh đồng vàng óng của chúng ta. Vilus nói đúng khi ví tiểu thư với tự nhiên, anh ấy nhận ra điều đó cũng nhanh như tôi. Với tôi, thoát tiên tiểu thư gây cho tôi một bông hoa mọc trên những cánh đồng phì nhiêu. Đồng thời tiểu thư còn là loài hoa trinh nữ.

Chàng ngẩng đầu nhìn Xtefchia.

- Tôi đã nói một cách cởi mở những gì tôi nghĩ về tiểu thư. Và xin nhắc lại: tôi cũng cảm thấy xiết bao hạnh phúc khi được sở hữu những vùng đất như thế này trên đất nước chúng ta, hạnh phúc không phải vì đất đai này là thứ sinh lợi cho túi tiền của tôi, mà vì tôi cảm thấy mình là con của đất và đất đai với tôi thân thiết biết bao. Tôi yêu đất từ ngày thơ ấu, tôi chăm chút cho đất, nhưng tình cảm

ấy đến bây giờ mới vụt lên nhò có tiểu thư. Vì thế, tôi vô cùng biết ơn tiểu thư.

Chàng chân thành đưa tay cho nàng và xiết chặt. Có lúc chàng những định nâng tay nàng lên môi hôn nhưng rồi cố kìm lại. Mặt Xtefchia đỏ rực lên biểu lộ niềm xúc động, môi nàng run run. Nàng ngược mắt lên nhìn chàng và cũng gặp đôi đồng tử màu xám rùng rục ngọn lửa, chan chứa niềm tự hào thanh cao tuyệt vời mà sao êm dịu đến lạ lùng trong ánh nhìn đang vây bọc lấy nàng.

- Chẳng lẽ bây giờ tiểu thư cũng vẫn bảo là tôi không thành thực?
- chàng khẽ hỏi.

- Ô không! Bây giờ ông nói khác hẳn, đất đai của ông có thể tự hào về một người con như ông. Ông thật xứng đáng là một người thuộc họ Mikhôrovski. - nàng sôi nổi đáp.

Chàng cười hơi mỉa mai.

- Xin khoan hãy khen ngợi tôi, rất có thể tôi không xứng với lời khen ngợi. Bởi lẽ người ta không tin ở tình yêu mà tôi dành cho đất nước. Dòng họ chúng tôi đã mang cái họ Đờ Mikhôrovski quá lâu nên tôi không thể trở thành Mikhôrovski ngay được, không có đệm thêm một chữ của nước ngoài. Ai dám tin rằng niềm tin đang sống trong lòng tôi qua thực đã bám sâu rễ trong tâm hồn, chứ không phải bò trườn trên mặt vì những động cơ ít phần xã hội nhiều phần cá nhân?

- Xin ông chớ đem sự phân tích làm hỏng mất ấn tượng, đó là hệ thống tôi tệ nhất, - Xtefchia ngắt lời chàng. - Chỉ cần ông tin chắc là đủ, chỉ cần ông cảm nhận điều ấy một cách vẹn toàn. Chỉ riêng điều đó cũng là quá nhiều đối với ngài Mikhôrovski.

Cả hai cùng bật cười.

- Tiểu thư nói phải, ta không nên coi mình xấu hơn thực chất, và ta hãy biết sướng vui với những giờ phút như lúc này.

Chàng ghé sát đầu nàng vừa mỉm cười vừa hỏi:

- Tiểu thư cũng vui sướng chứ?

Mắt Xtefchia bừng lên vui tươi.

- Tôi vui lắm, - nàng đáp.

- Và tiểu thư thích ngồi trên chiếc ghế đánh xe này?

- Rất tuyệt!

- Nghĩa là sau những lời của anh chàng Vilus tôi cũng không đến nỗi là một lão già đáng ngán? Đúng không?

- Sao lại thế!

- Là đại quý tộc, là ông lớn, là dòng dõi đại gia, - chàng nói với vẻ khiêu khích vui đùa.

- Những danh hiệu ấy thì bao giờ ông chả mang.

- Hay lắm, hay lắm! Tôi chỉ không muốn mang chúng lúc này. Vào giây phút này, tôi chỉ là chàng Mikhôngvski, tôi yêu hoa xa cúc lam, và đang đưa một cánh hoa quý giá ấy đến với những đồng ruộng của mình. Điều đó khiến tôi sung sướng. Sao tiểu thư lại sầm mặt thế? - chàng hỏi đột ngột, chăm chú nhìn nàng.

- Tôi ư?... Đâu có, - nàng đáp lạnh lùng.

- Tiểu thư giống như loài cây xấu hổ, chỉ khẽ chạm vào là cụp hết lá cành. Tôi biết tiểu thư nghĩ gì rồi: Tiểu thư nghĩ rằng tôi là một đại quý tộc, chỉ vì một thoáng bốc đồng mà từ bỏ áo tía của đại quý tộc để khoác áo lam của hoa xa cúc. Và vì tôi đã gọi tiểu thư bằng loài hoa ấy nên tiểu thư không hài lòng. Có đúng thế không?

- Giả sử nếu tôi có là xa cúc lam, thì chắc chắn cũng không phải là thứ hoa để người ta đem trang điểm.

- Đặc biệt cho nhà quý tộc đại gia. Đúng không?

- Không cho ai cả!

Họ đến chiếc cầu đá bắc ngang qua dòng sông chảy xiết. Bên kia cầu, trên đồi cao, giữa những lùm cây xanh tươi nổi bật lên những bức tường thành vững chãi của tòa lâu đài, với những vọng lâu và

tháp canh nhấp nhô. Trên ngọn tháp chính xây theo phong cách cổ xưa phấp phới một ngọn cờ mang gia huy dòng họ Mikhôrôvxki...

Valdemar cho xe lăn bánh chậm rãi. Cảm thấy điện sản của chàng đang chinh phục mọi người, lòng chàng bỗng dâng cả niềm tự hào lẫn ưu tư. Chàng tự nhủ: “Nhưng những thứ này đem lại gì cho ta kia chứ?” Và đột nhiên, chàng cảm thấy buồn man mác... Lần đầu tiên chàng nhận ra rằng giữa chốn xa hoa trang trọng này, trong tòa dinh thự tuyệt vời này, chàng vẫn vò vố một mình một bóng. Rồi chàng chợt mỉm cười: “Chỉ ít lúc này ta cũng không cô đơn”. Chàng kín đáo liếc Xtefchia.

Nàng ngồi lặng, như đang bị đè bẹp bởi vẻ uy nghi của những hàng thông cổ thụ đang rủ bóng xuống đầu nàng. Mặt nàng hơi nhợt nhạt, lòng nàng chợt lạnh đi, một nỗi lo lắng vẫn vờ trào lên trong tâm linh.

“Ta là gì nơi đây?... Bên cạnh vị đại quý tộc kia... Ta lạc lối rồi... Một cánh xa cúc lam lạc vào nhà ấm...”

Và cũng như Valdemar lúc nãy, đến lượt nàng chợt nghĩ rằng giữa chốn xa hoa sang trọng này, trong tòa dinh thự tuyệt vời này, nàng hoàn toàn cô đơn, cô đơn quá! Nàng chợt rùng mình. Valdemar nhận thấy thế. Chàng xúc động nói:

- Tôi rất sung sướng đã đưa tiểu thư - biểu tượng của những cánh đồng và thảo nguyên - đến với tổ ấm này, không phải đến với đẳng cấp và những định kiến, không phải tới chốn bồng lai tiên cảnh, mà đến với tổ tiên dòng họ Mikhôrôvxki, nơi cánh hoa xa cúc lam sẽ cảm thấy tự do và vui vẻ.

Giọng chàng âm vang bao chân thành nồng hậu, Xtefchia nhìn vào mắt chàng, lòng đầy biết ơn...

XVI

Trang Guenbôvitre, gia trạch nhiều đời của dòng họ Mikhôngvski, có thể chiếm địa vị hàng đầu trong số những tư dinh tuyệt vời nhất trong cả nước, về trang trọng cổ kính và sự xa hoa - những nét chính của dinh thự, làm nổi bật thế lực đại gia của nó. Phong cách phong kiến hơi nặng nề được giảm nhẹ phần nào bởi những bức bích họa hiện đại xen ghép một cách rất sành điệu và hài hòa vào bộ khung cổ kính của những thời đã quá vãng. Nom chúng như một hình thù tinh tế trên nền vải dày nặng, tạo thành một tổng thể tuyệt diệu.

Tòa nhà chính của lâu đài thật hùng vĩ. Khối chính giữa đồ sộ, trở hàng loạt cửa sổ cao đến mấy tầng nhà, là chỗ dựa chắc chắn cho hai cánh bên, với những tháp cao điểm xuyên bên cạnh những tháp tròn đang phấp phới ngọn cờ mang gia huy dòng họ Mikhôngvski. Trên đỉnh tháp người ta đặt một đài quan sát khí tượng. Hai dãy bên không dài lắm của lâu đài được nối với nhau bằng một dãy nhà chạy ngang giống như chiếc khóa, được gọi là “nhà trên dây cuốn” vì có những vòm xây cuốn cao vút ở cổng ra vào. Tại đó, ở tầng dưới là phòng họp hội đồng quý tộc cổ kính, còn ở phòng trên là phòng trưng bày chiến cụ.

Sân trong được bao bọc bởi những dãy nhà cầu thẳng và gấp khúc, được trang trí bằng những diềm xây và lan can. Một bồn lớn trồng hoa có hàng rào cây xanh xen tháp bao quanh, ở đó những loài cây cảnh xen tia dạng tháp rải rác đây đó trên cỏ, giữa tấm thảm hoa là một đài phun nước bằng cẩm thạch màu xanh với bể chứa

đầy áp nước và một nhóm tượng thần tạc trên đá. Nhóm tượng tạc hình thần Neptun với Nimfa có rắn cuốn quanh mình. Từ hàm con rắn và từ tảng đá mà thần Neptun đâm ngọn đinh ba xuống, vọt lên những tia nước uốn cong đổ xuống bể chứa. Ở góc bên phải của khối lâu đài có một hàng hiên không rộng lắm, cao ngang tầng

một. Chạy một hàng lan can sắt cài hoa hồng. Toàn bộ khu vườn treo này được trang điểm bởi những cây trắc bá những cây cam hình cầu, những cây bá hương và sim thơm. Hàng hiên tựa trên tám cột đá trắng vút, trên đỉnh có gia huy dòng họ Mikhôngvski. Các bậc thềm và hàng hiên lát những phiến đá trắng. Trên đỉnh cửa ra vào nổi bật hàng chữ nổi: *“Khách đến nhà là Chúa đến nhà”*. Về phía sông, tòa lâu đài được vây bọc bởi một dãy bao lơn tuyệt vời xây trên những vòm cuốn bằng đá và cẩm thạch cao đến tầm gác hai. Điện trang Guenbôvitre nổi tiếng vì hàng bao lơn này và những đồ dùng được lựa chọn rất hợp cách. Tầng trệt của lâu đài được tô điểm bởi một hiên dài bằng cẩm thạch trắng cài dây thường xuân, với tượng các vị thần Hi Lạp bằng thạch cao tuyết hoa. Trong một chỗ gãy khúc của bức tường lấp lóa ánh kính lấp loáng của khu nhà ấm hình bán nguyệt.

Từ trên bao lơn trải rộng cảnh quan kì thú của khuôn viên và những khu vườn cây ăn quả kiểu Anh, với thung lũng hoa hồng nổi tiếng, những hang động được sắp xếp bằng những tảng đá, một hang bằng đất sét đỏ, hang thứ hai màu trắng, đắp theo hình các thánh đường Hi Lạp, một tòa nhà mát mùa hè màu trắng, bên trong có bể cá cảnh, một sân quần vợt và có nhà đình tạ xinh xắn, nơi người ta bày thức uống mát những khi chơi bóng, và sau rốt cuộc là chiếc cầu cạn tuyệt đẹp màu lục dành làm nơi dạo mát và những khóm cây quý hiếm trồng trên thảm cỏ mượt như nhung, cùng những con đường uốn lượn quanh co.

Hàng hà sa số những hoa, những tượng, những đình tạ, những đường luồng xanh tươi. Khu ươm cây với những khóm diên vĩ và sắc trắng thiên nga, những đài phun nước, những ghế dài nghỉ chân bằng cẩm thạch và những chiếc cầu. Trên một chiếc gò mà người ta cố ý đổ đất đắp nên một chiếc cột cẩm thạch trắng mang hình Đức Mẹ nhân từ có những cây trắc bá mọc vây quanh. Sườn dốc của quả đồi xây lâu đài về phía sông trải ra rất rộng những bậc thềm bằng cẩm thạch trắng muốt, kết thúc bằng một khoảng sàn hẹp tạo thành bến cảng. Nơi ấy, ngay trên bờ sông, nổi bật hai pho tượng nàng tiên cá đồ sộ cũng bằng cẩm thạch. Những bậc thang và những con thuyền bập bênh đậu sát cảng là một trong những cảnh

quan đẹp nhất của khu vườn.

Vẻ kì thú vương giả và vẻ hấp dẫn không thể diễn tả thành lời thu hút mắt nhìn, đánh thức mọi giác quan. Nơi đây người ta cảm thấy tiền triệu và một bàn tay mạnh mẽ nhưng thương yêu hướng dẫn, không tiếc sức giữ gìn tổ ấm cha ông.

Valdemar yêu Guenbôvitre, chàng cảm thấy gắn bó với nơi đây bởi tình cảm của một người con và vẻ trang nghiêm điển hình ngự trị nơi đây, át hẳn những thứ hiện đại bổ sung thêm, là niềm tự hào của chàng.

Lâu đài, khuôn viên, vườn thú đều được chàng duy trì một cách mẫu mực. Còn đối với tàu ngựa của Guenbôvitre thì chàng hết sức chăm bẵm, gần như biến nó thành một cung điện. Nhưng chàng không bổ sung thêm thứ gì mới vào những thứ trang trí lâu đài và khuôn viên, chàng hướng mọi sức lực và khả năng của mình vào những hoạt động có ích hơn. Ngoài tàu ngựa, chàng cũng say mê phòng trưng bày khí giới và khu vườn thú.

Một căn phòng đặc biệt trong lâu đài là phòng ngủ của đại công tử, khác hẳn sự xa hoa chung, căn phòng này rất đỗi khiêm nhường. Phòng không rộng lắm, chỉ bố trí những thứ đồ dùng cần thiết nhất toàn bằng gỗ sồi. Phòng không có rèm che cửa, không trải thảm, không có đồ trang trí. Chiếc giường gỗ sồi phủ một tấm da gấu trắng rất lớn do chính tay đại công tử săn hạ trong cuộc phiêu lưu lên Bắc Cực. Bên trên tường treo những thứ vũ khí chàng yêu thích, đối diện là một bức chân dung lớn của thân mẫu chàng, phu nhân Elgiobieta Janusova, đóng trong khung quý; trên đầu giường là thập giá cổ làm bằng sắt từ thế kỉ XVI, là đồ gia bảo. Vị đại công tử quý tộc này có những đòi hỏi cá nhân hết sức khiêm nhường...

Khách khứa thán phục ngắm mãi vẻ xa hoa và những đồ cần thiết tuyệt vời của dinh thự Guenbôvitre, nhưng với những tình cảm khác nhau: Cự Machây và công tử phu nhân Podhorexka thì tự hào, Trextka thì ghen tỵ, công tử Podhorexki thì tiếc nuối: “Ngày trước ta cũng đã từng có bao tài sản, giờ rốt cuộc chỉ còn lại nợ nần” - ông nghĩ bụng.

Cũng như Xtefchia, nam tước Veyher lần đầu tiên được tới thăm Guenbôvitre, ông bước đi như thăng thốt, luôn miệng lẩm nhẩm:

- Thật là Vecxây thứ hai! Quả là Vecxây thứ hai!...

Sau khi trò chuyện với Luxia, Xtefchia bước về phía lầu đài. Mọi người đang ở cả ngoài vườn, nhưng nàng muốn được ngồi một mình. Đi dọc những khóm hồng, nàng căng ngực hít làn hương thơm ngát, khoan khoái áp mặt vào những cánh hoa mịn như nhung, say mê tận hưởng muôn thứ sắc hương. Nỗi khó chịu do cuộc trò chuyện với Luxia lúc này được thay thế bởi cảm giác mơ màng như ngái ngủ. Tòa lầu đài với những bức tường thành sừng sững, những ngọn tháp và chòi canh mang lá cờ bay phấp phật khiến nàng có cảm giác như có một sức nặng nào đó đang đè bẹp nàng. Nàng cảm thấy một nhu cầu gần như xác thịt phải tránh xa hình ảnh những bức tường đó, nên nàng vào nhà, tin rằng sẽ chẳng gặp mặt một ai.

Chạy quanh qua dãy bao lơn, qua hàng hiên, nàng vào tới phòng khách đầu tiên và gặp ngay vị chưởng bộc tuổi tác. Ông cúi gập mình chào nàng. Xtefchia hỏi ông xem đi lối nào tới phòng dành cho khách nghỉ ngơi.

Người đầy tớ già đưa tay chỉ một dãy phòng khách kính cẩn thưa:

- Dạ thưa bên cánh trái, tầng hai. Hay bá tước tiểu thư để con đưa lối?

Nàng mở to mắt nhìn ông “Sao lại có cái tước hiệu ấy? Chắc ông lão nhìn nhầm mình với ai đó”.

Viên chưởng bộc đứng yên với tư thế đợy lệnh.

- Cụ Andrây, cụ nhầm đấy, tôi đâu phải bá tước tiểu thư, - nàng thốt lên, mỉm nụ cười vui vẻ.

Lần này đến lượt người đầy tớ mở tròn mắt, nhưng ngay lập tức cụ nén nỗi kinh ngạc, vừa cúi chào lần nữa vừa thốt lên:

- Xin lỗi lệnh bà.

Xtefchia khẽ nhún vai bước sâu vào lầu đài, nghĩ bụng: “Người ở đây quá quen với tước vị mất rồi!”

Nàng đi qua mấy phòng khách và phòng làm việc trang nhã. Nàng đi qua cả phòng chơi bi-a màu lục, qua phòng lớn dành cho vũ hội xây trần cuốn, trang trí những họa tiết và phù điêu theo phong cách Phục sinh, rồi tiếp đến một phòng tròn màu đỏ tía dùng để nghe rao giảng, cho đến tận hàng hiên rộng rãi của lầu đài. Từ nơi đây có nhiều hành lang chạy về nhiều ngả khác nhau và những bậc tam cấp bằng cẩm thạch trắng dẫn đến hành lang chạy dọc ngang chiều cao tầng một, được xây trên các cột chống. Những bậc thềm trải thảm đỏ thắm, nhưng vật trang trí chính lại là hàng lan can bằng sắt có chạm trổ, chắn cả hành lang trên. Những bức tường cao vút của sảnh ốp đá những phiến đá hoa cương xám có trần xây cuốn cao ngang tầm tầng ba. Song song với tầng hai chạy xung quanh sảnh là một ban công hẹp bằng sắt có lan can chắn hình chắn song xiên. Thông ra ban công là mấy chiếc cửa của phòng bên trong. Chính giữa sảnh, đối diện với cầu thang gác là một khóm cây cảnh trồng thành hình tròn, giữa vòng cây là một bể chứa nước bằng cẩm thạch trắng toát có vòi phun nước vọt lên cao.

Những cây cảnh hình cầu được bố trí đây đó trang điểm cho cầu thang và hành lang trên, những bóng đèn điện treo tít trên đỉnh vòm cuốn. Tấm lát sàn ghép bằng những phiến đá tạo thành hoa văn đẹp mắt.

Xtefchia dừng chân rất lâu ở sảnh, chiêm ngưỡng vẻ đẹp nơi đây. Nàng chú ý đến một chiếc đồng hồ lớn có chuông, hình tử cao và hẹp, được trang trí bởi bức tượng bán thân đức vua Zygmunt August bằng đồng. Là một cổ vật lâu đời, nó khiến cho mọi vật chung quanh đều mang âm hưởng cổ kính.

Tầng trên lại là một dãy phòng khách nữa. Giữa sảnh xa hoa tráng lệ ấy Xtefchia hoàn toàn mất phương hướng. Nàng không rõ lúc này mình đang ở trong tòa nhà chính của lầu đài hay đang ở một cánh cửa nó. Vừa đi nàng vừa ngắm những bức tranh thảm và thảm treo trên tường khác nhau. Choáng lộn lớt qua mắt nàng là những khung tranh quý giá, những đèn chùm đồ sộ bằng đồng, bằng đá

khổng tước hoặc toàn bằng pha lê Vonidor treo rủ xuống từ những khoảng trần phẳng lì hay xây cuốn, được trang trí các họa tiết hay phù điêu. Hình ảnh của nàng phản chiếu trong những tấm gương lớn và những bức tường toàn bằng gương, trong đó dãy xa lông được nhân thành vô số.

Nàng dừng chân trước những bức tranh, pho tượng hoặc một cây cảnh nào đó, nhất là những cây cọ tuyệt vời xòe quạt. Bỗng qua sàn nhà bóng loáng như gương, và những tấm thảm mềm mại, nàng đi sâu mãi vào lâu đài. Cuối cùng nàng chợt thấy sờ sợ. Nàng đã lạc lối, không biết làm sao tìm được đường ra khỏi mê cung này.

Nàng bước chân vào một phòng lớn chạy dài, trần xây cuốn, trang trí bằng phù điêu, sàn bằng gỗ sồi. Hàng dãy cửa sổ bị những hõm tường sâu khuất bóng, không để mấy chút ánh sáng lọt vào, khiến căn phòng tối mờ và mang vẻ hết sức ngột ngạt. Dọc các bức tường và chính giữa phòng kê những chiếc ghế xô pha phủ vải vàng. Chiếc lò sưởi kiểu cổ được phủ một tấm vải trang trí phương đông rất quý giá. Dường như có một người đầy thể lực nào đó đang khoan thai bước trong căn phòng rộng lớn này.

Xtefchia ngược mắt nhìn lên và bất giác rùng mình. Từ mọi bức tường, có biết bao đôi mắt đang chăm chăm nhìn nàng: căn phòng treo toàn chân dung. Các bậc tổ phụ của dòng họ Mikhôrovski được vẽ to bằng người thật đứng ở đây, trong những chiếc khung bằng gỗ hồng sắc có chạm đồng. Khuôn mặt của bao vị tổng trấn, thủ lĩnh, thượng nghị sĩ thời xưa đang chăm chú nhìn Xtefchia. Họ đeo những tấm biểu trưng bằng vàng, mặc những chiếc áo khoác bằng nhung viền lông thú, những tấm vải cải sồi vàng, những áo lông hắc điếu thừ hoặc lông chồn, cũng có người trang bị toàn thân bằng những tấm giáp bạc lóng lánh. Những người khác mặc áo frắc, đội tóc giả, cài những chiếc khăn lụa viền đặng ten hoặc khoác những bộ binh phục choáng lộn. Tất cả mọi người đều có đường môi đặc thù, hơi bĩu ra, dáng nét sắc sảo, đôi mắt xám thẩu suốt, đầy táo bạo, năng nổ và một chút giễu cợt mỉa mai. Bóng tối ngự trị trong phòng mang tới cho những hình hài đã chết kia vẻ sống động bề ngoài. Chút ánh sáng yếu ớt hắt từ ngoài vào bờ tường trên những

tắm áo đồ tươi và những bộ áo choàng lông quý giá, trên những bàn tay và những khuôn mặt trông như sáp nặn. Xtefchia cảm thấy như những hình người ấy đang cử động, những đôi mắt xám nhìn nàng chăm chăm kinh ngạc, những đôi môi mấp máy thành tiếng:

- Người muốn gì? Người ở đâu lạc tới đây?...

Nàng rùng mình.

Đây là lần thứ hai nàng chịu cảm giác như thế, lần thứ hai những bước chân dung dòng họ Mikhôrovski khiến nàng kinh hoàng bởi tiếng nói câm lặng của những đôi mắt chết.

Nàng tình cờ lạc vào phòng này, chỉ có mỗi mình nàng dưới sức nặng của ngàn kia ánh mắt. Muốn bước ra, nàng ngoảnh đầu về phía cửa, và đột nhiên ánh mắt nàng nhìn thấy một bức chân dung lớn, tràn ngập ánh sáng, chân dung của một người đàn bà quý phái. Trong chiếc áo dài bằng nhung nặng nề viền đàng ten Brabantia, với những chuỗi ngọc trai trang sức, người phụ nữ còn trẻ ấy đứng đó, đầu hơi cúi xuống, nét buồn chứa chan trong mắt. Làn tóc đen tốt bời rủ bóng xuống khuôn mặt trái xoan xinh đẹp, đôi môi mỏng thể hiện rõ nỗi đau đớn không tài nào giấu nổi, ngay cả qua chân dung. Trang phục và kiểu tóc cho thấy bà sống vào thời chưa xa lắm. Hình ảnh người phụ nữ ấy khiến Xtefchia bị thu hút. Nàng bước lại gần hơn bởi thiết tha muốn biết đó là chân dung của ai.

Ở một góc, trên nền màu sẫm của chân dung, nổi rõ nét hình gia huy với biểu trưng tước công, bên dưới là dòng chữ "Gabriela thuộc dòng họ công hầu Đơ Buốcông, Machâyôva Mikhôrovskai, đại công nương Guenbôvitse". Tiếp đó là ngày sinh và ngày mất.

Vậy ra đây là bà nội của công tử Valdemar, vợ của Machây? Một công chúa dòng họ Buốcông? Nhưng sao bà lại có vẻ u buồn vô biên dường ấy? Ngay cả trên tranh cũng có thể nhận thấy bà là một phụ nữ bất hạnh. Và hai người phụ nữ ấy - một được vẽ thành tranh trong bộ váy áo bằng nhung the, một còn sống kia trong chiếc áo dài muslin màu trắng - nhìn vào mắt nhau như chợt cùng hòa trong một sự cảm thông sâu sắc.

Đôi mắt bồ câu đen thăm thẳm của phu nhân Mikhôrovski bao

bọc thiếu nữ bằng ánh nhìn tang tóc dường như bà vừa buông tiếng thở dài nào đó vô vọng đầy cay đắng ưu tư. Đôi mắt ấy như muốn nói: “Cuộc đời hành hạ dày vò tôi, tôi chưa từng biết thế nào là chút hạnh phúc nhỏ nhoi, chỉ có biết bao nỗi đau khổ... Tài sản, tước hiệu, sự cao sang chẳng giúp được gì... tôi là một phụ nữ bất hạnh!”

Xtefchia như đọc được lời kêu than trên nét mặt buồn bã của bà. Vì sao người phụ nữ ấy phải chịu đau khổ?... Trong đời bà đã thiếu mất điều chi?... Đám mây buồn thảm nào đã khiến mắt bà âu sầu đến thế?...

Trong căn phòng đầy những con người được sùng kính, trong những bức chân dung này, bà là kiểu người đau đớn nhất. Dấu ấn của một bi kịch lặng thầm hiện rõ trên vầng trán bà, những hạt ngọc trai rời rạc trên ngực bà lóng lánh như những giọt lệ vừa rơi xuống từ đôi mắt u buồn vô bờ kia. Những người phụ nữ trên tất cả các chân dung khác đều mang vẻ mặt tươi cười, với ngọc ngà châu báu và hoa thắm trên tay. Những bộ lễ phục dân tộc của Ba Lan hòa lẫn với những chiếc áo dài bó chần kiểu đầu thế kỉ mười chín hay với những chiếc váy hồng. Một số người đội trên đầu những chiếc mũ thời xưa hoặc mang tóc giả, những người khác uốn tóc thành cuộn, thành lợn, trang điểm bằng đủ thứ đồ nữ trang, với bao lông chim và hoa tươi. Chỉ mỗi mình bà là khác người ngay từ trang phục: chiếc áo dài nhung đen, những đường đăng ten nặng nề và chuỗi hạt trai khiến bà đầy vẻ nghiêm trang đường bệ. Không một cánh hoa, không một thứ gì vui tươi và sống động bên cạnh bà. Bàn tay quý tộc trắng ngần đeo nhẫn đặt tựa vào tay ghế, tay kia buông thõng trên váy.

Xtefchia nhìn khắp phòng với một nỗi e sợ ngày càng lớn, đầy bất thường, kinh khủng và không biết tha thứ, như đang từ các góc phòng tăm tối bò ra, trườn đến bên nàng. Đôi mắt của những bức chân dung quắt vào mặt nàng những cái gai sắc nhọn. Nàng cảm thấy họ như đang xua đuổi nàng ra khỏi căn phòng này, họ đang tức tối vì nàng đã đường đột xông vào chốn lưu giữ những ánh vinh quang sau khi chết của họ, họ như đang nói với nàng:

- Này cô gái, hãy bước ra khỏi đây ngay. Chốn này không phải

dành cho người, đây không phải là thế giới của người. Cút đi, nếu không chúng ta sẽ nghiền nát người bằng sự kì vĩ của chúng ta...

Xtefchia run lên. Có một điều gì đó phi thường chợt xảy đến với nàng. Những lời nói không thể thốt ra thành tiếng run rẩy trên môi nàng, những ý nghĩ đứt đoạn, những nhịp đập hoàn toàn mới mẻ nào đó chợt choán đầy cả óc và tim nàng. Trước nay nàng chưa bao giờ biết đến những tình cảm như thế, đó là một cơn sóng xa lạ nhưng mạnh mẽ bắt nàng phải hiểu. Nàng cảm thấy mình đang lạc vào những điều trừu tượng mông lung, thực hư lẫn lộn, lại bị bao phủ trong một màn sương huyền ảo, nhưng vẫn gây nên nỗi lo sợ không sao lý giải nổi. Khuôn mặt thanh tú của Xtefchia nhợt nhạt hẳn đi, đôi mắt màu hoa đồng thảo sáng rực dưới tác động của những ấn tượng bên ngoài và sự sôi sục bên trong. Nàng đưa mắt ngấm lặn nửa những bộ mặt chết rồi đưa hai tay lên ôm đầu thì thào:

- Tôi đi đây, tôi sẽ rời khỏi chốn này... không bao giờ trở lại... không bao giờ!

Đôi đồng tử nóng bỏng của nàng dán chặt vào khuôn mặt bà nội Valdemar và nàng lại thì thào:

- Thưa bà, tôi sẽ đi... đi ngay đây...

Nhưng ánh mắt của phu nhân Mikhôrovski nhìn nàng dịu dàng, buồn bã đầy trách móc và cay đắng, dường như muốn nói:

- Một đứa trẻ đáng thương... Nhanh lên cháu... ta thương cháu quá, đóa hoa đồng nội, nhưng... Cháu hãy trốn ngay đi, về với những người thân thích ruột rà.

- Chúa tôi! Chúa tôi! - thiếu nữ rên rỉ thốt lên, xúc động trước những điều tưởng thấy.

Mỗi dây thần kinh trong người nàng đều run rẩy. Tính nhạy cảm bẩm sinh bị kích thích đến tột đỉnh. Bị chế ngự hoàn toàn bởi những ám thị của giác quan, nàng nhìn chằm chằm vào bức chân dung không hề nghe thấy tiếng bước chân vang trong phòng bên.

Đột ngột, hình dáng thanh nhã của Valdemar hiện ra sừng sững

trước mắt nàng, trong những tấm màn che màu tối. Tay chàng cầm một cành hồng vàng thắm.

- Ôi! - Xtefchiak kêu lên, bước thụt lùi.

Việc nhìn thấy chàng đột ngột trong căn phòng này, bên những bức chân dung kia, đã gây cho nàng một ấn tượng quá mạnh.

- Kia... tiểu thư sao thế? Sao thế..? - chàng thốt lên, vờ lấy hai tay nàng, áp vào bàn tay nóng ấm của mình. Cánh hồng bị ném trên ghế xô pha, chàng cúi đầu nhìn Xtefchia dò hỏi.

- Tôi làm tiểu thư sợ phải không?... Tiểu thư Xtefchia, sao mặt tiểu thư nhợt nhạt thế? Có chuyện gì vậy?

Cô gái đã định thần lại. Bên chàng nàng không còn thấy sợ nữa, Rút tay ra khỏi tay chàng, nàng đáp:

- Chắc ông sẽ cười tôi, nhưng quả tình việc ông đột ngột xuất hiện đã làm tôi hoảng hồn.

- Chắc tiểu thư tưởng tôi là một vị tổ phụ nào từ trên tường kia vừa nhảy phắt xuống, phải không?

- Tổ phụ ư?... không!...

- Tôi đi tìm tiểu thư khắp lâu đài. Andrây đã chỉ cho tôi lối tiểu thư đi.

- Còn tôi bị lạc lối, hoàn toàn tình cờ bước vào căn phòng này.

- Và tiểu thư đã trò chuyện với tổ tiên tôi?

Nàng kinh ngạc nhìn chàng.

Ông quả là tiên tri!

- Tôi đoán đúng chứ?

- Đúng một phần. Tôi chỉ là người trả lời thôi, còn các cụ mới là người nói.

- Các cụ bảo gì vậy?

- Họ ra lệnh cho tôi ra ngay khỏi chốn này, - nàng đáp, nở một nụ

cười gượng gạo.

- Tiểu thư Xtefchia!...

Tiếng kêu của chàng khiến Xtefchia ngạc nhiên. Trong đó vang lên một câu hỏi lặng thầm và lời trách móc. Nàng vội nói nhanh:

- Họ giận tôi đã dám đường đột xông vào nơi di tích. Chỉ riêng vị phu nhân kia là nhìn tôi với ánh mắt phần nào thiện cảm hơn.

Nàng trở bực chân dung. Valdemar quay lại nhìn và trang trọng thốt lên:

- Đó là bà nội tôi, bà Machâyôva Mikhôrôvxka, một người phụ nữ rất nhân hậu và rất bất hạnh... Có thể bà bất hạnh vì đã quá nhân hậu.

- Tại sao? - Xtefchia hỏi.

- Ô, đó là một câu. Chuyện buồn. Tôi không muốn làm tiểu thư bận lòng.

- Kìa, xin ông hãy làm ơn kể cho tôi nghe chuyện ấy. - Nàng khẩn khoản thì thầm.

Valdemar nhìn nàng bằng ánh mắt nồng nàn. Chàng bước lên vài bước, nhặt đóa hoa hồng trên ghế xô pha rồi thấp giọng nói với nàng:

- Tôi hái hoa này khi đang nghĩ đến tiểu thư và tôi mang đến tặng tiểu thư... Đây là màu tôi yêu... Xin tiểu thư nhận cho.

Chàng trao cho nàng cành hoa đang nở, hương thơm ngạt ngào, ánh mắt cháy bỏng của chàng ôm trọn thân hình cô gái.

- Tiểu thư thích những câu chuyện buồn ư? - chàng nói vội để giúp nàng trở lại tự nhiên vì nhận thấy khi đón cành hoa nàng đã bối rối.

- À vâng! Tôi thích... Cảm ơn ông đã tặng hoa hồng. Tuyệt quá phải không ông!

- Thế thì tôi sẽ kể cho tiểu thư nghe chuyện bà nội tôi, nhưng phải nói trước là chuyện buồn lắm, bà nội tôi đã từng chịu bao đau khổ

trong đời.

- Ta ra khỏi đây đi, - Xtefchia bảo, - mọi người sẽ đi tìm ông và tôi mất thôi.

- Họ đang chơi tennis và rất hài lòng. Tôi thấy không nên quấy rầy họ,

- Nhưng Luxia có mỗi một mình. Có thể em nó cần gì đó cũng nên.

- Về Luxia, tôi xin cam đoan với tiểu thư là em nó đang chơi đùa rất vui với anh chàng Vilus Sêliga. Ta ở lại đây thì hơn.

- Không, không! Nên đi ông ạ.

Nàng chạy ra cửa, Valdemar chắn ngang đường nàng, nói cương quyết.

- Trong căn phòng này ngự trị những luật lệ phong kiến! Tôi sẽ không cho tiểu thư ra. Chuyện của bà nội tôi phải được kể ngay dưới chân dung bà. Lúc này tiểu thư là chủ hầu của tôi.

Xtefchia bẻ bẻ những ngón tay, vẻ hài hước.

- Tâu vương chủ, xin hãy rủ lòng thương! Hãy buông tha thân! - nàng vui vẻ kêu lên.

- Ô, không! Không ân huệ gì hết. Tiểu thư đang ở trong tay ta, sẽ không một kẻ nào giải thoát được cho tiểu thư khi ta chưa muốn thế. Sau lưng ta là đồng đảo đồng minh.

Chàng trở những bức chân dung.

- Nhưng họ không thích tôi. Họ đuổi tôi kia mà!

Valdemar cúi xuống gần nàng, dần từng tiếng:

- Nếu tôi muốn thì họ nhất định phải muốn!

Xtefchia dần dần mất tự tin. Nàng quyết định nhất thiết phải ra khỏi đây.

Nhưng lúc ấy chợt xảy ra một điều kì lạ. Ngoài vườn đột ngột vang lên tiếng thét, tiếng kêu vọng vào phòng, những bức tường dội

đi dội lại tiếng vọng ấy mấy lần liền, dường như những bức chân dung kia đang lên tiếng nói. Sau những lời Valdemar vừa nói, tiếng vọng kia gây một ấn tượng kinh khủng cho Xtefchia - người đang căng thẳng đến cực độ. Nàng lao cả người về phía trước, thốt lên một tiếng kinh hoàng. Valdemar ghì chặt hai tay nàng, phía bên trên khuỷu tay, kéo vào lòng thì thầm:

- Đừng sợ... Bên tôi, không một thứ gì có thể đe dọa được em...

Chàng ghì nàng rất chặt, người nàng cháy rục, trái tim đập gấp gáp.

- Đừng sợ, tôi đang ở bên em đây, - chàng hạ giọng lặp lại.

Mắt chàng cháy bỏng, đôi môi run rẩy, mạch máu ở thái dương đập mạnh. Một giây yên lặng... niềm say sưa đầu tiên! Những cơn rung mình vô hình gắn liền họ với nhau, hòa thành một dòng điện đầy màu nhiệm.

Valdemar không động đậy, không nói một lời để khỏi làm gián đoạn dòng điện ấy. Chàng muốn tận hưởng nó đến cùng. Sự gần gũi Xtefchia khiến chàng bốc lửa, vẻ mềm yếu của nàng khiến chàng rung động. Chàng ngỡ giây phút ấy hành hạ nàng, nhưng thiếu nữ cũng e sợ không dám động đậy để khỏi làm phút say đắm kia hoảng hốt bay đi mất. Điều đó càng khiến chàng phấn chấn.

Xtefchia như mê đi. Lần đầu tiên trong đời như có một tiếng nói mới mẻ nào đó rung ngân trong tâm linh nàng. Nàng chợt cảm thấy sợ cái mà trước kia nàng hoàn toàn vững tin. Nàng vùng vẫy giằng co, giọng đứt quãng:

- Ta đi thôi... ta ra đi thôi!

- Thế còn câu chuyện? - Chàng hỏi,

- Lần khác ông sẽ kể vậy.

- Ô không! Biết bao giờ mới có lại phút giây như thế này.

Chàng dắt Xtefchia đang ngần ngại đến một chiếc trường kỷ nhỏ đặt đối diện với bức chân dung bà nội chàng rồi chàng mỉm cười với giọng nói đã bình tĩnh và tự tin:

- Xin mời tiểu thư ngồi đây nghỉ... Tôi sẽ ngồi bên cạnh. Thế. Bây giờ xin tiểu thư hãy nghe chuyện bà tôi.

Cô gái không còn đủ sức để cưỡng lại chàng. Sự cả quyết của chàng đã chinh phục nàng. Nàng ngồi xuống tràng kỷ. Trong chiếc áo dài với nhành hồng vàng trong tay, nàng nổi bật và rất đẹp trên nền vải sẫm màu. Valdemar cất giọng trầm ấm bắt đầu kể, dẫu hơi hạ giọng.

- Bà tôi là nạn nhân của một mối tình bất hạnh... bà yêu một người mà bà không được phép gắn bó.

Một cơn rùng mình nhẹ nhàng chạy suốt người nghe. Nàng ngước mắt nhìn lên bức chân dung với mối đồng cảm sâu sắc. Valdemar nói tiếp:

- Bà vốn là công chúa của một dòng họ lâu đời, từng mang trên gia huy chiếc mũ miện của hoàng triều. Bao vương tôn công tử cố lấy lòng bà, nhưng bà gạt hết, chỉ yêu một chàng trai con nhà nghèo, làm thư ký tại các điền trang của thân phụ bà. Hai người yêu nhau bằng mối tình đầy tha thiết, tưởng có thể vượt lên tất cả. Chàng trai im lặng, thấy trước rằng người ta sẽ không gả bà cho chàng. Chàng âm thầm đau khổ. Còn bà, trẻ trung, được gia đình chiều chuộng, lớn lên trong những hoàn cảnh luôn luôn thuận theo ý muốn, thậm chí những ý thích đồng đảnh nhất thời của bà, lại không cam im lặng. Bà thừa với song thân mối tình dành cho chàng trai Gvidôn trẻ tuổi, và cầu xin hai người hãy ban phúc cho. Nhưng bà bị thất vọng. Thân phụ bà, công tước Đơ Buốcbông, một người có những quan điểm rất bảo hoàng, thâm trầm tư tưởng phong kiến, đầy tự tôn, không thềm nghe những lời trình bày của con gái. Ông đưa cô tiểu thư Gabriela trẻ tuổi đến Paris và đuổi chàng trai Gvidôn khỏi nhiệm sở. Chàng trai đáng thương vừa yêu nồng cháy vừa là người giàu tự tôn đã không chịu nổi sự phũ phàng ấy - chẳng mấy lâu sau chàng tự sát, sau khi viết thư vĩnh biệt Gabriela. Đầy tuyệt vọng, công tước tiểu thư định đi tu, nhưng người cha tàn bạo không cho phép. Bà đã phải tỏ ra vui vẻ, đã phải chịu sự ngưỡng mộ của bao kẻ ngấp nghé đua tranh, nhưng bà cương quyết chống lại mệnh lệnh của thân phụ buộc bà phải lấy chồng. Cứ thế mấy năm trôi qua.

Trong thời gian đó, ông Machây của tôi cũng vừa trải qua một chuyện ít nhiều giống thế. Là một khinh kỵ binh, trong một cuộc vũ hội ông đã quen biết và phải lòng một thiếu nữ, con gái thường dân. Người ấy cũng trùng tên với tiểu thư đấy.

Valdemar nhìn vào mắt Xtefchia, miệng nở một nụ cười phấn hứng. Nàng rùng mình, tái mặt. Chàng nhận thấy điều đó, bèn dịu dàng đỡ lấy cánh tay nàng.

- Tiểu thư làm sao thế, tiểu thư Xtefchia?...

Nàng rút tay khỏi tay chàng, áp mặt vào những cánh hoa hồng, và đáp:

- Không... không... xin ông cứ kể tiếp.

- Bây giờ đến giai đoạn đáng buồn nhất. Ở đây, tôi buộc phải trách cứ ông nội tôi. Ông yêu cô Xtenhia lắm, nhưng...

- Xtenhia? - Xtefchia kêu lên.

- Ông đã âu yếm gọi cô ấy như thế, và để tưởng nhớ, ông cũng dùng chính cái tên ấy để gọi tiểu thư. Tiểu thư giống như bức chân dung của người con gái ấy. Người con gái ấy cũng trẻ trung phơi phới, cũng đầy sức xuân, đầy nhựa sống và đẹp rạng rỡ. Người ấy cũng có những tình cảm nguyên khôi, niềm tin sâu sắc, đầy tình yêu thương cuộc đời và con người. Người ấy đã yêu ông tôi với tất cả tâm hồn. Họ hứa hôn với nhau, nhưng nỗi bất hạnh như vị thần hộ mệnh trăm đầu đã chặn ngang đường họ. Và ở đây cần phải chỉ trích ông nội tôi. Ông tôi đã không đủ kiên quyết để đấu tranh với những tín điều, những định kiến lỗi thời của gia đình. Người ta không cho phép ông được cưới người con gái mà ông yêu, người mà về mọi phương diện đều rất xứng đáng, người có thể còn giá trị hơn nhiều những cô tiểu thư mà giới quý tộc và gia đình ông ủng hộ.

Thực ra ông tôi cũng định phá vỡ con đập chắn giữa ông và hạnh phúc, nhưng ông đấu tranh quá yếu. Bị đe dọa tước quyền thừa kế, bị đe dọa không được ban phước, ông tôi đã chịu thua thế lực xấu, đã không đủ dũng cảm để đương đầu đến cùng. Tuy là người rất trung thực và công bằng nhưng ông tôi đã không đủ sức mạnh ý chí.

Ông thiếu cứng rắn, quá mềm yếu, quá chịu ảnh hưởng của tên ngoài. Ông đã không dám nói cương quyết như đinh đóng cột: “Tôi muốn thế!” Ông đã giấu kín tình yêu của ông trong tim chứ không thể hiện thành hành động. Sự cuồng tín đẳng cấp đã trói buộc những tình cảm thân yêu nhất của ông, đã bội bạc lời nguyện ước, thậm chí đã có lúc thuyết phục được cả chính ông. Đỉnh ước bị phá bỏ, cuộc đời và trái tim một người thiếu nữ đáng thương bị tan nát suốt đời. Ít lâu sau người ta gửi ông tôi ra nước ngoài để tìm quên lãng... Thật, là mỉa mai! Thật là nực cười!... Tại Paris, ông tôi quen với tiểu thư Gabriela đợ Buốcbông, và bà cụ nội tôi, vốn quen thân với gia đình công tước, đã cùng thân sinh bà Gabriela thu xếp việc tổ chức đám cưới. Công tước tiểu thư quá mệt mỏi vì đời, đành chiều theo ý cha, còn ông nội tôi, không rõ lý do vì sao, cũng đồng ý nốt. Đám cưới được cử hành tại Rôma, nhưng cả hai người đều hối hận vì bước đi ấy suốt cả cuộc đời. Hai người đều rất bất hạnh, Cả hai đều có trái tim nguội lạnh, trong huyết quản của ông bà chỉ có nỗi đắng cay. Cả hai đều tự trách mình đã đồng ý cưới nhau, cả hai đều bị lương tâm dần vặt. Bà tôi đến lúc qua đời vẫn yêu thương con người đã vì yêu bà mà chết, còn ông tôi luôn mang sâu trong tim mối tình với người con gái ấy và nỗi hối hận vì đã làm tan nát hạnh phúc đời nàng. Hai người không hề được yên ổn cũng không hòa thuận chút nào. Định mệnh đầy ác ý đã dồn đẩy tới cho họ những đám mây đen nặng nề, mọi thứ ánh sáng từ thế giới rơi vào không sao chiếu sáng nổi cho cuộc đời của họ. Cho đến cuối đời, họ vẫn sống tối tăm. Bà tôi chẳng sống được bao lâu. Nỗi buồn, cuộc đấu tranh liên miên, nỗi dần vặt nội tâm không dứt đã làm hao mòn cơ thể vốn mảnh mai của bà. Chẳng bao lâu bệnh tim phát triển, lại thêm chứng lao. Bà qua đời ở phương nam, lúc còn khá trẻ. Từ đó ông tôi trao quyền thừa kế cho cha tôi, còn mình thì chuyển sang sống ở Xuôđkôvxe và mười mấy năm sau chuyển cả cô Iđalia góa bụa và cô bé Luxia còn rất bé sang đó.

Valdemar nín lặng. Chàng ngồi đó. Cúi đầu, một nét nhăn hằn sâu giữa hai nét lông mày. Đột nhiên chàng ngẩng thẳng người đưa tay vuốt ngang vàng trán, thốt lên với một hơi thở dài:

- Bây giờ, có thể trên một hành tinh khác, bà tôi đã tìm được sự

an bằng đã hoàn công tìm kiếm trên trái đất.

- Ông còn nhớ cụ không? - Xtefchia hỏi khô khan.

- Bà là mẹ đỡ đầu của tôi, tôi vẫn còn nhớ bà. Phu nhân Podhorexka, người hết sức yêu thương bà tôi. thường kể cho tôi nghe về bà.

Chàng chăm chú nhìn Xtefchia, ngắm đôi môi đỏ thắm, ướm át của nàng, rồi chàng thốt lên bằng giọng êm dịu lạ thường:

- Tôi làm tiểu thư mệt... phải không? Tiểu thư quá chăm chú, có thể còn xúc động nữa.

Nàng ngược mắt lên nhìn chàng.

- Tôi thương những con người đã bị dày vò khủng khiếp đến thế, đau khổ đến thế...

- Ô vâng! Thương cho niềm hi vọng tiêu tan và tiếc cho tình cảm thứ của cải lớn lao nhất trên đời.

- Ông cũng hiểu điều đó ư? - Xtefchia hỏi.

Chàng nhíu mày

- Tiểu thư nghi ngờ?

- Tôi cứ tưởng là... trong giới của ông người ta không coi tình yêu là quý báu... người ta không quý trọng nó...

- Ông nội Machây và bà nội của tôi đã hiểu.

- Đó lại là chuyện khác. Họ không đủ sức để xây đắp những chỗ đứng thích hợp cho tình yêu của họ. Họ không biết cách đặt tình yêu ấy lên một chân đế vững chắc, để không một ai có thể khiến nó chuyển dời.

- Nhưng xin tiểu thư hãy tin rằng, trong giới chúng tôi còn có những người khác! Ô vâng, họ có thể kém ông tôi về nhiều phương diện, nhưng cương quyết hơn, thậm chí bướng bỉnh hơn. Khi những con người ấy muốn đạt tới đích, họ sẽ phá tung tất cả, sẽ băng qua tất cả, để đạt cho kì được. Tôi thuộc số người đó. Tôi có hàng ngàn nhược điểm, nhưng tôi có thể chịu đựng được mọi sức mạnh xấu xa

tấn công. Hơn nữa, cũng như tất cả mọi người thuộc dòng tộc Mikhôngvski, tôi hơi ích kỷ, vì thế tôi không cam chịu để người ta hoặc bất cứ điều gì cướp đoạt hạnh phúc của mình. Người ta sẽ không thể đè bẹp nổi tôi, ngược lại tôi sẽ đè bẹp bất cứ kẻ nào dám đương đầu với tôi trong cuộc chiến đấu như thế. Tôi sẽ không bị hoảng hồn trước những lời đe dọa tước quyền thừa kế hay những lời nguyền rủa. Tôi bất chấp, đúng thế, nhưng tôi cảm thấy rất rõ trong tôi nhu cầu có được một hạnh phúc khác với những gì tôi đang có, và nếu tôi hướng đến niềm hạnh phúc ấy sẽ không một kẻ nào dám cản đường tôi!

Đại công tử sôi nổi, đôi mắt cháy rực, cánh mũi nở rộng, hàng lông mày chau lại. Đôi đồng tử màu xám của chàng dường như cũng họa theo những lời chàng thốt ra, chúng toát ra sức mạnh lớn lao của nhiệt huyết, ý chí và sự nhiệt thành không hề có giới hạn.

Xtefchia ngửa đầu, đôi môi hơi hé mở ngạc nhiên ngắm những đường nét nam tính sắc nét của chàng. Chàng đã khiến nàng cảm phục. Nàng cảm thấy những điều chàng vừa nói mới chỉ là một phần rất nhỏ so với những gì chàng có thể thực hiện được. Những gì chống lại chàng sẽ bị bật lại như vào một tảng đá. Một cơn rung mình chạy suốt dọc người nàng, bất giác nàng ngồi dịch ra xa khỏi chàng thêm một chút. Bình tĩnh lại, công tử đang nhìn nàng và hình như thích thú với vẻ mặt nàng, chàng hỏi với một nụ cười trên môi:

- Tiểu thư sợ tôi ư? Chẳng lẽ tôi đáng sợ đến thế sao? Cũng có thể tôi là một người đáng sợ, nhưng chắc chắn không phải tôi với tiểu thư. Tiểu thư hơi khiến tôi phật ý khi hỏi tôi có thấu hiểu được sự sâu sắc của tình cảm hay không, tôi xin trả lời với một sự cời mở có phần thô nháp: tôi chưa thật hiểu, nhưng đang bắt đầu hiểu!...

Xtefchia đứng lên, ngoảnh nhìn người đang nói chuyện, nói nhanh:

- Cám ơn ông đã kể cho nghe câu chuyện đáng buồn vừa rồi. Ta nên đi thôi... Ta ngồi quá lâu mất rồi... trong căn phòng phong kiến này.

- Lời cảm ơn không được hỗ trợ bằng một cái bắt tay sao? -

chàng hỏi và chìa tay ra.

Nàng chìa ngay tay cho chàng. Chàng nắm chặt tay nàng, cúi đầu áp đôi môi nồng nàn vào đó. Xtefchia sửng người bàng hoàng, máu như dồn cả lên mặt nàng nóng rực, đầu óc nàng quay cuồng. Chiếc hôn ấy khiến nàng cháy bỏng, nàng cảm thấy đôi mắt Valdemar đang nhìn mình. Nàng vội rút tay ra, bước về phía cửa phòng. Nàng những muốn chạy nhanh trốn khỏi căn phòng này cùng ánh mắt của chàng. Chàng khoan thai bước theo.

XVII

Sau mấy trận chơi tennis, mọi người đi thăm thung lũng hoa hồng kỳ thú thuộc điền trang Guenbôvitre. Valdemar còn đưa khách đi thăm trại trẻ, giới thiệu với họ một cô bảo mẫu đã có tuổi, người phụ nữ thông tuệ, rất được kính trọng. Theo gương công tước phu nhân, mọi người đều bắt tay bà.

Họ còn ghé thăm trường học và nhà nguyện cạnh đấy, rồi tất cả lại trở ra vườn hoa.

Valdemar đề nghị đi dạo bằng thuyền. Mọi người vui vẻ đồng tình. Ngày đang rất đẹp, còn lại vài tiếng đồng hồ nữa mới tới bữa trưa. Tất cả cùng bước về phía bến thuyền.

Trong ánh mặt trời xế trưa, khu vườn nom như một mặt biển màu xanh tươi mát, với những thân cỏ màu trắng ngả nghiêng tỏa bóng râm, với làn cỏ mượt mà tươi tốt, những lối đi rải sỏi vàng uốn quanh và những đường xe đi rộng thênh thang. Thiên nhiên và con người đầy sức sống, tiếng cười. Mọi người cùng rảo bước rồi dừng chân trên những phiến cẩm thạch của bến thuyền. Nam tước Veyher thích thú ngắm những bậc thềm đá rồi lắc đầu.

- Thần thoại! - Ông thốt lên. - cả một quả đồi lát toàn cẩm thạch. Còn bài trí nữa chứ!... Những cảnh tượng như thế này chỉ có thể thấy ở ngoại quốc mà thôi.

Cụ Machây đưa mắt tìm thứ gì đó, rồi bỗng cụ bước nhanh lại phía bến. Cụ dừng chân bên chiếc thuyền màu hồng chữ bạc: "Xtefchia".

- Đã tân trang lại... hoàn toàn như mới! - Cụ thì thầm kinh ngạc, ngắm mãi những tấm thảm tuyệt vời dùng làm lọng che.

Khuôn mặt cụ run run, đôi môi mấp máy, ánh mắt chăm chú dán vào dòng chữ bạc lấp lóa trong ánh mặt trời. Cụ nặng nề thở dài. Lúc này mọi người đều đã trông thấy chiếc du thuyền tuyệt mỹ nọ.

Tiểu thư Rita bảo Trestka:

- Đã bao giờ ông thấy du thuyền này chưa?

- Rồi, nhưng khi nó còn khoác bộ trang phục cũ kỹ... bây giờ nó vừa được tân trang...

- Hừm!...

Bá tước tiểu thư Paula láu táu thì thào:

- Có phải đó chính là tên cô gái... *Comment donc!*^[29], người yêu của ông Machây?

- Phải, thuyền được đóng để tưởng nhớ cô ấy, nhưng đã lâu lắm rồi.

- Đại công tử đã cho sửa lại. Một ý hay, - Trestka nói.

- Rõ ràng ông ấy tôn trọng *les vieilles histoires*.^[30] của ông nội mình, - bá tước tiểu thư đáp lại với nụ cười ruồi mỉa mai.

- Mà cũng có thể là của chính mình, *pensez bien, comtesse*^[31].

Bá tước tiểu thư nhìn Trestka tỏ ý hỏi, về mặt ông ta đầy ngụ ý. Tiểu thư ngó Rita và kinh ngạc dướn mày.

- Chẳng lẽ lại thế?

Không ai đáp, Valdemar bước đến bên ông nội. Cụ Machây nhìn vào mắt cháu dò hỏi.

- Có thể ông sẽ cảm ơn cháu, Valdý, về việc tân trang, nếu như...

- Nếu như sao, thưa nội?

- Nếu như cháu làm việc ấy chỉ vì truyền thống, - cụ nói nhanh và bỏ đi.

Một ánh chớp dữ dội chợt lóe lên trong mắt Valdemar khi chàng nhìn theo người ông đang bước đi.

- Ta đi chiếc nào đây? - Công tước Podhorecki hỏi.

- Ông Mikhôngvski, xin ông quyết định cho, - tiểu thư Rita gọi,

- Việc chọn thuyền tùy vào ý các bà các cô.

- Vậy thì ta lên chiếc thuyền xanh kia.

Valdemar ra hiệu cho người chèo thuyền mặc sơ mi kẻ sọc, họ lập tức đưa chiếc thuyền màu xanh cập sát bậc thềm đá. Chiếc cột trắng nghiêng ngả trước gió, sóng khẽ lách chách đập vào mạn thuyền, mũi thuyền đập dềnh nhịp nhàng như đang chào những vị khách quý.

Tuy nhiên không đủ chỗ cho tất cả mọi người trên chiếc thuyền màu xanh, đại công tử lại ra hiệu cho gia nhân đưa thêm chiếc du thuyền màu hồng tươi đến. Chàng đích thân đưa cụ bà công tước phu nhân và cụ Machây xuống thuyền đó, rồi hỏi:

- Có vị nào muốn xuống đây nữa không?

- Tôi trước, bá tước phu nhân Chvilexka kiêu hãnh ngẩng cao đầu thốt lên - *Paula, vous aust*^[32].

- *Oh, non, maman*^[33]. Con thích màu xanh hơn! - bá tước tiểu thư cười láu lỉnh.

- Vậy thì con sẽ đi cùng thuyền với mẹ, - tiểu thư Mikhalina nói và e dè bước xuống thuyền. Valdemar cho thêm mấy người nữa xuống.

- Ông Trestka, ông chèo chứ?

- Không khá lắm đâu. nhưng tôi thử liều xem sao.

- Nếu thế tôi sẽ cho thêm một người chèo giúp ông. Ông hãy chỉ huy chiếc thuyền xanh.

- Còn ông?

- Tôi lái du thuyền.

- Không cần thêm người chèo đâu. Tôi sẽ giúp ông một tay, - Xtefchia kêu lên.

Nàng nhảy thoát xuống chiếc thuyền xanh cầm chèo.

- Ông lái nhé. tôi sẽ chèo, tôi không thuộc đường, mà hình như ở đây có mấy chỗ phải ngoặt hay sao ấy.

- Tôi cũng không thuộc đường. Hơn nữa có trông thấy gì đâu,

chói mắt quá.

- Tệ thật! Chúng ta có thể chúc mừng lẫn nhau được đấy, - tiểu thư Rita thốt lên, - hai vị sẽ cho chúng ta xuống nước mát thôi. *Une belle chance!*^[34] Vilus, cậu hãy cầm lấy mái chèo của ông kia đi, nếu không chúng ta lâm nạn đấy.

- Tôi sẽ không nhường đâu. Tiểu thư Xtefchia, tiến lên!

Xtefchia quạt mạnh mái chèo, mái thuyền nghiêng mạnh bờ dầm lùi xa.

- Hai vị chèo kém quá, một mình ông Valdemar cũng vượt cả hai người, - Rita cười.

Xtefchia chèo hăng hơn. Cúi khom người, nàng trầm ngâm suy nghĩ. Một ngày với bao ấn tượng, bắt đầu bằng cuộc trò chuyện trên chiếc xe ngựa chở đi, quay cuồng trong đầu óc nàng, khiến nàng cảm thấy một nỗi bất yên ám ảnh. Nàng cố tình gạt đi hình ảnh câu chuyện trong phòng chân dung, nhưng không thể. Bất giác nàng cảm thấy đó là một điều gì lớn lao hơn một câu chuyện bình thường, và sự tự nhiên của nàng trong giao tiếp với Valdemar đã bị thay đổi. Điều đó khiến nàng kinh hoàng. Nàng sợ phải đi sâu phân tích một nốt nhạc mơ hồ đang bắt đầu rung ngân trong nàng. Rồi lại đến chuyện chiếc du thuyền nữa.

Xtefchia nhận thấy rất rõ thái độ của tiểu thư Rita, vọng đến tai nàng những lời của bá tước Trestka và những nụ cười đầy hàm ý gắn với ánh mắt nhìn nàng và nhìn Valdemar. Từ vài chi tiết thoáng nghe trong câu chuyện của mọi người và cách xử sự của đại công tử, nàng đi đến kết luận rằng chiếc du thuyền đã được tân trang là để đón chào nàng. Lòng tự ái của nàng chợt trở thành tự hào do quan tâm của đại công tử, nàng biết ơn sự quan tâm đó, nhưng nỗi e ngại trước ý kiến của mọi người khiến những tình cảm đó bị át đi. Sự tử tế mà Valdemar dành cho nàng quả thực có phong thái cổ điển rất đặc thù. Thậm chí không phải theo kiểu hiệp sĩ, mà rất tế nhị, rất tao nhã. Sự quan tâm của công tử đối với nàng không quá lộ liễu khiến người ta dị nghị, nhưng cũng là rõ ràng đối với người quan tâm theo dõi, chứ chưa nói đến bản thân Xtefchia. Nhưng đã

số những người có mặt lại nhìn nhận chuyện đó một cách quá trần trụi, khiến những yếu tố tế nhị trong sự sùng mộ của đại công tử chợt bị nổi bật lên, trở thành quá rõ nét. Valdemar khiến Xtefchia kinh ngạc. Vị đại quý tộc khó ưa ngày nào hôm nay trở thành một người bạn vui vẻ, khiến nàng thán phục. Chàng khiến nàng phần nào e ngại bởi sự nhiệt tình và một chút cốt cách phong kiến còn lưu lại trong huyết quản chàng từ những thời đã quá vãng. Nhưng đồng thời chàng cũng làm thức tỉnh trong nàng một niềm tin vô hạn và một sức hấp dẫn đầy kịch tính nào đó. Có chàng bên cạnh, nàng cảm thấy thoải mái rồi. Chàng là người bảo vệ cho nàng trước làn đạn của giới chàng, chàng thậm chí còn là đồng minh. Từ lúc nàng chơi bản xonata của Bethôven, Valdemar không hề làm điều gì, không nói một lời nào làm dưng lòng tin của nàng. Cho đến lúc ở phòng chân dung chàng lại thêm một lần khiến nàng sợ hãi, Còn thường thường, khi chỉ có hai người với nhau - điều mà cũng khá thường xuyên xảy ra - thì chàng nghiêm trang một cách lạ lùng, khiến Xtefchia cũng đâm ra áy náy.

Mãi mê với những ý nghĩ mông lung, nàng không để ý rằng mọi người trên thuyền cũng đang ngồi im lặng. Tất cả đều chăm chú lắng nghe những âm thanh của dàn nhạc, mãi một ngắm những con sóng vàng sóng bạc của dòng sông, dõi theo chiếc du thuyền đang bơi kia, trang nghiêm và lặng lẽ.

Bản nhạc dẫu vui tươi kia nhưng vẫn gieo vào những con người kia một nỗi buồn, làm dậy lên những nỗi khao khát, nhớ nhung. Tiếng vỗ cánh của nhạc thổi bay mất những nét cười trên những khuôn mặt trẻ. Mỗi người đều đang kéo những sợi vàng mơ mộng trên chiếc guồng tơ của trí tưởng tượng, cố tình bị loạn thị để khỏi phải thấy sắc xám xịt của guồng sợi thực tế. Vẻ tuyệt mỹ của buổi du ngoạn, cảnh thiên nhiên kỳ thú trên sông và chút bụi tinh tế của niềm say mê thấm đượm trong giây phút này tác động đến mọi giác quan, kích thích chúng, đối với nhiều người là cái ách nặng trĩu của những lý tưởng không sao theo đuổi nổi...

Giá như trong đám người ấy, lẽ thói giao tiếp không đóng vai trò hàng đầu, thì hẳn sẽ có bao tiếng thở dài khẽ khàng trôi theo dòng

nước xuôi óng ánh. Nhưng họ là những con người thuộc thế giới lụa là gấm vóc, dẫu không phải lúc nào cũng toàn lụa là gấm vóc nhưng họ được luyện rèn và chải chuốt kỹ càng đến độ không một gút sợi nào của bản tính nội tâm, không một sợ hãi nào của sự thật thô nháp, có thể lộ rõ ra ngoài bề mặt bóng loáng mịn màng. Mỗi người đều vờ như đang lắng tai thưởng thức âm nhạc hay đang nhìn những bóng mây với những cánh hải âu chao lượn. Không một ai biểu lộ những tâm tư suy nghĩ của mình, ngay cả tiểu thư Rita, thường vẫn được coi là người ít chải chuốt nhất.

Xtefchia cũng sử dụng phương pháp chung của mọi người, dẫu rất có thể năng gần gũi nhất với thực tại vàng óng kia.

Thuyền cập bờ. Bến thuyền lát đá phiến, hai bên những bậc thềm có tượng hai con lợn rừng tạc bằng đá, với những chiếc răng nanh khủng khiếp.

Cả một đám gia nhân phục dịch ở vườn thú ủa ra đón khách. Tất cả đều là những thanh niên trai tráng xinh đẹp, mặc những chiếc áo khoác ngắn màu lục sẫm. Trên ngực họ đeo đai da vàng dắt những thanh đoản kiếm cùng những súng lục, thắt lưng đeo những chiếc dao săn có bao sừng, cổ áo của họ thêu hình những cây thông vàng, những chiếc mũ màu lục có hình sừng hươu và chiếc đầu lợn rừng thêu trên chiếc lưới trai bằng da, cũng được thêu chỉ vàng, hay bên vai có những tua vàng rủ xuống. Trên ngực phải mỗi người đều đeo một miếng thép đánh bóng biểu hiện tước công.

Người trở nên đông hơn. Valdemar giới thiệu với khách ba vị thực tập sinh đang làm việc tại Guenbôvitre. Mọi người tản ra trên những lối đi rộng rãi của vườn thú, khoan khoái được đi dạo trong rừng, khu rừng được chăm sóc cẩn thận đầy muông thú. Những chú hoẵng màu nâu lao vụt qua những khoảng trống đầy cây cỏ xanh trên những đôi chân dẻo như lò xo, những bác hươu đồ sộ bước khoan thai mang theo cả núi sừng trên đầu, không chút lo ngại, đàn nai đốm tụ tập thành từng tốp ở những chỗ bóng rợp bình thản gặm cỏ. Thỉnh thoảng lại rầm rập tiếng vó nặng nề của một con nai sừng tấm, hoặc tiếng cành lá gãy rãc cùng tiếng hộc rin rít báo hiệu một con lợn độc đang tiến lại gần. Thỏ rừng túa ra từ khắp các bụi

cây đấm cỏ. Những con gà rừng màu xám hoảng hồn vì tiếng người vừa kêu oang oác vừa vụt bay lên.

Thế giới của loài chim trên cao át hẳn tiếng kêu của thế giới loài thú trên mặt đất, với đủ loại tiếng huýt, tiếng hót, vang lên giữa những tán cây xum xuê, như một dàn nhạc thứ hai. Khu rừng ca hát khiến cho mọi người đều trở nên vui vẻ. Và những câu chuyện muôn màu lại tuôn chảy, với những lời đùa cợt, những nhíp cười vang động khiến các cư dân bốn chân của vườn thú giật mình.

Trên một trảng trống có mấy chiếc cột gắn với những tấm biển tròn màu trắng, vẽ những vòng tròn xanh và đỏ dùng làm bia tập bắn cho những tay súng nghiệp dư. Trestka và nam tước Veyher liền thử sức ngay, một người hăng máu, một người điềm tĩnh. Đám thợ săn đưa súng cho hai người và cuộc thi bắn bắt đầu. Nam tước bảo rằng việc này khiến ông nhớ lại trò *lir aux pigeons*^[35] ở Môtê Caclô, có điều thú vị hơn. Các tiểu thư cũng làm theo gương cánh đàn ông. Đầu tiên là bá tước tiểu thư Paula trượt ba lần tấm bia đỏ, chàng Vilus Seliga thử tài cũng không trúng. Trestka và nam tước Veyher bắn thử cũng không có kết quả. Trestka than là đích quá nhỏ, lại kêu súng tòi, ở bất cứ chuyện gì và bất kỳ đâu ông ta cũng tìm thấy rất những điều không ượng ý. Sự thất bại khiến mọi người hăng máu. Công tước Podhorexki và Chvilexki cũng tiến lại, họ nã đạn vào tấm bia đáng thương đến nỗi xơ gỗ bắn tung tóe, nhưng hình con át màu đỏ vẫn nguyên vẹn không chút suy suyển.

Cuối cùng, đến lượt tiểu thư Rita cầm lấy súng giương lên ngắm, nhưng Trestka đã thì thào đầy bỉ bác:

- Tiểu thư đang nhắm súng vào một mục tiêu không thể hạ nổi đấy. Tôi khuyên tiểu thư nên thôi đi thì hơn.

Cô gái ngoảnh lại, ngạc nhiên.

- Sao vậy? Ông định nói gì thế?...

- Tôi muốn nói rằng con át màu đỏ này cũng khó chinh phục như chính chủ nhân của nó, - Trestka đáp trong một cơn thành thật bột phát.

- Kìa ông! Xin ông chấm dứt hộ cái trò ví von của ông. Tôi ngán lắm rồi!

- Tôi nói thế chưa rõ.sao?...

- Quá mức!

Cô đưa mắt nhìn chung quanh và trao súng cho Xtefchia, thốt lên với một nụ cười mai mỉa:

- Xin mời tiểu thư thử nhằm vào mục tiêu không sao hạ nổi kia một lần xem sao.

Đúng lúc ấy Valdemar tiến lại gần.

- Tiểu thư biết bắn không? - chàng hỏi.

- Tôi biết.

- Thú vị thật!

Đã nghe mấy lời ngán ngủi trao đổi giữa tiểu thư Rita và Trestka, Xtefchia thản nhiên cầm súng, bước lui thêm vài bước, nhằm vào chính giữa tấm bia màu xanh trong hàng bia.

- Không phải thế! Tiểu thư nhằm hướng khác mất rồi! Trestka kêu lên.

- Tôi nhắm tấm bia xanh.

Tiếng súng vang lên. Xtefchia rùng mình, ngẩng đầu, chăm chú quan sát qua làn khói, rồi kêu lên:

- Thế nào, ông Trestka, trúng chứ?...

- *Parfaitement!*^[36] Trúng giữa hồng tâm. Có điều cái vòng tròn lớn chứ không phải con át màu đỏ?

- Tôi không muốn, - nàng đáp gọn.

- Tiểu thư sợ bị hại đến thanh danh sao? - Rita hỏi với ngụ ý lộ liễu.

Xtefchia đỏ mặt:

- Tôi không muốn liêu.

Valdemar kín đáo theo dõi hai người. Chàng hiểu hết.

- Bây giờ đến lượt tôi, *va banque*^[37] - tiểu thư Rita thốt lên.

Tiếng súng nữa vang lên.

- Chắc trúng rồi! - nàng thốt lên.

Trestka chăm chú kiểm tra, tấm bia.

- Không trúng tý nào! Tôi đã bảo đó không phải là mục tiêu dành cho tiểu thư kia mà. Phải biết nghe ý kiến người khác chứ.

Cô gái trẻ mím chặt môi.

- Vậy thì đến lượt tiểu thư Xtefchia lần nữa! Phải lần nữa!

- Tôi xin thay thế cho tiểu thư! - Valdemar đỡ lời.

Trước khi có ai kịp phản đối, chàng đã đỡ lấy khẩu súng, nhắm đích và bắn liền. Tấm bảng rung lên, nứt làm đôi và đổ sập xuống cỏ với hình con át bị xuyên thủng.

Valdemar ngoảnh nhìn Xtefchia với vẻ hoàn toàn thản nhiên dường như không hề hiểu họ vừa nói điều gì.

- Tôi đã bắn nhân danh tiểu thư, - chàng nói, khẽ nghiêng đầu.

Xtefchia lắc đầu.

- Tôi không muốn là đối thủ đấu tay đôi với ông. Ông bắn giỏi như Nemrôt^[38] vậy!

- Tôi thì trái lại! - Trestka. - Nếu chán đời, tôi sẽ thách thức ông. Chỉ ít cũng chỉ cần một lần *pắng*, và thế là được sang thế giới bên kia.

- Tốt nhất ông nên bám chặt lấy thế giới bên này chắc chắn hơn!
- Valdemar phá lên cười.

Không nói một lời nào, tiểu thư Rita bỏ vào rừng.

Đến giờ ăn trưa mọi người không muốn quay về lâu đài. Đại công tử lại khiến họ bất ngờ lần nữa. Giữa lúc mọi người đang bước về phía bờ sông, bởi Trestka đề nghị bắt cá, chợt có tiếng kèn đồng

thánh thót và đồng dục vang lên.

Mọi người ngạc nhiên dừng bước.

- Có chuyện gì thế? Tín hiệu gì vậy?

- Đó là kèn hiệu mời dùng bữa trưa đây! - Valdemar giải thích. - Xin mời quý vị!

Rồi chàng chìa tay mời công tước tiểu thư Podhorexka khoác.

Giữa những tán sồi xòe bóng mát, trên trắng trắng, mọi người trông thấy một bàn tiệc đã bày sẵn. Chung quanh là những chiếc cột cao trang trí bằng những vòng lá sồi là những lá cờ mang gia huy và sắc màu của dòng họ Mikhôrôvxki, cũng có những dây cờ và vòng lá sồi được treo giăng ngang trắng trắng, tạo thành một mái che trên bàn tiệc. Những đồ vải trải bàn và khăn ăn đều dệt nổi hình gia huy, giấy lau tay in hình những cảnh đi săn. Các thứ đồ dùng bằng bạc, bằng pha lê, bằng sứ đều có hình mô tả nghề săn bắn. Những chiếc ghế sừng nai. Những giỏ đựng trái cây trên bàn cũng được đặt trên ghế sừng hươu. Qua vòm lá và chiếc lọng đan bằng những vòng lá sồi, vàng dương dải những bóng nắng sinh động xuống bàn tiệc giàu có, khiến nó thêm phần tuyệt diệu. Thay cho đám hầu phòng là một hàng những người thợ săn thú phục dịch bàn ăn, họ mặc đồng phục rất đẹp, mang theo súng lục và dao săn. Chỉ huy họ là viên tránh bọc của lâu đài. Giữa đám cây cối thấp thoáng một mái lều vải cho gia nhân và đầu bếp.

- Ngài sẽ được thấy một điều tương tự như những cuộc săn lùng danh xứ Guenbôvitre ngày xưa, - công tước Podhorexki bảo nam tước. - Đại công tử có nhiều tòa lâm trang hết sức tuyệt vời, và những khu rừng đầy muông thú. Xin nói ông biết, muông thú phải kể đến hàng ngàn con.

Bữa trưa kéo dài khá lâu. Sáng kiến của Valdemar thật tuyệt vời, mọi người đều vui vẻ. Không chỉ riêng đám thanh niên, mà cả phu nhân Idalia và bá tước phu nhân Chvilexka cũng cởi bỏ chiếc khung trang trọng, họ vui vẻ và tự nhiên hơn thường lệ. Valdemar hướng mọi người vào những câu chuyện vui vẻ, Trestka vẫn là người kêu to hơn cả. Người ta nâng cốc, và những khi ấy những người gác

rừng đồng thanh nổi hiệu kèn hào hứng. Trong khoảng nghỉ giữa các lần nâng cốc, dàn nhạc chơi không nghỉ, và cả khu rừng náo nức tiếng ồn ào, mang những âm hưởng vang vọng của cuộc vui đến tận những làn sóng đang vàng rực trong nắng mặt trời.

Ban đầu Xtefchia vẫn cảm thấy gò bó cứng nhắc. Những thực tập sinh của Valdemar lại gợi cho nàng nhớ đến Prônnhixki và những chuyện khó chịu vừa qua. Nhưng Vilus Seliga đã đưa nàng vào bàn ăn và nhanh chóng xua tan những hồi ức không vui. Hơn nữa bản thân các thực tập sinh không có nét gì gợi nhớ đến Prônnhixki, tuy vẻ đẹp của họ kém rực rỡ hơn, nhưng cách cư xử cổ điển hơn và hoàn toàn thích hợp với mọi người nơi đây. Xtefchia thích thú khi nhận thấy Valdemar hoàn toàn vui vẻ và đối xử rất thoải mái với họ, cũng như với Vilus và Trestka, không hề có gì phân biệt, điều đó cũng khiến họ cư xử với đại công tử vẻ kính trọng, nhưng không có chút gì luồn lụy. Mỗi quan hệ gần như bằng hữu như thế giữa bề trên và cấp dưới khẳng định những quan điểm của Valdemar rất xa lạ với những quan niệm của giới quý tộc của chàng. Xtefchia còn nhận thấy một điều khác khiến nàng ngạc nhiên và tức giận. Nàng thấy rằng nàng đã trở thành đối tượng của những lời xì xào khe khẽ của đám gia nhân. Từ viên chưởng bộc đến người trưởng phòng săn, mọi người đều nhìn nàng vẻ thăm dò và kính trọng, phục dịch nàng đầy vẻ sẵn đón, và những khi Valdemar nâng cốc chúc sức khỏe nàng thì những hồi kèn đồng như vang vọng lên, với nhiều nỗ lực cố gắng hơn. Các thực tập sinh nhìn nàng như những người có giáo dục, không đùng đột, nhưng cũng tò mò, ánh mắt chuyển từ nàng sang đại công tử. Điều đó khiến Xtefchia đâm lo, nàng bắt đầu mất tự nhiên.

Lời giải thích đến rất nhanh.

Valdemar cầm chai rượu nho bước lại gần nàng. Nàng đẩy ly ra.

- Tôi xin cảm ơn.

Chàng cúi xuống thì thầm cùng nàng, môi nở nụ cười:

- Bây giờ tôi sẽ nâng cốc chúc tuổi trẻ và hạnh phúc, những điều đặc trưng cho tiểu thư. Còn cốc này nhất thiết phải cạn.

- Hay lắm, nhưng tôi không muốn làm vào sự đặc trưng của kẻ say, - nàng khô khan đáp.

- Tiểu thư rất biết cương lại điều đó, - chàng thốt lên và nhú trán bước đi.

Vilus ngồi cạnh nói cùng nàng với vẻ mặt thích thú:

- Tiểu thư có biết một số người ở Guenbôvitre này nghĩ tiểu thư là ai không?

- Là ai cơ? - nàng ngạc nhiên hỏi lại.

- Là bá tước tiểu thư Barxka, người được coi là hôn phu của đại công tử.

- Ra thế?!...

Xtefchia sửng người. Nàng chợt nhớ đến tước hiệu mà người chường bọc đã gọi nàng trong lâu đài. Chính điều nhằm lẫn đó đã giải thích thái độ của đám gia nhân...

Một cơn rùng mình nhẹ nhàng chạy suốt người nàng, lửa nóng như dồn hết lên đầu. Nàng thầm nhắc đi nhắc lại trong ý nghĩ: “Bá tước tiểu thư Barxka... hôn thê của đại công tử. Mình chưa bao giờ nghe nói đến cái tên ấy. Tiểu thư là người thế nào? Dung mạo ra sao?...”

- Sao ông lại nói “được coi là?” - nàng chợt hỏi to thành tiếng.

- Bởi đúng thế, - chàng sinh viên nhún vai đáp. - Người ta muốn đại công tử cưới tiểu thư Barxka, nhưng ông ấy không vội, mặc dù đó là một trong những đám đáng kể nhất nước. Vì tiểu thư mà người ta nghĩ là vị hôn thê tương lai ấy đang nóng lòng chờ đợi, nhưng tôi ngờ rằng sẽ chỉ hoài công, bởi đại công tử có vẻ không thích.

- Vì sao người ta làm tôi với nàng. Tôi có giống nàng không?

- Chưa ai ở Guenbôvitre được thấy mặt người ấy, cả tôi cũng thế, nhưng chắc hẳn gia nhân cũng đã được nghe loáng thoáng đôi điều về những dự kiến hôn nhân mà người ta định đối với đại công tử, và họ đoán tiểu thư chính là người được diễm phúc bởi họ mới thấy

mặt tiểu thư lần đầu và cũng vì...

Chàng ngân ngừ.

- Và vì sao? - Xtefchia đánh bạo giục.

Vilus nhìn chéo sang nàng.

- Không! Đơn giản một lẽ là họ linh cảm rằng tiểu thư sẽ là đại công nương tương lai đó thôi.

Xtefchia nhíu mày. Nàng hiểu rằng Vilus không nói hết những điều anh ta nghĩ - những điều anh ta nhận xét được trong cách đối xử của đại công tử dành cho nàng.

- Tôi buộc phải làm cho họ thất vọng thôi, - nàng nói.

XVIII

Sau cuộc tiếp khách ở Guenbôvitre, Valdemar đưa khách sang Xuôđkôvxe ngủ qua đêm. Sáng hôm sau, trong lòng chàng chợt dậy lên hàng ngàn câu hỏi và những điều nghi ngờ mà chàng không sao tự trả lời. Chàng từ biệt mọi người, trở về. Một cơn bão táp đang gào thét trong lòng, chàng không thể tha thứ cho mình cách đối xử với Xtefchia...

Vốn tế nhị, nàng đã không hề tỏ ra thỏa mãn hay bực bội, chỉ thoáng ngạc nhiên trước vẻ lạnh nhạt của chàng. Chính điều đó lại khiến chàng cảm động (rất không cần thiết như chàng nghĩ!) và làm cán cân nghiêng sang phía có lợi cho Xtefchia.

“Cô ta có lỗi gì để mà đối xử với cô ta như một ả đàn bà tồi tệ vậy?” - chàng cất vấn mình trên đường trở về Guenbôvitre.

Và nép vào một góc xe, chàng cay đắng tự chỉ trích mình.

Chàng nhớ lại buổi sáng hôm qua, chàng đã đi trên cùng một cỗ xe với nàng, ngồi trên cùng chiếc ghế đánh xe, chàng tưởng như còn vang trong tâm tưởng những lời nói, tiếng cười của nàng. Chàng vẫn như đang nhìn thấy nàng ở ngay trước mắt, chàng so sánh nàng hôm qua với nàng sáng nay và mỗi lúc thêm bực bội.

Thời tiết cũng khiến chàng sa lầy trong những ý nghĩ tối tăm. Buổi sáng trong lành hôm qua đã biến đâu mất. Không gian hôm nay xám xịt, những đám mây trĩu nặng cơn mưa treo trên trời. Những hạt nước ẩm ướt li ti rải xuống mặt đất. Thế gian như chìm trong một bầu không khí im lìm buồn thảm và đầy ưu tư.

Những hàng cây rì rào vui vẻ hôm qua, hôm nay đứng lặng im trầm mặc, những ruộng lúa vàng hôm qua rạng ngời náo nức thì nay cũng đứng im dưới vẻ xám nặng ẩm ướt của ngày. Thỉnh thoảng trên những cây dương cạnh đường chim chóc cất lên vài tiếng kêu nhưng rồi chúng cũng lặng yên khi nghe tiếng vó ngựa gõ móng

xuống con đường đất nện. Chiếc xe ngựa có bánh cao su lạng lẽ đi, nhưng Valdemar thấy cái cả với tiếng vó câu kia. Nhưng chàng vẫn còn đủ tỉnh táo để không nổi cái mắng người xà ích vì chuyện đó. Chàng trầm độc thoạt trong tâm tưởng:

- Hôm qua Xtefchia thật là thích hợp với tiết trời, trời đất cũng như hòa hợp với nàng, vậy mà ta làm vẫn bầu không khí ấy, bầu không khí yên tĩnh của Xtefchia... Liệu nàng còn có thể nghĩ điều gì khác về ta nữa chứ, nếu nàng không nghĩ ta say? Ta đã uống biết bao sâm banh! Ha! Còn chuyện trong phòng chân dung nữa?... Những đóa hồng cứ cho là do lòng tốt của chủ nhà dành cho khách đi, dầu đó chỉ là sự biện bạch quanh co... nhưng còn việc hôn tay và những lời ta nói - thì quả thật là rất không nên. Chuyện trên xe là tệ nhất... Với một cô gái như nàng cần hết sức thận trọng, nếu không sẽ bị mất mặt ngay. Đóa hoa trinh nữ! Nàng sẵn sàng nghĩ ta cũng có những bản năng theo kiểu Prônhihiki, có điều là theo một hướng khác mà thôi... Quý thật! Sao ta lại gây ra những chuyện vớ vẩn thế không biết!...

Valdemar không tài nào trấn an nổi.

Trở về trang Guenbôvitre, nổi cái kính mới tạm yên, sự chín chắn dần trở lại.

Chàng lang thang dạo bước khắp vườn, khắp khu vườn thú, nơi gia nhân đã dọn sạch những dấu vết của bữa tiệc hôm qua.

Khắp nơi đều gợi nhớ tới Xtefchia.

Đây là nơi chàng cùng nàng chơi tennis “Trong chiếc váy dài dạt lên nàng mới đẹp làm sao!” Đây là nơi chàng trò chuyện với nàng, trên lối nhỏ này chàng đã hái những đóa hồng mang tặng nàng, và trước đó chàng đã trông thấy nàng từ xa đang dụi khuôn mặt trắng trẻo vào những cánh hoa mịn như nhung, và chàng muốn được tự tay hái những cánh hoa ấy... Rồi tiếp đó là cuộc du ngoạn trên sông. Nàng đã khiến chàng giận khi trở ngay vào chiếc thuyền màu xanh và cùng Trestka chèo lái. Còn cuộc thi bắn trong vườn thú?... Hình con át bị chàng bắn trúng... Chàng bước về hướng đó và bực mình khi thấy tấm bia đã bị mang đi, chỉ còn trơ trọi chiếc cột đâm nước

mưa. Thoạt tiên Valdemar những muốn gọi ngay một người thợ săn thú để hỏi tại sao lại mang tấm bia đi khi chàng không ra lệnh, nhưng chàng chợt kìm lại. “Để lộn xộn như thế làm gì? Họ dọn đi như thế là phải”... Chàng ngồi rất lâu ở phòng chân dung. Ngả người trên chiếc trường kỉ, chàng ngắm mãi chân dung bà nội, thầm nghĩ: “Mình kể câu chuyện ấy cho nàng nghe làm gì vậy?... Trong đầu nàng sẽ chất chứa thêm lảng mạn, chẳng mang lại điều gì hay ho cả. Diễm tình, mơ mộng - tất cả đều là những điều huyễn tưởng! Chỉ có dự vọng là tồn tại! Là sự thật trong mơ hỗn tạp nhưng sự xuẩn ngốc được gọi là tình yêu. Ta chỉ tin vào dự vọng và chính nó đã đẩy ta đến với nàng, không có gì hơn cả! Còn chuyện nàng trong trắng như pha lê thì càng tốt chứ sao. Ai chẳng thích bộ lông thiên nga hơn lông quạ đen.

Chàng nhìn thấy trên sàn nhà có mấy cánh lá xanh và cánh hồng vàng rơi lại từ bó hoa của Xtefchia hôm qua. Chàng thèm thường nhặt chúng lên và bỗng nhiên nhớ lại cảnh tượng cô gái hoảng hốt trước tiếng kêu từ bên ngoài vọng vào và những muốn chạy trốn, còn chàng thì không buông. Lúc ấy, chàng đã cầm chặt tay nàng trong tay mình, kéo nàng lại sát mình. Nàng đã nhìn chàng đầy e ngại, nhưng bất giác cũng vẫn tuân phục, mắt nàng khép lại say sưa biết bao... Quả tình điều đó chỉ kéo dài trong một thoáng, nhưng mỗi thần tiên làm sao!...

Valdemar vò những cánh hoa trong lòng bàn tay.

- Dự vọng! Đó cũng chỉ là dự vọng! - chàng thốt lên với một nụ cười mai mỉa, bước về phía cửa ra vào. Đến ngưỡng cửa chàng dừng bước, nhìn những cánh hoa nhàu nát bị quăng xuống sàn nhà.

Viên trưởng phường săn giữ gìn trật tự ở vườn thú kỹ hơn chường bậc chăm lo trật tự trong lâu đài, nhưng rõ ràng ông cụ coi trọng các kỉ vật...

Rồi chàng nhún vai bước ra.

Suốt mấy ngày chàng không sao lấy lại được sự tĩnh tâm, chàng chỉ đi tới một kết luận duy nhất: nếu dự vọng là thứ cảm giác thống trị trong tình yêu, thì Xtefchia không phải là tín đồ của lý thuyết này.

Vậy chẳng lẽ trong nàng thức tỉnh một tình cảm gì khác chẳng? Một tình cảm gì đó nhiều phần tinh thần hơn?... Biết đâu chính... Prônnhixki đã lại lên tiếng, lại đánh thức những tình cảm đó.

Nhớ đến cái tên đó Valdemar nghiền chặt hai hàm răng, triệu chứng ấy khiến chàng đâm lo lắng. Chàng biết rằng Xtefchia không yêu Prônnhixki, nhưng chỉ nguyên việc gắn liền hai cái tên của họ đã khiến chàng khó chịu. Chàng linh cảm rằng chàng đã làm dậy lên trong lòng Xtefchia một tình cảm mạnh hơn mỗi thiện cảm thông thường, và chàng không hiểu tại sao chàng lại cảm thấy tự hào và đó là loại tự hào gì vậy?

Trong rất nhiều trường hợp tương tự trước đây trong đời, chàng chỉ cảm thấy khoái chí, nhưng tự hào và một cảm giác thỏa mãn nội tâm thì đây là lần đầu tiên chàng cảm nhận và lấy làm ngạc nhiên.

Tại sao cô gái ấy lại gây cho chàng những ấn tượng khác hẳn những ấn tượng đã có trước nay? Tại sao người con gái ấy cuốn hút chàng với một sức mạnh không sao cưỡng nổi, sao cô lại trở thành một con người mà chàng khao khát thế, gần như một người thân yêu?... Người con gái mà chỉ mấy tháng trước đây còn bị chàng thường xuyên hành hạ bằng những lời đùa cợt đầy châm chích, còn bị chàng khùng bố khiêu khích... Vì sao? Và vì cái gì?...

Nàng đã gây cho chàng ấn tượng ngay từ lần gặp đầu tiên, khi chàng trông thấy nàng cạnh cô ruột trong cỗ xe từ ga xe hỏa trở về. Nàng đã khiến chàng mẩn mộn ngay lập tức, chàng chuyển sang xe của họ và bắt đầu tìm hiểu nàng.

Nhưng cũng ngay lập tức chàng nhận ra rằng nàng biết điều đó, và điều đó làm nàng không vừa ý.

Chàng đâm ngạc nhiên.

Một tiểu thư trẻ đẹp lại không thích ánh mắt mê say hăm mộ của một người đàn ông trai trẻ - điều ấy đã khiến chàng kinh ngạc như một hiện tượng mới mẻ.

Cuộc đời đã khiến chàng quen với thứ gì khác hẳn. Phụ nữ dành cho chàng những tình cảm quá ư dễ dãi, mà đó là những phụ nữ

thuộc tầng lớp thượng lưu, các nữ đại quý tộc. Ấy vậy mà cô gái con nhà quý tộc nhỏ này, vừa xinh đẹp lại vừa trang nhã đến lạ lùng, lại đón nhận sự ngưỡng mộ của chàng với vẻ miễn cưỡng thậm chí với vẻ bị xúc phạm trong ánh mắt. Thực ra ánh mắt dành cho nàng vẫn hàm chứa bao ý mỉa mai và không tin theo cách mà chàng vẫn nhìn mọi cô gái mới quen chỉ vì cảm thấy ở họ có hàng ngàn những khuyết điểm to nhỏ thường gặp. Khi nhìn những cô gái mới quen, chàng đều thầm nghĩ: “Rồi ta sẽ không để ý đến cô nữa đâu!”

Xtefchia không gọi cho chàng một ý nghĩ tương tự như thế, ngược lại nàng chinh phục chàng ngay từ đầu, càng ngày lại càng khiến chàng quan tâm hơn. Và như bị dẫn dắt bởi một sự cấu kính không chút cơ sở, chàng trả thù nàng, cố tình cưỡng lại lòng mình. Nhưng rồi sau đó bắt đầu có điều gì thay đổi. Sau bữa trưa đáng nhớ nọ, khi Xtefchia rút tay ra khỏi tay chàng Valdemar thầm nghĩ: “Ta hành hạ cô ấy làm gì nhỉ?...”

Rất lâu chàng cố tình không lui tới trang Xuôđkôvxe, muốn quên nàng đi. Chàng muốn dứt hẳn khỏi đầu óc hình ảnh khuôn mặt thanh tú phảng phất nét buồn của nàng. Chính chàng đã là nguyên do tạo nên nét buồn ấy, chàng không để cho cô gái tinh tế và trang nhã kia được yên thân, chàng đã hành hạ nàng, dường như chính việc nàng khiến chàng yêu thích đã làm chàng phát bẳn. Nhưng chỉ sau một tuần, chàng đã lại cảm thấy khao khát được thấy mặt nàng. Chàng đã đến Xuôđkôvxe cùng với một lô khách khứa, và lần ấy thói quen đã chiến thắng. Đi ngang qua cửa sổ phòng nàng chàng ném vào một ánh mắt tinh nghịch và chợt bắt gặp khuôn mặt tò mò của nàng nhìn ra, nhưng gặp ánh mắt chàng nàng bỗng nhiên lùi lại, như thể kinh hoàng đến tái mặt. Trong lòng chàng chợt rung lên một nỗi gì như thương cảm: “Nàng e sợ ta...”. Rồi sau đó chàng bắt gặp nàng giữa lúc đang hết sức vui vẻ. Nàng nhảy với Luxia, đầy sức sống, đầy thoải mái, nụ cười nàng mới xinh đẹp làm sao!... Vậy ra chỉ trước mặt chàng nàng mới phải giấu giếm niềm vui.

Và thế là chàng thay đổi.

Kể từ đó chàng không bỏ qua một cơ hội nào để làm cho nàng được dễ chịu, điều mà trong những điều kiện của chàng cũng khá

dễ dàng. Chàng thích thú nhận thấy Xtefchia cũng bắt đầu cởi mở hơn. Nàng vui vẻ ra, nàng thích trò chuyện cùng chàng, không tránh mặt chàng như hồi trước, và khi có chàng bên cạnh nàng không cảm thấy mất tự do nữa. Valdemar nhận thấy những thay đổi ấy và chàng mừng thầm. Nhưng từ một lúc nào đó chàng bỗng lại đâm lo ngại. “Ta hay nghĩ đến nàng quá mất rồi!” Việc nàng đến thăm Gucnbôvitre đã làm đầy tràn cốc nước. Valdemar hiểu ra rằng chàng đã đi quá xa. Chàng không thể lùi lại bởi đạo đức của chàng không cho phép chàng làm thế. nhưng tiến lên nữa thì chàng chưa muốn. Cách xử sự tế nhị của Xtefchia khiến chàng khâm phục bao nhiêu, chàng lại bực mình với mình bấy nhiêu.

Nàng đã tin chắc là chàng say rượu và nàng muốn tỏ ra thông cảm. Điều đó khiến chàng hết sức cău kính.

Chàng sống trong tâm trạng ấy suốt mấy hôm liền, không sang thăm Xuôđkôvxe. Song, dầu rất muốn, nhưng hình ảnh Xtefchia không rời khỏi tâm tư chàng.

XIX

Ngày đầu thu, tiết trời thật đẹp dát vàng cả thế gian. Năng rải trên đồng, vòm trời trong xanh nhưng đã nhạt nhạt hơn. Hắc mạch ngả vàng, thân nghiêng vào nhau thành từng lớp. Không khí bảng lảng chút hương thu vừa chớm. Những con chim cun cút, những con đa đa ở ruộng lúa im tiếng, chỉ có lũ châu chấu càn cạch trong cỏ và trong những thửa ruộng để không.

Bộ tứ mã màu huyền của Xuôđkôvxe lao nhanh qua đồng, kéo theo cỗ xe *lando* xinh xắn với những bóng phụ nữ trang phục đẹp để ngồi bên trong. Phu nhân Elzonovska, Xtefchia và Luxia đến nhà thờ.

Những đám người đi lễ ngày chúa nhật rảo bước bên lề đường trong những bộ quần áo nhiều màu sắc sỡ, vui tươi vì vụ mùa đã kết thúc tốt đẹp, họ ồn ào trò chuyện. Phu nhân Iđalia cũng rạng rỡ ra trong ngày đẹp trời này. Bà trò chuyện vui vẻ với Xtefchia ngồi bên, luôn đưa mắt ngắm nàng với vẻ hài lòng ra mặt. Xtefchia nom thật xinh đẹp. Chiếc áo lụa màu ghi với những nếp gấp nhẹ nhàng ôm lấy người nàng, khiến làn da trắng ngần của nàng thêm vẻ trắng trong. Nàng cũng trò chuyện sôi nổi, mắt long lanh, song phảng phất trong mắt nỗi nhớ nhung, vẻ mặt nàng mang dáng nét mới trước đây chưa hề có. Đôi khi hàng lông mày rậm chột chau lại như vấp phải một ý nghĩ khó chịu nào đó mà nàng không sao xua nổi. Và chính nỗi bất yên này đã khiến cho mặt nàng có thêm vẻ hấp dẫn mới mẻ, hòa trộn với vẻ sôi nổi vui vẻ thành một tổng thể riêng biệt và xinh đẹp vô ngần.

Trong nhà thờ đã tụ họp khá đông trí thức quanh vùng, nhiều người trong số họ thuộc giới thượng lưu quý tộc có quan hệ gần gũi với Xuôđkôvxe. Sau khi chào hỏi phu nhân Iđalia và Luxia, mọi người đều nhìn hai mẹ con với vẻ kính trọng dành cho dòng dõi quý tộc lâu đời và địa vị xã hội cao sang của gia đình bà. Thậm chí, cũng

có người còn bị chinh phục bởi cỗ xe tứ mã tuyệt đẹp và những chiếc mũ tước công trên tấm da che mắt ngựa, nhất là họ nghĩ rằng các vị tiểu thư và phu nhân cao sang này được sống trong cả một lâu đài.

Còn các cô con gái và chàng trai nhìn Xtefchia thì thầm điều nhận xét. Cánh đàn ông ngắm nghía vẻ đẹp của nàng, ai cũng thầm thừa nhận nàng quả thật xinh đẹp, trang nhã và rất cao sang. Các cô gái bắt đầu thầm thì bình phẩm nàng. Một chàng trai thốt ra: “Một thiếu nữ ngon lành!”. Và hình dung từ ấy được đàn ông tán thưởng. Họ biết Xtefchia là con gái của một công dân giàu có bên vương quốc. Chính chàng Vilus Seliga - người trong dịp nghỉ hè lang thang khắp vùng - đã giải thích cho họ. Qua những lời chàng sinh viên họ đoán được là chàng ta phải lòng cô tiểu thư Ruđexka, vì thế họ càng tò mò háo hức theo dõi nàng. Ngay trước khi bắt đầu hành lễ, trước phòng áo chợt nhận nhạo, rồi Valdemar bước vào.

Sự nhận nhạo càng tăng. Những ánh mắt rời xa Xtefchia quay sang đại công tử. Chàng là vị khách hiếm hoi của nhà thờ này. Trông thấy chàng, phu nhân Idalia nhướn mày ngạc nhiên. Xtefchia chợt đỏ bừng cả mặt. Việc gặp mặt chàng đột nhiên khiến lòng nàng xôn xao xáo động. Kể từ buổi sáng hôm ấy, khi chàng tỏ ra lạnh lùng với nàng, nàng chưa hề gặp lại chàng lần nào. Đã một tháng trời trôi qua mà chàng không đến. Bây giờ chàng đột nhiên xuất hiện tại nhà thờ, nơi chàng gần như chưa bao giờ lui tới. Hay chàng linh cảm nàng sẽ có mặt ở đây?

Valdemar đến bên ghế cầu nguyện, chào hỏi họ và chiếm chỗ ngồi cạnh Xtefchia, người ngồi ngoài cùng.

Phu nhân Idalia ngửa đầu ra phía sau, thì thầm nói:

- Valdý, anh đi từ Guenbôvitre à?
- Không ạ, cháu có ghé qua Xuôđkôvxe, - chàng trả lời.
- *Tiens!* Thế ra anh biết chúng tôi đến đây?
- Cháu biết.
- Anh làm thế là hay lắm, Valdý! - Luxia thầm xen ngang.

Valdemar ưỡn thẳng người lên và đến tận lúc này chàng mới nhận thấy những hàng ghế đối diện đã đầy người. Đáp lại những cái chào của mọi người, chàng cúi đầu xuống hồi lâu. Chàng không hề nói gì với Xtefchia, chỉ đôi lần đưa mắt nhìn ngang ngắm dáng hình xinh đẹp đang cúi xuống cuốn sách kinh và những màu sắc sinh động trên mặt nàng. Nàng biết chính chàng đã làm dậy lên sắc hồng đó, chàng nhận thấy ngay ấn tượng của nàng khi bước chân vào nhà thờ. Chàng thấy hài lòng và hứng khởi, cùng với một nỗi an tâm thư thái đến lạ lùng - đang có nàng bên cạnh. Chàng say sưa theo dõi mỗi cử động, mỗi hơi thở của nàng, chàng không cần nhìn mà cũng biết nàng ăn mặc ra sao.

Mọi thứ ở nàng đều khiến chàng thích thú, mọi thứ đều hấp dẫn chàng. Sau một thời gian dài không gặp mặt, chàng thấy nàng xinh đẹp hơn, càng đáng khao khát hơn. Chàng cũng bắt đầu tự phân tích theo thói quen, nhưng chẳng mấy chốc chàng nhận ra rằng đối với cách ấy chẳng giúp được gì, vì thế mà chàng phó mặc cho tình cảm.

Còn Xtefchia, tận lúc này nàng mới chợt cảm thấy rằng dẫu có cố gắng bao nhiêu, nàng cũng không tài nào quên nỗi người con trai ấy, và nỗi nhớ mơ hồ không sao hiểu nổi kia chính là nỗi nhớ nhung chàng.

Ý nghĩ ấy khiến nàng cảm thấy đau, đồng thời với một niềm lạc thú mà nàng chưa từng biết.

Những lời cầu nguyện trộn lẫn với những ý nghĩ, nàng không cảm nhận được điều gì khác hơn là chàng đang ngồi bên cạnh, và sau một tháng cách xa bấy giờ họ lại được ngồi cùng nhau, gần gũi đến thế. Nàng thận trọng liếc sang bàn tay chàng đang tì vào mặt bàn lưng ghế trước. Nàng thấy cổ ống tay áo bành tô và đường mép của tay áo sơ mi. Khi chàng đặt tiền hiến lên đĩa, chiếc nhẫn kim cương trên ngón tay chàng lóe sáng. Thế là Xtefchia phải vận hết trí nhớ để nhớ lại rằng nàng đã bao lần nhìn thấy chiếc nhẫn kim cương ấy trên tay chàng. Chứ lúc này nàng cứ đinh ninh rằng đó là chiếc nhẫn đính hôn. Nàng nghe người ta bàn tán, rằng bá tước tiểu thư Barxka đã từ chối lời cầu hôn của Lignhixki, rồi sau đó nghe tin Valdemar rời

khỏi Guenbôvitre. Ở Xuôđkôvxe người ta gắn chuyến đi ấy với bá tước tiểu thư. Phu nhân Iđalia khẳng định lần này sẽ là lễ đính hôn. Cụ Machây không tin hẳn, nhưng cụ cũng không phản bác cương quyết. Chỉ mỗi mình tiểu thư Rita là cười giễu những chuyện đoán mò của Xuôđkôvxe, còn Trestka thì chứng minh hùng hồn “mối nguy đại công tử” không hề đe dọa đến tiểu thư Barxka. Hai người này tin chắc vào điều họ nghĩ.

Khi linh mục rời khỏi bàn thờ, phu nhân Iđalia đứng lên đầu tiên...

Ngay khi xe vừa lăn bánh, phu nhân Iđalia đã sốt ruột hỏi ngay:

- Valdý, anh ở Ogielxk chơi tại nhà gia đình bá tước Barxki có được lâu không?

- Cháu có đến đó ngày nào đâu ạ!

Phu nhân Iđalia tròn mắt. Một nỗi ngạc nhiên đến thẳng thốt hiện rõ trên khuôn mặt bà.

- *Voyons!* Anh không tới nhà Barxki à? Thế anh đi những đâu lâu vậy?

- Vì đâu mà mọi người cho là thế nào? Cháu đến Ogielsk?... Cháu ở ban tổ chức triển lãm đấy chứ, cũng vì việc ấy, cháu tới V., ngoài ra lại còn phải lo chỗ chăm mấy con ngựa mà cháu dắt theo tới đó.

- Thế anh chưa biết chuyện xảy ra ở nhà bá tước Barxki?

Valdemar mỉm cười thú vị.

- Trái lại, cháu biết tận tường từ đầu chí cuối.

- Cuối là thế nào?

- Cô muốn nói đến việc bá tước tiểu thư từ chối Linghixki chứ gì? Cháu biết rõ điều ấy từ buổi đầu những cố gắng của công tước cho đến chuyện cái sọt người ta mang ra để tặng ông ta^[39].

- Thế anh nghĩ sao?

Chẳng nghĩ gì cả. Cháu cầu chúc bá tước tiểu thư Melanhia đạt được một thắng lợi mới và có được vị hôn phu.

- Ai sẽ là hôn phu?

- Ô! Cháu làm sao nhìn xa thế được! Có cả hàng chiến đoàn đứng vào vạch xuất phát, nhưng ai chiếm được cây cọ vàng... thì chắc ngay cả bá tước tiểu thư cũng chẳng biết trước được, nói gì đến cháu, - chàng làm ra vẻ ngạc nhiên một cách ngộ nghĩnh.

Phu nhân Idalia buột ra:

- Anh cũng biết rõ mười mười cũng như cô ấy và tất cả chúng tôi ai là kẻ sẽ được nhận cành cọ vàng ấy,

- Rất tiếc! Cháu không nghĩ ra đấy!

- Ôi, Valdý! Anh chọc tức cô đấy hẳn. *Voilà que tu eidicule!*^[40]. Việc nhận hay không cây cọ ấy chỉ tùy thuộc vào anh mà thôi.

- Nhưng cháu sẽ không cầu hôn cô ấy, - chàng nói dần giọng, đã hơi cau.

- Vì sao?

- Xin lỗi cô, nhưng đó hoàn toàn là việc riêng của cháu.

Vấn đề thế là rõ. Phu nhân Idalia âm thầm như bóng đêm.

Chợt Luxia kêu lên:

- Em thích thế lắm. Em không tài nào chịu nổi cái cô ả Melanhia Barxka ấy.

- *Lucie soyez tranquille!*^[41] - bà mẹ đẻ.

Hôm nay, cô bé Luxia đáng thương quả là không gặp may.

Valdemar nói sang chuyện khác. Chàng kể về cuộc triển lãm sắp khai mạc, bài chẳng kém chi các triển lãm ngoại quốc, chàng đưa ra những nhận xét rất chính xác và tinh tế. Chàng không bắt buộc Xtefchia, mà khéo lôi cuốn nàng vào câu chuyện, khiến cuối cùng chỉ có hai người nói với nhau mà thôi. Luxia ngồi phụng phịu, còn phu nhân Idalia thì u ám. Cứ thế, xe về đến Xuôđkôvxê.

Phu nhân Idalia bước thẳng vào chỗ cụ Machây đang ngồi trong phòng làm việc, cúi kính hỏi:

- Cha đã nói chuyện với Valdemar chưa? Cha biết mọi chuyện chưa?

Cụ già nhìn bà ngạc nhiên.

- Cha mới gặp nó một thoáng, nghe nói các con đến nhà thờ nó liền đi ngay, thậm chí không buồn thay ngựa nữa.

- Thế cha chưa hề biết chuyện gì cả?...

- Có chuyện gì xảy ra thế? Lạy Chúa, con nói ngay xem nào!...

- Ôi, xin cha chớ lo lắng quá! Tệ thì tệ thật, nhưng chẳng có gì đe dọa cái thằng... Cái thằng nhóc ấy đâu. Xin cha cứ tưởng tượng mà xem, nó hoàn toàn không đến Ogielsk ngày nào, mà lại còn trắng trợn bảo với con là nó chẳng hề nghĩ đến bá tước tiểu thư nữa chứ! *Nesl pas fou?*^[42]

Cụ Machây phì cười.

- Kìa, Idalia, cha không hiểu nổi sự cáu giận của con đấy. Cha đã biết từ lâu Barxka không phải dành cho nó. Cha bảo con thế rồi kia mà.

- Nhưng tại sao mới được chứ? Tìm đâu ra một đám thích hợp hơn thế? Có danh giá, có của cải...

- Xin lỗi con! Nhưng Valdemar có thể cho phép mình chọn vợ không cần quan tâm đến của cải và môn đăng hộ đối, còn nếu nói về chuyện danh giá, thì trong nước chúng ta còn khối đám danh giá hơn!...

- Nhưng nó có thể chê Mêlanhia điều gì? Một tiểu thư xinh đẹp như thế, được đào tạo ở ngoại quốc, *line fille trè gentille*.^[43]...

- Có lẽ nó có cách nhìn khác, vả lại, cũng có thể nó thừa nhận cô ta có tất cả những ưu điểm đó, nhưng... không phải loại người nó thích.

- Xin cha hãy khuyên bảo nó với.

Cụ Machây ngả người ra ghế.

- Ô không! Đừng đòi hỏi cha điều đó, đừng chờ đợi ở cha điều đó! Cha và mẹ con đã phải chịu bất hạnh vì những lời khuyên bảo đó rồi. Cha không thể lặp lại chuyện ấy được!

- Phóng đại! *Lamajest e' de la bagatelle!*^[44] - phu nhân Iđalia tru tréo. - Thật là chuyện quá đáng! Melanhia đã từ chối những đám cầu hôn danh giá nhất vì nó, thế mà nó lại còn chê ỏng chê eo. Rồi nó sẽ phải hối hận đau đớn cho coi khi mà người ta lẳng tay trên, cũng chẳng lâu đâu, cô ta là một thiếu nữ giàu tự trọng!

Nam tước phu nhân bước ra khỏi phòng.

Cụ Machây nhìn theo con gái, khẽ thì thào:

- Phóng đại ư, chuyện ta và Gabriela không có hạnh phúc; phóng đại ư, việc giết chết hay cấm đoán tình yêu; phóng đại ư, việc con người phải tự mình tìm đường đến với hạnh phúc nếu muốn có một tuổi già nhẹ nhõm? Tất cả đều là chuyện phóng đại! Vậy thì chân lý đáng buồn là ở đâu?...

Cụ già gục đầu xuống ngực.

Hôm sau, cụ Machây tỉnh dậy trong một tâm trạng khác lạ. Cụ trầm ngâm suy nghĩ. Valdemar ngày càng khiến cụ phải để tâm. Một tháng trời vừa qua đã làm chàng trở nên biến đổi trông thấy. Phu nhân Idalia đã giải thích với cha rằng nguyên nhân của sự thay đổi đó là bá tước tiểu thư Melanhia, rằng tuy Valdemar vẫn đùa cợt như thường nhưng rõ ràng chàng đã phải lòng tiểu thư Barxka.

Cụ Machây không tin. Chỉ mỗi mình cụ nhận thấy Valdemar đang đấu tranh tư tưởng, cụ thấy rõ sắp có một giờ phút quyết định xảy đến với chàng và phải để cho chàng được hoàn toàn tự do, không làm điều gì khiến chàng bị kích động. Cụ hiểu rằng có những con người thường hay cởi mở nhưng đến một đoạn đời nào đó lại trở nên kín đáo, không muốn cho bất kì ai xé bỏ lớp vỏ che bên ngoài, nếu bị kích động họ có thể làm những điều ngược hẳn với bản tính của mình, có thể bóp chết cái mầm vừa mới phôi thai và phá vỡ niềm hạnh phúc của chính họ. Riêng trong trường hợp này, cụ Machây hết sức lo ngại, bởi cụ hiểu rất rõ đứa cháu trai cùng tính cách sôi động của chàng. Với sự thấu suốt của những người già cụ linh cảm thấy một điều gì đó, cái điều khiến cụ kinh sợ. Trong khoảng thời gian khá dài khi vắng mặt Valdemar, những nỗi lo lắng trước kia phôi pha đi, bây giờ quay trở lại càng trở nên đáng sợ hơn.

Sau cuộc trò chuyện rất tế nhị với Valdemar, cụ Machây đứng trước một nỗi ngờ vực mà cụ cố tình cưỡng chống; đứa cháu nội thân yêu đã khiến lòng cụ cảm thấy nặng nề quá đỗi, có những lời nào đó chưa thốt ra được cứ mấp máy nơi môi họ, nhưng họ chưa thể và cũng chưa muốn nói. Valdemar ra đi trước khi trời sập tối, không hứa sẽ mau trở lại. Điều đó khiến cụ Machây đau xót, nhưng cụ không giữ chàng lại. Thậm chí cụ cũng không nhắc chàng hôm sau là ngày lễ tên thánh của Xtefchia, mặc dù nếu là một tháng trước đây thì cụ sẽ nhắc.

Lần đầu tiên việc đưa cháu ra đi khiến lòng cụ như nhẹ đi, nhưng suốt đêm cụ không chợp mắt, sáng hôm sau cụ tỉnh dậy trong trạng thái tinh thần bán loạn, đau đầu ghê gớm. Đến mười giờ cụ sai gia nhân mời Xtefchia đến Xuôđkôvxe gặp.

Nàng đến, vẻ mặt buồn bã, với đôi mắt vừa mới khóc, chiếc váy áo trắng phảng phiu khiến nàng như nhợt nhạt hơn thường lệ, riêng môi như đỏ hơn, và đôi mắt như lóe sáng không tự nhiên sau màn lệ. Nàng chân thành hôn tay cụ Machây. Cụ già xúc động, ôm lấy đầu nàng kéo nàng ngồi đối diện với mình.

- Sao cháu lại khóc, hờ con ta? - cụ vừa hỏi vừa cầm lấy tay cô gái.

Xtefchia cắn môi, mi mắt nàng chớp chớp liên hồi, bởi những giọt lệ mới lại chực trào ra.

- Sao cháu khóc?

- Cháu buồn quá... Ngày hôm nay... bao giờ... Cháu cũng được quay quần trong gia đình, - nàng khẽ đáp.

- Chỉ có lý do ấy thôi sao?

Nàng đưa mắt nhìn cụ rất nhanh.

- Chỉ có vậy thôi ạ... không còn gì nữa! - nàng mau mắn thốt lên.

Cụ Machây ngồi lùi ra, buông tay nàng, ngả người ra ghế. Tiếng kêu “không còn gì nữa” đã để lộ nỗi niềm của nàng trong ánh mắt của cụ già đang ngờ vực. Cụ cảm thấy ngoài nỗi nhớ nhà. Còn có một điều tâm sự gì nữa mà cụ không muốn gọi tên ra. Cụ chăm chăm nhìn nàng rồi thì thầm với chính mình:

- Xtenhia.. lại một nàng Xtenhia nữa...

- Ai cơ ạ? - cô gái đột ngột hỏi.

Cụ Machây lắc đầu.

- Cháu không biết nàng đâu, con ta ạ. Ngày trước, lâu lắm rồi, đã từng có một nàng Xtenhia, giống như cháu, nhưng... Chuyện ấy xưa lắm rồi...

Xtefchia chợt nhớ lại câu chuyện của Valdemar kể cho nàng nghe trong phòng treo chân dung ở Guenbôvitre. Nỗi thương xót bóp chặt tim nàng, nàng cúi mặt.

Cụ Machây cầm chiếc hộp nhỏ bọc da trên bàn con mở ra, và lấy từ giữa lớp nhung trắng ra một bức ảnh nhỏ, có dạng một lập lắc lớn, viền sơn trang nhã trên nền vàng.

Bức ảnh là hình một thanh niên mặc quân phục khinh kỵ Ba Lan, mang ngôi sao trên ngực và huân chương quận công. Cụ Machây đưa bức ảnh cho Xtefchia, xúc động nói:

- Đây là hình ảnh ông vào thời kỳ hạnh phúc nhất của cuộc đời... Ông đang yêu một người cũng tên là Xtenhia như cháu, ông đã tưởng rằng nàng và toàn bộ thế gian đều thuộc về ông!... Ha! Tuổi trẻ đi qua!... Nhưng... Cháu làm sao vậy hả cháu?...

Nhìn bức chân dung Xtefchia chợt rùng mình.

- Cháu đã nhìn thấy bức hình này ở đâu đó... Cháu đã từng biết bức hình này!

Cụ già chăm chú ngó nàng.

- Cháu đã thấy được bức hình này rồi? Ở đâu? Bằng cách nào mới được? Có nhẽ cháu nhầm đấy, con ạ! Mà cũng có thể... Idalia đưa cho cháu xem cũng nên?

- Không, không... nhưng chắc chắn cháu đã từng trông thấy.

- Có thể cháu đã gặp bức ảnh này của ông trong một tạp chí rất cổ? Có thể lắm! Thời xưa ông là một người được người ta hay để ý mà.

Xtefchia lắc đầu nghi ngờ.

- Cũng có thể, - sau cùng nàng nói không mấy chắc chắn.

Cụ Machây đưa cho nàng bức hình.

- Ông chuẩn bị bức hình này để tặng cháu nhân ngày lễ thánh. Ông nghĩ rằng cháu sẽ vui với hình xưa của một kẻ rất yêu thương cháu.

Xtefchia cúi đầu chân thành sang phía ông.

- Cảm ơn ông lắm. Đây sẽ là một kỉ vật lớn lao với cháu. Không rõ cháu có xứng đáng với kỉ vật này không? Đây là một thánh tích gia đình kia mà.

- Ông có vài tấm hình thế này, ông đã tặng cho người nhà, chỉ giữ cho mình một bản. Bản cuối cùng này ông tặng cho cháu đây... Cháu giống nàng lắm, nàng Xtenhia của ông. Sẽ có lúc ông cho cháu xem hình của nàng... ông chỉ có một bức thôi, và đó quả là thánh tích thiêng liêng của ông.

Cụ già xúc động ghì chặt mái đầu Xtefchia và nói bằng giọng hiền từ kỳ lạ:

- Con ta, hãy chơi cho vui vẻ nhé! Hôm nay là ngày lễ của cháu, chớ có khóc, hãy vui lên. Bởi cháu còn trẻ lắm.

Quay về phòng mình, Xtefchia ngắm mãi bức hình nhỏ bé ấy với một cảm giác khó diễn tả thành lời. Khuôn mặt gợi nhớ đến Valdemar, chỉ trang phục và kiểu tóc là thay đổi, còn lại y nguyên những đường nét ấy.

Xtefchia cố gắng nhớ lại nàng đã trông thấy tấm hình này bao giờ và ở đâu. Ký ức mờ mịt không hiểu sao cứ bướng bỉnh quay trở về với thời thơ ấu của nàng, những năm đầu bé bỏng.

Nàng chăm chú ngắm bức hình, như dán chặt mắt vào đó. Những nét giống Valdemar dường như nổi bật hơn. Nàng thì thầm: “Chẳng lẽ lần này chàng cũng vắng mặt lâu như lần trước? Vì sao hôm qua chàng lại ra đi, vì sao mặt chàng lại thay đổi thế?”

Xtefchia thường xuyên nghĩ đến chàng nhưng không muốn thú nhận với chính mình rằng việc chàng ra đi trước ngày lễ thánh của nàng khiến nàng khổ tâm.

Nàng cố chống chọi với nỗi cay đắng ấy, nàng muốn vui lên nhưng không thể. Nàng nghẹn ngào trong nỗi buồn tủi, cảm thấy quanh mình hoàn toàn trống vắng.

Trước bữa trưa Luxia hẹn sẽ đi dạo với nàng, cả hai bước vào

khu rừng bên kia vườn cây ăn quả. Đến đó, Xtefchia nhớ lại cuộc gặp gỡ Valdemar hồi tháng năm, những lời giễu cợt mà mỉa mai của chàng. Nàng nhớ lại cơn giận của mình và những lời đối đáp chua ngoa và nổi ác cảm mà hồi đó nàng dành cho vị đại quý tộc hay giễu cợt kia. Nàng đã từng e sợ chàng, chàng đã khiến nàng sợ hãi đến lạ lùng. Chàng làm nàng phải chú ý, chàng khiêu khích, chàng chế ngự, và điều đó khiến nàng tức tối, bởi lẽ nàng buộc phải luôn nghĩ tới chàng, dù nghĩ tốt hay nghĩ xấu.

Hôm nay tình cảm đã thay đổi, nỗi e sợ bản năng trước chàng không biến mất, thậm chí nó còn tăng thêm, nhưng lại hướng về phía khác. Nàng không dám gọi đích danh những tình cảm hôm nay, mà đành nhắm mắt lại vờ như không thấy chúng.

Thấy nàng trầm ngâm, Luxia bỏ chạy ra xa. Trong đầu óc trẻ trung của cô hình thành những điều phỏng đoán, những điều mà cô không biết bày tỏ cùng ai - mẹ thì cô ngại, mà với ông thì cô không muốn.

Cô giữ kín những điều ngờ vực của mình, chỉ sợ để lộ ra. Sự thay đổi trong quan hệ giữa Valdemar với Xtefchia không lọt qua mắt cô. Luxia thấy rằng mọi thứ đã thay đổi và cô hiểu chiều đi của những đổi thay ấy. Valdemar khiến cô ngạc nhiên. Còn Xtefchia thì cô bắt đầu tìm hiểu. Chính nàng cũng thay đổi. Tính tình vui vẻ xưa kia của nàng trở nên ít thoải mái tự nhiên hơn, điều đó khiến Luxia suy nghĩ. Và họ cứ thế cùng đi, mỗi người một mê mải với những suy nghĩ của riêng mình, trên con đường nhỏ trong rừng. Luxia bước nhanh, chẳng mấy chốc đã vượt xa Xtefchia. Đến chỗ đường ngoặt cô chợt ngạc nhiên dừng bước. Một cỗ xe tứ mã đang phóng lại phía cô. Luxia nhận ra ngay ngựa của trang Guenbôvitre, cô liền mau chân chạy tạt vào rừng. Cô đoán Valdemar biết hôm nay là ngày lễ tên thánh của Xtefchia và đến đây chủ yếu là vì nàng, cô muốn nấp một bên để chứng kiến cuộc gặp mặt của hai người.

Xtefchia không chú ý đến cử chỉ của cô gái nhỏ, nhưng khi không trông thấy Luxia đâu, nàng cất tiếng gọi. Luxia không trả lời. Đúng lúc ấy tiếng vó ngựa dồn dập rõ dần, và từ chỗ đường ngoặt chợt phóng lại phía nàng bộ tứ mã tuyệt đẹp, với tiếng nhạc loong roong,

gồm những con ngựa giống Ả Rập đen tuyền mà nàng đã quen thuộc. Tự tay Valdemar cầm cương điều khiển cỗ xe ngựa kiểu Mỹ, người xà ích ngồi phía sau.

Xtefchia giật mình. Lửa từ đâu chọt dồn cả lên đầu nàng. Nàng đứng sững như trời trồng, cố vận hết nghị lực để buộc mình bình tĩnh lại. Valdemar đã trông thấy nàng. Một ánh chớp lóe lên trong mắt chàng. Chàng gấp gấp kìm ngựa, nhắc mũ lên chào. Nhảy phắt xuống khỏi xe, chàng bảo người xà ích:

- Đánh xe ra bìa rừng và chờ ở đó.

Xtefchia định thần lại được thì đã trông thấy đại công tử đang đứng ngay trước mặt.

Chàng bóp chặt tay nàng. Một thoáng im lặng bao trùm. Rồi chàng nói bằng giọng trầm trầm:

- May quá. Tôi lại được gặp tiểu thư trong khu rừng này.

- Như dạo tháng năm. Bây giờ đã là thu.

- Ngay trong mùa đông cũng có thể tạo ra tháng năm được chứ.

Xtefchia im lặng.

- Nhìn thấy tiểu thư tôi quên bằng mất mục đích duy nhất của chuyến đi này. Hôm nay là ngày lễ của tiểu thư... Tôi không thích những lời chúc thông thường... nhưng vì dẫu sao cũng vẫn phải giữ một chút nghi thức nào đó...

Xtefchia cắt ngang:

- Đừng, để làm gì kia chứ? Chỉ cần ông có mặt là đủ lắm rồi. Điều đó chứng tỏ ông vẫn nhớ, thế là đủ... Cảm ơn ông!...

Chàng nâng tay nàng lên môi và trang trọng cúi đầu. Sự động chạm với đôi môi nóng bỏng của chàng khiến nàng cảm thấy như chạm phải dòng điện. Không chịu đựng nổi ánh mắt ngàn lời của chàng, Xtefchia khép hai hàng mi lại.

Họ sóng bước bên nhau im lặng, rồi chàng lại lên tiếng:

- Đối với tôi, lễ tên thánh là ngày quan trọng nhất hàng năm. Tôi

không ưa danh thiếp, đó là một thứ biểu hiện quy ước, thường là giả dối. Bản thân tôi cũng ít khi gửi danh thiếp. Đối với những người thân thiết, tôi thường đích thân tới mừng, - chàng nói thêm, khẽ gật đầu về phía nàng.

Một đám mây hồng như vờn qua khuôn mặt Xtefchia.

Chàng nói tiếp:

- Tôi không biết chúc mừng theo kiểu “chúc hạnh phúc, chúc mọi sự tốt lành”. Những câu như thế không thỏa mãn lòng tôi, những khi quả thực tôi muốn nghiêng cả trời cao xuống cho một người nào đó, theo khái niệm của riêng tôi, những khái niệm rất có thể không tồn tại trên trái đất. Nhưng để làm điều đó không nhất thiết có ngày lễ tên thánh. Sự bày tỏ cũng giống như cái bánh thánh mỏng manh mà người ta chỉ bẻ chia nhau vào tối giáng sinh. Còn tên lễ thánh lại giống như lễ rửa tội, mọi người đều chạy đến với người có ngày kỉ niệm, nhưng thông thường, người ta chỉ quan tâm đến *acte de Presence*^[45] mà thôi, mà đối với tôi đó là chuyện ngu xuẩn nhất đời.

Xtefchia mỉm cười.

- Tuy vậy, hôm nay ông cũng vẫn làm việc đó.

Valdemar chau mày.

- Không đâu, thưa tiểu thư. Việc tôi đến đây hôm nay chỉ có thể để trong ngoặc bên cạnh cái câu tôi đã nói ban đầu. Đối với những người mà tôi không quan tâm, nếu được mời cùng lắm tôi sẽ đến dự tối vui chứ không bao giờ đến mừng vào ban ngày.

Xtefchia bối rối, nàng cất tiếng gọi to:

- Luxia! Luxia!

Valdemar ngạc nhiên hỏi:

- Tiểu thư không đi một mình sao?

- Tôi đi cùng Luxia, nhưng không hiểu sao con bé biến đâu mất.

Đúng lúc ấy có tiếng lá cành sột soạt và Luxia chạy lao ra từ một bụi cây, mặt cô gái ửng hồng, mắt long lanh sáng.

- Em chạy đi đâu thế? - Xtefchia hỏi.

- Em chạy đi nhặt hạt dẻ. Nhiều ơ là nhiều!

- Ở đâu vậy? Chắc em nhặt được kha khá, nếu quả có nhiều đến thế? - Valdemar hỏi, nhìn cô bé thăm dò.

Luxia cúi mặt.

- Em không nhặt, chỉ ăn tại chỗ thôi. Mà cũng xa lắm.

- Thật là lạ, sao không thấy trên người em dấu vết của cuộc chạy băng rừng xa đến thế qua các bụi cây?

Xtefchia bật cười

- Và em tốn ít thời gian quá đấy, bởi em chỉ biến mất ngay trước khi đại công tử xuất hiện. Ôi! Cô bé!... Em không chào đại công tử à?

- Cô gái dính vào vụ áp phe hạt dẻ, - Valdemar thốt lên với nụ cười là lạ.

Luxia đỏ mặt chào Valdemar với vẻ hơi rụt rè. Cô hiểu là cô đã đoán đúng mục đích chuyến viếng thăm này và đâm ra e ngại.

Bây giờ thì cô tin chắc Valdemar chú ý đến Xtefchia. Từ chỗ nấp cô quan sát hai người rất rõ. Cô không nghe được lời họ nói, chỉ loáng thoáng thấy tiếng thôi, nhưng nụ hôn mà Valdemar đặt lên tay Xtefchia đối với cô là một bằng chứng rất quan trọng.

- Anh Valđy, anh cưới ngựa hay đi xe đến đây thế? - Cô hỏi sau một phút im lặng, mặt giả vờ ngây thơ.

- Bằng xe kiểu Mỹ. Có lẽ đến lúc ta về chứ?

Chàng mắt hứng trò chuyện trước mặt Luxia. Chàng đưa tay nhìn đồng hồ: đã gần hai giờ chiều.

Luxia kêu lên là đã tới giờ ăn trưa. Họ quay về khi đến chỗ chiếc xe ngựa, Valdemar đề nghị trở về bằng xe. Đưa Luxia và Xtefchia ngồi lên ghế trước, chàng đứng sau lưng họ, còn người xà ích thì chàng bảo đi bộ về Xuôđkôvxe.

- Xin mời tiểu thư điều khiển xe, - chàng nói, trao cương cho Xtefchia.

Cô gái vui lên, những nét buồn ban sáng tiêu biến hẳn. Nàng tươi cười lắc dây cương giục bộ tứ mã, và chúng bắt đầu phi nước kiệu. Chàng đứng cúi mình trên đầu nàng, vung roi quất đen đét thúc ngựa, hướng dẫn cho nàng đôi điều, và thích thú tận hưởng cảm giác gần gũi bên nàng, mắt chàng khao khát ôm lấy làn tóc nàng phấp phới. Vờ như sửa lại dây cương, chàng hướng ngựa về phía khác, bỏ qua trang Xuôđkôvxe. Xtefchia nhận ra điều đó.

- Ta đang đi về hướng khác mất rồi! - nàng kêu lên.

- Thế càng hay. Việc gì ta phải vội?

- Nhưng em đói, - Luxia than vãn, - mọi người lại phải chờ ta về ăn trưa!

Không nói một lời, Xtefchia giật cương. Bốn con ngựa lồng lên xoay tròn một chỗ và bắt đầu lồng lộn.

- Tiểu thư làm gì thế! - Valdemar hét lên, nắm lấy cương.

Chàng giật cương bắt lũ ngựa yên, nhưng đúng lúc ấy chiếc đòn gióng đập vào chân một con ngựa hàng sau. Nó lao vọt lên, khiến cả bộ tứ mã chồm người dậy.

- Yên nào, Luxia! - Xtefchia kêu lên, bởi cô bé chột òa khóc to thành tiếng.

Valdemar ghi cương mạnh đến nỗi lũ ngựa sững lại, nhưng không thể kìm ngay chúng được. Chiếc xe kiểu Mỹ chao đảo hết phía này đến phía khác, những hòn sỏi bắn tung tóe thành tiếng ràn rạt dưới vành bánh xe.

Xtefchia túm chặt dây cương, kéo căng như dây đàn.

- Tiểu thư buông ra, giữ lấy người tôi ấy! Luxia, đừng kêu nữa, em làm ngựa hoảng thêm, không có chuyện gì đâu mà sợ! - Valdemar động viên.

Sự vững tin của chàng tác động đến Xtefchia. Quả thực lũ ngựa bắt đầu chạy chậm dần lại, mõm chúng rút ra từng dải bọt lớn.

Xtefchia ngẩng mặt lên thán phục ngắm dáng hình trai trẻ của Valdemar, ngắm nhìn sức lực và sự bình tĩnh của chàng trong lúc chàng cố ghìm bốn con ngựa đang lồng lộn. Chàng đứng thẳng người, hai chân ngay ngắn, như thể không hề phải cố gắng chút nào. Chỉ có những sợi dây cương lần sâu vào tay chàng khiến găng tay như bị cắt đứt, trên thái dương chàng rịn ra mấy giọt mồ hôi, lông mày chàng nhíu lại, cánh mũi nở rộng.

Đột nhiên ánh mắt chàng từ trên cao dội xuống mắt Xtefchia đang ngẩng nhìn đăm đăm, ánh mắt bình tĩnh mà sao chết người! Nàng chột rùng mình.

Họ nhìn nhau. Chàng hơi mỉm cười, bằng mắt hơn là bằng miệng, và với vẻ chân tình thân thiết chàng cúi người thì thầm hỏi:

- Tiểu thư có sợ không?

Giọng chàng đầy âu yếm

- Không, - nàng khẽ đáp.

Giá như có thể hoàn toàn cởi mở, nàng sẽ trả lời rằng chưa bao giờ nàng thấy thích thú như lúc này. Nàng e chàng đọc được qua mắt nàng câu trả lời ấy, nên nàng hạ mi mắt xuống, đổ mặt sung sướng.

Với một ít nỗ lực nữa của chàng lũ ngựa mồm đầy bọt chậm bước hẳn. Một làn hơi dày đặc tỏa ra từ thân mình chúng như khói, những cánh mũi nở rộng phà ra từng luồng hơi, mồm chúng, sùi ra từng dòng bọt trắng, mắt tóe lửa. Những chiếc cổ đen như nhung ướt rượt nước. Hăng hái và bất yên, chúng chạy một nước kiệu điên cuồng, đầu hất hất và nhá nhá hàm thiếc. Nom chúng giống như những vị thần đã chịu khuất phục nhưng vẫn còn điên cuồng lắm.

Dòng máu Ả Rập sôi tràn trong huyết quản chúng, màng tĩnh mạch nổi hẳn lên như những chiếc dây chằng trên thân mình. Chúng điên cuồng đập móng vuốt xuống mặt đất, hẳn chúng buộc phải tuân phục sức mạnh ghê gớm và một ý chí sắt thép của con người, nhưng chỉ cần hờ ra một chút tự do là chúng lại sẵn sàng vùng ra trong một cơn điên cuồng mới, để lao vào không gian như một đàn

nhân mã.

Valdemar cảm thấy rõ điều ấy, chàng cảnh giác giữ chặt dây cương trong tay, và khi Xtefchia đề nghị chàng trao dây cương cho nàng, chàng lắc đầu phản đối.

- Nhưng ông mệt rồi, ông hãy nghỉ một lát, tôi sẽ đi chậm chậm thôi, - Xtefchia nài.

- Không, thưa tiểu thư, chưa đến lúc, tôi phải buộc chúng yên hẳn như những con cừu ngoan ngoãn đã. Lúc này chưa phải lúc tiểu thư ra điều kiện cho chúng mà ngược lại, chúng ra điều kiện cho tiểu thư đấy.

- Tôi sẽ giữ thật chặt, rồi ông xem.

Chàng mỉm cười cúi xuống.

- Xin “đzi đzi” đừng cãi.

Xtefchia không biết nói thế nào.

- Valdý, anh gọi tên tiểu thư Xtefchia bằng tiếng gì thế? - Luxia bực bội kêu lên.

- Đó là tiếng Ôxtrâyliá, được dùng rất phổ biến ở Honolulu, - Xtefchia mĩa mai nhận xét.

- Dẫu sao, cái tên đó cũng không hợp với sự cáu giận chút nào đâu, - Valdemar đáp lại, hơi bực.

Xtefchia cắn môi.

- Hai người cãi nhau đi! Đã lâu em không được nghe hai người cãi nhau rồi đấy! - Luxia thốt lên.

- Cô bé, ngồi yên đấy, cẩn thận kéo ngựa, anh sắp cho ngựa phi đây.

Xtefchia nhìn chàng khẩn khoản, nàng thì thâm van nài.

- Đừng, đừng, chúng hay lồng lắm! Rồi chúng lại chồm lên cho mà xem.

Valdemar nhìn nàng hồi lâu, đôi mắt nheo nheo.

- Vậy “đzi đzi” sẽ ngoan chứ? - chàng dài giọng hỏi.

Nàng cười.

- Sẽ ngoan, chỉ xin ông trao cương cho tôi.

Xtefchia lại cầm cương, Valdemar vừa nắm nàng vừa xoa đôi bàn tay đau dần.

Chiếc xe ngựa lao nhanh vào cổng lâu đài đúng lúc phu nhân Idalia đang ngồi cùng cha bên cửa sổ mở rộng trong phòng làm việc. Mắt vốn kém, bà không nhận ra những người vừa tới.

- Cha ơi! Có ai đến thăm nhà ta kìa!

Cụ Machây ngó ra ngạc nhiên.

- Valdemar đến!

- Thế còn mấy tiểu thư nào đó nữa.

- Luxia và Xtefchia, Xtefchia cầm cương nữa chứ. Chắc nó gặp dọc đường rồi nó chở hai đứa cùng về.

Ngựa dừng lại. Người xà ích xuất hiện ngay, như vừa từ dưới đất chui lên. Cả ba người trên xe tươi cười nhảy xuống. Các tiểu thư chạy về buồng riêng. Valdemar bước vào phòng làm việc. Sau vài lời chào hỏi, cụ Machây hỏi:

- Các cháu quần lữ ngựa đến mệt đừ ở đâu thế? Trông chúng y như vừa lòi từ dưới nước lên.

- Mấy con thi thần hơi lờng lên chút đỉnh thôi ạ.

- Sao? Lờng à? - phu nhân Idalia kêu lên.

- Xin cô đừng lo, mọi chuyện đều yên ổn. Bằng chứng rõ ràng nhất là chúng cháu đều sống nguyên.

- Chắc Luxia hoảng lắm!

- Cô ấy kêu như mất hồn.

- Anh có biết hôm nay chúng ta có ngày lễ thánh không? - cụ Machây hỏi, đưa mắt nhìn xuống đôi giày của mình.

- Chính vì thế cháu mới đến đây, - Valdemar đáp, giọng hơi xẵng.

- Và thay cho hoa, anh đã tặng cô nàng một mẻ sọt, - nam tước phu nhân bật cười.

Cụ Machây cúi đầu. Việc đưa cháu trai xuất hiện đột ngột và những lời chàng vừa thốt ra khiến cụ lo ngại. Phu nhân Idalia tiếp lời:

- *A propos!* Hôm nay con muốn làm gì đó cho Xtefchia thêm vui. Kìa, Valđy, sao anh nhìn cô ghê thế?

Đang đi đi lại lại trong phòng, chàng đột nhiên đứng sững giữa phòng kinh ngạc nhìn cô.

- Có gì làm anh ngạc nhiên ghê vậy, Valđy? - Bà nhắc lại.

- Sự chăm lo của cô đối với tiểu thư Xtefchia. Thật là điều chưa từng thấy!

Chàng nhún vai, nhưng rõ ràng những lời của bà cô đã làm cho chàng rất hài lòng. Chàng sôi nổi hẳn lên.

- *Tiens!* Cô rất mến con bé, - nam tước phu nhân thốt lên. - Ở nó có gì đó bắt người ta tự nhiên phải yêu mến. Hôm nay cô rất phân vân, không biết nên tặng Xtefchia thứ gì, cô định chọn sáu tập thơ *Hainơ en luxe*^[46]. Có lẽ cũng được, phải không?

- Nhưng liệu những tập thơ ấy có đủ trang không đã chứ?

- Anh nói vớ vẫn gì thế, Valđy?

- Có gì đâu ạ! Chuyện đó là chuyện thường tình trong các tập sách của cô mà! Các vị tác giả, dưới dạng từng trang rời rạc tha hồ lang thang trên thế gian của Chúa. Cháu đã có lần được thấy Buôcgiê đánh nhau với Sêcxpia^[47] trên tấm thảm trong phòng khách riêng của cô. Rồi Rôsofucô, Đickenx, Zôla^[48] thì chu du thoải mái cùng nhau xuống gầm bàn gương, dưới đi văng, cho tới khi gã hầu phòng tống tất tặn vào sọt rác, để rồi tất cả bọn họ cùng tiến vào một cuộc tự thiêu trong tình hòa thuận mẫu mực.

Cụ Machây bật cười, nhưng nam tước phu nhân thì sa sầm mặt.

- Lúc nào anh cũng là kẻ khó chịu! - Bà nói, đứng phất dậy.

Valdemar vội nhảy đến, giữ bà lại vừa cười vừa nói:

- Kìa cô, thôi cháu xin! Đâu phải lỗi của cháu nếu các tác giả của cô giàu nhiệt tình đến thế. Thôi, không nói về họ nữa nhé! Bây giờ ta nên bàn xem nên tổ chức thế nào cho tiểu thư Xtefchia được vui.

- Một mình anh bàn lấy! - Bà sầm mặt đáp.

Valdemar ôm ngang lưng bà, dìu bà xoay mấy vòng theo nhịp vanxơ.

- *Voyons, Valdy, tu es fou!*^[49] Có chuyện gì cháu vui thế?

- Sáu tập thơ *Hainơ en luxe* và cô của cháu... người mà hôm nay quả là tuyệt vời!

Phu nhân Idalia bật cười, nhưng cha của bà lại sa sầm mặt lại. Cụ hiểu cái gì mà người cô ruột vốn không được ưa thích đã chinh phục được lòng Valdemar.

Mọi người ngồi vào bàn ăn thì gia nhân báo tin tiểu thư Rita đến. Nàng chạy vào, lanh chanh, vui vẻ không cần nhìn ai, lao tới bên Xtefchia nồng nhiệt chúc mừng. Không cần giữ lễ nghi, nàng ôm hôn Xtefchia thân thiết.

- Tôi mang đến cho tiểu thư cả một ôm những lời chúc! - Nàng thốt lên, lắc mãi tay Xtefchia.

- Thế mà tôi cứ nghĩ là tiểu thư sẽ mang đến tặng một con ngựa nòi Anh kia chứ, chúc suông thì bỏ gì! - Đại công tử đùa.

- Thế ông có định tặng con Apôlô của ông không? - nàng hỏi với vẻ tò mò nghịch ngợm.

- Tôi? Tôi nói làm gì? - chàng biện bạch, nhún vai.

- Ông không tặng con Apôlô à? Thật đáng xấu hổ, thưa ông!

- Apôlô thì không, nhưng bốn con thi thần thì hôm nay tôi đã được tự tay điều khiển, - Xtefchia cười vui.

- Chúng phấn hưng vì chuyện ấy đến nỗi lòng dựng đứng cả lên.

- Xin ông chớ đùa.

- Tôi nghe chuyện các vị cứ như nghe tiếng Phạn ấy thôi! - Rita kêu lên.

Xtefchia thuật lại cho nàng câu chuyện xảy ra trong cuộc dạo chơi ban sáng.

- Thế viên *attaché*^[50] của tiểu thư đâu rồi? - Valdemar hỏi.

Tiểu thư Rita đưa mắt nhìn quanh.

- Trestka ấy à? Thế ông ta chưa đến đây sao?

Mọi người phá lên cười.

Trong bữa ăn, Rita nói với Xtefchia:

- Dì tôi gửi đến tiểu thư những lời chúc tốt đẹp nhất. Cả Đôbrysia cũng gửi lời chào tiểu thư, dẫu mới được quen biết tiểu thư chưa nhiều.

- Chưa quen chút nào. Ai thế nhỉ? - Xtefchia hỏi.

- Một bạn hầu của dì tôi.

- Ô phải rồi! Tôi nhãng quên đi mất!

- Bà Đôbrysia kỳ diệu với vẻ mặt kỳ diệu, bởi có đủ cả ria mép lẫn râu cằm,

- Valdemar đùa.

- Xin ông chớ giễu cợt, bởi đó là một người bạn lớn của ông, lúc nào bà cũng muốn cưới vợ cho ông.

- Một cô vợ cũng có ria giống bà?

- Không, mà là tiểu thư Barxka kia.

Valdemar nhú mày, nhưng chàng vẫn cười đáp:

- Tôi sẽ giới thiệu cho cô ta một người khác.

Tiểu thư Rita bật lên một tiếng cười cụt lủn, rồi lại bắt đầu công kích:

- Còn dành cho ông thì tôi chẳng mang gì của công tước phu nhân gửi gắm cả, bởi rất tiếc tôi không được biết trước là sẽ gặp ông ở đây.

- Hôm nay nhất thiết tôi phải có mặt.

- Ông vốn là người phản đối những buổi lễ tên thánh kia mà?

- Có những trường hợp mà điều đó không thể áp dụng được.

- À! Hả... ả... rồi!...

Bữa ăn trưa trôi đi vui vẻ, Gần cuối bữa anh chàng Trestka mới xuất hiện, được mọi người chào đón bằng những lời trêu chọc và một dịp cười vui vẻ.

Họ chơi tennis, Xtefchia và Trestka thua Valdemar và tiểu thư Rita một ván.

Sau đó các đấu thủ đổi cặp. Valdemar đứng cạnh Xtefchia, thì thào điều gì đó với nàng vẻ rất chăm chú. Trông thấy thế, Trestka liền thì thào với người cùng bên:

- Rất tiếc là tôi không mang máy ảnh. Tôi sẽ chớp ngay lấy pha này!

- Pha tiếp theo có thể còn thú vị hơn, - câu trả lời vang lên, trầm đục.

- Tôi không nghĩ thế.

- Tại sao?

- *Ca n'ira pas plus haut.*^[51]

Tiểu thư Rita phá lên cười.

- Điều đó chứng tỏ ông không hiểu đại công tử. Tôi hiểu rõ ông ấy và... tôi đã dự cảm trước rất nhiều chuyện.

Đúng lúc ấy đại công tử gọi:

- Bắt đầu chứ! Các vị mưu mô gì thế?

- Chúng tôi bắt chước, hai vị đó thôi, - Trestka đáp.

- Về mọi phương diện - Rita nói thêm.

Valdemar đang chỉ cho Xtefchia xem chiếc vợt bị hỏng nên không nghe những lời cuối cùng. Trestka bước lại sát bên tiểu thư Rita hỏi nghiêm trang:

- Tiểu thư bảo rằng: về mọi phương diện? Bên kia là cả một bầu không khí hòa hợp đến thế. Liệu tôi có thể được hi vọng chẳng?...

Rita bật cười mỉa mai.

- Nhưng ông có tin sự hòa hợp ấy có thể lâu bền đâu kia chứ?

- Vì tiểu thư tôi sẵn sàng tin, thậm chí sẵn sàng góp sức.

- Họ chẳng cần đến sức của ông đâu!

- Vậy chẳng nhẽ không chút hi vọng nào ư?...

- Ông thật đáng ngán. Phát bóng đi thôi. Sân chơi tennis không phải là chỗ thích hợp để than vãn như thế...

Trestka bước lui ra thềm mang một hy vọng mới, nhưng mặt ỉu xìu. Anh chàng ném cho đại công tử một ánh mắt trách móc như muốn bảo: "Tại anh đấy!"

Buổi chiều, mọi người tụ tập chuyện trò thân mật trong căn phòng khách nhỏ của phu nhân Iđalia. Cụ Machây kể lại vài câu chuyện thời trai trẻ, khi cụ còn phục vụ trong quân ngũ. Cụ không nhắc đến chuyện riêng tư, chỉ có đôi lời đã động đến những gì từng diễn ra trong lòng cụ hồi ấy.

Mọi người chăm chú lắng nghe, bao trùm lên tất cả là một bầu không khí gia đình yên ả, thật hiếm thấy trong lâu đài. Lắng nghe câu chuyện của cụ, mỗi người đều thầm nghĩ về bản thân và những gì đang chờ đợi trong đời. Những nẻo đường nào sẽ dệt thành mạng đường đời cho mình lần bước, những dây đàn nào sẽ rung ngân tạo nên thanh âm về sự tồn tại của mình; điều gì sẽ dành cho mình đây - những ban mai trong lành, tinh khiết e ấp hạnh phúc và hương thơm thán năm hay những hoàng hôn u ám với vàng trắng ủ ê nhợt nhạt? Những ngày hạ nóng nung tranh đấu hay những cơn bão tuyết băng giá nghiệt ngã của số phận?

Bầu không khí trang nghiêm nảy sinh bất ngờ, nhưng mạnh mẽ. Cụ già râu tóc bạc phơ ấy đã chinh phục hoàn toàn những mái đầu người nghe đang cúi lạng. Lời cụ nói gõ vào tâm linh họ, gây nên những tiếng đồng vọng trong tim, tiếng đồng vọng xa xăm của những trận chiến đấu hào hùng, những tư tưởng cao siêu, những nhiệt tình yêu nước cháy bỏng, những bi kịch đớn đau, làm dậy lên những cơn rùng mình không yên, và mang lửa đến cho đôi mắt họ.

Lúc này đây, những con người ấy không còn tên họ tước vị mà cùng chung một dòng máu sôi sục, nhiệt thành. Họ gắn bó nhau bởi dòng thác tình yêu tổ quốc, những bi kịch của quê hương khiến lòng họ tràn ngập nỗi bi thương. Tất thảy đều là cháu con của mảnh đất này - mảnh đất có những vết thương khiến họ đau đớn như vết thương trên chính cơ thể mình, hay hơn thế như vết thương của một người mẹ trẻ đang hấp hối. Các tước hiệu bề ngoài đều biến mất, ẩn kín đâu đó trong những lớp vải quý trang trí nội thất và những bức chạm trổ trên tường. Thay vào đó là vị thiên sứ bình yên vừa nhẹ nhàng bay xuống, gắn bó những con người này như trong một gia đình, được áp ủ dưới đôi cánh mệnh mông của vị cha già tóc bạc, khiến lòng ngực họ cùng chung nhịp đập, khiến lòng họ cùng có chung một niềm hy vọng và tâm trí như có chung những ý nghĩ giống nhau - bởi lẽ tất cả, theo những cách khác nhau, đều cảm thấy cùng một niềm khao khát, một cơn đói hạnh phúc như nhau. Dưới tác động của những tình cảm ruột thịt, dường như vẻ ngoài của họ cũng bị biến đổi.

Phu nhân Iđalia, một tín đồ nghiêm khắc của phẩm tước và đẳng cấp không để ý rằng Luxia đang ngồi dưới thảm tựa đầu vào gối Xtefchia, còn Xtefchia đang chăm chú lắng nghe, mái tóc buông lơi, trong lúc ngồi bên nàng, Valdemar đang trầm tư mặc tưởng tay đùa với bông hoa vừa rơi khỏi mái tóc nàng. Bà không nhận thấy tiểu thư Rita tựa hai khuỷu tay lên mặt bàn, giấu khuôn mặt nhợt nhạt trong lòng bàn tay, còn Trestka, thì ngẩng đầu nhìn lên trần, người chìm sâu trong ghế, như đang tìm trên trần nhà những ngôi sao hy vọng mà trên trần thế quá hiếm hoi.

Sự bình yên và khác lạ của giây phút này, rất đối xa cách với

không khí thường nhật, đã làm mờ đi trong lòng họ tính cách đặc thù đại quý tộc, gạt hết sự cao sang cùng phẩm tước ra một bên.

Giữa cảnh bài trí xa hoa nơi đây, nhóm người đang tụ họp giống như một gia đình hạnh phúc ấm êm đang gặp mặt nhau trong một lâu đài quý tộc nho nhỏ, trong những bức tường trắng tinh và mùi hương mộc tê thảo tỏa ra từ chậu hoa đặt tròn bệ cửa sổ, nơi trong buổi hoàng hôn êm đềm này, vị cha già đang kể chuyện cổ tích trong tiếng lũ dế đêm theo và tiếng rì rào của những cây lê già nua khẽ động trên mái rạ. Chỉ riêng sự lộng lẫy của phục trang là khác lạ. Hai chị em Xtefchia và Luxia ăn mặc hợp với cảnh tượng chung. Cả hai đều mặc những bộ váy áo dài màu trắng phẳng phiu, cài hoa trên tóc, có thể hợp với những bức tường cao kênh kiệu của lâu đài hay với những tường thấp của tòa gia trạch nơi thôn dã.

Đúng lúc đó, bức rèm nhung chợt xao động, và giọng nói trang trọng cứng nhắc của viên chưởng bộc vang lên, đập mạnh vào nhóm người đang ngồi lặng lẽ, nghe như tiếng kêu vang động rền rĩ xen vào giọng sáo đàn réo rắt:

- Thưa các vị, bữa tối đã dọn xong!

Cảnh tượng êm ả của tòa gia trạch thôn dã chợt tan biến, viên chưởng bộc trong bộ đồng phục bóng lộn lại khiến người ta nhớ đến lâu đài, đánh thức sự cao sang đại quý tộc. Tước hiệu lại trườn ra sàn diễn. Phu nhân Idalia là người đầu tiên chợt tỉnh và chìa tay ra đón. Bà đứng lên, lịch sự nhắc tà váy dài, đưa mắt phê phán nhìn khắp mọi người đang ngồi trong những tư thế thoải mái.

- Kia quý vị, hãy tỉnh thôi, tới giờ ăn tối rồi! - bà lên tiếng, giọng hơi cáu kỉnh.

Cụ Machây thở dài nhồm dẫy, thâm tiếc cho giây phút vừa qua. Bị thiêu đốt bởi ánh mắt của mẹ, Luxia đỏ mặt bật dậy, Xtefchia đưa tay sửa tóc. Trestka nóng nảy đưa tay đeo lại chiếc kính kẹp mũi. Chàng ta đứng lên, đau đón ngó Rita, nàng buông tay khỏi mặt, đưa mắt mơ màng nhìn Valdemar.

Lúc viên chưởng bộc bước vào, Valdemar đã vò nhàu một cánh hoa trong tay, khẽ rít lên qua hai hàm răng:

- Quỷ tha ma bắt người đi!...

Lúc này chàng đâm câu với phu nhân Idalia khi bà nhắc lại lần nữa: “Tỉnh đi thôi, quý vị” - chàng mím môi thì thầm:

- Thật là một bà cô điên khùng!

Và, bằng cách ấy, chàng đã đón tiếp sự trở lại của đẳng cấp trong hình hài phu nhân Idalia.

Sau bữa tối, không một ai muốn chơi đùa vui vẻ nữa. Chẳng mấy chốc tiểu thư Rita và Trestka ra về. Ngay cả Valdemar cũng không muốn ngủ lại. Chàng trở về bên nhà trong tâm trạng u ám, nhưng lòng đã hé rạng bình minh.

XXI

Những đám đông công chúng tụ tập trên bãi biển diễn lớn ở trung tâm khu triển lãm. Tại đây sẽ có cuộc đua ngựa. Chung quanh hàng rào vây lấy trường đua nhấp nhô như một vòng hoa dày đặc những bộ trang phục của đàn ông và đàn bà. Bên trên hàng người nhiều màu sắc đang xao động ấy là lễ đài được trang trí bằng những tràng hoa và những lá cờ. Gần lễ đài là những lô đặc biệt, óng ánh những bộ quần áo sang trọng của các bà các cô, thoảng tiếng trò chuyện xì xào, chủ yếu là bằng tiếng nước ngoài. Đó là nơi tập trung toàn giới quý tộc - một đám người chọn lọc, phục trang lịch sự vui vẻ với nét mặt đặc trưng cho giới thượng lưu.

Từ dưới những tay áo viền đặng ten là những đôi bàn tay trắng trẻo mang găng lịch sự hoặc để trần, đeo đầy đồ trang sức. Những dải tai lánh ánh kim cương, những bộ ngực nhấp nháy sắc dây chuyền vàng. Những chiếc mũ xinh xắn đầy tự hào dựng trên những mái tóc kiểu cách. Những đôi mắt long lanh, những môi cười tươi tắn. Tràn ngập trong lô những lời chuyện trò khe khẽ ý tứ và những câu đùa tinh ranh. Những lô ghế thanh lịch, thơm nức và vui vẻ mang dáng vóc vui tươi và yên lặng nhất, trong khi trên các khán đài khác đầy tiếng huyên náo, còn làn sóng công chúng chân trần thì xao động. Cuộc đua bắt đầu.

Từ các tàu ngựa, dáng thanh lịch của các kỵ sĩ trên những con ngựa nòi tiến lại gần vạch xuất phát. Công tước Gierstorf đội mũ lễ, mặc áo bành tô dài hai vạt, tập trung họ đến trước mặt ông. Tay ông cầm bản danh sách ghi tên những kỵ sĩ và những con tuấn mã dự cuộc đua, cứ theo danh sách đó ông cho từng nhóm bốn người một ra đường đua. Những con ngựa bước đi duyên dáng, rồi phóng vượt chướng ngại vật, mức độ thành công tuy có khác nhau nhưng nói chung là tốt. thỉnh thoảng cũng có con làm bật ván chướng ngại hoặc bị vướng móng, nhưng trước khi người kỵ sĩ tiếp theo phi đến, những người phục dịch đã sửa chữa lại ngay. Trên một sàn diễn

riêng biệt, dàn nhạc chơi sôi động, và công chúng tất thấy đều vui náo nức. Tại một trong những lô ghế lớn là đoàn người Xuôđkôvxe, công tước phu nhân Podhorexka và Rita, nàng ăn mặc rất đỗi đáng nhưng lại nhấp nhồm không yên. Vilus sẽ cưới con ngựa của nàng. Tiểu thư Rita như đang phát sốt. Nàng ngồi cạnh Xtefchia than thở:

- Không hiểu liệu Vilus có vượt được chướng ngại vật không?

- Chắc chắn anh ấy sẽ vượt thôi, nhưng cũng còn tùy thuộc vào con ngựa nữa, - Xtefchia đáp.

- Phụ thuộc nhiều chứ! Vilus cũng không phải là một kỵ sĩ giỏi giang gì cho lắm. Hơn nữa, con Bockingham lại hay giở chứng.

- Sao không để cho ai khác cưới có hơn không? Thí dụ như...

- Trestka phải không? Ồ không, xin cảm ơn thôi! Chắc chắn ông ta sẽ làm cho con ngựa của tôi trở chứng ngay, vả lại... tôi không muốn thế, mà Vilus thì cứ khăng khăng. Tôi chỉ kịp dặn nó cách đối xử với con Bockingham mà thôi.

- Các vị chú ý, đại công tử xuất phát kìa! - nam tước Veyher nhô mình ra khỏi một lô ghế cạnh đó kêu lên.

Xtefchia quay về phía đường đua, cả người nàng như nhô ra phía trước. Nom nàng thật tuyệt vời trong bộ váy áo màu kem và chiếc mũ trắng duyên dáng. Nàng không đeo trên người thứ đồ nữ trang nào. Chỉ cài ở ngực đôi bông hồng. Các đại diện phái đẹp ở các lô khác nhìn nàng chăm chăm. Một số ngạc nhiên trước vẻ thân thiết của nàng với tiểu thư Rita, sự ân cần của cụ Machây, Luxia, thậm chí cả phu nhân Idalia khó tính. Cô thiếu nữ trẻ mang cái họ "khác đẳng cấp", nhưng vui vẻ, biết chuyện trò rất mạnh bạo nói đùa với Trestka, kẻ có tiếng là một người hăng hái bảo vệ đẳng cấp - đã khiến người ta chú ý, thậm chí làm một số kẻ bực mình. Nàng ăn mặc đẹp, lại xinh, không hề có điều gì đáng trách ngoài cái họ "không quý tộc" - nhưng thế cũng đủ để người ta nhìn nàng xiêu vẹo. Nhưng điều đó không dầy vò Xtefchia nữa. Có được sự ủng hộ của nhiều người trong vùng lân cận Xuôđkôvxe, nhiều người trong số đó được xem là những nhân vật hàng đầu trong giới thượng lưu, nên nàng vẫn cảm thấy thoải mái trước ánh mắt thiếu thiện cảm của

bao kẻ khác. Lúc này, khi nàng nhô cả người ra khỏi lô để nhìn xuống đường đua, không ai để mắt đến nàng, bởi họ cũng đang mải mê xem.

Bốn kỵ sĩ xuất phát: Valdemar, Trestka, Gionhin và Brôkhovich. Tất thấy đều cuời những con ngựa của đại công tử, chàng cuời con Apôlông. Trong bộ quần áo bó sát người, với đôi ủng ống cao vàng bóng, những đôi găng tay trắng, chàng ngồi vững vàng trên lưng ngựa, bình tĩnh và tự tin. Nom chàng mới thật tuyệt vời sao!...

Cuộc đua bắt đầu. Mặc dù cả bốn người đều xuất phát cùng lúc, con Apôlông vượt lên trước ngay tức khắc. Nó nhảy qua chướng ngại vật với vẻ thật ngoạn mục, không chút khó khăn, như một quả bóng vừa bay vụt lên trời. Phi qua những hàng lô Valdemar duyên dáng giơ mũ lên chào. Đáp lại chàng, là những làn sóng khăn tay nồng nhiệt của giới phụ nữ ngưỡng mộ. Xtefchia ngồi yên không động đậy, - riêng sắc hồng trên mặt nàng càng đậm thêm, và mắt nàng như thắm lại bởi những ấn tượng nội tâm.

Chàng kỵ sĩ ấy mới đẹp làm sao! Cả tâm hồn nàng như đang cùng lao theo chàng, trăm ngàn lời như đang phóng theo đường đua, nhưng môi nàng vẫn nín lặng. Nàng ngồi yên đó, tự nhủ với lòng mình: “Không thể!” Chàng kỵ sĩ ấy là Valdemar Mikhôrovski, đại công tử Guenbôvitre, chủ nhân trong các chủ nhân, đại quý tộc số một trong những quý tộc hàng đầu cả nước, chàng được mang tên họ quý phái lâu đời, với tước công trên gia huy, trong vàng hào quang của biết bao thủ lĩnh, thượng nghị sĩ, tể tướng và tổng trấn. Còn nàng, Rudexka - chỉ là con gái của một điền chủ quý tộc nhỏ, cũng lâu đời và không chút điều tiếng xấu, nhưng dấu sao cũng chỉ là Rudexka. Lòng nàng trào sôi cơn phẫn nộ, nàng tự hỏi tại sao nàng không thể bày tỏ tự nhiên niềm ngưỡng mộ của mình đối với chàng, như những tiểu thư quý phái kia. Ngay cả trên những khán đài khác, nơi dành cho trí thức không phải quý tộc, và thậm chí trong những đám bình dân đông đảo đang vây quanh trường đua kia - người ta cũng vẫn đang nhiệt thành bày tỏ niềm phấn hứng khi thấy đại công tử xuất hiện đó thôi! Nhưng Xtefchia cảm thấy rằng nếu ngồi ở những nơi ấy, nàng mới có thể chân thành biểu lộ tình cảm

của mình. Còn ở đây - nàng không có quyền.

Con Apôlông phóng vượt chướng ngại kiên cường, về đích trước tiên.

Đúng lúc ấy, cạnh lô của họ có tiếng phụ nữ trẻ thốt ra một câu tiếng Pháp, đồng thời vang lên nhịp cười làm duyên đầy vui vẻ. Xtefchia nhìn về phía đó.

Một cô tiểu thư trẻ, cao, rám nắng, tóc hung, rất xinh đẹp, trang phục duyên dáng, đang bước, giữa một người đàn ông đứng tuổi và hai thanh niên trẻ hơn. Xtefchia nhận ra một trong hai người đó là công tước Zanhexki. Tiểu thư Rita cũng nghiêng người ra, rồi vội thụt ngay lại bặm môi.

- Đó là Barxka cùng với cha! - cô thì thầm bảo Xtefchia.

Hai người cùng thụt sâu vào trong lô. Bá tước tiểu thư bước lên những bậc tam cấp. Phu nhân Iđalia chào hỏi cô trước tiên, vô cùng nồng hậu, công tước phu nhân Pođhorexka lịch thiệp nhưng nghiêm nghị, Luxia lạnh lùng. Mấy người đàn ông ở lô bên cạnh cũng đứng lên, môi nở những nụ cười kiểu cách, bước đến chào. Bá tước tiểu thư mặt mày hớn hờ. Vờ như không thấy, không nghe gì hết, tiểu thư Rita nghiêng người sang phía Xtefchia thốt lên:

- Chị thấy đám người kia không?... Ô, chị thấy không?... Chị nhìn kia... Ngựa phi tuyệt chưa!... Chị thử nghe *Iđalia tình cảm chưa kia, cứ như với con trai không bằng...* Ngựa tuyệt quá!... *Cứ để mặc cô ả phờn chí, chẳng được quái gì đâu!* A, cuộc triển lãm này thật là...

Xtefchia vừa nghe vừa buồn cười, nàng cũng sa vào giọng giống thế, cũng hỏi và đáp chẳng đâu vào đâu. Hai cô tiểu thư làm ra vẻ như đang rất chăm chú xem... triển lãm!

Nhưng trong khi chào hỏi mọi người, bá tước tiểu thư đã tới quá gần, không thể giả vờ lâu hơn nữa, nhất là khi bá tước Barxki kêu to:

- *Ah! mademoisell Marguerite! Bonjour!*^[52] Tôi rất mê con

Brockingham. Một con ngựa tuyệt vời!

Rita vờ ngạc nhiên rất đạt:

- Bá tước ở đâu vậy? Tôi không nom thấy ông trong các lô.

- Chúng tôi ngồi trong lô cạnh khán đài dành cho giám khảo, cả Melanbia nữa. Nó đây này!

Trong lúc hai cô tiểu thư chào hỏi nhau, bá tước liếc xéo sang Xtefchia không biết nàng là ai nên cũng không biết phải chào hỏi ra sao cho phải. Tiểu thư Rita đã giúp ông ta thoát khỏi sự bối rối.

- Bá tước Barxki... Tiểu thư Rudexka.

Cách giới thiệu ấy khiến bá tước chào hỏi Xtefchia như một người cùng giới, thậm chí nàng còn khiến ông ta thấy cảm tình. Ông cố nghĩ xem nàng ở đâu lại. Nhíu mày, điếm qua trong óc danh bạ quý tộc của Nhesiexki, ông cố tìm cái họ Rudexki. Tiểu thư Rita cũng giới thiệu Xtefchia với bá tước tiểu thư theo cách không có gì đáng ngờ. Bá tước tiểu thư rất vui, nhưng hình như thoáng một chút bất ngờ. Cô không điếm lại danh bạ Nhesiexki như cha, nhưng cũng như ông cô cố đoán xem vị tiểu thư này là ai, bởi ngay từ đầu cô đã bị nhan sắc của Xtefchia khiến cho khó chịu.

Bá tước Barxki đưa mắt theo dõi các cô gái trò chuyện, rồi nhân lúc thuận tiện, ông vừa hỏi Zanhexki vừa dướn mày trở Xtefchia:

- *Qui est ca?*^[53]

- Gia sư và là *dame de compagnie* của cô bé Elzonovska, *mademoiselle Stephanie Rudecka*^[54].

Bá tước nổi đóa. Đôi mắt ốc nhồi to tướng của ông như bạc đi vì cáu giận.

- Gia sư?... Cái cô Rita định làm trò gì thế này không biết? Đánh lừa à?...

Zanhexki nở một nụ cười đầy hiểu biết thì thầm với bá tước:

- Cô ta được coi trọng lắm đấy. *On l'acception trèsbien*^[55] nhất là cụ Mikhôngvski và... đại công tử.

Barxka ném cho Zanhexki một ánh mắt sắc lẹm, lo ngại. Đôi môi dày hãnh diện của vị đại quý tộc bĩu ra giễu cợt.

- Tôi nghĩ là mọi người, chứ không riêng họ. *Que c'est ridicule*^[56]. Thế quê cô ta ở đâu?...

- Con gái một người bên vương quốc.

- À! Thế là trang chủ vườn cũng sánh ngang tình trường đấy phải không? Thời ấy qua rồi, mà trong thực tế cũng chưa bao giờ tồn tại.

- *Mais elle n'est pas mai?*

- *Oui, pas mai*^[57]. Có điều cái cô Rita này...

Bá tước nhăn mặt, không nói nốt ý nghĩ là tiểu thư Rita đã phạm sai lầm lớn trong khi giới thiệu. Bởi có thể tiếp xúc với những “*người khác giới*”, nhất là ở nơi công cộng, nhưng bao giờ cũng cần biết rõ đó là ai. Bá tước phẩy tay như muốn nói:

- Vả lại cũng chẳng thể đòi hỏi điều đó ở Sêligianka,

Và cái đầu to tướng của ông Barxki đặc thẳng ngẩng lên.

XXII

Hôm sau, phu nhân Iđalia cùng Xtefchia và Luxia trở về bằng chiếc xe *landô* của Valdemar. Chàng ngồi phía trước, bên cạnh Luxia. Khi họ bước vào khách sạn, người nhân viên Thụy Sĩ đưa cho Xtefchia chiếc phong bì có đề địa chỉ. Vừa nhìn qua, nàng đã reo lên:

- Cửa ba tôi!

Nàng vội bóc thư, đưa mắt đọc ngấu ngiến.

- Cha tôi hiện đang ngụ tại khách sạn châu Âu... Người có tới đây, nhưng không gặp tôi... - nàng lắp bắp, nhìn phu nhân Iđalia khẩn khoản. - Phu nhân cho phép tôi tới gặp cha chứ ạ?

- Được thôi, nhưng đến đêm cô nhớ về chứ?

- Ồ, vâng!

- Tôi hy vọng là cha tiểu thư sẽ lại thăm chúng tôi...

- Xe tôi sẽ đưa tiểu thư đến tận nơi, - Valdemar bảo.

- Cảm ơn ông! Tôi đi xe ngựa thuê cũng được.

Xtefchia tạm biệt cụ Machây và Luxia.

- Tiểu thư cương quyết không dùng ngựa của tôi sao? - Valdemar hỏi.

- Cương quyết! Tôi muốn đi xe ngựa thuê hơn, - nàng mỉm cười.

- Một thiếu nữ rất biết điều, - nam tước phu nhân nói với cha sau khi Xtefchia bước ra. - Đôi khi Valdý quá đà.

- Nó đề nghị là phải, con bé từ chối cũng rất phải, cả hai xúng với nhau đấy, - cụ Machây đáp.

Valdemar đưa Xtefchia tới chỗ xe ngựa.

- Tiểu thư Xtefchia, tiểu thư làm sao thế? - Chàng hỏi, ngắm đôi má đỏ hồng và vẻ rạo rực của nàng.

- Tôi sắp được gặp cha tôi mà, - nàng đáp.

- Phải rồi! Nhưng đã mấy ngày nay tôi khó lòng nhận ra tiểu thư đấy. Hội chợ triển lãm đã tác động kỳ lạ đến tiểu thư.

Xtefchia cắn môi.

- Xấu hay tốt ạ?

- Trước hết là khác trước. Tiểu thư có điều gì băn khoăn, có điều gì lo lắng đang hành hạ tiểu thư thì phải...

Nàng ngước mắt thẳng thốt nhìn chàng.

- Nghĩa là tôi đoán đúng? Đúng vậy chẳng? Nỗi lo ngại?...

Không trả lời, nàng vội chạy xuống những bậc tam cấp.

Xiết chặt tay nàng khi tạm biệt, chàng chân thành thì thầm:

- Xin hãy vui và... hãy tin tôi.

- Trong chuyện gì? - nàng ngạc nhiên hỏi lại.

Valdemar nhíu mày, những tia lửa nhấp nháy trong mắt chàng.

- Tiểu thư biết rõ, chỉ có điều tiểu thư không muốn hiểu, - chàng dần giọng.

Ngồi trong xe, Xtefchia mới trút một hơi thở dài. Chàng đoán được, chàng hiểu rõ nàng sợ điều gì hơn cả, điều đã lớn dậy trong nàng, điều mà nàng muốn giấu giếm ngay cả với chính mình.

Nàng cảm thấy hạnh phúc như đang lạc giữa một thảo nguyên đầy hoa, nước hương, chan hòa nắng và bát ngát trời xanh. Biết là lạc lối nhưng nàng không muốn tìm những con đường khác. Trước mắt nàng là cả khu vườn đang nở hoa, thơm ngào ngạt, nó cuốn hút nàng, chế ngự nàng. Nhắm nghiền đôi mắt, trong đăm say, nàng lắng nghe một nốt nhạc diệu kỳ, không để ý đến cả hòa âm, không tiên cảm những thanh âm lạc lõng. Trước kia chỉ mền cuộc đời, giờ thì nàng yêu nó. Nàng nở xòe như một đóa hoa trắng trong dưới

ánh nắng mặt trời, hút thu hơi ấm của vàng dương vào cơ thể mình. Thường khi nàng chột rùng mình, như thể giữa ngày trời nắng vàng huy hoàng này có một luồng gió lạnh thù nghịch bỗng dưng chạm vào nàng để rồi thoát biến đi, chỉ còn lại những tia nắng ấm áp và bầu trời xanh mê hồn. Mắt thiếu nữ nhuộm một màu kỳ lạ, trở nên biểu cảm đến mức chân thành. Toàn bộ vóc dáng bên ngoài của nàng đều biểu lộ trạng thái tâm hồn. Đôi môi nàng hồng thắm như san hô, những run rẩy đằm say bất giác lướt nhẹ qua làn môi, càng khiến nó trở nên hấp dẫn đến mê hồn. Nàng lúc nào cũng phấp phồng sợ bị người ta nhận thấy tình cảm của nàng, nỗi e ngại ấy cộng với cái ngời ngời trong ánh mắt càng làm nàng trở nên tuyệt diệu vô cùng..

- Xtefchia! - Ông Rudexki vui sướng kêu to, đứng bật dậy khi thấy con gái bước vào.

- Cha!

Sau hồi lâu chào hỏi, Xtefchia hỏi thăm mẹ, các em, nhà cửa và láng giềng. Ông Rudexki sung sướng nhưng có vẻ thăm dò ngắm con. Mãi sau ông mới bảo:

- Xtefchia, con có biết mẹ nhắn gì con không?

- Mẹ nhắn gì kia ạ? - nàng hỏi.

- Mẹ bảo cha phải đưa con về. Cha mẹ nhớ con lắm.

Xtefchia sửng ngờ. Môi nàng hé ra như định thốt lên một tiếng kêu. Đôi đồng tử dần rộng nhìn chăm chăm vào mặt người cha, gần như kinh hoàng.

- Con... Về nhà ư?... Hờ cha?...

- Cha đến đón con đây, - ông Rudexki nhắc lại.

Cô gái cúi đầu. Đôi mắt nàng nhìn cha đầy thẳng thốt, sợ sệt, rồi nàng cụp hàng mi xuống. Hàng mi dài mượt chột rủ bóng xuống khuôn mặt tái hấn đi.

- Không thể được! - nàng lấp bắp.

- Tại sao?...

- Bởi hợp đồng với phu nhân Elzonovska là... một năm. Không thể bỏ... Con đã... hứa thế rồi...

- Cha tin là bà ấy muốn lưu con lại lâu hơn, nhưng con cũng nên nghĩ đến cha mẹ chứ.

Xtefchia đột ngột lao vào lòng cha.

- Con biết, con biết chứ, nhưng cha thân yêu, đâu thể làm thế được! Họ sẽ nghĩ thế nào?... Không, không, không thể được đâu! Cha ơi! Con yêu cha mẹ lắm, y nguyên như ngày trước, nhưng... bây giờ mà trở về nhà?... Không thể!... Phải ở đến cùng cha ạ!...

Nàng nói hấp tấp, rời ra khỏi ngực cha, nhìn ông khẩn khoản, ông Rudexki ôm con, nhưng vẻ mặt ông đầy lo lắng - những sự nghi ngờ đã bắt đầu hiện thành sự thực.

- Mẹ con lo lắm, bởi mẹ yêu thương con vô cùng, - ông thốt lên với nỗi buồn không che đậy.

Xtefchia vùng ra. Mặt nàng đỏ bừng, mắt long lanh lệ. Tay nàng làm một động tác như định ôm lấy đầu, đầy tuyệt vọng. Môi nàng mím chặt. Ông Rudexki ngạc nhiên nhìn con.

- Kìa con, con làm sao thế?...

- Không có gì đâu, cha ơi, không!... Con chỉ muốn nói rằng nếu như... Cha mẹ nhất thiết muốn thế... thì con sẽ về, nhưng...

- Xtefchia!

Ông Rudexki ôm nàng trong vòng tay người cha.

- Con gái thân yêu, con gái tốt bụng của cha... Cha đùa đây mà! Con sẽ ở lại... đâu thể phá hợp đồng được, con nói phải, chúng ta đã hứa rồi. Cha chỉ muốn biết, con có...

Ông bối rối lắp bắp:

- ... Con có còn yêu cha mẹ nữa không...

- Cha ơi! Cha không tin sao? - nàng kêu lên, đôi mắt tràn lệ.

Nhưng trong tiếng kêu đó đã vang ngân nốt nhạc chiến thắng.

Nàng âu yếm ôm lấy cổ cha, hôn vào mặt vào mắt cha, áp vào người ông, lòng tràn đầy biết ơn, không thể giấu được niềm vui sướng. Tim nàng đập nhịp lo lắng bởi đã khiến cha phiền lòng, nàng muốn đem sự âu yếm khỏa lấp đi giây phút khó chịu vừa rồi.

Mặc dù đã đoán được nhiều điều, ông Rudexki vờ như không thấy gì.

Sau hồi lâu mũi lòng, Xtefchia trở nên hết sức vui vẻ. Nàng kể cho cha nghe vài chuyện vui gần đây, nàng nói tới cuộc tham quan trang Guenbôvitre, về chuyện tẩu của Trestka, nàng cười đùa, khiến ông Rudexki cũng vui lây. Nhưng ngấm con khi nàng nói về giới quý tộc, ông lo lắng nghĩ thầm:

- Nó bén mùi quý tộc mất rồi! Thế giới này đã cuốn hút nó... Những con người lạ lùng đã tác động đến nó... Những người, hay chỉ một người thôi?...

XXIII

Đại công tử đến dự buổi chiêu đãi của bá tước Mortenxki khá muộn. Cùng với Brôkhovich, chàng đã cố nài phu nhân Idalia đến dự, nhưng bà không muốn đi vì không được khỏe lắm. Công tước phu nhân Franchiska muốn thay bà trông nom các tiểu thư, nhưng cả Xtefchia cũng từ chối, thế là phái đẹp đều ở lại khách sạn. Valdemar bực mình nhún vai, Brôkhovich phẩy tay với vẻ mặt rất nhộn:

- Các bà đều lên đồng cả! Ta đi vậy!

Trong tòa dinh thự của bá tước, ngay từ tiền sảnh, mọi người đã vây lấy đại công tử. Chàng bước vào phòng lớn giữa đám áo đuôi tôm của cánh đàn ông, để rồi sau đó lại sa vào đám đông sặc sỡ những bộ y phục đàn bà. Tuy không vui vẻ như thường lệ nhưng chàng vẫn là mạch đập chính của buổi gặp mặt.

Trước lúc bước đi, Brôkhovich thì thầm vào tai chàng:

- Hai ông già này chẳng thể nước non gì nữa đối với phụ nữ. Chỉ tổ làm người khác phát ngán. Nhưng anh sẽ được gặp một nàng tiên quen biết đấy!

Mình à?... Ai?...

- Rồi anh sẽ thấy!... Bầu trời xanh ngắt của Italia, Corsô thành Rôma, ha, thậm chí có cả những vườn hoa của Florenxia, Atena và Korfd... - Brôkhovich ngâm nga một mạch.

- Cậu nói vớ vẫn gì thế?...

Brôkhovich lẩn mắt. Ngạc nhiên, Valdemar tiếp tục bước đi. Đến một phòng làm việc, một người phụ nữ tóc vàng cao dong dỏng với đôi cánh tay để trần đang ra mời mọc chọt xán vào chàng.

Chàng đưa mắt nhìn và chột giật mình.

- Vêra?!

- Vâng, em đây. Ông vẫn nhận ra em sao?

- Cô làm gì ở đây?...

- Em đi với chồng em ngang qua đây, ghé vào dự tiệc của bá tước. Vợ chồng em định sang Pêterburg.

Valdemar tò mò và không mấy vui vẻ nhìn người phụ nữ. Một thoáng đồ lướt nhanh qua mặt chàng.

Tử tước phu nhân, túm chặt tay chàng, đôi mắt màu bia đấm đuối, nóng bỏng và đầy nhục cảm, áp sát gần chàng. Từ đôi môi bé nhỏ thoáng ra những tiếng thì thầm say đắm:

- Bao giờ anh cũng là của em! Em yêu anh!...

Chàng bước lui một bước, môi chàng run rẩy giấu cợt.

- Vêra! Đâu phải ta đang ở Lâu Đài Bạc. Hãy biết nghĩ chứ!

- Anh quên em rồi sao? Anh quên em rồi!...

Ánh giận bùng lên trong mắt chàng.

- Tử tước phu nhân, đề nghị bà bình tĩnh nào! - chàng dần giọng.

Phu nhân ưỡn thẳng người kình kiêu, ánh mắt lạnh lùng sục sạo dọc thân hình chàng.

- Tôi vẫn bình tĩnh đây, tôi chỉ muốn nói với ông một điều thôi. Thời gian này ta không còn dịp nào gặp nhau nữa đâu, ngày mai tôi đi rồi.

- Xin lĩnh ý, - chàng đáp khô khốc.

Bà khoác tay chàng, dẫn chàng vào phòng ở góc nhà, đóng chặt cửa lại.

Đại công tử lừ lừ nhìn bà. Một nụ cười giấu cợt run rẩy ở khóe môi chàng, mắt chàng long lanh ánh hài hước. Tử tước phu nhân đứng sát lại gần chàng, chạm ngực vào người chàng. Đôi cánh tay

để trần thơm nức vôi vãi quàng quanh cổ chàng, bà gắn chặt môi vào môi chàng, nòng nân thì thào:

- Bao giờ em cũng yêu anh, cũng khát khao anh! Hãy tới Rôma với em nhé, em là của anh... Của anh... yêu em đi!...

Chàng đẩy bà ra hơi phũ phàng.

- Vêra, hãy quên những ngày đã qua. Những ngày ấy qua hẳn rồi.

- Ở mãi đất nước này trở nên lạnh lùng rồi đấy. Hãy tới Lâu Đài Bạc, chỗ chúng mình ngày xưa ấy, nhớ không anh?... Ở phòng khách nhỏ.

Bà quàng tay ghì chàng mỗi lúc một chặt hơn, áp vào người chàng với sức mạnh đục vọng cháy bỏng, phả hơi thở nóng như lửa vào mặt chàng.

- Vêra, đã bốn năm rồi còn gì, phu nhân nên quên tôi và cái phòng khách nhỏ ngày xưa ấy mới phải, - chàng uể oải nói.

- Thế anh đã quên chưa?...

- Gần quên hẳn.

- Vậy thì anh hãy nhớ lại! Anh nhìn này, chẳng phải thiếu nữ ngày nào đây sao? Em vẫn yêu anh như thế, vẫn khao khát anh như thế, vẫn mơ ước về anh. Anh trông này!...

Bà hơi ngửa đầu ra sau, hấp háy đôi mắt lá rậm, duyên dáng nhoèn cười, phô hàm răng trắng bóng.

- Cô xinh đấy, - đại công tử thốt lên. - Sao, thế công tước Tônleđô có khỏe không?

Tử tước phu nhân sững người, môi mím chặt.

- Sao ông lại hỏi đến ông ta?..

- Tôi nhớ đến phòng khách nhỏ mà... Hồi ức về phòng khách ấy chẳng là cũng dính dáng đến cả công ta.

Vêra giật tay khỏi cổ chàng, bước lui mấy bước. Rất mực thản nhiên, Valdemar mở hộp xì gà bước đến bên chiếc đèn có dáng

thuôn thả với chao bằng lụa đỏ, chàng giễu cợt hỏi:

- Cô cho phép hút thuốc chứ?
- Cứ việc, - phu nhân bực tức đáp cộc lốc.

Đại công tử châm thuốc rồi nhìn bà đang quay lưng lại phía chàng dùng răng rút rút chiếc khăn tay đang ten. Bà thật xinh đẹp với đường nét cơ thể tuyệt vời. Mikhôngvski chợt nhớ lại những giờ phút vui thú cùng người phụ nữ ấy trên chiếc giường kiêu cổ trong căn phòng khách nhỏ và bất giác chàng rùng mình, không phải vì lạc thú mà vì một cảm giác kinh tởm khác lạ. Chàng ngồi xuống chiếc ghế bành thấp, thoải mái gác hai chân lên nhau, phả ra một cuộn khói, rồi hỏi:

- Cuộc phỏng vấn kết thúc rồi chứ?

Vêra nhanh nhẹn chạy tới, nhưng bà chợt sửng lại. Cúi đầu, rồi vừa rút rút chiếc khăn vừa nhìn vào mắt chàng, hàng lông mày chau lại. Thân thể bà uốn cong duyên dáng, đôi môi hé mở run rẩy.

Đại công tử ngắm bà. Mãi sau, chàng vừa vẫy tàn xì gà vừa nói:

- Tôi thấy là cô đã bỏ thói dẫm chân đàn ông rồi. Cô biết không, với tư thế này mà dẫm chân thì thật hợp. Còn bây giờ thì nom cô hơi quê.

Vêra để rơi người xuống chiếc tràng kỷ cạnh đèn, khoanh tay gối đầu, bật lên một nhịp cười khe khẽ. Làn vải nặng nề của chiếc váy dài tràn ra thảm, để lộ đôi gót chân tuyệt mỹ đang duyên dáng gác lên nhau. Bộ ngực tử tước phu nhân phập phồng gấp gấp, cả người bà như toát ra hơi lửa. Bằng một động tác mềm mại, bà quay phắt đầu và khuôn ngực về phía đại công tử, hàm răng lóe sáng, môi vẫn không thôi cười, mắt bà như phát ra những tia lửa thiêu đốt. Đại công tử hỏi:

- Cô có gì vui thế?
- Ha, ha! Về dáng vẻ của anh đấy!
- Cô không tin?...
- Ôi! Em đâu phải là trẻ con, em biết sở dĩ anh lạnh lùng vì đã bốn

năm rồi chưa được gặp em. Đàn ông các anh đều giống y nhau - các anh cần sự kích thích thường xuyên!

- Hừm! Còn sự trung trinh của các bà thì cũng ngang bằng với sự bội bạc của chúng tôi đấy nhỉ?...

- Anh ghen với Tônleđô đấy ư?

- Không. Vả lại, cô đang trở lại đây với tôi đây rồi, tôi có thể tha lỗi cho ông ta.

- Anh tự tin quá đấy! Sao anh biết em trở lại với anh?

- Thì cô đang ở đây thôi, cô đã cho tôi được hy vọng

- Trước tiên em phải tìm hiểu kỹ càng danh sách những nữ thù địch thủ của em đã. Sau em có bao nhiêu người nữa rồi?...

- Có lẽ bằng số người trước cô, nhưng chắc chắn là ít hơn số người thay chân tôi trong phòng khách cổ kính ấy, - chàng giễu cợt đáp.

Tử tước phu nhân ưỡn ngực rạo rục, dài giọng thốt lên:

- Lúc nào anh cũng thật tuyệt vời, có điều anh hút thứ xì gà độc địa gì ấy, nó khiến anh khác hời ở Rôma. Nhưng em hiểu chứ: đất nước này khiến anh nguội lạnh đi. Ở đây không có phụ nữ đẹp thật sự, tuy anh vẫn có được những thành công to lớn. Em biết những đối thủ phương bắc này lắm. Chắc họ làm anh mệt?

- Hửn rồi, - chàng đập hờ hững.

Vêra ưỡn người nhích lại gần đại công tử, thân thể nàng cử động mềm mại như một con hổ cái ngái ngủ, nàng đập tay sốt ruột vào chiếc đệm của tràng kỉ.

- Mùa đông anh đến Rôma nhé, chúa tể của em! Em đã nói là em vẫn yêu anh. Anh đến chứ?...

Đại công tử bĩu môi. Đôi tròng mắt chàng nhấp nháy nụ cười tinh quái.

- Để làm gì?... Nếu muốn đánh bại Tônleđô, tái tạo lại những hời ực tại phòng khách nhỏ ấy, thì...

Chàng cúi người, mím một nụ cười tinh quái, nhìn vào mắt tử tước phu nhân. Bà nhắm nghiền mắt, thở gấp gấp. Đôi bàn chân bà run rẩy từng đợt.

- Em là của anh, - bà thì thào.

- Thấy chưa! Phương bác có làm cô nguội lạnh tí nào đâu!

Cơn khát nhục cảm trào lên môi Mikhôngvski. Mắt chàng nheo lại về giễu cợt, nhưng cánh mũi đã phập phồng gấp gấp hơn. Chàng ngồi bất động, ngắm thân thể tròn trịa của Vêra, đôi bầu vú căng mẩy và nước da hồng hào của bà, máu trong người chàng như sôi lên. Chàng đã từng có người phụ nữ này, lúc này đây người ấy vẫn như xưa, đằm say, dăng hiến. Song không hiểu sao bây giờ vẫn có một hơi lạnh nào đó thổi vào chàng bất chấp cơn nồng nhiệt trong lòng.

Tử tước phu nhân đặt tay lên đầu gối chàng, khẩn khoản thì thào:

- Con mãnh sư của em! Anh nhớ không?... Em vẫn thường gọi anh bằng tên ấy. *Mon lion*^[58].

Nàng tỳ cả cánh tay kia lên người chàng, nửa người như treo trong không khí.

- Hãy bỏ vẻ giá băng đáng ghét kia đi! Nó kích thích em quá chừng, nhưng quá đủ rồi!... - nàng rít lên qua đôi môi đằm đuối như mê cuồng mím chặt.

Rồi nàng ưỡn cả người về phía sau như con rắn, kêu lên không kìm giữ nổi.

- Đừng nhìn em thế! Sao anh giễu cợt thế!... Mắt anh chất chứa bao ánh thép, anh chẳng khác gì con sư tử nhìn miếng mồi. Anh thật đáng thèm muốn biết bao nhưng cũng thật đáng sợ!...

Đại công tử bật cười. Sự khinh mạn toát ra qua giọng chàng:

- Vậy thì tôi tha cho cô khỏi những móng vuốt của tôi đó, Vêra, ha, ha, ha!...

Giọng chàng vang ngân hoang dã.

Tử tước phu nhân tò mò vươn đầu lên, mắt thoáng một ánh chớp. Nàng nói khẽ hơn, nhưng đầy lo ngại:

- Có kẻ nào đó đang kiềm giữ anh... Hãy nói đi, ai vậy?... Một nữ chúa mới chăng?... Cô ta có đấy, em cảm thấy rất rõ.

Đại công tử dập tắt điếu thuốc. Chàng thấy đã quá đủ. Chàng đứng lên, bước lại gần tử tước phu nhân, mắt chàng rùng rục. Quả thực lúc này nom chàng thật đáng sợ. Đôi môi chàng nhẩn, đầy giễu cợt.

- Vêra! - Chàng gọi giật giọng.

Tử tước phu nhân nhồm nguời, vươn hai tay ra đón. Những viên kim cương trên những ngón tay nàng run rẩy lóe lên muôn sắc cầu vồng. Valdemar vội lấy hai khuỷu tay nàng, điên cuồng bóp chặt. Nàng ngã xuống đệm tràng kỉ, thều thào bằng giọng mê đắm:

- Bây giờ thì màn sương hãy trùm phủ hai ta...

Valdemar nghiêng nguời thốt lên, giọng đã hoàn toàn bình tĩnh:

- Chỉ một mình phu nhân thôi. Tôi phải đi. Chúc bà vui vẻ ở kinh thành Peterburg.

Chàng buông tay bà ra và bước lui.

Vêra chồm dậy, ngồi lên. Mặt bà đỏ rục.

- Anh đi thật sao?!

- Vâng. Tôi đã hút xong thuốc rồi mà.

Chàng cúi chào, bước ra, khẽ cười mai mỉa.

Trong phòng lớn, bá tước Mortenxki trẻ tuổi hỏi chàng:

- Bà chị họ của tôi đâu rồi, thưa đại công tử?

- Tử tước phu nhân Silva hiện ở trong phòng đỏ.

Mortenxki nháy mắt tinh quái.

- Chị ấy lúc nào cũng xinh, phải không?

- Tô son hơi nhiều, cái đó làm hỏng những đường nét quý giá

nhất, - Valdemar nhăn mặt đáp.

- Chứ ông còn muốn gì nữa? Ngoại tứ tuần rồi!

Đại công tử bước đi. Chàng bả tước trẻ bước những bước chân mềm mại như loài cáo về phía phòng đồ.

XXIV

Vũ hội tung bừng và náo nhiệt bắt đầu. Valdemar và bá tước Brôkhovich cùng mấy người nữa dẫn đầu các điệu vũ.

Phòng khiêu vũ sặc sỡ màu áo váy của các bà các cô xen những chiếc áo đuôi tôm màu đen của các ông, rực rỡ sắc hoa và kim cương trang điểm trên những mái đầu phái đẹp. Mùi nước hoa, mùi hoa được những chiếc quạt tay phe phẩy tạo nên bầu không khí ngào ngạt riêng biệt của vũ hội.

Những ánh mắt long lanh, những ngọc vàng lấp lánh, những đôi chân thon thả đi hài trắng nhẹ nhàng lướt nhẹ trên mặt sàn. Những thân hình phụ nữ mảnh mai duyên dáng ngã đầu vào vai những người đàn ông, dáng nghiêng của những mái đầu chứa đựng một vẻ nhục cảm nào đó ngấm nồng nàn vào máu, mà vẫn đẹp tuyệt vời. Cánh tay đàn ông trông thật hãnh diện, những cánh tay màu đen của họ mạnh bạo ôm lấy những tám lưng mềm mại của các vũ nữ, như vờ vẻ chiến thắng đầy hào hùng. Có những đôi vừa nháy múa vừa thì thầm vào tai nhau những lời nồng nhiệt, như điệu van vang động đang cuốn họ bay.

Sau khi nhảy với mấy tiểu thư quý tộc, Valdemar ôm lấy Xtefchia lao vào cơn xoáy lốc mê cuồng. Và đến lúc ấy chàng mới hiểu hết sự kỳ diệu của điệu nhảy.

Lần đầu tiên, tay chàng được vòng quanh thân hình thon thả của nàng, được cảm thấy nàng gần gũi đến thế, duyên dáng đến thế, dâng hiến đến thế. Chàng ghì nàng rất chặt và cảm nhận niềm lạc thú khi nghe thấy tiếng tim nàng đang đập. Hơi thở thiếu nữ nóng bỏng thiêu đốt chàng. Chàng hơi cúi đầu xuống để được chạm khẽ vào làn tóc tơ mềm mại ấy. Đôi mắt dưới hàng mi hơi khép lại nhìn chăm chăm vào mái đầu xinh đẹp cài một nhánh cỏ chỉ ba màu trắng. Chàng trông rất rõ hàng mi dày và đôi má hồng mịn màng của Xtefchia, hình trông nghiêng tuyệt mỹ của nàng, đôi môi nóng ấm,

chiếc cổ trắng nõn và đôi vai hé lộ sau làn vải. Một niềm say đắm trào dâng mãnh liệt trong lòng chàng. Chàng cũng cảm thấy rõ tác động mạnh mẽ của chàng tới thiếu nữ. Xtefchia nhảy đẹp và nhẹ nhàng, nhưng như mê đắm. Nàng không hiểu được phép màu nào đang vây bọc mình, nàng chỉ cảm thấy sung sướng đến ngất ngây. Phòng vũ hội đèn nến sáng trưng, bao nhiêu hoa và tiếng nhạc trầm bổng đã khiến nàng lóa mắt, nàng nhảy say sưa, để hết tâm hồn vào cuộc vui chơi. Khi thấy Valdemar đang ở sát bên mình, nàng như bị một nỗi kinh hoàng đầy si mê chế ngự. Nàng như chờ người ra trong vòng tay chàng, ngực nàng thổn thức những tình cảm chưa từng biết. Những cơn rùng mình bất an làm thân thể nàng run rẩy. Không dám nhìn, nhưng nàng vẫn cảm nhận rất rõ đôi mắt chàng đang thiêu đốt mình. Được tay chàng dìu đi, nàng như lướt trôi thoăn thoắt nhẹ nhàng trên ngọn sóng bao la của hạnh phúc. Cả hai người cùng múa đẹp như những nghệ sĩ thực thụ. Họ trang nhã và hợp với nhau đến nỗi trong đám đông nhiều đôi mắt bắt đầu đổ dồn vào họ. Niềm say mê như cơn xoáy lốc cuốn hút họ, vũ điệu của họ mỗi lúc trở nên đắm đuối hơn, kéo dài không dứt, khiến ánh mắt của khán giả chăm chú mỗi lúc càng hướng vào họ lâu hơn.

Nước mắt chực trào ra dưới làn mi của ông Rudexki ông khẽ thở dài. Không sao rời mắt khỏi đôi nhảy tuyệt vời kia, nhưng đồng thời cảnh ấy cũng khiến người cha đau lòng.

“Ta phải giằng nó ra khỏi chốn này, phải đưa nó trở về thôi!” - đầu ông ong ong những tiếng nói.

Muộn mắt rồi!

Ông Rudexki cảm thấy rằng đã quá muộn.

Xtefchia tựa vào vai đại công tử. Ôm lấy vòng lưng mềm mại của nàng, đắm đuối nhìn nàng dưới hàng mi khép nhẹ, ánh mắt chàng có thể khiến cho bao phụ nữ lạc lối. Xtefchia rùng mình, khép vội hàng mi dài. Công tử càng ôm nàng chặt hơn. Cả hai như trôi trên sàn nhảy.

Điệu Kotilôn sôi trào nhịp sống. Những bông hoa được chuẩn bị

sẵn để tung đã hết, người ta dứt vội những hoa cắm trang hoàng. Ngực Valdemar nom như một tấm giáp hoa, Xtefchia giống hết một bó hoa, tiểu thư Rita, bá tước tiểu thư Mêlania, bá tước phu nhân Podhorexka trẻ măng cũng phủ đầy hoa. Phòng vũ hội mang dáng vẻ một vườn hoa, phái đẹp nom hết những bông hoa, với một vẻ mặt hồng hào rạng rỡ và những đốm sao lấp lánh trong mắt. Còn cánh đàn ông giống như những cánh bướm đen tíu tít quây quần bên những đóa hoa xinh đẹp nhất.

Một cơn say đắm cuốn lấy những người đang nhảy, nó biến thành một sự ngổ lờ nhau bằng những đóa hoa. Hương hoa ngào ngạt, niềm si mê và vẻ đẹp mê hồn dâng trào trong ánh sáng muôn màu của phòng vũ hội khiến người ta bị vướng vào một chiếc lưới nguy hiểm, trong suốt như những sợi tơ nhện mảnh mai nào đó trong thần thoại. Valdemar là người đầu tiên tỉnh táo, chàng kết thúc điệu *Kotilion* bằng một khúc *mazur* vang động.

Các bà các cô quá mệt tạm trốn vào các phòng khách nhỏ. Gia nhân mang thức uống mát ra mời. Xtefchia, hai công tước tiểu thư và Luxia chạy ra hành lang. Đặt những ôm hoa trên hàng lan can, họ quạt lấy quạt để. Đúng lúc đó, một người hầu chạy lên cầu thang, ôm cả một bó hồng, cắm chướng và phong lan, kèm những lá dương xỉ có răng cưa, gã khua vào sau cửa phòng vũ hội.

- Không hiểu hoa dành cho ai thế nhỉ? - Luxia thì thầm. - Chắc là của Zanhexki tặng Barxka han thôi.

Mấy người đàn ông vây quanh các tiểu thư. Một chàng đeo mực kính nói với Xtefchia những lời tán tỉnh nhã nhặn, sốt ruột, nàng cầm lấy hoa, lánh mặt vào phòng khách. Các tiểu thư khác cũng đi theo. Ngang qua dưới riềm mái, họ gặp Valdemar. Chàng mang trên tay bó hoa tươi vừa được mang tới. Một niềm vui tươi sống động ánh lên trong mắt chàng. Chàng tách bó hoa ra thành hai phần, một nửa trao cho Xtefchia, nửa kia rắc lên người nàng như trong hội hoa. Chàng hạ giọng nói:

- Đây là tiết mục ngoài chương trình. Những đóa hoa này tặng tiểu thư, nhân danh cá nhân.

Những đóa hồng nhung mịn màng vương vào những nếp váy dài bám vào cổ, vào vai Xtefchia, rơi xuống chân nàng. Một đóa lan mắc vào tóc nàng. Nàng đứng như trong một trận lũ hoa.

Valdemar biến vào nhà trước khi Xtefchia đang bàng hoàng chưa kịp ngỏ lời cảm ơn. Cả hai vị công tước tiểu thư kêu lên, ùa tới nhặt những đóa hoa rơi vương vãi trên mặt sàn, vui vẻ tung vào người Xtefchia. Nàng tỉnh cơn thẳng thốt, cũng ném lại. Cả ba chơi đùa như trẻ con. Chỉ mỗi mình Luxia đứng sững, như bất động, nhìn ba cô gái đang tươi cười vui vẻ.

“Đã đến thế rồi ư?... Đã thế rồi ư?” - Cô gái khẽ thì thầm trong tâm linh, kinh ngạc.

Tuy không thấy cảnh tặng hoa, nhưng phu nhân Idalia cũng bắt đầu ghen với những thành công của Xtefchia. Cô gái được nhận toàn những thắng lợi. Đám thanh niên quý tộc tranh nhau xin được nhảy với nàng. Chung quanh nàng là một vòng người đông chật. Mệt mỏi nhưng rạng rỡ như rạng đông, nàng lướt nhẹ khắp phòng như cánh bướm, như đóa hoa đẹp quyến rũ mắt nhìn. Phu nhân Idalia nhận thấy rõ đại công tử đầy sôi nổi và hào hứng, chàng nhảy với Xtefchia quá thường xuyên và quá đổi say sưa. Nhưng điều khiến nam tước phu nhân đau lòng hơn cả là Valdemar không hề ngó ngang tới tiểu thư Mêlanhia.

Sau điệu *Kotilion*, trong phòng khách nhỏ, cả bá tước Barxki lẫn bá tước phu nhân Chvilexka đều đến gặp bà, cả hai đều cúi kính công kích bà. Bá tước nói:

- Nam tước phu nhân đã vi phạm nguyên tắc của giới

quý tộc khi đưa cái cô Rudexka ấy vào đây. Thật là quá đáng! *Ca ressemble un peu mal!*^[59]

Những lời ấy khiến phu nhân Idalia bị xúc phạm. Bà không muốn người ta chỉ trích. Bà đứng nhìn xuống bá tước, đáp chông lòn:

- Tôi không thấy gì quá đáng cả, bởi trong phòng nhảy này còn nhiều cô còn thấp kém hơn Rudexka. Còn cô ấy tuy chỉ là *dame de compagnie* của con gái tôi thôi, nhưng cũng có quyền được ưu đãi

chứ.

Bá tước Barxki cao ngạo ngẩng cao đầu.

- Vâng! Về phía nam tước phu nhân và tiểu thư thì tôi không phản đối. Nhưng ở đây chung quanh cô Rudexka tôi thấy có cả một sự ngưỡng mộ của giới thanh niên chúng ta. Điều đó quả là quá đáng.

- Đó là do sắc đẹp và thành công riêng của cô ta, - phu nhân Idalia cắt lời.

- Idalka! - Phu nhân Chvilexka lên tiếng, - đừng có mà che chở cho con bé ấy! Ngài bá tước nói đúng lắm: con bé ấy làm lu mờ hết các tiểu thư chúng ta. Chị thật là thiếu cân nhắc khi đưa nó đến dự vũ hội.

Phu nhân Idalia nổi cáu.

- Nhưng tôi đâu thể để cô ấy lại khách sạn? Các vị có những điều trách móc thật lạ lùng!

- Nói chung chị đã thiếu thận trọng khi nhận con bé về Xuôđkôvxe, - bá tước phu nhân cũng cau kinh thốt lên. - Cái nơi mà đại công tử thường xuyên lui tới thì lại đón một con bé đẹp như thế về!

Bá tước Barxki hơi lo ngại, đưa mắt trách móc nhìn bá tước phu nhân.

- *Permettez, cointesse!*^[60] Tôi xin được bảo vệ cho đại công tử. Cô gái này không thể có ảnh hưởng lớn đến mức ta phải lo cho đại công tử. Cô ta không thể làm mờ được những ngôi sao của chúng ta, nhưng lại làm nảy sinh những mối lo ngại, làm băng hoại đạo đức thanh niên giới ta. Song, đối với cô ta đại công tử cũng có thể có những ham muốn này khác mà ta cũng dễ dàng bỏ qua: cô ta đẹp, đúng thế, đúng thế, nhưng... ngay cả những vai hầu phòng lắm sự trong hài kịch chẳng đẹp lắm sao? Phu nhân hiểu ý tôi chứ?...

Đôi môi bự mỡ của bá tước phu nhân nhoèn một nụ cười khoái chí với người vừa nói, bà nháy mắt với vẻ mặt hài hước.

Đột nhiên bá tước phu nhân Vizembergova, từ nãy vẫn đứng ở

cửa không ai để ý, bước ra giữa phòng, lên tiếng:

- Nhưng bọn gái hầu không được ai trao con gái cho dạy dỗ, không ai đưa chúng vào chỗ bạn bè, không ai chìa tay bắt tay chúng! Sự so sánh của bá tước ít nhất cũng không hợp chút nào. Tiểu thư Rudexka *c'est une fille jeune, belle et très bien élevée*^[61] quả thực cô ấy đã át hẳn các cô gái của chúng ta bởi vẻ đẹp, sự duyên dáng, trí thông minh, đã cuốn hút đám thanh niên và ngay chính đại công tử nữa - chính điều đó khiến các vị không vừa ý. Có thể ca thán về cô ấy nếu các vị bực mình, có điều xin đừng có hạ nhục người ta, nhất là trước mặt một người có ái nữ đang được người ta dạy dỗ.

Bá tước phu nhân khoan thai quay lưng và đường hoàng bước ra khỏi phòng khách nhỏ, kéo theo sau dải lụa xanh biếc uốn lượn, sột soạt.

Bị tấn công bất ngờ, bá tước cúi kính nhăm nhăm ria mép, rồi khi thấy phu nhân Idalia cũng bỏ đi, ông ta rít lên qua hàm răng nghiến chặt:

- Đồ điên!

Bá tước phu nhân Chvilexka nhún vai.

- Họ điên vì cái con bé Rudexka đấy mà!

Cả hai trở lại phòng khiêu vũ.

Vũ hội kéo dài đến sáng. Điệu *mazur* cuối cùng trào dâng một sóng âm thanh vang động, mang tiếng vọng có phần ngái ngủ của đêm hội rải khắp phòng khiêu vũ đã mệt mỏi, rồi lắng đi. Căn phòng nom cũng mỗi mệt, sàn nhà bớt phần bóng lộn, rải đầy những chiếc lá và cành đã héo nhàu, không màu, những đóa hoa dùng để trang trí đã bị dứt bẻ, mang dấu ấn riêng biệt của hội vui đã mãn. Dường như trong những bức bích họa trên tường, giữa những loài cây cảnh trang trí, vẫn vương vấn những tiếng thở dài tiếc nuối, những nhíp cười và chút khát khao còn rơi rớt lại cùng tiếng nhạc.

Những cỗ xe ngựa tấp nập ở lối ra, xôn xao tiếng gọi của gia nhân và tiếng vó câu trầm đục.

Mặt trời lên, soi lóng lánh những nếp sơn bóng nhoáng của các cỗ xe, như tò mò nhòm vào cửa xe, chào những người đang ra về.

Nếp mình trong một góc xe ngựa, ông Rudexki trở về nhà, đầu cúi gục, mệt mỏi, đầy những ý nghĩ nặng nề.

XXV

Hội chợ triển lãm bé mạc. Phần lớn mọi người chuyển về Guenbôvitre, nơi sắp mở màn hội săn mùa thu. Lâu đài Guenbôvitre thừa chỗ cho khách. Valdemar đón họ với phong thái vương giả.

Sẽ tổ chức cuộc săn vây sói, hươu, lợn rừng và săn gà rừng ngay trong vườn thú. Cả đội quân phục dịch cho cuộc săn của đại công tử nhận nhiệm vụ chuẩn bị. Viên trưởng phòng săn Urbanxki thực hiện đầy đủ mọi mệnh lệnh của đại công tử, ông ra lệnh cho những người phó, đến lượt những người này lại có trong tay hàng đoàn thợ rừng và những người đuổi thú. Đám quản khuyến giữ chặt cổ đề những con chó săn đuổi và những con chó giống *jamnic* chuyên dòm cáo ra khỏi hang.

Những cỗ xe ngựa đủ loại dẫn dần tề tựu quanh sân trong lâu đài, đám giám mã tíu tít chung quanh những con ngựa cưỡi. Những người thổi kèn cưỡi ngựa đứng trong vòm cổng lớn xây bằng cẩm thạch, thổi những hồi kèn chào vang động báo tin khách trong vùng lân cận kéo đến. Đại công tử mời toàn bộ giới quý tộc đến Guenbôvitre.

Tất cả những cảnh tượng ấy nom giống như một cuộc hành quân. Đại công tử Mikhôrôvxki, trong bộ quần áo đi săn, nom giống như một vị thủ lĩnh chủ chốt, có mặt ở tất cả mọi nơi. Chàng chào hỏi khách mới tới, đốc thúc những công việc chuẩn bị cuối cùng, thậm chí chàng còn trò chuyện với các vị tiểu thư và phu nhân đang tụ tập trong phòng ăn lớn, nơi cánh đàn ông đang dùng bữa sáng trước khi tiến vào rừng. Gần như chẳng ai chịu ngồi, ai cũng đứng, cầm đĩa mà ăn. Sự thoải mái ấy khiến mọi người đều thấy dễ chịu, vẫn còn sớm, nên chỉ có các vị tiểu thư và phu nhân trẻ tuổi có mặt để tiễn trai tráng lên đường. Sau những lời tạm biệt ồn ào, những chiếc xe ngựa và những kỵ mã rời khỏi cổng lâu đài, kéo thành một

chuỗi dài. Tiếng họ là tiếng kèn đồng, như thể tòa lâu đài muốn gửi tiếng đồng để cổ vũ thêm đội quân của mình bước vào trận đánh.

Đại công tử cưỡi ngựa, sau lưng chàng là gã trợ thủ Jur mang đạn và hai khẩu súng săn. Valdemar đeo một khẩu súng lục trong bao da và một lưỡi dao găm trong bao bạc.

Con chó Pandur to tướng trang trọng chạy bên chân ngựa của chàng, hình như nó cũng hiểu được tầm quan trọng của cuộc săn.

Đầu tiên, mọi người tiến đến những khu rừng gần nhất. Ở xa chúng thấp thoáng kéo thành một đường màu đen, càng tiến đến gần chúng càng cao lớn mãi ra. Từ chốn sơn lâm hoang dã thẳm sâu thoáng ra mùi của bao loại muông thú. Đoàn người tiến vào rừng và bắt đầu săn ngay từ khu rừng già đầu tiên. Cuộc săn vây chó sói đã mang về thắng lợi thật to lớn. Trong đợt đầu, Valdemar không nổ súng lần nào, nhường cho khách những vị trí bắn tốt nhất. Đến lần sau chàng mới hạ được một con sói gộc lúc nó đang chạy lẫn mình giữa những bụi cây. Viên trưởng phường săn Urbanxki cùng với hai thực tập sinh cũng tham gia săn. Một trong hai người phó phường săn chỉ huy chung việc bố trí người săn đuổi, còn người phó thứ hai thì điều khiển lũ chó săn. Nhưng chỉ đạo chung vẫn là đích thân đại công tử. Mọi người chuyển sang một khoảnh rừng khác, nơi thường có nhiều nai.

Rừng thông rậm rạp với những thân cây cao vút, ken đầy những bụi cây lá phiến, rì rào nghiêm trang, nhưng bên trong thật phong phú sắc màu. Những chiếc lá màu vàng và đỏ lặng lẽ rơi xuống mặt đất, gần như không một tiếng động. Đây đó đỏ rực những bụi việt quất, những chiếc nấm từ dưới lớp rêu nhô lên những tán tròn múp míp. Những vệt nấm rút đỏ, nấm đất vàng, nấm sữa hồng, phủ đầy sương, tạo thành những hình thù đẹp trên thảm rêu. Mùa thu hào phóng ban phát cho rừng tất cả những gì chứa đựng trong trời đất vào tiết này hàng năm. Những sợi tơ trời trắng nõn vương vào thân thông vàng mơ, phát phơ trong không khí thành những dải dài màu bạc, quấn quanh các chùm lá thành những tấm mạng nhện bao phủ khu rừng. Cùng với hàng hà sa số những sợi tơ trời ấy là một nỗi ưu tư bỗng dựng tràn ngập, như những bản xônát mùa thu. Thiên nhiên

mang vẻ lặng yên hơi nặng nề, một sự yên ả, một sự thản nhiên và nghiêm trang kỳ lạ, dường như muốn nhấn nhủ: “Thế là ta đã tới được chỗ kết cục một cách hạnh phúc rồi!”

Một cơn rừng mình chạy lan lan khắp các thân cây cỏ thụ trong nỗi lo âu trước mùa đông đang đến. Lá và hoa cùng mọi loài thảo mộc cảm thấy giờ kết thúc đang đến gần nên mặt vàng thân úa. Chúng vẫn còn mỉm cười với vàng thái dương, nhưng đã là nụ cười vĩnh biệt, đau đớn, trong tiếng xào xạc luyến nhớ về tháng năm hoàng kim đã vĩnh viễn lùi xa. Chỉ những loài nấm là vẫn ngoi lên tươi tốt, không hề muốn nghe nói tới mùa đông; chúng vừa mới được chào đời, vẫn đang tràn đầy bao dự định.

Hôm nay, rừng thật phong phú sản vật, sau khi bố trí xong thợ săn, một hồi kèn đồng vang lên báo hiệu cuộc săn đuổi bắt đầu, rồi sau đó bầu không khí im lặng bao trùm. Cả hàng xạ thủ như đứng chết lặng, chỉ có tiếng những tán thông đầy lá reo vi vút trên đầu, trong một giai điệu đều đều là khúc hát ru của rừng, chỉ có những chiếc lá khẽ xào xạc rơi xuống đất, và đôi khi có tiếng chim nào chọt cất lên lạnh lốt giữa đám lá cành. Hàng người được bố trí dày đặc, gần như sau mỗi thợ săn có một tay súng đứng chờ.

Valdemar đứng dưới một cây thông cỏ thụ. Chàng giương súng trong một tư thế sẵn sàng nhả đạn, cây súng thứ hai tựa vào gốc thông. Chàng không thích có người hầu sau lưng; gã Jur, trợ thủ của chàng, người cao lớn, đứng cách đây một quãng, có nhiệm vụ lấy xác những con thú bị chàng bắn hạ sau mỗi đợt nổ súng.

Cuộc săn đuổi đã bắt đầu từ một nơi rất xa đây, những người đi săn không hề nghe thấy gì. Rừng im tiếng, như chuẩn bị đón chờ loạt tiếng nổ sẽ bùng lên. Valdemar tựa lưng vào gốc thông, không chú ý lắm đến khoảng tối đen trước mặt. Đôi mắt chàng không còn mang vẻ giấu cợt và châm biếm đũa thường ngày, chúng ẩn dấu đó rất sâu, thay vào chỗ chúng là vẻ trầm tư thoáng sắc nhớ nhung. Đôi môi dày dặn hơi có vẻ nhục cảm căng dài ra thành một đường cương quyết, như sẵn sàng đối địch, và qua nỗi nhớ nhung thỉnh thoảng lại có một ánh chớp dữ dội lướt qua đôi mắt. Và những khi ấy hàng lông mày tạo thành một vòng cung hung bạo. Chàng như

đang ngẫm nghĩ điều gì, đang cân nhắc điều gì, có thể đang mơ ước đến một điều gì đó...

Nhưng trên mặt sóng ước mơ ấy hẳn có những gheh đá thù nghịch nào đó. Chúng gây nên những bóng đen đầy đe dọa trên vẻ mặt và trong ánh mắt chàng.

Đột nhiên chàng tươi lại, như thể có tia nắng mặt trời nào vừa rọi đúng đầu chàng. Một nét cười thoảng qua môi chàng. Chàng thì thầm gần như âu yếm:

- Xtefchia...

Gió thổi, những chiếc lá cây vàng ruộm đu đưa nhẹ, và những ngọn thông cao vút âm ào nhiều hơn, vài tiếng chim lạnh lớt rơi giữa không trung.

- Xtefchia... Xtefchia... - những cây cối chung quanh và những tiếng chim kia như thì thầm nhắc lại.

Từ xa vắng lại tiếng mõ lóc cóc và tiếng tù và, tiếng hú hét kéo dài. Cuộc săn đuổi đang tiến lại gần.

Chỉ một lúc tập trung chú ý nữa... Có tiếng vó nặng nề, trầm đục, tiếng cành gãy rặng rắc, rồi Valdemar nhìn thấy một con hươu sừng to lớn lao ra từ chỗ bên cạnh. Con vật phóng qua lùm cây bằng bước chạy nặng nề, đầu ngửa ra, phiến sừng với những nhánh tua tủa ngã trên cổ.

Valdemar nhắm, nhưng không nổ súng, chàng nhường phát súng đầu cho công tước Zanhexki. Công tước vội nâng súng lên ngắm, nhưng con hươu thấy động, quay người tại chỗ, ngoặt sang hướng Valdemar. Zanhexki bắn cả hai viên từ hai nòng - trượt! Con hươu ngắc đầu, vừa chảy máu vừa tiến lại gần đại công tử.

Valdemar nổ súng, nhắm vào ngực, bắn liền hai viên. Con vật to lớn rống lên, bị thương nặng, cố chạy tiếp.

Brôkhovich kết thúc việc bắn hạ con hươu. Công tước Zanhexki tự nhủ thầm:

- Đại công tử mơ màng quá, bắt đầu bắn trượt rồi!

Những tiếng súng nổ vẫn không ngừng, cả hàng người đều bắn.

Vài con hươu ngã gục, đàn thú càng túa ra nhiều hơn. Đại công tử bắn hạ được khá nhiều, chung quanh chàng xếp một vòng xác thú đáng kể,

Khi đám người xua thú đã tiến lại sát gần; những người đi săn tự tập lại xung quanh công tước Gierstorf. Ai cũng kể lại chiến công của mình.

- Tôi bắn nhiều nhất, - Trestka kêu lên.

- Thế ngài hạ được mấy con?

- Mấy à?... Chắc là cũng có... Ôi, tôi cũng không biết nữa! Chóc nữa hăng tít.

- Thừa các ngài, xin chú ý! Tôi cho rằng ngài Trestka muốn bớt của chúng ta một chú thỏ để tăng chiến lợi phẩm của mình! - Brôkhovich vui vẻ nói to.

Trestka nổi cáu.

- Với cậu thì tớ không thể làm thế được, bởi khi ấy cậu sẽ lộ mặt là người bắn kém nhất!

- Xin lỗi nhé! Tớ hạ được sáu thỏ, một sói, một sơn dương. Dẫu sao cũng còn hơn cậu, chỉ được mỗi một con cáo quèn với hai chú thỏ xám.

- Cả hai ông đều bắn giỏi và hạ được nhiều thú đấy, - công tước Gierstorf dàn hòa.

Bá tước Barxki tiến lại gần Valdemar.

- Ta chờ các tiểu thư đến cùng ăn sáng chứ? - ông khoác tay chàng lên tiếng hỏi.

- Hẳn rồi, họ sắp đến bây giờ đấy.

Bá tước kéo chàng sang một bên.

- *A propos.* Xin ông nói cho tôi biết... hay đúng hơn, xin ông hãy làm ơn xác định rõ mối quan hệ của cô... *Comment done!* cô

Rudexka, với chúng ta.

Valdemar sững người như bị sét đánh, cơn giận sôi trào trong lòng, chàng nghiêm khắc nhìn bá tước và hỏi lại:

- Quan hệ gì kia? Tôi không hiểu!

- *Ah Dieu!* Kìa đại công tử! Tôi muốn ông giải thích rõ vị trí của cô gái ấy giữa chúng ta.

- Cô ấy là cô giáo của Luxia Elzonovska, đồng thời là một người bạn... một người bạn thân.

- Không phải thế, chuyện đó thì tôi cũng biết... Nhưng cô ta hình như còn được những đặc quyền gì đó cao hơn thế do các vị ban cho, thì phải?... Cô ta được coi ngang hàng với các tiểu thư giới quý tộc chúng ta hay sao?... Nhưng Rudexka đứng ở nấc thang hơi thấp so với tầng lớp cao quý của chúng ta đấy... hơi thấp!

- Xin lỗi ngài, nhưng cái tầng lớp cao quý chúng ta, như ngài nói, lại là một khái niệm rất tương đối và đòi hỏi phải lý giải rất nhiều, - Valdemar ngắt lời.

Bá tước nhăn mặt, lấy lại dáng đứng cho trang trọng.

- Ở môi ông, những tiếng ấy hình như hơi có vẻ giả tạo đấy, đó thật là một giọng điệu không thích hợp không xứng với hậu duệ của một trong những dòng họ cao quý nhất thuộc giới quý tộc chúng ta.

- Thừa bá tước, tôi không phải là kẻ cuồng tín về đẳng cấp. Tôi đánh giá cao dòng họ mình, nhưng không mê muội thành kính nó. Tôi nghĩ dấu ấn của sự cao quý là ở hành động, chứ không phải ở gia huy, bởi các dòng họ khác trong nước cũng mang gia huy tương tự thế này.

- Nhưng ông mang trên gia huy chiếc mũ tước công mà những kẻ khác không có.

Valdemar nhoen một nụ cười khó chịu, giễu cợt.

- À!... Thì ra thế?...Ồ tôi là chiếc mũ tước công, ở bá tước là chín chiếc gậy?... Những thứ đó tạo nên sự cao quý? A! Nếu vậy thì quả là tiểu thư Rudexka không thể sánh nổi với chúng ta, cũng như chị

em nhà Sêriga, ông Giơnhin và những người khác - những người được coi là thuộc giới ta, cùng chung đặng với chúng ta, nhưng trong gia huy lại chỉ được mang có năm chiếc gậy.

Bá tước nhìn chàng tò mò nhưng giận dữ.

- Tôi không hiểu sự phẫn nộ của ông.

- Còn tôi, xin bá tước thứ lỗi, tôi không hiểu nổi toàn bộ câu chuyện giữa chúng ta.

Valdemar phẫn nộ, chàng không che giấu điều đó, không cần giữ ý nữa.

- Dẫu sao tôi vẫn cố gắng tìm cách thuyết phục ông.

- Không, thưa bá tước, chẳng ích gì đâu. Xin chớ nhọc công vô ích.

Barxki nói tiếp, vờ như không nghe:

- Dấu ấn của chúng ta không nằm ngay trên gia huy, nhưng vẫn chứa đặng ở truyền thống. Cái mà thế giới gọi là giới quý tộc, ở ta vẫn đòi hỏi một sự trân trọng, thậm chí một sự cung chiêu. Chúng ta không được quên điều ấy! Không được đem những nhân tố ngoại lai vào giới chúng ta, gây nên những trận đau đầu, làm tê liệt những quan điểm của chúng ta, những xu hướng thiêng liêng của chúng ta, không có quyền quên điều ấy!...

Bá tước giơ ngón tay trở lên ngang mặt, chĩa ánh mắt nhọn như lưỡi lê vào Valdemar, dẫn giọng nhắc lại:

- Không có quyền!

“Thật là một thằng ngu sô nổi!” - Valdemar nghĩ thầm - “Bệnh nhức đầu... làm tê liệt... Chết men?!”... Những thứ đó thì liên quan gì tới tiểu thư Rudexka? - chàng nóng nảy nói to thành tiếng.

-Ồ, có chứ! Nhiều nữa là khác. Cô ta chính là nhân tố...

- Có thể khiến chúng ta mắc chứng đau đầu chắc? Ha, ha!... Xin ngài hãy tin rằng, nếu có ai đó làm kẻ khác đau đầu thì chắc chắn là chính chúng ta khiến cô ấy đau đầu, chứ không phải ngược lại.

Bá tước cựa quậy không yên vì bị chạm nọc.

- Trước hết, chúng ta cần cách ly những kẻ như thế thật xa, không trực tiếp đưa họ vào giới ta. Điều đó khiến mọi người bất an, gây sự thiếu tin tưởng trong giới.

- Tất cả những... lời cửa miệng trống rỗng mà bá tước vừa nói không được áp dụng ở nhà chúng tôi! Ở gia đình tôi và trong vùng quanh đây, tiểu thư Rudexka được đánh giá rất cao và cô ấy hoàn toàn xứng đáng được tôn trọng, chúng tôi cố gắng đối xử với cô ấy theo cách xứng với tư cách của cô. Chúng tôi muốn cô ấy không cảm thấy mình là kẻ xa lạ, và bất cứ ai đến nhà chúng tôi nhất thiết cũng phải tuân theo điều ấy.

Valdemar nói bằng giọng cộc cằn, không cần giữ lễ độ nữa.

Chàng không còn quan tâm đến việc bá tước đang là khách của chàng. Tính nóng nảy bẩm sinh chế ngự chàng như một cơn giông tố. Nhưng hình như bá tước không hiểu những lời chàng vừa thốt ra, ông ta không muốn méch lòng, bởi ông ta vừa muốn chinh phục được đại công tử lại vừa muốn thắng trong cuộc tranh luận này.

- Tôi không muốn xúc phạm đến tư cách của cô gái ấy, *elle est même bien tenue*^[62], và quả thực trong quyền danh bạ của Nhesiexki cũng dành một góc nhỏ cho cái họ Rudexki. *Mon Dieu!* Thì ngay trong đám gia nhân của chúng tôi cũng có kẻ mang những cái họ được ghi trong danh bạ. Nhưng những kẻ ấy đâu thể được xếp vào cùng loại với chúng ta, đâu thể cùng vui chơi với chúng ta, cùng chuyện trò trong phòng khách...

- Ngài bá tước, xin ngài chớ làm tôi phải rời bỏ vai trò một chủ nhà mến khách bằng những lời so sánh kiểu ấy! Cái cách đó khiến tôi nổi giận đấy! Nếu ngài còn theo lối đó, tôi buộc phải báo trước cho ngài hay rằng hôm nay, cùng tham dự bữa trưa với chúng ta, sẽ có viên quản gia, người trưởng phòng săn và chánh quản trị lâu đài riêng của tôi. Và ngài, thưa bá tước, vì lòng kính trọng tôi và ông nội tôi, ngài sẽ phải chìa tay ra bắt tay họ. Còn về tiểu thư Rudexka thì vai trò của cô ấy giữa chúng ta đã được xác định rất rõ, không thể nào hạ thấp cô ấy mà không hạ thấp phẩm giá của... Chính

chúng ta.

- Xin lỗi ngài! Tôi chỉ nói dưới góc độ truyền thống. Những kẻ như cô ta lây nhiễm cho chúng ta. Chúng tôi có chứng cứ ngay ở bản thân ngài; ngài chẳng quá nhiệt thành biện hộ cho cô ta đó sao! Tôi không phản đối rằng có thể đặt vấn đề về các cô gái như thế, tôi không phản đối... nhưng, theo cách khác kia. N'est ce pas?^[63]

- Kìa ngài! - đại công tử hét lên.

- *Pardon!* Nhưng cô ta là một phần tử không thích hợp trong giới chúng ta, *elle n'est pas nous!*^[64] Không nên gần gũi và thân mật với cô ta. Cô Rudexka, đối với chúng ta - là một *con hủi!*

Valdemar lao tới, cuồng nộ. Những lời sắc nhọn, phỉ báng đã chực tuôn ra, sắp trào ra, sắp bật khỏi môi chàng. Bá tước cảm nhận điều đó, đột ngột quay phắt lại với mấy người đàn ông đang đi tới. Cùng lúc đó trên con đường xuyên rừng, chợt vang lên tiếng vó ngựa và xuất hiện một cỗ tứ mã kéo chiếc xe đầy áp tiếng chuyện trò: các tiểu thư đã đến. Những người đi săn chạy vội tới đỡ họ xuống xe. Sự có mặt của phái đẹp và niềm hi vọng được ăn bữa sáng do các cô mang đến khiến mọi người vui vẻ.

Không thèm để ý đến ai. Valdemar hát khẩu súng sẵn ra sau lưng, bỏ đi vào rừng, giữa những cây thông và những khóm cây thấp đã úa vàng. Mắt chàng loáng lên những ánh chớp dữ tợn, môi đầy vẻ giễu cợt.

Thấy thế, Brôkhovich đuổi theo chàng.

- Valdý, anh đi đâu thế? Các cô đã đến rồi, bữa sáng đang tỏa khói trong trại. Mình đói ngấu như con sói mà mình vừa hạ.

- Đi ăn đi, và thay mình lo cho mọi người. Đừng quên vỗ béo cho cái lão... thộn ấy!...

- Ai? Barxki ấy à?

- Cậu đoán đúng đấy!

- Kìa cậu! Trong số chúng ta đây chỉ có mỗi một lão thộn thôi, mình đoán trúng thì có gì là lạ.

- Được rồi, cậu đi đi.
- Sao cơ?
- Mình muốn ở lại đây một mình.
- Thật là ngây thơ đến đáng ca ngợi! Thiếu cậu thì đằng kia còn ra làm sao nữa?
- Thôi đi!

Brôkhovich tóm lấy tay Valdemar.

- Valđy, nghe tớ nói đây! Nếu như cậu yêu mến tớ và muốn trả miếng Barxki thì nên trở lại. Không làm gì hấn cả, nhưng cũng chẳng thềm quan tâm chút nào đến hấn, đó sẽ là hình phạt tốt nhất cho lão thộn ấy. Tớ không biết lão hành hạ cậu về việc gì, tớ cũng ngạc nhiên không hiểu sao lão lại làm thế, bởi như vậy là lão đã xóa sạch cơ hội của chính con gái lão - mà ngay trong những điều kiện bình thường cơ hội ấy cũng đã rất mỏng manh. Nhưng tớ không nhận ra cậu nữa đấy, Valđy ạ! Ngày trước thì tự cậu cũng có thể thản nhiên quay lưng lại với lão Barxki. Qua việc cậu nổi cáu, tớ cảm thấy quả đã có chuyện gì đó nghiêm trọng lắm xảy ra.

- Cậu nói phải! Chính cái lão chỉ biết đến tước hiệu và hạm mình đến mức ngu ngốc này đã khiến tôi phát cáu.

Hai người quay trở lại với các bạn vừa đúng lúc. Chiếc xe thứ hai chở đầy các tiểu thư cùng chiếc xe ngựa Mỹ vừa đến.

Bữa sáng trôi qua vui vẻ, nhưng không kéo dài, bởi Valdemar đang vội.

Người ta đề nghị mỗi một tiểu thư tự chọn lấy một người bạn đứng phục cùng vị trí. Bá tước phu nhân Vizembergova mặt rạng ngời vội chạy đến với Valdemar. Chàng duyên dáng cúi chào phu nhân, hài lòng vì bà đã vượt trước tiểu thư Melanhia, người trong bữa sáng đã không úp mở hứa trước với chàng cái ân huệ ấy. Khoác tay bá tước phu nhân, Valdemar lo cho Xtefchia. Nàng đang đứng với Luxia phía bên, nhằm hòng súng vào một cây thông lớn.

Trong đám đàn ông, bá tước Barxki đang mưu mô gì đó, hẳn là điều bất lợi cho Xtefchia. Nỗi lo lắng của chàng khiến bá tước phu nhân để ý.

- *Monsieur, vous me troubles.*^[65] Hình như ông không hài lòng về sự tháp tùng của tôi thì phải.

- Trái lại, thưa bà, tôi hết sức hân hạnh. Nhưng không phải mọi người ai cũng đã ghép đôi xong, việc này chậm chạp quá.

Bá tước phu nhân đưa mắt liếc nhanh sang đại công tử, rồi nhìn theo hướng mắt chàng.

- À, tôi hiểu rồi! Luxia và tiểu thư Xtefchia chưa có đôi! Sao họ không tự mình lựa chọn nhỉ? Chắc chắn nhiều người đang hy vọng ở họ. Tôi sẽ nháy mắt ra hiệu cho Giơnhia, hẳn anh ta phải hàm ơn tôi lắm.

Valdemar vui vẻ hôn tay vị phu nhân xinh đẹp.

- Không cần thiết nữa đâu, thưa bà, Juréc đã lo việc đó.

- À, vâng.

Brôkhovich mỉm cười thân thiện với Xtefchia để nàng chọn anh. Chàng vui vẻ đồng ý, họ cùng Luxia bước đi.

Barxki gườm gườm ngó theo.

- Vụ bắt cóc Xabinka! - lão mĩa mai. - Brôkhovich quên là vẫn còn những người phụ nữ khác.

Zanhexki mỉm cười.

- Kìa ngài bá tước, đúng hơn là bắt cóc chị em sinh đôi dính nhau, bởi hai tiểu thư bao giờ cũng như bị khâu liền vào nhau ấy thôi!

Barxki không thích bị kẻ khác phá rối. Lão nhìn từ trên cao xuống Zanhexki, nói chua ngoa:

- Thôi, ông hãy vào vị trí đi thì vừa. Con gái tôi đang chờ!

Mọi người đều lên các xe ngựa mui trần để đi đến khu rừng khác.

Một số vị phu nhân cùng tiểu thư Rita cũng tham gia săn. Nhưng đợt săn lần này với sự tham gia của phái đẹp không mấy thắng lợi.

Xtefchia, Luxia và Brôkhovich đứng gần đại công tử, chuyện trò cười mở, thậm chí nhiều lúc còn nghe tiếng cười lanh lảnh của bá tước phu nhân Vizembergova. Cả hàng người xì xầm chuyện trò. Những phát đạn thường nổ vào khoảng không nhiều hơn là trúng vào thú rừng, nhưng số thú bị hạ cũng không ít. Trong một đợt săn, đoàn người dồn đuổi xua ra cả một bầy lợn rừng, chúng hồng hộc nện móng lao thẳng về phía những người thợ săn. Tiếng súng nổ liên tục không dứt, nhưng những người bắn quá hăng máu nên thường bị trượt. Một con lợn độc to tướng chạy thẳng về phía công tước Zanhexki. Nó chạy gằn, lác lư hai sườn bết đầy nhựa cây đen kịt, những chiếc nanh to tướng ánh lên trong cái mồm há hốc vì điên cuồng của con thú. Công tước không bị mất bình tĩnh, ông khoan thai ngắm và nổ súng. Viên đạn sượt qua lưng con vật, không làm gì được nó. Nổi điên, nó hộc lên, phóng nhanh về phía trước. Người ta nã vào nó hai phát đạn nữa, viên đạn của công tước Gierstorf bắn trúng chân, Barxki bắn thủng tai con thú. Mồm nó sùi bọt, đảo cặp mắt đỏ ngầu nhìn quanh rồi lao thẳng vào Xtefchia, với tốc độ rất nhanh, vừa chạy vừa hộc lên những tiếng khùng khiếp.

Xtefchia sửng người vì kinh hoàng, nằng tái mặt, nhưng không mất hết bình tĩnh, nằng lấy thân mình che cho Luxia và bước lui. Hàng ngũ các tay súng nao động. Kinh hoàng, Brôkhovich thét bảo Xtefchia chạy trốn, còn chính anh cũng quay lưng định chạy. Công tử Mikhôrovski đứng sửng, mặt tái nhợt, dữ tợn, nhưng vẫn bình tĩnh.

Đúng vào giây phút cuối cùng, giữa lúc những người thợ săn đứng thuẩn người thẳng thốt nhìn con lợn độc hăng máu lao vào Xtefchia, thì Valdemar đột ngột lao tới, nhanh như cắt gạt nằng ra sau một gốc thông, rồi nhảy bổ vào con thú, vung dao găm đâm một nhát khùng khiếp vào đúng tim nó. Bị một đòn chí mạng, con lợn rừng ngã vật ra cỏ, phun ra một vòi máu đen kịt, thân mình nó rùng lên giãy chết, rồi hoàn toàn bất động.

Vẫn cầm chặt con dao đâm máu, Valdemar đưa tay gạt ngang

vàng trán tái nhợt đẫm mồ hôi. Mắt chàng dữ dội, môi vẫn mím chặt. Chàng nhìn con lợn rừng vừa chết rồi bước nhanh đến bên Xtefchia. Nàng đã phần nào bình tĩnh, mặt vẫn còn tái, nhưng mắt nhòa lệ long lanh ánh lửa, cùng Luxia bước về phía chàng. Ném lưỡi dao găm xuống đất. Valdemar vội lấy hai bàn tay thiếu nữ. Đôi mắt thẳng thốt của chàng nhìn nàng, chàng thốt lên câu hỏi nghẹn ngào.

- Tiểu thư có sợ lắm không? Lạy Chúa tôi! Thật là một trường hợp khủng khiếp!

Nàng nồng nhiệt xiết tay chàng.

- Cám ơn ông... Ông đã liều chết cứu tôi... Điều đó... tôi không bao giờ quên...

- Tôi vừa trải qua một giây phút kinh hoàng!... Thôi, ta đừng nhắc đến chuyện đó nữa.

Những người thợ săn và các bà các cô đến lúc này mới thoát khỏi cơn bàng hoàng, hoảng hốt và kinh ngạc. Sự can trường của đại công tử khiến mọi người kính phục. Brôkhovich lấy lại bình tĩnh trước tiên, nhưng anh có phần xấu hổ. Mọi người đều bước lại bên cây thông chúc mừng Xtefchia thoát nạn và ca ngợi lòng dũng cảm của đại công tử. Họ thán phục bắt tay chàng, nhưng nhìn chàng tò mò. Nhất là đám phụ nữ, hết đưa mắt nhìn chàng lại chuyển sang nhìn Xtefchia, Brôkhovich yên ủi Luxia vẫn còn đang trong cơn thẳng thốt. Bá tước phu nhân Vizembergova xiết chặt tay đại công tử.

- *Vainqueur! maintenant vous l'avez prise, elle vous appartient.* [66]

Đại công tử đặt một chiếc hôn lên tay bà.

Sau lúc mặt trời lặn, đoàn người đi săn trở về trong tiếng kèn đồng chào đón và tiếng nhạc vang rền của dàn nhạc đang chơi trong dãy nhà cầu.

XXVI

Buổi tối, lâu đài sáng rực ánh điện. Những bức tường hình tròn lấp lánh của khu vườn ấm mùa đông long lanh ánh sáng và màu xanh tươi mát của cây cối. Trong phòng tiệc lớn, một chiếc bàn bày theo hình móng ngựa đủ chỗ cho hơn trăm người ăn, chìm ngập trong hoa, trong ánh đèn và vẻ sáng long lanh của những bát đĩa cốc tách tuyệt vời. Từ phòng tiệc có những bậc thang bằng sắt quanh co dẫn tới khu vườn ấm mùa đông, từ đó vẳng lại tiếng rì rào khe khẽ của đài phun nước và những thác nước nhân tạo. Những bậc thang cài những vòng hoa được soi sáng bởi từng chùm đèn thủy tinh màu làm theo hình hoa uất kim cương, nom như chiếc cầu nối thần tiên dẫn từ phòng tiệc tới chốn bồng lai - ta có thể gọi khu vườn tuyệt mỹ này bằng cái tên ấy. Những toán gia nhân đông đảo, mặc đồng phục trang nhã, mùi hương hoa nồng nàn, một bầu không khí đặc trưng nào đó - tất cả những thứ ấy khiến cho người ta như say.

Dạo bước trong những căn phòng thần diệu ấy, Xtefchia như đi trong mộng. Mắt nàng khẽ nheo lại trước muôn vàn của cải giàu sang và cách bài trí trang nhã. Thiếu nữ thấy lòng lâng lâng, như bị kích thích, khắp nơi khắp chốn quanh nàng đều toát ra vẻ hấp dẫn, mỗi lúc một mạnh thêm.

Bá tước tiểu thư Melanhia và cha đẻ của cô lại bị ru đưa trong những ấn tượng khác. Cô thầm hứa sẽ dùng mọi cách để trở thành bà chủ của tòa lâu đài này. Bá tước tiểu thư nhìn đại công tử đầy sùng mộ, gần như hạ mình, chính điều ấy càng khiến chàng bức bối và càng xa cô hơn. Còn bá tước thì dương dương đi khắp lâu đài, ngẫm nghĩ về hiệu quả một khi những triệu bạc của ông ta được gắn thêm vào lâu đài sang trọng này. Cũng có thể ông ta đang cố tìm xem nơi đây còn thiếu những gì. Mọi thứ đều khiến ông ta thán phục, nhưng cái gu tinh tế trong việc bài trí tòa dinh thự khiến ông nghĩ là nó vẫn còn quá khiêm nhường.

Trong bữa trưa bá tước rất bực mình, vì đại công tử đã giới thiệu viên quản gia, người trưởng phòng sản và chánh quản lý lâu đài của chàng theo cái cách khiến tất cả cánh đàn ông đều phải bắt tay họ, và bá tước cũng không thể nào làm khác được. Nhưng rồi những thứ rượu vang ngon lành đã làm cho bá tước bớt bực bội, rượu Sâmpanh lại hỗ trợ thêm, và đến cuối bữa tiệc bá tước hoàn toàn chấp nhận sự hiện diện của những người ấy. Ông chỉ còn thầm dự định rằng một khi trở thành nhạc phụ trong tòa lâu đài này, ông sẽ ra một số điều kiện nhất định về việc tiến hành cải cách đẳng cấp - việc mà đại công tử có vẻ không hiểu biết mấy.

Trong bữa ăn, dàn nhạc chơi ngoài bao lơn. Lâu đài, khuôn viên, dãy bao lơn và khu vườn hoa kiêu Anh đều được chiếu sáng rực rỡ, thậm chí dòng sông cũng trôi xuôi trong ánh lửa đèn được bố trí trên hai bên bờ, trong khu vườn thú và trên các thuyền bè. Những ngọn đèn nhiều màu trang hoàng cho những bậc thềm cẩm thạch dẫn xuống bên sông, những thảm hoa và những đại lộ đầy hoa. Những dây đèn nho nhỏ lác lác lư trong đám lá cành và giăng thành những tấm thảm màu bên trên các đại lộ. Trong các thảm cỏ cũng lấp lóa ánh đèn, hết như hàng sa số những đóm lửa lang thang. Những thác nước nhân tạo được chiếu sáng bằng pháo hoa thăng thiên bắn vọt lên trời,

Sau bữa tiệc không ai ở lại trong lâu đài. Người thì tản ra các đường đi dạo và những bồn hoa, người đi thăm những đài phun nước và những bể chứa phủ đầy hoa, mỗi bể được chiếu sáng bởi một loại pháo bông có màu riêng. Những tia nước phun xòe ra trên cao óng ánh như cầu vồng. Nhiều người bước xuống những chiếc thuyền trang hoàng bằng muôn tràng hoa lá và những ngọn đèn đủ màu. Chiếc du thuyền "Xtefchia" được trang trí toàn những ngọn đèn màu đỏ tươi và những tràng hoa hồng xòa dài xuống tận mặt nước.

Dàn nhạc thứ hai - dàn nhạc của nhà máy - đang chơi trong nhà hóng mát trên bờ sông. Cụ Machây cũng lang thang dạo bước quanh vườn, và khi nhận thấy chỗ nào cũng đẹp hơn xưa, cụ lại lắc đầu buồn bã. Cụ không muốn đoán xem những thứ tuyệt diệu này là vì ai, song cụ vẫn thầm hiểu trong dạ.

Trên dãy bao lơn, bá tước tiểu thư Barxka khoác tay đại công tử:

- Ông vui lòng chỉ cho tôi xem những hang động được chiếu sáng chứ? - Cô hỏi thì thầm, khan khoản.

Nom cô có vẻ mơ màng và đầy hấp dẫn nhục cảm. Chiếc áo dài hở ngực rất rộng càng khiến cô thêm cuốn hút, làn da ngăm ngăm nồng ấm tương phản với thứ vải màu sáng và những làn đăng ten mảnh mai. Những viên ngọc run rẩy trên cổ cô.

Nặng nề tựa cánh tay để trần vào tay đại công tử, cúi đầu âu yếm và nũng nịu, cô nhắc lại:

- Được chứ? Ông sẽ chỉ cho tôi xem những hang động ấy chứ?

- Được thôi, nếu tiểu thư muốn,

- Nghe nói chúng tuyệt lắm!...

- Họ lặng lẽ rời dãy bao lơn, bước sâu vào trong vườn hoa, giữa những đài phun nước. Vài người đi ngang qua mặt họ. Tiểu thư Rita ném cho bá tước tiểu thư ánh mắt giễu cợt, khó chịu lạ lùng và nhìn Valdemar ngạc nhiên. Bá tước tiểu thư lên tiếng:

- Guenbôvitre thật là tuyệt! Tôi không thể tưởng tượng nổi nó xinh đẹp nhường ấy. Ông quả là được sống trong một chốn thiên đường đấy. Có vì thế mà ông thêm phần hạnh phúc không? - cô hỏi, nhìn vào mắt chàng.

- Điều đó còn tùy thuộc ở chỗ người ta hiểu hạnh phúc là thế nào nữa chứ. Tôi yêu Guenbôvitre, không phải vì nó lộng lẫy, mà vì nó là của tôi. Đây là mảnh đất của tôi, địa bàn hoạt động của tôi, nơi tôi muốn đưa nó đến trạng thái thật hoàn thiện.

- Ông biết cách làm được điều đó. Bài trí thật tuyệt vời. Ông thật có bàn tay phụ nữ và khiếu thẩm mỹ trong bố trí dinh thự.

Valdemar sốt ruột nhìn tiểu thư.

- Ôi! Tôi đâu muốn nói đến cách trang trí. Đó không phải là công sức của tôi, mà là kỷ niệm của bà Gabriela tôi đó. Tôi chỉ có công chăm lo giữ gìn những kỷ niệm ấy thôi. Bà tôi kỳ vọng biến Guenbôvitre thành cung Vecxây thứ hai, vì vậy tôi không tiếc công

sức đóng góp vào việc chăm lo công trình của bà.

- Vâng, phụ nữ thường giàu ham muốn và năng lực để tạo thành những kiệt tác có hiệu quả hơn. Nhưng như vậy người vợ tương lai của ông sẽ không có đất để trở tài nữa, vì tất cả những gì có thể mơ ước đều đã thành hiện thực cả rồi. Trừ phi người ấy khát khao sự thay đổi thì không kể...

Valdemar mỉm cười. Chàng đoán được ý định của bá tước tiểu thư. Cô ta muốn đẩy chàng đến chỗ phải ngỏ lời. “Có một số phụ nữ thật nông cạn biết bao!” - chàng nghĩ bụng.

Bá tước tiểu thư nhìn chàng sẵn đón.

- Liệu ông có ưng thuận cho vợ mình thay đổi nơi đây chẳng, nếu người ấy muốn?...

- Tôi không rõ, thưa tiểu thư. Điều đó mang tính tương đối.

- Tôi hiểu rồi! Có thể điều đó tùy thuộc vào mức độ sâu sắc của tình cảm mà ông dành cho người ấy, phải không? Nhưng thường khi những tình cảm gắn bó mật thiết, nhiều khi tình yêu buộc người ta phải có những hy sinh... rất lớn lao.

Valdemar ngạc nhiên nhìn tiểu thư.

- Tiểu thư cũng hiểu điều ấy sao?

- Ồ vâng! Nhiều việc không thể hiểu nổi trước kia sẽ hiện hình rất rõ một khi... lòng ta chợt đổi thay.

- Phải rồi, nhưng nói thí dụ như tiểu thư chẳng hạn tiểu thư sẽ hy sinh gì đây cho tình cảm?

- Tôi ư?... Tất cả!

- Đến thế kia à! Chắc giới của mình thì tiểu thư chẳng hy sinh đâu.

- Tôi không hiểu!

- Nếu tiểu thư yêu một người không thuộc giới quý tộc, thì nhân danh tình yêu, liệu tiểu thư có dám trở thành vợ của người ấy không?...

- Ô không! Tôi không bị đe dọa bởi một trường hợp như thế đâu, *quelle idée?*^[67] Tôi không bao giờ thèm nhìn những người không thuộc giới chúng ta nữa là. Chỉ có thể yêu những người cao cấp nhất!

Mái tóc mỹ miều của bá tước tiểu thư ngã vào vai Valdemar, dường như muốn nói với chàng: “Anh là người cao quý nhất - em là của anh!”.

Valdemar hiểu, nhưng chàng không có cảm giác gì. Chàng mỉm cười hơi giễu cợt.

- Thế cái “*tất cả*” mà tiểu thư có thể hy sinh đâu rồi?

Nụ cười của chàng khiến tiểu thư phật ý. Cô mím chặt môi.

- Ông đặt một câu hỏi thật lạ lùng, hình như ông không mấy tin ở tình cảm của tôi... Nhưng người tôi yêu chắc chắn sẽ đánh giá đúng tình cảm ấy.

- Hẳn rồi! Những phát hiện như vậy xứng đáng được coi là những thành công tuyệt vời nhất!

- Ông chưa từng biết đến chúng ư?

- Ngược lại, tiểu thư ạ, khá nhiều rồi. nhưng chỉ phát hiện thôi. Còn chữ “*thành công*” tôi muốn dùng để chỉ niềm hạnh phúc nảy sinh từ việc phát hiện ấy, tôi nghĩ rằng đó phải là niềm hạnh phúc thần tiên lắm, nhưng điều đó thì... tôi chưa được hưởng.

- Bởi có lẽ ông không cố gắng lắm?

- Làm sao có thể cố gắng để có được hạnh phúc, nó tự đến với ta chứ? Còn ý muốn tìm được cơ hội chỉ là một mục tiêu nhạt nhẽo.

Bá tước tiểu thư im lặng hồi lâu, rồi cô nói khẽ như tự nhủ:

- Tôi muốn được là đàn ông quá. Đàn ông có thể thoát ra những gì họ cảm nhận, có thể đi theo tiếng gọi của trái tim. Còn phụ nữ chúng tôi thì không có quyền làm thế.

Giọng cô mơ màng, mắt ngược lên nhìn trời sao - đôi mắt đầy những tia lửa, cháy lên nỗi sốt ruột, nhưng đã được khoác ra bên

ngoài một chiếc áo ưu tư.

Valdemar nhìn cô. Chàng giật mình trước sắc đẹp của cô, bá tước tiểu thư quả là tuyệt vời xinh đẹp.

“Thật đáng tiếc cho Zanhexki không có mặt ở đây” - chàng thầm nghĩ. - “Chắc hẳn chàng ta sẽ quỳ ngay xuống chân nàng, bởi bề ngoài cô ta quả là... đáng ca ngợi. Còn mình, là một kẻ phàm tục, bao giờ mình cũng chuộng bàn tay hơn là găng tay, đặc biệt là trong cái việc mà cô ta đang mơ ước... Ôi! Giá như ngày trước nhỉ!...” Valdemar đưa mắt nghịch ngợm liếc bá tước tiểu thư.

- Tiểu thư bảo là phụ nữ thường rụt rè trong việc biểu lộ tình cảm riêng ư? Tôi không thấy thế!

- Chứ ông muốn thế nào, muốn họ tự thổ lộ nữa sao?

-Ồ không! Nhưng bao giờ họ cũng là người gây hứng cho người ta tỏ tình. Tình cảm của họ, một khi rõ ràng, bao giờ cũng giúp cho người yêu dễ dàng đạt tới hạnh phúc. Chuyện ấy giống như một bài ca không cần lời vậy.

Đại công tử cố tình nói ra điều ấy, chàng biết chàng đang đi trên một lối nhỏ rất trơn, rằng chàng vừa tung ra chiếc lưới câu mà bá tước tiểu thư rất có thể sẽ dớp. Nhưng điều đó chàng thấy ngờ ngợ, chàng không thuộc những kẻ quá nghiêm khắc đối với những thứ tình cảm loại này. Sắc hồng hiện rõ trên nét mặt bá tước tiểu thư kích thích chàng, sự ác ý làm tuôn ra miệng chàng những lời tiếp theo:

- Thường thường, có những người phụ nữ giống như những loài hoa nở xòe cánh trước vàng thái dương, tỏa làn hương ngào ngạt đầy hấp dẫn, và khi vàng trắng hiện lên thay thế mặt trời, hoa lại khép cánh, giấu màu, giữ kín hương thơm như sợ sẽ còn quá ít để dành cho người mình yêu dấu. Bìm bìm là một trong những loài hoa ấy, và là thứ hoa tôi yêu. Khi phụ nữ bày tỏ tình yêu của mình với người yêu thương, giống như hoa bìm bìm trao cho vàng dương sắc màu và mùi hương rất kín đáo của mình, thì đó là lúc họ nói không cần lời: “Em là của anh, hãy yêu em đi!” Đó là những lời tỏ tình lặng thầm, để rồi tiếp đó mới được nói ra thành lời qua miệng người đàn

ông.

Bá tước tiểu thư căng thẳng lắng nghe chàng nói, vờ như say sưa lắm. Môi cô run rẩy niềm hạnh phúc, cô trông thấy mục đích cần đạt đã cận kề, đang tỏa muôn sắc cầu vồng.

- Ông yêu bìm bìm lắm sao? - cô hỏi khẽ.

- Ô vâng! Yêu lắm.

- Ông nói thật hấp dẫn, có thể nghe mãi không chán. Nhưng có phải bao giờ vàng thái dương cũng cảm nhận được những lời của hoa cỏ? Biết bao đôi mắt hướng lên mặt trời, biết bao niềm ngưỡng mộ trào dâng... Liệu đóa bìm bìm đáng yêu kia có được nhận tia nắng ấm áp hơn dành cho riêng mình không?

- Chắc chắn chứ, nếu nó làm thức tỉnh một tình cảm chân thành và chân chính. Tiểu thư thấy không, mặt trời đủ thông minh để không đánh đồng tất cả niềm ngưỡng mộ dành cho mình cùng một loại, vàng dương phân biệt, hiểu rõ tình cảm nào dành cho bản thân mình, tình cảm nào cho vàng hào quang chói lọi của mình, không bao giờ nhầm lẫn. Mọi sắc thái tình cảm mặt trời đều dễ dàng cảm nhận, và đó là điều duy nhất tránh cho mặt trời khỏi kiêu căng.

Barxka run lên vì lo lắng, bởi giọng nói của đại công tử và nội dung những lời của chàng khiến cô phân vân. Cô hạ làn mi xuống.

Valdemar liếc nhìn cô lần nữa, mắt chàng lóe lên những ánh lửa tình quái. “Không biết tôi có phải mặt trời không, chứ cô hoàn toàn không phải hoa bìm bìm, mà chỉ là một đóa hoa hướng dương tầm thường thôi - đó là điều chắc chắn!” chàng trầm nghĩ.

Họ đã đến gần những hang động được chiếu sáng, nơi vang lên tiếng ồn ào của cuộc vui. Bá tước tiểu thư bước chậm lại, nói mà không nhìn đại công tử:

- Ông có biết là công tước Alfonx Zanhexki đang cố theo đuổi tôi?...

Giọng cô ta chứa một chút kên kiệu.

- Tôi biết, thưa tiểu thư.

- Ba tôi rất ủng hộ ông ấy nhưng tôi... à mà ông nghĩ thế nào về ông ấy?

- Đó là một người rất tốt, hơi trống rỗng một chút, nhưng trong giới ta tính cách đó được coi là ưu điểm.

- Trống rỗng? Tôi không thấy thế! Nghĩa là ông khuyên tôi nên nhận lời?...

Giọng của cô run run.

- Thừa tiểu thư, tôi không bao giờ can dự vào những chuyện như thế. Tôi đã nói suy nghĩ của tôi về ông ta. Còn những việc tiếp theo lại là cách đánh giá, nhìn nhận, tình cảm hoàn toàn riêng tư, không thể có sự tham gia của người thứ ba.

- Nhưng ông không khuyên tôi xa lánh ông ấy kia mà?

- Tiểu thư Melanhia, tiểu thư nói điều đó theo cách có thể xúc phạm đến công tước đấy. Có thể nhận lời của ông ấy hay không, nhưng không thể khuyên bảo hoặc ly gián.

- Sao ông cứ nói tránh đi thế?

Valdemar nhú mào, chàng nhìn thấy nụ cười ỡm ờ của bá tước tiểu thư, và điều đó khiến chàng đâm bực. Chàng đã mệt, muốn chấm dứt câu chuyện này cho rồi, nhưng cách đặt vấn đề của cô gái khiến chàng sôi máu. Chàng đáp xẵng:

- Không hiểu sao tiểu thư cứ nhất thiết muốn biết quan điểm của tôi về một vấn đề, mà thật tình, tôi không quan tâm. Nếu đã thế thì tôi cũng xin nói thật. Tôi nghĩ công tước Zanhexki là người đáng kể nhất trong tất cả những người đang theo đuổi tiểu thư đấy.

Tiểu thư Barxka nín thở.

- Thế nếu tôi quyết định lấy ông ta?

- Thì tôi sẽ hết sức chân thành chúc tiểu thư hạnh phúc.

Bá tước tiểu thư sững sờ, mặt tái nhợt, môi cô run run không kiềm chế nổi. Thở hổn hển, cô bước nhanh như bị ai đuổi, cả hai cùng im lặng hồi lâu.

Đột nhiên Melanhia rút tay ra khỏi cánh tay Valdemar, kêu lên, giọng đầy phấn nộ:

- Cảm ơn ông, tôi xem hang động một mình thôi!

- Xin tùy ý tiểu thư, - chàng đáp, cúi chào.

Cô chạy vào động, chàng trở về lâu đài.

- Thế là ta đã đốt mất chiếc cầu bằng vàng sau lưng rồi đấy... Nhưng cô ta quả là nực cười!

Xtefchia lặng lẽ lẩn ra khỏi khu vườn, nơi anh chàng đeo mực kính cứ lẳng nhẳng đuổi theo nàng. Cùng với Luxia và hai công tước tiểu thư Podhorexka, nàng bước vào khu vườn ấm mùa đông. Nàng đi trên những lối nhỏ, giữa những bụi dương xỉ tốt bời và những lá thu hải đường mịn như nhung, với sắc màu như sơn men, qua những chiếc cầu treo cheo leo trên các ngọn suối. Nàng dừng chân bên các tảng đá, nơi những thác nước nhân tạo trút xuống. Những lớp rêu trên đá nom thật giống cảnh tự nhiên. Trong hốc đá, một con cú xù lông, dưới tảng đá một chú rắn cuộn tròn, còn trong nguồn suối những con cá vàng đang quẫy lượn.

Xtefchia cứ đi như thế, nhìn ngắm, lắng nghe, hít thở mùi hương hoa, mà không hiểu đây là thực hay mơ. Nhưng ngay cả trong mơ, nàng cũng chưa hề được thấy cảnh tượng kỳ thú như thế bao giờ. Trong niềm thán phục, nàng không nhận thấy Luxia đã dắt các công tước tiểu thư đi nơi khác, để khoe với họ bộ quần áo đi săn gà rừng. Xtefchia còn lại mỗi mình. Nàng ngây ngất đắm say vì hạnh phúc quá chừng. Nàng không hề thấy rằng đã mấy phút rồi, trên những bậc thang rải đầy hoa, giữa những khóm hoa đua nở, chàng đang đứng kia - chúa tể và chủ nhân của những kho báu nơi đây - xinh đẹp, trang nhã, trong vầng hào quang rực rỡ của những bóng đèn màu, chàng đứng lặng trên cao, im lặng nhìn nàng, như đang say mê chiêm ngưỡng hình ảnh Xtefchia. Tựa vào một thân cây đào kim hương cổ thụ, nàng đứng lặng nhìn đắm đắm vào cuối vườn xa, trong chiếc áo dài vũ hội, quay nghiêng về phía những bậc thang nàng như thành một thứ trang điểm sống động đến tuyệt diệu của

khu vườn quý. Mơ màng, nàng không hề thấy chàng đang chậm rãi từng bước xuống thềm, mắt đăm đăm nhìn nàng, nàng không hề nghe tiếng chân chàng nhẹ nhàng đặt trên lối nhỏ. E làm nàng sợ hãi, chàng dừng bước. Và đến lúc ấy nàng mới chợt giật mình, linh tính báo cho nàng biết có người nào đó đang ở gần. Nàng đột ngột quay lại. Công tử chìa cả hai tay cho nàng. Xtefchia không kêu lên, nhưng mặt nàng tái đi. Vào chính giây phút này, khi tâm hồn nàng đang tràn ngập hình ảnh chàng, nàng lại chẳng muốn gặp chàng chút nào, bởi nàng thấy lòng quá xao động. Nàng e sợ sự có mặt của chàng, e sợ ánh mắt chàng.

Đôi bàn tay ấm áp của chàng nắm chặt tay nàng. Chàng đứng gần quá. Niềm say đắm gầy vào những sợi dây đàn tình của họ, những đóa hoa trao mùi hương tuyệt diệu đến ngất ngây cho khuôn mặt họ. Cả hai cùng run rẩy.

- Thế là đã lần thứ hai tôi làm tiểu thư sợ tại Guenbôvitre rồi đây, - chàng thì thầm bằng giọng rất thấp, rất khẽ. - Kìa tiểu thư Xtefchia, tiểu thư làm sao vậy?...

- Không, không... xin ông, xin công tử hãy buông tôi ra...

- Tại sao tiểu thư lại sợ tôi thế? Sao tiểu thư tránh mặt tôi?

Nàng đưa mắt nhìn chàng. Đôi mắt xám đang cháy lên một ngọn lửa màu sẫm, gần như thành màu đen. Đôi lông mày chau lại. Trên khuôn mặt của chàng đại quý tộc trẻ, trong thoáng run run của khóe môi, trong nét rung động dồn dập của cánh mũi toát ra niềm say đắm và nồng nhiệt, hòa trộn với vẻ âu yếm rụt rè.

Xtefchia đã từng thấy vẻ mặt ấy ở chàng trong phòng bày chân dung... Nàng cố giằng ra mạnh hơn.

- Xin ông hãy buông tôi ra, - nàng nghẹn ngào thốt lên.

Chàng kéo mạnh nàng lại gần mình, đôi tay chàng càng xiết chặt. Xtefchia cảm thấy mình kiệt sức. Toàn bộ sức lực của nàng đã phải dùng để chế ngự các giác quan đang trào dâng phấn hưng. Mặt chàng như thềm khát nghiêng ngấu nàng, chàng kéo nàng vào sát mình, thì thào:

- Tiểu thư sợ tôi ư?

- Không... nhưng...

- Em vừa nghĩ về tôi! Tôi biết! Đừng vùng vẫy thế, vô ích. Em đang ở trong tay anh đây rồi... Trừ hai ta, lâu đài này không còn ai nữa. Ở lại đây với anh!

- Hãy buông tôi ra, - Xtefchia tuyệt vọng kêu lên.

Đột ngột, dùng hết sức, nàng vùng ra khỏi tay chàng, nhanh như cắt chạy vội lên những bậc thang. Lát sau nàng mất hút.

Valdemar, nhìn theo nàng bằng đôi mắt rực lửa, đưa tay gạt ngang vàng trán, chàng bước mấy bước rồi nặng nhọc ngồi xuống chiếc ghế dài cẩm thạch.

- Nàng phải là của ta, dù có phải làm đồ sập thế gian đi nữa! - Chàng thốt lên với cả niềm đấm say. Chàng nhìn lên những bậc thang, nơi Xtefchia vừa biến mất, rồi rảo bước theo nàng. Chàng cố tìm nàng trong đám đông, và gặp nàng đang đứng cạnh Luxia cùng vài người khác. Trong gian đình tạ sáng đèn, bá tước phu nhân Vizembergova đang chơi đàn tranh, mọi người chăm chú lắng nghe. Valdemar đứng dưới tán cây sau lưng ghế Xtefchia. Chàng thấy rõ nàng xúc động và run rẩy trước ánh mắt chàng, Khi bá tước phu nhân ngừng chơi, tiếng ồn ào dậy lên. Người ta lớn tiếng cảm ơn bà. Xtefchia nhồm dậy. Tranh thủ lúc ấy, Valdemar hơi nghiêng người nói giọng nghiêm trang và chân thành:

- Xin tiểu thư tha lỗi, tôi thật là điên cuồng... Xin lỗi tiểu thư... Nếu đồng ý, tiểu thư hãy bắt tay tôi nào!

Nàng chìa tay cho chàng, cả người run rẩy.

- Tiểu thư tha lỗi chứ? - chàng thì thào khẩn khoản.

- Vâng. - nàng đáp.

- Tôi trót quá điên cuồng, nhưng thực ra tôi vẫn tôn trọng tiểu thư hơn tất cả.

Cả hai bước lại nhóm người đang đứng vây quanh bá tước phu nhân.

XXVII

Những hội săn, những trò vui, những cuộc thi ngựa kéo dài mười ngày ròng rã. Kết thúc mùa vui ở Guenbôvitre là vũ hội trang phục đã từ lâu được nêu trong chương trình. Phòng vũ hội màu trắng trong lâu đài, với những hàng cột cẩm thạch quấn dây thường xuyên chìm ngập trong ánh điện, trong ánh phản chiếu long lanh của những chiếc đèn chùm pha lê, trong những hoa cùng lá. Trong phòng có đông đủ giới quý tộc trong vùng và rất nhiều người ở nơi khác đến. Những bộ phục trang thật đắt tiền và đặc sắc. Bá tước phu nhân Vizembergova nổi bật hẳn lên với bộ phục trang tượng trưng đông tố. Làn vải màu ngọc lam tuyệt diệu của chiếc váy dài nặng thướt tha, điểm xuyết thêm những cụm voan giả các màu mây dồn tụ: vàng đục, tím sẫm, xanh lơ và xám trắng - tất thảy hợp nhau thành một tổng thể rất hài hòa. Trên những mảnh voan ấy vàng óng những ánh chớp dích dắc làm bằng lá vàng được khâu dính vào lượt voan bằng những mẫu vải rắc những vụn kim cương óng ánh, Một sợi dây chuyền gồm những viên kim cương lớn quàng quanh cổ bà. Những con rắn vàng dính ngọc quý quấn quanh đôi tay bà. Từ những tay áo ngắn xõa dài những chùm cỏ tốt tươi, nhẹ nhàng đến nỗi mỗi cử động của tay đều khiến chúng chao đưa uốn lượn mãi, như bị gió lốc đẩy xô. Mái tóc đen dày nặng của bá tước buồng xòa, trên đầu chồng chất những đám mây voan màu tím với một ánh chớp vàng xuyên qua. mang một viên kim cương trên đỉnh. Tay phu nhân cầm một chiếc quạt ghép bằng vàng lá dính kim cương và chiếc gậy bằng vàng có tia chớp kim cương dích dắc. Bộ phục trang nom thật nghệ thuật và khác thường, rất hợp với sắc đẹp cổ điển nhưng đáng sợ của bá tước phu nhân. Những túm cỏ tả tơi giả làm gió và những ánh chớp đột ngột của kim cương khiến phục trang nom thật hấp dẫn. Bá tước tiểu thư Melanhia ăn mặc giả một người phụ nữ Izraen giàu có, nom cũng rất xinh trong chiếc váy bằng vải *lama* vàng, với khăn trùm đầu trắng tinh và chiếc vương miện cao có dính ngọc, tất thảy tạo nên một tổng thể hoàn hảo, hợp

với vẻ đẹp phương đông của cô. Tiểu thư Rita đóng giả Kataryna Hôuót, Luxia thành một cô bán hoa người Ýtalia. Xtefchia trong bộ y phục của một vị phu nhân thời Đốc chính, với chiếc váy dài lướt thướt bằng len nhẹ, dải khăn lụa, chiếc mũ đen nhỏ cắm lông đà điểu. Tóc nàng được chải rất trang nhã, chảy tuôn một làn sóng bồng bềnh những vòng tóc xuống lưng nàng, cổ nàng đeo một chuỗi ngọc trai khá quý. Trong bộ phục trang ấy, với chiếc quạt bằng lông đà điểu đen, với một bó hoa trà màu hồng cài trên ngực và trong tóc, nom nàng trang nghiêm hơn thường ngày, nhưng càng xinh đẹp và cao nhã hơn, khiến nhiều đôi mắt đàn ông hướng theo nàng hơn theo cô gái Do Thái tuyệt vời kia. Valdemar và phần lớn đàn ông đều không giả trang.

Vũ hội thật tưng bừng. Hai dàn nhạc thay nhau chơi liên tục. Phong cách của vũ hội này khác vũ hội dịp triển lãm: có một phòng nhảy tuyệt diệu hơn, số người chọn lọc hơn, quần áo phong phú hơn và không khí tinh thần khác hẳn buổi vũ hội công cộng. Nơi đây, đại công tử vừa là chủ nhà vừa là chủ nhân của hội vui.

Trong đội hình của điệu mazur, Brôkhovich dẫn Melanhia và Xtefchia chạy đến trước mặt công tử Mikhôrôvxki.

- Ánh đèn điện và ánh lửa *au nature*?^[68] - anh ta kêu lên.

- Tôi chọn lửa. Chán ánh điện lắm rồi, - Valdemar đáp.

Brôkhovich liền trao Xtefchia cho chàng.

Bá tước tiểu thư nở một nụ cười khó chịu, giấu cợt.

- *Les extreemes se louchent!*^[69] - cô thốt lên mỉa mai.

Đại công tử nhảy điệu mazur theo phong thái cổ điển, duyên dáng và trẻ trung. Xtefchia thì rất uyển chuyển - họ thật là đôi nhảy chưa từng thấy. Vừa nhảy chàng vừa nhìn thẳng vào mắt nàng. Nàng không nhìn xuống. Những vòng quay, chàng ghì nàng rất chặt, nhưng không đấm đuối. Cách nhảy của chàng tuy khéo léo và sinh động đến táo tợn, nhưng nom hơi cứng nhắc, khiến chàng thêm phần đặc biệt, vẻ mặt chàng gần như nghiêm trang, còn Xtefchia - mặc dù có những ánh rạng đông trong mắt - nhưng vẫn trầm tư. Hai

người đều có những động tác rất tao nhã, khiến người ta phải thán phục.

- *Cette fille a l'air d'une princesse!*^[70] - bá tước tiểu thư Melanhia nhấm nhả giữa hai hàm răng.

Nhưng Brôkhovich nghe thấy.

- Vâng, tôi muốn viết dòng này dưới đôi bạn nhảy kia: *l'état c'est moi*^[71] - chàng nhiệt thành thốt lên.

Bá tước tiểu thư ném cho chàng ánh mắt thách thức.

Cụ Machây đứng một bên, giữa hàng cột. Mắt cụ chăm chú theo dõi những người đang nhảy múa, nhưng không có vẻ dễ chịu. Ngược lại, hàng lông mày của cụ nom dữ dội, ánh mắt u ám. Cụ vẫn nhìn thấy đứa cháu trai đang nhảy kia nhưng sao khác thế, điệu mazur với người thiếu nữ này dường như chế ngự cháu trai cụ. Vẫn là một người không thích nhảy mấy, sao lúc này nó lại nhảy say sưa đến thế, nhìn Xtefchia đăm đăm, không còn thấy gì hơn. Hay là, con bé Xtefchia này?... Cụ Machây chột lo ngại. Hôm nay con bé mới lạ lùng làm sao! Vị phu nhân thời Đốc chính kia, duyên dáng đưa quạt che miệng, trang trọng tao nhã lướt đi trong phòng hết như một nàng công chúa. Cụ Machây dường như không nhận ra nổi cô Xtefchia của ngày thường, trong chiếc váy khiêm nhường giản dị, vui vẻ, có khi đùa nghịch như trẻ thơ, có khi lại trầm tư luyến nhớ. Điều gì đã khiến hôm nay cô gái trở nên nghiêm trang đến thế?... Bao giờ cô cũng vẫn nhanh nhẹn, nhẹ nhàng như làn gió, bao giờ cô cũng tế nhị, đầy duyên dáng và hấp dẫn. Nhưng vẻ trang trọng kia, sự tao nhã mà dường bề đang toát ra từ cô gái hôm nay kia - khiến cụ già choáng váng. Nhìn cô gái đang nhảy múa không rời mắt cụ vừa nhớ lại những giây phút thấp thoáng trong sương mờ của bao tháng năm qua, rồi nhắm mắt lại, lắng nghe tiếng tim đập dữ dội bởi những hồi ức vừa được đánh thức, và đột ngột từ ngực cụ chột bật lên tiếng rên rỉ già nua:

- Chính nàng... đúng là nàng... Sao lại giống đến thế?... Sao lại thế?...

Rồi lát sau, cụ lại thốt lên, gần như hoảng hốt:

- Cả tên, cả sắc đẹp, cả tuổi, cả sự hấp dẫn - tất cả đều y hệt như nàng ngày ấy... Trời ơi!...

Cụ già đứng lặng, dõi theo bóng hồng thấp thoáng, càng ngày càng phát hiện thêm ra những nét giống mới mà trong lòng đau như cứa.

- Cũng tính cách ấy, cũng cung cách ấy... Cũng những cử chỉ và giọng nói ấy... Phải chăng chính nàng đã tái sinh?...

Toàn thân cụ run rẩy.

- Còn định mệnh, phải chăng cũng sẽ nguyên như cũ?... Định mệnh của gia đình ta... Lạy Chúa, xin người hãy thương con!...

Cụ Machây bàng hoàng quá đỗi, cụ tránh không nhìn cháu trai, tránh cả ánh mắt chàng.

Buổi tối cuối cùng, trong phòng ăn tụ tập một nhóm người ít ỏi hơn, và tình cờ sao toàn những người đáng mến nhất. Gia đình bá tước Barxki cùng vài người nữa thuộc loại ấy đã ra đi. Một không khí mát mẻ, khác hẳn trước. Bá tước tiểu thư ra đi không thắng lợi. Cô được tặng một bó hoa rất đẹp, dàn nhạc cũng tấu lên một bản nhạc tuyệt vời như dành cho những người khác, đưa cô đi là một cỗ xe tuyệt hảo với bốn con ngựa xám giống Ả Rập, nhưng bá tước tiểu thư mang về mặt hầm hầm. Cô đã thất vọng. Cô đã không trở thành vị hôn thê của đại công tử và cũng không còn hy vọng nào hết. Bá tước tiểu thư vô cùng hậm hực khi nghĩ rằng thất bại này hẳn do một kẻ nào đó gây ra.

Bá tước Barxki ra đi u ám như một đám mây đen. Mơ ước được làm nhạc phụ tại Guenbôvitre đã chạy trốn ông, ông không còn tin là sẽ giành được nó nữa. Ông thầm trách con gái, trách cô không quan tâm tới cha và vinh quang của dòng họ, ông không nghĩ rằng lòng tự ái của cô cũng đang bị tổn thương, thậm chí còn nhiều hơn ông. Bá tước nheo mắt ngắm vẻ đẹp tuyệt vời của cô con gái, theo dõi hình ảnh ấy trên nền một tài sản khổng lồ và chiếc vương miện tước công trên nền vàng, ông thẳng thốt tự hỏi: “Chẳng lẽ tất cả những

thứ ấy không hề có tác dụng gì đến đại công tử sao? Thật là một thằng ngốc”. Và mỗi lần hình ảnh duyên dáng, tế nhị của Xtefchia lướt qua trước mắt nhà quý tộc đầy tự hào này, ông lại xiết chặt nắm tay.

Tâm trạng chua chát của hai cha con bá tước hình như cũng tác động đến cả cỗ xe. Nhưng bốn con ngựa Ả Rập vẫn phi nước kiệu nhanh về phía ga xe lửa, xa dần điện trang Guenbôvitre khó chịu kia, cái điện trang giống như giấc mộng vàng của bá tước tiểu thư đang khuất dạng trong sương mờ.

Trong tòa lâu đài người ta chẳng buồn, nhưng không khí cũng khác. Mọi người đều như chìm đắm trong nỗi yên tĩnh ưu tư sau mấy ngày ồn ã. Họ dạo bước trên những lối nhỏ của khu vườn mùa đông, ghé thăm hầm rượu, ghé nhà trồng dưa, và xuống thăm thung lũng hoa hồng xinh tươi.

Ai cũng thầm tiếc khi nghĩ rằng ngày mai họ đã phải rời xa tòa lâu đài kỳ diệu này. Không ít người khẽ buông một tiếng thở dài, không ít đôi mắt thầm dõi tìm cái điều đã từng là trục chính của những ngày hội vui vừa qua, là điểm chính yếu của tòa lâu đài.

Xtefchia không thở dài, cũng không đưa mắt dõi theo Valdemar, nàng chỉ trầm ngâm lặng lẽ. Nàng cảm thấy những tình cảm phân vân kỳ lạ: nàng muốn rời bỏ nơi đây mà sao không thể, nàng muốn trốn chạy - sao có gì kéo nàng lại, nàng muốn chống cự sao có gì thầm lên tiếng bảo nàng: “Muộn mất rồi!”. Lòng nàng nặng nề như thể tòa lâu đài khổng lồ này đang đè nặng lên người nàng. Sự xa hoa, vẻ tuyệt diệu lại bắt đầu khiến nàng nghẹt thở. Một nỗi tiếc nuối chưa từng biết khiến nàng bật lên nước mắt. Những thứ tình cảm khác nhau dày vò nàng, thiêu đốt như lửa cháy.

XXVIII

Vài ngày sau, khách khứa rời Guenbôvitre. Công tước phu nhân Podhorexka đã ra đi trước cùng con trai, con dâu và tiểu thư Rita.

Trang Guenbôvitre như đượm buồn, hình như những ngày đầu tháng mười đã khiến nó mang sắc thái ấy. Gia nhân có vẻ mặt buồn chán, những người hầu phòng như ngái ngủ lê chân. Dẫu trước mắt, họ sẽ được nghỉ ngơi một cách xứng đáng, họ vẫn tiếc những ngày đầy tuyệt vời vừa qua.

Quản gia Oxtrôgienxki và hai thực tập sinh đang bước xuống từ dãy bao lơn chợt gặp đại công tử đang bước lên. Chàng trầm ngâm từ nhà ám bước ra, tay mang một bó hồng vàng tươi rói. Họ lễ phép dẹp đường, chàng nhìn họ mỉm cười thân thiện.

Xtefchia đang đứng trong chính sảnh của lâu đài, trước những bậc thềm, đã đội mũ và mặc áo choàng ngắn. Nàng cài khuy găng tay, đùa với con chó Pandur. Luxia chạy lên cầu thang gọi mẹ.

Valdemar từ hành lang bên bước ra, đứng cạnh Xtefchia, trao cho nàng bó hồng, và vì gia nhân đang có mặt, chàng nói bằng tiếng Anh:

- Cầu mong những đóa hoa này sẽ giúp tiểu thư nhớ trang Guenbôvitre, và sẽ nức hương trong phòng nàng.

Xtefchia đỏ mặt. Nhìn chàng thân mật, nàng đáp:

- Cảm ơn. Tôi không quên Guenbôvitre đâu... dù không có những đóa hoa này...

Chàng hôn tay nàng.

- Guenbôvitre cũng ghi nhớ mãi hình ảnh tiểu thư. Tiểu thư đã

làm nơi đây tươi đẹp, giờ lại để nó đơn côi... Tôi ở lại đây chẳng khác chi một kẻ tu hành nơi cô tịch.

- Vậy ông hãy đi với chúng tôi nhé!

Chàng liếc nàng rất nhanh. Những tia lửa lấp lánh trong mắt chàng. Quay lại mấy người hầu phòng đang tụ tập, chàng ra lệnh:

- Bảo thẳng con Apôlô.

Một người hầu phòng trẻ tuổi, chạy xuống nhà cầu. Đúng lúc đó phu nhân Idalia cùng Luxia và cụ Machây có viên chánh bộc đưa tiễn xuống cầu thang. Họ cũng nghe thấy mệnh lệnh của đại công tử.

- Anh đi với chúng tôi ư? - nam tước phu nhân vừa hỏi chàng vừa nhìn Xtefchia đang đỏ mặt và những đóa hoa hồng vàng trong tay nàng.

- Vâng ạ, - Valdemar đáp, - cháu sợ những bức tường trần trụi này. Chưa bao giờ cháu thấy chúng buồn thảm như lúc này.

Chàng chạy lên cầu thang, gạt người hầu ra một bên, tự mình đưa tay đỡ ông nội.

Oxtrôgienxki cùng mấy thực tập sinh, viên chánh quản lâu đài và trưởng phường săn vừa đến. Những người hầu phòng và gia nhân tụ tập trong gian poótic dưới hàng cột. Viên giám mã Bađôvich đứng ở cửa. Dàn nhạc trong nhà cầu chơi bản *Uvéctuya* của Zupê mà Xtefchia yêu thích bản "*Dân cày và thi sĩ*". Phu nhân Idalia và Luxia cũng được tặng những bó hoa to tướng. Chiếc *lanđo* lót nhung đỏ, thắt bốn con ngựa thuần chủng cao lớn màu vàng xám, có những người tùy tùng cưỡi ngựa đi trước và sau. Bên cạnh là con Apôlô đã thắt yên cương đang nóng nảy hất hất đầu, mõm sùi bọt, gõ móng xuống mặt sỏi. Từ gian poótic đến cổng chính có hai hàng xạ thủ cưỡi ngựa, mặc những bộ lễ phục, do ông Jur chỉ huy. Valdemar đưa ông nội và phu nhân Idalia lên xe. Xtefchia và Luxia ngồi ghế trước.

Đại công tử nhảy lên ngựa.

- Mai tôi về, - chàng nói khi tạm biệt mọi người, cỗ xe chuyển bánh. Hai hàng xạ thủ cúi chào những người ra đi. Khi cỗ xe vừa ra khỏi chiếc cổng thứ nhất. Hai hàng người cưỡi ngựa liền tản ra, xếp thành bốn hàng, phóng ngựa theo xe, Jur dẫn đầu. Từ tháp canh cao vút của lâu đài vang động một khúc kèn chào tha thiết. Đó quả thật là một cuộc tiễn đưa vương giả, nhưng nó chỉ làm mỗi mình cô bé Luxia thấy vui mà thôi. Phu nhân Idalia ngồi nhăn nhó, cụ Machây trầm ngâm, cả hai đều đoán được rằng những thủ tục danh dự này cùng việc Valdemar đi theo, không phải dành cho họ mà là vì Xtefchia. Cụ Machây tránh không nhìn nàng. Nàng cảm thấy được điều đó. Một sức nặng không chịu nổi đè lên ngực nàng, mặt nàng đỏ bừng. Valdemar cưỡi ngựa đi bên cạnh, cũng im lặng. Xtefchia trông rõ những chiếc chân dẻo dăng của con Apôlô trong nhịp nước kiệu phi nhanh, thấy gót ủng của Valdemar với những chiếc đinh thúc ngựa sáng loáng. Chàng nóng nảy giật cương. Yên cương và dây thừng đai khế kêu cọt kẹt. Con Apôlông cắn cắn hàm thiếc, mõm phì bọt. Xtefchia muốn nhìn lên cao hơn, nhưng nàng e ngại ánh mắt Valdemar mà nàng cảm thấy đang nhìn mình. Chuyện trò không ăn nhập vào nhau, mọi người đều mang vẻ mặt ưu tư, gần như lặng lẽ về đến tận Xuôđkôvxe.

Gần tối, ngồi trong thư viện, nhìn qua cửa sổ Xtefchia trông thấy công tử Mikhôrovski. Chàng đang đi dạo trong vườn, qua các đường lớn trồng cây. Lá vàng rơi thấn thờ xuống chân chàng. Làn khói xanh lam từ điếu xì gà lớn vờn bốc lên vương quanh những sợi tơ trời giống như những dải tóc bạc bay lơ lửng giữa các hàng cây. Đại công tử đang rất trầm ngâm, cử động của chàng không nhanh nhẹn như thường ngày, dáng người như nặng nề hơn.

Xtefchia biết rằng ngày hôm sau Valdemar sẽ trở về Guenbôvitre, rồi sau đó sẽ tới tham dự mùa săn với các gia đình quyền quý khác trong nước, đến tận mùa đông. Cô gái không sao rời khỏi khung cửa sổ. Hàng nghìn ý nghĩ quay cuồng trong đầu nàng, trái tim nàng thất lại đau nhói - niềm tiên tri nổi nhớ nhung chàng. Đôi mắt tuyệt vời của Xtefchia nhòa lệ, ngực nàng thốn thức.

Valdemar vẫn đi dạo mãi không thôi.

“Chàng đang nghĩ gì thế? Có phải cũng nghĩ về điều sắp đến như em?...”

Một niềm hy vọng lớn lao rứt rề tràn ngập tâm hồn nàng, gieo một cảm giác đắm say vô bờ. Cô gái nhắm mắt, lắng nghe nhịp đập của chính trái tim mình, lắng sâu vào dòng suy nghĩ của chính mình và chúng chợt khiến nàng hoảng hốt vì quá ư táo bạo. Một nụ cười sung sướng hiện trên gương mặt nàng, như ánh rạng đông, nhưng rồi vụt tắt. Cuộc đấu tranh trong lòng nàng kéo dài, những sức mạnh nào đó mà nàng không thể gọi tên giằng co nhau. Nàng hiểu rõ mình, mà... Cũng vừa tự che giấu mình.

Còn Valdemar vẫn thong thả bước đi trên các đường cây, trong xạc xào lá rụng, đầu chất chông những suy nghĩ mông lung.

Chàng không còn ngạc nhiên khi nhận thấy cái mông mênh của những mơ ước và mộng tưởng ngày xưa đã hiện thành xương thành thịt và đang đứng trước mặt chàng, xinh đẹp vô ngần... Chàng chỉ suy ngẫm xem người ấy có phải dành cho chàng hay chăng? Liệu chàng có vươn tay đến với nàng? Liệu chàng có được đón nhận nàng chăng? Và con người đã hư hỏng bởi những thành đạt, đã từng vờn chơi với hạnh phúc trong đời ấy giờ đây đang tự hỏi mình:

- Liệu điều diệu kỳ này có phải dành cho ta?...

Lòng chàng trào dâng những hy vọng, tràn ngập hạnh phúc và đẹp đẽ xiết bao. Chàng muốn được tiếp tục sống trong những niềm hy vọng ấy. Chàng muốn lao về phía trước, nhưng tự kiềm chế được mình.

PHẦN THỨ HAI

I

Mùa hạ, hội chợ triển lãm. Mùa thu vàng và những cuộc săn ở Guenbôvitre đã thuộc về quá khứ. Những ngày mù sương ướt át được thay thế bởi hơi gió lạnh từ phương bắc thổi về, rắc xuống mặt đất trần trụi những cánh tuyết lớn tả tơi. Tuyết rơi dày, phủ lên những cành cây trần không áo và những cây sam mọc màu lục thẫm cao vút lớp bông trắng của mùa đông. Tuyết trải lên mặt đất tấm chăn trắng menh mông. Tuyết phủ kín những cánh đồng cỏ với lớp cỏ úa vàng đã bắt đầu thối rữa, tuyết biến thế gian thành một động tiên làm toàn bằng đường kính và pha lê. Thoát khỏi những đám mây che, mặt trời xua đuổi làn mây mù u ám. Trong sắc thanh thiên tinh khiết vỡ bờ vây quanh, vàng thái dương trang trọng như một đĩa tròn đỏ rực nhô lên, rải những tia vàng óng xuống mặt đất màu trắng sữa. Tuyết lấp lánh muôn ngàn tia lửa nhấp nhánh đủ màu như ngọc quý. Thiên nhiên lộng lẫy trong tấm áo choàng mùa đông tuyết vời, giá lạnh dường như càng khiến nó trở nên nhiệt thành và hùng vĩ hơn, và khiến con người thêm phần tỉnh táo. Chim chóc chấp chới bay lượn giữa những lùm cây băng giá, kêu lên những tiếng chiêm chiếp vui tai. Những chú sẻ ước đồ nổi bật tươi rói trên nền trắng tinh khôi hết những đóa anh túc lớn giữa những ruộng kiều mạch đã chín trắng.

Ở điền trang Xuốđkôvxê, cả khuôn viên, vườn quả, những khóm cây tán xòe xum xuê hay thon thả vút cao đều đã phủ đất tuyết trắng. Mặt hồ đông cứng trong sức ép những hơi thở băng giá của đất trời, biến thành một khoảng trống phẳng lì trắng lạnh. Những hàng cột và bậc thềm phủ lớp váng băng lạnh lẽo. Ở nơi những khóm hồng đầy hoa giờ trở thành những gò nhỏ phủ tuyết lô

nhô. Những cây gia hình cầu trước lâu đài phủ giá băng với những cành mảnh mai và trong suốt, nom hết như những cây bồ công anh khổng lồ. Từ khoảng không gian trắng lạnh mênh mông toát lên vẻ đờ cứng, sự yên lành đông đặc và sức mạnh hùng hậu của thiên nhiên đã được đông kết thành tinh thể. Mọi vật đều bất động, cam lạng, sạch bong, lạnh lẽo trong một vẻ đẹp như hóa tượng của mình.

Ở cuối con đường lớn hai bên trồng cây duyên giống như trong một hành lang bằng thạch cao tuyết hoa trắng muốt, dưới những cành cây nặng nề giao nhau, có một dáng hình mảnh mai đứng nom sao nhỏ nhoi giữa những vị khổng lồ băng giá chung quanh.

Xtefchia tựa lưng vào một gốc cây duyên cứng đơ. Từ dưới vành mũ, đôi mắt nàng nhìn mông lung ra khoảng không gian đầy tuyết cùng dải đường đen sẫm ngoài xa. Nàng đứng trên một mô cao, bức tường cắt ngang khu vườn quả không thể che mắt tầm nhìn của nàng.

Ánh mắt nàng bay bay mãi về chốn vời xa thăm thẳm, như cánh én bay qua bức tường màu ngọc lam của khu rừng, bay xa mãi đến vô cùng. Có một điểm mà cánh chim kia dừng lại, điểm mà nó đang hướng tới, một điểm tuyết vời, cốt lõi của cả một vùng đất mênh mông bao quanh. Thiếu nữ đứng yên không động đậy. Dễ thường người ta có thể nghĩ rằng những giá băng từ cành cây rơi xuống như thể đã biến cả nàng thành tượng đá bởi hơi thở lạnh đến cắt ruột.

Đôi mắt nàng lóng lánh một ý nghĩ nhớ nhung, nàng gửi ý nghĩ ấy lên đường tới chốn xa xăm kia... nơi ấy, nơi mà cả tâm linh nàng dường như cũng đang chực bay đến với một sức mạnh không sao kìm giữ... Nàng chờ đợi một điều gì ngập tràn sung sướng mà tinh tế đến độ chỉ mơ hồ cảm thấy, niềm trông đợi ấy cũng phập phồng như khi người ta chờ đợi một tai họa vậy. Vào giây phút này thị giác và thính giác tập trung lại, càng lên đến kỳ khiến người ta mệt mỏi. Nàng không thể rời mắt để khỏi bỏ lỡ một giây ngắn ngủi, nàng không muốn cử động để khỏi gây một tiếng động huyền âm. Cả thân thể nàng như biến thành pho tượng mà bên dưới ai đó có thể đặt

tên: “Liệu có đến chẳng”. - Hạnh phúc hay nỗi tuyệt vọng.

Xtefchia đã biến thành pho tượng chờ như thế. Nàng dán mắt ngóng ra đường, không dám cử động. Nàng nín thở lắng nghe từng tiếng động dù khẽ nhất. Nàng đứng nơi đây bởi linh cảm rằng chàng sắp về, và nàng cứ đứng mãi kiên tâm chờ đợi. Không ai nói với nàng, không ai đón đợi chàng, nhưng nàng biết rằng chàng đã có mặt ở Guenbôvitre... Một giọng nói nào đó thì thầm cùng nàng: “Hôm nay chàng sẽ tới đây!”.

Chàng đã đi xa, rất xa, để dự những cuộc săn. Đã bao lâu rồi mà chàng vẫn chưa trở lại. Chàng hẳn phải nhận lời mời của rất nhiều người nơi ấy.

Đột nhiên, trong đôi mắt ngóng trông chăm chú của Xtefchia chợt có gì thắp thoáng. Mãi tí xa xa trên cánh đồng giữa những hàng cây thùy liễu tím ngắt, hiện ra một. Chấm đen nhỏ xíu, nhỏ lắm, phải cố lắm mới nhìn thấy. Nhưng khi đã xuất hiện, chấm đen ấy không biến đi. Nó lớn lên, ngày càng hiện rõ hơn, càng mạnh bạo hơn và tiến về phía trước. Giống như ánh chớp nhoáng lên khiến người ta nín thở chờ đợi tiếng sấm rền. Xtefchia dăm dăm nhìn vào chấm đen ấy cũng chợt sửng người, bất động. Trong sự yên lặng của buổi hoàng hôn đỏ rực màu máu từ xa chợt vang lên, ngày càng rõ hơn những tiếng động âm vang.

Như bị sét đánh, cô gái run lên. Nàng vươn tay lên như định chạy trốn, nhưng đôi chân chợt nặng trĩch như làm bằng chì. Nàng muốn vùng ra, chạy trốn ẩn vào sâu trong vườn, nhưng không thể. Nỗi sợ hãi, niềm vui sướng, cơn bão tố của những xúc động cùng lúc hiện lên trên nét mặt nàng. Nàng đã nhận ra đúng những tiếng nhạc ngựa của Guenbôvitre.

Linh cảm đã không nhầm.

Cố hết sức, nàng lùi vào sâu hơn một chút. Tựa lưng vào thân cây băng giá, mạch đập như điên cuồng, nàng lắng nghe tiếng nhạc lục lạc và tiếng hí của những con ngựa đang phóng nước kiệu khỏe khoắn. Tai nàng nghe tiếng kin kít nhẹ nhàng của những ván trượt

và tiếng leng keng khe khẽ của đồ thủng ngựa. Từ dưới đôi mi khép hờ nàng nhìn thấy cỗ xe trượt lịch sự với đôi ngựa khỏe mạnh phủ mạng màu lam. Nàng trông thấy những chiếc đầu vượn ra, những cánh mũi nở rộng và những đôi mắt chúng đỏ rực trong ánh trời chiều nom như những ánh lửa. Nàng trông thấy phát phơ bên tai ngựa những chiếc đuôi cáo, bộ đồng phục may bằng lông thú của người xà ích và người hầu, với những khuy vàng óng ánh như lửa nển. Tim nàng đập dồn dập trong ngực, nàng có cảm giác như nó sắp vỡ tung ra, sắp xảy ra điều gì đó không lành. Cảm giác đó tăng dần lên trở nên thật khủng khiếp. Đến trước bức tường, chiếc xe trượt quanh sang một bên. Xtefchia chờ người, trái tim đang lồng lộn chột sững lại. Người đàn ông ngồi trên xe chột làm một động tác đột ngột như thể định nhảy vọt ra ngoài. Nhưng người ấy cố kìm lại. Chỉ một bàn tay run run đưa lên ngả mũ và mái đầu trang nhã cúi thật thấp. Chiếc xe trượt phóng đi, tiếng nhạc leng reng của những chiếc lục lạc đã khuất dạng còn rớt lại.

Xtefchia đưa hai tay ôm đầu.

- Chàng đã về! - Nàng thảng thốt kêu lên. - Chàng đã thấy ta!

Niềm hạnh phúc vô biên sôi sục tâm hồn nàng, trào sôi trong máu nàng. Nàng vùng ra khỏi chỗ đứng, và nhẹ nhàng như một cánh chim nàng chạy theo con đường phủ tuyết về phía lâu đài. Đến chỗ ngoặt gần bể nước phun đã đóng băng, nàng dừng lại. Máu như đông hết trong huyết quản: Valdemar đang bước lại phía nàng.

Chàng tiến lại gần rất nhanh, áo khoác mở tung khuy mắt dán chặt vào nàng. Bên chân chàng là con chó Pandur nhảy nhót, nó lao tới Xtefchia, vừa sủa lên những tiếng vui vẻ vừa tỳ cả hai chân trước lên chiếc áo Jacket của nàng. Thiếu nữ nghẹn lời, đầu nàng như có tiếng ong ong. Chàng!... Chàng!...

Công tử Mikhôrovski đứng bên nàng, im lặng cầm tay nàng, trong đôi tay giá lạnh của mình. Họ nhìn nhau không thể nói lên lời. Đôi mắt chàng ngả màu lam thẫm, những làn sóng xúc cảm như nổi nhau tràn qua khuôn mặt chàng. Còn Xtefchia lờ mờ cảm thấy rằng đó là thời điểm bước ngoặt, rằng làn sương xanh thẫm sẽ tan đi, mở

ra chiếc cổng bằng vàng ròng, để lộ cho nàng được thấy sự thật tuyệt vời chưa từng biết. Nàng cảm thấy những niềm mơ ước, những giấc mơ bao phen không nắm bắt nổi đang hiện hình thành dáng hình rất thực, và niềm tiên cảm mách bảo nàng hay rằng chiếc áo mới kia sẽ còn quý giá hơn nhiều so với trước đây. Xtefchia được sống qua một trong những giây phút, khi tâm hồn rời khỏi thể xác con người bay vào vàng hào quang rực rỡ sắc cầu vồng của một niềm hạnh phúc vô biên.

Chàng bóp chặt tay nàng trong bàn tay, nhấn lực đôi mắt chàng xuyên thấu vào đáy sâu tâm hồn nàng. Chàng đứng đó nghiêm trang trong cơn run rẩy khoái lạc đàn ông, với một tình cảm trước nay chàng chưa hề cảm nhận, nay đã nở bùng như một đóa hoa. Chàng đứng đó, tự tin vào sức mạnh của bản thân mình, ý thức được mục đích của mình, thoáng chút tự hào về vẻ hấp dẫn mà chàng gây ra. Chàng cúi đầu, hôn đôi bàn tay run rẩy của Xtefchia rất lâu, rất chân thành. Đôi mắt chàng như nói thành lời: “Em đợi anh... Em mong anh... Vậy thì anh đây, và... và...” Xtefchia hiểu những ý nghĩ không lời ấy, cả người nàng chợt nóng bừng. Run rẩy vì hạnh phúc, nàng chậm rãi rút tay ra khỏi bàn tay chàng rồi bước nhanh về phía lầu đài.

Chàng bước đi bên nàng.

Họ không nói với nhau lời nào. Con chó Pandur chạy trước họ, dừng lại trên những bậc thềm cẩm thạch của hàng hiên, ngẩng đầu nhìn đôi thanh niên đang bước đến gần với vẻ nghiêm trang trong đôi mắt đầy thông minh. Nó ngạc nhiên khi thấy họ không hề để ý đến nó.

Họ đã đến gần hàng hiên, nhưng không có ai ra đón.

Vừa mở cửa, Valdemar vừa thốt lên những lời đầu tiên:

- Tiểu thư đã đoán được hôm nay tôi sẽ đến. Phải chàng đó là linh cảm?

- Vâng.

- Vậy thì đúng là có sự ám thị! Vừa đi tôi vừa nghĩ rằng thể nào

cũng sẽ được gặp tiểu thư trong vườn, và tôi đã nhìn thấy em trong ánh sáng chiều lúc này. Tôi đã cho ngựa về để được chào em đầu tiên.

Lời chàng khiến Xtefchia cảm thấy một niềm vui sướng khôn tả.

Nghe tiếng cửa mở, ông lão Jaxenty với một đám đông gia nhân liền xuất hiện. Cả tòa lâu đài vừa này còn yên ắng chợt náo nhiệt hẳn lên.

- Đại công tử đã đến! - Khắp nơi người ta báo cho nhau, mọi người đều vui mừng.

Đông đủ mọi người tham dự bữa tối trong tâm trạng phấn hứng. Cảm động thấy cháu trở về, cụ Machây ngắm chàng như ngắm một bức tranh. Phu nhân Eizonovska thì hỏi han Valdemar về săn bắn và về những người quen. Tuy thường xích mích lật vặt với chàng nhưng bà đón chàng rất đổi mến thương, bởi sự trang nhã và tính hài hước hơi châm chích của chàng khiến bà tỉnh táo hơn. Valdemar trả lời những câu hỏi của bà rất nhã nhặn, nhưng chúng khiến chàng chán ngán. Phu nhân Idalia và ông Kxavery không để chàng yên phút nào. Luxia và Xefchia ngồi yên ít lời hơn cả, có điều có em gái thì ngó anh chăm chăm, trong khi Xtefchia cố tình tránh ánh mắt chàng. Nàng sợ rằng chàng sẽ đọc được trong ánh mắt mình đúng những điều mà đôi mắt chàng đã thốt lên trong khuôn viên tuyết phủ vừa này. Nàng đâu nghĩ rằng chàng đã đoán được tất cả, đã nhìn thấu tận gan ruột nàng, đã cảm nhận rất rõ nhịp đập trái tim nàng...

Nàng chợt bồn chồn. Nàng linh cảm thấy có điều gì đang treo lơ lửng đâu đó trong không trung và sắp sửa giáng xuống đầu nàng. Nàng cảm thấy nóng ruột như người sắp phải lên đường đi xa, vào giây phút cuối cùng từ biệt những người thân yêu. Nàng vật va, không hiểu nỗi lo lắng bỗng dưng kia từ đâu ám ảnh. nhưng sự bồn chồn mỗi lúc một lớn thêm. Đại công tử là người đầu tiên nhận thấy vẻ nhợt nhạt hơi khác thường trên nét mặt nàng, chàng thấy nàng bối rối, nhưng trước mặt mọi người chàng không muốn hỏi han làm nàng thêm khó xử. Nỗi bồn chồn của nàng lây sang chàng...

Cụ Machây nhìn nàng chăm chú. Trạng thái không bình thường

của Xtefchia khiến cụ bắn khoăn.

- Cháu làm sao thế, cháu ta?

- Cháu sợ... - nàng đáp thành thật.

Họ nhìn nhau. Một làn sóng mù như vừa chợt lướt qua trên hai khuôn mặt.

- Sợ gì kia chứ?

Cô thiếu nữ được hỏi mỉm cười nhợt nhạt.

- Xin đừng để ý làm gì. Rồi sẽ qua thôi...

Tiếng trò chuyện lắng đi. Mọi người lặng lẽ.

Người ta dùng trà ở phòng khách. Bên lò sưởi cháy sáng câu chuyện sôi nổi trở lại.

Đột nhiên một người gia nhân bước vào, tay bưng chiếc khay bạc. Gã tiến thẳng lại phía Xtefchia. Nàng nhìn gã chăm chăm.

- Gì vậy? - Đại công tử hỏi.

- Điện tín ạ, thưa ngài, gửi cho...

- Cho tôi! - Xtefchia thốt lên.

Người gia nhân cúi đầu xác nhận.

Mắt mọi người dồn cả vào nàng, rồi vào mặt đại công tử.

- Vâng, cho tiểu thư, - chàng nói, đứng lên đưa chiếc phong bì cho nàng.

Xtefchia xé dải niêm phong. Má nàng đỏ ửng.

Mọi người có mặt nín thở. Vẻ bồn chồn của cô gia sư trong bữa ăn về bức điện gửi cho nàng khiến mọi người lo sợ.

Xtefchia đọc điện, buông rơi tờ giấy xuống đầu gối, thốt lên bằng giọng vô hồn.

- Bà tôi chết. Gia đình gọi tôi về dự tang lễ.

Tất thảy lặng đi, trút một hơi thở dài. Họ cứ tưởng có chuyện gì tệ

hại hơn thế.

Mỗi mình cụ Machây chợt run rẩy, dường như có bóng ma chợt xuất hiện trước mắt cụ.

- Có phải người vừa mất là cụ bà Rembôvxka không ạ?

- Luxia hỏi.

Xtefchia bật khóc.

- Phải. Tội nghiệp cho bà! Tôi yêu bà biết chừng nào!... Trời ơi là trời!...

- Bà ốm có lâu không?

- Bà mất đột ngột tại Rutraievô... Tôi không hiểu tại sao. Bà thường sống ở ngoại quốc. Tôi phải đi ngay kẻo không kịp mất, điện đến muộn.

Nàng vùng đứng dậy.

Công tử Mikhôrôvxki nhìn đồng hồ.

- Tiểu thư nhất quyết đi ngay hôm nay?

- Tôi phải đi. Cốt sao kịp chuyến tàu hỏa.

- Kịp thôi, nhưng phải đi ngay lập tức, mà bây giờ tối rồi.

Nàng chấp hai tay cầu khẩn.

- Tôi phải đi nhanh mới được.

- Hà, nếu vậy tôi sẽ ra lệnh thẳng ngựa.

Họ cùng bước sang phòng ăn. Valdemar ra những mệnh lệnh cần thiết.

Phu nhân Idalia nắm tay Xtefchia.

- Cô cần phải thu xếp hành trang. Chỉ có điều xin cô đừng khóc. Tội nghiệp Xtefchia! - bà thốt lên, hôn vào trán cô gái.

Luxia òa lên khóc nức nở.

Cả hai cùng bước về phòng riêng.

Trong phòng chỉ còn mỗi mình cụ Machây đang ngồi lặng trong chiếc ghế bành rộng rãi. Valdemar đi đi lại lại bằng những bước chân sốt ruột, hàng lông mày chau lại, mắt lóe sáng nhấp nháy ánh lửa. Ông Kxavery vắn mình ngái ngủ. Im lặng kéo dài. Tiếng bước chân Valdemar vang lên đều đều đơn điệu trong phòng. Chiếc đồng hồ lớn tích tắc nghiêm trang.

Cụ Machây ngồi u ầu. Đôi mắt nheo lại liếc nhanh sang đứa cháu trai đang đi đi lại lại. Mãi sau cụ hỏi:

- Cháu có biết họ thời con gái của bà ấy là gì không?

Chàng lắc đầu không biết.

Cụ già đưa tay đỡ trán.

Sao ta thấy xúc động lạ thường trước việc Xtefchia đột ngột ra đi và... Cái chết của người ấy...

Một người hầu bước vào phòng báo tin ngựa đã sẵn sàng. Theo sau y là các bà các cô. Xtefchia đã đội mũ đi đường, mặc chiếc áo dài ấm áp. Mắt nàng đỏ, đôi môi khô bong, má tái nhợt. Xúc động, nàng bước lại gần tạm biệt, cụ Machây. Sau chút lễ nghi cụ già ôm ghì mái đầu nàng vào ngực. Cụ nói với nàng như một người cha. Luxia vẫn khóc ròng.

- Xtefchia, cháu sẽ mau trở lại với chúng ta chứ, phải không?

- Cháu sẽ cố gắng.

Khi bước đến cạnh Valdemar, một cơn nức nở lặng thầm trào lên trong ngực nàng. Môi chàng run run. Lần đầu tiên, trước mọi người, chàng hôn tay thiếu nữ.

Cụ Machây rùng mình. Phu nhân Idalia cắn môi, mắt nheo lại thành hai khe hẹp theo thói quen. Luxia nhìn cảnh ấy với vẻ thảng thốt, như thể muốn nói: "Tôi biết chuyện này từ lâu rồi!"

Họ bước ra phòng ngoài. Cụ Machây níu tay Xtefchia:

- Này cháu... bà cháu là Rembôvxka, phải không?

- Xtefchia Rembôvxka, - Xtefchia đáp, rồi nàng bị Luxia kéo ra

khỏi phòng. Cô gái thì thào điều gì đó vào tai nàng.

Cụ Machây còn lại mỗi mình. Cửa dẫn ra tiền phòng vẫn mở rộng. Cụ nặng nhọc tựa người vào tường, run run ngược mắt nhìn lên chiếc đèn chùm như định đếm xem nó có bao nhiêu ngọn

- Sao vậy nhỉ?... Xtefchia? Sao vậy nhỉ?... A! Sự tiên tri!

Bước lên một bước, cụ gọi to:

- Valdemar!

Đã mặc áo khoác xong, Xtefchia bước xuống sảnh dưới. Gia nhân mở cửa lớn ra tiền sảnh, Luxia và đại công tử cùng đi với nàng. Phu nhân Idalia tựa người vào tay vịn cầu thang, nghe thấy cha gọi, bèn kêu lên:

- Valđy, ông gọi anh kia!

Chàng nhìn có vẻ hơi phật ý, rồi chạy vội lên gác. Đang phân tâm, chàng không để ý đến vẻ bồn chồn nóng ruột của cụ Machây.

- Hỏi Xtefchia, xem họ thời con gái của bà cụ là gì... Nhanh lên...

- Có chuyện gì thế ạ?

- Nhanh lên!

Valdemar lại chạy lộn trở xuống. Chàng gặp Xtefchia đang đứng ở tiền sảnh. Một gia nhân đang mở cửa xe trượt. Đêm sáng trời, có trăng, đầy giá băng và tuyết trắng. Lũ ngựa kêu rừ rừ, phà ra những luồng hơi. Bênêđykt đang ngồi trên ghế đánh xe cùng một người gia nhân hầu xe bên Guenbôvitre. Đại công tử đưa Xtefchia lên xe. Tựa tay chàng lấy một tấm da sói phủ chân cho nàng.

- Xin lỗi. Bà tiểu thư họ gì ấy nhỉ?

Xtefchia nhìn chàng ngạc nhiên.

- Rembôvxka.

- Tôi biết, nhưng họ thời con gái kia?

- Xtefchia Korvitúpna.

Mikhôrovski giết mình. Máu như dồn cả lên đầu chàng.

- Ông làm sao thế? - Xtefchia kinh hoàng hỏi.

- Không, không sao! Tạm biệt! Xin tiểu thư hãy giữ sức, và... mau mau trở lại với chúng tôi. Được không?...

Xtefchia òa khóc.

- Tôi cũng chưa biết thế nào - nàng nghẹn ngào.

- Tôi rất mong đấy.

Chàng nồng nhiệt hôn tay nàng rồi đóng cửa xe.

- Bênêđykt! Đi cẩn thận nhé. Đến ga Vavrynhex nhớ lo đầy đủ mọi việc cho tiểu thư, - chàng kêu lên.

Những con ngựa sốt ruột rời khỏi chỗ đứng.

Valdemar nhìn theo chiếc xe xa dần, rồi ngoảnh đầu nhìn về phía những chiếc xe trượt khác đang đỗ.

- Đại công tử định đi ạ?

- Không biết. Hẳn là không. Nhưng không hiểu họ có đến nơi an toàn không?

- Đêm sáng lắm, tỏ như ban ngày. Đường bằng phẳng như mặt bàn, lại có Bênêđykt đánh xe thì còn lo gì nữa ạ, - cụ Jaxenty trấn an chàng.

Valdemar bước vào tiền sảnh, bước những bước chân nặng nề leo lên thêm. Đầu chàng ong ong, mặt nhợt nhạt. Bước lên khỏi đoạn bậc thang cuối cùng, chàng nhìn thấy cụ Machây đang đứng đó.

Nom cụ già giống hệt pho tượng. Bất động, như đã hóa đá, cụ nặng nề tựa vào tay vịn bọc nhung. Mắt cụ chăm chăm ngó đũa cháu trai, cả hai ông cháu im lặng nhìn nhau, kinh hoàng và họ đều chột hiểu ra.

- Đúng bà ấy chứ?... - cụ già rên lên.

- Nàng là cháu gái của người ấy, - Valdemar nói nốt.

Cụ Machây đưa tay ôm lấy ngực. Mặt cụ tím lại. Đại công tử nhảy vội đến bên ông,

- Ông ơi! Vì Chúa!

Cụ già thông người bắt lực trên đôi tay chàng.

Chừng mười lăm phút sau, công tử Mikhôrovski bước ra khỏi buồng ngủ của ông nội để gặp gia nhân, mặt chàng tái nhợt, nhưng đã bình tĩnh lại.

- Lấy ngay mấy con ngựa mà ta định dùng để ra ga đi mời bác sĩ. Cụ ốm rồi.

Gia nhân lặng lẽ tản đi.

II

Chiều mùa đông lặng lẽ đổ xuống trang Rutraievô. Tuyết rơi dày, cuộn tung thành những đám mây bụi trắng. Một chiếc xe trượt vừa chở Xtefchia về bây giờ rời khỏi tiền sảnh tòa gia trạch của điền trang. Nàng bước vào nhà, được cha mẹ, gia đình và gia nhân chào đón. Những khuôn mặt rạng lên khi gặp nàng. Trong vòng tay âu yếm của mẹ, Xtefchia tạm quên đi nguyên nhân đã khiến nàng trở về đây. Nàng khẽ thồn thức áp chặt vào người bà. Phu nhân Rudexka đoán ra rằng do nguyên nhân khác với nỗi thương tiếc người bà vừa quá cố.

- Con về hơi chậm, - cha nàng bảo, - vừa đưa bà đi quán. Mai sẽ an táng.

- Thừa cha, nhận được điện con đi ngay, nhưng điện bị chậm.

Mọi người tò mò ngắm Xtefchia, riêng mẹ nhìn nàng đầy thương cảm. Kể từ ngày xa gia đình, nàng đẹp hẳn lên, lại thêm vẻ trang trọng khác với cùng sự lịch lãm càng làm nổi bật vẻ duyên dáng tự nhiên. Người cha vẫn nhận thấy nàng thay đổi so với dạo mùa thu: Xtefchia như gầy hơn trong mắt ông. Làn da tuyết đẹp của nàng hơi nhợt nhạt hơn, nom giống như màu vỏ trai ngọc. Đôi môi xinh đẹp hồng thắm cười ít tươi hơn. Đôi mắt cũng khiến ông phải suy nghĩ: sắc tím trong mắt như có phần trội lên, đôi mày màu nâu thanh mảnh và hàng mi dài rủ bóng che dường như mang vẻ thê lương. Mọi tình cảm của tâm hồn nàng đều thể hiện rõ trong ánh mắt. Những ánh lửa nhấp nháy khiến đôi mắt sinh động biểu lộ nhiệt tâm sôi nổi và hơi dễ bột phát. Song người ta còn có thể đoán nhận được trong đáy sâu đôi mắt những thứ tình cảm khác nữa: nỗi nhớ nhung, buồn bã, có thể cả nỗi oán trách chưa thoát thành lời... Một trong những anh em trẻ tuổi của nàng. Narnhixki, nói rằng nàng có vẻ hơi mơ mộng, và tuy những nét nghịch ngợm ngày xưa trong mắt nàng chưa mất hẳn nhưng đã khác xưa, ít long lanh hơn, nhiều ràng

buộc vương vấn hơn. Không khí chung của cả gia đình đang lúc trang nghiêm, nên vẻ trang trọng khác lạ của Xtefchia không khiến ai thắc mắc. Ngược lại cả cha lẫn mẹ đều khiến nàng phải suy nghĩ. Nàng thấy hai người đều thay đổi, thỉnh thoảng cả hai đưa mắt nhìn nàng như e sợ điều gì. Nỗi lo lắng hẳn rõ trên vầng trán người cha. Khi cô gái chợt nhắc đến tên cụ Machây, cả hai tái mặt, nhìn nhau thật nhanh. Điều đó khiến Xtefchia lo ngại. Nàng cố tránh không nói gì với Valdemar, vả chăng cũng không một ai hỏi nàng về chàng.

Chỉ một lần, anh họ nàng là Narnhixki đột nhiên hỏi:

- Xuôđkôvxe là điện sản riêng hay cũng là một trong số những điện sản của đại công tử?

- Nó là điện sản riêng.

- Thế đại công tử năm nay bao nhiêu tuổi?

Xtefchia bỗng dưng vô cớ đỏ mặt.

- Ông ấy ba mươi hai.

-Ồ, thì ra ông ấy trẻ đến thế! - Narnhixki nhận xét, vừa nhìn nàng với vẻ thăm dò.

Ông Rudexki đỡ lời:

- Thì ra anh chả trông thấy ảnh ông ta trên các báo khi được thừa kế toàn bộ bất động sản hoàn nguyên sau lúc cụ Janus qua đời, rồi sau chuyến du hành sang Phi châu đầy thối.

- Cháu không nhớ nữa. Cháu chỉ nhớ là sau hội chợ triển lãm, các báo có đăng ảnh ông ấy. Một người rất xinh trai, nhưng trước hết, là một người...

- Tuyệt vời... đúng không nào? - ông Rudexki hỏi.

- Và là một quý tộc lớn điển hình. Điều đó có thể nhận ra ngay lập tức. Đây không phải là một kẻ phát tài giả làm quý tộc, mà là một đại quý tộc dòng dõi cao sang. Có thể thấy điều đó ngay trên nét mặt ông ta. Hơn nữa, ông ấy có vẻ giàu tự tin và rất tự hào, nhưng theo nghĩa tốt đẹp nhất.

Xtefchia những muốn kể thêm Valdemar là người thế nào, những nàng cảm thấy mình không thể nói về chàng một cách thản nhiên. Nàng chỉ góp một nhận xét ngắn gọn:

- Anh nói phải. Giới quý tộc chân chính khác hẳn về mọi phương diện với những kẻ bất chước họ. Nhất là khi có dịp tiếp xúc gần, sự khác biệt lại càng rõ rệt, càng nghiêng về phía có lợi cho họ.

Ông Rudexki liếc nhìn con gái.

- Cốt sao đừng tiếp xúc quá gần, - ông thì thầm tự nhủ, rồi nói to lên: về điều đó thì các sự kiện cụ thể thường mới là cái quyết định.

Mọi người thật không hiểu ông muốn nói gì. Đến khuya, khi mọi người đã tản đi. Narnhixki tóm tắt nhận xét của mình về Xtefchia trong một câu ngắn gọn:

- Cô ấy đang chịu ảnh hưởng của giới quý tộc, đặc biệt là của đại công tử - mà thậm chí, có thể là...

Anh không muốn nói hết ý nghĩ của riêng mình, bởi đã từ lâu anh nhìn thấy hình ảnh Xtefchia trong chương trình cuộc sống của anh, anh càng cương quyết gạch thật đậm dưới cái điểm ấy.

Hôm sau đám tang được cử hành với sự tham gia của đông đảo bà con trong vùng, mặc dù người chết vốn không phải là cư dân thường trú của Rutraievô. Tạm thời, người ta chôn thi hài cụ vào khu mộ của gia đình dòng họ Rudexki, rồi sau này sẽ chuyển về điền trang dòng họ Rembôvxki.

Trong đoàn người đưa tang, Xtefchia từ chối không khoác tay anh chàng Narnhixki. Nàng đi một mình, hơi lánh sang một bên, chân lộ trong đám tuyết người ta cào từ giữa đường ra. Bộ quần áo màu đen và vành khăn tang khiến cho thân hình vốn nhanh nhẹn của nàng thêm thanh thoát. Nàng bước đi trầm tư và buồn bã. Lần cuối cùng nàng được gặp người bà vừa quá cố cách đây đã tròn một năm, hồi ấy Prôntnhixki còn lui tới trang Rutrailvô như kẻ đang theo đuổi nàng.

Bà cụ già tóc bạc có cách đối xử hết sức ngọt ngào khiến người ta phải kính trọng. Những đường nét trên khuôn mặt tuy đã khô héo

nhưng vẫn giữ nguyên vẻ hài hòa. Động lại trong những đường nét ấy một bi kịch xảy ra từ thuở trẻ trung. Xtefchia giống như một bức chân dung sống động của bà, điều đó được khẳng định bởi những bức ảnh của bà thời trẻ tuổi.

Ngay từ thời thơ ấu, nghe kể về một chuyện buồn nào đó của bà hồi còn thiếu nữ, Xtefchia đã hết sức quan tâm tìm hiểu. Nhưng không một ai muốn giải thích cho nàng nỗi buồn ấy thuộc loại nào. Khi bị hỏi thẳng, bà cụ đã tái mặt, và bảo đưa cháu gái từ rày trở đi không được hỏi những câu như thế nữa.

Đã từ lâu, bà Xtefchia bị bệnh tim, người nhà hết sức để ý để không làm điều gì khiến bà xúc động. Cũng vì vậy, rất lâu bà không hay biết việc Xtefchia rời khỏi gia đình. Tin tức về chuyện dứt tình với Prônnhixki đã khiến bà rất xúc động, vì thế, người nhà không muốn bà xúc động thêm nữa.

Cái chết của bà là một điều bí mật đối với Xtefchia. Đáp lại những câu hỏi của con gái, cha nàng chỉ bảo:

- Rồi sau này con sẽ rõ.

- Hay chính bản thân ta đóng một vai trò nào đó chẳng trong cái chết của bà? - Xtefchia tự hỏi.

Sự tò mò hành hạ nàng, cách xử sự của chàng làm nàng lo lắng. Narnhixki làm nàng bức mình. Điều đó càng khiến nàng cáu giận. Nàng quyết định ngay sau lễ tang sẽ trở về Xuôđkôvxe. Nàng run lên khi nghĩ thế, trước mắt nàng lờn vờn hình ảnh của Valdemar mà nàng được thấy lần cuối cùng, tuy chỉ ngẩn ngủ thoáng qua nhưng sao mà nhớ thế. Cuộc gặp gỡ trong vườn in đậm mãi trong tâm trí nàng. Lần ấy, nàng đã cảm thấy rõ ràng mình được yêu. Sự thật ấy, nàng đã phát hiện từ lâu trong trái tim mình. Trong thời gian chàng vắng mặt lâu ngày, nàng càng khẳng định tình yêu ấy bởi nỗi nhớ nhung mạnh như tình ái. Và lúc chia tay, khi chàng cúi hôn tay nàng, thì sức nóng của nụ hôn khiến toàn thân nàng rung động, thẳng cả nỗi bối rối vì sự hiện diện của đông đủ mọi người. Nàng đã nhìn thấy chiếc xe trượt của chàng đợi trước tiền sảnh. Lão Jaxenty đã để lộ cho nàng biết, Valdemar đã định tiễn nàng ra ga. Chuyện gì đã xảy

ra khiến chàng không thực hiện được điều đó? Có thể phu nhân Idalia ngăn cản? Chắc chàng sẽ không thèm để ý đến ý kiến của bà. Vậy chẳng lẽ cụ Machây?

Nỗi đau nhọn sắc như đâm thẳng vào tim Xtefchia song nàng hiểu rằng, khó lòng đòi hỏi vị quý tộc già dung túng cho hành động của đứa cháu nội đi theo hướng đó. Điều đó lại càng khiến nàng thêm trách và làm nàng tỉnh táo trở lại.

- Ta không được phép, không được phép nghĩ về chàng nữa! - Nàng bướng bỉnh cố nhắc đi nhắc lại.

Nàng mệt mỗi khi phải lội mãi trong lớp tuyết dày, những ý nghĩ về Valdemar khiến lòng nàng nặng trĩu. Nàng thấy người bải hoải. Và lần này, khi Narnhixki đến bên chìa tay cho nàng, nàng không từ chối khoác tay anh nữa, mà nặng nhọc tựa vào người anh ta. Cả hai không nói điều gì với nhau. Xtefchia cúi đầu, nhắm nghiền mắt. Nàng những muốn nhớ lại, muốn nghĩ là đang được đi cùng Valdemar, nhưng không thể, bởi nàng cảm thấy không thể so sánh kẻ này với người ấy. Nàng chột rùng mình. Narnhixki cúi xuống hỏi nàng:

- Cô có lạnh không, cô em họ? Hay cô mệt? Để tôi đưa cô lên xe trượt nhé.

-Ồ không, tôi muốn đi bộ thôi.

Narnhixki liếc ngang ngấm nhìn hình trông nghiêng tuyết vời của nàng, anh nhận thấy sự xúc động của nàng, nhưng cho rằng đó chỉ là vì tang lễ gây ra. Một ngày mù sương, xám ngắt, đám rước dài dằng dặc, uốn lượn quanh co dưới chân đồi, với một cỗ xe đen và cây thập giá khiến người ta nảy ra bao ý nghĩ u sầu. Trên đỉnh đồi những cây vân sam cao vút đen thẫm của nghĩa địa, với một cụm chi chít những cây thập tự núp mình dưới bóng cây. Lũ chim mùa đông kêu những tiếng thê lương, hòa vào giọng ngân nga đều đều đơn điệu mà rời rạc của bài ca tang lễ. Nỗi tiếc nuối trĩu nặng phảng phất quanh những người đi đưa đám. Tiễn theo sau đoàn người đưa tang là những tiếng chuông rền rĩ ai oán, còn đứng sẵn kia đón họ là những cây vân sam thê thiết rì rào. Đám tang đi chậm chạp, trang

nghiêm, ra đến mộ giữa những hàng cây và thập giá một linh hồn người bị cuộc sống đuổi xô.

Trong những nghi thức của đám tang bao giờ cũng chứa đựng một tâm trạng u ám và ghê sợ. Một nỗi buồn vô biên, một nỗi vô vọng khiến người ta phải hướng vào những suy nghĩ sâu xa. Điều bí ẩn không bao giờ giải đáp nỗi của sự tồn tại sau cái chết, tính huyền hoặc không sao thâm nhập nỗi của kiếp sống mai sau tác động đến con người khiến họ phải nghiêm trang, thậm chí còn làm họ kinh hoàng. Người ta chợt cảm thấy một nỗi lo lắng và cơn rùng mình sợ hãi, đồng thời cũng nảy sinh chút tò mò không hiểu *bên ấy* sẽ ra sao và những gì sẽ xảy ra với linh hồn con người ở đấy. Vòn nhạy cảm, Xtefchia cảm nhận sâu sắc tất cả những điều đó. Lần đầu tiên nàng cảm thấy cái chết thật đáng sợ. Nàng thấy yêu cuộc đời, yêu thế giới này. Nàng không còn muốn che giấu tình cảm thật trước chính mình nữa: Nàng đã yêu Valdemar bằng toàn bộ sức mạnh của một tâm hồn trẻ trung đầy nhựa sống. Tình cảm trước kia đối với Prônnhixki chỉ là một giọt sương so với cả đại dương tình cảm mới, còn chính gã Prônnhixki thì chỉ là một loài sâu bọ thảm hại đáng thương. Bởi lẽ bất cứ việc gì ở gã cũng đều hèn hạ. Bông lúa nuôi người bao giờ cũng quý hơn loài cỏ dại, dẫu cỏ kia có trăm sắc nghìn màu.

Sau khi đám tang kết thúc, Xtefchia buồn rầu ngồi lên xe trượt. Những tiếng hát, tiếng chuông, mùi hương trầm đều làm nàng khó chịu. Thần kinh nàng bị kích động trí tưởng tượng phong phú vẽ ra trước mắt nàng những cảnh khổ hình, về đến nhà, nàng mới mở choàng mắt ra, cam chịu ngay cả sự có mặt thường xuyên của anh chàng Narnhixki, cốt sao được quên đi, cốt sao được trút bỏ cái sức nặng u uất không sao chịu đựng nổi.

Vài giờ sau khi từ nghĩa địa trở về, gia đình nhận được điện chia buồn từ Xuôđkôvxe, ký tên cả hai ông cháu Mikhôrôvski, phu nhân Idalia và Luxia. Bức điện thứ hai là của Valdemar gửi cho Xtefchia, với nội dung ít trọng thể hơn, thân mật hơn. Valdemar có nói qua việc cụ Machây đột ngột yếu mệt. Cái tin ấy đến với Xtefchia như tiếng sét. Nàng không tài nào giấu nỗi sự xúc động, mặt nàng đỏ

bừng từng đám.

- Sao lại có chuyện đột ngột đến thế? - nàng vừa thốt lên vừa đưa bức điện cho cha xem. Nhưng khi Narnhixki định cầm lấy, nàng vội giật khỏi tay anh ta. Ngạc nhiên, anh chàng nhún vai không nói gì, nhưng trong tâm trí, bức điện không đọc được kia của Valdemar khiến anh ta cúi lạng.

Đến chiều, rất ít người ở lại điền trang Rutraievô, nhưng Narnhixki không chịu ra về. Theo nguyện vọng của song thân, Xtefchia đành phải lưu lại gia đình thêm một thời gian nữa.

Khi chỉ còn một mình nàng với cha trong phòng làm việc của ông, ông tò mò hỏi nàng:

- Cụ Machây có biết tên họ của bà nhà ta không con?

- Cụ ấy biết, con nói cho cụ nghe ngay trước khi ra đi, bởi tự dưng cụ hỏi, - nàng đáp, mặt tái đi vì một nỗi lo sợ không tường.

- Thế cụ có biết tên họ bà thời con gái không?

- Không ạ, con chưa bao giờ nói đến cái tên ấy, mãi đến lúc ra đi con mới nói cho đại công tử hay, khi ông ấy hỏi.

- Ồ, thì ra ông ấy có hỏi?

- Lúc con đã ngồi lên xe rồi.

- Ra thế! Vậy khi con ra đi thì cụ Machây vẫn còn khỏe chứ?

- Không thấy cụ kêu ca gì cả.

- Vậy thì chắc cụ đã được đại công tử nói cho biết và vì thế mà ngã bệnh. - ông Rudexki thì thầm như tự nhủ.

- Cha nói gì thế? Cụ được biết chuyện gì kia ạ?

- Khoan đã. Con. Lát nữa rồi con sẽ hiểu.

Ông mở ngăn kéo bàn, lấy ra một gói to, bọc cẩn thận trong thứ giấy đã ngả vàng, buộc bằng một dải lụa đen. Ông đưa gói ấy cho Xtefchia, nói giọng run run:

- Đây là thứ bà gửi cho con. Bà bảo cha đưa cho con sau tang lễ.

Lúc lâm chung, bà rất lo lắng cho con, bà để lại cho con vật kỉ niệm quý giá nhất của bà. Đây là vật rất thiêng liêng của bà con đây... Con nhớ hãy kính trọng nó nhé, con của cha, và... xin Chúa hãy che chở cho con! Chúc con ngon giấc!

Xúc động, mắt long lanh lệ, ông Rudexki hôn Xtefchia đang nghẹn ngào, rồi bước nhanh ra khỏi phòng.

Nàng đứng tại chỗ như trời trồng, xoay xoay trong tay gói nặng bọc giấy đã ó vàng, thoảng mùi giấy tờ cũ kỹ. Lòng Xtefchia lẫn lộn lo âu, sợ hãi và tò mò, không rõ có gì nằm dưới dải băng đen buộc chéo kia. Nàng đưa mấy ngón tay sờ lần thứ bọc bên trong và đoán ra rằng đó là một quyển sổ. Nàng chạy vội về phòng riêng, miệng thì thầm như kẻ đang mê sảng:

- Kỉ vật quý báu nhất của bà... thánh tích của bà... Bà lại tặng cho riêng ta... Vì sao vậy nhỉ?...

Một nỗi lo âu thầm lặng chợt khiến nhịp tim nàng đập nhanh hơn. Lao vào phòng riêng, Xtefchia cài chặt cửa lại.

- Ông đã đưa cho con chưa? - phu nhân Rudexka hỏi chồng khi ông bước vào phòng.

- Đưa rồi. Nó đã trở về buồng. Tội nghiệp con tôi!

Phu nhân Rudexka mắt giàn dụa lệ.

- Nó thay đổi nhiều quá... Ông nghĩ thế nào về con, hả ông?

- Chắc chắn nó phải lòng đại công tử mất rồi. Thế là lại một Mikhôngvski nữa!... Lạy Chúa! Lạy Chúa tôi!...

- Lỗi tại thân mẫu bà đấy, vì quá ít biết chuyện riêng của cụ nên chúng ta hoàn toàn không biết đến cái họ kia.

III

Trong phòng riêng, bên chiếc bàn nhỏ, Xtefchia mở gói giấy ra. Hồi này, nàng sốt ruột vì tò mò. bây giờ nàng lại cố tình lần nữa.

Nàng mở một lớp giấy, rồi lớp nữa. Người nàng chột nóng rực, mặt đỏ bừng, mắt cháy bỏng. Bằng cử chỉ nóng nảy, nàng mở tung lớp giấy bọc cuối cùng. Trước mặt nàng là một quyển sổ dày được bọc da màu hồng thắm rất đẹp. Ở chính giữa nổi bật một dòng chữ mạ vàng đã hơi ngả màu đen “Nhật ký của Chúng Mình”. Phía dưới là những chữ cái lớn viết rời, đứng cạnh nhau: X. K. M. M. Xtefchia đăm đăm nhìn mãi quyển sổ màu hồng, mãi sau nàng mới gỡ nó ra. Một vật nho nhỏ bọc trong giấy mềm chột tuột ra, rơi keng xuống sân nhà. Nàng nhặt lên, mở giấy bọc ra, và bỗng dựng thốt lên một tiếng kêu: nàng đang cầm trong tay bức hình của cụ Machây... giống y như bức hình mà nàng được cụ tặng hôm ngày lễ tên thánh...

Cô gái đứng sững như mê đi, hai tay bóp chặt thái dương.

- Gì thế này? Cụ ấy... lại ở đây? Thế là thế nào?...

Vội vã, run rẩy như lên cơn sốt rét, nàng lật vội những trang sổ. Những linh cảm điên cuồng tuyệt vọng lay giật cả người nàng. Ở trang thứ hai, trên thứ giấy vo-lanh nổi bật nét chữ đen nhánh rất rõ ràng và đẹp của một bàn tay con gái.

Xtefchia đọc nghiêng ngấu:

“Quyển nhật ký này dành cho tình yêu sâu sắc của đôi ta, như mình chứng vĩnh hằng cho những tình cảm không bao giờ lụi tàn, cho lòng tin vĩnh viễn của chúng ta dành cho nhau, cho sự ái mộ vô biên và tình gắn bó...”

Nét chữ con gái gián đoạn, ngay tiếp bên dưới là những dòng chữ được viết bằng bàn tay con trai.

“... Để rồi với thời gian, những thế hệ mai sau, sẽ có một bằng chứng sống chứng minh rằng tình yêu là sức mạnh có thể bẻ gãy tất cả, những tình cảm nồng nàn sẽ có thể vượt qua tất cả, có thể phá vỡ mọi hàng rào ngăn cấm để lao vào vòng tay nhau trong tiếng thét vang của niềm hạnh phúc vô biên, vàng hào quang vây quanh một tình yêu điểm phúc sẽ chói sáng như hào quang quanh đầu các vị thánh. Một vàng hào quang như thế đang chói lọi trên đầu chúng mình và sẽ soi rọi vĩnh viễn cho mỗi tình ta đến trọn đời”.

Dưới đó là hai chữ ký:

Xtefchia Korvitúpna

Machây, đại công tử Mikhôrovxki.

- Jesuma!... - Xtefchia nghẹn ngào kêu lên, nặng nề quỳ gối xuống.

Nàng như kẻ đã chết rồi. Máu dường như đông cứng trong huyết quản. Toàn thân nàng đờ đẫn vô tri giác. Trái tim đập yếu đi vì thảng thốt và kinh hoàng. Nàng cứ quỳ như vậy, mặt úp vào hai lòng bàn tay. Những tiếng nức nở trầm đục chực trào ra khỏi lồng ngực, nhưng lại bị cổ họng thít chặt ngăn lại.

Mãi sau, nàng mới khóc òa lên, tiếng khóc chất chứa nỗi đau không thể thốt lên lời làm rung chuyển thân hình nàng. Nàng đã hiểu tất cả những gì trước nay đối với nàng còn là điều bí ẩn. Trong tâm tưởng, nàng như đứng trong phòng chân dung ở Guenbôvitre, nghe câu chuyện kể của Valdemar. Vậy ra vị hôn thê bất hạnh của cụ Machây, kẻ được cụ yêu thương rồi ruồng bỏ - lại chính là bà ngoại nàng?!... Vậy ra vị phu nhân đường bệ trong bức chân dung, công chúa Đơ Buốcbông, là kẻ đã chiếm vị trí của bà ngoại nàng? Bà ta đã chiếm đoạt tất cả những gì lẽ ra thuộc về bà ngoại nàng, kể cả tình yêu của con người mà bà nàng từng yêu dấu... Tình yêu thì bà ta không đoạt được - chỉ mỗi mình tình yêu là vẫn thuộc về sở hữu của người bị xúc phạm mà thôi. Mà biết đâu... ngay cả điều ấy bà ngoại nàng cũng không hề hay biết?... Bà ngoại nàng cảm thấy mình bất hạnh, nhưng cả người đàn bà kia cũng có cuộc đời quá nặng nề, cả người đàn bà kia cũng phải chịu đựng biết bao điều... Ở kia và

nơi đây, đẳng cấp, sự cuồng tín và các quan niệm cổ lỗ đều chặn đường con người đến với hạnh phúc.

Ấy thế mà ông ấy đã từng nghĩ khác. Ông ấy đã nói trên trang đầu nhật ký rằng những tình cảm nồng nàn sẽ phá vỡ mọi hàng rào. Nhưng sự thực đã xảy ra khác thế. Ông ấy đã cam chịu khuất phục sự cuồng tín của chính đẳng cấp của mình, đã bỏ rơi người con gái được ông yêu và yêu thương ông chỉ vì người ấy không xuất thân từ gia đình quý tộc. Ông ấy đã không giữ vững được những nguyên lý từng có lúc đề cao, những nguyên lý mà ông ấy dùng để chinh phục người con gái ấy. Ông đã rũ bỏ trách nhiệm của mình, đã không đi theo tiếng gọi của con tim, mà theo con đường do đẳng cấp và dòng họ đại quý tộc kiêu kỳ dắt ông ta đến. Chiếc mũ tước công phải tìm tới với chiếc mũ tước công, không cần biết đến nó đã dày xéo một trái tim quá đổi khiêm nhường để có thể được người ta đoái thương. Một danh hiệu quý tộc tốt đẹp, một gia huy tốt đẹp, nhưng chưa được ghi vào cuốn sổ vàng của giới đại quý tộc, không thể nào gắn bó với cái gia huy chói ngời và tên họ Mikhôrôvxki. Chiếc vương miện năm trụ của tước bá đôi khi có thể trở thành trò chơi của chiếc mũ tước công, nhưng không bao giờ có thể giao kết bền lâu với nó. Về điều đó có những qui tắc, những điều khoản ngặt nghèo. Không tuân phục chúng được coi là phản bội đẳng cấp, là tội ác đối với giới quý tộc. Sự không tuân phục chúng có thể bị trừng trị bằng việc tước quyền thừa kế và gạt ra khỏi vị trí cao sang của giới. Ông Machây đã sợ hình phạt, đã đem dâng trái tim cho hỏa thần để rồi suốt cuộc đời đã không tìm được hạnh phúc.

- Khủng khiếp! Khủng khiếp quá!

Số phận cũng đã dẫn dắt Xtefchia, cháu gái của người phụ nữ bất hạnh kia, tới chính gia đình ấy, đã đẩy nàng gần như vào cùng những hoàn cảnh giống hệt như thế. Vậy mà nàng đã yêu kính con người ấy như cha...

Số phận không chỉ dừng lại ở đấy, vị thần số mệnh khủng khiếp còn bước xa hơn, Chính trong ngôi nhà của gia đình ấy bây giờ lại có một chàng đại công tử trẻ tuổi khác, mang cùng cái họ ấy, và cũng tuyệt vời như người ông trước kia.

Quá khứ lặp lại.

Sự giễu cợt kinh khủng của số phận!

Xtefchia vùng đứng dậy, hai tay ôm ghì bộ mặt nóng rực, chạy đi chạy lại khắp phòng.

- Nhất định ta phải cắt đứt, nhất định ta sẽ chấm dứt, dù tim ta có vỡ tung thành trăm mảnh cũng cam, - nàng thì thào lấp bắp trong cơn nóng nảy. - Còn bây giờ thì đọc, đọc đi!

Tựa đầu vào hai lòng bàn tay, bấu chặt những ngón tay vào hai thái dương, nàng đọc mê mải với một nỗi thèm khát đớn đau.

Xtefchia Korvitúpna mô tả ngắn gọn cuộc đời mình, gia đình, điều kiện sống nơi cô đã lớn lên, cuối cùng đến cái phần mang tựa đề *Hoàng tử từ chuyện cổ tích*.

Và Xtefchia Rudexka đọc:

“Tôi đã từng mơ về chàng dẫu chưa biết chàng là ai... Tôi đã từng tin chắc rằng rồi một người như thế sẽ đến và sẽ cầm ngay lấy tay tôi. Tôi đã có niềm tiên cảm về hạnh phúc. Cha tôi cười giễu tôi vừa bập bập dọc tẩu dài, người thường thốt lên: “Ôi cô bé mơ mộng, cô bé mơ mộng!” Mà cũng đúng thế thật cơ. Có thể do ảnh hưởng của người chủ mẫu già đã từng nâng giắc tôi bằng chuyện đời xưa, tôi thích mơ mộng, thích tưởng tượng ra những giấc mộng vàng. Tôi yêu biết bao những buổi chiều, những hoàng hôn tháng năm tuyệt đẹp, bởi những khi ấy, đắm mình trong những điều tưởng tượng, tôi hình dung thấy chàng - Hoàng tử từ chuyện cổ tích bước ra. Tôi thích lắng nghe tiếng hát họa mi và tiếng ếch nhái ềnh oang, những thứ tiếng ấy làm nảy sinh trong tôi bao ý nghĩ ngọt ngào. Và rồi một ngày tuyệt vời vô chùng đã đến, ngày ấy còn hằn sâu vĩnh viễn trong ký ức tôi. Tôi đã được thấy chàng - Hoàng tử từ chuyện cổ tích bước ra...

Đó là một cuộc vui lớn trong tòa lâu đài giàu có của quan nội thần Uôsiatynxki. Cha tôi là bạn học của ngài, đồng thời là một người bạn thân thiết nữa. Cả nhà chúng tôi cùng đi vũ hội. Và khi giữa đám các tiểu thư tôi bước từ vườn cây lên hàng hiên trong chiếc áo dài bằng

vải tarlantan màu hồng, tóc cài hoa, thì chợt thấy chàng mặc sắc phục khinh kỵ binh. Và ngay tức khắc tôi nhận ra niềm mơ ước của mình. Đẹp trai, dáng thon thả, với vẻ lịch lãm phóng khoáng, cách xử sự trang nhã và phong thái đại gia lồ lộ trong toàn bộ dáng hình, chàng chiếm ngay hồn tôi, khiến tôi không sao bước nổi. Chàng nhanh nhẹn tiến lại bên chúng tôi và sau khi được quan nội thần giới thiệu, lần đầu tiên chàng nắm tay tôi. Ôi! Đôi mắt màu xám đen của chàng! Đôi mắt thoáng vẻ giễu cợt, nhưng chứa đựng biết bao lửa nóng và sức mạnh...”

Xtefchia ngẩng đầu, hai tay cài chặt cứng vào nhau, thì thăm thốt lên:

- Y hết như chàng... hoàn toàn y hết!... Đẹp trai, với vẻ lịch lãm đầy phóng khoáng của con nhà đại gia, với đôi mắt xám mang vẻ giễu cợt và tràn đầy sức mạnh. Y hết chàng... Tiếp theo!... Chuyện gì tiếp theo đây?

“Chúng tôi yêu nhau ngay lập tức, tâm linh chúng tôi bay thẳng tới nhau không cần nói một lời. Chàng nhảy với tôi nhiều hơn cả, chàng nói mới hay làm sao, mới hấp dẫn làm sao!... Rời khỏi vũ hội, tôi như người mê mẩn. Sự cao vời của chàng khiến tôi e sợ. Bạn gái bảo tôi rằng chàng là một đại quý tộc, đại công tử ở Guenbôvitre, họ là Mikhôrôvxki, là triệu phú, gia huy mang chiếc mũ tước công. Tôi không muốn những chuyện ấy lọt vào tai, bởi trong mắt tôi chỉ mang hình ảnh của chàng. Các bạn gái cảnh cáo rằng một vị đại quý tộc cao sang như thế không phải là người dành cho tôi, rằng thậm chí tôi không nên mơ đến chàng nữa kia”.

- Chúa tôi! Chúa tôi! - Xtefchia rên lên.

“Nhưng tôi không tin, bởi cảm thấy chàng cũng yêu tôi. Và niềm tin đã không đánh lừa tôi. Vài ngày sau vũ hội chàng đến thăm gia đình tôi lại Snhiagiêvô và rồi tôi được gặp chàng hầu như hàng ngày. Ban đầu chàng ghé qua nhà ông bà Uôsiatynxki trước khi tới nhà chúng tôi, về sau nhiều lần chàng đi thẳng từ Guenbôvitre tới với ngựa trạm đặt trước, mặc dù đó là cả một chặng đường dài dằng dặc. Ôi! Hạnh phúc biết chừng nào mỗi lần tôi nghe thấy tiếng kèn

của người thợ săn Guenbôvitre! Tôi đã thuộc hiệu kèn đó như thuộc tiếng chuông của nhà thờ quê mình. Rồi trong thời gian ấy, anh Machây mua lại một điền sản không lớn lắm trong vùng gần nhà tôi chuyện đó khiến các cựu chiến binh đều lấy làm ngạc nhiên rồi đến ở tại đó, thường xuyên đến thăm gia đình chúng tôi. Và mọi người hiểu ra nguyên do của việc mua bán lạ lùng nọ. Thoạt tiên, cha tôi không thích những sự lui tới đó, nhưng người không cấm. Tên họ quý phái và tước hiệu đại công tử đã chinh phục được Người. Người còn yêu mến anh Machây vì lòng can trường và những nguyên tắc sống cao quý, công bằng. Chẳng bao lâu sau chúng tôi thổ lộ tình yêu với nhau. Rồi đến lúc anh Machây báo tin cho cha mẹ. Ban đầu cha tôi rất giận, bảo rằng nhẽ ra trước hết anh phải được cha mẹ cho phép đã, nhưng anh Machây lấy danh dự ra cam đoan, bảo đảm điều đó. Và vì lẽ mẹ anh và người chú là họ hàng gần nhất hiện đang không có mặt trong nước, nên lễ đính hôn của chúng tôi đã được cử hành. Tôi yêu Machây biết chừng nào, và chàng cũng yêu tôi xiết bao! Kể từ đây cuộc đời chúng tôi trôi đi trong ánh mặt trời rực rỡ và có lẽ trường tồn muôn thế kỉ, bởi lẽ niềm hạnh phúc lớn lao nhường này không thể có lúc chấm dứt.

Một đoạn tiếp theo đó là những dòng ghi thêm của chàng trai.

“... Hạnh phúc của đôi ta sẽ ngày càng vững bền, em thân yêu, bởi chúng ta đã gắn bó với nhau bằng mối dây không thể nào cắt đứt... khi tựa vào tay anh, em sẽ đi qua suốt cuộc đời này, bao giờ cũng trong trắng và xinh đẹp như thế. Em đừng sợ, đừng lo, hãy tin ở lời anh: em sẽ là của anh, hoặc anh không lấy một ai khác cả!... Và xin em chớ nghĩ rằng niềm hạnh phúc chúng mình sẽ gặp phải một chướng ngại vật nào đó do giới của anh dựng nên. Thế giới của anh cũng là thế giới của em: không có sự khác biệt đẳng cấp ở nơi tình yêu hiện diện. Họ, tất cả những người bên anh, nhất định sẽ phải chấp nhận điều đó và họ sẽ yêu mến em, người yêu duy nhất của lòng anh, bởi em xứng đáng được hưởng điều đó”.

Xtefchia thở gấp gấp, nàng lại òa lên khóc lần nữa. Bằng tất cả sức mạnh ý chí, nàng cố kìm tiếng khóc, cố định thần lại và tiếp tục đọc. Những phần tiếp theo tràn ngập niềm hạnh phúc và niềm vui

sương vô biên của hai tâm hồn trẻ trung, nồng thắm. Chàng trai ghi xen vào nhiều chỗ. Ở một đoạn, cô gái viết:

“Tôi sợ rằng sự vĩ đại của chàng sẽ rủ bóng đen lên con đường rực nắng của đôi ta... không chừng đẳng cấp mà chàng là thành viên sẽ dùng xiềng xích trói buộc chàng. Điều lo sợ đó như một đám mây đen làm u ám ánh bình minh của tôi”.

Tiếp theo đoạn này là chữ của chàng trai, ở đầu phần tiếp theo:

“Nếu có xảy ra cuộc chiến tranh như em phỏng đoán, Xtefchia yêu quý nhất của anh, thì em hãy nhớ rằng Machây của em đã từng đem danh dự của mình ra bảo đảm. Anh quá đối yêu em để có thể chịu để cho người ta tước đoạt mất niềm hạnh phúc lớn lao nhất của mình. Anh sẽ đánh bại mọi tin điều trái ngược nếu quả thực chúng tồn tại, anh muốn đương đầu vượt qua tất cả, chứ không chịu để cho người ta trói buộc. Em duy nhất của anh, xin em hãy hoàn toàn tin ở nơi anh. Rồi em sẽ thấy biết bao hạnh phúc đang đón đợi chúng mình!”

Rõ ràng chàng trai thường đọc nhật ký của người vợ chưa cưới và ghi thêm vào đó những dòng suy nghĩ của mình. Họ cùng nhau viết bản anh hùng ca tuyệt vời cho tình yêu của họ, họ cùng đắm mình trong hạnh phúc. Trong nhật ký có những đoạn mô tả kỹ lưỡng những ngày họ ở bên nhau, ghi lại cả những lời đối thoại. Rồi sau đó bức tranh bắt đầu tối dần đi. Chàng trai ra đi, trở về gặp gia đình để xin phép và xin lời cầu phúc, cô gái ở lại chuẩn bị cho ngày cưới. Đoạn này thật xúc động. Bà ngoại Xtefchia viết:

“Tôi chịu đựng một giây phút thật kinh hoàng, khi nhìn thấy chiếc xe của chàng đã thắng ngựa sẵn sàng lên đường. Hai chúng tôi đứng với nhau trong vườn. Tử đinh hương đang nở hoa, chim họa mi đang hát, thế gian mới tuyệt diệu làm sao!... Cũng vô cùng xúc động, Machây hôn tôi, ôm tôi trong vòng tay. Chàng xin tôi đừng quá lo lắng, chàng bảo rằng chẳng bao lâu nữa nhất định chàng sẽ trở về mang theo lời ưng thuận của mẫu thân chàng và sẽ chở tôi đến với bà để được nhận lời chúc phúc. Tôi e sợ bà phu nhân kênh kiệu ấy. Bà vô cùng xinh đẹp, xuất thân từ một gia tộc mang tước bá vốn ở

Hunggari, ở Esterhazy. Tôi tin tưởng Machây, tin lắm, nhưng khi chàng ra đi, trái tim tôi như tan vỡ vì nỗi đau, tôi như tan chảy trong dòng lệ. Rốt cuộc giờ chia phôi đã điểm: chàng phải ra đi. Sau những lời từ biệt và thề nguyện, lúc chiếc xe chàng rời khỏi chỗ, tôi đã kinh hoàng thét lên: “Machây chàng ơi, đừng đi!”. Một nỗi tuyệt vọng chế ngự hồn tôi. Chàng dừng xe, nhảy xuống đất, ôm lấy tôi an ủi. Chàng gieo vào lòng tôi bao niềm tin tưởng, đến nỗi phút chia ly cuối cùng tôi đã giả biệt chàng với một nụ cười. Cha tôi làm dấu thánh cầu phúc cho chàng. Nhưng chàng càng khuất dần, nỗi tuyệt vọng lặng thầm càng trở dậy trong tim tôi. Bức màn đen càng đổ xuống bưng kín mắt tôi. Và khi xe chàng khuất hẳn sau chỗ đường ngoặt, tôi ngã gục xuống không hề hay biết gì nữa!”

Xtefchia Rudexka đưa tay lau trán,

- Chắc hẳn đó là lần cuối cùng... họ được thấy mặt nhau, - nàng thì thầm bằng đôi môi tái nhợt.

Những trang tiếp theo tràn ngập nỗi buồn. Những bức thư của chàng trai được dán riêng, những bức thư rất tình cảm, chàng trai vẫn thề nguyện yêu cô gái trọn đời. Nhiều trang nhật ký tái diễn tả nỗi nhớ nhung và oán trách của vị hôn thê trẻ tuổi. Các chương mỗi lúc một ngắn hơn. buồn bã hơn. Đôi chỗ những trang giấy *volanh* còn hoen dấu lệ không phai mờ sau ngàn ấy tháng năm. Những bức thư của chàng trai không tới nữa. Tiếp theo vài trang buồn thảm nữa, rồi Xtefchia bắt gặp một bức thư ngắn gửi viết bằng thứ chữ xa lạ được dán kèm vào sổ, đóng khung chung quanh bằng mực đen, hẳn là do chính tay bà ngoại nàng. Đó là thư của ông chú chàng trai, Xêzar Mikhôrovski, người đỡ đầu chàng đại công tử Machây. Bằng những lời lẽ lạnh lùng, ông ta báo cho cô gái Xtefchia Korvitúpna biết sự hứa hôn với Machây đã bị bãi bỏ - với sự đồng ý và ượng thuận của chàng trai. Lý do chính được ông ta đưa ra là sự thiếu môn đăng hộ đối và khác biệt đẳng cấp. Vả chăng, ông ta cũng chẳng cần phải phân trần gì nhiều. Trong những dòng do chính tay chàng Machây ghi thêm phảng phất nỗi xấu hổ, thậm chí cả nỗi buồn - nhưng cũng không còn gì khác nữa. Đại công tử Mikhôrovski gửi trả lại chiếc nhẫn đính hôn, chàng nói thêm rằng số phận chia

cắt mối tình của hai người không cách gì cưỡng nổi. Chàng không dám chúc gì cho tương lai. Cũng không gọi định mệnh là kẻ chủ yếu gây lỗi. Chắc chàng cũng hiểu được rằng chính chàng đã làm thương tổn trái tim cô gái, chàng không muốn dùng những cách tránh né ấy để làm khổ cô thêm.

Xtefchia phần nộ đứng bật dậy.

- Ra thế đấy!... Vậy những lời cam đoan chắc như đinh đóng cột của ông ta mà ta đọc ở đầu cuốn nhật ký đâu rồi?... Đâu rồi thứ tình yêu có thể phá đổ mọi tín điều? Vậy ra cái đẳng cấp ấy mạnh đến nỗi đủ sức bẻ gãy mọi nghĩa vụ thiêng liêng nhất? Nó dễ dàng tước bỏ danh dự như người ta dễ dàng rút chiếc nhẫn ra khỏi ngón tay sao?... Đâu rồi những lời của ông ta so với hành động?... Vậy ra ánh sáng của đẳng cấp kia mạnh đến nỗi đủ sức nuốt chửng vào mình vết đen ô bản một cách thần nhiên? Vậy ra đã là đại quý tộc người ta tha hồ chà đạp lên những trái tim con người? Có thể tha hồ giết chết những trái tim ấy bằng học thuyết dựa trên các tín điều của mình? Có thể bán đứng những trái tim ấy để đánh đổi lấy bạc triệu, bạc tỉ? Vậy lương tâm ở đâu?!... Trái tim ở đâu?! Sự ngay thẳng ở đâu rồi?! Và rốt cuộc, đâu rồi cái khát vọng hạnh phúc riêng tư bất rĩ sâu xa trong tâm hồn của mỗi con người? Phải chăng mọi thứ đều chạy theo đẳng cấp, theo những nguyên tắc cả rồi?...

Xtefchia nóng nảy lồng lộn, thốt lên những lời đứt đoạn với chính mình như đang trong cơn mê sảng. Lồng ngực nàng phập phồng gấp gáp, chứa đầy nỗi cay đắng không thể diễn tả thành lời.

- Còn Valdemar?... Chàng cũng đã nói những lời y hệt như thế trong phòng treo chân dung. Chàng buộc tội ông chàng, trách ông thiếu cương quyết, thiếu nghị lực. Nhưng liệu bản thân chàng có thể hành động khác đi chẳng? Liệu chàng có đủ khả năng đánh đổ những định kiến, phá vỡ sự cuồng tín của giới chàng? Liệu tước hiệu, đẳng cấp quý tộc, và những số tiền bạc triệu có ngấm sâu vào máu chàng chưa? Đối với chàng, liệu tình yêu của người phụ nữ thân yêu đã đủ trở thành tuyệt đối chưa, liệu chàng có dám quẳng tất cả lên đĩa cân vì nàng hay chẳng? Hay những lời nói của chàng cũng trống rỗng và vô hồn như những lời thề thốt của người kia?...

Muôn ngàn câu hỏi dồn lên đôi môi Xtefchia với vẻ giễu cợt đớn đau. Trái tim nàng bênh vực cho Valdemar, chấp cánh cho chàng, gần như biến chàng thành thánh. Nhưng lý trí bằng bàn tay lạnh lùng và thô nhám đã bóp nghẹt những cơn bốc đồng lý tưởng hóa, làm nảy sinh những ý nghĩ phê phán. Trong niềm phẫn nộ trào sôi, Xtefchia thốt lên:

- Rồi con người này cũng sẽ hành động y như thế mà thôi! Chúa tôi! Chúa tôi!... Xin hãy ban cho con sức mạnh để lùi xa tránh cái vòng mê đắm này. May là chàng có nhẽ không yêu ta như ông chàng đã từng yêu bà ngoại. Không hiểu bà đã chịu đựng điều đó bằng cách nào, làm sao bà sống qua nổi?

Nói một mình mà đôi khi Xtefchia bật thành to tiếng, và thường nàng không hiểu nổi bản thân mình. Câu hỏi cuối cùng đánh thức lại sự tò mò của nàng, nàng lại lao đến bên quyển sổ.

Chỉ còn lại có vài trang viết bằng nét chữ xiên xẹo.

Nàng đọc.

"... Mọi thứ đều giả trá: tình yêu của y, những lời thề thốt của y, cả niềm tin mà y từng chuốc cho mình uống - tất cả! Chính anh ta đã xây nên cái hạnh phúc, ngăn ngui của mình, cũng chính anh ta vùi chôn nó xuống mộ, để trồng trên đó những cây hoa của niềm ngợi ca sẽ đến. Thật tội tệ! Thật đểu giả!... Không, không bao giờ chàng cũng vẫn là người em yêu, mãi mãi, suốt đời! Chính những kẻ kia mới tội tệ!... Những kẻ đã tước khí giới của chàng, đã trói buộc chàng. Nhưng chàng đã hứa lời danh dự mà lại chịu khuất phục chúng, vậy chàng là người thế nào?... Chàng yếu ớt, không chút sức mạnh hay chàng không yêu ta? Hãy để cho tôi có được dấu chỉ một niềm hi vọng ấy, như đóa hoa duy nhất trong cả đồng hoa tuyết vời, như một đốm sáng nhỏ nhoi từ cả ánh bình minh sáng rực! Chàng có còn yêu tôi nữa chẳng, chàng có đau khổ vì phải chia lìa nhau? - câu hỏi ấy tôi xin mang xuống mộ. Chàng đã dày xéo lên tôi, đã dày vò tôi, đã xô đẩy tôi từ đỉnh cao hạnh phúc. Mấy lời không chút tiếc thương kia đủ để giết chết một tâm hồn đã từng sống chỉ vì chàng, một trái tim mà chính chàng đã khiến cho tỉnh thức. Thế gian mới

đáng nguyên rủa làm sao? Đẳng cấp đáng nguyên rủa làm sao! Chính đẳng cấp đã cướp mất người yêu của tôi!... Không! Chàng sinh ra từ đẳng cấp ấy, chàng vẫn đang sống trong đẳng cấp ấy kia mà! Chỉ có số mệnh mới đáng nguyên rủa! Tôi vẫn yêu và căm thù chàng, tôi vẫn yêu mà khinh bỉ chàng! Giờ đây xung quanh tôi tối tăm làm sao, căm lạng làm sao, căm lạng vô biên! Không một chút nhủ nhoi ánh sáng nào hết! Không còn gì, không còn gì nữa cả rồi!...”

Những dòng chữ kết thúc. Máy trang liền không viết, trống trơn như tâm hồn đã chết... ở những trang cuối cùng, tim Xtefchia thất lại khi đọc thấy:

“... Chàng đã cưới vợ ở Paris... Cưới công tước tiểu thư Đơ Buôcbông, ái nữ của một dòng họ tuyệt vời cao sang, từng có họ với các vị quân vương. Các báo đưa tin và in hình của họ: cả hai đều tuyệt vời xinh đẹp, nhưng không có vẻ gì là hạnh phúc - mà đó cũng có thể chỉ là do có điều gì đấy đã khiến tôi mờ mắt cũng nên. Họ đã cưới nhau, và rồi họ sẽ hạnh phúc... Còn tôi! Còn tôi thì sao?... Tôi là cái thá gì so với công tước tiểu thư Đơ Buôcbông? Không là gì cả với chàng, không là gì cả với đời. Trái tim tôi tan nát, tâm hồn tôi tan nát, nhưng đối với chiếc mũ tước công, cả điều đó nữa cũng có nghĩa lý gì đâu. Hai chiếc mũ miện tuyệt vời, lóng lánh, và tôi... Với một vết thương ứa máu. Ôi! Thật thảm thương sao!...”

Lại một khoảng ngừng dài nữa, rồi tiếp đó vài lời cay đắng cùng một vết nước mắt thấm sâu.

“... Vĩ đại nhường kia... mà tòi tẹ nhường kia! Sao chàng có thể hành động như vậy nhỉ? Và sao chàng có thể hứa hôn? Phải chăng chính chàng cũng đã thất vọng, không còn tin vào sự gắn bó hai ta?... Ôi không! Chàng đã tin kia mà! Không lẽ nào chàng lại có thể ích kỷ đến thế! Chàng là người cao thượng, có điều chàng quá yếu mềm, trong khi giới quý tộc của chàng là một thế lực, một sức mạnh kinh khủng... Nó đã tóm lấy chàng; kéo đi theo dòng, không phương cứu vãn. Giá như chàng đừng viết gì cả, đừng gửi trả nhẫn đính hôn... Nhưng trong giọng thư của chàng mới lạnh lùng làm sao! Ôi, Chúa tôi!

Có một người nhân viên nào đó từ Guenbôvitre tới, chắc là thư ký. Ông ta bán trang Vôlôksa, điền sản mà chàng đã mua ở cạnh điền trang của tôi. Hửn rồi! Giờ thì chàng cần gì đến cái điền trang ấy nữa. Vôlôksa! Vôlôksa! Cái tên ấy với tôi mới thương mến làm sao. Giờ thì tất cả hết rồi! Chỉ còn một sự trống rỗng, trống rỗng... đến kinh hoàng, sự trống rỗng giết người! Và những loài sâu bọ đen ngòm của tuyệt vọng. Nhưng nhúc, nhưng nhúc những sâu bọ!

Trớ trêu thay! Tôi đã từng yêu mến cuộc đời biết bao, giờ thì tôi căm ghét nó. Nó đã cho tôi uống no cay đắng. Và đây chính là ngọn núi Gôngôta khổ hình^[72] của tôi.

Nhưng dấu sao vẫn cần phải sống. Người ta không để cho tôi được chết: người ta đã cứu tôi sống lại, đã tẩy rửa thuốc độc ra khỏi cơ thể tôi... Tuyệt vọng! Tuyệt vọng biết chừng nào! Cha tuyên úy nói với tôi rất nhiều về Đức Chúa và những bổn phận đối với Người. Phải chăng đó là cứu cánh?..."

Tiếp đó lại gián đoạn, rồi vài dòng ghi thêm nữa:

"Cha tôi lên cơn đau tim. Chính Machây đã giết chết cha tôi. Là đứa con gái độc nhất, tôi được cha yêu thương hết mực, và Người đã đau đớn, đau đớn kinh khủng".

Mấy trang trắng, cuối cùng là phần kết:

"... Một năm sau khi cha tôi qua đời... Tôi đi lấy chồng. Tôi đã phải thề với người cha đang hấp hối, tôi đành phải thực hiện điều mong ước cuối cùng của Người. Tôi lấy người mà chính cha tôi đã chọn cho tôi, và phút lâm chung, chính Người đã đặt tay tôi vào tay người ấy, bắt tôi phải thề. Ngày mai sẽ là lễ cưới của tôi rồi! Lễ cưới của tôi! Có thể nào lại thế được chẳng! Lạy Chúa tôi, sao mà khổ thân tôi đến thế? Mọi sự trên cuộc đời này, cái cuộc đời khủng khiếp, đầy dối lừa này, rồi cũng sẽ kết thúc như thế. Vết thương của tôi chưa kín miệng, vẫn còn đang há hoác. Tôi đã kể cho Rembôvxki nghe tất cả, song anh ta vẫn ưng thuận cưới tôi làm vợ.

Tôi kinh ngạc trước sự can đảm của anh ấy! Anh ấy yêu tôi... Nếu không, nếu anh ấy không yêu tôi, thì sau lời kể của tôi anh ấy hoàn toàn có thể rũ bỏ lời thề ước. Và khi ấy tôi chỉ có thể tìm sự yên ổn

sau những tấm song sắt! Nhưng tôi không e sợ cuộc sống mới. Không thể có điều gì tồi tệ hơn nữa chờ đợi tôi. Có điều hôm nay, hôm nay đây, đêm trước ngày cưới, khi khép lại mãi mãi quyển nhật ký bất hạnh này, tôi nguyện rửa hạnh phúc đã đi qua! Sẽ không bao giờ tôi biết đến hạnh phúc. Còn chàng, nếu chàng đã lãng quên và đang sung sướng... thì xin cứ để yên cho chàng được hạnh phúc. Tôi không nguyện rửa chàng, nhưng trước sau rồi chuyện này cũng phải trả giá, nhất định rồi phải trả giá mà thôi!”

Chấm hết.

Xtefchia gặp vội quyển sổ lại. Nỗi kinh hoàng, nỗi đau đớn vô biên, niềm xót thương và những dòng cuối cùng của cuốn nhật ký. “Chuyện này rồi cũng phải trả giá, nhất định rồi phải trả giá mà thôi!” - đã khiến nàng đứng bật dậy.

- Kinh khủng! Kinh khủng quá chừng!

Đầy xúc động vì những ấn tượng quá mạnh, lại phải căng thẳng đầu óc liên tục, cô gái không còn giữ được bình tĩnh nữa. Nàng như thấy hiện hiện trước mắt mình một bóng ma nhợt nhạt của người báo thù thuộc dòng họ nữ thần Nêmêzys^[73] đang chìa đôi cánh tay vồ lấy nàng.

Xtefchia kêu thét lên.

Cửa bật mở, mẹ nàng chạy vào, Xtefchia lao tới mẹ với tiếng kêu thảng thốt, hai đầu gối nàng khụy xuống,

- Mẹ! Mẹ ơi! Con biết hết rồi, con đọc cả rồi... Kinh khủng quá! Sẽ phải trả giá! Sẽ phải trả giá!...

Bà Rudexka cúi xuống ôm lấy con.

Ánh rạng đông nhợt nhạt của mùa đông trườn qua cửa sổ, trên đầu họ đang vùn vụt cơn bão táp.

IV

Rất lâu, Xtefchia không sao bình tâm lại. Điều bí mật vừa được phát hiện đối với nàng thật đau xót, vì chính nàng cũng đang yêu Valdemar. Bi kịch của bà ngoại hình như được lặp lại ở đời nàng.

- Chuyện xảy ra thế nào hở mẹ? Bà bị làm sao kia ạ? - Xtefchia hỏi.

Bà Rudexka ôm đứa con gái đang chan chứa nước mắt, kinh hoàng cùng nàng.

- Con của mẹ, con đã nghe nói là bà không hề hay biết điều gì về nơi mà con đang ở. Mẹ không nói tên phu nhân Elzonovska, nếu không hẳn bà đã biết, ngay là con đang ở trong một gia đình quý tộc. Bà vốn e sợ những gia đình quý tộc và lo cho chúng ta, Mẹ viết thư báo cho bà rằng con đang ở một gia đình thường dân, quen biết với nhà ta. Bà rất hay hỏi tin con, trách cha mẹ đã để con phải đến nhà người dưng kiếm sống. Điều ấy cũng là điều cha mẹ băn khoăn cắn rứt, cha mẹ thương nhớ con vô chừng. Nhưng cha mẹ cũng cố chờ cho tròn năm. Mẹ mừng biết bao khi cha con đi dự hội chợ triển lãm trở về nói con xinh đẹp hơn xưa. Và được mọi người hâm mộ. Những đóa hoa con gửi về, đã nói lên điều đó. Mẹ sung sướng lắm, có điều... Mà thôi, chúng ta hãy nói về bà ngoại.

Xtefchia hiểu điều mà mẹ nàng định nói.

- Ta hãy nói về bà, - phu nhân Rudexka tiếp tục kể - Con biết đấy, bà là người ái quốc, bà rất quan tâm đến những gì diễn ra trong nước và vùng quê ta. Theo lời yêu cầu của bà. Cha con đã mô tả hội chợ triển lãm khá tỉ mỉ, cha cũng nhắc nhiều đến con. Và chuyện xảy ra mới đây thôi. Trong thư. Cha hơi bất cẩn đã nêu tên của phu nhân Elzonovska là thân mẫu cô học trò của con. Cha con nói thêm rằng phu nhân thuộc dòng họ Mikhôngvski. Mẹ không biết tại sao cha con lại thế. Chỉ nguyên những cái họ ấy cũng đủ nói lên rằng

con đang sống trong gia đình đại quý tộc. Nhưng đáng thương thay cha đâu có biết điều đã khiến bà ngoại con xúc động nhất. Muốn làm vui lòng bà, cha con gửi cho bà mấy tờ tạp chí minh họa về thời gian hội chợ triển lãm, có đăng những thông tin chi tiết về các nhà có hàng hóa triển lãm, các chuyên gia giám định và mô tả các trò vui. Trong các ảnh ấy có hình đại công tử Valdemar. Trong số có họ tên của rất nhiều các nữ giám định viên có phu nhân Elzonovska thuộc dòng Mikhôrôvski, con gái ngài Machây và công tước tiểu thư Đơ Buốcbông. Tất cả những điều đó gây cho bà ngoại tội nghiệp của con ấn tượng rất mạnh. Bà bị lên một cơn đau tim nặng nhưng bỏ ngoài tai những lời can ngăn của bác sĩ cũng như cô Elvira, bà lên đường đến nhà ta ngay. Cha mẹ đành phải nói rõ sự tình. Trong lúc nghe những lời chân tình khá vòng vo của cha, bà ngoại con cứ nhìn chăm chăm vào mắt cha hỏi, bà hỏi nhiều, không phải về cụ Machây mà về Valdemar. Cha buộc lòng phải mô tả kỹ lưỡng về ông ấy. Bà ngoại con tái mặt, cha mẹ không tài nào hiểu nổi tại sao bà lại kinh sợ đến vậy. Khi cha kể rằng cụ Machây rất mến con, rằng con gọi cụ bằng ông, rằng ông rất quyến luyến cụ, thì tự nhiên bà ngoại òa lên khóc. Cha mẹ hoảng hồn, không hiểu gì cả. Bà ngoại không giải thích gì hết, chỉ bảo rằng bà muốn phải đưa con về càng nhanh càng tốt. Thậm chí cha đã viết cho con một bức thư, đưa trước cho bà ngoại đọc. Gần tối mẹ gặp bà đang ngồi trong phòng khách, chăm chú xem những bức ảnh chụp ở Guenbôvitre. Lúc mẹ vào, bà trở bức ảnh chụp nhóm tiểu thư các con. Đại công tử đang đứng cạnh con cúi đầu, ngắm khuôn mặt con, với vẻ mặt rất đang suy nghĩ. Còn con lúc ấy cũng đang tràn đầy mơ mộng, cảnh tượng ấy cũng khiến cha mẹ phải suy nghĩ. Nhưng hóa ra bà ngoại đã rất quen với những khuôn mặt, với những đường nét ấy. Đại công tử giống hệt ông nội chàng, còn con thì giống bà ngoại. Bức ảnh ấy làm bà bủn rủn... “Anh chị thấy chứ? Vậy mà anh chị còn cho phép? Rõ như ban ngày là hai đứa phải lòng nhau” - bà phẫn nộ thốt lên, bóp chặt tay mẹ. Rồi bà nhất thiết đòi phải đưa con ra khỏi nơi ấy. Suốt đêm bà ở trạng thái căng thẳng khác thường. Cha mẹ cùng thức bên bà. Bà mê sảng. Gần sáng, xảy ra một cơn đau dữ dội. Tưởng như bà đi. May thay, đoán trước chuyện đó cha mẹ đã cho mời bác sĩ. Cơn đau dịu đi, bà đòi mời cha cố đến, kể lại tất cả. Cha mẹ trải

qua một giây phút thật kinh hoàng. Chính con người đã tàn hại cuộc đời bà khiến bà thành người bất hạnh - chính ông Machây Mikhôngvski ấy, lại là người ông mà con đã từng kể với biết bao niềm âu yếm. Cha mẹ lo sợ cho con, con thân yêu, bởi nếu như đại công tử lại... Nhưng cái chi tiết ấy cũng làm bà ngoại con lo sợ hơn cả. Bà nhắc mãi đến con, với bao yêu thương lo lắng. Bà đưa cho cha gói nhật ký, bà nắm những bức ảnh, bà thì thầm bao lời nhận xét. Bà nói về con: “Tội nghiệp, con bé xinh đẹp quá”. Nhìn đại công tử, bà thì thầm: “Giống in người ấy, giống in” hoặc “Y cảnh tượng hồi trẻ, thần định mệnh của ta”. Khi cảm thấy mình sắp đi, bà dặn cha con đưa quyển nhật ký cho con sau khi chôn cất. Bà gọi quyển sổ này là kho báu, bà không sao rời nó. Thế rồi một cơn đau khác lại đến, cướp mất tính mạng của bà...

Phu nhân Rudexka đưa khăn tay lau mắt.

Tựa vào đầu gối bà, Xtefchia run rẩy. Những cơn thồn thức bật ra nghẹn ngào từ lồng ngực nàng.

- Mẹ ơi, sao cha mẹ không cho gọi con về sớm hơn?

- Không sớm hơn được con ạ, mọi chuyện xảy ra thật quá đổi đột ngột.

Phu nhân Rudexka vuốt ve mái tóc Xtefchia, nước mắt lưng tròng bà ngắm nhìn dáng hình tuyệt mỹ của đứa con yêu đang dần vật trong nỗi đau đớn. Ôm ghì nàng, bà khẽ thì thầm:

- Xtefchia, con gái yêu của mẹ, con hãy thành thật, hãy nói thật cho mẹ biết: có phải con... yêu đại công tử?

Cô gái bật khóc to hơn.

- Vâng, vâng!

- Làm sao bà ngoại đoán được, sao bà ngoại hiểu hết! - Phu nhân Rudexka thì thầm về người mẹ vừa quá cố - Xtefchia, con phải rời bỏ nơi đó.

- Con sẽ đi, thưa mẹ, con sẽ trở về với cha mẹ, nhưng... nhưng lòng con nặng nề quá, mẹ ơi...

Ông bà Rudexka giữ Xtefchia lưu lại vài tuần lễ.

Nàng đang trong tâm trạng rối bời, hai người đều thấy lo cho sức khỏe của con. Mẹ nàng cố tìm cách an ủi con. Cha nàng xưa nay vẫn có ảnh hưởng lớn đến nàng. Cô gái dần dần bình tâm lại và bắt đầu nhớ Xuôđkôvxe. Nàng cố không nghĩ tới Valdemar, nhưng chỉ hoài công. Chàng vẫn thường xuyên sừng sững trong tâm trí nàng, điển trai, tuyệt diệu, luôn luôn chiến thắng. Ngày nào, cụ Machây cũng là một người như thế. Đọc đi đọc lại tập nhật ký của bà, càng ngày Xtefchia càng tìm ra thêm những nét giống nhau giữa Valdemar và cụ Machây. Có điều Valdemar giàu nghị lực hơn trong đời sống thường nhật, và hay mỉa mai hơn. Chàng cũng ít lòng tin ở mọi người hơn, có tính cách cứng rắn hơn.

- Liệu chàng có hành động giống người ông?

Nàng những muốn bóp chặt nỗi nhớ nhung trong lòng, nhưng không thể. Nàng đã quen với một đời sống khác mất rồi. Nàng có thể dễ dàng sống thiếu tiện nghi, nhưng từ bỏ thói quen thì thật là khó. Xtefchia không hề tỏ ra điều đó, song nàng vẫn thiếu thứ gì... Giờ đây việc vui đùa với cô bé Zôsia tám tuổi, đưa em luôn được nàng yêu quý cũng không còn khiến nàng ham thích nữa. Cậu bé Juréc mười bốn tuổi vốn nghịch ngợm như quỷ sứ, đang học tại gia, khiến Xtefchia nhức đầu bởi tiếng ồn ào. Cô gái không nhận ra nỗi mình nữa. Mới năm trước nàng còn chơi trò nhảy ngựa với em trai em gái, cũng làm ồn không kém gì chúng. Còn bây giờ Zôsia liếc nhìn nàng hơi e ngại, trong cách cư xử của cô bé tỏ rõ một vẻ kính trọng đặc biệt với chị. Cô bé không dám kéo váy chị như ngày trước nữa. Nhưng những âu yếm của Xtefchia vẫn gây ấn tượng rất mạnh với em.

Narnhixki cũng theo dõi Xtefchia. Qua những cuộc trò chuyện với nàng, anh đi đến kết luận rằng đại công tử Mikhôrovski không phải là kẻ xa lạ đối với cô gái. Điều đó khiến anh bực bội. Nhưng anh không hiểu rõ Xtefchia có cảm tình đối với đại công tử hay không. Song rồi Narnhixki cũng chẳng phải cam chịu pháp phông lâu.

Những bức ảnh chụp ở Guenbôvitre cung cấp cho anh chìa khóa để giải câu đố này. Vả lại, anh cũng thừa biết rằng một phụ nữ như Xtefchia chắc chắn phải chiếm được cảm tình của người khác, vì vậy nàng sẽ phải chịu mọi đe dọa từ phía đại công tử, nhất là khi công tử nhận thấy nàng có cảm tình với mình. Narnhixki không hiểu tường tận câu chuyện tình u buồn của bà dì Rembôvxki vừa qua đời, trừ những huyền thoại truyền khẩu mà người ta vẫn đồn đại trong gia tộc. Anh cũng không biết điều quan trọng nhất nảy sinh do sự ngẫu nhiên của hoàn cảnh - về vị thần định mệnh ác độc đang đe dọa Xtefchia lúc này. Anh không hề biết chuyện gì đang xảy ra với nàng. Anh không muốn tin rằng Xtefchia yêu mà không được yêu lại - anh có quá nhiều bằng chứng chống lại điều đó. Nhưng theo cách hiểu của anh, đó là điều duy nhất có thể cứu cô gái. Còn lúc này, anh tận tình chăm sóc cô, muốn lưu giữ cô thật lâu tại Rutraievô.

Anh không sàm sỡ tỏ ý định, nhưng luôn luôn để ý. Xtefchia bao giờ cũng có anh kèm bên cạnh. Một hôm, anh đòi cô cho xem ảnh chụp ở Guenbôvitre. Họ cùng xem ảnh. Xtefchia mở những tờ giấy cứng rộng chụp cả nhóm người, nhăn trán lại như thể mới được trông thấy nó lần đầu. Narnhixki chăm chú xem ảnh.

- Nay cô, ở đây có người nào sắp xếp các cô không? - anh trở vào nhóm thiếu nữ mặc trang phục giả trang hỏi.

- Tất nhiên, người thợ ảnh.

- Nhưng đại công tử không có vẻ gì là bị sắp xếp cả.

- Vâng, ông ấy tự đứng vào đấy.

- Rõ là thế.

- Anh thấy thích không? - Xtefchia hỏi, cố làm vẻ dửng dưng.

- Ai cơ, đại công tử ấy à?

- À, vâng...

Narnhixki định thốt lên: “Một con búp bê bánh chọe”, nhưng kịp kìm lại, nhận thấy lời nhận xét đó không đúng sự thật, khiến Xtefchia dễ dàng nhận thấy ý riêng của anh. Nếu bày tỏ theo cách ấy lòng

ghen ty có phần quá thấp kém. Narnhixki đáp thành thực:

- Đẹp trai và rất lịch sự, nhưng nổi bật hơn cả: ông ta là một người rất xuất sắc.

Xtefchia nhìn anh họ đầy biết ơn.

- Vâng, anh nói đúng lắm. Nó là nét chính yếu của ông ấy.

Narnhixki nhận thấy vẻ sôi nổi đột ngột của nàng, anh quyết định nói tiếp, không rời mắt khỏi nàng.

- Đứng giữa mọi người, ông ấy như một ngôi sao sáng. Ông ấy có vẻ mặt thông minh, tràn đầy nghị lực. Những người như ông ấy can đảm bước thẳng tới mục đích, đạp bằng mọi chướng ngại vật, vì thế, không phải là những người không nguy hiểm. Quá khứ của đại công tử, thì cũng vừa mới đây thôi, khá nổi tiếng là có nhiều rắc rối.

- Tại sao anh nói thế? - Xtefchia khô khan hỏi. Narnhixki nhún vai.

- Tôi nói về ông ấy tức là nói về một kiểu người, và xin nói thêm rằng những người có quá khứ năng nổ và tự do như thế, nhất là khi có trong tay bạc triệu, sẽ rất sẵn sàng sử dụng bất kỳ phương sách nào cốt thỏa mãn những cơn bốc đồng của mình, kể cả những cơn bốc đồng trong một thoáng. Đại công tử là một người tao nhã, điều đó lại càng tệ hơn nữa. Với tấm áo choàng nhung che đậy thực chất đầy phong kiến - ở ông ấy điều này cũng rất rõ - càng khiến ông ấy dễ dàng thỏa mãn đầu óc tưởng tượng của mình.

- Anh không có quyền nói về ông ấy một cách khẳng định như thế, bởi anh đã hiểu gì về ông ấy đâu.

- Thế tôi vẽ sai chân dung ông ta chăng?

- Không, nhưng anh nghĩ xấu về ông ấy.

- Xin lỗi cô! Nếu tôi không có cơ sở để nghĩ về ông ta như thế, thì cô cũng càng không thể đảm bảo cho ông ta.

- Tôi gần ông ấy hơn.

- Chỉ trong phòng khách thôi! Cô hiểu ông ta như một ông chủ vĩ

đại, một con người hào hoa phong nhã, lại thêm là một người sành thể thao, một *causeur*^[74] một vũ công tài nghệ. Nhưng điều đó chưa đủ nói lên gì hết. Đó chính là tấm áo chàng nhưng mà tôi vừa nói.

Mắt Xtefchia như tóe lửa.

- Tôi còn hiểu ông ấy như một công dân của tổ quốc, một người chủ của những vùng đất mênh mông, một nhà yêu nước, và... một người rất có văn hóa. Ông ấy là một trí thức lỗi lạc, có những quan điểm hết sức khoáng đạt, - nàng nói thêm.

Narnhixki chăm chăm nhìn Xtefchia đang nổi nóng. Đôi môi anh run run trong cơn giận cổ kìm. Giọng anh rít lên khi anh đáp lại:

- Tóm lại; một con người tuyệt vời! Nhưng hẳn là tự mồm ông ta không nói ra điều đó, bởi lẽ ông ta có những nếp nhăn lạ lùng kiểu Bairoן quanh miệng và vẻ nhạt bóng trong ánh mắt, lẽ dĩ nhiên, không kể nhóm người đang mặc trang phục hóa trang kia.

- Ông ấy không phải là người tuyệt vời, cũng có khuyết tật như những người khác, nhưng kiêu ngạo thì không...

- Tôi không tin. Một người có địa vị như thế, lại giàu như bậc vương giả đạo Hồi, với bao thắng lợi trong đời, mà lại không hề hay biết chút gì về điều đó?

- Biết chứ, nhưng bên cạnh đó ông ấy còn có một đầu óc hoàn toàn không xoàng. Ông ấy là người tự tin, nhưng đó lại là chuyện khác.

- Cũng là thế đó thôi, có điều khác nhau cái tên. Cái chính là ở chỗ tự biết mình là ai và ai có thể có được thứ gì mỗi khi vẫy tay ra hiệu.

Xtefchia nín lặng, hiểu điều mà Narnhixki định hướng tới. Nàng không tỏ ra khó chịu. Nàng thuật lại cho anh ta nghe về những cuộc hội sắn ở Guenbôvitre, kể tên những người có mặt trên ảnh và nói tóm tắt đôi lời về tiểu sử từng người. Cuối cùng nàng chọn mấy chiếc ảnh chụp riêng một mình nàng, một chiếc mặc quần áo hóa trang, chiếc kia trong bộ váy áo ngày thường.

- Anh thích cái nào? - nàng hỏi.

Chiếc ảnh nàng mặc quần áo giả trang được tô màu thoáng qua và rất đẹp - trước hết là nó rất giống, chiếc ảnh thứ hai cũng đẹp, nhưng khiêm nhường hơn, mang lại ấn tượng của ngày thường.

Narnhixki nhìn hết ảnh này lại nhìn anh khác, so sánh chúng với nhau. Cuối cùng anh báo:

- Tôi chọn chiếc này: chuỗi hạt nhắc tôi nhớ đến cô một năm về trước, vì thế gần gũi tôi hơn. Còn cô gái mặc trang phục thời Đốc chính này tuy tuyệt vời thật đấy, nhưng không phải người của chúng tôi. Nom cô giống như một cô công chúa, mang đũa không khí cung đình. Tôi không thích thấy cô trong vai kịch ấy. Tôi muốn thấy cô đúng như bản thân cô - đúng là người của chúng tôi, không chút xa lạ.

Xtefchia cựa mình.

- Anh không thích giới quý tộc sao?

- Giới đó hoàn toàn vô hại đối với tôi, nhưng tôi không thích thấy cô trong đám ấy.

- Anh nói thế, bởi anh chưa hiểu họ đấy thôi, vả lại, chẳng nhẽ tôi đã thay đổi hay sao?

Narnhixki nhìn nàng với vẻ gần như dữ tợn.

- Đúng, cô đã thay đổi. - anh dần giọng.

- Tôi?!

- Cô đã chịu ảnh hưởng của bọn họ. Xin Chúa hãy khiến cho điều đó thay đổi.

Xtefchia trầm ngâm. Anh ấy đã hiểu. Đã đoán được tình cảm của nàng và đã lên tiếng cảnh báo. Nàng chợt nhớ đến điền trang Guenbôvitre, lịch sử của nó, vẻ tuyệt vời của một gia đình đại quý tộc, những con người tuyệt diệu. Quả thực, nàng đã đi quá sâu vào thế giới của những con người ấy, đã yêu mến tất cả bọn họ. Họ cũng có những khiếm khuyết đáng kể, trong đám họ cũng có những cá thể không chút giá trị, thậm chí rất hay gặp nữa kia. Nhưng cũng

có những trường hợp ngoại lệ chứ, một khi nàng đã được gặp một người như Valdemar, một người như công tước phu nhân Podhorexka, hay như cụ Machây. Những ai không hiểu họ thật gần, thường dễ quan niệm chung chung và thường là thiếu công bằng.

Xtefchia nghĩ như thế.

V

Lâu đài Guenbôvitre trùm phủ một bầu không khí tĩnh mịch nặng nề. Đại công tử ngồi lý mái trong phòng làm việc hay trong thư viện, hoặc làm lý đạo bước trong lâu đài, trầm ngâm và nghiêm nghị.

Thuộc hạ và gia nhân chưa bao giờ thấy chàng như thế. Chàng trở nên bản tính và dễ nổi nóng, sau khi cụ Machây khỏe lại khỏi cơn kịch phát thần kinh, Valdemar đã tham dự cuộc bầu cử chức chủ tịch hiệp hội nông nghiệp, bởi lẽ bá tước Mortenxki tự nguyện từ chức vì tuổi tác và tình trạng sức khỏe quá kém. Mọi người nhất trí bầu đại công tử làm chủ tịch, nhưng việc ấy cũng không làm chàng thích thú gì. Chàng tiến hành mấy phiên họp, rồi trở về Guenbôvitre và giam mình ở đó. Không ai đoán được điều gì đang diễn ra trong tâm hồn chàng. Gã hầu phòng Andrây thường gặp chàng trong phòng chân dung, chàng ngồi lý trên chiếc tràng kỷ đối diện với bức chân dung bà nội. Đôi khi, với bao thứ giấy tờ sổ sách xưa, với những trang ngả vàng vây quanh, chàng đọc mê mải, không ăn không ngủ. Những người giám mã ở tàu ngựa ngạc nhiên khi thấy đại công tử không nhìn ngó gì đến đàn ngựa nữa. Có khi chàng dẫn rất đông gia nhân đi săn, nhưng chỉ qua vài khu rừng đầu tiên chàng đã chán ngán quay trở về, hoặc chàng cho gia nhân quay về để rồi một mình, với khẩu súng sẵn khoác vai, chàng lang thang khắp rừng, hoàn toàn không bắn phát nào.

Một hôm, vào trước buổi tối, như lệ thường Valdemar ngồi bên chiếc bàn lớn trong thư viện, trên mặt bàn bừa bộn nhiều tập sách dày.

Ngả người trong ghế bành, chàng chăm một điếu xì gà rồi trầm ngâm suy nghĩ.

Chàng đã đọc kỹ tất cả những quyển sách này, chúng không còn

khiến chàng quan tâm đến nữa. Lúc này chàng chỉ muốn suy nghĩ sâu xa về cuộc đời mình, về tâm trạng của bản thân mình mà thôi. Lòng chàng đang diễn ra điều gì đó thật khác lạ mà chưa bao giờ chàng cảm thấy. Ý nghĩ của chàng lướt nhanh qua những năm tháng sôi nổi sống ở ngoại quốc và những năm sinh viên. Những năm tháng ấy có biết bao sự kiện lý thú cùng những sự kiện lưu lại dấu vết trong tâm hồn chàng. Những năm tháng ấy mang đến cho chàng tâm lý bi quan, sự mỉa mai, niềm cay đắng mà giờ đây chàng không sao chống đỡ nổi. Trong lòng chàng hiện giờ nảy sinh biết bao uẩn khúc, suy nghĩ và tình cảm của chàng có một điều trừu tượng rất đối lạ lùng. Chàng chỉ có một điều chắc chắn như đinh đóng cột, rõ ràng như ánh mặt trời mà chàng buộc lòng phải tin - đó là việc chàng đã yêu Xtefchia.

Tình cảm ấy thể hiện quá đối rõ ràng khiến chàng không còn có thể nghi ngờ được nữa.

Ấy thế mà chàng đã từng nghi ngờ rất lâu.

Trong đời, chàng đã đạt biết mấy thành công, và trên cái nền thành đạt ấy đã biết bao mối tình lớn nhỏ. Chàng không tin rằng sẽ có lúc nào đó có thể nhìn một người đàn bà đẹp khác đi. không coi họ là một viên ngọc ít nhiều quý giá mà người ta có thể tùy hứng đùa nghịch. Những ngọc ngà ấy chàng thay đổi khá thường xuyên, vứt bỏ đi không chút ngần ngại những viên ngọc đã mất ánh mới lạ đối với chàng. Chàng luôn mang niềm khao khát của sự tìm kiếm, nhưng không bao giờ cảm thấy hài lòng lâu. Thường thường, lúc đang theo đuổi một niềm say mê mới, chàng tin chắc rằng nếu đạt tới mục đích, chàng sẽ được yên lòng. Có nhiều trường hợp, chàng đã coi thường mọi hiểm nguy với một lòng can đảm vô song. Trong những cuộc săn đuổi ấy chàng cũng đã từng vấp phải chuyện đả đả cấp và những điều kiện mà những kẻ khác coi là cửa đã bị đóng kín, chàng biết rằng nếu chàng muốn, chúng sẽ được mở rộng trước mặt chàng, chàng không bao giờ tìm đến những biện pháp xấu xa. Những cuộc đấu tranh khiến chàng thêm hứng khởi. Nhưng khi đạt đến đỉnh cao khát vọng rồi, bao giờ chàng cũng lại thấy thất vọng. Thậm chí chàng không hề tự hào vì những thành công đã đạt được.

Chủ nghĩa bi quan đối với phụ nữ trong chàng càng ngày càng lớn lên, càng thêm mạnh. Chàng chỉ coi trọng hai người phụ nữ: bà Podhorexka và người mẹ đã quá cố của chàng. Chàng gần như không còn nhớ gì về mẹ, nhưng chàng vẫn kính trọng bà qua những gì bà còn lưu lại ở Guenbôvitre. Bây giờ chàng tôn trọng người nữa là Xtefchia. Cô ấy đã đập tan tành những quan niệm sai lầm của chàng về phụ nữ bằng sức mạnh của sự tương phản. Chàng biết rõ tình cảm của nàng dành cho mình và hiểu được rằng cô gái ấy là tín hiệu của đời chàng. Sự khác biệt về đẳng cấp không làm chàng lo lắng, chàng chỉ băn khoăn trước câu hỏi: liệu cái cương vị mới - cái địa vị đưa nàng lên cao đến thế - có phải sẽ là quá nặng với đôi vai của Xtefchia? Nhưng chàng không hề nghi ngại. Sự thông minh của nàng cho phép chàng tin rằng nàng sẽ đáp ứng được mọi đòi hỏi, mọi bổn phận và mọi nghi thức của cái đẳng cấp mà nàng sẽ đặt chân vào. Chàng cảm thấy hơi tò mò, không hiểu cô gái sẽ đón nhận lời tỏ tình của mình ra sao. Chàng chợt rùng mình khi nghĩ rằng rốt cuộc được ôm ghì nàng trong vòng tay mình - ôm ghì Xtefchia, cô gái mà chàng hằng khát khao, thêm muốn đến thế... Đôi khi chàng hình dung nàng như người tình, hoàn toàn dâng hiến cho chàng. Liệu nàng có thể thành tình nhân hay không? Nàng yêu chàng lắm - chàng biết rõ điều đó. Vậy thì nếu muốn, chàng có thể đưa dẫn nàng tới chỗ dâng hiến những bằng chứng cao nhất của tình yêu. Chàng có những khả năng đã được thử thách trong lĩnh vực này... nhưng, chàng lại gặp phải điều chưa từng xảy ra - chàng không đủ can đảm. Xtefchia như một đóa hoa trắng trong tinh khiết quá - nên chàng cảm thấy mình sẽ mắc tội phạm thánh nếu chạm đến nàng bằng một bàn tay như bần. Nàng vẫn phải được giữ gìn cho trong sạch dẫu nàng khiến người ta say đắm, giống như một đám mây trắng ngần vẫn còn giữ nguyên sắc trắng dẫu phải bay ngang qua một đám mây đen. Về một phương diện nào đó nàng đã thuộc về chàng, nhưng sự dâng hiến như thế không hề làm hoen ố thậm chí cả đến thiên thần chẳng nữa. Chính vì nàng đã thuộc về chàng, chàng không muốn khuấy động nàng, không muốn lôi kéo nàng đến với mức cao say đắm của mình, vẫn để nàng ở vị thế cao, để rồi mai sau chàng sẽ tìm lạc thú ở nơi giá sạch trắng trong cao thượng ấy. Và, dẫu trong quan hệ với phụ nữ xưa nay chàng vẫn

tránh né mọi bồn phận ràng buộc, bây giờ chàng lại say sưa với ý nghĩ rằng Xtefchia sẽ là vợ mình.

Chàng không nhận ra bản thân mình nữa. Những phu nhân và tiểu thư xinh đẹp nhất trong giới quý tộc Pháp ở thành Paris, nơi với tư cách là cháu của công tước tiểu thư Đơ Buốcbông chàng luôn luôn đạt được những thành công to lớn - đã không đủ sức để khiến chàng say mê đến thế. Chàng đã từng đắm đuối với sắc đẹp quái lạ của những thiếu nữ Hunggari, đã từng mê mết vẻ cao sang của những cô gái thành Viên, đã từng quay cuồng giữa Roma với những cô gái và mệnh phụ giới đại quý tộc nước Ý chỉ để chọn lựa những viên ngọc sáng giá nhất - nhưng những cơn lốc bốc đồng ấy bao giờ cũng kết thúc giống nhau, đóng khung trong những khoản tiền chi phí lớn hay nhỏ vượt trước thắng lợi. Chưa bao giờ chàng nghĩ tới bất cứ một thứ bồn phận nào, chàng cười mỉa mai chính gia đình chàng - gia đình hoặc là sợ sệt nhìn những trò ăn chơi phá tán của chàng, hoặc là lựa lời khuyên chàng phải đi những bước quyết định. Chàng là kẻ hay bĩ báng, hay phê phán, chàng nghĩ rằng mình không thể đủ năng lực để có tình cảm nào khác. Chàng chỉ thấy ở mình niềm say đắm, chàng chẳng hề tin tưởng hay ham muốn có được những thứ tình cảm nhiều phần tinh thần hơn. Thế mà giờ đây chàng lại phát hiện ra một điều mới lạ. Bao giờ chàng cũng sẵn sàng si mê nhan sắc của Xtefchia, và hẳn nàng sẽ trở thành một trong những cuộc tình say đắm nữa của chàng, nếu như nàng không phải là Xtefchia. Tuy nhiên, nàng tác động đến chàng theo cách thức hoàn toàn khác hẳn.

Chàng nhắm mắt cố tưởng tượng ra cảnh tượng Xtefchia đang ngồi bên đàn dương cầm chơi một bản xônát, nàng mặc một bộ váy áo rất lịch sự - không, tốt hơn nên mặc bộ váy áo bình thường thôi. Tóc nàng buộc túm sau gáy, vẻ mặt nàng nhìn nghiêng nom thật xinh đẹp... Còn chàng ngồi tựa người vào góc chiếc trường kỷ nắp bóng những cành cọ, ngắm nàng - người vợ thân yêu của mình. Chàng sung sướng và nàng cũng thế. Nàng yêu chàng. Còn chàng sẽ bọc nàng trong tình yêu của mình cùng sự xa hoa và những triệu

bạc của chàng mang lại.

- Xtefchia sẽ là vợ ta? Ta sẽ có vợ!

Valdemar cố hình dung ra nàng.

- Nàng mới trẻ sao! Trẻ hơn chàng những tròn một giáp: nàng mới hai mươi!

Nhưng rồi gia đình chàng, giới quý tộc của chàng sẽ nói sao?

Valdemar đứng phất dậy, đóng sập nắp đàn.

- Về chuyện đó thì chính ta mới là người quyết định, - chàng tự nhủ thành to tiếng.

“Nhưng người có quyền không đã?” - một giọng nói nào đó, một vị thần hộ mệnh nào đó của lâu đài thì thầm trong tâm linh chàng,

Đang tản bộ Valdemar đứng dừng lại.

- Ta có quyền không ấy à? Ta sẽ tự tạo ra quyền cho ta!

Nhưng vị thần nọ lại thì thào: “Những bà chủ xưa kia của lâu đài này, những vị đại công nương xưa kia, đều là các vị công tước tiểu thư con cháu những gia tộc hiển hách cả”.

- Nhưng nàng sẽ là hạnh phúc của đời ta, - chàng cứng rắn đáp.

Chàng nhanh nhẹn bước sâu vào lâu đài, bật đèn ở tất cả các phòng lớn nhỏ và các hàng lang.

Tòa lâu đài chói ngời ánh điện. Đại công tử đi ngang qua đại sảnh, phòng bày tranh rồi bước vào phòng để chân dung. Tối tăm và buồn thảm, căn phòng chợt bừng lên bởi ánh sáng những đèn chùm. Những bức chân dung như tươi hơn, những khuôn mặt chết chóc như rạng rỡ. Màu đỏ tươi và những tấm vàng của các bộ quần áo, những đường cắt màu trắng của các áo che ngực của phụ nữ lộ nôi bật hẳn lên.

Valdemar điếm qua một lượt các bậc tiền nhân của chàng.

Chàng ngắm những khuôn mặt u ám và dữ dội của những tổ tiên xuất sắc nhất của gia đình, những viên ngọc quý thật sự của tông

môn. Chàng đọc tước hiệu và những tên họ lẫy lừng của những người đàn bà được họ cưới làm vợ. Chàng đi từ bức chân dung này sang bức chân dung khác, có điều không sao tìm được dấu hiệu hạnh phúc nào trong những bộ mặt phần nhiều là u ám ấy. Chàng đứng chân lâu hơn trước chân dung cụ cố Anđrây, một vị tướng tài của quân đội Ba Lan, người đã kết hôn với nữ bá tước tiểu thư Exterhaza. Một khuôn mặt tuấn tú đặc sắc, nhưng vẫn mang những nét đầy bi thảm nào đó khiến cho vẻ thanh cao của đường nét bị mất đi. Trong ánh mắt cụ vẫn toát ra một vẻ dửng dưng. Valdemar mỉm cười.

- Có thể chân dung cụ được vẽ vào thời cụ đã li dị người vợ nổi tiếng về sắc đẹp, của cải và dòng họ cao sang, - chàng sẽ thì thầm với vẻ châm biếm cay độc.

Chân dung cha chàng cũng mang nét buồn bã ấy, cũng ánh mắt dửng dưng ngội lạnh ấy.

Mẹ chàng, nom giống hệt công tước phu nhân Podhorexka, xinh đẹp và trẻ trung, nhưng cũng chẳng mang trên nét mặt dáng vẻ nào của hạnh phúc.

Valdemar đi một vòng quanh phòng. Chàng bưng bưng trong dạ, vẻ châm biếm càng ngày càng hiện rõ trên môi chàng. Cuối cùng chàng đứng lại trước chân dung bà nội. Chàng ngắm rất lâu, chăm chú.

- Cả ở đây cũng thế, - chàng thốt lên khe khẽ, xoài người xuống chiếc trường kỷ.

Chàng nhìn mãi đôi mắt đẫm bi thương, toát lên tâm trạng tuyệt vọng, chàng nhìn về u ần của toàn bộ dáng hình. Nỗi buồn tỏa ra từ mỗi chi tiết, thậm chí hình như cả từ những nếp gấp của tà áo dài nặng nề kia. Valdemar ngồi lặng đi trong suy tư. Đột nhiên chàng đứng phắt dậy, ném ra chung quanh ánh mắt đầy giễu cợt, chàng thốt lên giọng cay đắng:

- Họ có đủ tước hiệu, địa vị, gia tộc, tiền của, nhưng thử hỏi hạnh phúc đâu nào? Ta không hề thấy!

Chàng bật cười cay đắng, nhún vai, nói khẽ hơn:

- Ta không hề biết đến hạnh phúc trong lịch sử dòng họ ta.

Chân dung của bà Gabriela Mikhôrovka, to bằng người thật, treo gần cửa ra vào, hai bên có hai tấm rèm nhung nặng nề treo rủ từ trần nhà xuống sàn. Valdemar nhắc một tấm ở bên trái. Chàng thấy một khoảng trống trên tường lót gỗ sồi. Chưa buông tấm nhung xuống, chàng đưa mắt ngó sang bên kia chân dung, nghĩ bụng: “Bên ấy là chỗ dành cho ông nội Machây, còn ở đây?...”.

Bức tường gỗ sồi nhắn nhủ nhiều vấn đề đẹp như một câu đố bí ẩn đối với chàng, nhưng chàng không hiểu tại sao lòng mình chợt thoáng qua bóng đen u ám của nỗi lo sợ bỗng dưng. Một nỗi phấp phỏng lạ lùng nào đó như toát ra từ bức tường trông này, len vào tâm hồn chàng. Đại công tử rùng mình.

- Gì thế nhỉ? - chàng tự hỏi mình, hàng lông mày chau lại.

Bằng cử chỉ cương quyết, chàng buông tấm rèm nhung xuống...

Chàng lại ngồi xuống tràng kỷ, đưa hai tay ôm thái dương.

- Đầu óc ta căng thẳng quá mất rồi, kinh khủng thật!

Trong suốt thời gian dài dự những cuộc săn, chàng đã nhớ nhung Xtefchia, để rồi sau đó chỉ được gặp nàng trong một thoáng khiến nỗi nhớ nhung càng tăng thêm, không để chàng yên.

Lúc quay trở lại văn phòng, chàng trông thấy trên bàn làm việc có bức thư do Luxia gửi tới. Chàng bóc vội phong bì.

Cô gái viết:

“Hôm nay anh đến nhé, anh Valđy, nếu anh muốn đón cô Xtefchia: sáng mai cô ấy sẽ về. Em rất muốn ra đón cô ấy nhưng lại sợ mẹ. Không ai biết em viết thư cho anh đâu. Em định gọi điện thoại cơ, nhưng anh biết đấy, điện thoại đặt ngay cạnh phòng mẹ em, chẳng lẽ em lại sang gom nhờ bên phòng Klet. Cụ Jaxenty phúc hậu giúp em phái người mang thư này cho anh. Thế nào anh cũng phải sang đấy nhé. Luxia”.

Valdemar thấy máu như dồn hết lên não.

- Nàng về, nàng trở về rồi!

VI

Tiếng còi tàu hú dài, tiếng chuông reo, tiếng phanh ken két, và rồi đoàn tàu dừng bánh.

Tim Xtefchia đập dồn.

Một người phu khuân vác bước vào ngăn của nàng.

- Có ngựa từ điền trang Xuôđkôvxe đón không?

- Dạ có, thưa lệnh bà, có cỗ xe từ Guenbôvitre do đích thân ngài đại công tử tôn kính đến. Bên điền trang Xuôđkôvxe chỉ có tiểu thư nam tước đến thôi ạ. Kia ngài... ạ thủ đã đến đây rồi.

Hắn là vì rất hài lòng, người phu khuân vác đã tôn xưng mọi người với đủ mọi loại tước hiệu.

Nhưng bác ta vội vã nhường chỗ cho chàng xạ thủ Jur có vóc dáng khổng lồ, nom như một vị tướng đang đi điều binh. Chàng khổng lồ mỉm cười với Xtefchia, ngả chiếc mũ dạ đỏm dáng cúi chào thật thấp, đầy kính trọng.

- Tiểu thư ra lệnh mang những gì xuống ạ?

Xtefchia đưa cho chàng ta chiếc túi xách tay. Người phu khuân vác đỡ chiếc va li.

Đúng lúc ấy Valdemar bước tới.

Hai người im lặng chào nhau, không sao giấu nổi niềm xúc động. Xtefchia đỏ mặt.

Chàng nhắc mũ lên khỏi đầu, nồng nàn hôn tay nàng. Trong sự chào hỏi của họ có bao nhiêu nốt nhạc đặc biệt, tuy bề ngoài đầy vẻ lạnh lùng, khiến cho các vị tiểu thư và chàng thanh niên đi cùng buồng đều cảm thấy. Họ đưa mắt rất nhanh cho nhau: “Hai vợ chồng chưa cưới rồi!” - mắt họ như nói thành lời.

Họ quáng mắt trước những con ngựa, cỗ xe, anh chàng Jur,

những danh tước và cuối cùng là về đại gia của công tử.

Valdemar quay lại bảo người xạ thủ:

- Cho xe tới đây. Chúng ta sẽ đi ngay, nom tiểu thư có vẻ mặt - chàng nói với Xtefchia.

- Tùy ông, - nàng đáp lạnh nhạt.

Họ cùng bước ra khỏi buồng toa. Xtefchia mỉm cười cúi chào những người bạn đồng hành. Thấy vậy, đại công tử cũng khẽ nhắc mũ lên. Các tiểu thư cúi chào hết sức lịch sự, chàng trai trẻ chụm đánh soạt hai gót chân. Họ ngạc nhiên khi thấy đôi vợ chồng mới cưới cao sang nhường kia mà lại lịch thiệp đến thế.

Luxia chạy ùa tới.

- Các vị chậm ơi là chậm! - Cô gái vừa kêu lên vừa ôm choàng lấy cổ Xtefchia. - Anh Valđy bắt em phải đợi trong phòng... em không thể ngồi yên chỗ. Chị Xtefa! Chị thân yêu, chị quý mến của em! Chị trở lại rồi, hay quá là hay...

Hai cô gái hôn nhau thắm thiết.

Họ cùng rời toa. Chàng xạ thủ Jur và gã Jan, gia nhân trang Xuôđkôvxơ đã đợi sẵn trên đường ke.

- Chúng ta vừa được vinh dự đi cùng một nữ quý tộc, không còn nghi ngờ gì nữa! - Vị phu nhân có tuổi trong toa thốt lên khi mọi người đã xuống.

- Họ là hai vợ chồng chưa cưới. Một ngài quý tộc rất giàu. Thật là trai tài gái sắc!

Ba người còn lại trong toa đứng bên cửa sổ nhìn theo.

Chiếc xe ngựa đi trước, theo sau là xe trượt với anh chàng Jur và đồ đạc.

Luxia kể cho Xtefchia nghe về bệnh tình của cụ Machây và nỗi nhớ nhung của cô.

- Cụ Mikhôrôvxka hiện nay ra sao rồi? - Xtefchia hỏi.

Luxia vặc ngay:

- Sao chị không gọi ông như trước? Ủ, thì ông, ông đã đỡ chưa?

- Đỡ nhiều rồi, ông nhắc đến tiểu thư luôn, - Valdemar đáp, nhìn Xtefchia bằng ánh mắt cháy bỏng.

Ánh mắt chàng ôm ấp thân hình nàng xiết bao mềm mại. Chàng nhú mày nhìn vành khăn tang. Bộ tang phục của nàng khiến chàng thấy khổ tâm.

Luxia kêu lên, như thể đoán được ý nghĩ của chàng:

- Chị Xtefa, chị đội khăn tang làm gì thế? Chị đội nom đẹp lắm, nhưng ghê chết đi được! Có ai người ta đội khăn tang cho bà ngoại đâu.

- Tôi yêu bà vô cùng, vả lại, tôi cũng chẳng đội lâu đâu.

Nàng định nói: “Em cũng chẳng thấy tôi lâu nữa đâu” - nhưng kịp kìm lại. Chỉ nghĩ tới điều đó thôi, lệ đã trào ra mắt nàng.

Nàng không sao hình dung nổi phút chia ly.

Valdemar nín lặng, Xtefchia cũng thế. Cả hai đều cảm thấy có gì đó đang ở giữa họ, và họ đoán được điều đó là gì. Riêng Luxia vẫn láu táu như mọi khi.

Đến Xuôđkôvxê, vừa kịp bước ra khỏi xe khi ông lão Jaxenty vừa hôn tay Xtefchia với vẻ rất vui mừng, thì người hầu phòng tuổi tác của cụ Machây đã bước thẳng đến trước mặt nàng cúi chào rồi thì thầm:

- Cụ ông mời tiểu thư đến gặp. Cụ đang ở trong phòng làm việc.

Cô gái tái mặt, nhưng vẫn can đảm bước đi, chẳng đợi.

Thay đổi trang phục, Valdemar đuổi kịp nàng.

Họ vào một phòng khách nhỏ bài trí trang nhã.

Chàng cầm hai tay nàng nâng lên môi.

- Tiểu thư Xtefchia, chắc tiểu thư đã biết hết mọi chuyện?...

- Tôi biết, - nàng run run đáp.

Chàng nhìn đăm đăm rất lâu vào mắt nàng.

- Tôi nhận ra điều đó ngay từ trên toa. Tội nghiệp!... Nhưng xin tiểu thư chớ phật ý, chính ông tôi cũng đang hết sức xúc động. Xin tiểu thư hãy hết sức bình tĩnh, hãy làm điều ấy vì ông.

Chàng đưa Xtefchia đến tận cửa phòng làm việc.

Cụ Machây đang ngồi trong ghế bành. Ba tuần vừa qua làm cụ thay đổi ghê gớm, da cụ tái nhợt, tóc bạc nhiều thêm, người khòm xuống như gù đi, nom cụ già đi trông thấy. Nhìn thấy cụ, Xtefchia không cảm lòng nổi. Nước mắt rùng rùng, nàng chạy ngay đến bên cụ, quỳ xuống bên gối cụ, úp mặt vào lòng bàn tay cố nén tiếng nức nở.

Cụ Machây run rẩy đưa tay ôm lấy nàng.

Qua cơn xúc động của Xtefchia, cụ hiểu rằng nàng đã biết mọi chuyện. Có tiếng gì nghe như tiếng nức nở nghẹn ngào rên lên trong lồng ngực già nua của cụ.

- Cháu ta, cháu khóc đấy ư? Vậy là cháu đã biết? Ai nói? Từ đâu?...

- Từ quyển nhật ký... Của bà.

Im lặng nặng nề, cảm đặc. Cụ biết quyển nhật ký ấy lắm chứ!

- Cháu viết thư cho Luxia, nói rằng bà bị chết, đột ngột vì bệnh tim... Có nguyên do gì không? - cụ hỏi, giọng lạc hẳn đi.

Xtefchia ngần ngừ một thoáng

- Cứ nói đi, cháu... nói tất cả... ông muốn biết. Cháu thấy đấy, ông rất bình tĩnh đây này.

Xtefchia kể rằng bà ngoại nàng đang ở nước ngoài, không biết thật rõ nàng ở đâu, mãi đến khi nhận được bức thư của cha nàng, trong đó có nêu cái họ Mikhôngvxa...

Nàng im lặng, không muốn nói thẳng rằng chính điều đó đã khiến bà ngoại nàng hoảng sợ. Nàng không muốn trình bày sâu vào chi

tiết, bởi nếu thế sẽ phải nói tới Valdemar.

Nhưng cụ Machây cũng tự mình đoán ra tất cả, cụ cúi đầu, nặng nề thờ dài đánh sượt, rồi nói bằng giọng hết sức cay đắng:

- Vậy là bà ấy đã không tha thứ... bà ấy nhớ mãi... Chỉ nghe cái họ thôi đã khiến bà ấy hoảng hồn... Bà ấy lo cho đứa cháu gái lạc vào nhà này.

Xtefchia áp môi vào tay cụ. Nàng cảm thấy mình yêu cụ già ấy.

- Không đâu, ông ạ, bà đã tha thứ hết... Một mình bà đau khổ, thậm chí, ngay cả những con đẻ của bà cũng không biết rõ cái họ ấy.

- Nhưng bà ấy vẫn e sợ chúng tôi... bà ấy lo cho cháu. Tại sao vậy?

Xtefchia rùng mình.

- Chẳng lẽ?... - cụ Machây thì thầm.

Cụ già đột nhiên hiểu ra: trước mặt cụ sừng sững hình ảnh Valdemar.

Cụ giật mình.

- Phải rồi, chắc hẳn đó là nguyên do chính khiến bà ấy phải lo sợ. Phải rồi! Phải rồi!... Chỉ nguyên sự hiện diện của chàng đại công tử Mikhôngvka trẻ tuổi bên cạnh cháu gái bà ấy cũng đủ khiến cho bà rất hoảng sợ.

Cụ già đứng thẳng lên, Trong đôi mắt hõm sâu cháy sáng một ngọn lửa u ám của nỗi day dứt nặng nề.

Cụ đặt tay lên vai Xtefchia.

- Hãy đứng lên đi cháu, hãy đến gặp Iđalka. Nhưng cháu đừng quên ông già này nhé, lúc nào ông cũng sẵn sàng gặp cháu.

Xtefchia hôn tay cụ và lặng lẽ bước ra khỏi phòng.

Cụ Machây đưa hai tay ôm mái đầu bạc phơ.

- Một lần nữa xảy ra điều ấy... sự lặp lại của những năm tháng đã

trôi qua, những giây phút đã chôn sâu vào dĩ vãng quay trở lại! Chính điều đó đã giết bà ấy! Quyền nhật ký... bất hạnh... Vẫn còn nguyên! Lời thề nguyện của ta! Xtefchia đã đọc... Lạy Đức Chúa Giêsu Kitô! - cụ rên lên, giọng khàn đặc.

Hồi lâu sau, cụ ấn nút chuông điện ở tay ghế.

Người hầu phòng có tuổi không một tiếng động hiện ra.

- Mọi người đang làm gì thế? - cụ Machây hỏi.

- Các tiểu thư đang ở chỗ nam tước phu nhân trên gác, ngài đại công tử đứng ở văn phòng, ngài đã bảo phải báo cho ngài biết khi nào tiểu thư ra. Có phải mời công tử không ạ?

- Không, không cần! Sắp ăn trưa chưa?

- Sắp rồi ạ.

- Franchiséc xin lỗi hộ nam tước phu nhân cho ta, hôm nay ta không muốn dùng bữa trưa.

- Cụ chủ chưa uống thuốc brom đấy ạ,

- Được rồi, được rồi, đưa thuốc đây.

Lúc người hầu phòng sắp bước ra, cụ Machây còn giữ lại.

- Ta muốn ở một mình. Hãy nói với đại công tử: sau bữa trưa, à... mà sau khi dùng cà phê đen, hãy đến. Bây giờ thì đừng.

Lão Franchiséc bước ra, rất phân vân và kinh ngạc: cụ ông không muốn gặp ngay cả đứa cháu yêu. Lão không tài nào hiểu nổi chuyện ấy.

Lão nhún vai, lẩm bẫm một mình:

- Có chuyện gì không hay xảy ra ở đây rồi.

VII

Quả thực đã có chuyện không hay. Chiều hôm ấy, Xtefchia cùng Luxia ngồi ôm nhau trên chiếc ghế xô pha nhỏ đặt trong phòng Xtefchia, cả hai cùng khóc. Luxia than thở:

- Ôi, chị Xtefchia! Không bao giờ em nghĩ là chị bỗng dưng bỏ nhà em mà đi như thế này. Chị không thương em sao? Sao tự nhiên chị lại ra đi?

Xtefchia cũng khóc. Trái tim nàng tan nát khi nghĩ đến lúc phải rời Xuôđkôvxe. Nhưng đồng thời nàng e sợ nếu phải ở lại thêm nữa. Chỉ nhìn thấy Valdemar cũng đủ khiến lòng nàng xao xuyến, Cuộc nói chuyện với phu nhân Idalia làm Xtefchia mệt mỏi. Nam tước phu nhân không muốn nghe nói đến việc nàng ra đi, và khi thấy vẻ cương quyết của cô gái, bà quyết định phải tìm hiểu nguyên do - mà sự thật thì Xtefchia không thể nào nói ra với bà, nàng đành nêu ra lý do là cha mẹ bắt nàng phải về nhà. Do tác động của cô con gái, nam tước phu nhân trở nên không lay chuyển.

- Chị Xtefchia, chị hãy nói rằng chị chỉ muốn đùa thôi, chị hãy bảo rằng chị sẽ ở lại nhà em, - Luxia khẩn khoản van nài.

- Không, không thể hứa gì với em hết. Chị không đùa đâu. Chị phải đi, nhất định phải đi!

- Chẳng lẽ ở nhà em chị khổ thế sao?

Xtefchia tới tấp hôn cô gái trẻ.

- Đừng nói thế, Luxia, em làm chị khổ tâm đấy. Ở nhà em chị rất thích, không bao giờ chị quên được gia đình em đâu, nhưng chị phải trở về với gia đình chị.

Luxia khóc òa lên.

- Nhưng gia đình em cũng yêu thương chị như ruột thịt ấy thôi! Xtefa, chẳng lẽ chị không cảm thấy như đang sống trong gia đình

mình? Em yêu chị, cả ông, cả mẹ cùng nhắc tới chị luôn. Em nhớ chị như nhớ người ruột thịt. Xtefchia, chị hãy vứt bỏ những ý nghĩ ấy đi! Rồi chị xem, ngay sau lễ Giáng Sinh chúng mình sẽ đi Bờ Biển Xanh, đến Niza, đến Italia đến Rôma, đến Vơnidơ, chúng mình sẽ ở Paris, ở Viên và Thụy Sĩ. Chị Xtefchia, hãy biết sợ Chúa chứ! Chẳng lẽ chị không muốn đi với em sao? Em đã bao lần mơ tưởng đến ngày ấy, Em chưa từng biết đến những vùng đất đó, giá được cùng đi với chị, chị em mình sẽ thích thú biết bao. Chị Xtefa! Hãy cân nhắc lại đi! Không chỉ chị em mình đi, cả ông, cả anh Valđy cũng cùng đi nữa, mà có anh ấy đi cùng, thì chúng mình tha hồ vui chơi thỏa chí. Chúng mình sẽ tiêu pha thoải mái, chị Xtefa!... Còn nếu chị không đi, anh Valđy cũng sẽ không đi nữa.

Xtefchia giật mình.

- Kìa Luxia của chị, em nói vớ vẩn gì thế!

- Chẳng vớ vẩn đâu, em nói đúng đấy. Nếu chị đi, thế nào anh Valđy cũng đi cùng. Ngược lại - anh ấy chẳng đi đâu, em biết chắc như thế đây!

Xtefchia nhìn trộm khuôn mặt đẫm nước mắt của Luxia, nàng thấy khuôn mặt cô gái đầy nỗi buồn và sự suy tư.

Vậy ra ngay cả cô bé này cũng đoán ra được đôi điều rồi sao? Xtefchia tuyệt vọng quá chừng.

“Ta phải trốn đi thôi, phải trốn thôi!...”

Nhưng trong tâm trí nàng chợt hiện ra những vùng đất nước xa xôi, biển cả, núi non, những đô thị lớn, những trung tâm văn minh, mà nàng hằng mơ tưởng. Nàng sẽ được đến những nơi kỳ thú ấy, lại được... Cùng với chàng! Biết bao sung sướng, thỏa niềm ao ước bấy lâu, và mọi chuyện ấy chỉ phụ thuộc vào nàng, vào quyết định của nàng, vào ý muốn của nàng mà thôi, Đôi môi Xtefchia như mỉm cười, nàng đã chực thốt lên: “Ta sẽ ở lại”. Nhưng đột nhiên nàng thấy Valdemar đang đứng trước mặt nàng, như thật. Ánh mắt chàng như thiêu đốt nàng. Tai nàng vẫn văng vẳng những lời Luxia vừa nói: “Nếu chị đi, anh Valđy sẽ đi”. Giây phút phân vân liền trôi qua ngay. Xtefchia ngẩng đầu cứng cổ, cả quyết nói:

- Chị không thể. Chị phải trở về nhà! Chị sẽ viết thư cho em, Luxia ạ. Em hãy kể hết cho chị nghe mọi chuyện, những gì khiến em khổ đau hay vui sướng. Chị rất buồn phải xa tâm hồn trẻ trung của em, tâm hồn vừa thức tỉnh đón cuộc đời, nhưng chị đành phải trở về, Luxia ơi, chị phải về nhà thôi!

Vài hôm sau đây, ở điền trang Guenbôvitre tổ chức bữa trưa có khách khứa tham dự nhân dịp mừng Valdemar được bầu làm chủ tịch hội nghề nông. Bên trang Xuôđkôvxe có cụ Machây, nam tước phu nhân và ông Kravery đi dự. Xtefchia và Luxia ở lại nhà.

Gần tối, hai cô gái sai gia nhân thắt cổ xe trượt nhỏ để đi dạo. Xtefchia cầm cương đôi ngựa xám, cổ xe phóng nhanh, tuyết kêu kin kít dưới bàn trượt, bắn tung tóe từ những vó ngựa, trút vào tấm lưới thêu có màu ngọc lam. Ngày hôm ấy trong sáng, lạnh giá, tràn ngập. Sắc trắng với sắc xanh và bầu không khí trong suốt khiến Xtefchia quên đi chốc lát những ưu tư riêng, đắm mình trong vẻ đẹp huy hoàng của một mùa đông tuyết đẹp, nàng trò chuyện rất vui. Luxia trầm ngâm, đưa ánh mắt u ám liếc nhìn người đồng hành. Đột nhiên cô bé khóc òa lên.

- Kìa, Luxia, sao thế? - Xtefchia hỏi. - Sao em lại khóc?

- Em không thể nghĩ rằng chị thật lòng muốn ra đi, em đang buồn đứt ruột, còn chị thì vui - chị chẳng cần gì để ý gì đến em...

- Kìa, em, chị cũng nặng nề lắm chứ... Ôi! Nặng nề lắm! Chị thoáng vui đôi chút vì thế gian thật đẹp. Em nghĩ rằng chị vui vẻ rời bỏ mọi người mà đi sao? Ôi Luxia, Luxia!...

Giọng nàng chứa chất bao nỗi oán trách chân thành, khiến cô gái nhìn nàng tò mò.

- Đã vậy sao chị lại đi?

Xtefchia giục ngựa, không đáp.

Luxia lắc đầu.

- Chị muốn giấu em điều gì đó. Xtefa, chị không muốn nói thật, còn em thì... Có thể em đoán được nhiều điều hơn là chị tưởng kia

đấy về nguyên do đã khiến chị phải chạy trốn. Em buồn lắm! Em biết thừa, nơi đây sẽ buồn đến thế nào nếu thiếu chị. Giá như chị biết ba tuần vừa rồi vắng chị cả nhà buồn biết chừng nào! Trời ơi! Em không phát điên phát rồ cũng thật là chuyện đáng ngạc nhiên...

- Luxia, em cứ nói quá đi thế làm gì! - Xtefchia kêu lên, cố làm ra vẻ thản nhiên. Chữ “chạy trốn” đã làm lòng nàng xáo động. - Em chỉ bịa thôi! - nàng nhắc lại.

- Không bịa chút nào nhé! Chị không biết buồn đến chừng nào đâu! Ngay từ đầu, chị vừa đi khỏi, có lẽ chị chỉ mới ra khỏi cổng thôi, là ông đổ bệnh. Ông bị một cơn kịch phát thần kinh thế nào ấy. Anh Valđy phải bế ông trên tay đưa vào buồng. Mẹ em hoảng hồn, cũng ôm luôn. Anh Valđy cứ đi đi lại lại, u ám, bực bội, em phát sợ chẳng dám nói gì với anh ấy nữa. Suốt thời gian ông ôm anh ấy gần như không rời ông phút nào. Anh ấy cũng vào thăm hỏi cả mẹ em nữa, nhưng hiếm hơn. Một lần anh ấy to tiếng với mẹ em, khá căng. Em nghe thấy mẹ nói: “Đó là chuyện trẻ con, không đáng phải nhớ”, còn anh Valđy có vẻ rất bực mình, thì đáp: “Phải thiếu lương tâm lắm mới có thể nghĩ như cô”. Em biết hai người cãi nhau về việc gì, bởi em đoán được và nghe lóm được nhiều điều. Em cũng biết chuyện gì khiến ông ngoại em bị ốm, nhưng em chẳng nói đâu, bởi chị cũng giấu em kia mà. Rồi sau khi đã khỏi ốm, ông cứ buồn rầu mãi. Anh Valđy ít đến hơn, lúc nào cũng lầm lẫm. Anh ấy chỉ hỏi qua điện thoại xem tình hình sức khỏe của ông ra sao. Một hôm anh ấy đến sau bữa ăn trưa, lúc mọi người đang nghỉ. Trông thấy chiếc xe trượt, em chạy khắp lâu đài tìm anh ấy mà chẳng thấy đâu. Tình cờ em bắt gặp anh ấy... trong phòng chị. Anh ấy ngồi trên đi văng bên cửa sổ, trong tay mân mê... Chị đoán thử xem thứ gì nào?...

Xtefchia rùng mình. Câu chuyện của cô bé đã đánh thức trong lòng nàng mọi tình cảm và nỗi đau tâm linh.

- Chị không biết, - nàng đáp.

- Chuối hạt của chị.

- Chuối hạt?...

- Phải. Lúc ra đi, chị rất vội vàng, không cất chuối hạt đi, nó vẫn

nằm nguyên trên giá dưới chiếc gương soi. Anh Valdý ngồi, một tay chống đầu, tay kia cầm chuỗi hạt, xoay xoay nó trong mấy ngón tay, mân mê rất âu yếm. Anh ấy mãi suy nghĩ quá nên mãi sau mới nhìn thấy em. Em biết anh ấy giận em đã bước vào phòng, nhưng không để lộ điều đó. Anh ấy đứng dậy, đặt chuỗi hạt lên bàn con, hôn em, rồi nhìn quanh phòng thốt lên: “Cần phải đem hoa trang trí phòng này khi tiểu thư Xtefchia trở về”. Những đóa hoa trà và đỗ quyên màu trắng trong phòng chị là do anh ấy mang đến đây. Còn cây cọ đặt cạnh gương là do chính tay anh ấy đặt. Anh ấy rất thích thú ngắm những bức tranh bột màu và phấn màu của chị, cũng như tờ giấy lớn mà chị ký họa ở Guenbôvitre cảnh trong khuôn viên nhìn ra bờ sông - bức ấy thì anh ấy đem đi. Anh ấy thích nó lắm. Chị thấy chưa, Xtefchia, cả đến anh Valdý cũng nhớ chị.

Luxia nín lặng, Xtefchia ngồi im, cảm động và buồn bã.

Thế ra chàng không cần giầu giém nữa? Thế ra chàng nhớ nàng, đã đến phòng nàng, đã mân mê chuỗi hạt của nàng trong tay, đã đem hoa đến trang điểm nơi đó?...

Xtefchia phải cố hết sức kìm chế mới không bật khóc vì sung sướng, vì đấng cay, vì hàng nghìn thứ tình cảm hòa trộn vào nhau.

Đúng lúc ấy, Luxia đột ngột lên tiếng:

- Xtefa, chị hãy nói thật xem, ai đẹp trai hơn: Valdý hay Prônnhixki?...

Xtefchia giật mình.

- Kìa, Luxia, em đừng nên so gã Prônnhixki với ông Valdemar!

- Dẫu sao Prônnhixki vẫn đẹp trai hơn! Edmun đẹp như tranh, nhưng em xin nói thật với chị nhé, chị Xtefa, giờ đây, khi đã quên anh ta rồi, em thà chọn anh Valdemar hơn. Anh ấy cố vẽ đẹp rất đàn ông và quý phái hơn, đúng không? Bên anh ấy, Prônnhixki nom như một con búp bê xinh xắn. Giá anh Valdý không có họ hàng với em, chắc em phải điên lên vì anh ấy mất. Anh ấy mang trong mình một thứ gì đó, *je ne sais quoi*.^[75] Thứ gì đó làm em thích thú lạ thường!

Xtefchia sợ không dám nhìn Luxia. Nàng chỉ cảm thấy rằng mặt

nàng đang đỏ rần.

Sau giây im lặng, cô gái lại lên tiếng:

- Anh Valđy có thể khiến người ta say mê lắm lắm. Có bao nhiêu bằng chứng. Tiểu thư Rita yêu anh ấy, cả con lừa cái Barxka, kể cứ ngỡ rằng chỉ cần vẫy tay là anh ấy sẽ nằm phủ phục xuống ngay sát đất ấy cũng thế! Nhưng không xong. Hình như cả bá tước phu nhân Vizembergova, cả công tước phu nhân Kryxta Turynxka và nhiều người nữa cũng phải lòng anh ấy. Có những kẻ chỉ háo những triệu bạc của anh ấy, nhưng anh Valđy tinh lắm, anh ấy nhận ra bọn họ ngay. Barxka có lẽ yêu anh ấy thật, nhưng cái chính cô ả muốn trở thành đại công nương, thành nữ chủ nhân của trang Guenbôvitre, anh Valđy cảm thấy thế, liền cho cô cả ra rìa ngay.

- Em đừng dùng những chữ thô thiển quá. Luxiu. Vả lại sao em biết? Chắc tự anh ấy không khoe với em rồi.

- Đờì nào anh ấy lại thế, nhưng hỏi ấy ở Guenbôvitre ai mà chẳng biết. Cô ả cứ xán vào sẵn đón anh ấy đến kinh, làm duyên làm dáng, để rồi về sau lại thần thờ như kẻ mất hồn. Em nghe có lần ông Trestka nói với tiểu thư Rita: “Sét của đại công tử đã giáng trúng tiểu thư Barxka rồi!” Ha, còn có thể có chuyện gì khác thế nữa kia chứ?

Xtefchia mỉm cười.

- Chị nhận ra ngay giọng Trestka qua những câu đùa của ông ấy.

- Chị mến ông ấy chứ?

- Mến chứ, mặc dù đôi khi ông ấy công kích chị.

- Ông ấy cũng mến chị. Ông ấy thường tới thăm ông. Ông ấy hỏi thăm chị luôn, hỏi bao giờ chị về, điều ấy với ông ấy là thân mật lắm rồi đây. Nhưng bây giờ thì ông ấy không có nhà đâu, ông ấy đi Berlin rồi. Ông ấy bảo đi sắm nhẫn đính hôn.

- Thật không?

- Làm gì có chuyện! Rita không thích ông ấy đâu. Chị ấy chỉ có thể bằng lòng lấy ông ta sau khi anh Valđy cưới vợ mà thôi. Mà chuyện ấy thì chả phải mau chóng gì...

- Sao vậy?

- Bởi anh ấy chẳng dễ tìm được vợ, đâu ai ai cũng sẵn sàng làm vợ anh ấy. Nhất là bây giờ, khi anh Valđy...

Bằng một cử chỉ ngọt ngào và lặng lẽ, Luxia nép sát vào người Xtefchia, đột ngột lên tiếng:

- Xtefa, chị hãy nói thật với em nhé, em yêu chị đến thế kia mà, chị phải nói thật nhé...

- Em muốn gì kia, Luxiu? - Xtefchia nhẹ nhàng hỏi.

- Chị hãy nói... Chị biết là anh Valđy yêu chị chứ?

- Luxia, thề có Chúa! Em đừng bao giờ nói đến điều đó! Hãy hứa với chị sẽ không nói những điều như thế nữa.

- Em sẽ không nói với một ai khác, nhưng vẫn sẽ nói

với chị. Và lại, cũng có khối người biết chuyện này, Anh ấy thích chị từ lâu và đã phải lòng chị, Còn chị thì sao, Xtefa?... Không có lý nào chị lại dửng dưng? Chị cũng yêu anh ấy... đúng không?...

Xtefchia hiểu rằng điều bí mật của nàng đã bị phát hiện, Luxia chỉ hỏi vậy thôi, chứ cô bé biết hết... Làm gì đây? Nàng ghen lời bởi những dòng nước mắt, bởi nỗi trách móc Luxia và trách chính mình. Nàng nín lặng, biết rằng sự im lặng đó chính là lời khẳng định sự thật.

Đột nhiên tiếng lục lạc ngựa bằng đồng vang lên, tiếng tuyệt kêu rít lên, những con ngựa hí vang, rồi chiếc xe xinh xắn của tiểu thư Rita vượt ngang chiếc xe trượt của hai người. Người xà ích đang cố kìm những con ngựa vừa phi nhanh.

Xtefchia giật cương ngựa, lòng tràn đầy sung sướng. Nàng coi sự xuất hiện của tiểu tư Sêligianka vào đúng lúc này như một vị cứu tinh.

VIII

Một ngày u ám và buồn bã trôi qua.

Xtefchia gói ghém hành trang. Cuộc nói chuyện vừa rồi giữa nàng với phu nhân Elzôvnôvxka hết sức cương quyết.

- Xin cô hãy cho tôi biết lý do thực sự, - nam tước phu nhân chân thành lo lắng thốt lên. - tôi không thể hiểu nổi sự bướng bỉnh của cô. Hay cô có điều gì không hài lòng Luxia?

Xtefchia vội đáp:

- Tôi rất tiếc phải xa Luxia. Tôi rất yêu mến em. Tôi cũng rất buồn phải xa gia đình ta, nhưng thưa phu nhân, tôi đành phải làm như vậy, buộc lòng phải làm như vậy.

Phu nhân Iđalia nhìn nàng chăm chú.

- Chúng tôi định đi nghỉ ở phương nam. Tôi cứ hi vọng là cô không rời bỏ Luxia.

- Bà sẽ tìm được một nữ gia sư khác.

- *Comme vous etes ridicule!*^[76] Chúng tôi đâu coi cô là gia sư, mà là bạn của Luxia, là bạn thân thiết của em nó. Em nó hết lòng gắn bó với cô. Nó bị thiếu bạn. Cô là người bạn duy nhất. Tôi đã nhận thấy Luxia có biết bao thay đổi, rõ ràng nó chịu ảnh hưởng tốt của cô. Đầu óc em nó phát triển tốt hơn hẳn những năm trước đây, nhờ sự thông tuệ của cô. Không! Cô không nên rời bỏ chúng tôi!

Nam tước phu nhân ôm Xtefchia, mỉm cười dịu dàng và hôn vào trán nàng.

- Xin Xtefchia đừng cưỡng lại thế, cả gia đình tôi yêu mến cô. Vắng cô chúng tôi sẽ rất buồn.

Xtefchia cảm thấy sự chân thành chốc lát của bà, nàng muốn nép vào người bà, nhưng không dám. Phu nhân Iđalia bao giờ cũng

khiến nàng e ngại.

Vì vậy nàng chỉ nói:

- Tôi sẽ không bao giờ quên được gia đình ta, tôi sẽ trao đổi thư từ với Luxia, nhưng... tôi phải đi! Xin phu nhân thứ lỗi là tôi đã không làm tròn năm, song... đó là điều không thể khác.

Phu nhân Elzovnovxka sa sầm nét mặt..

- Hay cô ngại ngần vì... Câu chuyện lạ lùng giữa thân phụ tôi với người bà vừa quá cố của cô? Xin cô đừng lưu tâm đến điều ấy. Đó là những việc đã bị quên lãng, đã được chôn chặt rồi! Tôi không chối rằng cái chết của bà Rembôvxka đã tác động rất mạnh tới thân phụ tôi - mà nguyên do chính là việc cô, cháu của bà, hiện đang sống ở đây. Nhưng bây giờ phụ thân tôi đã bình tĩnh lại rồi, ông sẽ rất phiền lòng nếu cô bỏ đi. Không có lý do gì khiến cô phải tránh chúng tôi chỉ vì một câu chuyện cũ xưa như thế.

Xtefchia mỉm cười cay đắng. Một nỗi khổ tâm lớn lao che mờ mọi tình cảm khác trong lòng nàng. Phu nhân Iđalia nhận thấy điều đó qua nét mặt nàng, bà nhìn Xtefchia dò hỏi.

Cô gái cụp mi mắt xuống. Màu đỏ trên mặt dần dần tan đi, đôi môi cô run run. Sắc đỏ và cả dáng hình cô như muốn nói: “Chính câu chuyện xưa cũ ấy đã khiến tôi phải ra đi, chính nó là lý do khiến tôi e sợ - tôi sợ rằng câu chuyện ấy sẽ tái sinh!”.

Suốt hồi lâu hai người ngồi đối diện nhau không nói lời nào. Đôi mắt to màu bia của phu nhân Iđalia chăm chăm nhìn Xtefchia mỗi lúc một nheo lại, thu hẹp thành hai kẽ hở màu nâu. Một bên lông mày của bà run run giật giật. Bàn tay trắng ngần của nam tước phu nhân nghịch nghịch sợi dây đồng hồ vàng, bà cân nhắc suy ngẫm sâu sắc điều gì đó.

Từ từ và thận trọng, Xtefchia ngược mắt lên nhìn bà, đôi mắt nàng long lanh màng lệ.

Phu nhân Elzôvnôvxka đứng dậy.

- Ngày mai tôi mới có thể trả lời cô một cách dứt khoát. Chứ trả

lời ngay thì tôi không thể... Cô hiểu chứ?...

Cô gái hiểu rằng bà đã đoán được ý nghĩ của cô. Máu cô như dồn cả lên đầu.

Mẹ Luxia chìa tay cho lạnh nhạt hơn lúc nãy.

Xtefchia bước xuống những bậc thềm rộng rãi bằng những bước chân xiêu vẹo. Đầu cô ong ong. Cô tựa người vào tay vịn bọc nhung.

- Phải đi thôi... đi thôi... mãi mãi. Chúa ơi! Chúa ơi! Hãy ban cho con sức lực!...

Thân hình cô phản chiếu trong chiếc gương lớn treo ở chỗ ngoặt cầu thang gác. Xtefchia thấy gương mặt mình thay đổi đến khó nhận ra, với đôi mắt thâm quầng và vẻ đau đớn trong đôi tròng mắt thảm thương.

Đúng lúc ấy cô chợt nghe sau lưng có tiếng bước chân ai đó.

Xtefchia ngoảnh lại. Một người hầu phòng trẻ đang chạy xuống thang, nhảy vài bậc một lúc. Theo sau y là cụ Jaxenty.

- Có chuyện gì thế ạ?

- Đại công tử đến.

Cô gái rùng mình. Cô làm một cử chỉ như chạy trốn, nhưng đôi chân cô thốt nhiên nặng như chì.

Người Thụy Sĩ đã mở cửa sảnh dưới nhà.

Xtefchia đang bước xuống những bậc cuối cùng thì Valdemar bước vào. Mặt chàng chợt rạng ngời, chàng nhanh nhẹn bỏ mũ và rút đôi găng tay ra.

Nàng đưa tay cho Valdemar.

Không nói một lời, chàng trai nâng tay nàng lên môi, chàng đưa mắt nhìn về mặt khác lạ của Xtefchia, hàng lông mày chợt nhíu lại.

Xtefchia khuất dạng trong khung cửa gần đấy. Nàng lao vào phòng mình, hai bàn tay ôm ghì lấy thái dương nóng rực, khóc òa

nước nở:

- Chúa tôi! Chúa tôi! Hãy cứu con với!...

Nàng lên cơn sốt, một điều gì đó khác thường đang diễn ra ở nàng. Nép người vào một góc ghế xô pha bên cửa sổ, nàng ngồi khóc và nghĩ ngợi mông lung, nàng thấy nhẹ người vì Luxia đã bị bà mẹ giữ lại và nàng có thể ở một mình hoàn toàn.

Tiếng gõ cửa phòng chợt khiến nàng tỉnh lại.

- Ai đấy?

- Thưa, tôi, Jaxenty.

Người nội bộ bước vào.

- Đại công tử rất muốn được gặp tiểu thư. Hiện ngài đang ở trong phòng khách trắng.

Xtefchia thấy cổ họng thắt lại đau nhói.

- Được tôi sẽ tới ngay.

Nàng vẫn ngồi yên hồi lâu. Rồi bước lại gần khung cửa sổ, áp vầng trán nóng bỏng vào mặt kính, nàng lau mắt rồi chạy vội ra cửa.

- Chàng còn muốn gì ở ta nữa?

Nàng chợt lùi lại, đôi má nóng rực như lửa. Nàng đi ngang dọc khắp phòng mấy lần, hai tay vịn vịn vào nhau.

- Lạy Chúa! Lạy Chúa! Hãy cho con bình tĩnh lại!

Nàng mở cửa phòng rồi không nhìn quanh, không dừng lại, nàng chạy vội một mạch về phía phòng khách màu trắng. Đến ngưỡng cửa, nấp trong bóng râm của chiếc rèm cửa bằng vải ađamat, nàng dừng hồi lâu, thở hổn hển, tim đập dồn dập.

Valdemar tiến lại bên nàng, cầm tay nàng, nồng nàn xiết chặt. Đôi mắt nói muôn ngàn lời dán chặt vào hàng mi nàng vừa hạ xuống. Chàng nói giọng vững vàng:

- Ta hãy sang nhà ẩm trồng cam bên cạnh đây. Ở đó yên tĩnh hơn. Tôi có điều muốn hỏi tiểu thư.

Chàng buông một bàn tay nàng, tay kia chàng dịu dàng lồng vào tay mình để nàng vịn rồi âu yếm đặt tay lên tay nàng giữ chặt. Không nói được lời nào, toàn thân run rẩy, Xtefchia để yên cho chàng đưa đi.

Nàng cảm thấy như mê đi. Sự gần gũi với chàng, cái xiết tay của chàng khiến nàng say đến quay cuồng đầu óc. Họ bước vào nhà ẩm trồng hoa liền kề ngay bên phòng khách.

Những đóa hoa trà, hoa đỗ quyên, những cây đào kim nương và trúc bá xinh tươi rủ những mạng lưới lay động xuống những lối đi lát gạch nung. Mặt trời rọi nắng sáng rực rỡ qua khung kính.

Valdemar đóng cánh cửa thông sang phòng khách rồi rẽ vào một lối nhỏ hai bên trồng hoa trà. Họ bước đi trong im lặng, rồi chàng cất tiếng nói, giọng chân thành, âu yếm, cúi xuống mái đầu nàng:

- Có thật tiểu thư muốn ra đi không? Ý định ấy có thật nhất quyết không?

Xtefchia đã nói được thành lời.

- Hoàn toàn nhất quyết.

- Nó được quyết định bao giờ vậy?

- Tôi trở về đây đã mang sẵn ý định ấy trong đầu.

- Có nghĩa nó được hình thành ở gia đình tiểu thư, tại Rutraievô?

Chàng càng ép chặt tay nàng hơn.

- Tôi đoán được rằng những chuyện vừa xảy ra có ảnh hưởng không hay đến tiểu thư, nhưng... Chẳng lẽ tiểu thư nghĩ rằng tôi cho phép tiểu thư ra đi hay sao?... Ra đi như thế này?...

Xtefchia ngắt người. Nàng run giọng đáp:

- Phu nhân Elzonovska có thể có quyền ngăn cản, chứ ông thì... không.

Valdemar bước chậm lại.

- Cô tôi? Chắc là về phương diện khác. Nhưng tôi, tôi yêu tiểu

thư... Và tiểu thư chỉ có thể rời khỏi nơi đây với tư cách... Vợ chưa cưới của tôi mà thôi.

Chàng nói rất cương quyết, hơi nóng nảy.

Xtefchia lặng người. Đầu óc nàng như bị lửa bỏng thiêu đốt. Những cây trà đầy hoa bắt đầu quay cuồng trong mắt nàng. Nàng đưa tay lên thái dương.

- Sao kia... ông... tôi?

Chàng cúi xuống nàng. Lần này giọng trầm của chàng vang lên đầy mềm mại và âu yếm,

- Anh yêu em, em duy nhất của anh. Chẳng lẽ em không biết? Anh muốn có em, em hãy là vợ anh... Em cũng yêu anh, vì vậy mà em trốn chạy... nhưng em là của anh, của anh!...

Đôi khi hạnh phúc quá lớn lao đến nỗi khiến người ta đau đớn. Cảm giác của Xtefchia lúc này gần như là sự đớn đau. Nàng như mê đi. Những lời nói bất ngờ của Valđeniar rót vào lòng nàng niềm hạnh phúc vô biên với muôn ngàn ánh sáng khiến cô gái mất tự chủ. Nàng đứng lặng, như pho tượng tạc bằng thạch cao tuyết hoa, vẻ mặt nàng như đông cứng lại. Chỉ có đôi mắt to đầy bóng râm là lấp lánh những tia âm áp màu tím, nhìn sâu vào đôi đồng tử rực lửa của Valdemar như với lời cầu khẩn, lời van vỉ đau đớn, như thể muốn nói thành lời: "Xin đừng hành hạ em nữa! Xin đừng dụ dỗ em!..."

Anh mắt rực lửa của Valdemar trùm lên nàng, vuốt ve, hôn hít. Đại công tử xiết mạnh bàn tay nàng, chàng cúi xuống thì thầm bằng đôi môi nóng bỏng:

- Anh điên lên vì em!... nghe thấy không? Em phải là của anh và nhất định thế... Em yêu anh, anh biết!...

Đột ngột, Xtefchia giật mạnh tay ra khỏi tay chàng.

Làn sóng hạnh phúc to lớn, cơn xoáy lốc điên cuồng của niềm sung sướng như bão táp cuốn nàng đi. Má nàng rực đỏ như sắc lửa. Nàng đưa tay ôm ghì hai thái dương, đôi môi hé mở hớp hớp không khí, lồng ngực nàng bật ra tiếng kêu mạnh mẽ của trái tim,

như khúc tụng ca cảm tạ:

- Chúa tôi! Chúa tôi! Chúa tôi!...

Valdemar ôm ghì nàng trong vòng tay, mắt chàng rực lửa, như điên cuồng. Nhưng đúng vào giây phút ấy, như một ánh chớp trong mắt Xtefchia chợt hiện ra bóng trắng toát của bà ngoại nàng trong vòng tay chàng lính khinh kỵ, trong khu vườn điền trang Snhiagiepxki, bao năm về trước. Một sức mạnh tuyệt vọng chợt giật nàng ra khỏi lồng ngực Valdemar trước khi nàng kịp áp mái đầu rồi bởi vì hạnh phúc và niềm vui sướng vô bờ vào đó.

Nàng giằng ra, đột ngột bước lùi, thẳng thốt, như mù quáng bởi nỗi sợ sệt bất thần. Nàng đưa cả hai tay ra trước mặt như muốn chống lại chàng.

Kinh ngạc, Valdemar lại nắm chặt tay nàng, xiết chặt như đôi gọng kìm thép.

- Em làm sao thế?

- Em... không yêu ông... Chưa bao giờ yêu ông cả... không! không! - Xtefchia kêu lên, giọng lạc đi, khăn đặc.

- Em làm sao thế?... Bình tĩnh lại nào!... Em nói gì?...

- Tôi không yêu ông!... Tôi không muốn!...

- Nói dối! - Valdemar bùng ra. - Em yêu anh, em sẽ là vợ anh!

- Không! Không bao giờ!...

Phẫn nộ, nàng run bắn cả người, ngực nàng phập phồng hỗn hển, mắt nàng phát ra những tia lửa.

Valdemar nom thật khùng khiếp. Chàng bóp chặt đôi tay nàng, bên trên khuỷu, khiến chúng co lại vì đau. Đôi đồng tử chàng gần như ngả sang màu đen, cháy bỏng như núi lửa, dán chặt vào đôi mắt nàng, chàng nói hỗn hển:

- Em phải yêu! Phải lấy... bởi anh muốn thế!

Tiếng cười nóng nảy, bột phát ra từ miệng Xtefchia như tiếng kêu của kẻ bị khổ hình. Như một người bị trúng thương, nàng nhìn thẳng

vào mắt chàng, kêu lên:

- Bây giờ... thì thế... nhưng sau này?...

Trong câu hỏi của nàng chứa đựng cả bi kịch của người bà vừa quá cố.

Xtefchia giằng mạnh, giật cả hai tay ra khỏi tay đại công tử nhẩy lùi xa chàng. Nàng dừng lại đó đầy tự tôn, tin chắc ở thắng lợi của bản thân, nhưng bị rung chuyển đến tận đáy tâm hồn. Bằng nỗ lực điên cuồng của ý chí, nàng cố buộc giọng nói và vẻ mặt của mình phải bình tĩnh. Nàng nói chậm rãi, dần từng tiếng nghiêm nghị, không nhìn Valdemar.

- Tôi không yêu ông... xin ông hãy quên tôi đi.

Rồi quay lưng, nàng bước về phía cửa, mặt hoàn toàn biến đổi, trán đầm mồ hôi vì nỗi đớn đau mà nàng vừa tự giáng cho mình, song vẫn tự hào ngẩng cao đầu. Mãi khi sang đến phòng khách trắng, nàng mới vịn hai tay tuyệt vọng vô chừng, cảm đầu chạy một mạch về phòng riêng. Đến gần giường, nàng quỳ sụp cả hai gối xuống sàn.

Tiếng khóc kinh hoàng òa ra từ ngực nàng.

- Hết cả rồi! Hết rồi! - nàng rên rỉ trong cơn nức nở.

Valdemar đứng sững như trời trồng. Tiếng kêu thét của nàng đã mách bảo chàng tất cả. Nàng vừa nhớ đến bà nàng và ông Machây của chàng. Chàng không tin lời nói vừa rồi của Xtefchia. Ngược lại, cái cách nàng thốt ra lời nói đó càng khiến chàng tin chắc nàng yêu mình. Nhưng chàng chỉ đưa mắt sững sờ nhìn khi nàng bước đi. Ánh đắc thảng như bùng lên trong mắt chàng.

- Nàng thật dũng cảm và tự hào! - Chàng thì thầm tán thưởng.

Chàng đứng đó, nhìn những cành hoa trà còn đang đu đưa vì Xtefchia vừa gạt đi rồi về mặt chàng dần dần bình tĩnh lại, cơn xao động qua đi.

Một vẻ hiền dịu phủ lên vành môi đầy đặn của chàng, đôi mắt rung rung ánh âu yếm.

- Ta yêu nàng hơn tất cả... nàng sẽ là của ta...

Chàng rảo bước đi đi lại lại dọc lối nhỏ vài lần, trong lòng tràn ngập hình ảnh của Xtefchia.

- Còn nếu như?...

Chàng chợt nghĩ tới gia tộc. Nếu người ta cương quyết từ chối chàng. Khi ấy sẽ ra sao?...

Một ánh lửa man dại bùng lên trong mắt chàng. Hàng lông mày chau lại dữ dội.

- Để rồi xem! - chàng điên cuồng rít lên.

IX

Không ai biết có chuyện gì xảy ra trong lâu đài, nhưng ngay cả gia nhân cũng cảm thấy là đang có chuyện. Không ai ăn bữa tối. Sau cuộc trò chuyện ngắn ngủi với đại công tử, cụ Machây giam mình trong văn phòng. Đại công tử tuy có tiếp viên quản gia Klet, nhưng họ bàn bạc không lâu. Khi bước ra, viên quản gia thì thào hỏi chàng xạ thủ Jur:

- Có chuyện gì xảy ra với đại công tử thế?

Người bị hỏi chỉ biết dang rộng hai tay.

- Tôi là thằng ngốc ở đây, nhưng đúng là có chuyện gì đó, mà động đến tất cả mọi người kia.

Rồi hạ giọng, với vẻ bí mật, anh chàng kể rằng cụ ông cảm thấy người khó ở hơn, nam tước phu nhân thì chạy đi chạy lại mãi trong phòng - theo lời cô Anetka con sen của phu nhân - còn nam tước tiểu thư thì phải xin mãi mới được vào phòng của cô Xtefchia, và bây giờ cả hai đang khóc lóc trong đó nhưng đóng chặt cửa, nên Anetka không rõ vì sao.

Quản gia Klet lắc đầu.

- Đúng là có chuyện thật rồi!

Rồi ông ta trầm ngâm bỏ đi. Ông cứ cân nhắc mãi không hiểu tại sao lần ra đi vừa rồi của cô Rudexka, cả lâu đài cứ như bị sét đánh không bằng.

Ngày hôm sau, Xtefchia ấn định ngày ra đi của mình: chiều tối hôm ấy.

Không ai phản đối nàng. Luxia mắt sưng mọng vì khóc, không chịu rời khỏi buồng bạn, Xtefchia viết một bức thư ngắn và thân mật gửi tiểu thư Rita, từ biệt tiểu thư và xin cô hãy nhân danh nàng từ biệt công tước phu nhân. Nàng đi một vòng quanh vườn cây, khôn

viên, thậm chí ghé vào khu rừng thưa. Trước bức tranh Đức Mẹ mà từ hồi tháng năm nàng đã treo lên cây duyên cổ thụ, bây giờ nàng cầu nguyện hồi lâu, quỳ gối trên mặt tuyết. Nàng những muốn mang cả bức tranh đi, nhưng rồi lại thôi.

- Hãy để lại đây như một vật kỉ niệm về ta.

Cũng như hôm trước, không một ai động đến bữa tối. Mọi người đều âu sầu. Thậm chí, ngay cả ông Kxavery cũng không muốn ăn.

Valdemar gạt chiếc đĩa ra bằng một động tác kiên quyết, chàng chỉ uống vài cốc rượu Burgunda. Lạnh lùng, bình thản, chàng thậm chí không nhìn Xtefchia.

Cô gái ngồi như một xác chết. Cô đưa mắt nhìn khắp phòng, già biệt những bức chân dung, những bức tranh và phù điêu khắc trên tường. Cơn rùng mình chạy dọc tứ chi cô, một cơn rùng mình lạnh lẽo, xao xuyến. Mặt nàng tái nhợt, riêng đôi mắt âm ỉ một ngọn lửa bi thảm nào đó đang cháy trong tấm linh, và đôi môi cháy bỏng như than đỏ. Nàng cảm thấy tiếng trái tim đập nhanh khô khốc trong lồng ngực, và trong óc đầy những tiếng động âm ù.

“Ta sẽ ra đi, sẽ ra đi mãi mãi!” - nàng nhủ thầm trong óc với một sự bướng bỉnh lạ lùng.

“Khủng khiếp, đó là điều khủng khiếp biết bao!...”

Trước mắt nàng như diễu qua chuỗi ngày sống ở Xuôđkôvxe, những giây phút đầu tiên đầy khó chịu, một mùa hạ vui vẻ và mùa thu đầy hương sắc thần kỳ.

“Guenbôvitre! Guenbôvitre ơi! Ta sẽ không bao giờ được thấy người nữa rồi!...” nàng thầm kêu to trong tâm tưởng.

Hội chợ triển lãm, hội săn, vũ hội hóa trang - tất cả những hội ước chợ hiện rõ trước mắt nàng như giễu cợt.

Và rồi nàng như lại nhìn thấy những chuỗi ngày sẽ trôi qua ở nơi đây sau khi nàng ra đi. Cũng những con người này ngày mai sẽ ngồi vào chiếc bàn này, có điều là vắng mặt nàng. Không một chút gì thay đổi. Valdemar sẽ vẫn lui tới đây như thường lệ. Và sang xuân

tử đình hương vẫn nở, cùng những đóa thủy tiên và bao nhiêu diên vĩ trên thảm cỏ. Họa mi sẽ vẫn hót trong rừng.

Những con hải âu vẫn chao chát kêu trên mặt hồ, và trong vườn lại thánh thót vang ngân tiếng gù của chim cu gáy. Nhưng nàng sẽ không còn được nghe thấy những tiếng chim ấy nữa, nếu có chẳng cũng là ở nơi kia, tận trang Rutrailvô xa xôi.

Và đột nhiên làng quê của nàng chợt trở nên vô cùng xa ngái, khuất sau màn sương mờ mịt đầu đó trong hư vô.

Ngược lại, Xuôđkôvxe và Guenbôvitre đối với nàng như dải ráng vàng rực đang tắt đi mãi mãi,

Trong trái tim cô gái trào lên nỗi tiếc nuối: tại sao nàng lại từ chối Valdemar? Chàng yêu nàng đến thế kia mà! Tự tay nàng đã hủy hoại hạnh phúc của đời mình sao? Tại sao chứ?... Vì một câu chuyện xa lắc xa lơ đã bị quên lãng của bà ngoại nàng ư?...

Cơn nức nở chợt trào lên. Muốn giấu đi, nàng vờ bật ho, nhưng mắt nàng vẫn long lanh màng lệ.

Valdemar liếc nhanh sang nàng, mặt chàng cau lại như đang giằng xé. Chàng là người đầu tiên ra hiệu rời khỏi bàn. Lần này thì phu nhân Idalia không nhăn mặt trước sự thiếu lịch sự ấy.

Cuộc chia tay diễn ra không lâu. Valdemar giục lên đường. Nam tước phu nhân âu yếm hôn Xtefchia.

- Xtefchia, hãy thường xuyên viết thư cho Luxia nhé. Cô khiến nó như thành kẻ côicút rồi đấy. Tạm biệt! Cô hãy tin rằng tôi dành cho cô biết bao thiện cảm.

Xtefchia tức tưởi ghì hôn tay cụ Machây lúc cụ già tóc bạc phơ cúi mái đầu lắc lư xuống hôn tóc cô. Valdemar ngoảnh mặt đi. Nỗi thương cảm khiến chàng nghẹn thở. Chàng vừa quan sát vẻ thân mật của phu nhân Idalia với ánh mắt giễu cợt, nhưng cuộc chia tay giữa Xtefchia với ông khiến chàng xúc động lạ thường.

“Hoặc em sẽ trở về đây làm vợ ta, hoặc ta sẽ chết!” chàng thăm nhủ trong lòng.

Luxia thét lên, lao vào vòng tay Xtefchia. Cả hai cùng khóc òa lên đầy cay đắng. Xtefchia khóc lặng lẽ, còn Luxia thì nức nở. Ông Kxavery đưa khăn tay lên lau mũi, đặng hắng vẻ cũng động lòng.

- Vắng tiểu thư chúng tôi sẽ rất buồn, - ông thốt lên khi hôn tay Xtefchia.

- Chị Xtefa!... Chị duy nhất, chị vàng ngọc của em! - Luxia thôn thức kêu lên.

Valdemar chặn cơn nức nở của cô gái khá sỗ sàng, chàng bảo rằng đã đến lúc phải lên đường.

Xtefchia cảm thấy rất khổ tâm. “Sao chàng phải xua đuổi ta như vậy?”.

Viên quản gia Klet chờ nàng ở lối đi tắt sang phòng khách nhỏ. Ông từ biệt Xtefchia với vẻ kính cẩn. Valdemar nhìn ông đầy thiện cảm.

Ở đại sảnh rộng thênh thang của lâu đài có một điều bất ngờ khiến Valdemar và phu nhân Iđalia cũng thấy cảm động. Những người hầu phòng, từ các gia nhân nội bộc trẻ tuổi nhất cho tới cụ Jaxenty và Franchiséc lẫn bà nữ tổng quản lâu đài, cô hầu phòng Anetka, các nữ gia nhân và đầu bếp, mặc đồng phục trắng toát đứng thành hàng đợi sẵn. Mọi người chen nhau ùa tới từ biệt Xtefchia, hôn tay nàng. Cụ Jaxehty lăm bắm điều gì đó, đó là dấu hiệu cho thấy cụ rất tiếc thương và xúc động. Trước mặt đám gia nhân Xtefchia cố ngăn dòng lệ, nàng thân ái từ giã mọi người, nhưng đôi môi nàng run run.

Valdemar khoác chiếc áo choàng lông thú cho nàng. Khi cài khuy mũ, nàng ngạc nhiên thấy chàng cũng mặc áo choàng lông. Nàng chợt thấy lo lắng.

- Anh mặc áo làm gì vậy? - phu nhân Iđalia hỏi đại công tử.

- Cháu tiễn tiểu thư lên tàu, - chàng đáp khô khan.

Mọi người đều tròn mắt. Phu nhân Iđalia, mím chặt môi, cụ Machây lùi vào sau ngưỡng cửa.

Xtefchia sôi nổi nói với Valdemar bằng tiếng Pháp:

- Xin ông chớ làm thế, tôi sẽ đi tới nơi an toàn thôi mà. Ông sẽ khiến tôi khổ tâm lắm đấy.

Lời nàng thành khẩn, mắt nàng thổ lộ niềm khẩn khoản khiến cụ Machây và phu nhân Idalia ngạc nhiên.

Nhưng Valdemar rất thản nhiên nhưng đầy cương quyết chìa tay cho nàng.

- Xin tiểu thư nhanh lên, không thì ta muộn mất.

- Ông ở lại đi!... Tôi van ông đấy!... Tôi... không muốn ông đi cùng!

- Cô đừng làm thế, gia nhân đang nhìn kia kìa, - chàng hơi cúi kính đáp.

Xtefchia nhìn quanh bằng ánh mắt tuyệt vọng. Nàng cảm thấy việc ra đi cùng chàng thật là điều khủng khiếp.

Cụ Machây nhận thấy vẻ lo ngại của nàng. Cụ chìa tay cho nàng.

- Đừng cưỡng lại thế. Xtefchia... Phải đấy, cứ để Valdemar tiễn cháu đi, như thế sẽ an toàn hơn.

Trong những trường hợp cần thiết, cụ già rất biết xử sự theo lối ngoại giao.

Thêm mấy lời từ giã đau lòng nữa, tiếng khóc não ruột của Luxia, rồi Valdemar dắt Xtefchia ra tiền sảnh. Ngoài ấy chàng xà ích Bê-nê-đykt và các giám mã từ biệt nàng. Cụ già làm vườn thương cảm gật gật đầu, tay mân mê bộ râu bạc trắng.

Ai cũng tiếc nàng, mỗi người một kiểu.

Chiếc xe hòm bốn ngựa của Guenbôvitre đã đứng chờ sẵn trước hàng cột tiền sảnh. Gã Brunô ngạc nhiên nhìn cuộc ra đi đầy trọng thể. Chàng Jur nhô đầu ra khỏi chiếc áo choàng lông thú đồng phục, vẫn mang vẻ vênh vang thường nhật, nhưng lại có vẻ mặt đầy bí ẩn.

Valdemar đưa Xtefchia vào xe, rất lịch thiệp chìa tay cho viên quản gia Klet, rồi chàng cũng bước lên xe, vừa lớn tiếng bảo xà ích:

- Khởi hành mau lên!

Chàng Jur đóng cửa xe rồi nhanh nhẹn nhảy lên ghế đánh xe.

Chiếc xe ngựa nhẹ nhàng lao nhanh trên con đường tuyết trắng phẳng phiu, tiếng nhạc ngựa đinh đàng vang thánh thót, đánh dấu con đường ra đi của Xtefchia.

Nàng ngồi lặng lẽ trong góc xe, cố kìm hơi thở. Họ băng qua cổng điền trang, quành sang một bên, và trước mắt Xtefchia hiện ra cả tòa lâu đài trắng toát, đường bệ, với những mái nhà bằng tôn loáng ánh trắng cùng hàng cửa sổ sáng rực ánh đèn.

Lần cuối cùng!

Nước mắt trào ra. Không để ý đến sự có mặt của Valdemar, nàng òa khóc nức nở. Valdemar dịu dàng cầm lấy bàn tay nàng, không nói một lời, áp nó trong đôi bàn tay mình và từ từ tháo bỏ găng tay.

Xtefchia giật mình, nhưng không rút được tay ra. Chàng giữ khá chặt.

- Yên nào... yên nào... - chàng nhẹ nhàng bảo.

- Tại sao ông lại đi cùng tôi... sao ông muốn làm tôi thêm khổ thế! Mà có để làm gì đâu kia chứ? - Xtefchia trách chàng.

- Thôi ta đừng nói đến chuyện đó nữa, em thân yêu. Làm sao anh có thể để em ra đi mà không được nói đôi lời khác với lời em nói hôm, qua trong phòng ám? Anh chỉ muốn thuyết phục em, em thân yêu nhất của anh.

Xtefchia cự mình. Giọng nói chân thành và âu yếm của chàng, những lời chàng nói và cách nói của chàng đã tác động rất mạnh đến nàng. Nàng hiểu rằng chàng đã bắt đầu có thể khống chế nàng. Chàng vuốt ve bàn tay nàng, đưa lên môi hôn, điều đó càng khiến nàng thêm bối rối, nhưng nàng vẫn muốn tiếp tục chống cự. Nàng thì thầm khẩn khoản:

- Xin ông hãy để tôi yên. Tôi ra đi và thế là xong mọi sự. Cần phải như thế. Xin ông hãy làm ơn thực hiện giúp tôi điều ấy.

- Xtefchia, ta hãy nói chuyện một cách nghiêm túc, và trước hết

hãy bình tĩnh nhé. Anh biết em lo ngại điều gì. Trong tâm trí em lúc nào cũng mang hình ảnh bà ngoại đã quá cố và bi kịch của bà. Anh không phản đối, điều đó có thể khiến nảy sinh những sự so sánh đau xót. Nhưng em chưa có quyền làm thế, bởi bi kịch đã qua không thể nào lặp lại trong gia đình anh. Anh yêu em đã từ lâu và yêu sâu sắc. Đó không phải là cơn điên hay sự ham muốn thoáng qua, anh hiểu rõ lắm những tình cảm của mình. Anh không phải kẻ mới hai mươi tuổi để có thể bốc đồng trong chốc lát. Anh đã nghiêm túc tự mổ xẻ lòng mình và đi đến kết luận: anh yêu em bằng tình yêu thật sự và hết sức mạnh mẽ. Anh đã yêu nhiều lần, nhưng đó là chuyện khác hẳn! Đó chính là những cơn điên chốc lát, sinh ra từ những cuộc tình nhẹ nhõm mà những kẻ như anh có hàng tá. Nhưng cho đến nay anh chưa gặp được người phụ nữ nào như hình ảnh anh mang trong tim, không người đàn bà nào thâm nhập nỗi cõi lòng anh. Trong những cuộc tình mà anh chiêm nghiệm trước đây, nhân tố chủ đạo bao giờ cũng là cảm giác. Em là người đầu tiên gây cho anh những tình cảm khác. Anh không những chỉ khao khát mà còn yêu thương em vô bờ. Thoạt tiên, anh đã có những ý nghĩ tồi tệ. Em đã khiến anh say mê ngay từ phút giây gặp gỡ đầu tiên, bởi ngay ở bề ngoài anh đã tìm thấy nơi em kiểu người của mình, anh những muốn có được em ngay, nhưng theo kiểu khác thế này kia. Anh định kích thích tình yêu của em, anh muốn em tự dâng hiến cho anh. Đã có lúc anh thật tồi tệ, vì được cuộc đời ve vãn mãi. Khi thấy không ăn thua, một thời gian anh đã trả thù em, thậm chí khá xác xược. Có những lúc anh căm thù em, em khiến anh nổi điên. Đấy, em thấy không! Em thấy không, em yêu duy nhất của anh!...

Chàng cầm nốt bàn tay kia của nàng, nồng nhiệt nâng cả hai tay lên môi hôn. Xtefchia ngồi lặng như đang mơ. Chàng nói tiếp bằng giọng khe khẽ nhưng đầy đắm say:

- Và chính em khiến chất thú trong con người của anh giảm đi, anh bắt đầu nhìn em theo cách khác. Anh kinh ngạc khi thấy sự bất khả xâm phạm của em và một thứ lòng tự tôn thanh cao nhường ấy. Anh bắt đầu tôn trọng em, kính nể em. Nhưng bên cạnh đấy, bao giờ em cũng là một cô gái rất đổi tuyệt vời, hết sức duyên dáng trong mỗi cử chỉ, anh phát hiện nơi em biết bao niềm cuốn hút, em

biết cách hấp dẫn anh không chút cố ý mà dễ thương biết bao. Và anh đã yêu em hơn tất cả trên đời, và anh đã có được em đây rồi! Rốt cuộc em đã thuộc về anh, bởi chính em cũng yêu anh. Xin em đừng co mình lại thế, em đừng chối! Anh biết cả rồi!... Em đã cố tự cưỡng lại mình! Nhưng đó là điều không sao cưỡng nổi, cái đó mạnh hơn, bao giờ nó cũng thắng. Anh thán phục sự cố gắng của em hôm qua khi em từ chối tình cảm sâu kín của mình, nhưng chính điều đó càng khiến anh hiểu rằng em yêu anh. Không lẽ anh đành cam chịu dừng lại ở câu trả lời hôm qua của em sao? Không lẽ anh chinh phục tấm tình em chỉ để rồi già biệt?... sau một câu trả lời duy nhất do lòng tự tôn, nỗi e sợ, niềm cay đắng mà bức tranh ngày trước đã khiến em thốt ra, hay sao? Nếu anh hoàn toàn dừng dừng đối với em, chắc anh cũng vẫn bước tiếp tiến tới đích với hi vọng rằng rốt cuộc sẽ chinh phục được em. Nhưng anh biết rõ rằng em cũng có lòng thương yêu, vậy chẳng lẽ anh chịu dừng bước?... Em không hiểu hết anh đó, em duy nhất thương yêu của anh ạ. Em sẽ trở thành vợ anh, bởi lòng anh đang khát khao hạnh phúc, và niềm hạnh phúc ấy anh muốn dâng hiến cho em.

Xtefchia lắng nghe với niềm say sưa, niềm khoái cảm mà nàng chưa từng biết đến. Chàng yêu nàng, chàng nói ra những lời ấy không phải trong một cơn bột phát mà bình tĩnh, trang nghiêm. Chàng đang nhìn nàng đắm đuối. Nàng cảm nhận ánh mắt ấy, nó như khiến máu nàng nóng bừng bừng, nó khiến ý chí nàng tê liệt. Đại công tử kéo nàng lại gần mình, chàng cúi đầu khấn khoản nài xin:

- Em duy nhất của anh, em vàng ngọc, em thân yêu nhất của anh, xin đừng chối từ, đừng cưỡng lại nữa. Em cũng yêu anh... hãy nói đi, anh muốn nghe chính em nói với anh điều đó!...

Xtefchia lả đi. Nàng quá đổi yêu chàng để có thể cưỡng lại. Cảm giác về những tình cảm của chàng, cái giọng trầm ấm tràn ngập tình yêu của chàng khiến nàng mê mẩn. Đắm đuối, bay bổng trong niềm hạnh phúc đến một xứ sở chưa từng biết, nàng nhắm nghiền mắt. Vây bọc quanh nàng là một không gian tràn ngập ánh sáng, điểm xuyết những vì sao vàng rực, đầy hương thơm và réo rắt những

tiếng nhạc khê khàng nhưng bay bổng. Nàng không thể cưỡng nổi ngay cả khi chàng nhẹ nhàng và âu yếm quàng cánh tay mạnh mẽ ôm ghì lấy nàng. Chàng ghì chặt nàng vào người mình và nhẹ nhàng ngả đầu nàng lên ngực.

Xtefchia đỡ đỡ cả người.

Valdemar đẩy nhẹ chiếc mũ của nàng khỏi trán, áp đôi môi vào mái tóc nàng.

- Hạnh phúc của anh! Con chim nhỏ bé của anh! - Chàng sôi nổi thốt lên, - Em hãy nói rằng em yêu anh!

Đột ngột, thiếu nữ ép chặt người vào chàng, lòng tràn đầy hạnh phúc, nàng như mê đi trong niềm hạnh phúc.

- Em yêu!... Vâng... Em yêu anh! - Nàng thốt lên từ chốn sâu thẳm của tâm linh đang chất chứa bao dằn vặt.

- Em của anh! Của anh!...

Chàng ghì chặt thân hình nàng, phủ lên môi, lên tóc nàng muôn vàn nụ hôn say đắm.

Phút giây say sưa run rẩy khoái lạc kéo dài trong niềm mê đắm thiên giới. Tất cả những gì tươi đẹp nhất của cuộc đời đều chứa đựng trong những giây phút ấy. Một vẻ thiêng liêng tinh thần gắn liền với niềm đắm đuối khôn cùng vượt qua tất cả những điều cao siêu trần thế khác.

Những giây phút như thế hẳn phải do các thiên sứ tạo ra - bởi chúng quá đẹp.

Valdemar âu yếm Xtefchia, chàng ôm áp nàng, nói những lời yêu đương đắm thắm nhất. Thế là rốt cuộc chàng đã có được người con gái duy nhất, đầy khao khát ấy.

- Em sẽ là vợ anh... Vợ anh, mãi mãi, - chàng nhắc đi nhắc lại.

Xtefchia rùng mình, nàng thốt lên bằng giọng buồn bã vô cùng:

- Em yêu ông hơn cả sự sống... nhưng... em sẽ không bao giờ làm vợ ông cả.

- Sao vậy, em duy nhất của anh? Em nói gì thế?

- Bởi lẽ đó là điều không thể! Ông là một đại quý tộc... điều đó... không phải dành cho em!

- Kìa, thế có Chúa, xin em đừng nghĩ những điều vớ vẩn như vậy, em thân yêu của anh. Chúng mình yêu nhau - riêng cái đó là đủ, cái đó quyết định tất cả. Em là của anh, anh không cho phép một ai cướp em. Đẳng cấp sẽ không thể cấm chúng mình hạnh phúc, bởi anh sẽ không chịu từ bỏ em đâu, em duy nhất của anh. Ngày trước, ông nội anh cũng đã nói hết như thế với người vợ chưa cưới của ông, nhưng hồi đó ông ở trong những hoàn cảnh khác, hồi đó ông trẻ hơn anh bây giờ mười tuổi, ông khó chịu đựng được những ảnh hưởng của gia đình hơn. Mà cũng có thể ông anh mềm yếu hơn? Anh xin em, em thân yêu, đừng nghĩ những điều như thế, hãy tin anh, anh sẽ không làm em thất vọng. Em sẽ rất hạnh phúc, chỉ cần em tin vào hạnh phúc mà thôi.

Xtefchia cố gỡ khỏi vòng tay chàng.

- Em là vợ ông? Có thể như thế được chàng? Em không thể tin niềm hạnh phúc quá đổi lớn lao ấy!

Valdemar ôm lấy nàng, nở một nụ cười rục rỡ.

- Và rồi em sẽ thấy, em duy nhất của anh! Anh sẽ gạt phăng tất cả những gì cản đường chúng mình, anh sẽ đạp đổ hết mọi chướng ngại, anh nhất định phải có em!

- Nhưng em không muốn trở thành một cái gai trong gia đình ông. Người ta sẽ cắn đứt, sẽ hành hạ ông. Em không muốn ông phải chịu đựng điều đó, bởi em yêu ông. Thế là em cũng đã ở với gia đình ông quá lâu rồi, sao em không ra đi sớm hơn? Em sống cứ như trong mộng, không thể quyết định nổi, nhưng bây giờ thì... em sẽ không thể nào quên được!

Nàng thẫn thức khóc.

- Nín đi nào, cô bé! - Valdemar thốt lên, ẵm nàng vào ngực, - Xtefchia ngà ngọc của anh, em đừng nói thế, một khi đã yêu anh. Em sẽ thành vợ anh, sẽ được mọi người tôn trọng, sẽ là đại công

nương Mikhôrôvxka, và ở cương vị ấy, bên cạnh anh, sẽ không thứ gì đe dọa nổi em. Anh tin chắc rằng không một kẻ nào dám xì xào lớn tiếng chống lại em với tư cách vợ anh, còn những tiếng lẩm bẩm trong miệng thì chúng mình đâu cần để ý đến. Con chim nhỏ bé thân yêu nhất của anh, anh thà chết chứ quyết không bỏ rơi em đâu! Hãy tin ở anh!

Chàng áp chặt môi vào đôi môi nàng. Ria mép chàng mơn man má nàng, hơi thở nóng bỏng của chàng khiến Xtefchia rạo rức đến mê man.

- Em thân yêu, anh xin nhắc lại lần nữa: Valdý của em sẽ không hai lời, chỉ có điều em hãy vững tin. Rồi sẽ đến lúc... anh tới đền trang Rutraievô xin đón em về. Khi ấy đích thân em sẽ tự chìa tay cho anh, để chúng mình cùng bước vào cuộc đời chung. Anh khao khát mang lại hạnh phúc cho em, anh sẽ chiến đấu với mọi thế lực gây trở ngại, nếu không đời hai ta đều sẽ bất hạnh. Đóa hoa trinh nữ của anh! Kể từ hôm nay chúng mình coi như đã hứa hôn, anh xin em cứ yên lòng!

Xe họ chạy vào khu ga. Tiếng còi tàu hỏa hú vang giật họ khỏi niềm say đắm. Chiếc xe dừng lại, đoàn tàu đã vào ga.

Nhộn nhịp, ồn ào, huyên náo.

Đại công tử đưa Xtefchia vào một buồng toa rộng rãi và đánh một bức điện về Rutraievô. Chàng Jur lo sắp xếp hành lý. Còn vài phút nữa đoàn tàu sẽ chuyển bánh.

Xtefchia run lên như trong cơn sốt rét. Valdemar xiết chặt tay nàng.

- Tạm biệt, em thân yêu! Hãy chờ anh ở Rutraievô và hãy yên lòng, hãy tin tưởng! Anh sẽ làm tất cả vì hạnh phúc của chúng mình, em là người yêu duy nhất của anh!

Tiếng chuông khởi hành điểm lần thứ ba. Xtefchia kêu lên một tiếng ghen ngào.

Valdemar ôm choàng lấy nàng, nồng ấm hôn lên đôi mắt đắm lệt. Lông mày chàng chau lại, vẻ mặt đầy xúc động. Môi chàng run

run.

- Tạm biệt, em thương yêu, tạm biệt!

Xtefchia rời khỏi vòng tay chàng. Một người phụ nữ tuổi tác và sang trọng bước vào buồng toa. Valdemar đưa mắt liếc nhanh khuôn mặt dễ mến của người mới vào. Chàng cũng quen bà. Đó là một người điền chủ trong vùng Obrôny. Chàng cúi chào rất lịch thiệp.

- Xin gửi vị hôn thê của tôi nhờ quý bà trông nom hộ. Tôi là đại công tử Mikhôrovski.

Bà khách rất ngạc nhiên, nhưng ngay sau đó bà mỉm cười chìa tay cho chàng, xưng họ tên.

- Ngài cứ yên tâm. Được cùng đi với phu nhân, tôi xin hết lòng chăm sóc phu nhân cho tới ga tôi phải xuống.

Valdemar cảm ơn, mỉm cười với Xtefchia rồi chạy nhanh khỏi toa.

Đoàn tàu chuyển bánh.

Rảo bước kể bên cửa sổ nơi Xtefchia đang đứng, đại công tử nhấc chiếc mũ lông ra khỏi đầu, gửi những lời âu yếm nồng nàn tới cô gái với khuôn mặt tái nhợt đang khuất xa dần sau lớp kính toa tàu. Tàu ra khỏi ga, rồi lao nhanh trong tiếng ầm ầm giữa khoảng không gian xanh thẫm ánh trắng, gửi lại một cuộn khói dày đặc.

Valdemar bước đến chỗ cột bơm nước đầu ga, dừng lại, nhìn mãi khối đen đang xa dần, lắng tai nghe tiếng bánh tàu sầm sập ngày một nhỏ dần, lòng chột trờn đầy một cảm giác hăng say đến lạ lùng.

- Anh sẽ đến với em, không lâu đâu, con chim vàng nhỏ bé của anh! - chàng chột nói thành tiếng.

Chàng đứng mãi đó cho tới khi vệt đen của đoàn tàu nhòa lẫn hoàn toàn vào làn sương xanh biếc của vàng trắng, mới trở lui.

- Còn bây giờ, ta sẽ chiến đấu! - chàng thốt lên.

Ngang qua phòng điếm tâm, người xếp ga cúi chào chàng.

- Vô cùng xin lỗi đại công tử là lúc này chưa kịp chào ngài. Hình

như tiểu t^u Rurđexka vừa đi?

Valdemar chìa tay cho ông ta.

- Vâng, thưa ông, vợ chưa cưới của tôi về thăm song thân.

- A-a-a!...

Người xếp ga kinh ngạc, không thốt nổi một lời nào nữa, quên hẳn cả chuyện phải chúc mừng theo thông lệ.

Valdemar không để ông ta có đủ thì giờ làm việc ấy, chàng từ giả ngay. Đi một bên chàng, gã xạ thủ Jur nghe được cái tin sốt dẻo kia, cũng thẳng thốt đến lạng người.

- Cho xe lại đây! - Valdemar bảo gã.

- Về Xuôđkôvxe ạ, thưa ngài? - gã Jur đứng bên cánh cửa xe hỏi lại.

- Về Guenbôvitre.

Họ đi ra, Valdemar bỏ mũ, mở phanh các khuy áo choàng. Chàng căng mũi hít thở mùi nước hoa thoang thoảng của Xtefchia còn lưu lại trong xe.

Ở Obrôny, công tước phu nhân Podhorexka ngồi trầm ngâm trong phòng làm việc của mình. Mọi vật chung quanh đều tương xứng với dáng cao sang và trang trọng của nữ chủ nhân. Căn phòng lót vải dày màu sẫm, chứa đầy những gam màu tối của các bậc mệnh phụ Ba Lan trong những tòa lâu đài cổ kính xưa kia.

Tiểu thư Rita, đội mũ mềm, cổ áo lông thú, mặt ửng hồng vì giá rét, với vẻ mặt lạ lùng, bước vào phòng. Cô im lặng chào công tước phu nhân...

Công tước phu nhân ngược mắt nhìn người cháu nuôi.

- Ở bên Xuôđkôvxe có chuyện gì thế?

Rita ngồi xuống ghế, nóng nảy tháo găng tay.

- Xtefchia Ruđexka vừa ra đi.

- Ta biết chuyện ấy, nhưng tại sao lại thế chứ?

- Ô, dì sẽ được biết ngay thôi... Cô ấy đã xử sự rất tế nhị, nhưng câu chuyện chưa chấm dứt ở đây.

- Kìa cháu, xin lỗi, nhưng dì chẳng hiểu cháu nói gì cả.

- Chuyện rồi sẽ rõ, có thể ngay ngày hôm nay thôi. Hôm qua đại công tử có mặt ở Xuôđkôvxe, hôm nay sẽ tới đây.

- Valdemar ư? Sao cháu biết?

- Chị Idalia bảo cháu.

Cô gái đưa ánh mắt bi thảm nhìn mãi chân dung Valdemar rồi sôi nổi thốt lên:

- Anh ấy sẽ thắng, tới cùng!

Có tiếng gõ cửa, người hầu phòng bước vào, chỉ nói ngắn gọn:

- Ngài đại công tử.

Rita đứng sững như trời trồng.

Valdemar bước nhanh vào phòng, vui vẻ chào hỏi bà cùng tiểu thư Rita, không nhận ra vẻ mặt ảm đạm của cô. Cô gái đứng bất động hồi lâu rồi bước ra ngoài.

Valdemar bèn ngồi lại gần nữ công tước trên một chiếc ghế bành và âu yếm cầm tay bà. Mắt chàng ánh lên chân thành, hơi láu lỉnh.

- Cháu của bà, bà rất mừng được gặp cháu, - công tước phu nhân mỉm cười bảo chàng. - Đạo gần đây cháu ít tới quá, cháu quên mất người bà già cả của cháu rồi thì phải.

- Xin Chúa che chở! Nhưng bà có vui khi cháu đến không nào? Nghĩa là bà vẫn yêu cháu - đúng không ạ?...

- Làm sao khác được? Bà chỉ mỗi mình cháu thôi, cháu vừa là cháu mà cũng vừa là con, bởi lẽ Franhio... Ôi, lạ Chúa!...

Cụ già phẩy tay về không muốn nhắc đến chuyện ấy.

- Giá Franhio giống cháu lấy đôi chút nhỉ!...

- Kìa, bà! Cháu không muốn là mẫu mực cho ai cả.

- Nhưng cháu có thể là mẫu mực.

Valdemar mỉm cười sau hàng ria.

- Sau này sẽ đến lúc cháu làm gương cho con trai cháu.

- Phải đấy! Tiếc là con không chịu nghĩ tới việc thành lập gia đình. Bản phận của cháu đấy cháu ạ. Cháu là kẻ cuối cùng của dòng họ Guenbôvitre. Valđy, cháu phải nhớ điều đó, nhưng... Cháu thì lúc nào cũng chỉ đùa.

Valdemar nghiêm mặt. Chàng nhìn thẳng vào mắt công tước phu nhân.

- Không đâu, thưa bà, bây giờ cháu chẳng đùa chút nào. Cháu đã quyết định cưới vợ, thành lập gia đình, không phải vì bọn phận cũng chẳng vì truyền thống mà vì những niềm khát khao của bản thân cháu.

Đôi mắt đen thông minh của công tước phu nhân nhìn sâu vào đôi đồng tử của đứa cháu trai, vẻ không tin hẳn. Giọng nói của chàng khiến bà nghi hoặc.

- Cháu mà lại định cưới vợ ư, Valdý?

Phu nhân nói điều đó với vẻ ngạc nhiên hết sức, khiến Valdemar vui vẻ phá lên cười.

- Ôi, bà thật là! Bao nhiêu lần, mà ngay vừa mới rồi bà còn trách cháu không chịu nghĩ tới chuyện ấy, thế mà bây giờ cái tin ấy lại khiến bà kinh ngạc sững sờ đến mức thảng thốt vậy sao?

- Thế nghĩa là... Có thật?

- Chứ sao nữa, bà thân yêu của cháu, cháu không đùa đâu! Cháu đến đây chỉ để thưa với bà điều ấy và xin bà cầu phúc cho cháu.

- Ô... Cầu phúc? Ngay lập tức? Bà có nghe ai nói gì về chuyện cháu theo đuổi tiểu thư nào đâu, Valdý! Sao lại đột ngột đến vậy?...

- Kìa, bà! Người cháu định lấy làm vợ là người thân yêu của cháu đã từ lâu nay. Bà biết và vẫn yêu mến người ấy đấy thôi. Nhưng cháu tin rằng tự bà cũng có thể đoán đúng, cháu chẳng giấu giếm với bà bao giờ.

- Ai thế, Valdý... ai vậy? Phải chăng Melanhia Barxka? - công tước phu nhân lo ngại hỏi.

- Ôi! Sao lại thế ạ? Barxka hoàn toàn là kẻ dưng dưng đối với cháu.

- Vậy còn ai khác nữa đâu?...

Valdemar nhìn chăm chăm vào mặt công tước phu nhân với ánh mắt căng thẳng, chàng nói nhẹ nhàng nhưng chắc nịch:

- Xtefchia Ruđexka.

Đôi con người của công tước phu nhân dẫn rộng, bà quay sang nhìn thẳng đứa cháu trai:

- Aiii?

- Xtefchia Rudexka - chàng nhắc lại.

- Valdý! Anh nói đùa đấy chứ?

- Không, thưa bà, cháu nói thật, quyết định đó của cháu là không đảo ngược được.

Công tước phu nhân đưa tay lên trán.

- Jêsu Maria! - bà rên lên bằng cả lồng ngực.

Valdemar nghiêng rặng, hàng lông mày chàng cong vòng như cánh cung. Chàng thốt lên, giọng thay đổi hẳn:

- Cái gì khiến bà hoảng sợ thế? Thật là một tấn bi kịch không thể hiểu nổi? Giá cháu có chết, có lẽ cũng ít tuyệt vọng hơn thế này.

- Valdemar, hãy tĩnh trí lại, đừng làm thương tổn trái tim bà! Bà thấy là cháu nói thật, nhưng điều ấy kinh khủng quá! Cháu sẽ không bao giờ làm được chuyện đó đâu, không bao giờ!

Đại công tử tự hào ngẩng cao đầu, đôi môi chàng run run.

- Tại sao?

Nhợt nhạt như một hồn ma; công tước phu nhân tóm chặt tay chàng, đôi mắt bà cháy bỏng, giọng nói phát ra từ cổ họng bà trở nên khàn đặc:

- Bà bảo cháu, Valdemar, chớ làm chuyện đó! Hãy cân nhắc lại đi, hãy nhớ tới gia tộc của mình, tên tuổi của mình. Cháu không có quyền chà đạp lên dòng họ cổ xưa các bậc tiền thân mà không bị trừng phạt - cháu không có quyền!

Valdemar sửng người, cổ nén cơn tức giận, chàng cất tiếng nói với vẻ bình tĩnh thật đáng sợ:

- Được rồi. Nhưng ngoài tên họ, vọng tộc, gia huy và toàn bộ cái khung trang trọng này, cháu còn có trái tim và tâm hồn, những thứ

mang ít nhiều khát vọng cá nhân chứ không phải khát vọng của gia tộc. Nó khao khát đôi điều gì đó, chỉ để cho riêng mình mà thôi. Không bao giờ cháu muốn hi sinh những tình cảm của mình để giữ lấy cái khung. Chỉ người phụ nữ cháu yêu thương mới có thể trở thành vợ cháu. Cháu đã phải tìm rất lâu mới thấy được người ấy ở Xtefchia.

- Nhưng cháu phải nhớ, phải nhớ kỹ rằng bà nội cháu là công tước tiểu thư Đơ Buốcbông, có họ với bao triều vua, phải nhớ rằng mẹ cháu, tiểu thư Podhorexka là ái nữ của một trong những dòng họ công vương quyền quý nhất trong nước!

Đại công tử sốt ruột cự a quậy.

- Nhưng vợ cháu là Rudexka, ái nữ của một gia đình quý tộc Ba Lan trong sạch, không cần gì hơn - và sống với nàng cháu sẽ vô cùng hạnh phúc, cháu tin như thế.

- Cháu yêu con bé đến thế kia ư?...

- Cháu yêu bằng cả con tim, linh hồn, dòng máu - bằng tất cả những gì mà đàn ông có thể yêu đàn bà.

- Nó có biết điều đó không?

- Nàng biết, do chính cháu nói ra.

- Cháu có nói ý định của mình không?...

- Có, cháu đã thổ lộ với nàng tất cả.

Nét mặt công tước phu nhân nhăn lại trong một nụ cười khó chịu.

- Và tất nhiên là con bé đồng ý mang lại hạnh phúc cho anh, tôi không chút nghi ngờ điều đó.

- Trái lại, nàng đã chối từ.

Công tước phu nhân nhìn Valdemar kinh ngạc, bà nhún vai, nói cộc lốc:

- Tôi không hiểu! Anh có định giết tôi không thế?

- Không hề! Cháu nói rất nghiêm túc. Nàng không ưng thuận làm

vợ cháu vì những lý do mà bà vừa nêu lên, nhưng nàng yêu cháu, yêu từ lâu - và đó chính là nguyên do khiến nàng phải ra đi. Nàng là một người phụ nữ cao thượng, đầy tự trọng, nàng muốn hi sinh những tình cảm của mình, nhưng cháu không thể để cho nàng chịu bất hạnh. Và lại, đó cũng chính là hạnh phúc của cháu.

Công tước phu nhân ngồi lặng như chết. Đôi tay bà đan chặt vào nhau tuyệt vọng.

- Nhưng anh vừa nói cô ta từ chối kia mà? Phải thừa nhận rằng cô ta đã xử sự rất phải lẽ, - bà nói thêm, như tự nhủ.

- Nhưng đó chỉ là cách xử sự của nàng thôi. Cháu xin nhắc lại chính nàng cũng yêu thương cháu. Cháu sẽ làm tất cả để chiến thắng sự bướng bỉnh của nàng. Cháu sẽ đến trang Rutraievô gặp ông bà Rudexki để cầu xin con gái họ.

- Chúa tôi! Chúa tôi! Chúa tôi! - công tước phu nhân rên rỉ.

Valdemar bực.

- Bà ơi, sao bà phải than thở, cháu có phạm tội gì đâu. Cháu cứ ngỡ là niềm hạnh phúc của cháu sẽ mang lại một thái độ khác hẳn cho những người vẫn yêu thương cháu, ấy thế mà trái lại...

- Ta không hề mơ đến một niềm hạnh phúc như vậy cho anh! Ta không thấy trong nước có đám nào thật xứng với anh, ấy thế mà anh... anh... lại giáng cho tuổi già của ta một đòn như thế!... Lạy Chúa nhân từ!...

Công tước phu nhân òa khóc, đưa hai bàn tay che mắt, chìm sâu trong chiếc ghế bành, cả người thổn thức, nước nở trong nỗi trách móc nao lòng.

Đại công tử đứng dậy, đi đi lại lại trong phòng, cố kiềm chế. Tiếng khóc của bà ngoại khiến trái tim chàng day dứt, nhưng không phút nào chàng lung lay ý chí quyết tâm tranh đấu. Nghiến chặt răng, chàng thầm nói với Xtefchia những lời ngọt ngào âu yếm nhất:

- Em bé bỏng của anh, vì em anh sẽ chịu đựng được tất cả, nhất định em sẽ là vợ anh, và bọn họ sẽ phải công nhận em!

Chàng bước đến bên bà ngoại, cúi xuống dang tay ôm ghì lấy tấm thân co quắp của bà, âu yếm hôn vào hai bên thái dương nóng bỏng của bà.

- Bà ơi! Nếu bà yêu cháu, xin bà hãy bình tâm lại, đừng biến niềm hạnh phúc của cháu thành một bi kịch. Cháu biết, bà chỉ muốn điều tốt đẹp cho cháu, nhưng con người ai cũng mang trong lòng ý thức về những khát vọng riêng tư... Cháu muốn hướng tới những khát vọng sâu xa nhất. Cháu xin bà, bà ơi, đừng khóc nữa. Tiếng khóc của bà làm cháu khổ tâm, và xúc phạm tới Xtefchia.

Công tước phu nhân nức nở, vịn vịn hai bàn tay.

- Ôi Valdý! Valdý!

Valdemar quỳ xuống bên chân bà, âu yếm hôn đôi bàn tay bà, thốt lên những lời chân thành nồng hậu:

- Bao giờ cháu cũng là đứa cháu ấy, là thằng Valdý của bà, bao giờ cũng vẫn thế. Cháu yêu bà và kính trọng bà, nhưng chính vì vậy, cháu mong bà hiểu cháu, mong bà không nhìn tình yêu và cuộc hôn nhân của cháu một cách bi thảm như thế. Bà yêu của cháu, bà có nhiều quan niệm khác hẳn giới quý tộc chúng ta, bà có những nguyên tắc tốt đẹp hơn nhiều. Bà không mang những định kiến, bà không cuồng tín, cháu hết sức coi trọng bà. Vả lại... lẽ nào Xtefchia lại đáng phải gánh chịu sự ghét bỏ của bà, lẽ nào bà không biết giá trị của nàng sao? Nàng duyên dáng như thế, trang nhã như thế, cao quý như thế kia mà, chắc bà cũng tự thấy như vậy.

Công tước phu nhân nhìn cháu trai nghiêm khắc:

- Nó có thể là đứa xinh đẹp nhất, cao thượng nhất nhưng không phải dành cho anh.

- Chỉ vì cô ấy mang cái họ Rudexka?...

- Cứ cho là như thế.

- Nhưng thưa bà, cháu có thể chỉ cho bà xem quyền danh bá quý tộc, trong đó họ Rudexki được ghi rất rõ. Đó là một dòng họ cổ, mang gia huy quý tộc rất cao quý. Dòng họ ấy không thấp kém hơn

những dòng họ Giơnhin, Sligiơ hay Chvilexki, dòng họ ấy được phong tước cùng với các họ kia đấy.

- Ta không bao giờ tìm vợ cho anh trong số những dòng họ anh vừa nêu.

Đại công tử đứng lên.

- Vậy cháu phải tìm một vị công chúa đương triều hay với một nữ hoàng trong *Nghìn lẻ một đêm* làm vợ chẳng?

Mắt công tước phu nhân loáng lên:

- Ta muốn hỏi công tước tiểu thư Lignhixka cho anh - anh từ chối. Ta muốn hỏi bá tước tiểu thư Pravdjixupna - một dòng họ tộc tuyệt vời, môn đăng hộ đối số một trong nước sau họ Lignhixki - anh cũng không ưng. Ta đã bỏ qua không đếm xỉa đến những công tước tiểu thư ngoại quốc và các tiểu thư thuộc giới quần thần, nơi anh có rất nhiều cơ hội tốt. Buộc lòng, ta phải đồng ý chấp nhận Barxka, một tiểu thư có họ hàng quyền quý - anh cũng không ưng ý nốt!

Bà phẩy tay chán nản.

- Bà của cháu! Chẳng lẽ một người thuộc dòng họ Mikhôrôvxka nhất thiết phải quan tâm đến họ của người yêu?... Chẳng lẽ cái tiểu tiết ấy lại quan trọng đến thế khi đi chọn vợ?... Chúng ta đã có quá đủ những tên họ quý phái rồi. Các bậc tổ tiên của cháu đã bao phen săn tìm những đám môn đăng hộ đối, xin hãy cho phép cháu được bỏ qua cái điểm đánh kính kia của truyền thống để trở thành một con người hạnh phúc. Cho đến nay, những biên niên sử của gia tộc chúng ta đã nói rất nhiều về những đám cưới môn đăng hộ đối, mà lại im lặng một cách đầy bí ẩn không nói gì về hạnh phúc. Cháu muốn được soi sáng vết tối duy nhất ấy trên những trang sử quý tộc.

- Anh nói quá lời đây, Valdemar! Tổ tiên ông cha vẫn lấy vợ rất tương xứng và vẫn có hạnh phúc.

Đại công tử nhún vai.

- Cháu biết là cụ Anđrây, lấy bá tước tiểu thư Exterhaza, người có họ với triều đình Habxbua, đã định li dị vợ, bất chấp của cải và sắc

đẹp của bà ta. Cháu biết ông Machây và bà nội công tước tiểu thư người Pháp của cháu là hai người bất hạnh nhất trên đời, còn cha cháu và công tước tiểu thư Podhorexka cũng không thuộc về những người hạnh phúc.

- Cha mẹ anh thương yêu nhau, nhưng có quan niệm không thật giống nhau - chính điều đó đã chia rẽ họ.

- Bao giờ cũng có một chữ “nhưng” nào đó chặn đường. Và lại, như cháu được biết, khi đi lấy chồng, mẹ cháu mang hình ảnh một người khác trong tim.

- Ôi! Đó chỉ là chuyện trẻ con!

- Chuyện trẻ con! Nói thế quá dễ! Nhưng cái chuyện trẻ con ấy lại hết sức cản trở người ta, mẹ cháu và ông Machây còn biết bao bằng chứng đấy. Thời trai trẻ của ông, chính một chuyện trẻ con như thế đã đầu độc toàn bộ đoạn đời về sau.

Chàng đi đi lại lại trong phòng.

Công tước phu nhân đưa mắt kinh hoàng nhìn theo chàng, đột nhiên bà hỏi:

- Có đúng... Cô Xtefchia ấy chính là cháu ngoại của cô Korvitúpna xưa kia?...

- Vâng, nàng là cháu ngoại của người kia.

- Và chính vì thế... Vì muốn đền bù lại... mà anh đã...?

Valdemar đứng lại.

- Làm gì có chuyện ấy. Khi yêu thương Xtefchia cháu chưa hề biết chuyện gì cả, nhưng cháu sẽ không bao giờ để cho người ta cướp mất nàng như đã từng cướp người yêu đầu của ông nội cháu đâu.

- Anh tưởng người ta cho phép anh thực hiện cuộc hôn nhân không môn đăng hộ đối ấy chẳng? Cho phép anh cưới cái cô Rudexka ấy chẳng?... Anh... đại công tử họ Mikhôrovxka? Đại công tử Guenbôvitre?...

Valdemar tự hào vênh mặt:

- Ai dám cấm đoán cháu? - chàng hỏi đầy thách thức.

- Gia tộc! Đẳng cấp! Truyền thống! Cả ta nữa! - công tước phu nhân tới tập bật ra.

- Xin lỗi! Cháu là người trưởng thành, gia đình không có quyền cấm cháu. Đẳng cấp ư? Cháu cười vào mũi! Truyền thống không khiến cháu xúc động nữa rồi, còn bà ư? Bà sẽ không cản trở cháu. Bà đủ thông minh để không làm thế.

- Anh nhầm rồi. Ta sẽ không bao giờ cho phép.

- Bà sẽ cho phép, bà ạ, cùng lắm là nếu cháu dọa sẽ không vâng lời bà. Chỉ một mình Xtefchia Rudexka mới có thể là vợ cháu. Cả gia tộc lẫn đẳng cấp sẽ phải chấp nhận chuyện đó, bởi truyền thống, thì chẳng có gì cản trở ở đây.

- Chính anh nói thế ư? Valdý?... Chính anh?!...

- Chính cháu. Mikhôrovka, đại công tử Guenbôvitre cháu trai của bà đây.

- Chính anh, đại quý tộc hàng đầu của cả nước, được hàng bao nhiêu con gái những gia tộc cao sang nhất theo đuổi, chính anh lại làm cái điều ngoại lệ ấy sao?...

- Chính cháu đấy, bà ạ! Phụ nữ điên cuồng theo đuổi cháu như bà nói, giờ đến lượt cháu điên cuồng theo đuổi một người phụ nữ chứ sao.

Công tước phu nhân chìa hai tay trước mặt.

- Thì anh cứ việc điên thế nào cũng được, cả hai anh chị cứ việc điên, cốt sao đừng cưới là được!

Valdemar nhìn bà ngoại đầy ngạc nhiên.

- Giờ đến lượt cháu phải hỏi: chính bà lại nói thế ư? Có phải chính bà nói thế không, thưa bà?...

- Valdemar, anh đừng khiến bà quá tuyệt vọng. Bà không muốn anh lấy cô ấy, không muốn, không muốn chút nào!

Phu nhân đứng phắt dậy khỏi tràng kỷ, mặt tái nhợt, cả người run rẩy.

Valdemar dịu dàng cầm tay bà.

- Bà ơi, cháu van bà, xin bà hãy bình tĩnh! Hãy suy nghĩ về chuyện này một cách chín chắn, cháu tin chắc rằng bà sẽ cảm thấy khác hẳn.

- Không. Không bao giờ!...

Đại công tử nghiêng rặng, máu sục sôi trong huyết quản chàng. Nhưng ý chí mạnh mẽ của chàng dập tắt cơn thịnh nộ không để nó bùng nổ ra, chỉ riêng mặt chàng trở nên đỏ bừng.

- Bà ạ, bà sẽ đồng ý, bởi cháu sẽ không bao giờ chịu lùi bước đâu! Bà biết tính cháu rồi đấy, cháu không dễ chịu để cho người ta bẻ cong đâu. Ngay cả bàn tay của bà cũng không thể ảnh hưởng tới tình yêu và ý chí kiên quyết. Cháu không muốn phải đấu tranh với bà, vì thế cháu xin bà hãy bình tĩnh lại. Sau khi suy nghĩ kỹ chắc bà sẽ hiểu là không có lý do gì để chống đối cả. Chính bà cũng yêu thương Xtefchia và cầu phúc cho chúng cháu.

Công tước phu nhân giật tay chàng ra.

- Đừng bao giờ nên mơ tưởng điều đó! Cho dù điều đó chỉ tùy thuộc mỗi mình ta! Ta sẽ không cầu phước cho anh chị đâu!

Mặt tái nhợt, kinh khủng, Valdemar đưa tay ngang vàng trán đang lấm tấm mồ hôi. Trong ánh mắt chàng không còn lấp lánh ánh lửa mà là vẻ lạnh lùng dễ sợ. Chàng thốt ra với sức mạnh khủng khiếp trong giọng nói, như thể chàng đọc bản phán quyết tử hình:

- Nếu vậy thì cháu... sẽ cưới Xtefchia, chống lại điều đe dọa của bà.

Công tước phu nhân kinh hoàng nhìn đứa cháu, bà vắn vẹo đôi tay, rồi bước nhanh ra khỏi phòng.

- Nó đã bắt ta phải làm điều đó!... Nó sẽ bắt ta phải làm điều đó! Chúa tôi! Chúa tôi! - bà thì thào, đôi môi tím tái.

Sau khi phu nhân đi ra, Valdemar lấy hai tay ôm đầu nặng nề ngồi

xuống ghé bành. Điều chàng e sợ nhất đã xảy ra. Chàng biết rằng nếu không được bà ngoại chàng cho phép và ban phước, Xtefchia sẽ không bao giờ chịu làm vợ chồng. Lần đầu tiên con người mạnh mẽ như tạc bằng đá hoa cương này cảm thấy ngã lòng. Một nỗi tuyệt vọng lặng thầm nào đó xáo động tâm linh chàng. Ngực chàng như nổ tung ra bởi cơn tức tối, sự phẫn nộ và phản kháng. Hình dáng Xtefchia hiện ra trước mắt chàng. Đôi mắt màu hoa đồng thảo sẫm của nàng nhìn chàng khẩn thiết, chan chứa tình yêu và những điều hấp dẫn ngọt ngào. Đôi môi hồng thắm của nàng thốt ra những lời nồng nàn, đôi hàng mi dài ngả xuống tạo cho khuôn mặt một vẻ âu yếm đầy khoái lạc. Bức tranh ấy cuốn hút chàng, khiến chàng say đắm.

- Em bé bỏng của anh! Hạnh phúc của anh!... Anh sẽ chiến thắng tất cả vì em... Em hãy yên lòng! - chàng thì thầm với hình ảnh ấy.

Nỗi cay đắng, niềm oán hận và nhói đau vô bờ cuộn lên trong tâm can chàng khi chàng chợt nghĩ rằng người ta sẽ gạt bỏ mắt của chàng cô gái vàng ngọc ấy. Chàng chịu đựng, nhưng không ngã gục. Nỗi đau không đè bẹp chàng, ngược lại, còn kích thích chàng đấu tranh. Chàng cảm thấy một luồng sinh khí mới, mạnh mẽ không sao chiến thắng nỗi chợt hòa vào máu mình... Chàng cảm thấy lồng ngực chàng đủ sức làm vỡ toang bức tường người ta vừa dựng lên trước mắt chàng biến nó thành bụi cát. Chàng cảm thấy đủ sức nhảy phắt qua cái vực thẳm vừa há hoác miệng trước chàng. Chàng như mang trong mình sức mạnh đôi cánh bay của chim ưng và những móng vuốt của đại bàng. Chàng sẽ dùng những móng vuốt ấy để tấn công vào những thế lực đối nghịch, xé tan làn sương mù bất ưng, vươn bằng được tới khoảng không gian trong sáng của những niềm khao khát của chàng. Chàng sẽ đưa Xtefchia đang đắm chìm trong nỗi phấp phỏng đến nơi ấy. Chàng đang giữ trong tay số phận và niềm hạnh phúc của nàng, chàng sẽ không khiến nàng phải thất vọng.

- Nhất định thế! Nhất định phải thế!

Trong cơn lốc của những tình cảm nổi loạn, dòng máu chàng nóng sôi khát vọng chiến thắng.

Tiếng sột soạt của váy áo phụ nữ khiến chàng sực tỉnh.

Chàng ngược nhìn lên trước mặt chàng là tiểu thư Rita, nước mắt long lanh, bởi dáng hình đầy vẻ thất vọng của chàng đã khiến cô quá xúc động. Chàng nhíu mày, cúi kính đứng lên. Rita đưa tay chạm vào tay chàng.

- Xin ông đừng giận là tôi đã tới đây... tôi phải đến, tôi biết câu chuyện giữa ông với dì tôi... Xin ông đừng thất vọng.

Chàng kinh ngạc nhìn cô, nhún vai.

- Thất vọng? Ai bảo tiểu thư thế? Một khi đã bắt đầu tranh đấu, tôi không bỏ cuộc đâu.

Giọng Rita lạc đi.

- Vâng, tôi hiểu, tôi diễn đạt sai đây, tôi định nói là xin ông chớ lo phiền... Chớ phiền muộn quá... Công tước phu nhân có thể thuyết phục được thôi... Tôi sẽ cố gắng hết sức góp phần làm điều đó.

Valdemar biết những tình cảm mà tiểu thư Rita dành cho mình, những lời cô vừa nói khiến cho chàng cảm động. Chàng nhìn cô thán phục. Nhưng cô gái hiểu khác, cô ngỡ chàng chỉ ngạc nhiên mà thôi. Cô cứng cổ ngẩng cao đầu.

- Xin ông hãy tin tôi, đừng lấy làm kinh ngạc. Tôi hứa điều đó hoàn toàn chân chính... dẫu Chúa cũng biết cho, lòng tôi nặng trĩu...

Nước mắt cô gái rơi lã chã.

Đại công tử hôn tay cô.

- Xin cảm ơn tiểu thư quý mến của tôi, lòng biết ơn tiểu thư tôi xin ghi tạc, nhưng xin tiểu thư chớ nói động đến bà tôi vội. Tôi sẽ tự đấu tranh với mọi trở ngại.

- Tôi muốn cả hai người được hạnh phúc... Ông và Xtefchia xứng đáng được hưởng điều đó.

Cô gái chạy ra khỏi phòng.

Valdemar đứng lại bên cửa sổ, chàng giật chiếc dây đeo đồng hồ quả quýt, cắn môi tưởng đến bặt máu.

Một giờ sau, đã bình tĩnh và lạnh lùng trở lại, chàng tạm biệt tiểu thư Seliga. Cô gái cho chàng hay rằng công tước phu nhân rất nóng giận, bà gửi lời tạm biệt. Ngồi trên xe trượt, Valdemar tự nhủ:

- Màn đầu đã diễn xong!

XI

Quyết định của đại công tử gây ra một cơn bão tố trong cả gia tộc. Công tước phu nhân kiên quyết không nhượng bộ, phu nhân Idalia và công tước Franchiséc ủng hộ bà. Bá tước phu nhân Chvilexka như bị lên cơn sốt. Không thuộc về gia tộc, không thể tham gia ý kiến - điều đó khiến bà ta bị dằn vặt. Phẫn nộ, cáu tiết, bà ta cố gắng làm hại Xtefchia bằng cách khác: kích bác nàng và mối quan hệ của nàng với Valdemar. Nhưng vị bá tước phu nhân đầy sùng mộ ấy không thể chơi cách ấy được lâu. Một ngày kia bà nhận được một bức thư nhã nhặn nhưng đầy hàm súc của đại công tử, và kể từ đó bà mất hẳn ý thức đùa cợt với Xtefchia.

Điền trang Xuôđkôvxe phủ một bầu không khí u ám. Cụ Machây nín lặng đầy ẩn ý, trở nên khó tính một cách lạ lùng. Vốn là người cả quyết, giờ đây phu nhân Idalia cũng thấy e sợ phải bước vào phòng làm việc của cụ. Dòng máu quý tộc trong bà sôi lên sùng sục vì chuyện Xtefchia. song bà không dám trao đổi chuyện ấy với cha. Đóng chặt cửa phòng, ngồi lặng trong chiếc ghế bành, cụ Machây nghiền ngẫm những suy tư trĩu nặng. Bộ óc già nua của cụ không còn chứa đựng nổi những dòng thác lũ ý nghĩ ấy nữa. Ngay trong ngày hôm ấy cụ biết chuyện Valdemar tỏ tình, cụ cũng biết lời từ chối của Xtefchia, cụ những tưởng rằng việc cô gái ra đi có thể làm thay đổi quyết định của đứa cháu trai. Cụ thương tiếc Xtefchia, cụ cảm thấy lương tâm cắn dứt, cụ bị dày vò, nhưng đồng thời cụ cũng rất mong cuộc tình kia chấm dứt. Nhưng khi thấy Valdemar đưa tiễn Xtefchia ra ga, cụ Machây hiểu rằng hi vọng ấy chỉ là hão huyền. Cụ tin chắc rằng trốn chiếc xe trượt kín mít kia, Xtefchia sẽ chịu thuận phục những lời thuyết phục của Valdemar, bởi cũng đang yêu, cô gái khó lòng cưỡng nổi những tình cảm của chàng trai. Cụ già ngạc nhiên sao mình lại có thể có phút giây mang ảo tưởng chàng sẽ hành động khác đi, một khi cụ vốn hiểu rõ đứa cháu mình đến thế.

Và ngày hôm sau, khi cụ Machây thấy mấy con ngựa của trang

Guenbôvitre trước nhà cầu, cụ biết ngay Valdemar đến đây làm gì, và cụ không nhầm. Bình tĩnh nghe trọn những lời nồng nhiệt, đầy tình cảm và sự kiên quyết chưa từng thấy của đứa cháu trai, rồi cụ mới bắt đầu van xin chàng đừng làm điều đó. Nhìn thẳng vào mắt ông, Valdemar chỉ dần giọng nói ngắn gọn:

- Sao lại thế? Cả ông nữa, ông cũng cảm cháu được hưởng hạnh phúc sao?... Sau tất cả những gì đã từng xảy ra trong đời ông? Chẳng lẽ ông lại muốn có thêm một tấn bi kịch nữa trong gia đình chúng ta, chẳng lẽ ông muốn quá khứ lặp lại? Chẳng lẽ ông muốn đày đọa Xtefchia, và biến nàng thành kẻ bất hạnh nữa sao? Chẳng lẽ ông lại khuyên cháu không nên cưới nàng - cháu gái của người phụ nữ bất hạnh mà chính ông xưa kia đã từng yêu?...

Cụ Machây cảm thấy đuối lý. Những lời tuy đả đàng cay nhưng đúng đắn thốt ra từ miệng đứa cháu trai như dội thẳng vào óc cụ, sức nặng của chúng biến thành hàng trăm ngàn mũi kim nhọn hoắt đâm vào tim cụ đốn đau. Cụ già hiểu rằng quá khứ đã trả thù cụ, đang động đến sợi dây đau xót nhất trong tâm linh cụ.

Trong trí tưởng tượng của cụ diễu qua hàng dãy sự kiện trước giờ báo thù vừa điểm: việc Xtefchia tới Xuôđkôvxe và tình yêu của Valdemar và cái chết của người phụ nữ kia. Kể từ sau cái chết ấy mọi sự tồi tệ nhất bắt đầu xảy ra. Việc Xtefchia ra đi càng khiến cho thảm họa đến nhanh hơn, cụ Machây không còn nghi ngờ gì nữa: thảm kịch nhất định sẽ xảy đến, chẳng chóng thì chầy. Cụ như nhìn thấy một vực thẳm không lối thoát. Valdemar đang nắm cụ trong tay. Cụ cảm thấy sự bất lực của bản thân, và điều đó khiến cụ khổ tâm nhất.

Gục đầu xuống ngực, đan chặt hai bàn tay khô khăng vào nhau, cụ ngồi đó, già nua vô chùng, nom thật thảm não đến đáng thương. Sau cơn bùng nổ, Valdemar lại an ủi cụ, chàng giải thích cho cụ thấy tính vô lý của những thứ tinsel điều có thể ngăn cản mối duyên của chàng với Xtefchia. Chàng nói về những tình cảm dành cho nàng, chàng tế nhị nhắc cho ông nội nhớ lại mối tình của cụ mà thôi không dả động tới các kết cục của nó. Vị đại quý tộc già xúc động đến tột độ, khi nói tới Xtefchia - Valdemar tháo lập lắc vàng ra khỏi sợi dây

đeo, chiếc lập lắc có trang điểm thêm những viên kim cương và hồng ngọc, rồi ấn lò xo và đưa cho ông nội xem. Bên trong chiếc khung vòng vàng là khuôn mặt thu nhỏ, tuyệt đẹp của Xtefchia đang tươi cười, được tô màu rất điệu nghệ. Cô gái mặc chiếc áo váy giản dị, đeo chuỗi hạt, bím tóc dày nặng buông một bên vai. Đôi mắt cô, dẫu đã thu nhỏ, nhìn cụ Machây với vẻ ngọt ngào, mơ màng và nhớ nhung khôn tả. Đôi môi nhỏ bé, mím nụ cười tinh nghịch, chứa đựng bao sức hút nhiệm màu đến khôn dò. Dáng đầu cúi nghiêng đầy duyên dáng, vẻ duyên dáng mà cô gái luôn luôn toát ra.

Cụ Machây ngấm ảnh mà rùng mình. Điều trước tiên cụ thấy ở vẻ mặt cô gái là sự giống nhau giữa cô với bức ảnh tiểu thư Korvitrúpna mà cụ nâng niu như một thánh tích. Đôi mắt Xtefchia như van vãi. Bằng nét cười và nỗi nhớ nhung của ánh mắt, cô như cầu xin cụ đừng cảm đoán hạnh phúc của cô với Valdemar, đừng giết chết cô bằng một lời từ chối. Xtefchia như hiện ra bằng xương bằng thịt trước mắt cụ, khi cô quỳ bên gối cụ sau lúc dự tang bà ngoại trở về. Khi ấy nàng khóc, nép vào tay cụ chân thành với sự tin cậy của trẻ thơ. Cụ Machây thấy toàn thân như toát mồ hôi lạnh, lương tâm cụ như bị xáo động.

- Vậy mà người lại định giết chết nó?... Vì sao? - một giọng nói nội tâm nào đó chọt hét lên.

Cụ nhìn cháu trai dưới đôi lông mày trĩu xuống. Valdemar đang cúi người, tựa đầu vào lòng bàn tay, nhìn mê mải bức chân dung nhỏ xíu của Xtefchia với vẻ hạnh phúc khôn tả trên nét mặt, chàng như đang ôm ấp, đang ve vuốt nàng bằng ánh mắt nồng nàn.

Một giọng nói khàn khàn âm lạnh nào đó lại chọt lên tiếng trong lòng cụ già:

- Vậy mà người định cảm đoán hạnh phúc của nó sao? Bằng luật lệ nào mới được chứ?...

Cụ già nhắm nghiền mắt, cay đắng tự trả lời:

- Người chẳng cảm được nó đâu, bởi nó chẳng chịu nghe lời.

Rồi cụ quay lại hỏi Valdemar:

- Ở đâu ra bức ảnh này?

- Người ta đã thu nhỏ lại cho cháu từ một bức ảnh chụp ở Guenbôvitre, cháu vẫn mang theo mình từ bấy đến nay.

- Con bé thật xinh đẹp! - cụ già thì thầm.

- Ông cũng thương nàng, ông ạ, và nhớ đến người kia. Xin ông hãy thương yêu chính bản thân nàng, như một đứa cháu, như vợ hiền của cháu. Ông ơi, nàng sẽ mang lại cho cháu niềm hạnh phúc mà ông từng khát khao ban cho cháu.

Cụ Machây vô cùng xúc động.

Valdemar không nài xin thêm nữa. Chàng hiểu rằng cụ già cần có thời gian để bình tĩnh lại và tự thắng mình... Chàng để cho cụ có thời gian, vững tin là chàng sẽ thắng.

Mấy ngày trôi qua, Valdemar không trở lại. Cụ Machây hay tin chàng đã tới Obrôny và công tước phu nhân đã từ chối lời đề nghị của chàng, không ban phước cho chàng. Cụ già trải qua một sự phân vân ghê gớm. Sự im lặng của đại công tử khiến cụ bị kích động. Cụ gần như không nhìn mặt con gái, bởi sự phẫn nộ to tiếng của phu nhân Iđalia về "sự rồ dại của Valdemar" khiến cụ bực bội. Chính cụ cũng không muốn cháu nội lấy Xtefchia, nhưng sự phản đối của người khác khiến cụ bị dày vò không sao chịu nổi.

Luxia cũng có những tình cảm thật khác nhau. Cô cũng nghĩ rằng Xtefchia không thích hợp với giới quý tộc. Cô không sao tưởng tượng nổi việc cô gái Xtefchia - người bạn gái của cô ấy - lại trở thành vị đại công nương của dòng họ Mikhôrôvxka, một nữ triệu phú, một đại quý tộc, một bậc phu nhân còn cao sang quyền quý hơn cả mẹ cô. Trong những bức thư gửi Xtefchia, Luxia hoàn toàn bỏ qua việc này, như thể không hề biết gì cả. Nhưng cô gái vẫn thương cho Xtefchia, và cô trút hết nỗi căm giận lên đầu Valdemar, như thể chàng là nguyên nhân trực tiếp khiến Xtefchia phải xa Xuôđkôvxê. Mọi người, mỗi người một cách, đều lên án đại công tử.

XII

Vài ngày nữa trôi qua trong dần vặt và phấp phồng. Những vị sứ giả lui tới liên tục giữa các điền trang Xuôđkôvxe, Obrôny và Guenbôvitre. Công tước phu nhân tiến hành đàm phán với Valdemar bằng thư.

Cuối cùng cụ Machây và nam tước phu nhân nhận được thư của công tước Franchiséc và Podhorexki mời tham dự hội nghị gia đình tại Obrôny về chuyện đại công tử.

Mọi người tề tựu đông đủ trong phòng khách sát cạnh phòng làm việc của công tước phu nhân, họ đợi mỗi mình Valdemar. Công tước phu nhân ngồi trong chiếc ghế bành sâu, bồn chồn, vò vò chiếc khăn trong tay, lo ngại nhìn về cam chịu trên vẻ mặt cụ Machây. Công tước Franchiséc và bá ước Morykoni - rể của công tước phu nhân, lấy đứa con gái thứ hai của bà - vừa đi tản bộ vừa trò chuyện khe khẽ. Phu nhân Iđalia cùng bá tước phu nhân ngóng ra cửa sổ. Công tước phu nhân Franchiskova và tiểu thư Rita có vẻ mặt đầy bí ẩn.

- Đại công tử tới đây! - bá tước phu nhân Morykônhôva đang đứng ở cửa sổ chọt kêu lên.

Phòng khách náo động.

Cánh đàn ông đứng thẳng người như trước giờ xông trận, đám phụ nữ đỏ mặt. Riêng công tước phu nhân tuổi tác là tái nhợt hẳn đi, cụ Machây thờ dãi.

Tiểu thư Rita lui ra khỏi phòng khách, bước sang phòng làm việc cạnh đây.

Valdemar bước vào với bước chân nhanh nhẹn và mềm mại. Chàng đưa mắt nhìn nhanh một lượt nhóm người đang tụ tập, trong mắt chàng ánh lên một nét cười, đôi môi đầy vẻ giễu cợt khó chịu.

Mọi người chào chàng theo đúng những nghi thức của giới quý tộc, riêng cụ Machây, hôn cháu trai rất chân thành như mọi khi, còn công tước phu nhân Franchiskôva thì xiết chặt tay chàng và nhìn chàng đầy ngụ ý.

Đại công tử nhìn quanh phòng.

- Cháu thấy rằng cháu là người đến cuối cùng. Có lẽ không thiếu ai nữa thì phải,

- Đúng thế, anh tới muộn đấy, - công tước phu nhân lên tiếng.

Valdemar nhú mào.

- Xin lỗi, - chàng đáp khô khan, ngồi xuống chiếc ghế bành bên cạnh.

Một không khí im lặng và khó chịu kéo dài. Công tước phu nhân tựa quây không yên, mắt cụ Machây dán chặt xuống tấm thảm trải nền nhà.

Đại công tử thản nhiên nghịch nghịch chiếc lập lắc đeo ở sợi dây chuyền, vẻ hơi tự hào nhìn những người hiện diện. Rốt cuộc, sốt ruột trước sự im lặng ấy, chàng lên tiếng đầu tiên:

- Cháu được mời dự hội nghị gia đình để bàn chuyện của cháu. Đó là cháu trích nguyên lời bức thư. Cháu đã đến. Xin lắng nghe.

Công tước phu nhân lại tựa quây, công tước Franchiséc và bá tước cùng đờ đẫn, nhìn nhau đầy hàm ý. Công tước phu nhân lên tiếng trước.

- Chúng ta họp ở đây để cùng nhau buộc anh rời bỏ những... dự định điên rồ... làm xúc phạm đến chúng tôi và mang lại nỗi nhục cho anh.

Cụ Machây nhìn nhanh sang công tước phu nhân. Cụ bị bất ngờ trước vẻ cả quyết trong giọng nói của bà. Mọi người đều cảm thấy chữ “buộc” là quá mạnh.

Valdemar rướn đôi lông mày, cánh mũi chàng phập phồng vì bất đầu cáu. Chàng mỉm cười khó chịu.

- Bà đã đặt vấn đề một cách gay gắt. Cháu thấy là tối hậu thư đã được đưa ra. Nhưng cháu đã là người thành niên, cho nên cuộc... “gia hội” hôm nay chỉ có thể -đưa ra những lý lẽ phản đối các quyết định của cháu và cháu sẵn sàng gạt bỏ chúng - chứ không một ai có thể buộc cháu, cũng có nghĩa là cưỡng bức cháu và... Cũng không một ai có quyền làm điều đó.

Môi cụ Machây thoáng một nét cười. Mọi người lo lắng. Mặt công tước phu nhân đỏ gấc. Valdemar nói tiếp:

- Xin bà đừng lấy làm phật ý vì những lời lẽ của cháu: cháu chỉ trả lời theo chính giọng của bà đấy thôi. Bây giờ cháu xin nghe các lý lẽ.

- Anh không thể cưới cô Rudexka.

- Xin lỗi, đó là vấn đề, nhưng cháu muốn biết chi tiết: tại sao cháu không thể? Cháu muốn mở xẻ khách quan vấn đề này.

Đến đây công tước Franchiséc lên tiếng:

- Anh không thể cưới người thuộc đẳng cấp thấp hơn. Điều đó vi phạm những nguyên tắc của dòng họ Mikhôrôvxka, chống lại truyền thống gia tộc... thậm chí đó còn là hành vi phản đạo đức...

Đại công tử tự hào ngẩng cao đầu.

- Nguyên tắc, truyền thống - đó là những chữ trống rỗng mà chúng ta hay dùng đến mức không còn gây nổi ấn tượng gì, chí ít là đối với cháu. Còn nếu nói tới đạo đức, thì luân lý của cháu khác với luân lý của các vị, nhưng cũng chẳng kém phong cách hơn chút nào. Theo cháu, hôn nhân chỉ dựa trên truyền thống gia tộc chỉ vì môn đăng hộ đối sẽ trở thành thứ hôn nhân phi luân. Còn các vị thì nghĩ ngược lại. Cả một vực thẳm chia cắt quan điểm của các vị với của cháu.

Bá tước Morykoni làm ra vẻ ngạc nhiên:

- Nhưng chúng tôi hoàn toàn không hề loại trừ phương diện tình cảm, điều mà dường như đại công tử muốn nói tới. Song không thể tuyệt đối giao phó cho tình cảm chi phối, vì khả năng ấy có thể sẽ mang đến biết bao tác hại cho giới quý tộc chúng ta. Khi chọn vợ

thời nào cũng nhất thiết phải chú trọng nhất đến việc đăng cấp!
Voilà!

Valdemar bật cười.

- Nhưng nếu như cháu cưới một cô công chúa người Đức, Tây Ban Nha nào đấy, thì chắc chẳng một ai nói tới chuyện chủng tộc với đăng cấp. Ông nội cháu đã cưới một cô gái người Pháp mà chẳng một ai nổi giận, bởi đó là một cô gái quý tộc. Giá như cháu có lấy một cô công chúa người Tàu thì có lẽ người ta còn coi đó là chuyện độc đáo chứ không phải chuyện đáng trừng phạt. Tiểu thư Rudexka là một nữ quý tộc Ba Lan, có gia đình tử tế, vì vậy không thể nói đến đăng cấp được.

- Nhưng thuộc giới khác, - công tước phu nhân ngắt lời.

- Cháu không phản đối, nhưng cháu cho rằng đó là một tiểu tiết, không thể có ảnh hưởng gì đến việc thành hôn và tìm hạnh phúc của hai người.

- Ngược lại, cái tiểu tiết đó lại là một điểm rất quan trọng, nếu không đã chẳng có những cặp vợ chồng vua chúa với thường dân, - phu nhân Iđalia nói.

Mặt Valdemar nhăn lại giận dữ. Chàng lạnh lùng đáp:

- Cháu không hiểu điều đó. Những cuộc hôn nhân không tương xứng trong giới quý tộc chúng ta thường tồi tệ hơn nhiều, còn những cặp vợ chồng vua chúa với thường dân vẫn thường xảy ra trong chốn cung đình. Trong những trường hợp ấy, vợ không được lấy họ chồng, con cũng thế, hơn nữa chúng không thể được thừa kế ngai vàng và cửa cải... Điều đó được qui định bởi những luật lệ chính trị. Nhưng nó không thể vận dụng đối với cháu.

- Về một số phương diện, thì... có thể, - công tước Franchiséc nói thông thả, đầy suy ngẫm.

Mọi người nhìn công tước và đại công tử. Cụ Machây chột hoảng hốt, lo lắng nhìn cháu trai. Nhưng bằng một động tác duyên dáng và tự hào, Valdemar đã ngoảnh đầu nhìn công tước, vui vẻ hỏi:

- Thật thế ạ? Những phương diện gì thế ạ? Cháu rất muốn biết.

Công tước Franchiséc đưa ánh mắt khó chịu nhìn chằm chằm vào mặt người hỏi.

- Luật thừa kế tài sản bất phân có những qui chế đặc biệt mà trong từng trường hợp cụ thể có thể chọn giải pháp trung hòa. Cũng giống như tài sản bất phân được bảo toàn bằng luật bất phân, vì vậy mà trở nên không thể xâm phạm tới, cái... cái... cũng vậy.

Công tước nói lấp.

- Và ngay chính tước hiệu đại công tử cũng buộc phải tuân theo những nghĩa vụ nhất định... tôi muốn nói là... những nghĩa vụ tước hiệu...

Rõ ràng công tước không biết nói thế nào.

- Vớ vẩn! - Cụ Machây lẩm bẩm khá to.

Valdemar mỉm cười khinh khi.

- Những nghĩa vụ tước hiệu? Hẳn thế rồi. Nhưng những nghĩa vụ ấy không liên quan gì tới chuyện chọn vợ.

- Có đấy, *noblesse oblige!*

- Tiểu thư Rudexka không hề vi phạm nguyên tắc này. Cô ấy hoàn toàn có thể trở thành đại công nương Mikhôrôvxka, cô ấy có đầy đủ năng lực để mang tước hiệu ấy.

- Trừ quyền được mang, - công tước thốt ra.

- Quyền thì chính cháu sẽ trao cho cô ấy bằng cách cưới cô ấy.

- Đó chỉ là quan điểm riêng, không phải quan điểm chung, đa số giới quý tộc chúng ta không thừa nhận cái quyền đó.

- Một khi cháu giới thiệu tiểu thư Rudexka là vợ cháu, người ta nhất định sẽ thừa nhận.

- Và anh nghĩ rằng chúng tôi sẽ đón nhận cô ấy? - phu nhân Iđalia hỏi đầy mỉa mai.

Valdemar như muốn dùng ánh mắt xuyên thấu qua người bà.

- Đa số giới quý tộc sẽ đón nhận, dẫu chỉ vì lưu ý tới cháu. Cháu có một địa vị xã hội nhất định, cháu có những mối quan hệ rộng rãi và một cái họ đại quý tộc nổi tiếng. Đó là những lý do khiến người ta phải tôn trọng cháu. Những cá nhân nhỏ bé không đồng tình bao giờ cũng có, ngay cả trong những điều kiện thông thường, nhưng chẳng cần nói đến làm gì - họ sẽ chìm trong trào lưu chung.

- Tôi muốn lưu ý rằng, - bá tước Morykoni lên tiếng, - trong những điều kiện bình thường những kẻ không hài lòng chỉ có thể kêu rên trên cơ sở những điều xúc phạm cá nhân hay ganh ghét cá nhân mà thôi. Còn ở đây là sự bất bình và không hài lòng của cả giới. Điều đó sẽ khiến cho cả giới quý tộc phẫn nộ. Cô Rudexka đối với chúng ta vĩnh viễn phải là một kẻ xa lạ, đối với giới quý tộc chúng ta cô ta là một con hủi! *Voilà!*

Valdemar nheo mắt nhìn bá tước chăm chăm với ánh mắt thật đáng sợ, với vẻ chế giễu và sự lạnh lùng vô biên, rồi thốt lên:

- Hoan hô ngài bá tước! Một con hủi! Tôi đã được nghe điều đó từ miệng ông Barxkai, nhưng bởi lẽ mọi người đều biết con người đó là ai về phương diện tri thức, nên tôi hoàn toàn không ngờ được nghe nhắc lại điều đó trong cuộc họp mặt hôm nay. Tôi không rõ cái định nghĩa đó có phải mượn lời ông Barxki hay không, hay là một phát hiện mới - dẫu sao cũng xin chúc mừng ngài! Đó thật là một lời pha trò tuyệt diệu, cực kỳ thú vị trong vẻ ngây thơ của nó!

Mọi người bàng hoàng, bởi Valdemar nói với vẻ trầm tĩnh, nhưng chàng đang sôi sục chưa từng thấy, và những ai hiểu chàng rõ hơn đều run lên. Bá tước cũng là người nóng tính, ông ta cắn môi, nhưng vẫn ngẩng đầu, khiến đôi gọng kính vàng chóa óng ánh. Ông lên tiếng với giọng của kẻ bị xúc phạm:

- Cảm ơn đại công tử về lời nhận xét quá... thừa ấy. Sự phê phán của ngài khiến người ta nảy ra ý nghĩ phải kết thúc ngay cái trò chơi chữ này.

Valdemar mĩa mai cúi chào ông ta, nhưng vẫn rất lịch thiệp.

- Thừa bá tước, bao giờ tôi cũng sẵn sàng để kết thúc nó bằng một nước chiếu bí!

Im lặng nặng nề bao trùm. Chuyện bê bối đang treo lơ lửng. Hai địch thủ nhìn thẳng vào mắt nhau không nói một lời, riêng bá tước thở hổn hển, mặt hết tái lại đỏ, trong khi Valdemar thản nhiên như tượng, ngó ông ta như sói ngó con mồi. Chỉ một giây nữa thôi là sẽ xảy ra điều gì đó bất ngờ. Nhưng công tước phu nhân trẻ tuổi là người đầu tiên chợt tỉnh lại.

- Thừa quý vị, tôi xin được nói, - bà ta kêu lên đầy phần nộ, rồi nói. - Tôi tán đồng với những lý lẽ mà đại công tử nêu ra để bảo vệ tiểu thư Rudexka và việc công tử định kết hôn với cô gái ấy, tôi hoàn toàn tán thành và xin khẳng định rằng mặc dù không thuộc giới chúng ta, tiểu thư Rudexka không xuất thân từ tầng lớp những kẻ mà chúng ta không có bất cứ mối quan hệ nào. Ngoài ra, chúng ta đều quen biết tiểu thư Rudexka, và công bằng mà nói, chúng ta đều biết rõ phải nghĩ về cô ấy ra sao. Tôi đã trình bày xong quan điểm riêng, bây giờ xin nhường lời cho đại công tử.

Valdemar nói bình tĩnh:

- Cưới tiểu thư Rudexka, tôi không phạm điều gì bê bối, tôi không hề đưa vào gia tộc ta một người quê mùa hoặc đáng ngờ. Các vị có thể gọi sự khác biệt về địa vị của hai gia đình - một sự khác biệt khá rõ, nhưng không có gì quá đáng - và sự khác biệt về tài sản là sự thiếu môn đăng hộ đối. Chính địa vị tài sản đã tạo thành giới chúng ta. Đó là bức tường thành bao bọc mà hiếm khi chúng ta nhìn ra bên ngoài, bởi ai cũng thiếu lòng can đảm. Bức tường đẳng cấp ấy chứa đầy những định kiến được nuôi nấng hàng bao thế kỉ nay, chứa đầy sự cuồng tín, khiến cho bất kỳ ai lại gần tường đều bị nhiễm độc. Nhưng hãy gạt bỏ độc tố đi, thì ta sẽ nhận ra rằng bức tường ấy không thật đáng sợ và không thể không vượt qua.

- Những chuyển vi hành như thế không phải là thứ dành cho các đại quý tộc, - công tước Franchiséc ngắt lời chàng.

- Chính tôi đang nói về những đại quý tộc chúng ta đấy, - Valdemar nói.

- Nhưng chúng tôi không hề oán thán gì về những giới khác. *Le jeu vaut pas la chandelle*^[77].

- Trái lại vượt khỏi bức tường đẳng cấp sẽ rất có ích lợi.

- Thí dụ, những ích lợi gì vậy?

- Ô, chỉ cần thức tỉnh khỏi giấc mơ màng chúng ta có thể nhìn chung quanh một cách thoải mái, không còn chịu ảnh hưởng của thứ thuốc mê chlorôfoóc mà truyền thống bơm cho chúng ta. Và chúng ta sẽ nhìn thế giới mà hôm nay người ta gọi là “thế giới hủi” ấy trong tình trạng có thể là tốt đẹp hơn, và chắc chắn là khỏe mạnh hơn về phương diện đạo đức so với thế giới của chúng ta. Chúng ta sẽ bắt gặp trong thế giới ấy những cá thể cao thượng hơn về phương diện luân lý và thường là nghĩa hiệp hơn. Nhiều người trong số đó không có phẩm hàm tước vị và những số tiền triệu khiến ta phải trọng, không biết ngoại ngữ, không biết lối sống đều cáng một cách lịch sự - bởi đó là đặc quyền của chúng ta - mà họ chinh phục người ta bởi sự cao cả không thể nào chối cãi nổi về nội tâm và những khuynh hướng nhân văn, tinh thần. Về cao ngạo về dòng tộc của chúng ta, sản sinh dựa trên những truyền thống cũ mèm, đặt chúng ta lên những chỗ đứng cao hơn, được đẩy lên cao bằng những triệu bạc, bằng những phẩm tước, chứ hiếm khi bằng các ưu điểm đáng giá của bản thân. Trên những tượng đài truyền thống được đẳng cấp ngưỡng mộ kiểu ấy thường là một cá nhân nào đó không có chút giá trị nào, không chịu đựng nổi một cuộc so sánh với thành viên của các đẳng cấp xã hội thấp hơn. Nếu hai con người ấy tiến đến với nhau - tôi nói thí dụ thôi - thì việc ấy sẽ được coi là một quan hệ không tương xứng, nhưng đó là sự không tương xứng của giới ta so với đẳng cấp xã hội thấp hơn, không tương xứng về văn hóa cá nhân chứ không phải văn hóa truyền thống. Điều đó hoàn toàn không còn là chuyện vớ vẩn, nó đã trở thành một vấn đề làm nảy sinh hàng ngàn sự so sánh không lấy gì làm khích lệ lắm đối với chúng ta.

- Bọn Giacôbanh bên Pháp cũng nêu những quan điểm y hệt như thế, - công tước cười gằn.

- Và trong những dịp giải lao họ pheng đầu các đại quý tộc, - Valdemar nói luôn. - Tôi không phải người thuộc giáo phái Giacôbanh, mà là một quý tộc tỉnh táo.

- Người đó nhìn qua lăng kính dân chủ.

- Không, thưa ngài công tước, tôi tin ở đôi mắt mình hơn và đã phát hiện được khối điều thú vị.

Công tước im lặng. Đại công tử nói tiếp:

- Một yếu tố đẳng cấp quan trọng hơn, ngăn chặn những sự sai lầm nguyên tắc đẳng cấp, đó là quan hệ gia tộc. Một khi ông anh, cụ anh lấy vợ ở các gia đình đại quý tộc thì anh nhất thiết phải theo gương họ - đó là bài ca của giới chúng ta. Chúng ta không chịu bằng lòng với tên họ của người vợ chưa cưới, dù đó là một cái họ tuyệt vời nhất, mà chúng ta còn bới tìm tiếp những bậc tổ phụ đã nằm xuống mộ của người đó, cẩn thận dò xét gia huy và tước phẩm của họ. Nếu phẩm tước và gia huy là rục rở, chúng ta sẽ trưng bày chân dung của họ vào những lâu đài của chúng ta ở những vị trí nổi bật nhất dấu bản thân họ không có gì đáng để cho người đời phải nhớ. Nếu gia huy và phẩm tước của họ khiêm nhường hơn, chúng ta lại treo ảnh họ ở vị trí rìa nào đó mà nói với vẻ coi thường: "Một người họ hàng xa xôi nào đó thôi" Tôi không bao giờ đồng tình với chuyện đó, một con người bình dân chân chính và không có tỳ vết còn khiến tôi kính trọng hơn một vị tổ Hecman lưng lầy hay một vị tổng trấn chỉ biết phô trương giá trị của mình ở sắc áo tía hay thứ đồ trang sức mà thôi. Đó chính là quan niệm của riêng tôi về đẳng cấp và sự không môn đăng hộ đối. Người ta không xét ngọc qua cái khung, mà qua giá trị của bản thân viên ngọc. Trong một cái khung bằng vàng vẫn có thể đặt những viên ngọc giả.

Valdemar cúi kính ném mình vào sâu trong lòng ghế bành, và mọi người đều hiểu được rằng cuộc chiến với chàng không thể đưa tới những kết quả mong muốn. Mặt những người hiện diện đều sa sầm.

Đột nhiên, công tước Franchiséc cựa quậy, rồi thu hết nhiệt tình và ý chí còn sót lại, ông nói cả quyết:

- Cô Rudexka có thể được mang họ Mikhôrôvxka, nhưng sẽ không phải là đại công nương và không được hưởng bất động sản bất phân.

- Bằng cách nào vậy? - Valdemar bình thản hỏi.

- Franhiu, ông chỉ nói vợ vẫn thôi! - công tước phu nhân trẻ tuổi thốt lên mặt đỏ bừng.

- Bằng cách nào mà vợ tôi không phải là đại công nương.

- Do sự thiếu môn đăng hộ đối của mối quan hệ ấy, anh có thể bị tước quyền thừa kế tài sản.

Valdemar nhìn công tước với vẻ thú vị, môi chàng run rẩy nét cười mà chàng không kìm nổi, khắp phòng vang lên tiếng cười đầy giễu cợt nhưng bùng lên đầy vui vẻ của chàng.

- Ha, ha, ha! Thật là thú vị! Vậy ai sẽ là người thực thi, ai sẽ tước quyền thừa kế của tôi?

Chàng quay sang phía công tước:

- Chẳng lẽ lại là ông? Ha, ha, ha!

Chàng cười thoải mái, nhưng ác ý đến nỗi mọi người đều cảm thấy rét. Công tước ngồi lặng, mặt đỏ bừng, không thốt nổi lời nào vì tức tối, bá tước nóng nảy nhỏ nhỏ râu cằm, các vị phu nhân lặng người, công tước phu nhân gằn ngát xiu. Lời phát biểu ngớ ngẩn của con trai làm bà xấu hổ, giọng cười của Valdemar khiến bà tức giận, bà không biết phải làm gì. Cụ Machây mặt hết tái lại đỏ. Trước mắt cụ hiện ra một cảnh tương tự lúc cụ còn trẻ. Người ta cũng đe dọa cụ như thế, nhưng hồi đó cụ không có đủ can đảm như Valdemar, cụ đã không thể cười thoải mái như chàng, mà sợ hãi và cam chịu khuất phục.

Valdemar thôi cười, chàng cất giọng lạnh lùng nhưng đanh thép:

- Các vị đem chuyện vợ chồng không môn đăng hộ đối ra nạt tôi, bây giờ các vị lại dọa tước quyền thừa kế. Đến lượt mình, tôi xin hỏi: các vị có quyền gì làm điều đó? Hăng bỏ qua chuyện môn đăng hộ đối, đó là chuyện vợ vẫn không cần phải nhắc tới, ta hãy nói về việc tước quyền thừa kế. Kẻ nào có thể làm nổi việc đó?... Chỉ có mỗi một câu trả lời mà thôi: không ai cả! Tôi không còn ở cái tuổi mười tám, mà đã ba mươi hai, tôi đã thoát khỏi mọi sự bảo trợ và sẽ

không để cho ai có toàn quyền điều khiển mình. Chính tôi là người tự điều khiển hành động của mình với lòng tự tôn, và tôi cảm thấy hoàn toàn đủ sức, trong những vấn đề như hôn nhân và hạnh phúc của bản thân tôi không cần lời khuyên của bất kỳ ai. Tôi biết tôi khao khát điều gì. Không thể tước quyền thừa kế của tôi, bởi lẽ tôi là người cuối cùng của dòng họ Mikhôrovxka, thuộc nhánh Guenbôvitre. Vả chăng, nếu nhánh này có nhiều người chẳng nữa, hoặc nếu các vị muốn đưa những người khác thuộc dòng họ Mikhôrovxka ra làm đại công tử thì cũng chẳng được kia mà, bởi một lẽ giản đơn là tôi không chấp nhận, và vì tôi hoàn toàn đủ tuổi thành niên, nên luật pháp sẽ bảo vệ tôi. Mọi người đều hẳn biết rõ điều đó, không cần phải nêu cụ thể điều luật làm gì, và tôi ngạc nhiên khi nghe công tước dám quả quyết đến thế trong việc đưa khả năng tước quyền thừa kế của tôi. Cứ như chuyện dọa tước đồ chơi của một đứa trẻ vậy. May mà tôi không phải là thằng nhát, tôi hiểu rõ quyền của bản thân và không cho phép ai tước đoạt những quyền ấy, tôi cũng không tự nguyện từ bỏ tước hiệu đại công tử, cương vị và chức vị của mình, dẫu là để tỏ lòng ngưỡng mộ người phụ nữ yêu dấu.

Tiếng xì xào khe khẽ lan khắp phòng. Bá tước Morykônhi nhìn đại công tử, không tin ở tai mình nữa. Công tước phu nhân già giương tròn đôi đồng tử chăm chăm nhìn dán vào thân hình đầy tự hào của người cháu đang nói. Cụ Machây cúi đầu nặng nề, vẻ mặt mang đầy kinh ngạc và xấu hổ, dường như sau ngàn ấy tháng năm mãi tới bây giờ cụ mới cảm nhận thật rõ cảm giác ấy.

Sau hồi lâu im lặng, Valdemar lại lên tiếng, mỗi lúc một hăng hái hơn:

- Tôi sẽ cưới tiểu thư Rudexka ngược với những nguyên tắc cũ mòn của dòng tộc theo quan niệm của các vị, nghĩa là các vị sẽ gọi cuộc hôn nhân của tôi là thiếu môn đăng hộ đối. Điều đó không hề làm tôi động lòng, tôi có những quan niệm khác hẳn. Và tuy lấy vợ xuất thân từ tình cảm và sẽ rất hạnh phúc, nhưng tôi không thể không xem xét con người và hoàn cảnh. Tôi không cần phải nêu những ưu điểm của tiểu thư Rudexka, bởi người nào đã quen biết

cô ấy đều có thể nhận thấy. Tôi chỉ xin nói rằng cô ấy được đào tạo đầy đủ, được giáo dục rất tốt, hơn nữa lại tự tin và tự hào hơn một số tiểu thư giới chúng ta, những kẻ tự mình ngổ lòi với đàn ông. Những phẩm chất nội tâm và ngoại hình của tiểu thư Rudexka hoàn toàn đáp ứng cương vị mà cô ấy sẽ có được trong giới quý tộc chúng ta.

- Thế vẫn còn quá ít, - bá tước phu nhân Morykônôva ngắt lời chàng. - Để đảm nhiệm cương vị đại công nương Mikhôrôvxka thì những phẩm chất ngoại hình và nội tâm mới chỉ là con chủ bài quá yếu. Có thể có dáng vẻ vương giả, nhưng thậm chí chưa được làm tiểu đồng nhà quý tộc nữa kia.

- Đúng, - bá tước rít lên, - dưới sắc tía của tấm áo choàng của dòng họ Mikhôrôvxka không thể là thứ nhung vớ vẩn nào đó, mà phải là áo lông hắc điều thừ.

Đại công tử ngã người xuống ghế.

- Nàng còn nhiều ưu điểm khác nữa. Nàng có thể mang họ và tước hiệu của tôi, và sẽ là mẫu mực cho các vị đại công nương. Nàng cũng sẽ trở thành một người mẹ tốt thuộc dòng họ chúng ta, sẽ không khiến chúng ta phải thất vọng về phẩm cách. Những số tiền bạc triệu của tôi không hề làm nàng lóa mắt, bởi nàng tế nhị và thông minh. Đối với các vị, rất có thể nàng là một kẻ ngoại lai không ai mong muốn, nhưng với tôi, nàng là người phụ nữ duy nhất được chọn lựa, và tôi yêu cầu các vị phải đón nhận nàng với sự tôn trọng cần thiết. Đối với các vị nàng sẽ không còn là cô tiểu thư Rudexka, mà sẽ là bà Valdemarôva Mikhôrôvxka, đại công nương điền trang Guenbôvitre, một người họ hàng của các vị.

Phu nhân Idalia bật lên tiếng cười khó chịu, chua chát:

- Rudexka mà là họ hàng với chúng ta? Không, điều đó còn hơn cả sự nhục cười, đó là một điều xúc phạm.

- Tại sao? - Valdemar bình thản hỏi lại.

- Hả? Anh còn phải hỏi nữa sao? Nói thật tình tôi không thể nghĩ là anh lại có thể yêu... theo kiểu sinh viên như vậy.

- Thưa cô, tốt nhất cô nên nói trắng ra: yêu theo kiểu quê mùa như vậy, bởi cô nghĩ thế. Trong quan niệm của chúng ta, chỉ những kẻ bình dân quê kệch mới có thể có tình cảm. Tôi có thể thông cảm với sự phản đối của các vị, nếu tiểu thư Rudexka là người không cùng giới...

- Thì cô ta đúng là người như vậy, - phu nhân Idalia ngắt lời.

- Thế ạ? Thú vị thật, không hiểu những lời chỉ trích nào còn trút xuống vợ chưa cưới của tôi, chứ nãy giờ chúng giáng xuống tới tấp, sắc sỡ đủ màu, khó mà đáp lại.

Bá tước Morykônhì chà hai bàn tay vào nhau, láu táu thốt lên:

- Có câu trả lời đấy: dòng họ ấy không đáng tin cậy lắm. Trong những gia tộc thực sự đứng đắn không thể có cái họ ấy. Đó là một cái họ mới. Chưa ai trong số chúng tôi được nghe cái họ Rudexki cả.

Valdemar nhìn thoáng qua bá tước.

- Bởi lẽ bị đóng kín cửa trong phạm vi gia tộc, chúng ta chẳng hay biết gì nhiều về các phạm vi khác trong xã hội, những phạm vi vẫn tồn tại hiển nhiên. Dòng họ Rudexka rất nổi tiếng và được kính trọng ở Vương quốc. Sách của ngài Nhesexki sẽ giải thích và thuyết phục các vị một cách tốt nhất. Còn tôi đã quá ngán câu chuyện vô mục đích này rồi. Tôi chỉ xin hỏi tiểu thư Rudexka có khác gì các tiểu thư trong giới chúng ta? Có lẽ nàng chỉ khác ở chỗ trang nhã hơn, và đẹp hơn. Không phải cô gái nào cũng có quyền tự hào về những phẩm chất đó.

- Xinh với chả đẹp! - phu nhân Idalia rít lên, - đó là đặc ân dành cho những cô thôn nữ thô thiển... những kẻ thứ dân không có chút ý nghĩa nào trong giới chúng ta.

Valdemar phá lên cười.

- Cô đùa đấy chứ, cô thân yêu! Tiểu thư Rudexka ngoài vẻ đẹp, còn có tất cả những gì mà giới chúng ta đòi hỏi. Lịch thiệp, đầy tài năng, thành thạo ngoại ngữ, biết cách dẫn dắt những câu chuyện nhẹ nhàng trong phòng khách lẫn những câu chuyện nghiêm túc.

Biết đùa dí dỏm, biết cách ngồi lên xe duyên dáng, thậm chí biết cả cách xử sự với những chiếc gấu váy dài lượt thướt. Đó là tôi xin nêu tất cả những gì mà nhớ cô ấy thiếu thì hẳn các vị sẽ khó chịu.

Công tước Franchiséc nhăn mặt.

- Anh đưa ra những thí dụ thật là trẻ con. Chúng có thể là tốt đối với cô tiểu thư Rudexka, chứ không phải đối với đại công nương Mikhôrovka, người rất có thể là vị phu nhân hàng đầu trong cả nước.

- Các vị hãy tin rằng cô ấy sẽ không làm cho các vị phải thất vọng, cô ấy sẽ khiến cho các ngôi sao phòng khách đương thời phải giật mình.

Phu nhân Idalia nói thêm về mĩ mai:

- Đặc biệt là với đôi tay và những điệu bộ ấy. *C'est plus que ridicule!*^[78]

Mọi người hơi ngạc nhiên nhìn bà. Mặt bà tím lại vì giận. Valdemar chăm chú quan sát bà.

- Với đôi tay ư? Đó là một chút mới mẻ đấy! Thế tay của cô ấy thì sao ạ?...

- Dẫu sao thì cũng không phải đôi tay dành cho chúng ta! - nam tước phu nhân tự hào đáp lại.

Công tước phu nhân trẻ tuổi xen vào:

- Đừng nóng thế, Idalia, chứ không thì chị lại thiếu công bằng đây. Đôi tay của tiểu thư Rudexka đẹp, trắng trẻo, thon thả, hoàn toàn quý phái, cử chỉ rất trang nhã và đường hoàng. Không thể nói khác.

Với nụ cười quỷ sứ trên môi, Valdemar nói thông thả từng tiếng, như thể đay nghiến:

- À, về chuyện đôi tay thì xin quý vị cứ yên tâm! Về bản chất là đẹp, còn đến khi tôi đeo thêm kim cương hột xoàn nữa, thì khi ấy có thể các bàn tay đại quý tộc sẽ phải giấu đi, trong đó có những đôi tay không phải bao giờ cũng đáp ứng được xuất xứ quý phái của mình.

- Anh đem chúng tôi ra đùa đấy à, Valdemar! - công tước phu nhân trẻ tuổi thốt lên.

- Không ạ, cháu chỉ trả lời một câu chỉ trích vợ tương lai của cháu thôi.

- Anh phong tước hiệu cho tiểu thư Rudexka hơi quá sớm đấy, - bá tước Morykônhi cất tiếng mỉa mai.

- Xin nhắc lại: tiểu thư Xtefchia Rudexka sẽ là vợ tôi, Mong các vị hãy tin điều đó và thôi hành hạ tôi đi, điều đó chẳng thể mang lại kết quả gì hết!

Giọng Valdemar hơi rung lên, rồi chặng nín lặng.

Im lặng nặng nề bao trùm khắp phòng.

Đại công tử đứng lên, ưỡn thẳng người, rồi bước qua những người trong gia đình đang ngồi thành hình bán nguyệt, chàng chậm rãi bước về phía kia của phòng khách, đưa mắt ngắm các bức tranh.

Công tước phu nhân tuổi tác dỗi theo chàng ánh mắt kinh hoàng, bà tựa người trên ghế, tay bóp chặt chiếc khăn đăng ten. Công tước Franchiséc đằng hắng đầy ý nghĩa. Valdemar đã tỏ ra cho mọi người hiểu rằng chàng coi cuộc họp thế là đã kết thúc. Ai cũng cảm thấy thế. Sau những ánh mắt đầy ngụ ý và cái nhún vai của phu nhân Idalia và bá tước phu nhân Morykônhôva, giọng run run, phấp phỏng của công tước phu nhân tuổi tác cất lên:

- Đó là lời cuối cùng của anh đấy ư, Valdemar?

- Vâng. Điều gì đã nói, cháu không bao giờ thay đổi.

Công tước phu nhân âu sầu. Những lời của đứa cháu ngoại khiến bà thẳng thốt. Bà cố tìm cách cứu vãn. Ánh mắt tuyệt vọng đầy cầu khẩn của bà nhìn cụ Machây như van xin cụ hãy giúp đỡ. Sự im lặng của cụ già khiến mọi người đều phải suy nghĩ. Họ nhận ra rằng suốt từ đầu đến giờ cụ hoàn toàn không nói một lời. Theo ánh mắt của công tước phu nhân, mọi người đều đổ dồn mắt vào cụ. Bất giác, cả Valdemar cũng đưa mắt nhìn ông.

Cụ Machây hiểu rằng đã đến lúc phải nói.

Cắn chặt môi, trong mắt chột ngời lên một ánh dữ dằn, cụ nghiêng người sang phía công tước phu nhân, đặt lay lên tay bà, cất giọng mạnh mẽ:

- Xin công tước phu nhân hãy bình tĩnh. Valdemar có quan điểm riêng, trước sau như nhất. Những nguyên tắc của chúng ta lại khác. Và dẫu không có quyền bảo trợ nó, nhưng chúng ta vẫn có nghĩa vụ phải bảo trợ về đạo đức, và chính nghĩa vụ ấy buộc chúng ta phải bảo vệ đến cùng,

Cụ dừng lời, thở hắt hển.

Nét mặt công tước phu nhân ánh lên một thoáng hi vọng. Công tước và bá tước mỉm cười nhìn nhau.

Valdemar bước lùi một bước, thẳng cứng người, ngẩng cao đầu, đôi lông mày nhíu lại. Đôi mắt đầy kinh ngạc nhưng tuyệt đẹp nhìn chằm chằm vào mặt cụ già, chàng đứng đó, như bị giáng một búa vào đầu, nhưng không ngã gục - trái lại, chàng vẫn sẵn sàng lao vào cuộc chiến đấu mới. Có lẽ khi thốt ra những lời đáng nhớ: “Cả anh nữa ư, Brutux?!...” Xêđar cũng có dáng điệu giống thế chẳng?

Cụ Machây háng giọng, thong thả nói tiếp, dần từng tiếng:

- Nhưng có thể bảo vệ, có thể khuyên bảo kẻ đang do dự, kẻ không tin chắc vào mình, kẻ đưa ra những lý lẽ yếu ớt, kẻ không được chuẩn bị đầy đủ để đặt vấn đề một cách hợp lý và tỉnh táo, kẻ không thật hiểu mình hướng tới cái gì, kẻ thiếu kiên quyết và nhiệt huyết, bởi có tính cách quá yếu ớt. Nhiều năm trước đây chính tôi là một kẻ như thế. Hôm nay, lại một lần nữa, tôi phải trải qua phút giây ấy, còn đau đớn hơn lần trước. Tôi đã do dự, tôi đã thiếu tự tin, không đủ kiên quyết và nhiệt tình. Tôi đã không hiểu rõ ai có lý: tôi hay những người mà tôi phải đương đầu. Lay Chúa tôi! Lực lượng mới chênh lệch làm sao! Tôi không đủ lời để tự bảo vệ hạnh phúc của mình, hay có thể tôi yêu ít hơn, có tính cách yếu hơn chẳng. Hồi đó người ta cũng đã dọa tước quyền thừa kế tước đại công tử của tôi, còn tôi, mặc dù cũng có đầy đủ những điều kiện như Valdemar bây giờ - bởi tôi cũng là kẻ duy nhất thuộc nhánh gia tộc chúng ta, cũng đã đủ tuổi thành niên, mặc dù mẹ và chú tôi không thể tước

quyền thừa kế của tôi nhưng tôi đã run sợ và đã khuất phục trước sức ép ấy. Hậu quả của bước lùi ấy thật quá rõ ràng: tôi đã hủy hoại đời mình và cuộc đời người con gái ấy...

Cụ Machây gục đầu, im lặng hồi lâu.

Những người có mặt nhìn cụ bàng hoàng và e sợ.

Đại công tử dịch chuyển sau lưng những người đang ngồi dựa lưng vào chiếc lò sưởi cổ kính, không rời mắt khỏi ông nội.

Cụ Machây nói tiếp:

- Bây giờ, khi đã sắp xuống mồ, tôi lại phải chứng kiến cái tình thế ấy. Có điều tôi đã thay vai. Cháu Valdemar đã thuyết phục được tôi. Khó lòng cảm đoán nó làm cái việc mang lại hạnh phúc cho bản thân nó và cho người phụ nữ nó yêu. Valdemar đã thành niên, đủ khôn ngoan, có ý chí vững chắc không một ai bẻ gãy nổi, lại có luật pháp đứng sau lưng. Đây không phải là một sự bướng bỉnh, mà là sự cương quyết của một con người đã trưởng thành, biết rõ rằng mình có ưu thế khi đặt vấn đề, khi trình bày lý lẽ, không hề sợ những giải pháp quyết liệt, lại được vũ trang bằng tính cao thượng của tình cảm và một lòng tin vững chắc vào tương lai. Đây không phải là một cơn bốc đồng thoáng qua, mà là một quyết định mạnh mẽ, không khoan nhượng. Đây không phải là sự mù quáng, mà là một lý lẽ tinh táo và vững vàng, lý lẽ mà cả giới chúng ta không thể che mờ nổi. Vì vậy, mọi lời chứng minh trái ngược của chúng ta đều vô nghĩa, bởi Valdemar sẽ bẻ gãy hết, mọi sự cưỡng chống của chúng ta là vô nghĩa - bởi Valdemar sẽ đập tan hoặc sẽ vượt qua, không hề ngó ngàng gì đến chúng ta. Chính tôi cũng đã từng nổi khùng, đã từng không muốn nghe nói tới việc ấy, nhưng cháu nó đã thuyết phục được tôi.

Tiếng xì xào kinh hoàng lan khắp phòng. Công tước phu nhân làm một cử động như chực đứng lên. Mọi người đều như bị sét đánh. Với những quàng đỏ trên mặt, cụ Machây nói chắc nịch, hướng chủ yếu về phía công tước phu nhân tuổi tác:

- Tôi xin nhắc lại: cháu nó đã thuyết phục được tôi. Người con gái nó yêu đáng được chúng ta công nhận, bởi vì đã được nó chọn. Tôi

nói về Valdemar không phải như về cháu nội mình, mà như nói về một con người cao thượng và hiểu biết, đáng được mọi người kính trọng. Chúng ta nên đón nhận người mà cháu Valdemar đã chọn để đưa vào gia đình chúng ta, đón nhận không chút khiên cưỡng, như người của mình. Tôi, Mikhôngvski, ông nội của Valdemar, chấp nhận ý định ấy, đồng ý cuộc hôn nhân này... Và cầu phước cho hai trẻ. Thừa công tước phu nhân, xin bà hãy làm như tôi. Xin bà đừng làm u ám niềm hạnh phúc của cháu, đừng giết chết cô gái kia, nó đã yêu thương Valdemar chân thành và sâu sắc lắm, tôi biết. Vì tính cách ngay thẳng và tự tôn, cô gái đã từ chối lời cầu hôn và bỏ đi, không muốn Valdemar phải đấu tranh với gia đình...

Cụ Machây tự hào ưỡn khuôn ngực già nua. Vàng trán của vị đại quý tộc rạn rở trong một niềm phấn hưng chân thành. Giọng cụ nói mạnh lên.

- Cô gái ấy đã dám hi sinh niềm hạnh phúc gắn liền với mạng sống của mình, chẳng lẽ chúng ta không thể hi sinh những quan niệm, rất có thể, được xây dựng trên những định kiến đã lỗi thời của chúng ta, hay sao? Chẳng lẽ chúng ta lại tỏ ra kém cao thượng hơn cô gái quý tộc mảnh mai ấy? Chúng ta - những đại quý tộc?! Thừa công tước phu nhân, chúng ta hãy đại lượng! Chúng ta hãy để cho trái tim mình được lên tiếng ở nơi mà lòng mê tín của chúng ta dưng đập chẵn. Chúng ta phải phá vỡ con đập ấy! Valdemar là cháu của bà, thừa phu nhân, cũng là cháu của tôi. Lúc tuổi già chúng ta hãy vui với niềm hạnh phúc của cháu. Biết đâu chúng nó có thể làm sống lại những niềm mơ ước tuổi trẻ của chúng ta đã bị cuộc đời bóp chết. Thừa phu nhân, xin bà hãy cho phép và ban phước cho cháu. Tôi cầu xin phu nhân điều đó vì nghĩ tới những đứa con đẻ của bà và của tôi, cha mẹ của cháu Valdemar đây.

Hưng khởi bởi niềm nhiệt thành, cụ già đứng phắt dậy khỏi ghế, mắt sáng long lanh, chìa hai tay ra.

- Cháu của ông! Chúc mừng cháu và cầu Chúa ban phước lành cho cháu!

Valdemar xúc động, ngực chàng bật ra những tiếng thồn thức

ngheñ ngào, chàng ôm chầm lấy ông nội đang loạng choạng, nồng nhiệt và thân thiết nép người vào vai ông. Cụ Machây ôm chặt mái đầu cháu nội, đôi môi già run rẩy đặt lên vàng trán đầy tự hào của chàng.

Mọi người bất giác đều đứng lên. Vẻ long trọng của phút giây này khiến họ đứng dậy khỏi chỗ ngồi. Vài cái đầu máy móc quay về phía tấm rèm che cửa, nơi tiểu thư Rita bật lên tiếng khóc nức nở.

Công tước phu nhân ngồi lặng như chết, mặt trắng nhợt không một chút máu, Bà thần thờ ngó cụ Machây như hoàn toàn thắng thốt bàng hoàng, Bà chột rùng mình lúc Valdemar quỳ xuống trước mặt, dịu dàng cầm lấy tay bà, thì thầm bằng giọng mềm mại, âu yếm:

- Bà ơi, thế còn bà?... Còn bà nữa?...

- Không bao giờ! Không bao giờ! - Công tước phu nhân hét lên rồi xỉu người trong ghế.

Bà ngất đi. Náo động cả lên, mọi người cố làm bà tỉnh lại. Valdemar xốc cụ già lên tay, mang vào phòng ngủ của bà. Mọi người bước theo chàng.

Trong hành lang ngang, tiểu thư Rita đang đứng tựa vào hàng cột chạm trổ, nàng khóc, cả người run lên. Ánh mắt nàng thắng thốt khi nhìn thấy Valdemar.

- Bà ngất, - chàng nói gọn.

Chỉ có cụ Machây và Valdemar trở lại phòng khách, công tước và bá tước ẩn tránh ở đâu đó, không dám nhìn mặt đại công tử. Cụ Machây ôm chặt lấy cháu nội,

- Hãy bình tĩnh lại đi con. Mọi chuyện rồi sẽ tốt cả, Tiếng kêu vừa rồi của công tước phu nhân là phản ứng nhất thời, rồi sẽ qua thôi, Con đã thắng, Valdemar ạ, rồi con sẽ được hạnh phúc! Ôi, con cho ông một bài học mới đau đớn làm sao! Nhưng trái tim ông như nhẹ hẳn đi.

Cụ già òa lên khóc, nhưng sự chân thành của Valdemar nhanh chóng trả lại cho cụ nụ cười trên khuôn mặt hẳn sâu những nếp

nhãn.

Công tước phu nhân không muốn thấy mặt một ai, và thế là Valdemar đành phải rời trang Obrony lần nữa, không được bà ngoại đồng ý ban phước.

XIII

Ở trang Obrôny bao trùm một bầu không khí im lặng căm đặc, u ám... Lễ Thiên Chúa Giáng Sinh trôi qua, lần đầu tiên mang không khí buồn thảm đến thế trong vùng này. Tháng giêng lạnh giá và sáng sủa đã trôi qua một nửa. Công tước phu nhân Podhorexka không rời khỏi những căn phòng riêng của bà lần nào, vẫn hết sức nóng giận. Bà không muốn gặp tiểu thư Rita cũng như bà Dolgiurnxka, người mà bà vẫn yêu mến. Bà ra lệnh mang con vẹt của mình ra khỏi phòng khách riêng, bởi tiếng kêu không dứt của nó: *L'amour c'est la vie*,^[79] - được tiểu thư Rita dạy cho - khiến phu nhân thêm cău giận. Không một ai khuyên giải nổi phu nhân, bà không chịu nổi sự có mặt của mọi người. Cha xứ trong vùng đôi khi ghé thăm bà, nhưng một lần khi được hỏi ý kiến, thấy cha bệnh vục cho Valdemar thì phu nhân không muốn gặp ông nữa. Chỉ còn lại mỗi mình ông bác sĩ vì phận sự vẫn lui tới chỗ phu nhân hàng ngày. Công tước phu nhân định ra nước ngoài, nhưng vì tình hình sức khỏe, bà không được phép đi. Kể từ cuộc họp đáng nhớ nọ, bà không hề gặp mặt Valdemar lần nào, thậm chí bà không cho phép người nhà nhắc tới chàng. Mặc dù vậy những tin tức từ trang Guenbôvitre vẫn lui tới Obrôny để hỏi thăm sức khỏe cụ già. Động lòng trước tấm tình của đứa cháu ngoại, công tước phu nhân gửi cho chàng một bức thư, khuyên chàng từ bỏ ý định cưới Xtefchia. Valdemar cũng viết thư trả lời không thay đổi ý định. Song chàng biết cách bày tỏ ý chí cương quyết và lời khẩn cầu của mình bằng những lời tuy kiên định nhưng đầy thân thiết, khiến phu nhân thêm lo lắng.

- Nó buộc ta, nó bắt buộc ta! - bà tuyệt vọng thốt lên.

Cụ Machây tới Obrôny một lần, Cụ muốn tác động tới phu nhân, nhưng sự thể lại ngược hẳn, bởi lẽ phu nhân Podhorexka cũng có ý định ấy đối với cụ. Lời lý giải của phu nhân khiến cụ Machây bàng hoàng. Cụ già đâm phân vân. Cụ cảm thấy hổ thẹn trước giới quý

tộc và công tước phu nhân là đã quá nhanh chóng cho phép cuộc hôn nhân tai tiếng ấy - theo quan niệm của phu nhân. Dường như cụ Machây đã hoàn toàn bị thuyết phục, suýt nữa cụ hứa rút lời đồng ý Valdemar. Công tước phu nhân thắng thế, phu nhân Idalia lại dốc hết lòng chất thêm củi lửa để làm lung lay lòng cha. Riêng tiểu thư Rita là rút lui khỏi vụ mưu mô ấy, nàng đứng một bên, không tham gia.

Qua Rita, Valdemar biết hết, chàng nghiên chặt răng. Chàng quyết định tới điền trang Rutraievô để khuyên Xtefchia tổ chức ngay lễ cưới. Chàng trải qua một cuộc đấu tranh nội tâm căng thẳng, chàng xót xa hơn khi đoán được nỗi lo lắng của người yêu. Nàng đang ngóng đợi chàng, biết đâu lòng nàng đã kém phần tin tưởng. Nhưng sự nhẫn nại của chàng đã hết. Chàng viết một bức thư cương quyết gửi cụ Machây và công tước phu nhân, gia hạn cho một tuần suy nghĩ. Tiếp đó chàng tuyên bố về cắt đứt mọi nghĩa vụ đối với họ và sẽ thuyết phục Xtefchia lấy chàng, trái với mong muốn của họ.

Cụ Machây hoảng hốt, nhưng công tước phu nhân thì lập tức viết ngay cho Xtefchia một bức thư cấm nàng lấy Valdemar. Hơi thiếu thận trọng, công tước phu nhân đã cho cụ Machây xem bức thư ấy. Cụ già kinh hoàng. Cụ biết rằng đó là ngón đòn cuối cùng và kinh khủng đối với đứa cháu trai, bởi bức thư rất có thể giết chết Xtefchia, và sau bức thư ấy, nàng sẽ không bao giờ đồng ý lấy đại công tử nữa. Chính phu nhân Podhorexka đã tự làm hỏng chuyện này, câu chuyện đang có chiều hướng nghiêng về phía có lợi cho bà. Phu nhân vốn có tính cương quyết, không khoan nhượng - bà đã quyết định đi tới cùng.

Nhưng trước mặt cụ Machây lại chợt hiện ra cái quá khứ, với bức thư tàn nhẫn của ông chú cụ đã thiêu trụi hạnh phúc của cô Korvitúpna. Cụ thôi không do dự gì nữa. Cụ thẳng thắn tuyên bố với vị phu nhân cao ngạo là cụ đồng tình với ý định của đứa cháu nội, và muốn hỗ trợ những lời nói của mình bằng một thứ gì hiện thực hơn, cụ đã viết thư gửi Xtefchia, không niêm phong đưa cho Valdemar đem đi. Công tước phu nhân và phu nhân Idalia là những

người đầu tiên được cụ đọc cho nghe nội dung. Bức thư rất thân mật, hoàn toàn là lời lẽ của một người cha. Trong thư cụ già yêu cầu Xtefchia hãy mang lại hạnh phúc cho Valdemar, cụ gọi nàng là cháu dâu.

Phu nhân Elzonovska hiểu rằng thế là hết. Nhưng công tước phu nhân không chịu lùi. Giam mình trong sự bướng bỉnh, bà không nghe những lời khuyên giải, bà lạnh lùng, cứng rắn và không khoan dung. Đây chưa xót và trách móc, cụ Machây thôi không thuyết phục bà nữa. Bị xúc phạm sâu sắc, cụ bỏ đi. Đối với điền trang Obrony, Valdemar như không hề tồn tại, nhưng công tước phu nhân biết rằng chàng vẫn thường xuyên lui tới điền trang Xuôđkôvxe và ngày một ngày hai sẽ lên đường đi Rutraievô.

Thình thoảng, công tước phu nhân thấy lòng trở nên sắt đá. “Nó cứ việc đi, nó cứ việc cưới, ta không muốn biết đến nó nữa, ta sẽ nguyên rủa nó!”. Nhưng ngay sau những cơn trào sôi quyết liệt đó, tiếng nức nở nghẹn ngào lại cuộn lên trong ngực bà. Valdemar là đứa cháu duy nhất của bà, niềm kiêu hãnh của bà, là của quý của toàn gia tộc, một thứ của gia bảo tuyệt vời. Chàng là người thân yêu nhất của bà. Bà yêu quý chàng biết bao. Công tước phu nhân không mấy vui vẻ về những đứa con đẻ của mình. Valdemar là con trai duy nhất của đứa con gái yêu đã quá cố của phu nhân. Lòng phu nhân cắn đứt bởi nỗi tuyệt vọng và một cuộc đấu tranh khủng khiếp. Mà thời gian thì chỉ còn tính từng giờ. Valdemar sẽ ra đi với bức thư của cụ Machây, mang theo lời cầu phúc của ông nội, và Xtefchia nhất định sẽ đồng ý, bởi một khi cụ Machây, vị trưởng lão của dòng họ Mikhônôvka, đã đứng về phía họ thì thế là đủ! Cụ có nhiều quyền hơn với Valdemar, cụ đã hoàn toàn cả quyết. Họ sẽ bỏ qua bà ngoại chàng, sẽ không cần để ý tới bà, bởi nói cho cùng bà vẫn là nhân vật thứ yếu. Công tước phu nhân cảm thấy rằng tình yêu của đứa cháu, và có thể cả lòng kính trọng của nó đối với bà đang tuột khỏi tay mình, và lời cảnh cáo cắt đứt quan hệ gia đình mà chàng đưa ra dành cho bà là chính. Những nỗi lo ngại khủng khiếp choán ngập tâm hồn phu nhân Podhorevka. Cơn giận, sự bướng bỉnh, lòng tự hào bị xúc phạm, lòng tự ái - tất thấy sôi sục trong lòng bà, tạo thành một cuộc giằng xé tình cảm không thể chịu đựng

nổi. Bà không còn được hỗ trợ của một ai, bởi ngay cả phu nhân Iđalia cũng ngồi yên ở điện trang Xuôđkôvxe vì e ngại động chạm tới cha.

Một đêm nọ, sau những dẫn vật nặng nề, phu nhân sai người đi tìm đại công tử tới Obrôny gặp bà ngay trong đêm.

XIV

Buổi tối nặng nề dài lê thê. Tiểu thư Rita chạy từ phòng công tước phu nhân sang phòng riêng của chàng, nơi Trextka đang ngồi đợi. Mỗi tiếng gió mong manh ngoài vườn, mỗi tiếng tuyết kin kít ngoài sân - tất cả đều khiến lâu đài lắng nghe. Người ta căng thẳng đợi đợi công tử đến, nhưng thời gian trôi đi chậm chạp đến phát cuồng.

Chiếc đồng hồ cổ trong phòng ăn điểm chuông một khắc. Gia nhân lặng lẽ rảo bước trong các hành lang, thì thầm với nhau với vẻ đầy bí ẩn. Tiểu thư Rita nóng ruột nhìn qua cửa sổ ra khu vườn xào xạc gió, nơi tuyết rơi dày từng bông nặng trĩu, dường như cả điền trang Obrony cùng với khu vườn, tòa lâu đài và dóm người đang nóng ruột quanh quần vì chờ đợi kia bị trùm trong một tấm áo trắng ngần, lạnh lẽo và mềm mại.

Công tước phu nhân lại bước vào căn phòng nơi Rita và Trextka đang ngồi.

- Valdemar chưa đến ư?

- Chưa ạ, thưa dì, nhưng chắc chắn thế nào anh ấy cũng sẽ đến, dì cứ đi nằm nghỉ một chút.

- Ta không thể... ngoài kia đang có bão tuyết phải không?...

- Vâng, thưa dì.

Phu nhân ngồi xuống chiếc tràng kỷ, đan hai bàn tay trắng toát đặt lên đầu gối, đầu cúi gục không nhúc nhích. Đôi mắt bà thần thờ lướt trên tấm thảm, môi khẽ lẩm nhẩm đọc kinh. Bà hoàn toàn không chú ý đến những người trong phòng.

Mười mấy phút nữa trôi qua. Đột nhiên cánh cửa mở vội vã, một cô sen lao vào phòng, theo sau là người hầu. Không nhìn thấy phu

nhân, cả hai đồng thanh kêu lên:

- Không có đại công tử tại Guenbôvitre! Xà ích trở về, nói rằng ông ấy đã ra ga.

Phu nhân kinh hoàng choàng dậy.

- Cái gì?... Nó đi rồi ư?...

Tiểu thư Rita và Trextka sửng sờ khi thấy vẻ mặt của phu nhân. Gia nhân tái mặt hoảng hốt rút lui.

- Nó ra đi khi nào? - công tước phu nhân lại hét lên.

- Dạ thưa phu nhân... xà ích nói rằng chiều hôm nay ạ, - người hầu phòng lấp bắp đáp.

- Chúa tôi! Chúa tôi! - phu nhân nức nở.

Rita thì thầm với Trextka:

- Phải ngay mỗi nhóm hai người đến ga Gudôvô và Trenbe. Không rõ ông ấy tới ga nào... phải mau lên...

Trextka lao ra khỏi phòng, kéo theo gia nhân.

- Bất hạnh! Bất hạnh quá! - phu nhân rên rỉ, - nó đi mất rồi! Nó tới với con bé, nó gạt ta ra ngoài! Lạy Chúa! Lạy Chúa tôi! Lỗi tại tôi, lỗi tại tôi tất cả...

Tiểu thư Rita lặng lẽ cầu nguyện.

Nỗi lo sợ trườn khắp tòa lâu đài, lần mò vào trái tim của cả đám gia nhân. Trong tâm trí mọi người đều hiển hiện hình ảnh của đại công tử, kinh khủng, đáng sợ.

Đồng hồ điểm chuông báo hai giờ đêm, khi tiểu thư Sêligianka trông thấy giữa cơn lốc tuyết có hình bóng đen đen của chiếc xe trượt lao nhanh tới lâu đài. Tiếng lục lạc vang lên khe khẽ, xe dừng.

- Công tử đến rồi! - Rita hét lên.

Cô lao xuống những bậc thang nhanh như một mũi tên. Theo sau cô là Trextka.

Ở tiền sảnh Valdemar đang được người chưởng bộc giúp cởi chiếc áo choàng lông hải ly dày tuyết. Họ lặng lẽ chào nhau.

- Ở đây có chuyện gì xảy ra thế? - chàng hỏi. - Các vị nom đều thảng thốt cả, nét mặt cứ như xác chết ấy thôi. Người ta báo tin là bà vẫn khỏe kia mà.

- Phu nhân rất muốn gặp ông. Bà đang rất sốt ruột và rất yếu,- tiểu thư Rita lên tiếng.

- Đã quá lâu ông không tới,- Trextka nói thêm.

- Lâu? Ngài nói đùa đấy chứ! Tôi đi từ ga Rudôvô. Gia nhân lôi tôi ra khỏi toa. Tôi vội hết sức, nhưng trong cơn bão tuyết này thật khó lòng đi nhanh được, Thật là tởm tộ.

- Để tôi đi báo cho dì là ông đã tới, - tiểu thư Rita bảo.

- Tôi cùng đi với tiểu thư.

Công tước phu nhân ngồi trong ghế bành ở phòng ngủ, ngay cạnh giường bà. Bà khoác trên người chiếc áo choàng nội tắm bằng vải *phnalen* màu trắng, viền đặng ten to. Trong bộ y phục ấy, với vẻ mặt tái nhợt và đôi mắt cháy bỏng, trong chiếc mũ đặng ten trắng đội trên mái tóc bạc, nom bà thật đẹp lão, giống như một bức chân dung. Làn vải lót tường màu sẫm của phòng ngủ, lớp mạ vàng trang trọng của những họa tiết trên trần nhà, những tấm rèm nặng nề bằng vải *admans* che chiếc giường gỗ mun - tất cả những thứ đó tắm trong ánh đèn màu trắng chợt mang vẻ trang trọng khác vời, tạo thành một cái nền tuyết diệu cho dáng hình trang nhã của phu nhân. Bên cạnh phu nhân là một giá quý chân chạm trổ, trên đó là quyển kinh thánh đang mở rộng. Tiểu thư Rita bước vào, khẽ cúi xuống thì thầm:

- Thưa dì!... đại công tử đã đến... Để anh ấy vào chứ ạ?

Khuôn mặt tái nhợt của phu nhân đỏ bừng lên.

- Nó đến rồi?... Nó đến thật rồi sao?

Bà nhìn quanh phòng rồi thở dài ngồi thụt sâu vào lòng ghế bành.

- Valdemar đang ở đâu?

- Anh ấy chờ ngay cạnh đây, trong phòng khách nhỏ.

Một tia sáng kiên quyết rất mạnh mẽ chọt bùng lên trong mắt công tước phu nhân.

- Mời anh ấy vào, - bà nói to.

Ra tới phòng khách nhỏ, tiểu thư Rita nắm lấy tay Valdemar.

- Ông vào đi, nhưng... xin hãy thương phu nhân. Bà đang yếu, lại rất xúc động.

- Xin tiểu thư cứ yên tâm.

Chàng bước vào phòng ngủ, chân thành nâng cả hai tay phu nhân lên hôn.

Bà nhìn vào mắt chàng với câu hỏi không lời, cứng rắn, nghiêm trang. Đôi đồng tử màu đen dường như muốn thọc sâu vào tâm linh đứa cháu để phát hiện tất thảy những gì còn ẩn giấu trong đó. Bàn tay trắng ngần long lanh một viên ngọc thạch giống như một vì sao xanh xiết chặt tay Valdemar. Chàng ngồi xuống bên bà, cô mỉm cười và hỏi:

- Bà ơi, sao bà nhìn cháu chăm chú thế?

- Ta muốn nhìn thấy sự thay đổi ở anh - phu nhân thì thầm.

- Thay đổi ở cháu?... thật ư bà?...

- Phải, ta muốn thấy anh thay đổi, - phu nhân nhấn mạnh.

Valdemar chọt hiểu.

- Không đâu, thưa bà, cháu chẳng thay đổi dễ thế đâu, cháu đã quyết, - chàng đáp bằng giọng mạnh mẽ và tự hào ngẩng cao đầu.

Công tước phu nhân buông bàn tay chàng.

- Anh vẫn sẽ cương quyết không lay chuyển như thế?

Mắt bà long lên dữ tợn. Valdemar bình tĩnh chịu đựng ánh mắt ấy.

- Vâng, thưa bà.

- Nghĩa là không cái gì... không một cái gì có thể làm thay đổi...

tình cảm của anh?...

- Tình cảm ạ? Sẽ không có gì thay đổi những ý định của cháu, chứ còn về sự thay đổi tình cảm thì không nên nói tới.

- Nghĩa là không... không chứ gì?...

- Không đâu bà của cháu. Đó là quyết định không thay đổi. Xin bà hãy công nhận nó như một việc cần thiết. Cháu xin bà điều đó. Chính cháu đây, đứa cháu ruột thịt duy nhất của bà, thằng bé Valđy của bà, cháu xin bà vô cùng tha thiết. Cháu yêu Xtefchia còn hơn cả mạng sống của cháu, và nàng cũng yêu thương cháu. Cháu không thể làm nàng thất vọng, thà cháu dứt trái tim ra khỏi ngực này còn hơn. Hôm nay cháu đã định đi Rutraievô. Cháu đã chờ đợi rất lâu rồi, nhưng giờ thì không thể chờ hơn được nữa. Chỉ một lát nữa thôi - là có thể đã quá muộn. Bà là người nghiêm khắc không khoan nhượng, nhưng cháu gắn bó với bà bằng tình cảm của một người con. Chính tình cảm đó đã ngăn cháu không đi bước quyết liệt cuối cùng. Cháu hiểu rằng Xtefchia không muốn nhận lời cháu nếu không có sự đồng ý của bà, nhưng cháu sẽ tìm được cách thuyết phục nàng. Cô gái ấy có những tình cảm hết sức tinh tế và bản chất rất tế nhị. Đáp lại những bức thư của cháu, nàng trả lời vô cùng kiềm chế. Nàng muốn giấu kín tình yêu của mình tận đáy sâu tâm khảm, để không ai có thể đoán biết được.

- Anh vẫn viết thư từ với cô ấy?

- Cháu có viết mấy lá - nhưng nàng chỉ trả lời cháu có mỗi một lần, và cháu xin nhắc lại lần nữa: trong những lời thư của nàng chứa đựng những tình cảm sâu sắc lắm nhưng bị kìm hãm bởi những chiếc hàm thiếc nào đó, chúng cửa sâu vào tình yêu trong sạch của nàng - một tình yêu chân chính thiêng liêng!

- Nay Valdemar... anh... yêu cô ta lắm, phải không?

- Nàng là người phụ nữ duy nhất của cháu. Nếu nàng không phải là người mà cháu yêu quý hơn tất cả mọi thứ trên đời, cháu đã không thể đấu tranh kiên trì như thế, - Valdemar đáp, giọng nghiêm trang.

Chàng chăm chăm nhìn bà ngoại bằng đôi mắt xám của mình, trong đó bên cạnh sức mạnh chân chính của đàn ông long lanh những tình cảm lớn.

Công tước phu nhân cụp mi mắt xuống, những ngón tay dài thon thả của bà khẽ lật lật những dải đăng ten viền áo. Mặt bà hiện ra mấy vết đo đờ, đôi môi mím chặt cương nghị. Cả thân hình bà dường như biểu lộ cuộc giằng xé quyết liệt giữa hai lực lượng đối nghịch như: tình yêu cháu và sự bướng bỉnh của lòng tự tôn bị xúc phạm.

“Cái gì sẽ thắng đây?” - câu hỏi ấy như treo trong không khí, như toát ra từ những bức vách phong lưu của phòng ngủ, như phập phồng trong hơi thở ngọn đèn.

Valdemar nhìn bà bằng ánh mắt tin cậy. Chàng hiểu quá rõ bà ngoại mình, trong sự do dự của bà chàng đã nhìn thấy cái kết thúc tốt đẹp. Tim chàng đập mạnh, bởi chàng đâu muốn kéo dài cuộc chiến với người phụ nữ này. Chàng kính yêu bà như mẹ đẻ. Trong đôi đồng tử chàng như cuộn cuộn trào dâng ý muốn nổi loạn, lòng kiên nhẫn của chàng gần cạn kiệt. Cả tâm hồn, cả toàn bộ sức mạnh ý chí chàng muốn kêu lên qua ánh mắt: “Đủ rồi, thôi đi nếu không ta sẽ dứt dứt nút dây cuối cùng!”

Dường như cảm thấy sự động chạm của ánh mắt ấy, công tước phu nhân ngược nhanh mắt nhìn chàng, nhưng hẳn bà đọc thấy trong mắt chàng mọi điều chàng muốn nói, nên bà lại nhanh chóng hạ mi xuống. Máu dồn cả lên đầu bà, đỏ rục đôi má và vàng trán. Một nếp nhăn sâu chạy dọc trên trán, đầy cương quyết, dường như vị phu nhân tuổi tác vừa tự ra lệnh cho mình điều gì đó. Đôi mắt của đứa cháu đã khiến bà kinh hoàng.

Thêm một phút im lặng nữa như muốn bình tĩnh lại, rồi phu nhân khẽ thì thào:

- Đã lâu ta không được thấy mặt nó... Cháu có ảnh nó đây không?

Mắt Valdemar bừng lên ánh lửa. Nụ cười sung sướng lướt nhanh qua đôi môi tươi tắn của chàng, vẻ đe dọa biến đi khỏi mắt chàng,

trong mắt nhấp nháy muôn ngàn đốm sáng long lanh, làm rạng ngời đôi đồng tử màu thép và đôi môi hồng hào dưới hàng ria duyên dáng. Cả khuôn mặt chàng bừng dậy như được ánh bình minh chiếu rọi.

Phu nhân nhận ngay ra sự thay đổi ấy.

“Nó yêu con bé biết bao!” - bà nghĩ thầm.

Valdemar tháo chiếc lập lắc ảnh khỏi dây đeo, mở ra, tâm trí thì thầm nói với khuôn mặt Xtefchia đang mỉm nụ cười buồn buồn: “Em duy nhất của anh, bây giờ em sẽ thắng!”

Chàng rút chiếc ví lịch sự ra, lấy trong ví bức ảnh dài và hẹp bản chụp Xtefchia mặc bộ váy áo vũ hội trên nền sẫm, trao cho phu nhân cùng với chiếc lập lắc ảnh.

Cụ già kinh ngạc nhìn chiếc lập lắc.

- Cháu mang ảnh nó ở đây ư?

- Với tư cách vợ chưa cưới, thưa bà, - chàng can đảm trả lời. Công tước phu nhân nâng chiếc lập lắc và bức ảnh lên gần mắt ngắm mãi. Những ánh chớp nào đó chợt hiện lên trên gương mặt bà, tạo những ấn tượng không nắm bắt nổi mà thật sâu sắc. Đôi tay phu nhân run run, bà gục đầu xuống ngực. Trong phòng bao trùm một bầu không khí im lặng hầu như trọng thể, như đang chờ đợi sự hiển hiện của phép màu.

Đột nhiên phu nhân buông chiếc kính tay có cán dài ra khỏi mắt, đặt chiếc lập lắc và bức ảnh lên trên giá quý tựa vào quyển kinh thánh, bà nhìn kỹ đôi mắt long lanh sáng của Xtefchia lần nữa, rồi cất tiếng nói như tự nhủ:

- Rất xinh đẹp và... duyên dáng đến lạ lùng.

Rồi ngừng một lát, bà nói rất khẽ:

- Như một công chúa...

Mi mắt già hạ xuống, nếp nhăn trên trán sâu hơn, mạch đập ở hai bên thái dương mịn màng hầu như có thể trông rõ. Bá lại ngược lên ngắm bức ảnh lần nữa, rồi đột ngột chìa cả hai tay cho Valdemar.

- Ta thấy thích... Cô Xtefchia của con đấy. Valdý ạ... - bà mỉm cười thốt lên.

Chàng xiết chặt hai bàn tay cụ già, cúi đầu, với một cơn lốc hạnh phúc quay cuồng trong mắt.

- Xtefchia của cháu... Của cháu!...

- Cầu Chúa ban phước lành cho hai con, - công tước phu nhân trang trọng thốt lên, đặt tay lên đầu đứa cháu.

Valdemar hiểu rất rõ những lời ấy đáng giá thế nào đối với phu nhân. Đôi môi nóng hổi của chàng áp vào tay bà.

- Cảm ơn bà thân yêu của cháu! Hạnh phúc của chúng cháu sẽ là phần thưởng dành cho bà, - chàng xúc động nói.

Phu nhân hôn đầu chàng mấy lần, lệ trào ra từ đôi mắt bà.

- Xin Chúa hãy cho con được hạnh phúc, xin Chúa lòng lành! Bà không muốn kém cõi hơn ông Machây, bà sợ là con bỏ qua không thèm đếm xỉa gì đến bà... Bà ghen với tình cảm của con... nên... hãy để cho chúng được thực hiện!

- Bà sẽ có tình yêu của cháu và Xtefchia của cháu. Chính bà sẽ thương yêu nàng cho mà xem.

Cả hai đều nhìn lên giá cầu kính, nơi bức ảnh của Xtefchia chợt tràn đầy cảm hứng, dường như linh hồn cô gái bay tới đậu lên bức hình khiến nó sống động hẳn lên.

Giây phút trọng thể chờ đợi phép màu đã biến thành một giây phút khác, cũng trọng thể không kém, như thể phút giây sau lúc phép màu được thực hiện.

Những bức tường sang trọng của phòng ngủ vây quanh bức ảnh chụp hình cô gái bằng vẻ mặt xa hoa. Ngọn đèn rọi lên ảnh nàng những ánh bạc lung linh. Tất cả như đang cùng thở, chung quanh như đang ngân một khúc thiều ca màu nhiệm:

- Phép màu đã hiển hiện... Xtefchia đã thắng. Xtefchia đã thắng!...

Và đôi mắt đắm đuối của Valdemar mê mải ngắm nhìn bức ảnh,

đôi môi nồng nàn của chàng dường như cũng thốt lên:

- Em duy nhất của anh, em đã thắng!...

XV

Valdemar trở về Guenbôvitre lúc gần sáng. Trời bắt đầu rạng. Tòa lâu đài vừa nãy còn say ngủ giờ đã náo nhiệt hẳn lên. Nhất là trong các nhà ấm và trồng cây cảnh, người ta hối hả dọn dẹp dưới ánh điện, tay đại công tử chọn từng bông hoa. Một đám đông những người làm vườn cầm kéo cắt hết cả hoa. Một người sắp xếp hoa lại cho đẹp, những đóa hồng quý giá, những chùm phong lan, những hoa trinh nữ như vừa được mang về từ vùng Bờ Biển Xanh. Đích thân đại công tử theo dõi việc đóng gói.

Gần mười một giờ sáng, chàng xạ thủ Jur trong bộ lễ phục đất tiền bằng lông thú, bảnh bao và đầy tự hào chỗ món quà ngào ngọt hương thơm kia đến cho Xtefchia, cùng với một bức thư của Valdemar. Anh chàng cũng mang thư gửi ông bà Rudexki.

Trước bữa trưa, đại công tử lao đến điền trang Xuôđkôvxe, rạng rỡ đến nỗi mọi người lập tức đoán được nguyên do. Cụ Machây mừng thật lòng, Luxia - đã quen được với ý nghĩ Xtefchia sẽ là đại công nương - mong muốn điều đó càng đến sớm càng hay. Riêng phu nhân Idalia là ư buồn, bị chạm nọc, rất có thể bà thấy hiện diện trước mặt khuôn mặt bi thảm vì giận dữ và bị xúc phạm của bá tước tiểu thư Melanhia. Mà cũng có thể ánh hào quang và địa vị tương lai của Xtefchia khiến lòng tự ái của bà bị tổn thương. Nhưng bà vẫn chúc Valdemar hạnh phúc, tuy hơi mỉa mai, bởi còn phải lưu ý tới cha.

Buổi tối ngày lễ tên thánh của phu nhân, tại Obrôny tụ tập khá đông người. Có mặt cụ Machây cùng con gái và đứa cháu nội Valdemar - nhân vật chính yếu của ngày hôm ấy, có mặt hai vợ chồng công tước Franchiséc Podhorexki cùng các cô con gái và nữ gia sư của các công tước tiểu thư. Có mặt cả ông bà bá tước Morykônhi, Trestka và Vilus Sêliga, người vừa từ Vacsava đến đúng vào hôm ấy, trước khi lên đường về đại học tổng hợp.

Những người quanh vùng có mặt gia đình Giurjiemxki và Chvilexki. Bá tước phu nhân Chvilexka khi hay tin về kết quả chuyện hôn nhân của đại công tử, có vẻ mặt của kẻ bị xúc phạm ghê gớm, bà ta nhìn công tước phu nhân bằng ánh mắt khó chịu, ác độc, đầy vẻ thương hại. Vì trông chờ kết quả của việc này, bà đã lưu lại không ra nước ngoài, mặc dù hòm xiềng đã gói ghém đầu vào đấy. Cũng vì vậy, cơn giận dữ của bà thật vô hạn, song nó chẳng làm ai hoảng. Công tước phu nhân đã trở lại trạng thái cân bằng tinh thần thường nhật. Công tước phu nhân Franchiskova cùng các tiểu thư Luxia và Rita duy trì bầu không khí chung khá vui vẻ. Tiểu thư Rita tỏ lộ với công tước phu nhân trẻ tuổi về bản thân rằng cô cười qua hàng lệ để che giấu những tiếng thổn thức, song cô làm việc ấy rất khéo. Hai vợ chồng Giurjiemxki và ông lão Kravery vui vẻ hỗ trợ thêm. Niềm vui của Valdemar lan tỏa như một làn sóng lấp lánh, chàng lôi cuốn cả cụ Machây lẫn công tước phu nhân tuổi tác. Trextka trở tài kể chuyện tếu, lần đầu tiên bá tước nhìn đại công tử với vẻ ngưỡng mộ và lòng biết ơn. Chỉ riêng phu nhân Idalia, bá tước Morykônôva và bá tước phu nhân Chvilexka là xử sự dè dặt, có phần hơi đồng đảng. Công tước Franchiséc và bá tước Morykônô thì có thái độ không thật rõ ràng, mang vẻ mỉa mai chỉ trích, họ nói ít, cố tránh đề cập tới việc hứa hôn của đại công tử. Vilus Sêliga không cần giữ ý với bất kỳ ai và trước bất cứ chuyện gì. Trong một câu chuyện vui đùa gì đó, Trextka định đem chàng ra giễu, nhưng bị đại công tử cho một bài học rất tế nhị nhưng lại sâu sắc, khiến bá tước mất ham đùa một hồi lâu.

Trong bữa tối, lời chúc rượu của cụ Machây khiến mọi người chịu một ấn tượng rất mạnh. Cụ già đứng lên, nâng cốc sâm banh nói đồng dục:

- Chúc sức khỏe vợ chưa cưới của cháu nội tôi, tiểu thư Xtefchia Rudexka, người mà kể từ giờ phút này tôi thừa nhận là thuộc gia đình chúng tôi. Cầu cho đôi trẻ sống lâu và hạnh phúc!

Valdemar nhìn ông nội đầy biết ơn, mọi người đều rót đầy cốc với mức độ nhiệt thành khác nhau: bá tước Trextka đầy hào hứng, bá tước phu nhân Chvilexka và phu nhân Idalia với vẻ bắt buộc. Riêng

bá tước Morykôni cố lần nữa. Ông ta cứ giữ nguyên chiếc cốc trong tay, vẻ mặt bối rối và cúi kính, như thể định biểu lộ sự không hài lòng của mình, nhưng vẫn còn lưỡng lự. Valdemar nhận thấy điều đó. Chàng giữ nguyên cốc rượu của mình cạnh môi, chăm chăm nhìn bá tước.

Hai người nhìn nhau hồi lâu trong im lặng. Mặt Valdemar lạnh tanh, mặt bá tước đỏ bừng, nhưng ông ta vẫn không chịu uống mừng sức khỏe. Mọi người bối rối. Bá tước phu nhân Morykônôva nhìn Valdemar rồi kéo nhẹ áo chùng. Cuối cùng đại công tử thốt lên bằng giọng cứng rắn, với một nụ cười khác lạ:

- Kìa, ngài bá tước, tôi chờ!

Bá tước ném cho chàng một ánh mắt độc địa, nhưng rồi cũng phải uống. Đại công tử nghiêng cốc rượu vào miệng, mắt ánh lên một nét cười nghịch ngợm, như muốn bảo:

- Bao giờ rồi cũng sẽ như thế!

Bữa tiệc kéo dài tới khuya; về cuối, mọi người đều hứng khởi. Ngay cả bá tước Morykôni hình như cũng bởi quên những sự khác biệt đẳng cấp giữa đại công tử và Xtefchia.

Đã từ lâu lắm, điền trang Obrôny lần đầu tiên mới trào sôi sự sống, như thể tòa ngời thắng lợi của đại công tử ở chính nơi mà cuộc đấu tranh của chàng đã kéo dài nhất, cũng vì vậy mà thắng lợi càng vang dội hơn.

XVI

Tin tức về cuộc đính hôn giữa đại công tử Mikhôrovka và tiểu thư Rudexka lan nhanh chóng giới quý tộc, gây nên sự tức tối và bao lời phản đối, khiến giới trí thức ngạc nhiên. Một số người không tin, coi đó là chuyện bịa đặt. Các phòng khách, các câu lạc bộ, đàn bà chỉ toàn bàn về chuyện ấy, nhưng những lời thì thảo còn tệ hơn, bởi độc địa hơn.

- Không tương xứng! Thiếu môn đăng hộ đối! - Khắp nơi người ta nhận xét.

Mọi bá tước và công tước tiểu thư, mọi cô gái trông đợi lời cầu hôn của đại công tử đều đỏ mặt như hị xúc phạm, những hàm răng nhỏ xinh như đang nhai đang nhằn những lời độc địa, trong những cái đầu trang nhã đang nghiền ngẫm những ý nghĩ xấu xa.

Các nhật báo đăng tin đính hôn giật gân ấy dưới dạng rất thiện ý. Một số người trong giới quý tộc muốn làm to chuyện này lên, nhưng các ban biên tập từ chối, vì tình cảm đối với đại công tử.

Giới quý tộc ồn ào cả lên như một tổ ong. Tên Xtefchia có trên miệng mọi người. Những bức ảnh của nàng chụp chung với nhóm người tại Guenbôvitre hoặc chụp một mình, được tiểu thư Rita phân phát, được truyền từ tay nọ sang tay kia. Một bức, sau khi bị xé vụn thành nhiều mảnh, đã bị cháy trong lò sưởi của gia đình Barxki, do bàn tay nhỏ nhắn nhưng ác độc của bá tước tiểu thư Melanhia ném vào lửa.

Giữa tháng hai, đại sảnh ở điện trang Obrôny nom thật trọng thể, mọi người đang đợi Xtefchia cùng cha nàng và Valdemar tới. Trong chiếc áo dài đen bằng đăng ten nặng nề, nghiêm trang, công tước phu nhân như mọi khi gây cho người ta ấn tượng hơi kình kiêu. Công tước phu nhân Franchiskova, cụ Machây, tiểu thư Rita và

Trextka thì rất vui vẻ. Công tước im lặng u ầu. Càng gần tới giờ phút Xtefchia đến, phu nhân càng lo lắng. Những mơ ước ngày nào không thôi quay trở lại ám ảnh, trong đó bà nhìn thấy mình đang chào đón vợ chưa cưới của Valdemar, một nàng công chúa nào đó thuộc dòng dõi thế phiệt trâm anh. Và cụ già lại không tài nào chấp nhận thực tại, nỗi chua xót và hối tiếc đã phần nào nguôi ngoai chợt trở lại. Bà lo ngại chờ đợi giây phút chào đón đứa cháu dâu. Lòng tự tôn và tự ái dường như đang tấu lên trên những sợi thần kinh của công tước phu nhân những khúc bi ca sầu não than vãn cho những niềm hi vọng đã tắt ngấm. Bà vật vã với một sức mạnh vô xé tâm can.

- Vì nó... Vì cháu ta. Nó yêu con bé... nó sung sướng thế kia mà, - bà nhắc đi nhắc lại trong ý nghĩ.

Khi người chường bọc bước vào báo tin họ đang tới, công tước phu nhân nặng nề ngã người vào ghế bành, nóng nảy hít hít lọ nhỏ đựng thuốc. Bà run cả người, mặt hết tái lại đỏ.

Trên những bậc thềm dẫn tới sảnh dưới đứng đông chật gia nhân. Trextka và Rita là những người đầu tiên chào khách. Công tước phu nhân trẻ tuổi bước đến bốn hàng lan can chạm trở bao quanh hành lang trên đỉnh cầu thang gác. Đúng lúc đó Valdemar mặt mày rạng ngời, sôi nổi khác thường chạy lao lên gác. Chàng nhanh nhẹn chào hỏi vợ chồng công tước trẻ tuổi, chân thành chào cụ Machây, rồi quỳ xuống trước mặt phu nhân.

- Cháu đã đưa Xtefchia của cháu đến cho bà đây, bà thân yêu ạ, - chàng nói nhẹ nhàng, hôn tay bà ngoại.

Công tước phu nhân nín lặng như bàng hoàng, không một cử động, mặt tái nhợt, đáng sợ. Valdemar kinh ngạc nhìn bà. Ánh mắt chàng như xuyên suốt người bà.

- Thừa bà! - chàng thốt lên, bóp chặt tay bà với một sức mạnh tuyệt vọng.

Lần đầu tiên trong đời chàng thấy sợ. Tình thế thật kinh khủng. Mắt chàng như hai ngọn lửa dán chặt vào công tước phu nhân. Cụ già im lặng, thờ gáp gáp.

Đại công tử đứng phắt dậy, lông mày chau lại, mặt đầy vẻ dữ dội. Chàng nghẹn ngào thốt lên:

- Chuyện gì thế này hờ trời?!...

Cụ Machây cũng bàng hoàng không kém, không trả lời chàng.

Nhưng tiếng kêu thứ hai của Valdemar đã nghiền vụn phút giây gay cấn nhất. Lòng công tước phu nhân chột dậy lên nỗi tự oán mình đã làm vắn đục hạnh phúc của đứa cháu, vẻ dữ dội trong ánh mắt chàng khiến phu nhân bối rối. Tình yêu thương cháu từ trái tim bà đã gạt đi mọi nỗi phân vân.

Đó là trận chiến đấu cuối cùng. Công tước phu nhân đã vượt lên. Bà đứng dậy, đặt tay vào ngực Valdemar, nhìn thẳng vào mắt chàng, với ánh cười trong đôi mắt, bà bảo:

- Dẫn... Xtefchia vào cho bà nào. Bà muốn được chào đón và... Cầu phúc cho nó.

Valdemar thở một hơi dài. Chàng hôn hai bàn tay bà ngoại rồi lao ra ngoài tiền sảnh. Ông Rudexki cùng con gái bước lên thêm trong sự tháp tùng của tiểu thư Rita và Trextka.

Đại công tử chạy nhanh xuống, đưa tay cho người vợ chưa cưới. Ánh mắt chàng không an ủi nàng. Nàng nom thật tuyệt vời trong chiếc váy trang nhã màu tro nhạt, làm sáng thêm làn da mịn màng giống hệt màu ngọc trai vào lúc vầng dương chớm mọc.

Trong lối đi ngang qua hành lang, công tước phu nhân trẻ tuổi xiết chặt tay Xtefchia, đưa mắt trở cho nàng cánh cửa phòng khách đang mở rộng. Trái tim cô thiếu nữ đập như cuồng trong lồng ngực.

Họ cùng bước vào phòng.

Đôi mắt đen tuyệt vời của Xtefchia dừng lại ở thân hình mặc y phục màu thẫm của công tước phu nhân với một chút lo âu. Đôi môi nàng run run, một đợt sóng hồng như ào lên hiện ra ở sắc da màu ngọc trai của mặt nàng. Màng nước mảnh mai ngời sáng trong đôi đồng tử của nàng...

Công tước phu nhân chăm chăm nhìn nàng bằng đôi mắt đen. Cụ

Machây rạng rỡ mặt mày. Công tước Franchiséc lùi vào sau hàng cột phòng khách.

Dưới ánh mắt cháy bỏng của công tước phu nhân hàng mi dài của Xtefchia hạ xuống, như một bức màn nặng nề che giấu vẻ đẹp của đôi mắt nàng, vòng cung lông mày hơi nghiêng xuống nũng nịu.

Công tước phu nhân ngạc nhiên đứng lặng, vẻ đẹp và phong cách của Xtefchia đã chinh phục bà. Vẻ e dè của thiếu nữ tác động rất mạnh tới bà. Không rõ vì sao, công tước phu nhân cứ ngỡ vợ chưa cưới của Valdemar sẽ bước vào đây với cái đầu ngẩng cao đầy tự hào và một vẻ hết sức tự tin. Xtefchia đã khiến bà gặp phải một sự bất ngờ dễ chịu.

Một tình cảm lạ lùng chợt đến với trái tim già. Bà tươi cười chìa cả hai tay cho nàng, đầy nhân hậu. Rồi công tước phu nhân ôm lấy người cô gái vừa chân thành cúi hôn tay bà, ghì chặt vào lòng. Hai giọt lệ lớn long lanh trên mặt cụ Machây. Valdemar cũng xúc động.

Công tước phu nhân cầm tay chàng rồi cầm tay vợ chưa cưới của chàng. Và trên hai mái đầu đang cúi xuống của đôi trẻ, bà thì thào đầy tình cảm:

- Cầu chúc các con hạnh phúc!

Vẻ long trọng toát ra từ những lời phu nhân vừa nói, hòa với sự nghiêm trang và tình âu yếm hiếm khi thấy ở bà. Vị phu nhân cao sang mặc bộ váy áo đấng ten màu đen, với khuôn mặt trắng như cẩm thạch, thường khiến người ta kính sợ bởi vẻ quyền uy trang trọng của bà,

Cụ Machây chào hỏi và chúc phúc ít nghi thức hơn, nhưng lại chân thành hơn. Ông Rudexki chào công tước phu nhân với vẻ đĩnh đạc, hai người trao đổi vài lời xã giao nghiêm túc. Cụ Machây thì lại ôm hôn Rudexki theo kiểu anh em.

Băng giá đã tan.

Thời gian lưu trú của Xtefchia tại điền trang Obrôny đã làm thay

đổi hoàn toàn tình cảm của công tước phu nhân sang phía có lợi cho cô gái. Cụ già ngạc nhiên trước phong thái lịch duyệt của nàng.

Phu nhân thích thú nhận thấy rằng bà sẽ không chút khó khăn hướng dẫn Xtefchia trở thành một bậc mệnh phụ quyền quý. Càng ngày phu nhân càng chấp nhận vui vẻ hơn với cương vị cô gái trong gia tộc, càng ngạc nhiên trước sắc đẹp đang nở bung rực rỡ của cô. Phu nhân thán phục trước vẻ hấp dẫn và duyên dáng của Xtefchia, tỏa ra quanh nàng như những viên ngọc quý.

Quan hệ của tiểu thư Rita với vợ chưa cưới của đại công tử rất tốt đẹp. Xtefchia không cảm thấy mình là kẻ xa lạ nơi đây, nàng chỉ thấy gò bó đối với công tước Franchiséc và bá tước phu nhân Morykônôva. Riêng bá tước hoàn toàn không ló mặt. Người ta cũng không tổ chức những cuộc gặp mặt lớn, bởi mọi gia đình quen thân đều đang vui chơi tại Vacsava hoặc ở ngoại quốc. Xtefchia chỉ cảm thấy thiếu Luxia. Sự vắng mặt của cô bé và phu nhân Idalia khiến nàng thấy buồn.

Sau một tuần lễ ở lại chơi điền trang Obrôny, mọi người sang Guenbôvitre vài ngày, rồi từ đấy ông Rudexki cùng con gái sẽ trở về nhà. Đường phủ tuyết đi xe trượt thật tuyệt.

Đại công tử đi cùng vợ chưa cưới trên một chiếc xe trượt trang hoàng tuyệt hảo, thắt cổ tứ mã của trang Guenbôvitre. Đích thân chàng cầm cương. Tám lười màu hồng đính vàng buông xuống sát đất, những chiếc đuôi cáo phát phơ trên đầu ngựa. Tiếng nhạc ngựa loong roong lạnh lạnh cùng tiếng những chi tiết bằng đồng của dây thắt vang thành những tiếng vọng lan tỏa trong khu rừng già của điền trang Guenbôvitre. Những con ngựa ô giống Ả Rập với đuôi dài, đồ thắt sáng choang, khiến người ta nhớ những con tuần mã của các bậc vương giả kéo những cỗ xe khải hoàn.

Chuyến đi khiến Xtefchia say mê, nàng cùng Valdemar vui như trẻ con. Hạnh phúc giống như ngọn lửa vàng trút xuống người họ muôn nghìn tia lửa. Tuổi thanh xuân của họ chói ngời và say đắm giống như chuyến xe trượt đang lướt nhanh trên con đường cái quan nhẵn nhụi, như tiếng nhạc ngựa giòn tan hòa tiếng hí vang của

bộ tứ mã sắc huyền. Rừng sâu đứng lặng yên, trắng bạc trong lớp tuyết cuối cùng. Lần cuối cùng rừng khoác bộ áo choàng lông màu trắng tinh khôi và rì rào như than tiếc là chẳng bao lâu nữa phải cởi bỏ áo đi. Tháng ba đang đến, chớm dứt mùa đông, nhưng con người vẫn vui mừng đón tuyết, và thậm chí rừng già cũng thế, bởi cây cối biết rằng chúng nom thật duyên dáng trong bộ lông chồn tuyết này.

Xtefchia vui mừng chờ đón mùa xuân. Tháng sáu sẽ cử hành lễ cưới, bao ý nghĩ của nàng như bay về phía trước, với bao ấn tượng, và một cơn rừng mình sâu thẳm của niềm háo hức và hi vọng khiến nàng run rẩy khi nghĩ đến những gì sẽ đến trong tương lai! Thế nhưng nàng vẫn tiếc mùa đông. Một nỗi tiếc nuối lạ lùng, không lý giải nổi vẫn âm thầm len vào những mơ ước của nàng. Tuyết đã là chứng nhân cho niềm hạnh phúc lớn lao nhất của nàng, những niềm say mê yêu thương nhất, và nàng thấy tiếc rằng tuyết đã sắp phải tan. Nàng khao khát mùa xuân, song lại sợ xuân về.

Nhưng giờ đây, những ý nghĩ u ám không còn ám ảnh sự khoan khoái của nàng. Bên cạnh vị hôn phu, nàng vui với cuộc đời, với tuyết, với chuyến đi đầy hứng khởi này. Và khi những bức tường thành sừng sững hiện lên hùng dũng giữa những thân cây vân sam đen sẫm, Xtefchia đột nhiên trở nên nghiêm trang.

Nàng sẽ trở thành bà chủ của tòa lâu đài này, thành đại công nương của dinh thự tuyết vời này, tòa dinh thự rực rỡ như một viên ngọc vô giá trong ánh sáng mênh mông của cả một vùng đất, như trong những ánh cầu vồng rực rỡ sắc vàng. Nàng sẽ là vợ của vị đại quý tộc dòng dõi cao sang kia, vợ của nhà triệu phú giàu có kia. Cô gái thấy đầu óc quay cuồng... Chàng đã chọn nàng trong số biết bao người khác, nên lòng tự hào và tự ái của nàng có thể được thỏa mãn, thậm chí có thể bị choáng váng. Song Xtefchia chỉ cảm thấy hạnh phúc bởi những tình cảm thân yêu nhất được dành trọn vẹn cho Valdemar. Nàng yêu Valdemar đến mất trí. Sự kỳ vĩ toát ra từ những bức tường thành sừng sững cao vút của lâu đài càng đè nặng lên nàng hơn bao giờ hết. Nàng sẽ ở lại nơi đây, sẽ là mẹ của một thế hệ mới.

Xtefchia hiểu được trách nhiệm lớn lao của mình, nhưng một bóng đen mờ ảo nào đó vẫn len vào tâm linh nàng...

Đột nhiên, trên tháp chính của lâu đài, ngay trước mắt họ, chợt tỏ ra một lá cờ đại màu xanh thắm mang gia huy dòng họ Mikhôrôvxka. Cờ pháp phối đầy kiêu hãnh. Hẳn là lâu đài đã chực sẵn và đã nhìn thấy ông chủ đang trở về, thậm chí lâu đài còn biết rõ ông chủ trở về với ai, bởi từ tháp canh chợt hùng tráng vang lên tiếng kèn đồng lạnh lạnh.

Những đàn chim sẻ kinh hoàng bay rất lên từ những đỉnh tường răng cưa phủ đầy tuyết của lâu đài trong tiếng chiêm chiếp tao tác. Chúng bay đổ lên những cành cây, nom như những đốm đen nhỏ bé giữa những cành tuyết phủ. Tiếng kèn đồng vang lên khúc nhạc chào mừng trang nghiêm trầm bổng.

Xtefchia thấy lòng xúc động.

Xe họ đi vào con đường hai bên trồng vân sam, đứng thành hai hàng ngay ngắn là những người lính canh rừng, những người thợ săn và phụ săn, cưỡi ngựa mặc lễ phục, vừa nổ những loạt súng chào mừng, vừa vẫy mũ và hò reo vui sướng.

Guenbôvitre hân hoan náo nức chào đón Xtefchia

Hớn hờ trước cách thức đón tiếp của gia nhân. Valdemar cho ngựa đi chậm lại, chàng giật mũ đang đội trên đầu xuống hươ lên ra dấu cảm ơn. Xtefchia cúi chào duyên dáng. Nỗi xúc động khiến nàng nghẹn ngào, toàn thân run rẩy.

Những loạt súng chào vang lên đều đều, như nghênh đón người chiến thắng sau trận đánh. Tiếng kèn đồng vang rền, hòa trong tiếng lá cờ đại phấp phật vẫy gió.

Tiếng chào mừng của những hàng vân sam cổ thụ bị át đi, nhưng một cơn rùng mình lan tỏa khắp những thân cây đồ sộ, khiến tuyết rụng lả tả từ các cành. Những ngọn cây ngả nghiêng như thể đang cúi chào trước Xtefchia.

Guenbôvitre đã chờ đón được nữ chủ!

Điền trang chào đón nàng như chào đón vị đại công nương chính thức.

Muôn vàn ý nghĩ hỗn loạn quay cuồng trong bộ óc nóng hầm hập của Xtefchia. Trí óc nàng rời rời, dòng máu nàng như đang trào sôi cuồng nhiệt.

Giữa những loạt súng chào và tiếng hoan hô, họ đi lên chiếc cầu đá bắc qua con hào, băng qua sân ngoài cùng chiếc cổng vòm và Valdemar ghi cương bốn con tuấn mã đang hăng máu trong đà phi nước đại ngay trước hàng cột của đại sảnh tòa lâu đài. Tận lúc ấy, những chiếc xe trượt khác mới đuổi kịp họ.

Ông Rudexki bàng hoàng sửng sốt. Ông không ngờ điền trang Guenbôvitre lại tuyệt vời nhường ấy. Những tiếng hoan hô chào đón dành cho Xtefchia khiến ông cảm động. Ông nghĩ thầm trong dạ khi chợt nhớ về quá khứ:

- Điều xúc phạm của người ấy đã được đền bù. Ở thế hệ thứ hai số mệnh đã tìm được phần thưởng. Không hiểu bà có thấy không?...

Và trước mắt ông như hiện ra hình bóng của người mẹ vừa quá cố.

Gia nhân lâu đài đứng dưới các hàng cột tiền sảnh chào đón Xtefchia. Trong số các quan chức có quân gia Oxtrozenxki, tất cả các thực tập sinh, viên thái giám, trưởng phòng săn và trưởng giám mã. Những loạt súng chào và tiếng kèn đồng đã im lắng trong vòm cổng. Dàn nhạc đang chơi trong nhà cầu phía trong.

Cũng như ông Rudexki, cụ Machây chợt nhớ tới hình bóng người vợ chưa cưới năm xưa, cụ nghĩ thầm:

- Thế là em đã được đền bù. Ở thế hệ sau, số mệnh ban cho phần an ủi. Sao em không được thấy cảnh này?

Và cụ già thở một hơi nhẹ nhàng, như thể chút được viên đá nặng nề cuối cùng ra khỏi tâm hồn.

XVII

Ta sẽ chỉ cho con một thứ con chưa bao giờ được thấy, - Công tước phu nhân tuổi tác bảo, vẻ mặt đầy bí mật, rồi bà cầm tay Xtefchia dắt đi.

Cô gái ngạc nhiên bước vào một căn phòng trần cuồn rộng thênh thang mà cho tới nay cô chưa từng biết. Trong phòng bày hai chiếc giường lớn, kiểu cổ có bậc, bằng gỗ cẩm lai khảm đồng. Giường được che những tấm rèm vải cải chỉ vàng, kết thành hình lọng, bên trên có đính gia huy dòng họ Mikhôrovski với chiếc mũ tước công. Căn phòng toàn màu đỏ sẫm và vàng kim hầu như không còn thứ đồ gỗ nào khác, ngoại trừ vài thứ cần thiết nhất. Một ngọn đèn chùm rất quý bằng pha lê hồng khung đồng mang lại cho căn phòng thêm trang trọng đến lạ thường. Tấm thảm trải sàn mềm như lông nhung khiến tiếng bước chân nhẹ hẳn. Những tấm rèm nặng nề bằng nhung đỏ tía che cửa sổ phủ đặng ten màu kem giữ cho căn phòng một bóng tối mờ mờ và có vẻ nghiêm trang mộc mạc - sắc thái chính yếu của căn phòng cao sang đầy tự tin này, như sắc thái những bức chân dung cổ kính hoặc những trang bản thảo viết trên giấy da cừu.

Công tước phu nhân cùng Xtefchia bước vào, dừng lại chính giữa phòng, bà bóp chặt tay cô gái thăm thì:

- Chúng ta đang ở trong phòng ngủ của lâu đài. Nơi đây đã sản sinh ra những người thuộc dòng họ Mikhôrovka, kể cả chồng chưa cưới của cháu, đương kim đại công tử. Xtefchia khẽ rung mình.

Công tước phu nhân tiếp tục thì thào:

- Lịch sử căn phòng này kỳ vĩ, lớn lao lắm! Giá nói được thành lời, những bức tường nơi đây sẽ kể lại biết bao điều. Nơi đây đã từng vang âm những tiếng thở dài chân thành và buồn bã, đã từng líu lô bao giọng vui trẻ thơ. Những giọng nói mà về sau thế giới bóp nghẹt, át đi. Đức Chúa sẽ tính hết những giọt lệ đã ngấm sâu vào

thứ vải cải chỉ vàng ròng này. Nơi đây đầy rẫy những bi kịch, những niềm tuyệt vọng - chỉ có hạnh phúc là ít ỏi. Valdemar nói phải: hạnh phúc chưa từng có.

Công tước phu nhân bước mấy bước, rồi lại dừng, lắc đầu đau đớn như đứng trước một tượng đài,

- Cuốn sử biên niên buồn thảm của gia tộc, - bà khẽ thốt lên, - một căn phòng chứa đầy bi kịch, dấu chưa có ai bị chết nơi đây, bởi có một thứ gì đó xua đuổi mọi người ra khỏi những bức tường này. Thật lạ lùng! Chính ông Machây cũng đã tự nguyện rời bỏ căn phòng này. Bà vợ ông ấy chết ở nước ngoài, con bé Elgiunhia của ta cũng thế, còn anh con rể Janus thì chết bất đắc kỳ tử ở Bialo Trekas. Họ đã từng được đón chào thế giới ở chính căn phòng này, nhẽ ra nó phải vui tươi lắm mới phải, thế mà lại u buồn.

Công tước phu nhân nắm tay Xtefchia.

- Lẽ ra ta không nên nói với con chuyện này: ta làm con sợ chết khiếp. Mà biết đâu chính các con mang vào phòng này một tinh thần khác, biết đâu chính niềm hạnh phúc của các con sẽ làm tan chảy sự bi thảm từng chế ngự nơi đây! Cầu Chúa ban cho được thế! Sau nước mắt xin hãy có nụ cười,

Cụ già thong thả bước đến gần cửa, thì thầm tự nhủ:

- Biết bao nước mắt đã rơi nơi đây, biết bao nước mắt!... cả nước mắt của con Elgiunhia của ta nữa.

Gần như bàng hoàng kinh sợ, Xtefchia đưa mắt nhìn khắp căn phòng, lòng run rẩy bước theo công tước phu nhân. Họ đi qua một phòng thay quần áo rộng rãi, phòng tắm trắng bằng đá cẩm thạch, và đến phòng trang điểm đầy những tủ lớn nhỏ. Công tước phu nhân cầm chiếc chìa khóa nhỏ treo trên một sợi dây chuyền mở một cánh cửa nhỏ ẩn trong hõm tường. Hai người bước vào một gian buồng nhỏ xíu tường lót những tấm ván sồi. Những chiếc rương bọc sắt vững chãi được kê trên sàn bằng gỗ sồi dày chắc, thậm chí trần cũng làm bằng gỗ sồi. Hai chiếc cửa sổ nhỏ hẹp có chấn song sắt gần như không để cho ánh sáng bên ngoài lọt vào. Công tước phu nhân bật công tắc điện. Hai ngọn đèn trên trần bừng sáng. Cụ già

bèn bước lại một tủ sắt làm gắn chặt vào tường, mở và bắt đầu bày lên bàn đủ các loại hộp lớn nhỏ bọc sa phia và nhung. Xtefchia kinh ngạc nhìn những thứ đó.

- Con ta, ta muốn chỉ cho con những thứ nữ trang của dòng họ Mikhôrovski, - công tước phu nhân lên tiếng. - Valđy đã giao cho ta trông giữ từ khi nó trở thành đại công tử, cho đến khi nó lấy vợ. Bao giờ ta cũng đích thân lau chùi những đồ gia bảo này, chỉ có Rita hoặc Đobgiusia giúp. Bây giờ Valđy sẽ tặng chúng cho con. Những đồ gia bảo này đã từng tô điểm cho những mái đầu cao ngạo, giờ chúng sẽ trang điểm cho một mái đầu... tuyệt vời.

Xtefchia giật tay công tước phu nhân.

- Không, thưa bà! Không, không! Xin hãy cất những thứ ấy đi, chúng không phải dành cho cháu.

Cụ già nhìn nàng thú vị.

- Sao lại không phải dành cho con? Con sẽ là vợ nó, sẽ là... đại công nương, đây sẽ là tài sản của con. Nó sẽ dùng những đồ trang sức này phủ lên người cho con. Ta chỉ tạm chỉ cho con thấy mà thôi.

Những chiếc hộp vừa mở ra long lanh muôn ngàn tia sáng. Cả một quãng lửa rực ánh sáng đỏ ngời òa sáng trên bàn.

Xtefchia trông thấy những dải bịt đầu kim cương, những vòng cổ, hoa tai, vòng tay tuyệt đẹp, những viên ngọc vùng Urian, hồng ngọc và lam ngọc. Những viên ngọc đỏ nổi tiếng của dòng họ Mikhôrovka đỏ rực trước mắt nàng, như những viên thạch ngọc xanh biếc như mắt mèo, những viên sa phia long lanh đầy bí ẩn, bạch ngọc loáng sắc hồng bạc. Cả một biển những tia lửa, những sắc màu như trong chuyện cổ tích bùng sáng lên trong ánh điện. Những dòng suối rực lửa như huyền thoại chảy tuôn tràn, lấp lóa ánh lửa đỏ rực từ những viên ngọc đỏ to tướng. Những chuỗi dây chuyền vàng, những khóa cài kiểu cổ, những xuyên, những băng trang điểm gắn đầy ngọc quý - tất thảy, tất thảy bùng lên những quãng sáng lóa mắt.

Cảnh tượng ấy thật lạ lùng. Chiếc bàn lớn trải đầy ngọc ngà châu

báu bên bàn, trên chiếc ghế cao trang trọng là một bà cụ già nghiêm nghị đầy tự tôn, ngồi chống tay đỡ cằm trầm ngâm suy nghĩ. Bên cạnh bà cụ là một thanh nữ trẻ trung xinh đẹp, trong mắt thoáng vẻ e dè khi nhìn kho báu gia bảo mà từ trước đến nay nàng không sao tưởng tượng nổi sự phong phú nhường kia. Ánh đèn điện soi sáng nhóm hai con người ấy, khiến ngọc ngà châu báu bừng sáng long lanh và khuôn mặt của hai người phụ nữ có vẻ gì đó của nghệ thuật tuyệt tác.

Đôi mắt Xtefchia cũng giống như những đồ châu báu, nom hết hai viên ngọc tím sẫm trong khung viền kim cương, không một thoáng tham lam ham hố, mà tràn ngập những ý nghĩ chợt buồn. Ai đã từng đeo những đồ trang sức này? Lịch sử của chúng ta sao? Và cả chúng nữa, chúng đã từng thấy những giọt lệ hay những nụ cười nhiều hơn nhỉ?...

Dường như cũng đang có cùng ý nghĩ ấy, công tước phu nhân bắt đầu chọn lựa các hộp nữ trang. Những ngón tay nõn nà thon thả của bà chạm vào những viên kim cương, những lập lắc đeo cổ, nhẹ nhàng lần dọc những chuỗi ngọc trai. Bà cất tiếng khẽ khàng:

- Chiếc mũ bịt đầu bằng ngọc trai và kim cương này cụ bà Anna Konhexpolxka đã được chồng tặng, bà từng là tổng trấn phu nhân vùng Mazovxe. Nó được mua để tặng bà tại Paris, với một cái giá như thần thoại. Chiếc vòng cổ bằng hồng ngọc này được công nương Hunggari thuộc dòng họ Exterhazy yêu thích nhất. Bà là một người phụ nữ tóc đen huyền tuyệt đẹp, rất mê đồ nữ trang và quần áo. Chỉ có điều bà thiếu tấm lòng. Bà muốn ly dị chồng. May mà chưa dẫn tới chuyện gì bê bối lắm, nhưng cuộc đời bà thật là khốn khổ. Con nhìn này, những viên kim cương có đính thạch ngọc này đã từng được con bé Engiunhia của ta thích đeo hơn cả. Đeo chúng, nó mới tuyệt làm sao... Ta vẫn như đang thấy nó trong vũ hội tổ chức tại tòa đại sứ Italia ở thành Viên. Nó đeo chiếc vòng cổ này, cài những viên thạch ngọc này lên tóc. Hồi ấy nó đang ở tuổi của vẻ đẹp nở bừng rực rỡ lần cuối. Vài năm sau nó qua đời.

Công tước phu nhân nặng nề thở dài.

Rồi bà lại cầm lấy chuỗi hạt kim cương cải bạch ngọc lóng lánh sắc màu, tác phẩm của một bàn tay tài nghệ. Bà đẩy những viên ngọc qua trước mặt Xtefchia.

- Cái này chính công chúa Đơ Buôcbông là bà Gabriela mang tới. Những viên bạch ngọc bất hạnh, hình như không mang đến cho bà niềm hạnh phúc. Trong trường hợp này, điều mê tín ấy đã thành sự thật. Thân phụ bà đã tặng cho bà chuỗi hạt quý giá này vào đúng ngày bà bước vào cuộc đời. Con đã biết chuyện đời bà rồi đấy. Bà chỉ cảm thấy sung sướng được vẹn vẹn mấy tháng trời ngắn ngủi. Mọi sự kết thúc từ lúc quen biết ông Gvidôn. Ảnh ông ấy bà luôn mang bên mình, chân dung ấy người ta đặt vào quan tài theo lời nguyện của bà... ngay trên ngực, dưới những bông hoa. Thật là một người đàn bà bất hạnh, một kẻ chịu khổ hình đáng thương...

Xtefchia quỳ gối bên công tước phu nhân, áp trán vào hai đầu gối bà. Mắt nàng như quá đổi chói chang ánh long lanh của ngọc quý, những cơn rung mình lan tỏa khắp hệ thần kinh, khiến người nàng rung lên từng đợt. Công tước phu nhân cúi xuống.

- Cả bà ngoại con cũng bất hạnh... Cả bà ấy nữa cũng đã phải gánh chịu kiếp cơ cực trên thế gia này.

Xtefchia ngược mắt nhìn cụ già. Nàng thì thào bằng giọng nũng nùng:

- Bà cháu không hề biết rằng ông ấy vẫn yêu thương bà mãi mãi. Bà đã sống và chết với nỗi ngờ vực trong tim. Đó chính là điều khủng khiếp nhất!

- Ông Machây vẫn yêu bà, không hề biết thế nào là hạnh phúc, ông ấy bị lương tâm cắn dứt kinh khủng. Rồi về sau cuộc đời chữa lành vết thương lòng. Lũ con rồi cháu ra đời... ông ấy quên dần. Nhưng ông ấy vẫn giữ mãi tấm hình nhỏ bé của bà - con đã trông thấy bức chân dung ấy rồi đấy. Con của ta, thời gian, thứ đá mài nghiệt ngã nhất. Nó làm thay đổi hình dạng mặt đất, nên nó cũng làm nguôi ngoai nỗi đau hồn người. Ông ấy đã quên dần! Cũng có thể đó chỉ là vẻ bên ngoài mà thôi... Chính con đã khiến ông ấy nhớ lại người xưa, và cái chết của bà ngoại con đã khiến ông ấy bàng

hoàng một cách khủng khiếp.

- Giá bà ngoại cháu biết điều ấy, hẳn bà nhắm mắt nhẹ nhàng hơn, - Xtefchia thì thầm.

Hai người cùng nín lặng, chỉ những viên ngọc quý vẫn lóng lánh muôn ngàn ánh lửa đủ màu như nhạo báng những bất hạnh của kiếp người cùng những nỗi phiền muộn làm u ám vẻ đẹp của chúng. Những viên ngọc quý lạnh lùng, giễu cợt, tỏa ra tầng tầng ánh sao nhấp nháy của mình, như thách thức, như cao ngạo.

Công tước phu nhân chợt bừng tỉnh. Bà chậm rãi cầm chiếc dải bịt đầu bằng kim cương và ngọc trai đặt ướm lên mái tóc duyên dáng của Xtefchia, chiếc băng chìm ngập trong làn tóc duyên dáng của Xtefchia, chiếc băng chìm ngập trong làn tóc tốt tươi óng mượt như tơ của cô gái. Những ánh lửa bừng chiếu từ những viên kim cương lớn. Nom Xtefchia như đội cả một vầng hào quang. Nàng mỉm cười với công tước phu nhân, đôi môi nàng rạng ngời, đôi môi hồng thắm hé mở sung sướng, cả thân hình nàng như tỏa rực sức trẻ thanh xuân đang nở bừng lần tiên khai, xen lẫn sự vô tư của trẻ thơ và phong thái của một nàng công chúa diễm kiều. Ở nàng chứa chất bao duyên dáng khiến công tước phu nhân phải bất giác ngả người ra lưng ghế ngắm nàng như ngắm một bức tranh.

- Con quả là... kiêu diễm. Từ đâu con có được vẻ duyên dáng như thế này?

Xtefchia bật cười.

- Tại sao, thưa bà?

Chợt có tiếng gõ cửa. Phu nhân xẵng giọng hỏi:

- Ai đấy?

- Cháu, Valdemar đây ạ.

Cụ già nhanh nhẹn đứng lên, đi ra mở cửa. Xtefchia bước theo bà.

Đại công tử vừa bước vào vừa nói:

- Tôi tìm hai vị mãi thôi, tìm khắp cả lâu đài. Các vị ẩn mình kín

thật đấy, nhưng...

Chàng chợt nín bật khi nhìn thấy Xtefchia với chiếc băng bịt tóc bằng kim cương. Chàng ngắm mãi hồi lâu, trong mắt chàng bùng lên niềm ngưỡng mộ, niềm vui sướng và khải hoàn. Chàng bước lại sát bên nàng, cầm lấy tay nàng, mặt rạng ngời.

- Niềm tuyệt diệu của anh! Em hết như một nàng tiên!

- Đúng không, có phải nom Xtefchia thật xinh đẹp với chiếc băng cài tóc ấy không nào? - Công tước phu nhân đón lời.

- Thần nữ! Thần nữ! - Valdemar nhắc đi nhắc lại, xiết chặt tay vợ chưa cưới. - Anh muốn mọi người được thấy em lúc này...

Chàng ngần ngừ một thoáng.

- ... Những kẻ ghen tỵ với em, - chàng nói nốt.

- Nom em không đến nỗi như cô lọ lem cải trang chứ? - Xtefchia hỏi, với vẻ hơi làm dáng.

Công tước phu nhân cười. Valdemar hôn tay nàng.

- Em như một nữ hoàng, có điều còn thiếu những váy áo thích hợp, thiếu vòng cổ, hoa tai, xuyên tay và... một chiếc áo khoác lông chồn! Bao giờ anh mặc những thứ ấy cho em, em sẽ chinh phục toàn thế giới!

- Nhưng trên hết là chinh phục nhà vua, - Xtefchia thì thầm và khẽ cúi đầu.

- Ôi, con bé này gớm nhỉ! - phu nhân đe dọa nàng.

- Nhà vua thì ngay trong chiếc váy thường ngày và chuỗi hạt em đeo, em cũng đã làm cho mê mẩn tâm thần, chuỗi hạt ấy còn quý báu hơn toàn bộ kho báu này, - Valdemar thốt lên, chỉ tay vào chiếc bàn đầy ngọc ngà châu báu.

Cả ba cùng bước lại gần bàn. Đại công tử cầm một dải băng với ngôi sao to tương bằng kim cương và những viên hồng ngọc ở chính giữa, tự tay đặt lên đầu người vợ chưa cưới, sau khi đã tháo chiếc vành giữ tóc.

- Thật là kiêu diễm!

Nàng sung sướng. Phu nhân đưa cho Valdemar hết thứ này đến thứ khác, chàng dùng chúng ướm lên người Xtefchia.

Thấy mình trong gương, cô gái đắm bồi rồi trước sắc đẹp của chính mình. Valdemar nhìn nàng đắm đuối, đôi mắt chàng như muốn ôm ấp người vợ yêu, trong lòng thầm sung sướng khi thấy những vật trang sức đại quý tộc này khiến nàng đẹp thêm lên nhiều thế.

Tự tay chàng chọn hai chuỗi hạt ngọc trai vô cùng quý giá với chiếc móc cài xinh xắn đính những viên kim cương, rồi chàng mỉm cười đeo lên cổ Xtefchia. Trên chiếc áo lụa màu tím nhạt của nàng, những viên ngọc trai long lanh như những giọt sương đọng trên đài hoa diên vĩ.

- Em cứ đeo nguyên những viên ngọc này, - Valdemar chân thành nói, ân cần hôn tay Xtefchia đang đỏ bừng mặt, em hãy coi đây là món quà tặng đầu tiên của anh sau lễ đính hôn.

- Đầu tiên ư? Em đã nhận biết bao quà tặng của ông rồi? Đây đâu phải là món quà đầu tiên! - Xtefchia lắc đầu.

- Nhưng đây món quà đầu tiên trong số những đồ gia bảo này, - đại công tử đáp.

Nàng cảm ơn chàng bằng một nụ cười tuyệt vời xinh đẹp. Valdemar nhìn vào mắt nàng đầy khao khát, cánh mũi chàng phập phồng. Rồi chàng nhẹ nhàng ôm nàng, ghì vào người, đôi môi nóng bỏng của chàng ép chặt vào đôi môi nóng ấm của người vợ chưa cưới. Xtefchia bàng hoàng. Valdemar buông nàng ra. Cô gái nhìn sang công tước phu nhân, nhưng cụ già kín đáo vờ như đang bận chú ý đến những đồ trang sức.

XVIII

Ngày hôm sau ông Rudexki cùng con gái rời điền trang Guenbôvitre. Chẳng bao lâu sau, lễ chay lớn khiến cho cả gia đình lại có dịp tụ tập ở Vacsava. Cả hai công tước phu nhân tới đó để cầu nguyện. Xtefchia cùng thân phụ và thân mẫu tới thủ đô để thêm dọn dĩa, còn Valdemar tới là vì nàng. Chàng đi cùng với cụ Machây, kéo theo cả Trestka và công tước Brôkhovich đã có mặt trước đó.

Phu nhân Rudexka gây cho mọi người ấn tượng tốt đẹp, phong thái điềm tĩnh, không đường đột của bà khiến công tước phu nhân hài lòng. Hơn nữa mối quan hệ đầy tôn kính của Valdemar dành cho bà mẹ vợ tương lai càng làm cho phu nhân thấy yêu mến bà. Trước mặt bà Rudexka, cụ Machây chợt thấy bối rối lạ lùng. Ý nghĩ rằng bà là con đẻ của người phụ nữ hồi xưa khiến cụ xúc động, đồng thời cảm thấy một nỗi e ngại khó nói lên lời. Phu nhân Rudexka đoán được nguyên do và bằng sự tinh tế bẩm sinh bà đã khéo léo làm dịu nỗi xúc động của cụ. Nhưng giữa hai người không thể hoàn toàn thanh thản. Vì đang Tuần Chay Lớn nên người ta chỉ tổ chức những buổi gặp mặt thân mật trong phạm vi những người thân thiết nhất mà thôi. Công tước phu nhân và cụ Machây không đi dự những buổi chiêu đãi lớn. Xtefchia cũng thế, do linh cảm, nàng hiểu rằng không nên ra mắt giới quý tộc trong vai một người vợ chưa cưới. Lo nàng gặp phải những điều khó chịu vụn vặt, Valdemar cũng không nài ép nàng. Khi đến dự những buổi tiếp khách, chàng thường đưa nàng đi có sự tháp tùng của công tước phu nhân trẻ tuổi, trong vai nghĩa mẫu của nàng. Ông bà Rudexki chỉ muốn đứng ra một bên.

Xtefchia có những ngày rất đổi bận rộn, nàng thường mua bán những thứ vặt vãnh cùng với tiểu thư Rita, Trestka thường đi theo họ.

Niềm hi vọng của chàng bá tước càng ngày càng lớn lên. Tiểu thư Rita ngày càng có thiện cảm với anh chàng. Và dần dần, niềm

trách cứ lặng thầm với Xtefchia cũng phai nhạt dần trong lòng nàng, chỉ khi chứng kiến tình yêu Valdemar, nàng lại chợt cảm thấy một nỗi hoài cảm man mát, nhưng là nỗi hoài cảm của kẻ đã vĩnh viễn từ bỏ tấm tình riêng.

Trong một bữa tiếp khách tại nhà công tước phu nhân, lần đầu tiên kể từ sau hội săn mùa thu, Xtefchia gặp lại bá tước phu nhân Chvilexka và các tiểu thư con bà. Vị phu nhân cao ngạo những muốn thể hiện sự không ưa của mình, nhưng sự có mặt của đại công tử và công tước phu nhân không cho phép bà ta có cử chỉ hai nghĩa, chứ chưa nói đến ngôn từ bất nhã. Họ cứng nhắc chìa tay cho nhau, lạnh lùng song nhả nhận. Tiểu thư Paula, vợ chưa cưới của nam tước Veyher, chân thành xiết chặt tay Xtefchia và vui vẻ gọi nàng là bạn. Toàn bộ cánh đàn ông đã biết Xtefchia trước đây đều ngạc nhiên khi biết nàng là vợ chưa cưới của đại công tử. Người ta coi nàng là một người đáng ngưỡng mộ, bởi sự sành sỏi trong chọn lựa của đại công tử đã nổi tiếng và được công nhận từ lâu.

Chỉ riêng Barxki là không thuộc về hàng ngũ những người sùng mộ Xtefchia. Cùng với cô con gái, ông ta cố tình lánh xa những mối quan hệ thân tình với gia đình đại công tử, trừ những cuộc viếng thăm nhất thiết phải có và hoàn toàn mang tính chất lễ nghi xã giao mà đôi khi ông ta dành cho công tước phu nhân.

Gặp mặt đại công tử, bá tước tiểu thư Malanhia bày tỏ một sự lạnh lùng đầy kiêu sa. Cô ta có hàng lô hàng xóc những kẻ theo đuổi, nhưng chưa chọn được một ai. Sau những niềm hi vọng lớn lao dành cho đại công tử, cô ta không dễ gì chọn được một người tương xứng. Triển vọng đáng kể nhất là công tước Zanhexki, vì mặc dù đang mắc những món nợ khổng lồ, nhưng anh chàng lại có tước hiệu đầy sáng láng. Người ta đồn rằng bá tước tiểu thư dường như đang chờ đợi một ý trung nhân vô hình nào đó, hay đang định lấy lòng công tước Lignhixki lần nữa. Ấy thế mà cô ta lại đính hôn với Zanhexki, song cô không thích nghe người ta bàn tán về chuyện đó.

Có lần, khi rời khỏi nhà Hersy, bá tước tiểu thư trông thấy công tước phu nhân trẻ tuổi cùng Xtefchia đang bước xuống từ chiếc xe ngựa của đại công tử. Cô ta cúi chào mỗi công tước phu nhân, vờ

như không trông thấy Xtefchia. Song cô ả thực ra đã kịp nhìn bao quát cả dáng vẻ thanh lịch của nàng trong bộ váy áo mùa xuân lịch sự bằng dạ xanh đậm, với chiếc mũ nhỏ xinh xắn tô điểm cho mái tóc mượt mà như lông hắc điều thừ của nàng.

Khi người hầu cúi chào cung kính mở cửa, bá tước tiểu thư trên vỉa hè cười bỉ bai, một nụ cười khó chịu và méo mó. Đã vào tới cửa, công tước phu nhân và Xtefchia bất giác cùng ngoái lại. Dáng hình đầy thách thức của bá tước tiểu thư, ánh mắt ác độc dữ dội và vẻ nhăn nhó của đôi môi khiến cho cô trở nên thật đáng sợ. Lúc này đây, ả là hiện thân cao nhất của sự hằn thù.

Nỗi khổ tâm chợt ào đến khiến cho Xtefchia thấy lòng đau như cắt. Công tước phu nhân bật ra: - *Imbécile!*

Rồi bà ra sức vỗ về cô gái đang xúc động.

Công tước phu nhân Kryxtyna lại thể hiện nỗi thất tình của mình theo cách khác. Bà rời bỏ hoàn toàn đời sống giao tiếp, chỉ cố tìm cách kín đáo nhìn mặt. Bà đã gặp nàng một lần tại buổi hòa nhạc của Hội khuyến nhạc, lần khác gặp trong khi đi dạo ở công viên Oazienki, và bà liền hiểu ra ngay. “Thật dễ hiểu tại sao cô ấy khiến chàng mê mẩn,” - bà chua chát tự nhủ.

Và mãi lâu sau, đứng trước gương, bà cố so sánh sắc đẹp đầy khiêu gợi của mình với dáng vẻ kiêu diễm của cô gái trẻ được chọn làm vợ chưa cưới của đại công tử, và thừa nhận sự thất bại của bà.

Ngắm thật gần chân dung của Xtefchia, nghiên cứu thật kỹ vẻ mặt nàng, sự sâu thẳm của đôi mắt, công tước phu nhân Kryxra đi tới một kết luận dứt khoát: “Đó không phải là một người làm dáng khôn lanh, mà đó chính là một tâm hồn trinh nữ tuyệt diệu. Cô gái ấy yêu chàng Valdemar chứ không phải yêu đại công tử của điền trang Guenbôvitre.” Tự nhủ thế, bà thôi không thù ghét Xtefchia nữa.

Nỗi oán hận đối với Mikhôrôvxka bùng lên trong lòng công tước phu nhân với một sức mạnh bi thảm bà cố nén nó đi, hiểu rõ rằng mối tình tuyệt đẹp đã nguội tàn dần từ mấy năm nay đã đến lúc phải kết thúc. Những hi vọng xưa kia về việc lấy đại công tử mau chóng tan đi. Công tước phu nhân đủ thông minh để không hề có ảo

tưởng, nhưng bà thà giữ nguyên hiện trạng là một người phụ nữ đã li dị chồng để khỏi thay đổi mối quan hệ với Valdemar còn hơn là chịu làm vợ kẻ khác. Công tước phu nhân không viết cho Valdemar những bức thư tuyệt vọng, trong một bức thư gửi chàng, bà đề nghị chàng tới thăm bà. Đại công tử không ngần ngại, bởi mặc dầu thế nào, chàng vẫn hết sức tôn trọng nhân cách của công tước phu nhân. Trong ý nghĩ của chàng, bà đứng cao hơn vô chừng so với tử tước phu nhân Xilva và những đốm lửa tình đã tắt khác của dĩ vãng. Cuộc viếng thăm công tước phu nhân Kryxta của chàng không kéo dài. Đại công tử đối xử với bà với vẻ lịch duyệt trang trọng, đồng thời chàng cũng phác họa lên bằng những đường nét tế nhị nhất quyết của chàng. Công tước phu nhân kinh hoàng nhận ra rằng Mikhôngvka đã cắt đứt hẳn những sợi tơ nối cuối cùng. Chan chứa lệ buồn, song bà vẫn khéo léo thuận theo tình thế bất buộc. Đại công tử không thích những cảnh lâm ly và phu nhân đã tránh cho chàng điều ấy.

Họ chia tay nhau như những người hiểu biết, thân thiện và lịch thiệp, không một lời đả động đến những gì đã qua, không một ước vọng cho tương lai. Xiết chặt tay đại công tử công tước phu nhân chỉ nói ngắn gọn:

- Ông đã bỏ những ván bài nhỏ, để bắt đầu... một cuộc chơi lớn. Chắc chắn ông sẽ thắng! Còn tôi, tôi muốn thuộc về những người có tính cách... may mắn nhất, những kẻ mà việc chuyển từ ánh hào quang rực rỡ vào làn sương mờ cũng không gây nên ấn tượng gì quá đáng.

Đại công tử hôn tay bà.

- Xin phu nhân chớ ghen với đất sét khi người ta lấy nó nặn thành búp bê.

Rời nhà công tước phu nhân Kryxta, công tử Mikhôngvka đi thẳng tới chỗ vợ chưa cưới. Xtefchia biết tin chuyến viếng thăm ấy của chàng, bởi Valdemar đã thổ lộ cho nàng những mối quan hệ xưa kia của thời kỳ độc thân. Nàng dành cho công tước phu nhân Turynxka mối thiện cảm và một chút đồng cảm.

Khi tin công tước phu nhân đi sang Tây Ban Nha loang ra các phòng khách, những kẻ chuộng ấn tượng mạnh không tài nào tha thứ nổi cho bà việc bà đã nhẫn nhục như thế. Phu nhân đã khiến cho các cô tiểu thư thất vọng đau đớn hơn cả, khi đóng hẳn cánh cửa nơi họ trông chờ những chuyện đàm tiếu giạt gân.

XIX

Một buổi tối, chiếc xe ngựa của đại công tử lăn bánh đến trước tòa nhà của rạp ôpêra giữa những cỗ xe khác. Bước xuống xe là công tước phu nhân Podhorexka, cụ Machây, Xtefchia và tiểu thư Rita. Đại công tử cùng Trextka đã đến từ trước. Quán mình trong chiếc áo choàng trắng, khuôn mặt Xtefchia chỉ hé lộ chút ít sau tấm voan che mặt.

Khi họ bước vào lô dành riêng cho đại công tử, trong phòng vẫn còn tối mờ mờ. Chỉ chốc nữa thôi màn sẽ được kéo lên. Xtefchia ngồi giữa công tước phu nhân và tiểu thư Rita, sau lưng họ là cụ Machây, đại công tử và Trextka. Dàn nhạc vừa kết thúc bản *Uvéctuya*.

Sự im lặng trong phòng khán giả mờ tối bị xua tan bởi tiếng váy áo phụ nữ sột soạt và tiếng chuyện trò thì thào. Màn được kéo lên. Người ta diễn vở nhạc kịch Ba Lan *Nữ bá tước*.

Tim Xtefchia đập mạnh, hơi bất an. Trong bóng tối mờ mờ nàng nhìn thấy tiểu thư Barxka đang ngồi trước mặt bên cạnh cha và một bà bạn. Sau lưng bá tước tiểu thư là công tước Zanhexki. Các lô dành riêng đều đông chật giới quý tộc. Không rõ đây chỉ là sự tình cờ ngẫu nhiên, hay Valdemar cố tình chọn buổi diễn hôm nay? Xtefchia đoán rằng chàng cố ý, bởi Valdemar đã hết sức chú ý quan sát nàng khi nàng thay xong quần áo từ phòng riêng để tới nhà hát. Nàng mặc chiếc váy dài bằng voan trắng có một dải vàng xinh xắn. Tóc nàng bện một dải băng vàng. Trên ngực là một bó nhỏ hoa đồng thảo với cỏ bạc, ngoài ra không hề có một thứ nữ trang nào khác. Valdemar ngắm nàng và mỉm cười sung sướng: nàng thật tuyệt vời. Chàng trao cho nàng vòng hoa lan, tự tay khoác áo choàng cho nàng, rồi đội mũ. Chắc chắn chàng đã biết trước giới quý tộc sẽ tụ hội đông đủ tại nhà hát, thế là hay hay dở nhỉ? Xtefchia thấy phân vân. Nàng lắng nghe tiếng hát của nhân vật Brônhia và ngắm những

nghệ sĩ đang biểu diễn trong trạng thái gần như mơ màng.

Valdemar nhận ra điều đó. Chàng cúi xuống thì thầm:

- Em đang lo lắng. Anh có thể được biết nguyên do chẳng?...

Nàng ngửa đầu đáp khẽ:

- Ông nhìn kia, các lô đều đông chật...

- Anh thấy rồi, giới quý tộc ngồi kín chỗ. Nhưng chuyện đó thì có can hệ gì tới chúng ta?

Xtefchia nhìn xuống.

- Điều đó khiến em khó chịu ư?

- Vâng, - nàng đáp thành thật, không thể che giấu chàng điều gì.

Valdemar cầm lấy tay nàng.

- Em lo ngại điều gì? Anh cố tình để họ nhìn thấy em đi cùng anh. Em thì lúc nào cũng cố trốn tránh. Không nên thế! Hai tháng nữa là đám cưới chúng mình rồi. Mọi người phải được trông thấy em thường xuyên hơn. Em kiêu diễm quá, hãy để cho người ta ngưỡng mộ em. Về phương diện ấy anh không ghen đâu.

Xtefchia mỉm cười.

- Ta hãy chú ý xem vở diễn đi thì hơn. Ông nhìn kia: nữ bá tước đang ngắm nghía bộ trang phục của nữ thần Đina.

- Nữ thần cũng chẳng xinh đẹp bằng em.

- Nhưng họ diễn mới hay làm sao! Giọng hát tuyệt vời biết bao! Nàng thật tao nhã, đúng không?

- Nghệ sĩ đã tái tạo rất thành công hình mẫu điển hình của giới quý tộc đầu thế kỉ. Nhưng kia, tiểu thư có thấy không, họ đang tiến gần tới đích,

- Ai cơ?

Valdemar nhíu mày, chúm môi.

- Khẽ nào! Đôi uyên ương đang ngồi ngay sát cạnh ta đó thôi! -

chàng khế thì thắm vào tai nàng.

Hàng ria chàng mơn chơn thái dương Xtefchia. Nàng rung mình, thấy mạch máu như bốc lửa, sắc hồng lan khắp mặt nàng, cổ nàng, đến tận chỗ cài chùm hoa hồng thảo. Valdemar đưa mắt ôm áp những quàng đỏ lan tỏa kín đáo nhưng rõ ràng ấy. Những cánh hoa hung như sáng bừng rạng rỡ hơn trên nền mịn màu hồng. Cánh mũi chàng phập phồng run rẩy, mắt sáng như bốc lửa, những thoáng bóng đen say đắm thoảng lướt qua mặt chàng, đôi môi chàng bậm lại như quá khát khao. Chàng say sưa hít thở mùi nước hoa tinh tế phải cố lắm mới ngửi thấy, thứ nước hoa mà chính chàng đã chọn riêng cho nàng, chàng dày vò trong bàn tay nóng hổi chiếc quạt của Xtefchia. Như thể một cơn điên nào đó đang hành hạ chàng. Chàng nhìn thấy những lọn tóc vàng sẫm rủ quanh chiếc váy xinh đẹp, chàng thấy lồng ngực cô gái phập phồng gấp gáp, thấy sự gần gũi với chàng đã gây cho nàng những ấn tượng đầy gợi hứng. Chàng ngấm say đắm nước da hồng hào và thì thào qua hàm răng nghiêng chặt:

- Ngọn lửa đây hứa hẹn!

Xtefchia càng đỏ mặt hơn.

- Niềm lạc thú của anh!

Đúng lúc ấy hạ màn.

Valdemar chợt tỉnh. Hấp háy mắt nhìn những ngọn đèn chợt bừng sáng. Xtefchia nhìn Rita và Trestka, nàng để ý thấy họ cũng đang xao động trong một tình cảm nào đó.

Những tiếng vỗ tay và những lời tán thưởng dội lên. Nữ nghệ sĩ đón những biểu hiện ngưỡng mộ, duyên dáng cúi chào.

Đột nhiên nhà hát ồn ào hẳn lên. Cửa tọa đứng khởi ghế. Trong các lô loang loáng những áo *fracs* màu đen của cánh đàn ông đi ra đi vào. Dàn nhạc lại bắt đầu chơi.

- Con đang ở dưới vô vàn ánh mắt đấy, - công tước phu nhân bảo Xtefchia.

Thiếu nữ bối rối, nàng cầm vội bó lan đặt ở lan can hàng lô áp vào môi. Valdemar cúi xuống bảo nàng:

- Em duy nhất của anh, họ đang nhìn em đấy. Hãy can đảm lên.

Xtefchia mỉm cười với chàng, nàng chợt cảm thấy nghị lực dâng trào.

- Được rồi, em sẽ can đảm.

- Em vàng ngọc của anh!

- Ông bà hãy nhìn hàng ghế thứ hai kia, - tiểu thư Rita thì thào, - có một người quen thì phải, chàng trai trẻ xinh xắn cài hoa ở ve áo ấy.

Xtefchia và Valdemar nhìn về hướng nàng trở, Xtefchia đột ngột lùi lại.

- Prônnhixki! - Valdemar thốt lên.

- Đâu? Đâu? - Trextka nhô đầu ra hỏi. Tiểu thư Rita đưa mắt chỉ cho anh ta.

- Tôi nhận ra anh ta ngay. Nhưng anh ta chưa nhìn thấy chúng ta mà đang chĩa ống nhòm xem xét các hàng ghế thấp. Tôi hình dung ra vẻ mặt của anh ta nếu như...

- Y sẽ có cảm giác nhà hát đổ sập xuống đầu. *Un belle chance!* - Trextka nói thêm.

- Xin các vị hãy để cho ông ta yên, - Xtefchia nói.

Tiểu thư Rita vừa lên tiếng vừa nhún nhún giữa hai hàm răng một nhánh dương xỉ trong bó hoa:

- Anh chàng tội nghiệp chắc sẽ co dúm người lại khi thấy sếp cũ, nhất là khi chuyện cực kỳ không hay với người ấy.

Valdemar nhún vai.

- Tiểu thư Xtefchia nói phải: các vị hãy để yên cho ông ta với những ấn tượng riêng tư. Chắc chắn chúng chẳng lấy gì làm dễ chịu cho lắm.

Chiếc ống nhòm của Prônnhixki sau khi dỗi khắp khu vực thấp của nhà hát bây giờ dừng lại ở lô của đại công tử.

Gã trai đồm dáng run lên, buông ống nhòm ra khỏi mắt, gã nhìn mà không tin ở mắt mình, mặt đỏ bừng lên như vừa bị nhận một cái tát nên thân. Xtefchia! Rõ ràng là Xtefchia! Giữa giới quý tộc mà gã quen biết, ngay sau lưng nàng lại chính là đại công tử!

Đến tận lúc này Prônnhixki mới chú ý là nhiều người cũng đang nhìn vào lô ấy, tai gã nghe những tiếng xì xào. Bất giác gã hỏi người bên cạnh, một anh chàng trai trẻ nào đó:

- Xin lỗi ông, nhưng... ai thế nhỉ?

- Ông không biết sao? Đó là vợ chưa cưới của đại công tử Mikhôrovka. Họ vừa hứa hôn trong vũ hội hóa trang. Tuyệt vời, đúng không?

Prônnhixki đứng như trời trồng. Vậy ra những lời đồn đại đã nói đúng! Suốt một thời gian dài gã không tin những lời đồn ấy. Gã cũng không hay thư từ cho cha và không hề hay biết những gì đã xảy ra ở trang Rutraievô. Gã bàng hoàng kinh ngạc và thảng thốt đến độ suốt hồi lâu cứ đứng đực ra đấy. Trexka chú ý theo dõi mọi cử chỉ của gã, bắt đầu khẽ bật cười.

Đúng lúc ấy Prônnhixki bắt gặp ánh mắt của đại công tử. Gã tỉnh lại. Gã vội ngay lấy mũ, mặt đỏ bừng bước ra khỏi chỗ ngồi.

Đến lối đi giữa rạp đối diện với lô, gã liền cúi khom, cả người xuống chào hết sức lịch sự. Mọi người trong lô đều gật đầu chào đáp lễ lịch thiệp, nhưng không một nét cười, như thể đáp lễ một kẻ mà họ không hề muốn có mối quan hệ chút nào. Riêng Trextka có vẻ mặt rất hả hê. Người nóng bừng, Prônnhixki định đứng lại, nhưng rồi gã vội bước ra, đầu cố gắng ngẩng cao.

Trong lô không một ai nhắc tới gã nữa.

Trong lần nghỉ giải lao thứ hai, Valdemar cùng Trextka đi hút thuốc. Trong phòng hút thuốc có mặt cả bá tước Barxki. Ông ta cảm

cúi hút, không trò chuyện với một ai. Brôkhovich hơi có ý châm chích. Chàng thuật lại ấn tượng của hàng ghế thứ nhất và hết lời ca ngợi nữ diễn viên chính trong vai Nữ bá tước.

- Thế ông không thích vai Brônhia ư? - Nam tước Veyher hỏi.

- Brônhia? Hừm! Vai Brônhia diễn hơi thô, hơi cứng quá, cũng có thể đó là do sự khác nhau về phục trang: những thứ trang phục cứng đờ bên cạnh bộ quần áo mỏng như tơ nhện của Diana gây hiệu quả không có lợi cho vai Brônhia.

- Vai ấy không hay chủ yếu là diễn viên bên cạnh sự duyên dáng của Nữ bá tước, - Valdemar nói. - Một nữ nghệ sĩ giỏi và trên sân diễn là một bà lớn. Ngay cả trong thứ quần áo bằng voan kia vai Brônhia cũng không thể đạt tới mục tiêu. Đây là sự khác nhau về thứ bậc.

Đang ngả người dựa vào ghế bành với điệu xì gà trong miệng, bá tước Barxki nhìn đại công tử vẻ khiếm nhã.

- Kia! Ông cũng biết phân biệt thứ bậc đẳng cấp sao? - ông ta thốt lên bĩ báng.

- Có chứ! - Valdemar lạnh lùng đáp.

- *Voyons!* Thật là một điều mới lạ! Tôi không ngờ ông lại có thể có cái phản đề như thế.

Đại công tử ngả người xuống ghế trong một tư thế thoải mái. Mắt chàng dán chặt vào bộ mặt bóng nhẫy của bá tước, chàng hỏi như bắt buộc:

- Thế còn chính đề của tôi, có thể biết nó ra sao không?

- Lời nói của ông là phản đề cho hành động vậy, - bá tước cục cằn đáp.

Valdemar vẫn bình tĩnh, nhưng lạnh lùng.

- Xin lỗi! Bá tước định nói gì qua câu ấy? Tôi nói về sự chênh lệch thứ bậc giữa các nghệ sĩ, không hề đề cập đến vai diễn mà họ đóng.

Mặt bá tước mỗi lúc càng bạnh ra.

- Tôi thì ngược lại, khi nói về thứ bậc, tôi nghĩ tới đẳng cấp của Nữ bá tước kia. Brônhia chỉ là một tiểu quý tộc vớ vẩn, ắt hẳn phải gây khó chịu trước một nữ đại quý tộc - đó là quy luật tự nhiên. Tôi ngạc nhiên khi thấy ông vẫn chưa đánh mất khả năng cảm nhận những sự khác biệt ấy, những sự khác biệt nhờn tiền đến thế. Tôi nhắc lại, lời nói của ông là phản đề cho những hành vi của ông, mà điều đó chứng tỏ sự thoái hóa của đạo đức!

Sự phê phán thật rõ ràng, câu nói về cô gái tiểu quý tộc đề cập tới Xtefchia hết sức hiển nhiên. Valdemar phần nộ đứng phất dậy. Vài người đàn ông, Brôkhovich và Trextka bước lại gần. Một chuyện bê bối sắp nổ ra.

- Thôi đi, ngài bá tước! - Đại công tử rít lên, - Chính đề của tôi và đạo đức của tôi hơn hẳn mọi thứ quy luật tự nhiên hiểu theo cách của ngài. Khả năng cảm nhận của tôi được mài giũa sắc nhọn, đầy cảnh giác, và chính điều đó càng giúp tôi phân biệt rõ hơn những cánh chim ụng cao thượng với những con công đại quý tộc tầm thường, chỉ biết phô đẳng cấp ở sắc lông sặc sỡ! Chúng tộc là một đặc ân không hề gắn liền với bất cứ một đẳng cấp nào, nó không phải được thể hiện ở những chiếc lông sặc sỡ mà ở dòng máu cao thượng, và cũng đập ngay vào mắt người ta. Hơn nữa, nó luôn đi kèm với sự tế nhị, mà đặc tính này không phải bao giờ cũng có trong những kẻ muốn trèo lên cao về dòng tộc bằng mọi cách, trong sự tưởng tượng hảo huyền của mình. Nếu tôi xúc phạm tới ngài bá tước, thì địa chỉ của tôi ngài đã biết quá rõ rồi!

Đại công tử cúi chào với vẻ hơi thách thức rồi bước ra khỏi phòng hút thuốc,

- Chàng nện gã mới ghê chứ! - Brôkhovich thì thào.

- Quyết đấu chẳng? - Trextka ngạc nhiên dướn mày.

Brôkhovich kéo bá tước ra hành lang.

- To chuyện đây! - chàng nói, hai tay xoa vào nhau. - Ông nghĩ rằng lão Barxki sẽ tranh thủ những lời đại công tử vừa nói ư? Đó

quả thực là một cuộc thách đấu. Nhưng Barxki đâu có xứng là địch thủ của đại công tử! Dù là súng hay gươm thì cũng chỉ có một kết quả duy nhất mà thôi. Đại công tử sẽ xuyên thủng cái bộ dạng trang trọng đầy tự hào của lão ta, khiến lão ta phải kêu xèo xèo như con gà tây trên dàn quay. Lão được một bài học nhớ đời! Những con công quý tộc! ông hiểu chứ? Nói về Melanhia đấy. Thật là một sự so sánh tuyệt vời! Giá như tôi có được khả năng ăn nói của đại công tử cùng ánh vinh quang của anh ấy trong nghề bắn súng và đánh kiếm, tôi dám tham dự vài cuộc đấu sống chết hàng tuần lắm!

Brôkhovich vừa nói vừa hoa chân múa tay làm điệu bộ.

- Thế nếu Barxki phái người trung gian tới? - Trextka lo lắng.

- Thì bọn chúng sẽ biết thế nào là hàm răng của đại công tử! Nhưng Barxki chẳng dám phái người tới đâu. Đại công tử để cho lão toàn quyền hành động, bởi anh ấy coi thường một địch thủ như lão ta. Còn Barxki buộc phải tính toán đã. Chúng ta có thể hoàn toàn yên tâm! Ta đi thôi, chuông réo rồi đấy!

Trextka đột nhiên dừng lại.

- Thế còn Zanhexki? - bá tước thốt lên, vẻ bí mật.

Brôkhovich phá lên cười.

- Zanhexki sẽ không bao giờ dám thách đấu với đại công tử, hẳn là một con búp bê bằng bông, còn dán và sặc mùi nước hoa. Vả lại khi xảy ra chuyện ấy hẳn không có mặt ở đây, mà Barxki thì hẳn sẽ giấu chiếc kẹo được đại công tử tặng chứ chẳng dám đem ra khoe đâu. Hơn nữa Zanhexki cũng chưa phải đã là chồng chưa cưới chính thức của cô con gái lão, để có thể thấy nhục nhã vì lão già. Sao thế? Ta vào chỗ ngồi thôi chứ?

Valdemar bước vào lô đã hoàn toàn bình tĩnh, riêng mặt chàng vẫn còn hơi tái. Chàng lặng lẽ ngồi xuống sau lưng Xtefchia. Nàng nhận ra ngay sự thay đổi ở chàng.

- Ông làm sao thế? - nàng hỏi.

- Không sao, em duy nhất của anh, có điều ở đây nóng quá, -

chàng mỉm cười đáp.

Đèn nhà hát mờ đi, màn kéo lên, phù hợp với những thanh âm êm dịu của bản *pôlônes* của Mônhiuskô^[80] bắt đầu lan tỏa từ dàn nhạc, đầy xúc động, tinh tế và giàu hòa sắc.

- Tuyệt vời biết bao! - Xtefchia khẽ thốt lên.

Nàng ngả người vào lưng ghế, đầu ngửa ra phía sau, lắng nghe, lòng tràn đầy hứng khởi. Đôi mắt nàng nheo lại, những đóa hoa cài trên ngực rung rung theo nhịp đập của trái tim. Niềm say đắm thấm sâu vào trong từng sợi thần kinh của thiếu nữ.

Bản *pôlônez* được biểu diễn với phong cách nghệ sĩ ru đưa tâm hồn nàng đến với những giấc mộng vàng. Từ các nhạc cụ, như được chấp những đôi cánh bằng voan trong suốt, những nốt nhạc trong vắt, tinh tế, đầy tình cảm, rung động xạc xào một cảm giác tinh khôi tuyệt vời nào đó cất cánh bay lên. Ấn tượng thật toàn diện và mạnh mẽ. Im lặng bao trùm những lô và các hàng ghế. Những khu vực bên trên dường như đang say ngủ. Giai điệu chảy với một sức mạnh không sao kìm giữ nổi, chinh phục và kích thích lòng người bởi vẻ duyên dáng khác vời.

Hơi thở của an bình và say đắm toát ra từ những thanh âm ấy dường như có thể cảm nhận được rõ ràng.

- Tuyệt vời! - Valdemar thì thầm thốt lên, áp hai bàn tay người vợ chưa cưới trong lòng bàn tay mình.

Với Xtefchia, vốn là một người rất nhạy cảm, chợt diễn ra một điều gì đó khác thường. Những dây thần kinh của nàng như rung động, run rẩy, những tình cảm ngọt ngào lan tỏa từ trái tim hòa cùng những xúc cảm rạo rức nảy sinh từ sự vuốt ve âu yếm của Valdemar. Những niềm mơ ước không sao nắm bắt nổi đưa nàng bay vào khoảng không gian giữa muôn ngàn tinh tú. Âm nhạc với sức mạnh toàn năng làm tuôn chảy những niềm say đắm ngọt ngào.

Công tước phu nhân và cụ Machây lắng nghe, trầm tư suy ngẫm. Trextka ngồi khom lưng, cầm bàn tay tiểu thư Rita, chốc chốc lại đưa lên môi hôn. Nàng không cưỡng lại. Ngồi bất động, mặt tái

nhợt, mắt nàng nhấp nháy những đốm lửa xao xuyến, đôi môi hơi trễ xuống biểu lộ sự phớt lờ rõ ràng.

Valdemar thoáng nghe tiếng thì thào rất khẽ:

- Có phải thế không? Có phải thế không?... - Trextka thì thầm hỏi.
- Cũng đành... - nàng đáp khẽ.

Trextka hôn tay nàng.

Và bản *pôlônez* vẫn ngân vang trong phòng khán giả mờ tối, đánh thức những niềm khao khát, thổi bùng những nỗi đấm say, cấp thêm cho tâm hồn con người lòng nhân hậu, khiến những đôi mắt long lanh ánh sáng tình cảm, đôi khi là những giọt lệ nghẹn ngào.

Bản nhạc tuôn chảy đầy hùng tráng! Nó cuốn mọi người theo những làn sóng mạnh mẽ của mình như những người nô lệ. Nó tước bỏ khí giới, làm dịu lòng người, khiến nảy sinh muôn ngàn điều mơ ước...

Rồi im lặng đột ngột! Thanh âm cuối cùng bay vút lên từ dàn nhạc, để lại sự im lặng câm đặc.

Dường như sau khi những thiên sứ đập cánh phần phật vun vút bay lên, người ta rơi vào trạng thái sững sờ ngưỡng mộ.

Rồi sau đó, tít trên cao, thoáng như thanh âm khẽ khàng đầu tiên của sấm, vang lên tiếng vỗ tay rụt rè. Tín hiệu báo thức! Và thế là cả nhà hát gầm lên. Nhiệt tình, sôi nổi. Mọi tình cảm mọi ấn tượng đều dồn vào những tiếng vỗ tay. Những cảm giác được kích động tìm thấy lối thoát trong tiếng hoan hô như sấm dậy.

XX

Bây giờ trong những ngày này, Xtefchia trong nỗi sốt ruột và căng thẳng triền miên. Giờ phút thành hôn với đại công tử càng đến gần nàng càng bị xúc động, một nỗi phấp phỏng ngọt ngào của khoái lạc xuyên thấu thần kinh tâm tưởng nàng. Nhưng cũng đôi khi nỗi phấp phỏng đó biến thành trạng thái lo lắng đến bồn chồn, khiến lòng nàng tràn ngập nỗi buồn. Nàng đã là hôn thê của đại công tử, nhưng nàng không sao hình dung nổi mình sẽ trở thành vợ chàng. Nàng cảm thấy đó như một niềm hạnh phúc quá đổi kỳ vĩ, đến độ có thể mang đến cho người ta cái chết. Nàng cảm thấy mùa xuân đang nở hoa, nàng say đắm trong không khí ấy, như một năm trước đây đã từng say đắm trong khu rừng thưa ở Xuôđkôvxe, nhưng cảm giác cũng đã đổi khác. Có thể nhiều thi tú hơn, nhưng không còn tự do như trước - và thoáng chút u buồn rõ nét hơn. Chính nàng cũng không nắm bắt nổi những biểu hiện tình cảm ấy, nàng ngạc nhiên vì chúng, song không tài nào dứt bỏ nỗi khỏi lòng mình. Một nỗi lo sợ mơ hồ nào đó càng ngày càng bủa quanh nàng chiếc lưới với những sợi dây mỏng mảnh. Nàng thường mơ thấy những cảnh tượng khiến nàng kinh hoàng, chúng thấm sâu vào tâm can nàng, làm nảy sinh những linh cảm u ám.

Và trên hết là nỗi nhớ nhưng! Xtefchia nhớ Valdemar!

Nỗi nhớ giống như một đám mây lớn chứa đựng đủ mọi sắc thái tình cảm khác nhau... như một chiếc cốc lớn tràn ngập những yếu tố của đủ mọi loại ấn tượng của cảm xúc... như một cánh chim câu mang thư của tình yêu...

Trong nỗi nhớ có biết bao tình cảm lặng thầm, ngọt ngào, biết bao niềm rạo rức không lời mà âu yếm, song bao giờ cũng có một chút bụi của nỗi trách móc, một thoáng đấng cay và một vẩn than thầm. Khi người ta nhớ nhau, những ấn tượng trong lòng thật thiên hình vạn trạng, người ta không thể biết lòng mình đang thế nào, có thể

đồng thời vừa vui lại vừa buồn, vừa âu yếm dịu dàng vừa nhám thô sắc nhọn, và tất cả đều gói gọn trong một chữ - nhớ nhau!

Những bức thư của Valdemar, dài và nồng nhiệt, an ủi Xtefchia rất nhiều. Nhưng chẳng bao lâu sau, nàng bắt đầu nhận được những lá thư khác... những bức thư nặc danh. Nàng không hề lộ cho ai biết, nhưng nỗi lo ngại ngày càng lớn lên. Trông ngóng người đưa thư, nàng thường tìm thấy trong số thư gửi tới một điều gì khủng khiếp dành cho nàng. Từ những mảnh giấy lộn chứa đấm sự đẽo cạo của con người ấy, nàng đọc thấy rằng nàng là một cô tiểu quý tộc thấp kém, một kẻ mới phát đang săn đuổi số tiền triệu của đại công tử, săn đuổi tên họ của chàng và chiếc mũ tước công trên gia huy, rằng nàng chỉ mơ tưởng đến danh hiệu đại công nương mà thôi.

Trong một lá thư khác người ta lại cố thuyết phục nàng rằng đại công tử cưới nàng chủ yếu để đền bù chuyện ngày xưa, chàng chỉ muốn sửa chữa lỗi lầm của ông nội chàng, nhưng chàng đã lấy một người thiếu môn đăng hộ đối - chàng hiểu rõ điều đó và không hề che giấu những ý kiến như vậy trong giới quý tộc.

Xtefchia không tin, nhưng chất độc đã ngấm vào tâm hồn nàng.

Xtefchia đáng thương bị người ta bơm thuốc độc liên tục. Nàng dần vật, suy ngẫm lương tâm trong trắng của mình. Mấy lần nàng đã định viết thư cho Valdemar về các bức thư nặc danh, nhưng rồi nàng lại sợ. Tính cách nóng nảy của đại công tử trong chuyện này rất có thể sẽ bùng nổ, sẽ lấn át sự tế nhị bẩm sinh và tính bình tĩnh của chàng. Xtefchia không muốn làm liên lụy tới Valdemar. Những bức thư nặc danh được viết khá táo tợn đã để lộ mặt tác giả của chúng. Xtefchia đoán rằng chỉ có thể là hai cha con nhà Barxki và bá tước phu nhân Chvilexka, nàng hiểu rằng để viết được thư nặc danh cần phải có biệt tài và rất ít sự trung thực. Không ai khác trong giới quý tộc có thể đủ sức làm một chuyện bẩn thỉu như vậy. Xtefchia gần như tin chắc rằng nàng không hề nhầm lẫn khi xác định tác giả của những bức thư đó. Những trò vu khống đã được bọn chúng thực hiện một cách hết sức khôn khéo. Mỗi ngày lại xuất hiện thêm một nét chữ mới khiến Xtefchia bàng hoàng. Nàng đã nhận được

bốn bức thư như vậy, và nàng đâm ra nghi ngờ sự trung thực của mọi người, ngờ vực nhiều người khác ngoài cha con Barxki và Chvilexka. Trong những bức thư đó không có những chữ bản thủ như thường thấy trong những thư nặc danh thông thường, nhưng lại chứa đựng những ý nghĩ bản thủ được phát biểu dưới dạng rất lịch sự. Tác giả của những bức thư nặc danh không chỉ giả danh những người bạn tốt - ngược lại, họ ngang nhiên công bố sự cảnh cáo của mình, quẳng vào mặt nàng những lời phỉ báng với tất cả sự nghiêm ngặt của những vị chúa tể thế gian! Mỗi một dòng, mỗi một câu lịch thiệp chứa đựng bao sự phỉ báng đều làm Xtefchia đau đớn, mỗi dòng mỗi câu đều mang sự hằn thù đẳng cấp. Mỗi lời đều được tính toán cẩn thận có thể nghiền nát nàng! Xtefchia bị giằng xé trong cuộc đấu tranh nội tâm. Tình yêu dành cho Valdemar, khát vọng hạnh phúc mang lại cho chàng và nỗi âu lo sao cho tình yêu của nàng không làm vẩn đục sự yên bình của chàng - tất cả giằng co nhau một cách khủng khiếp. Trong tâm tưởng, Xtefchia như trông thấy Valdemar mệt mỏi, bất hạnh. Những hình ảnh ấy khiến nàng vật vã. Nàng tin tưởng thiêng liêng vào tình cảm của chàng, lòng tin vào tâm hồn chàng không hề chao đảo mảy may, nhưng nỗi lo lắng vẫn lớn lên - nàng cho mình sẽ trở thành nỗi bất hạnh cho đời chàng. Chàng đã bảo vệ cho nàng tránh khỏi mọi lời công kích, nhưng liệu chính chàng có đủ khả năng để tránh được chúng hay chăng? Liệu chúng có đầu độc cuộc sống của chàng, có tha thứ cho chàng hậu quả?... nghĩa là chàng sẽ bị hành hạ, sẽ phải nung nấu trong tâm can nỗi oán hận đối với những người thân thuộc của mình, nỗi oán hận mà với thời gian, dưới tác động của những nỗi cay đắng rất có thể sẽ biến thành nỗi oán trách dành cho chính nàng. Vậy thì, nàng có quyền chằng làm khổ chàng chỉ vì tình yêu thương của chàng?... Liệu rồi cả cuộc đời dài có đáp ứng lại niềm hạnh phúc của phút giây này?

- Chúa tôi! Chúa tôi! Hãy cho con thêm sức! Hãy dẫn dắt con! Hãy thương con với!

Xtefchia tuyệt vọng đưa hai tay ôm đầu, đôi môi bồng rất cổ hóp không khí. Trong những giờ phút kinh khủng nhất, nàng viết cho Valdemar những bức thư dài, chân thành, nhưng nàng không đủ can

đảm để gửi chúng đi. Nàng giấu tất cả vào ngăn kéo.

Sức khỏe của nàng bắt đầu héo hắt, những trận đau đầu hành hạ nàng đến khổ sở.

Không hề hay biết gì về những bức thư nặc danh, ông bà Rudexki không thể hiểu nổi thái độ của Xtefchia, chỉ nghĩ rằng đó là do nhiệt tình quá độ, do tình yêu thương của thiếu nữ và nỗi mong nhớ người chồng chưa cưới của nàng mà thôi.

Ông bà Rudexki biết rằng Xtefchia hơi phần nào e sợ giới quý tộc của đại công tử, nhưng khi thấy nàng cư xử giữa giới quý tộc họ không nghĩ rằng sự e sợ ấy có thể là quá mạnh. Năng lực của đại công tử, sự tự tin của chàng và tình yêu dành cho Xtefchia, cộng thêm với cương vị xuất sắc của chàng trong giới đủ sức xua tan mọi nghi ngờ về việc chàng có khả năng cứu giúp Xtefchia. Thông qua tiểu thư Rita, ông Rudexki được biết diễn biến quá trình đấu tranh của đại công tử với gia đình tại điền trang Obrony (dĩ nhiên đã được làm giảm bớt sự căng thẳng) và thắng lợi của Valdemar. Ông Rudexki vững tin vào hạnh phúc của con gái. Song trong thời gian lưu lại điền trang Rutraievô dịp lễ phục sinh, đại công tử vẫn đề nghị ông chú ý không để những bức thư nặc danh tới được tay Xtefchia - những lá thư mà chàng đoán là sẽ có thể được gửi tới cho nàng. Chàng không hoàn toàn tin vào chuyện đó, nhưng chàng đã báo trước cho ông, vì cảm thấy rất rõ sự hằn thù của gia đình Barxki. Song những bức thư nặc danh vẫn lọt tới tay Xtefchia, chúng được cố tình gửi tới lúc sự cảnh giác của ông Rudexki đã suy yếu. Đọc những bức thư ấy, nhiều lần Xtefchia muốn xé vụn chúng ra, nhưng nỗi đau và một sự giễu cợt nào đó đã không cho phép nàng làm điều đó.

Cuộc đấu tranh nội tâm, sự giằng co của những tình cảm hết sức khác nhau nhưng mạnh mẽ ngang nhau đã hành hạ nàng. Nàng nhợt nhạt cả người, mắt tối sầm lại, đêm đêm nàng không sao ngủ được. Đôi môi thường khi bao giờ cũng hồng thắm, tươi mát, giờ khô bồng bởi cơn sốt trong lòng. Nàng trở nên vô cùng dễ kích động. Suốt ngày dài nàng lang thang trong vườn hay ngoài đồng với những bức thư của Valdemar. Thường thường, sau những cuộc dạo

bất tận ấy, nàng mang về những bó hoa và những cành cây đang đâm chồi nảy lộc. Tình trạng tâm linh nàng càng ngày càng tệ hơn. Nàng che giấu cha mẹ nỗi đau của mình, khi thấy cha mẹ buồn phiền vì hình dung của nàng. Nàng ép vào người song thân cố nén những giọt lệ. Chỉ có thằng em Juréc nhìn trộm mấy lần bắt gặp chị khóc, nhưng nàng đã xin đừng nói gì với cha mẹ.

Một chiều, Xtefchia nhận được thư của Valdemar gửi từ Vacsava. Bức thư ấy làm nàng giật mình.

- Chỉ còn mười ngày nữa cưới? Nhanh như vậy sao! - Nàng bàng hoàng kêu lên.

Điều đó nàng ngỡ là điều không thể, là vô lý đến mức nàng nhắc lại lần thứ hai:

- Mười ngày nữa sẽ là đám cưới của ta với chàng - với Valdemar... Với Valđy...

Lát sau nàng nói thêm, khẽ hơn, như kinh hoàng.

- Với Valdemar Mikhôrôvxki, đại công tử Guenbôvitre... Có thể như thế được chăng?...

Nàng lại trầm ngâm với nỗi lo sợ trong tim. Chàng sẽ tới, sẽ đưa nàng về Vacsava, mọi người sẽ đi đông đủ cả... nàng sẽ thành vợ chàng... sẽ là công nương Mikhôrôvxka... Nhưng rồi sau đó sẽ ra sao?... Hạnh phúc hay bất hạnh?...

Nàng nóng nảy đi đi lại lại trong khu vườn. Những cánh hoa xuân trắng nõn nà bay đậu dưới chân nàng, dệt thành tấm thảm cưới. Và hương bay ngào ngạt từ những cây cối đang rộ hoa. Những luồng gió ấm áp và tươi mát thấm đẫm không gian. Trầm ngâm bước đi, Xtefchia nhìn những đàn bướm đang dập dờn bay lượn, lắng nghe tiếng ong bay vo ve và tiếng huýt sáo của con chim vàng anh. Thỉnh thoảng có tiếng gù trầm trầm của một con bò câu hoang hoặc tiếng hót líu ríu của chim sáo. Còn tiếng chim cu thì họa theo tất thảy những thanh âm ấy.

- Một năm trước đây, trong khu vườn thừa ở Xuôđkôvxe, tất thảy đều giống thế này, - Xtefchia nghĩ, - giống hệt như trong khu vườn ở Guenbôvitre. Chẳng bao lâu nữa mình sẽ đến đây ở mãi mãi với chàng, mãi mãi. Cùng với Valdý!... Chúa ơi! Chỉ một năm thôi mà biết mấy đổi thay, chỉ một năm mà biết bao hạnh phúc!...

Xtefchia trở về phòng riêng, mang theo một bó quân anh nở rộ. Căn phòng nhỏ bé của nàng nom hệt một khu vườn, bởi tuần nào đại công tử cũng gửi hoa từ Guenbôvitre hoặc Vacsava đến cho người vợ chưa cưới. Chàng còn gửi hoa từ Pêterburg, nơi chàng đến mấy ngày vì công việc của hội nông nghiệp. Juréc mang vào phòng cho chị biết bao thứ hoa đồng nội, hàng khay đầy những đóa lưu ly tươi nở cùng những đóa hoa súng mà nó khó nhọc lắm mới hái được dưới đầm. Thậm chí cả đến bé Zôsia thỉnh thoảng cũng mang tới tặng những đóa hoa thủy tiên nhàu nát nói với vẻ mặt buồn:

- Chị sẽ rời nhà ta với cái ông đẹp trai đó. Zôsia hái hoa cho chị để chị yêu Zôsia. Chị sẽ yêu em chứ?

Những tình cảm ấy của các em cô vũ Xtefchia rất nhiều. Và lúc này, khi trông thấy mấy cánh hoa buộc bằng sợi cỏ đặt trên bàn, nàng mỉm cười thầm nghĩ:

- Chắc là quà tặng của Zôsia đây. Mình phải đi chơi đùa với em mới được.

Nhưng ý nghĩ của nàng lại hướng về phía khác. Xtefchia mở tủ. Trong tủ treo chiếc váy cưới, được gửi từ Vacsava đến từ mấy hôm trước. Nàng lấy váy ra, trải lên tràng kỷ rồi bắt đầu ngắm nghía. Chiếc váy thật tuyệt vời. Trên nền lụa *atlas* trắng phủ lượt voan mỏng tang, trong mờ, tuyệt vời, ánh lên nõn nà màu tuyết trắng. Gấu váy rất dài bằng những vòng lụa đính voan khiến chiếc váy mang một vẻ đường bệ kỳ lạ. Xtefchia đặt lên chiếc ghế sofa đôi hài nhỏ bằng lụa trắng xinh xắn rồi đứng trầm ngâm ngắm bộ váy áo trắng tinh như thiên thần ấy. Đột nhiên nàng như chợt tỉnh rồi tự nhủ to lên thành tiếng:

- Mình phải mặc thử để xem thế nào mới được.

Nàng bắt đầu choàng váy lên người, khó khăn đánh vật với những lớp lụa và voan, song rốt cuộc nàng cũng mặc xong chiếc váy cưới, đội cả chiếc khăn có mạng che mặt lên đầu, tết thêm những đóa hoa anh quân thành tràng hoa. Vòng hoa cưới và hoa cài hông nàng sẽ được mang từ nhà ẩm điền trang Guenbôvitre tới, hoàn toàn tươi nguyên.

Khi nàng trông thấy bóng mình trên chiếc gương cao, một nụ cười vui sướng làm rạng ngời khuôn mặt nhợt nhạt của nàng.

Suốt hồi lâu nàng không thể rời mắt khỏi gương. Chiếc váy trang nhã sang trọng mà giản dị vừa in với khổ người nàng. Những làn voan trắng như sương, như mây trong suốt và phập phồng tuôn chảy từ chiếc váy. Những làn sóng lụa dịu dàng của chiếc khăn đội đầu tạo thành một cái nền tuyệt vời mà khó nắm bắt cho mái đầu xinh xắn của nàng trong mái tóc dày óng ánh vàng, cho những đường nét tinh tế như tượng được tạc bằng bàn tay nghệ sĩ bậc thầy từ một viên ngọc trai nõn nà đang óng ánh trong ánh bình minh. Nàng đứng đó, trẻ trung, mảnh dẻ, đầy sức hấp dẫn, như thể vừa nhẹ nhàng bay xuống từ những đám mây trời, từ sắc hồng và màu xanh tinh tế cao trong kia. Mắt nàng long lanh chói ngời hạnh phúc.

- Vì chàng, mình sẽ mặc như thế này, - nàng phấn chấn nghĩ thầm - chàng sẽ nói sao khi trông thấy mình?

Nàng nheo mắt nhìn thấy trong tâm trí ảnh hình Valdemar như thực. Trong chiếc áo đuôi tôm đen, với ngực áo trắng nõn, với một đóa hoa màu cam cài trong khuyết ve áo, chàng đang cúi xuống nói với nàng bằng giọng barytôn âm vang quen thuộc:

- Em duy nhất, em nhỏ bé của anh! Em xinh đẹp vô cùng, nàng tiên của anh!

Và đôi môi xinh đẹp của chàng run rẩy, cánh mũi chàng phập phồng, cả khuôn mặt nam nhi thon thả của chàng đều mang vẻ ngọt ngào mà Xtefchia đã từng được biết, vẻ ngọt ngào mà chỉ mỗi mình nàng mới có thể làm hiện lên trên những đường nét cương nghị ấy. Trong đôi đồng tử màu xám ánh lên vẻ tự hào và kiêu hãnh, một làn máu nóng ứa ra làm ửng đỏ nước da phong trần. Chính chàng đã

chính phục được nàng, chàng sẽ có nàng mãi mãi. Mỉm cười, Xtefchia mở choàng mắt thì thăm khe khẽ:

- Chỉ còn mười ngày nữa thôi! Chỉ còn mười ngày! Mình e sợ điều gì mới được chứ?... Biết bao hạnh phúc đang chờ!...

Bà Ruđexki bước vào, kêu lên một tiếng khe khẽ khi trông thấy con gái. Bà đứng lặng ngắm con gái rồi chìa tay cho nàng thốt lên:

- Con xinh đẹp quá chừng, Xtefchia của mẹ!

- Nhưng không biết anh ấy, anh Valđy ấy có nói như thế không thưa mẹ?...

- Con tuyệt vời xinh đẹp, chàng Valđy của con sẽ lại phải kinh ngạc vì ngưỡng mộ cho coi.

Ông Ruđexki cầm một phong thư bước vào.

- Xtefchiu?... Aa!...

Ông ngắm con gái, lòng sung sướng.

- Con thật tuyệt vời!

- Đại công nương Mikhôrovka, - người mẹ dài giọng thốt lên, sung sướng tận hưởng âm vang của những tước hiệu đó.

Xtefchia rùng mình. Cha nàng ôm con, hôn nàng.

- Thôi, bây giờ hãy còn là tiểu thư Ruđexka, ta chớ nên phong tước hiệu cho con quá sớm, - ông nói, trán chau lại, rồi chìa cho con gái bức thư.

- Con trông này, thư nữa gửi cho con. Nhưng không phải nét chữ của đại công tử. Cha vừa tìm thấy nó giữa đống báo chí.

Xtefchia nhìn địa chỉ người gửi. Phong bì lịch sự, nét chữ đẹp lạ lẫm.

- Thư ai thế con? - mẹ nàng hỏi.

- Có lẽ thư từ... Xuôđkôvxe.

Nàng cố ý nói cái tên Xuôđkôvxe, nhưng biết rằng lá thư không

phải từ đó đến.

- Con phải thay áo váy ra đã.

Ông Rudexki bước ra ngoài. Người mẹ giúp Xtefchia cởi váy, hôn nàng rồi cũng bước ra.

Xtefchia nóng nảy cắt phong bì. Nàng nhìn ngay xuống chữ ký - không có. Thay cho họ tên là một hàng chữ: "Thay cho mọi người". Thư nặc danh. Hai tay ôm thái dương. Xtefchia cắn môi, bắt đầu đọc trong tiếng trái tim đang dồn dập:

"Thưa quý bà! Chúng tôi vô cùng kinh ngạc thấy rằng bỏ ngoài tai những lời can ngăn nhiều lần của chúng tôi, bà vẫn quyết định trở thành vợ của đại công tử Mikhôrôvxka. Chúng tôi bỏ qua sự ích kỷ đã khiến bà dám bước cái bước táo tợn ấy. Để thỏa mãn những khuynh hướng kiêu căng, những khát vọng quá cao xa của mình bà đã không ngần ngại mang lại nỗi bất hạnh cho đại công tử. Dẫu khoác chiếc áo hạnh phúc đến thế nào chăng nữa, đại công tử cũng sẽ trở thành một con người bị chà đạp. Bà sẽ tước mắt của ông ta tự do, sẽ làm giảm thiểu đến cùng cực địa vị xã hội của ông ta, bởi lẽ trong giới thượng lưu địa vị của ông ấy sẽ trở nên nhợt nhạt hẳn. Đại công tử không hề biết mình đang lâm vào chuyện gì, ông ấy muốn dùng sự hi sinh lớn lao để đền bù lại một cuộc tình bị gián đoạn của ông nội mình. Với những chuyện vợ vẫn vụn vặt như thế, nhẽ ra cụ Machây Mikhôrôvxka lẫn đại công tử đều không cần phải để ý. Đại công tử đang quáng mắt, sắc đẹp của bà khiến ông ấy hóa cuồng, ông ấy không thể biến bà thành tình nhân, ông ấy đành phải làm theo cách này mà không hề tính đến hậu quả tai hại. Rồi sẽ đến lúc ông ấy tỉnh trí lại, và khi ấy ông ấy sẽ nguyên rủa cái giờ phút đã đồng ý bước cái bước điên khùng này. Đảng cấp sẽ trả thù việc vi phạm luật lệ của giới. Không có kẻ nào có quyền xúc phạm tới truyền thống thiêng liêng đã có từ hàng bao đời nay của đảng cấp! Kẻ nào dám chống lại, kẻ đó sẽ chuốc lấy thất bại thảm hại!... Xin bà đừng mơ tưởng đến mối thiện cảm mà chúng tôi sẽ dành cho bà với tư cách đại công nương. Ce ressemble un peu mal^[81]... Chỉ vài tháng đầu là các vị sẽ chán nhau ngay như cơn điên cuồng thường tình của du mois intel^[82] - nhưng một khi sự say sưa của đại công tử

qua đi, ông ấy sẽ nhanh chóng hiểu ngay ra rằng đã bị sa bẫy. Còn nếu ông ấy vẫn cố tình đưa bà vào giới chúng tôi, thì xin bà hãy tin chắc rằng chúng tôi sẽ không bao giờ tiếp nhận bà đâu. Chúng ta sẽ tiếp xúc với nhau trên vùng đất trung lập, điều đó có thể, nhưng không thể có mối quan hệ gần gũi nào khác nối liền giữa chúng tôi với bà đâu. Đại công tử sẽ nhận ra điều đó quá muộn màng! Cái nghị lực ngày hôm nay của ông ấy sẽ bị bẻ gãy bởi thực tế, cái thực tế sẽ cho ông ấy cảm nhận đầy đủ nhất về cái việc vô lý mà ông ấy đã làm. Và khi ấy cả tình cảnh của bà cũng sẽ hết sức đáng buồn đấy. Đối với giới quý tộc, bà đang và sẽ mãi mãi là một con hủi, dẫu có đẹp đến mấy chăng nữa. Chúng tôi cảnh cáo lần cuối cùng.

Thay cho mọi người”

Xtefchia đứng phất dậy.

Những vật nặng đập thẳng vào óc nàng những đợt sóng và lạnh rần rật khắp tứ chi. Nàng cho bức thư vào phong bì, nóng nẩy bóp nhàu, máy móc bỏ vào ngăn kéo. Nàng đưa tay lên gạt ngang vàng trán. Bàn tay nàng ướt đầm. Mắt nàng bắt đầu hoa lên, nàng cảm thấy hơi buồn nôn, trong đầu âm ừ như có tiếng sấm.

Lảo đảo, nàng bước lại bên cửa sổ, đưa ánh mắt mờ đục nhìn ra khu vườn đang nở rộ hoa.

- Con hủi! - nàng đau đớn thốt lên.

Đột ngột, nàng phá lên cười, cười khùng khiếp...

Tiếng nước nở câm lặng và tiếng cười sảng sặc cùng chen nhau bật ra từ lồng ngực nàng.

- Chúng nó nói dối! Nói dối hết! - nàng thốt lên trong những tràng cười, - chúng nó sợ chàng! Chúng nó nhất định sẽ phải nhượng bộ chàng! Nhất định! Nhất định!... Chàng sẽ không cho phép chúng hoành hành... Chàng sẽ đè bẹp chúng... Chúng nó sợ chàng! Sợ lắm!... Ôi! ôi!..

Nàng ngồi ghé xuống giường, bình tĩnh lại và im lặng. Mặt nàng nhả lại như đứa trẻ trực khóc, đôi mắt nàng mờ đục hẳn, vô hồn dán chặt vào bức hình to chụp người chồng chưa cưới đặt trên bàn

giữa những đóa hoa, nàng thì thào mỗi lúc một khẽ hơn, giọng ầu yếm hơn! - Valdý... anh Valdý của em... Lẽ nào em lại khiến anh phải bất hạnh?... Anh can trường lắm! Anh yêu em lắm mà! Anh! Anh!...

Đôi lông mày nàng dướn cao trên vầng trán đẫm mồ hôi, đợng lại, tạo thành một vòng cung đau đớn, môi nàng run run trĩ xuống.

- Valdý... Val..đý, - nàng nghẹn ngào rồi đột nhiên òa lên khóc nức nở.

Nàng vùi mái đầu nóng rùng rục với dòng máu sôi sục bên trong vào gối, òa khóc, tiếng khóc kinh hoàng, tuyệt vọng, xuất phát từ giọt máu nhỏ nhoi, mỗi sợi thần kinh tinh tế, tiếng khóc bật ra từ tâm linh, từ con tim, khiến cả người nàng rung giật như một trận cuồng phong đang nổi giận.

Đó là tiếng khóc của toàn bộ cơ thể nàng, tiếng khóc lớn lao có thể phá tung cả đá, có những khối đá cứng rắn nhất!

Trong óc nàng như có hàng ngàn chiếc búa đang gõ.

Người nàng như bị chìm trong lửa.

XX

Ở Vacsava, trong phòng ăn của một khách sạn sang trọng bậc nhất, đại công tử và Brôkhovich đang ngồi bên bàn. Valdemar không ăn chút gì, chàng chỉ uống nhiều. Chàng cảm thấy lòng u ám. Bữa tối khiến chàng mệt mỏi.

- Thế ngày mai anh đi? - Brôkhovich hỏi.

- Thậm chí tôi đi ngay hôm nay.

Brôkhovich nhìn đồng hồ.

- Cũng còn kịp, nhưng ai lại thế. Tôi khuyên anh mai hãy đi. Anh đã giải quyết xong xuôi mọi chuyện rồi chứ?

- Hoàn toàn xong.

- Tôi cũng thế. Vậy ngày mai ta hãy loăng quăng thăm thú những người quen thuộc, tối lên đường. Một tuần nữa thì anh cưới rồi nhỉ?

- Phải, tôi sẽ đi thẳng về Guenbôvitre, phái ngựa xe, gửi hoa, ra những mệnh lệnh cuối cùng, rồi đích thân lên đường tới điền trang Rutraievô.

- Để đón vợ chưa cưới! - Brôkhovich nói thêm. - Ấy! Bạn ơi, bạn quả là người sung sướng! Các vị tấp nập cưới nhau, chỉ có mỗi mình thẳng tắp là vẫn độc thân.

Valdemar đưa cốc sâm banh lên môi.

- Ai cấm cậu theo chúng tớ nào, bạn thân mến? - chàng nói, hàng lông mày động đậy.

Brôkhovich phẩy tay.

- Tớ quá quan tâm đến tất cả phụ nữ, nên không tài nào chọn nổi cho mình một người.

- Trước kia tớ cũng thế, ấy vậy mà bây giờ... Cậu thấy đây - tớ sắp về tới đích rồi.

- Vớ vẩn! Xtefchia của cậu quả là một con cá vàng, có thể xứng đáng được lấy lắm. Cậu đã mua tặng nàng kim cương loại gì?

- Tớ sẽ cho cậu xem.

- Này, ta lên gác đi thôi, cái phòng ăn này hôm nay sao buồn quá! Chẳng ma nào quen, cũng chẳng có lấy một dáng phụ nữ đẹp nào làm thuộc, tôi ngồi đây làm gì nữa?

Đại công tử đứng dậy như chán ngán, cả hai bước ra.

Về phòng, Valdemar đưa Brôkhovich xem những thứ nữ trang. Đó là một chuỗi kim cương đeo cổ, những viên kim cương to bằng nhân hạt dẻ, một chiếc trâm xinh xắn đính kim cương và một viên thạch ngọc lớn, một chiếc xuyên, băng bít tóc và những chiếc hoa tai lớn. Tất cả bằng ngọc quý hạng nhất. Những chiếc khung được chạm trổ bằng bàn tay điêu nghệ tạo thành một tấm lưới tơ mảnh như mạng nhện giữ bên trong hừng hực một quang lửa sâu thẳm phát ra từ tận trong lòng sâu...

Brôkhovich nói gì đó, nhưng Valdemar không hề nghe thấy gì. Chàng đặng trí và bút rút lạ lùng. Đột nhiên, chàng bước đến gần nút chuông điện gắn trong tường thì thảm tỵ như:

“Sao ta bồn chồn quá đỗi. Không tài nào hiểu nổi. Ta phải đi thôi”

Nhưng chàng không kịp ấn chuông vì cánh cửa chợt phát ra tiếng gõ. Một người hầu bước vào, đưa cho đại công tử bức điện tín rồi bước ra. Valdemar nhanh như cắt mở phanh tờ giấy, sắc tái nhợt phủ lên mặt chàng.

- Có chuyện gì thế? - Brôkhovich kêu lên, từ tràng kỷ bật phát dậy.

Valdemar đưa bức điện cho chàng, hỏi hả ấn chuông. Brôkhovich đọc lướt nhanh:

“Xtefchia ốm rất nặng. Đến ngay.

Ruđexki”

Mười năm phút sau đại công tử ra ga. Brôkhovich ở lại một mình trong khách sạn.

Suốt đêm, Valdemar vật vã với những suy nghĩ. Trong khoang chỉ có mỗi mình chàng. Chàng sốt ruột đến tuyệt vọng. Chàng cảm thấy con tàu đi chậm như rùa. Tâm trí chàng lao lên phía trước. Chàng như trông thấy Xtefchia mặt tái nhợt với làn tóc nâu sẫm ôm quanh, xoa xuống gối, và chàng phải nghiến chặt răng vì đau đớn.

- Nàng làm sao?... Chuyện gì xảy ra với nàng?...

Lần cuối chàng gặp nàng là vào những ngày đầu tháng năm. Chàng thấy nàng hơi nhợt nhạt, nhưng vẫn khỏe. Chàng nhớ lại từng cử chỉ của nàng, từng lời nàng nói, nhớ từng chớp mắt của nàng. Mắt nàng chân thành biết bao, đôi môi nàng đáp lại đôi môi khao khát của chàng với sự tin cậy của trẻ thơ. Nàng run rẩy vì khoái cảm trong vòng tay chàng. Nàng vui sướng đón mùa xuân, còn chàng thì cài cho nàng những đóa hoa xuân chớm nở đầu tiên, hái cho nàng những cành cây thơm hương nhựa trong khu điền trang Rutraievô. Chàng nhớ lại cái lần cả hai cùng ngồi trên chiếc ghế dài đặt dưới cây hoa anh đào. Họa mi đang hát. Chàng đứng lên, bẻ một cành lớn phủ đầy những đài hoa trắng muốt. Chàng ngắt từng đóa hoa ra khỏi cành, rải lên người Xtefchia, khiến cả tóc nàng, ngực nàng, tay nàng đều dính đầy những cánh hoa trắng trong như ngọc quý. Chàng rải hoa lên cả đầu gối nàng, chàng ném những cụm hoa ngắt hương xuống dưới chân nàng. Nàng cười tươi sung sướng, ngược nhìn chàng bằng ánh mắt dưới hàng mi dài mượt mà tối thẫm, và bỗng dưng nàng thốt lên, đôi môi nhú lại duyên dáng, giọng đầy âu yếm:

- Ông rắc cho em bao nhiêu là hoa thế này này...

Khi ấy chàng đã ôm ghì lấy nàng, hôn như điên cuồng. Rồi sau đó, nàng nhắc tới cuộc gặp gỡ của họ đúng một năm trước đây trong khu vườn thừa ở Xuôđkôvxe.

- Hồi ấy em hái được bao nhiêu là hoa, phải vất vả lắm mới mang xuể. Ông gọi đó là cỏ thuốc, còn em là nàng tiên nữ.

- Còn anh được gọi là ma sói, - chàng đáp, ghì nàng vào người.

- Ôi! Hồi ấy em giận ông lắm! Một tháng nữa là tròn năm... mà biết bao thay đổi, - nàng thì thầm.

- Một tháng nữa em sẽ là vợ anh, chúng mình sẽ sống cùng nhau ở Guenbôvitre.

Valdemar rùng mình khi nhớ lại chuyện đó.

“Chỉ một tuần nữa cưới, mà nàng lại bị ốm ư? Trời ơi, có chuyện gì xảy ra thế này?”.

Chàng hồi tưởng lại niềm vui sướng của nàng ngay sau lễ đính hôn hồi tháng hai, khi chàng phác thảo kế hoạch rằng sau khi cưới cả hai sẽ sống suốt mùa hè ở Guenbôvitre, rồi sang đông sẽ cùng nhau lên đường đi du lịch khắp châu Âu, rồi sau đó tới Angiêri và Ai Cập. Nàng sung sướng biết bao! Nàng thích Guenbôvitre hơn những đất nước xa lạ khác. Hồi ấy nàng đã thốt lên với giọng tuyệt vời:

- Về Guenbôvitre... Cùng với ông...

Valdemar ôm chặt đầu, mạch máu trên thái dương chàng đập như muốn vỡ tung.

- Điều gì đã xảy đến với nàng?

Hay như hồi chàng rời Rutraievô sau lễ Phục Sinh, nàng đã lo lắng cho chàng xiết bao khi thấy chàng phải đi giữa đêm, đường lại có những chỗ nguy hiểm. Mọi người đều khuyên chàng ở lại, nhưng chàng vội đi cho kịp cuộc họp của Hội nông nghiệp nên vẫn quyết định cứ đi. Mãi về sau, khi đã về tới trang Guenbôvitre, chàng mới tình cờ tìm thấy trong túi áo bành tô một tấm kỷ chương nhỏ có hình Đức Mẹ Tối Linh, treo trên một sợi dây chuyền mỏng mảnh. Chàng đoán rằng đó là của nàng. Và chàng xúc động trước sự yêu đương đắm thắm của người vợ chưa cưới: nàng đã lặng thầm trao chàng cho Đức Mẹ che chở.

Lúc này chàng ngấm bức ảnh của Xtefchia trong chiếc lập lắc và thốt lên với nàng những lời âu yếm nhất, trong tâm tưởng chàng như vượt ve nàng, ghì nàng vào người. Trong buồng toa, chàng đi từ

cửa này sang cửa khác, chàng bút rút trong bóng tối đêm đen, dường như chính đêm tối kia đang ngăn cách chàng với Xtefchia. Chốc chốc Valdemar lại vùng đứng dậy, điên lên vì kinh hoàng.

Buổi sáng trong trẻo, ngát hương, vui tươi, khi chiếc xe ngựa của trang Rutraievô dừng bánh trước hiên nhà. Đại công tử chạy lao vào tiền phòng. Bước ra đón chàng là ông Rudexki, đang mệt mỏi mắt thâm quầng.

- Nàng làm sao? Có đỡ không? - Đại công tử bật ra.

Ông Rudexki đáp câm lặng.

- Viêm não. Hôm nay tệ hơn.

- Chúa tôi! - Valdemar rên lên. - Nguyên nhân? Ai đang chữa?

- Các bác sĩ địa phương và một giáo sư từ Vacsava tới.

- Nàng ốm từ bao giờ?

- Tối thứ tư.

Đại công tử nhìn như phát cuồng.

- Vậy mà đến tận thứ bảy các người mới báo tin cho tôi? Sao lại có thể thế được? - chàng phẫn nộ thốt lên.

- Chúng tôi điện ngay sau khi giáo sư tới. Chữa chạy ngay lập tức. Chúng tôi đã làm tất cả những gì có thể, - ông Rudexki đáp khô khốc.

- Nàng đâu rồi?

Ông Rudexki còng còng đi trước đưa đường.

Tới phòng khách, họ gặp các bác sĩ. Đại công tử nóng nảy chào họ rồi không nói một lời chàng bước tiếp.

Trong phòng riêng của Xtefchia, trong bóng tối mờ mờ, Valdemar nhìn thấy vị giáo sư từ Vacsava tới đang ngồi cạnh giường bắt mạch cho bệnh nhân. Cạnh ông là bà Rudexka. Bà nhanh nhẹn bước ra đón những người vừa tới.

- Khẽ chứ... nó vừa mới thiếp đi... - bà thì thào.

Bà vừa chào Valdemar vừa khóc. Giáo sư đứng dậy, chào đại công tử.

- Ngài thấy thế nào? - Valdemar hỏi giọng nghẹn ngào.

- Thừa đại công tử... khó lòng nuôi ảo tưởng... tình trạng rất xấu... nhưng Chúa nhân từ lắm. Chúng tôi sẽ làm tất cả những gì có thể.

Valdemar quỳ xuống bên giường. Chàng nhẹ nhàng cầm tay Xtefchia, bàn tay trắng gầy như trong suốt, nóng như lửa. Người ốm ngủ, trán chườm nước đá, những đợt sóng máu như đang rần rật lan tỏa qua mặt nàng. Đôi môi nàng hơi hé hé, đỏ tươi, khô bỏng bởi cơn sốt, hơi thở nóng bỏng thoát ra khỏi miệng gấp gáp, không đều. Valdemar, nhìn đắm đắm vào khuôn mặt nhợt nhạt của Xtefchia, rất khẽ khàng áp bàn tay nàng vào môi. Lòng ngực chàng như chực bật tung ra, đôi mắt khô khốc chứa đầy nỗi đớn đau khủng khiếp ôm trọn toàn bộ hình hài thiếu nữ đang nổi lên tinh tế giữa những chiếc gối, dưới lấn chấn. Mái tóc tuột khỏi vòng giữ, bao bọc quanh đầu nàng như một vòng hoa màu vàng sẫm.

Valdemar quỳ lâu lắm. Chàng áp trán vào tay Xtefchia, nghe trong bàn tay mảnh mai ấy đang đập dồn mạch máu, cảm thấy sự run rẩy của từng sợi dây thần kinh.

Vị giáo sư đánh thức chàng dậy khỏi cơn bãi hoại, thay nước đá chườm cho nàng. Nhìn thấy vàng trán phẳng phiu, hồng nhạt của cô gái lộ ra với những sợi tóc ướt đẫm bao quanh, Valdemar thấy lòng cảm động. Với một cảm giác tuyệt vọng, chàng cúi xuống chạm môi vào thái dương nàng.

Người ta đã đặt xong lượt đá chườm mới, Valdemar khẽ hỏi:

- Nàng có tỉnh không?...

- Gần như... không... - giáo sư đáp,

- Có nghĩa là tình trạng... không hay?

- Nguy kịch!... Nhưng xin ngài đừng quá lo. Tôi nghĩ rằng đó là do cơn sốt đang tăng.

Ông kéo đại công tử ra một góc, nhìn nhanh vào khuôn mặt

chàng rồi thì thăm hỏi:

- Thừa đại công tử, xin ngài cho biết vài chi tiết nhỏ.
- Xin sẵn lòng.
- Đám cưới của ông bà chẳng bao lâu nữa sẽ được cử hành - đúng thế không ạ?
- Ngày tám tháng sáu.
- Nghĩa là vào thứ bảy này. Hôm nay đã là chủ nhật. Lần cuối cùng ngài được gặp bà ấy đã lâu chưa ạ?
- Cách đây ba tuần.
- Và bà ấy vẫn hoàn toàn khỏe mạnh?
- Ồ vâng! Có điều nhợt nhạt hơn bình thường một chút, ngài giáo sư cho là... nguyên do căn bệnh là gì?...

Nhà khoa học tuổi tác vượt cảm bằng một động tác nhanh nhẹn. Ông cất tiếng nói bằng giọng ngập ngừng.

- Hừm! Chắc hẳn phải có những chấn động tâm lý nào đó, chứ tôi không thấy có lý do nào khác. Diễn biến của bệnh ác tính và rất kịch liệt: bệnh nhân mê sảng luôn, thốt ra những lời đáng ngờ.

- Những lời thế nào? - Valdemar kinh hoàng kêu lên.

Đúng lúc ấy Xtefchia động đậy. Đại công tử vội lao tới bên giường nàng, quỳ xuống. Mắt Xtefchia mở to, mờ đục, phủ một làn lệ, hai tay cô gái hươu hươu quanh đầu, miệng thì thào liên hồi.

Không dám thở mạnh, Valdemar đưa mắt sững sờ nhìn nàng. Chàng đỡ đôi tay nàng trong bàn tay mình bóp nhẹ.

- Xtefchia... kho báu của anh, em duy nhất của anh, anh đây, Valdery của em đây... anh ở bên em đây... Xtefchia, - chàng nói giọng trầm đục.

Cô gái thì thào liên tục.

- Cô ấy nói gì vậy? - chàng hỏi giáo sư.

- Bà ấy mê sảng không ngớt.

Valdemar đứng lên, cúi đầu, ghé sát tai vào môi Xtefchia.

- Chàng... Can trường lắm... Chúng nó sợ... Chàng... tôi không... không muốn giết chàng... - nàng thì thâm rất khế, phải cố lắm mới nghe thấy.

Valdemar ưỡn thẳng người lên, đưa hai tay lau trán.

- Thế là thế nào?... Nàng nói gì thế?

Nét mặt chàng biểu lộ một nỗi lo âu ghê gớm.

Xtefchia đột ngột vật vã.

- Con hủi! Con hủi! - nàng hét to.

Valdemar lùi lại như bị một sức mạnh kinh hồn chinh phục, mặt chàng tái nhợt khùng khiếp. Chàng tuyệt vọng nhìn giáo sư và ông bà Rudexki.

- Cái gì thế?... Lạy Chúa! Tiếng kêu ấy có nghĩa gì? - chàng khàn khàn thốt ra, kinh hoàng,

- Tiếng ấy lặp lại rất thường xuyên trong những lời mê sảng của bệnh nhân, - giáo sư đáp, nhìn thẳng vào khuôn mặt thay đổi của đại công tử về dò hỏi.

Valdemar giật tay ông Rudexki.

- Đi theo tôi, - chàng nói giọng trầm đục.

Họ bước sang phòng bên. Đại công tử nắm tay ông Rudexki với sức mạnh điên cuồng.

- Xtefchia đã nhận được thư nặc danh, - chàng nói rít qua hai hàm răng nghiến chặt.

- Thư nặc danh?... Sao ông biết?

- Chắc chắn nàng đã nhận được! Tôi thấy rõ điều đó qua những lời mê sảng của nàng. Tôi... tôi... đã báo trước cho ông là sẽ có thể có những trò can thiệp... Vậy mà các người đã không bảo vệ nàng! Chúng nó đã giết chết mất nàng rồi... Trời ơi!...

Chàng vắn vẹo đôi tay trong cơn tuyệt vọng kinh hoàng. Ông Rudexki sống sờ, nhìn đại công tử như một người mất trí.

- Xin thề với ông, tôi đã đề phòng. Không hề có gì cả, trừ phi, gần đây, trong khoảng thời gian gần cuối này, cháu có nhận được nhiều thư.

- Những bức thư ấy đâu? Tôi muốn có chúng trong tay, - Valdemar kêu lên.

- Tôi không biết. Thường thường nó cất trong ngăn kéo bàn riêng. Có thể chúng vẫn ở đấy,

Phỏng đoán của đại công tử khiến ông Rudexki kinh hoàng.

Họ trở lại phòng Xtefchia. Nàng lại thiếp đi rồi. Họ bước lại gần bàn. Đại công tử nhẹ nhàng mở các ngăn kéo nhỏ, và trước sự ngạc nhiên ghê gớm của bà Rudexki cùng giáo sư, chàng lôi từ đó ra những bức thư, có hoặc không có phong bì, nhàu nhò. Chàng ngó vào tất cả các ngăn kéo, thu thập những bức thư tìm được rồi mang đi, không nói một lời.

- Thế là thế nào? - Bà Rudexka hỏi chồng.

- Hình như là thư nặc danh. Valdemar cho rằng... Những lời mê sảng của con đã khiến ông ta nghi ngờ.

- Có thể! Có thể lắm! - giáo sư nói, gục gặc đầu - Tôi cũng đoán trong chuyện này có những sự khiêu khích châm chọc nào đó.

- Lạy Chúa Jêsu! Chính ông ấy đã báo trước cho tôi rồi kia mà! - ông Rudexki kêu lên, vắn vẹo đôi tay.

- Nhưng không thể thế được - bà vợ rên lên.

- Bà có nhớ không? Chúng ta tìm thấy con đang sốt cao, gần như mê sảng, vào đúng cái hôm nó thử áo cưới, sau khi đọc bức thư mà tôi đưa cho nó. Biết đâu đó chẳng phải là một bức thư nặc danh? Tôi phải đi xem xem mới được, tôi vẫn còn nhớ bức thư ấy.

- Không thể được! Thì chính con nó bảo đó là thư từ Xuôđkôvxe gửi tới mà.

Nhưng ông Ruđexki đã ra khỏi phòng.

Valdemar đang ngồi trong phòng làm việc của ông nghiên cứu những giấy tờ tìm thấy. Chàng tìm được những bức thư của chính mình đựng trong phong bì, xếp cẩn thận, và mấy bức thư của Xtefchia viết gửi chàng. Đoán rằng những tờ giấy nhàu nát có thể là thư nặc danh, Valdemar bắt đầu đọc chúng. Mặt chàng nhăn lại kinh khủng bởi cơn giận, nỗi đau, và niềm oán trách. Nét chữ của các bức thư ấy chàng không hề quen, hẳn là đã được cố ý viết cho khác đi - tuy vậy, qua văn phong chàng cũng đoán được rằng tác giả của các bức thư ấy là bá tước phu nhân Chvilexka và cha con nhà Barxki. Một bức thư nặc danh rất cay độc và thô tục, chàng nhận ra chắc chắn qua nét chữ chưa hoàn toàn thay đổi: đó chính là thư của Melanhia.

- Đồ đều cáng! Đồ rắn độc! - chàng gào lên bằng giọng khàn đặc.

Khi ông Ruđexki bước vào, Valdemar chỉ cho ông những tờ giấy chàng vừa đọc.

- Ông xem đấy! - Chàng gào lên trong niềm oán hận, - tất cả những thứ rác rưởi này, cô ấy đã nhận được, chúng đã đầu độc cô ấy! Tôi đã cảnh báo trước rồi, bởi lũ người ác độc đâu có thiếu, vậy mà những thứ bẩn thỉu này vẫn lọt vào tay cô ấy.

Mặt tái nhợt, ông Ruđexki lục tìm giữa đám giấy tờ. Đột nhiên Valdemar cầm một bức thư mới, đã bị nhàu, nhưng được đặt trong phong bì lên tay. Chàng nhanh nhẹn vuốt phẳng nó ra. Ông Ruđexki run lên. Ông nhận ra đó chính là bức thư cuối cùng.

- Thư này tôi trao cho nó đúng hôm thứ tư. Nó bảo rằng đó là thư từ Xưôđkôvxe, nhưng... ngay sau đó nó đổ bệnh. Có phải là thư nặc danh không?

Valdemar xem xét bức thư. Nét chữ chàng không quen. Chàng phần nộ bắt đầu đọc.

Đột nhiên chàng lao người bước vội lên phía trước, đôi mắt cháy bỏng lướt nhanh bức thư. Đôi tay chàng run rẩy, nét mặt chàng lúc thì tuyệt vọng, lúc thì kinh tởm.

Chàng thốt ra một tiếng trầm đục, tờ giấy rời khỏi tay chàng rơi xuống sàn, Valdemar giơ cả hai tay lên đầu, vịn vẹo.

- Lá thư này đã giết chết nàng!... Chính nó đã giết chết nàng!... Đồ vô lại!...

Chàng nặng nề đổ người xuống ghế, hai tay bóp chặt thái dương.

Ông Rudexki nhặt bức thư lên đọc.

- Jêsu Maria! - Ông rên lên tuyệt vọng.

Bà Rudexka bước vào.

- Các ông làm sao thế? - Bà kinh hoàng hỏi.

Người chồng chỉ cho bà những bức thư.

- Chúng ta đã giết con! Đã giết chết nó bằng những thứ này đây! Kinh khủng! Kinh khủng quá!

Mẹ Xtefchia lao tới mở giấy tờ.

Valdemar từ ghế bật dậy, mặt xám ngắt. Hai hàm răng chàng nghiến ken két, tiếng gầm gừ như trào ra từ lồng ngực chàng.

- Các vị giết con vì không cần tắc, còn lũ kia vì sự đê mê. Sao tôi lại không biết chuyện này từ trước? Tôi sẽ dùng đạn đóng dấu vào những lời xảo trá vô luân kia. Tôi sẽ phát hiện bằng được tác giả của những bức thư nặc danh này - chúng phải trả máu!

Giọng chàng vang âm như tiếng sấm rền.

- Yêu cầu cử ngay một người đưa tin cưỡi ngựa ra bưu điện! - Chàng hét lên, chạy ra khỏi phòng.

Mười phút sau, một người đưa tin phóng ngựa lao vút đi, để gửi điện tới mấy thủ đô các nước ở châu Âu, mời những vị danh y nổi tiếng nhất.

Ở điện trang Rutraievô những giờ phút nối nhau trôi đi trong sự căng thẳng kinh khủng nhất. Bệnh tình của Xtefchia ngày mỗi lúc một nặng thêm, chỉ thỉnh thoảng nàng mới tỉnh lại vài phút ngắn ngủi. Ông bà Rudexki đều mất bình tĩnh, chỉ mỗi mình đại công tử là

nguồn sức lực không cạn, chàng như nhân đôi nhân ba mình lên. Chàng không rời Xtefchia, đích thân chàng bế nàng lên, khi người ta thay ga trải giường cho nàng, tự tay chàng thay những lượtผ้า chườm trán. Sự ân cần âu yếm của chàng khiến các bác sĩ phải kinh ngạc. Chàng không ngủ, không ăn, mắt chàng cháy bỏng một sức mạnh có thể đè bẹp tất cả, một sức mạnh có thể nghiền nát tất cả.

- Ta phải cứu nàng bằng được! Nhất định! Nhất định phải cứu sống bằng được! - chàng bướng bỉnh lặp đi lặp lại.

Vị giáo sư tóc bạc phơ quên biết chàng từ lâu chỉ còn biết lắc đầu ngạc nhiên, ông không thể hình dung ở chàng những tình cảm mạnh mẽ nhường ấy.

Một buổi tối, khi còn mỗi mình Valdemar quỳ gối bên giường trong phòng Xtefchia, cầm tay nàng, thì nàng chợt tỉnh, mở mắt ra. Nàng nhìn chàng giây lâu rồi khẽ mỉm cười.

- Valdý, anh, - từ môi nàng thoảng ra một tiếng gọi rất khẽ.

- Em vàng ngọc của anh! Em thân yêu nhất của anh! Cô bé của anh! - Valdemar thì thầm, cổ như nghẹn đắng, chàng phủ lên đôi tay nàng những nụ hôn. - Em nhận ra anh, em nhận ra anh chứ?...

- Anh Valdý... - Xtefchia nhắc lại.

- Anh ở bên em đây, em duy nhất của anh, anh đang thức bên em đây mà...

Xtefchia ngả đầu vào vòng tay người chồng chưa cưới, áp khuôn mặt nóng bỏng vào tay áo chàng, cử chỉ âu yếm không lời ấy khiến Valdemar xúc động tận tâm can. Ngực chàng nức nở. Chàng ôm ghì lấy nàng, gấn đôi môi nóng bỏng vào má nàng.

- Em đang ốm, phải không anh? - nàng thì thầm hỏi.

- Phải, em vàng ngọc của anh, nhưng em đã khỏe hơn rồi đấy. Em thấy đau ở đâu?

- Ở đầu... Cái đầu... thiêu đốt em... trong đầu có đá, nặng lắm.

- Rồi sẽ khỏi... sẽ khỏi thôi em ạ... em sẽ khỏe mạnh, sẽ là của

anh...

Nàng cựa mạnh, ngược mắt lên nhìn chàng.

- Anh mãi mãi yêu em chứ?... Anh yêu em chứ, anh? - nàng hỏi.

- Anh yêu em, em duy nhất của anh... anh yêu em hơn cả cuộc đời anh. Nhưng em đừng động mạnh, em hãy nằm yên nhé.

- Anh yêu em, đúng không? Anh sẽ sung sướng chứ? Anh... không biết gì hết... Chính em sẽ giết chết anh mất... Valdý... anh Valdý.

Lệ long lanh trong mắt nàng.

Valdemar ôm nàng vào lòng.

- Yên nào, cô bé của anh... Hãy tin ở anh... Đừng tin chúng nó... Đừng nghĩ ngợi về chuyện đó nữa em... Mọi sự đều sẽ tốt đẹp... Cả hai chúng mình rồi sẽ vô cùng hạnh phúc... Vô cùng Xtefchiu của anh!...

Nàng mỉm cười, cọ đầu vào tay chàng.

- Vậy thì tốt... tốt quá...

Nàng lại dần dần mất tỉnh táo. Nàng đưa mắt nhìn thẳng thốt.

- Anh Valdý!... Em là một con hủi... anh không biết đâu... em là con hủi!... Anh thật bất hạnh! Hãy cẩn thận đấy! - nàng hỏi hả kêu lên.

Rồi nàng lại mê sảng.

Valdemar đứng dậy nhường chỗ cho vị giáo sư vừa bước vào.

- Chúa ơi! Chúa ơi! - đại công tử rên lên. - Nàng vừa nói chuyện với tôi, hoàn toàn tỉnh táo.

- Có lâu không?

- Được vài phút thôi.

Bác sĩ ngẫm nghĩ.

Trong đêm ấy một vị chuyên gia, từ Pest tới nơi, hôm sau có

thêm hai người nữa. Họ cùng bàn bạc, những buổi hội chẩn kéo dài. Đại công tử nói cho họ biết về những bức thư nặc danh và họ hết sức lo ngại. Mặc dù đã đỡ ra biết bao công sức, cơn bệnh vẫn không bớt nguy hiểm. Mỗi ngày càng mang đến thêm những chịu đựng mới, mỗi đêm càng làm thức dậy những lo lắng kinh hoàng. Xtefchia có những cơn co giật và run bần cả người. Các nhà khoa học vô đầu bút tai bất lực. Bệnh viêm não trong trường hợp này tiến triển một cách cực kỳ độc địa. Không một phương sách nào có thể kìm hãm nổi tiến trình của bệnh. Valdemar gần như phát rồ, nhưng chàng vẫn không ngã lòng. Các bác sĩ danh tiếng từ thành Pêterburg và Viên tới, một vị danh y từ Kracóp. Sáng sớm thứ năm, gia sư của công tước phu nhân Podhorexka, một thầy thuốc thực hành tuổi tác rất có năng lực cũng tới, theo lời mời của Valdemar. Tiếp theo sau, đi bằng chuyến tàu chiều là cụ Machây cùng tiểu thư Rita. Ở Obrôny và Xuôđkôvxe người ta hay tin bệnh tình của Xtefchia qua lời kể của Brôkhovich và tạm hoãn chuyến đi Vacsava dự cưới. Người ta điện mấy lần đến điền trang Rutraievô nhưng không có ai trả lời. Việc gia y của công tước phu nhân được mời khiến mọi người kinh hoàng. Cụ Machây nhận được điện tại Obrôny. Không nghĩ ngợi lâu, cụ ra đi ngay tức khắc cùng tiểu thư Rita, cả vùng đều biết chuyện vừa xảy ra. Một đám sương mù u ám trùm phủ lên cả tòa lâu đài và gia nhân ở Guenbôvitre. Brôkhovich đi từ trang Obrôny về Xuôđkôvxe u ám như một đêm đầy mây.

Tình trạng của Xtefchia càng ngày càng xấu đi. Nàng không hề nhận ra cả cụ Machây lẫn tiểu thư Rita, mê sảng liên tục. Chỉ có một lần, trước mặt đông đủ mọi người, nàng chột kêu to như trông thấy ai đó đang đứng lừng lững trước mặt:

- Xin vâng, thưa bà... Cháu sẽ trả quyền nhật ký cho ông... Cháu sẽ trả mà...

Cụ Machây nhớ mãi những lời ấy.

Lần thứ hai, vào buổi chiều thứ sáu, Xtefchia tỉnh lại một chút lát. Vài người đang đứng xung quanh nàng. Valdemar quỳ gối, cầm tay nàng. Nàng nhìn mọi người với đôi tròng mắt mở to, mỉm cười rồi thì thào khá rõ:

- Mọi người đều yêu tôi chứ?... Đúng không?...

Cụ Machây bảo nàng:

- Con ta ơi... ông đây... ông đây mà, cháu... Cả Valdý cũng đang ở đây... Con có nhận ra không?

- Con có. Anh Valdý ở cạnh con từ lâu rồi. Chị Rita có đây chứ?...

Nàng ngước mắt lên như tìm kiếm.

Tiểu thư Rita nhích lại gần.

- Mình đây, bạn thân yêu... mình đây, - nàng nói, hôn tay cô gái.

- Còn mẹ?... Cha nữa, đông đủ chứ? Juréc và Zôsia đâu? Con muốn gặp mặt tất cả.

Cô em gái đã ngủ, còn Juréc từ sau tấm rèm che giường nhô ra, nắm tay ấn chặt vào mắt, phục xuống chân Xtefchia khóc òa lên.

Valdemar sốt ruột đẩy nó ra, e Xtefchia sợ. Ông Rudexki định đưa Juréc ra ngoài, nhưng cậu bé cứ co người nằm bệt xuống đất trong góc phòng, nức nở, cố nén những tiếng thổn thức.

- Sao lại khóc? - Xtefchia bình thản hỏi.

Không ai trả lời. Valdemar bắt đầu vuốt ve an ủi nàng.

Xtefchia mỉm cười, quàng tay vào cổ chàng, cầm bàn tay vuốt ve lên khuôn mặt nóng bừng như lửa của nàng.

- Anh Valdý của em... Của em... Của em... - Nàng thì thầm, dăm dăm nhìn chàng bằng đôi mắt thăm sâu đã ngả sang sắc tím lóng lánh. Trong mắt cháy sáng những đốm lửa nóng bỏng của cơn sốt cao.

Chàng dịu dàng trò chuyện với nàng, âu yếm như nói với một đứa trẻ thân yêu nhất, âu yếm ôm nàng vào lòng cho đến khi nàng thiếp đi trên tay chàng.

Những sợi tơ của giờ chạng vạng bắt đầu len vào phòng. Qua cửa sổ mở rộng vọng vào tiếng vù vù đơn điệu của những đàn châu chấu đang bay và tiếng lũ côn trùng đập người vào tường nhà.

Những cây đọt rì rào muôn âm thanh ngọt ngào. Chợt vang lên đâu đó tiếng cò chao chát rồi những tiếng ếch nhái khẽ khàng cùng hòa giọng cất lên một khúc ca đơn điệu rút ra từ những khúc luyến tiếc ban chiều. Thế gian trẻ trung, mơ màng trong những điều mơ tưởng táo bạo, chan hòa khát vọng hạnh phúc bước vào giấc ngủ. Mọi vật đều sửa soạn nghỉ ngơi với tiếng ngân nga khe khẽ, để ngày mai tỉnh thức cùng nhau bước vào những nỗi lạc thú của sự tồn tại, Valdemar lắng nghe bản nhạc đêm hè ấy. Ngắm nhìn dáng hình tuyệt vời của người thiếu nữ đang thiếp đi giữa chăn đệm, hình dáng trẻ trung, mảnh dẻ... mà đang bỗng sôi cơn bạo bệnh. Khắp phòng thiên nhiên trào sôi sự sống, chỉ mỗi nhành hoa này bị héo tàn, bị lụi đi không thương tiếc, đứng dưng trước những luồng gió dương xuân và cơn cuồng kích của thiên nhiên. Valdemar ngắm nhìn người vợ sắp cưới đang lặng lẽ bất động kin mà nghĩ thầm với nỗi khổ hình khỉnh khiếp trong tim.

Mai lẽ ra là ngày cưới của đôi ta.

XII

Buổi sáng rực lên muôn ngàn màu sắc.

Những rặng keo đu đưa, những khóm nhài khẽ xạc xào thì thầm. Những cây thù dương tươi tắn màu lục non chen sắc trắng ngần của lụa, run rẩy muôn ngàn chiếc lá nhỏ xinh lóng lánh như sơn men. Những khóm hoa, lùm cây và những thân cây gỗ lưu niên đều chào đón ngày mới bằng tiếng xạc xào vui sướng.

Trời xanh ngăn ngắt, không khí trong như pha lê. Vàng dương thức dậy theo sau rặng đông, vui sướng, hạnh phúc.

Cả mặt đất và tất cả vạn vật sinh sống, phát triển, nở hoa tỏa hương trên mặt đất, tất cả những gì có thể ca hát, cảm nhận, líu lo - tất cả đều cất lên khúc thiều ca trang trọng: *Khi bình minh thức dậy...*

Cửa sổ phòng Xtefchia mở rộng. Những tấm rèm bằng vải muslin màu trang có hình hoa diên vĩ tím tím khẽ đu đưa trong hơi thở nhẹ của những cây thù dương mọc dưới cửa sổ. Những cành cây mảnh dẻ màu bạc rủ những túm lá thanh thoát run rẩy, nom giống như những giọt lệ khốc thương đang tuôn chảy. Hàng thù dương quạt vào phòng mùi hương sực nức, đầy đủ những hương thơm ngoài vườn thu được từ những đài hoa, cây gửi vào phòng những tiếng xạc xào, và cả khu vườn thì thầm gửi qua cửa sổ bản hòa tấu tuyệt vời nhất. Nàng tiên rặng đông đã tô điểm sắc hồng cho những tấm rèm cửa sổ trắng ngần, mang sắc hồng vào sâu trong phòng, nơi có hình dáng mảnh dẻ của người thanh nữ đang nằm, tinh tế và mảnh mai như một áng mây bông bồng bênh hồng ánh bình minh.

Vàng trán Xtefchia trắng ngần, hầu như trong suốt, đôi gò má ửng đỏ. Chiếc cổ hé lộ với mạch máu đập phập phồng, khiến những dải dăng ten của bộ đồ ngủ nhẹ nhàng nâng lên hạ xuống.

Căn phòng tràn ngập ánh sáng và khí trời. Chung quanh người

bệnh là những đóa hoa do cậu Juréc mang vào tặng chị. Ông Rudexki định quảng chúng đi e rằng mùi hương quá nồng sẽ có hại cho Xtefchia, nhưng một vị giáo sư đã giữ ông lại.

- Thưa ông, không còn có hại nữa đâu, - giáo sư nói, với vẻ nghiêm trang u buồn.

Ông Rudexki chạy ra khỏi phòng, quỳ gối bên cạnh vợ, bà đang khom người trên mặt đất thổn thức trước bức tranh Đức Mẹ.

Valdemar quỳ bên giường Xtefchia, bị giằng xé trong nỗi tuyệt vọng điên cuồng, đang cuốn chàng đi vào chốn hư vô. Chàng ghi chặt đôi bàn tay bé nhỏ của người trinh nữ, từ lồng ngực chàng bật ra những tiếng rên rỉ nghẹn ngào, giống như tiếng gầm:

- Hãy sống! Hãy sống!... Lạy Chúa... Hãy ở lại... Đừng đi!

Và đôi môi chàng run rẩy áp chặt vào đôi tay nóng bỏng của Xtefchia. Vàng trán nổi hằn những mạch máu, đấm mồ hôi, hằn rõ nỗi đớn đau đang áp vào tám chần, chàng cầu nguyện khẩn thiết, nước nở trong tiếng khóc khô khốc. Chàng run lên trong cơn sốt nóng, một nỗi tiếc thương to lớn giằng xé trong lòng chàng, nỗi tiếc thương không thể chứa đựng nổi ngay cả trong lồng ngực sắt đá ấy của chàng.

Xtefchia mở đôi mắt đã đục như đôi vì sao đang lụi tắt, đầu lắc lư trên gối, một tay nàng huơ huơ cạnh đầu như muốn xua đuổi một cái gì đó. Từ môi nàng thốt ra những tiếng rời rạc và lộn xộn:

- Kia kia... sợ quá!... Anh sẽ thoát!... Anh Valđy... Bao nhiêu hoa này... Đó là lỗi của em! Anh đừng đi!...

- Em thân yêu của anh! Tỉnh lại đi em... hãy thương anh với! - Valdemar thì thầm, chính chàng cũng như sắp ngất đi.

- Đừng trừng trị... chúng... Valđy...

Người nàng co giật. Hai bác sĩ có mặt trong phòng chạy lại, nhưng Valđy không nhường chỗ. Chàng quỳ mãi, hai tay ôm chặt một bàn tay của nàng, trán kề sát bên ngực nàng.

Lát sau, những cơn co giật vắng đi, Xtefchia nằm bất động, đầu

oạt ra. Tóc nàng phủ xuống vàng trán Valdemar.

Nàng thở thoi thóp, thái dương và cổ mạch máu phập phồng gập gáp, nhưng mạch đập chậm dần lại.

Các thầy thuốc nhìn nhau. Và hai cùng cup mắt, lùi xa khỏi giường, rồi quỳ xuống ở một khoảng cách cạnh đấy.

Trông thấy thế, cụ Machây và tiểu thư Rita cũng quỳ gối, lấy hai tay che mặt.

Một bầu không khí im lặng to lớn, một sự im lặng đầy huyền hoặc bao trùm căn phòng sáng sữa nức hương ấy.

Đột nhiên trong sự im lặng trang trọng ấy chợt vang lên những chuỗi thanh âm tinh tế như những nốt nhạc thổi trên chiếc sáo ngọc sáo vàng.

Trên cành thùy dương bên dưới cửa sổ với những khóm nhài dày đặc bao quanh, một con họa mi vừa cất tiếng hót.

Họa mi gửi những thanh âm của mình lên cao tận ánh sáng hồng trên trời, đến những đám mây tán rục rờ của mặt trời. Vị hoàng đế của ban ngày ló ra từ sau một dải mây bạc, tài sản cuối cùng còn sót lại của Rạng Đông. Con chim nhỏ bằng chiếc sáo nhỏ của mình đã mời gọi ánh sáng đến, và bằng những hòa thanh trầm bổng vẫy gọi các vị thiên thần trong sáng từ trời xanh dưới chân Đấng Toàn Năng bay xuống cây thùy dương này, vào khung cửa sổ mở rộng mà lặng lẽ như trong nhà nguyện này.

Biết bao tình cảm, biết bao lời khẩn cầu, bao lời nguyện ngấm tuôn trào từ lồng ngực của họa mi, khiến cho những ánh sáng hồng đầu tiên như trôi dạt về phía này, cuốn theo mọi màu sắc của thiên giới.

Vàng dương trẻ trung, tuyệt diệu nhô lên, mang theo sự ấm áp và ánh sáng... Hương hoa tỏa lan... Hương đồng cỏ nồng nàn tỏa lan... Hơi gió thoảng của những cánh chim trời chao vẫy... Những thanh âm khẽ khàng của không trung cũng tỏa rộng đến khôn cùng.

Và từ dưới chân Chúa Trời cất cánh bay lên những thiên thần

trong trẻo, xinh đẹp, đầy thi hứng, chập chờn hiện ra từ làn sương mù của ánh trắng bạc những đám mây.

Cả một đoàn thiên sứ cùng vũ cánh bay xuống trong một cơn thác lũ những dải màu sắc sỡ điệu vào cây thùy dương tươi tốt, nơi con chim nhỏ đã phát lên những tín hiệu đầu tiên.

Và cùng với ánh bình minh, cùng với hương hoa và giai điệu tuyệt vời của mùa xuân, những vị thiên sứ trong vạt ấy bay tới bên Xtefchia, vây quanh mái đầu tuyệt diệu của thiếu nữ một hơi thở lặng thầm nhân hậu.

Họa mi vẫn hót, gieo từng nốt, như thể muốn tiếp thêm những khúc bi thương luyến nhớ vào dàn đồng ca của các thiên sứ.

Và khi chiếc giường của Xtefchia đang nằm bưng lên ánh lửa mặt trời, thì đoàn thiên sứ liền đập cánh cất mình bay lên theo con đường nắng vàng rời khỏi phòng - đoàn thiên sứ đã được tặng thêm một linh hồn trong suốt nữa: linh hồn của Xtefchia.

Các sứ giả của cao xanh mang theo linh hồn trong trắng của nàng nhẹ như những chiếc lông cánh của họ, lan tỏa quanh đầu nàng vàng hào quang kỳ diệu của những ánh sáng mắt trần không thấy được. Và vừa bay lên cao xanh, hướng về những gót chân Đức Chúa Trời cả dàn đồng ca thiên sứ cùng cái linh hồn mới mẻ của thiếu nữ ấy cùng cất lên khúc tụng ca thành kính:

- *Salve Regina...*

Một cơn rừng mình lan tỏa khắp những người có mặt, như thể những thiên thần vừa cất cánh bay đã quệt vạt áo vô hình vào tất cả mọi người.

Valdemar nghe tiếng một bác sĩ thì thầm rất khẽ:

- Thế là... xong tất cả...

Chàng bàng hoàng vùng dậy, người nhể nhãi mồ hôi nom thật khủng khiếp.

Đôi trông mắt điên loạn nhìn như dán chặt vào dáng hình bất

động của cô gái nằm nhắm mắt trong khung tóc vàng, hết như một con bướm vừa bị giết chết.

Không rên một tiếng, không nói một lời, chỉ hiện rõ vẻ hoang dại trong mắt, Valdemar lão đảo rồi nặng nề đổ cả người xuống mép giường.

Mọi người chạy vội đến. Nỗi đe dọa như treo lơ lửng trên đầu.

Trên cây thù dương, chim họa mi vẫn hót.

XXIII

Valdemar không ngất đi nhưng chàng rơi vào tình trạng hoàn toàn mất cảm giác. Chàng ngó đăm đăm vào hình hài bất động của Xtefchia, đôi môi nàng đỏ đậm màu hoa kim ngân, dường như máu đã đông lại ở đó, mà môi nàng vẫn mỉm cười ngạt ngào đến lạ lùng. Đôi hàng mi khép lại rủ bóng dài xuống sắc trắng tinh khiết của làn da mặt. Có cảm giác như đang ngủ say - cả đoàn thiên sứ của Chúa Trời đã tô điểm cho thân hình trẻ trung của nàng trở lên tuyệt vời nhường ấy khi mang hồn nàng như hương hoa bay đi.

Nỗi tuyệt vọng của hai ông bà Rudexki, tiếng gào thét của Juréc, tiếng khóc than của Zôsia và người thân thuộc không hề mảy may tác động đến Valdemar. Chàng như người đã hóa đá, đã điếc, đã mất trí. Tỳ vào mép giường, chàng đăm đăm dán chặt mắt vào thân hình của người thiếu nữ, ánh mắt thần thờ, mang một vẻ bi thảm căm lạng và khủng khiếp.

Cả một giờ đồng hồ cứ thế trôi qua, dài đằng đẵng, đầy những tiếng khóc than thê thảm.

Đột nhiên Valdemar đứng dậy, đưa hai tay lên đầu quệt vàng trán rồi bước ra khỏi phòng.

Cụ Machây lưng còng, mặt hoàn toàn biến sắc, bước theo chàng như một chiếc bóng.

Tình cảnh của Valdemar khiến cụ lo lắng. Cụ sợ cho chàng, không dám rời mắt khỏi đứa cháu nội, trong khi chính cụ cũng đang cần được chăm sóc.

Đại công tử bước vào buồng riêng, sập mạnh cánh cửa lại sau lưng.

- Lạy Chúa! Mở cửa ra! - cụ già thẳng thốt gào lên.

Với một sức mạnh chưa từng có, cụ giật mạnh cánh cửa, mở tung ra lao vào phòng, ngã lăn xuống như chết lặng vì kinh hoàng.

Valdemar đang cầm khẩu súng lục mà chàng vừa rút khỏi bao.

Cụ già nhảy bổ tới cháu, giật tay chàng, muốn túm chặt lấy khẩu súng, nhưng đại công tử đã nhanh nhẹn giơ cao súng lên khỏi đầu. Với ánh hoang dã trong mắt, chàng đẩy phắt cụ Machây ra, gào lên bằng giọng khàn khàn:

- Cút đi! Cút đi!

Nom chàng thật khủng khiếp. Mắt chàng rùng rục cơn tức giận, cả khuôn mặt chàng run rẩy như kẻ sắp lâm chung. Chàng đứng thẳng, với thứ công cụ giết người giơ cao trong tay. Khẩu súng lấp lánh ánh thép dữ dội. Từ miệng chàng bật ra tiếng gầm gừ hỗn hển, nghe như không phải tiếng người nữa:

- Nàng... đã chết... rồi... nàng!...

Như hóa điên, cụ Machây rên lên một tiếng xé lòng, lao tới ôm chân Valdemar. Rồi cụ cứ quỳ, vòng tay ôm hai đầu gối đứa cháu nội, tuyệt vọng nức nở:

- Đừng làm việc ấy! Hãy thương ông với! Đừng giết thêm ông nữa con ơi!... Cái chết của nó đã là hình phạt với ông rồi, ông đã là kẻ bị rửa nguyên lắm rồi! Nhưng con phải sống! phải sống con ơi!

Đại công tử nhìn trừng trừng như không hiểu lời ông.

Đúng lúc ấy tiểu thư Rita lao vào nhanh như cắt, nàng hiểu ngay tình thế, chạy vội lại gần nhưng không kịp - vừa trông thấy nàng đại công tử vội hạ thấp họng súng.

Tiếng nổ vang lên.

Cánh tay run run và sự vội vã đã cứu sống Valdemar. Viên đạn sượt qua trán chỉ cách vài phân, găm sâu vào tường.

Tiểu thư Rita giằng khẩu súng ra khỏi tay chàng.

Chàng đưa mắt nhìn tiểu thư như một người điên, điên cuồng lao tới định giằng lại, nhưng Rita ném ngay khẩu súng ra ngoài cửa sổ

và giữ chặt tay Valdemar, kéo mạnh để áp môi vào. Đôi mắt cô gái biểu lộ lời khẩn cầu và nỗi xót thương vô hạn.

Cụ già vẫn quỳ còng lưng dưới chân cháu. Tiếng nổ đã tước đi trí nhớ và cảm giác của cụ trong một thoáng, lúc này những tiếng nức nở trầm đục khiến lồng ngực già rung chuyển.

- Valdemar! Hãy tha thứ cho ông... Ông là kẻ khốn nạn!... Đó là sự trả thù dành cho ông đấy... Nữ thần báo thù Nêmêxys đã ra tay! Valđy! Cháu duy nhất của ta! Cháu là toàn bộ cuộc đời ta! Hãy thương tình, hãy xót cho thân ta với!...

Cảnh tượng thật kinh khủng, khiến tiểu thư Rita phải che mắt.

Tiếng khóc đầy đau xót của người ông tuổi tác thấm sâu vào tâm hồn Valdemar.

- Kìa ông... hãy đứng lên đi, - chàng nói giọng khàn đặc, những mạch máu trên, trán căng phồng.

Tiểu thư Rita đỡ cụ già đứng dậy. Cụ lao vào ngực đứa cháu trai run lẩy bẩy.

Đôi tròng mắt khô khốc của Valdemar biểu lộ nỗi tuyệt vọng, nỗi đau đớn nghẹn nát lòng chàng. Chàng gạt ông nội ra, nặng nề thống người xuống ghế, giấu mặt trong lòng bàn tay.

- Trời ơi! Trời ơi! Trời ơi!

Tiếng nức nở ấy như chứa đựng trong mình toàn bộ nỗi bất hạnh và tàn nhẫn của cuộc đời.

Mãi đến chủ nhật những người ở điền trang Xuôđkôvxe mới có thể lên đường, vì tình trạng sức khỏe của công tước phu nhân không cho phép đi sớm hơn. Ở ga xe lửa họ gặp công tước phu nhân Eranchiskôva Podhorexka cùng các con gái.

Mọi người lặng lẽ chào nhau.

- Con đi dự tang lễ à? Thế là phải. Thế còn Franhiô? - công tước phu nhân tuổi tác hỏi con dâu.

- Anh Franhiô ở lại nhà, con cũng không ép. Vào những lúc thế này tốt nhất không nên để Valdemar thay mặt anh ấy. Vả lại... nhà con cũng chưa tới Rutraievô bao giờ. Con chỉ mang theo các cháu, chúng biết cô ấy và rất yêu thương cô ấy.

- Phải lắm, phải lắm. Chúng ta nên có mặt ở đó, đông đủ tất cả.

- Nhưng trong bức điện của Rita có một câu không thật rõ, - công tước phu nhân trẻ tuổi nói.

- Câu gì?... Câu gì mới được chứ?...

- Cô ấy viết: *"Xtefchia đã chết - bị sát hại"*.

Cụ già mở to mắt.

- Thế là thế nào? Nó bị ốm kia mà... Viêm não.

- Chắc phải có nguyên do gì gây bệnh, rất có thể là lý do tâm lý, - Trestka xen ngang.

- Nhưng lý do gì mới được?

Công tước phu nhân Franchiska dướn mày.

- Thừa mẹ! Dẫu sao việc Xtefchia tự dưng mang bạo bệnh cũng rất đáng ngờ - chắc hẳn phải có chuyện gì đó.

Suốt dọc đường công tước phu nhân không thể bình tâm. Luxia khóc suốt, hai công tước tiểu thư hoài công an ủi cô gái.

Chiều thứ hai họ mới tới Rutraievô. Ra đón họ là ông Rudexki và Brôkhovich. Ở nhà cầu, chàng Jur đang khóc than giữa đám gia nhân điền trang Rutraievô.

Lần đầu tiên công tước phu nhân tuổi tác bước vào tòa gia trạch của điền trang Rutraievô, hết như một pho tượng u buồn - cao lớn, trang trọng, trong bộ trang phục toàn màu đen với những thứ đăng ten lớn, kéo theo sau lưng những nếp gấp nghiêm trang. Tiểu thư Rita cũng mặc toàn đồ đen dắt tay công tước phu nhân. Theo sau hai người là phu nhân Idalia cùng Luxia, công tước phu nhân Franchiskova và các tiểu thư. Đi cuối đoàn là Trestka và Brôkhovich. Ông Rudexki đi trước.

Khi họ đi ngang qua phòng khách, mấy vị khách quanh vùng Rutraievô đang có mặt lễ độ dịch ra một bên trước hình dáng cao sang của công tước phu nhân.

- Phu nhân Podhorexka... bà ngoại của đại công tử... đã đến, - những tiếng thì thào khe khẽ vang lên.

Mọi người kính cẩn ngắm vị phu nhân đang bước từng bước ngắn, vẻ hơi tự hào và đầy trang trọng. Trên khuôn mặt nhợt nhạt và phẳng phiu của bà cùng hàng mi hạ xuống đọng lại dấu vết của nỗi bất hạnh. Những mớ tóc bạc ẩn hiện dưới làn đăng ten màu đen, rủ đầy xuống vai, khiến bà có vóc dáng của một vị nữ hoàng. Người bà công tước, người đã kiên quyết chống lại mối tình của cháu ngoại, người mà chàng đã phải đấu tranh lâu nhất, bây giờ đang bước đi để chứng kiến bi kịch của chàng, nỗi tuyệt vọng căm lạng của chàng sau khi hạnh phúc đã tắt. Người bà công tước mang trong trái tim một bi kịch khủng khiếp - bi kịch của đứa cháu ruột rà.

Trước ngưỡng cửa cửa căn phòng trang hoàng đầy hoa lá, cụ già bắt đầu hấp háy mắt vì xúc động và vì phòng tràn ngập ánh sáng.

Những luồng ánh sáng nhấp nháy giữa phòng, soi sáng những bức tường, chung quanh đặt đầy những cây bạch dương non tơ thon thả. Trần nhà cũng được trang hoàng vòng hoa trắng tinh bạch, tuôn chảy xuống những tràng hoa dài như một tấm lọng. Những loài cây lớn, những thứ cây quý hiếm đẹp nhất được mang đến từ điện trang Guenbôvitre máy xe đầy, tô điểm cho phòng khách của Rutraievô, xếp thành từng cụm xinh xắn trong các góc phòng, che khuất những thân bạch dương trắng toát. Lá xanh, hoa trắng và ánh nến tạo thành một khoảng không gian thơm ngát nức hương.

Bục cao đặt giữa phòng chìm trong hoa: những đóa hồng bạch, cẩm chướng, huệ. Chân bục có những vòng hoa quân anh cải lá dương xỉ bao quanh.

Những cây cọ xòe quạt cao tận trần nhà tạo thành một vòm sinh động che bên trên bục ấy. Hình như đó là một ngọn đồi thần tiên, một bó hoa lớn tươi rói, nức hương tràn ngập ánh sáng.

Trên các bậc phía sâu, Valdemar đang quy gối giữa những cánh

hồng.

Chàng tựa người vào bậc cao nhất, đôi mắt đã tắt lửa nhìn đăm đăm vào những đường nét như tạc của người thiếu nữ đang ngủ giấc ngàn thu. Những tấm lá cọ rộng bản cho khuất chàng.

Phía sau lưng chàng, trong bóng bạch dương, cụ Machây ngồi trên một chiếc ghế bành, xa hơn chút nữa là phu nhân Ruđexka đang quỳ gối cùng các con và mấy người nữa.

Người bà công tước bước vào cái động trình nữ này giống như một lá cờ tang, mang lại cho người ta cảm giác hãi hùng. Tiếng loạt xoạt của vạt áo bà càng khiến cho ấn tượng về một sức mạnh nào đó không khoan nhượng đang bước vào đây như lời phán xử cuối cùng. Bà dừng chân gần các bậc, ngược mắt chăm chú nhìn với vẻ tập trung và nếp nhăn chạy dọc trên vầng trán. Đôi đồng tử đen của cụ già mờ đi, đôi môi mím chặt run rẩy. Bà đứng bất động, lòng tan nát, mãi sau phu nhân mới thì thầm khá to và não ruột:

- Nó ngủ... đẹp tuyệt vời... trong bộ áo cưới... Với vòng hoa... Và khăn choàng mạng... Trời ơi!

Những giọt lệ lớn trào ra từ mắt cụ già.

Lặng lẽ, phu nhân trang trọng quỳ xuống, mái đầu trĩu nặng đau buồn cúi thấp.

Đúng lúc ấy tiếng thét xé - lòng của Luxia vang lên đập vào lòng những người đang có mặt:

- Xtefa! Chị Xtefa ơi!

Valdemar choàng dậy, ngó đưa em họ, nghiêng chặt răng, tỳ trán vào lòng bàn tay.

Luxia ngất đi. Người ta phải mang cô gái ra ngoài.

Im lặng tràn ngập căn phòng. Qua khung cửa sổ hàng hiên có che rèm len vào phòng, tiếng cây cối xạc xào, và xa xa đâu đó trong làn sương mù màu trắng khắc khoải tiếng đổ quyên, những nhạc công điểm nhịp của vùng đồng cỏ.

XIX

Thứ năm, sau lễ tang, ở điền trang Rutraievô bao trùm một không khí lặng lẽ đến rợn ngườì.

Valdemar leo lên ngọn đồi nghĩa địa, cách điền trang chừng một dặm, phía sau khu rừng trăn của Rutraievô...

Trước cổng nghĩa địa có một chiếc xe ngựa khách đang đỗ, Valdemar không để ý bước nhanh theo con đường nhỏ trồng cây bạch dương hai bên, rồi rẽ sang phải, nơi giữa những lùm thùy dương màu lục nhạt nổi bật lên một nắm gò nhỏ nhỏ màu trắng phủ đầy hoa tươi. Những vòng hoa, những tràng hoa, những bó hồng bạch, những bó huệ, cắm chướng, từng ôm hoa quân anh chồng chất lên nhau, mang những dải băng đề chữ. Ngay phía trước là một vòng hoa thật lớn tết công phu bằng lá cọ, những đóa hồng và huệ, với dòng chữ trên băng trắng rộng bản:

“Valdemar của em tặng”.

Những vòng hoa treo trên các thân bạch dương. Trong đó có một vòng hoa tuyệt đẹp, làm theo hình phong lan trắng, do bá tước phu nhân Vizembergova gửi tới viếng, với dòng chữ ngắn ngủi trên dải băng màu xanh thắm:

“Hãy ngủ yên!”.

Chiếc gò nhỏ đầy hoa được bao quanh bởi những loài cây quý hiếm trồng trong chậu; trúc bá, bách hương, đào kim nương và mấy tán cọ xòe lá.

Mặt trời tô điểm cho muôn hoa những chùm ánh sáng rực rỡ, rải những tia lửa long lanh trên các vòng hoa bằng kim loại, tuôn chảy tràn trề trên những dải băng với những dòng lạc khoản.

Valdemar dán chặt mắt vào chiếc gò màu trắng ấy, chàng bước nhanh hơn. Đột nhiên chàng dừng lại khi nhìn thấy một bóng đàn

ông đang quỳ bên mộ. Đại công tử đứng lại một giây rồi lại tiến lên phía trước.

Đúng lúc ấy người lạ quay lại, đứng lên.

Đó là chàng Narnhixki, anh họ của Xtefchia.

Hai người đưa mắt nhìn nhau. Công tử Mikhôrôvxka mặt tái nhợt, Narnhixki thì hết sức xúc động. Chàng ngó đại công tử vẻ khắc nghiệt, nhưng trong ánh mắt và trên nét mặt đại công tử chàng lại bắt gặp cả một vực thẳm tuyệt vọng, một nỗi đau vô hạn, khiến ngay lập tức chàng thấy có thiện cảm với vị đại quý tộc mà một phút trước đây thôi chàng vẫn coi là bạo chúa của Xtefchia. Lòng đầy xúc động, chàng cúi chào, rồi thốt lên:

- Chắc ngài là... đại công tử? Tôi là Narnhixki... Anh họ cô ấy và là...

Cảm động quá, chàng không thể nói hết lời.

Công tử Mikhôrôvxki nhăn mặt cúi kính, chìa nhanh tay ra bắt, rồi lướt qua chàng, bước thẳng tới mộ.

Narnhixki run run quay ra cổng, nhưng sau đó chàng lại lùi vào rìa nghĩa địa, tựa lưng vào tường, giấu mình trong những rặng vân sam từ xa dõi theo đại công tử.

Valdemar đứng bên mộ đưa mắt nhìn quanh, và khi thấy chỉ còn mỗi mình, chàng quỳ xuống, áp mặt vào hoa. Narnhixki hầu như nín thở nhìn dáng hình còng còng của người chồng chưa cưới của Xtefchia, nhìn mái đầu cúi gục, nhìn vẻ mặt buồn khổ thể hiện ngay cả trong cử chỉ, và trong lòng chàng trai trào lên nỗi tự trách mình cay đắng:

- Vậy mà ta đã nhầm tưởng về ông ta... ta đã cho rằng ông ta là người chịu trách nhiệm về cái chết của nàng... trong khi ông ta yêu nàng đến thế. Ông ấy đổi thay biết bao... Không có lẽ vẫn là con người ấy? - chàng thầm nghĩ.

Và cái chết của Xtefchia đối với chàng càng trở nên khủng khiếp hơn.

Valdemar quỳ gối quên hẳn thế giới bên ngoài, chàng chỉ chìm đắm ở ngôi mộ này. Bằng ánh mắt, bằng niềm khát khao của tâm linh chàng cố xuyên thủng cái đập chắn đang chia cắt chàng với nàng. Chàng rẽ dòng suối hoa, tấm cẩm thạch và vòm cẩm thạch màu trắng kia của ngôi mộ. Bằng sức mạnh của nỗi tuyệt vọng, chàng như gắn chặt mình vào những lớp bạc và pha lê gắn ảnh nàng, để thấy Xtefchia của chàng, trinh trắng, trong sạch như vẫn còn đây. Và chàng than thở, trò chuyện với nàng trong tâm tưởng, trách nàng đã vội đi xa, chàng ghì chặt nàng vào trái tim, chàng kéo níu nàng từ dưới những lớp hoa tươi thắm kia.

Biết bao mơ ước thiết tha nhất đã chôn vùi trong nắm đất ngát hương này, bao nhiêu nhiệt thành tuổi trẻ, bao nhiêu sức lực, bao nhiêu tình cảm vô biên, cả cuộc đời chàng như đã xuống yên nằm nơi đây dưới lớp hoa này, cả những khát khao mơ tưởng từ quá vãng được cứu sống lại bằng phép nhiệm màu, và cả những ngọt ngào của những ngày không sao tìm lại nữa. Còn lại với chàng chỉ là những triệu bạc, tước hiệu, địa vị, song cái điều mà chàng quý nhất giờ đây, kho báu của chàng thì đã bị cướp đi, và chính chàng đã phủ lên cả một rừng hoa hồng tươi thắm này. Chàng cảm thấy chàng đã mất hẳn Xtefchia, rằng nàng đã cất cánh bay đi trên đôi cánh thiên sứ, rằng chàng sẽ không bao giờ còn gặp lại nàng nữa, không còn được nghe giọng nói của nàng, họa chăng là trong tưởng tượng. Và một nỗi tuyệt vọng quá sức chịu đựng của con người giằng xé lòng chàng, một nỗi tiếc thương đến điên hận, cay độc và nghiệt ngã hành hạ tâm can chàng. Xtefchia mà chàng hằng ngưỡng mộ đã yên nghỉ nơi đây, mỗi mình chàng sẽ phải cô đơn trở về điền trang Guenbôvitre, với tâm hồn trống rỗng, với một nắm mộ to lớn trong tim và những lời nguyện trên môi. Lời rửa nguyên dành cho những kẻ đã giết nàng - rửa nguyên những tên đao phủ của cuộc đời nàng. Những tên sát nhân hèn hạ! Ôi, nếu như chàng biết được liệu nàng có được sung sướng không ở cuộc sống thiên giới nơi cao xanh kia! Giá như chàng biết chắc rằng linh hồn nàng trong vàng hào quang rực rỡ sẽ tìm được tất thảy những gì chàng muốn dành để vây bọc nàng mà còn ở mức độ lớn lao hơn, trong tình yêu của Chúa! Giá như chàng có thể biết chắc rằng nơi kia linh hồn của

nàng sẽ được những vị thiên thần của chốn xanh thắm huyền thoại bọc trong những vòng hoa rạng ngời hạnh phúc, yên bình và tươi đẹp bao la, hết như thân xác nàng đã được chàng bao bọc trong những đóa tươi thắm này! Giá như chàng có được lòng tin sâu sắc của bà ngoại chàng, tin rằng linh hồn nhỏ bé của Xtefchia đang ca hát và vui vầy dưới chân Đức Chúa!

Còn nếu như cái chết lại là sự biến mất hoàn toàn? Nếu như linh hồn lang thang vô định trong bóng đêm sâu thẳm của sự tồn tại bên ngoài cõi dương thế, không được dừng lại, không phút nghỉ ngơi! Thế thì kinh khủng quá! Một sinh linh như thế, một sinh linh như nàng Xtefchia ngọt ngào của chàng chẳng lẽ phải chịu đắm chìm tuyệt vọng trong vực thẳm của hư vô? Chẳng lẽ không được bao bọc trong vòng hào quang đèn bù cho nỗi nàng đã phải sớm lìa đời đến thế, đã phải từ già vĩnh viễn tuổi thanh xuân đau đớn đến thế? Còn ai hơn đáng được hưởng ánh sáng rực rỡ vĩnh hằng, nếu không phải là cái linh hồn nhỏ bé trong trắng ấy, linh hồn đã chết với tình yêu trong tim, ngay trước khi đến được với niềm hạnh phúc trần thế từng khao khát biết bao. Chẳng lẽ một tâm hồn như thế có thể biến mất không chút dấu vết như một cánh bò câu bị sát hại? Chẳng lẽ linh hồn ấy không thể hóa thành một thiên thần? Chẳng lẽ niềm tin tưởng và sự trong sạch trinh nữ của nàng không đủ sắc trắng để tạo thành đôi cánh hằng tô điểm cho những đoàn thiên sứ?

Ôi! Cái sức mạnh không sao xuyên thấu nỗi của cái chết! Nó chứa đựng biết bao ngờ vực. Giá như từ những bóng đêm vô đáy của sự vô định ấy, Xtefchia có thể hiện về với chàng. Giá như nàng nói cho chàng hay cái chết đã mang nàng tới nơi đâu, linh hồn nàng đang phiêu dạt nơi đâu, và niềm hạnh phúc và nàng được hưởng giờ đây có lớn lao hơn niềm hạnh phúc trần thế!... Giá chàng biết được, có lẽ nỗi tuyệt vọng của chàng sẽ không khủng khiếp đến thế. Chàng còn lại gì đâu khi cuộc sống đã thiếu nàng? Có chăng, chỉ còn điều an ủi là sự tự sát của chàng chưa giết chết mất người ông còn đang sống. Họ đã tước khí giới của chàng, họ canh giữ trông chừng chàng, nhưng phải chăng kết cục duy nhất dành cho chàng không phải là gắn liền với tâm linh mà nàng hằng yêu dấu, để nàng sẽ có chàng mãi mãi, và nếu nơi ấy quá tối tăm thì nàng cũng không

cảm thấy quá trống rỗng, quá nhớ nhung cuộc đời dương thế...

Valdemar rên rỉ ghì mạnh hai tay ôm lấy thái dương. Nỗi tiếc thương đã bẻ gãy hết mọi tình cảm trong lòng chàng.

- Giá như biết được nàng đang ở nơi đâu và đang ra sao?... Những hiểu biết khoa học của ta có nghĩa lý gì đâu?... - chàng nghĩ như người hóa cuồng, - sự thông thái của ta có nghĩa lý gì đâu khi ta không thể tìm biết xem liệu nàng có được sung sướng hơn chẳng kiếp sống nơi trần thế? Các triết gia có nghĩa lý gì đâu một khi ý niệm về cái chết đóng kín mít như bưng quyển sách khoa học của họ? Khi mà nghiên cứu nội tình mọi sự vật thật đấy, nhưng họ không tài nào có thể tìm hiểu sự tồn tại của thế giới bên kia? Khi mà hiểu biết mọi phát minh, mọi nẻo đường của chân lý, họ vẫn không thể nào tìm nổi con đường dẫn đến thế giới bên kia nắm mò? Con đường ấy tồn tại, một con đường như thế - đó là tôn giáo. Nhưng cần phải tin tưởng vô bờ ở nó, để nỗi tuyệt vọng không dẫn dắt vào tâm hồn con người con quỷ bí báng. Bởi lẽ ngay khi người ta tin cũng vẫn nảy sinh câu hỏi: tại sao cái chết lại chọn những vật tế hiến như Xtefchia để bắt đi? Tại sao nó lại vung lưới hái phạt đi những đóa hoa trẻ trung, tuyệt vời, những linh hồn sạch trong nhường ấy?

Tại sao? Tại sao?

Nàng đã ra đời, mang theo kho báu trong tim để có thể đem hiến dâng chàng những món quà vô giá. Bằng tình âu yếm của mình, nàng những có thể làm rạng ngời cuộc đời người khác, có thể trở thành ân nhân, thành vị thiên thần ban phúc cho biết bao người. Phải chăng bởi vì nàng quá tốt đẹp, quá trong trắng, quá tinh sạch so với chàng, nên người ta không thể để cho chàng được vươn tới hạnh phúc của nàng? Vậy thì chàng quen biết nàng làm chi? Nàng tràn đầy sức sống, nàng yêu thương cuộc đời như một đóa hoa xòe nở trong ánh sáng tháng năm rực rỡ, đóa hoa muốn hiến dâng hương sắc cho đời mà không muốn chết.

Chẳng lẽ nàng không thể tìm được sự an bình trong mối quan hệ vợ chồng với người mà nàng yêu thương? Chàng sẽ thờ phụng

nàng như một nữ thần kia mà!

Sự to lớn của nỗi đau và những điều day dứt khiến cho trí óc Valdemar mê muội đi, khiến trong lòng chàng những vết thương đẫm máu chợt há toác, làm tàn hoại sự tồn tại tâm linh của chàng.

Có những lúc chàng lạc loài lang thang trong nỗi bất hạnh, không thể hiểu nổi thật tỏ tường đờn gì vừa giáng xuống vào chàng. Trí óc rần lạnh như thép của chàng, nghị lực mãnh liệt của chàng cùng ý nghĩ vững chãi bây giờ biến thành cơn bão rồi tung những tình cảm đa dạng nhất, cơn bão chứa đầy những đám sương mù dày đặc mông lung khiến chàng không thể tìm thấy chính bản thân mình. Chàng chịu đựng đớn đau như một con người giàu lòng yêu đời, vào một sáng xuân đầy hương sắc, tràn ngập tiếng hát và những thanh âm rì rào ngọt ngào nhất, đột nhiên bị điếc và bị mù. Chàng đau đớn, cảm thấy nỗi đớn đau ấy như có hình có khối có thể sờ nắm thấy, cảm thấy nó ngấm sâu vào máu, luồn sâu vào óc với một sức mạnh kinh người. Bằng đôi môi thốt lên những tiếng rên rỉ đớn đau của nỗi tiếc thương sâu thẳm, chàng thì thầm cái tên của người thiếu nữ mới qua đời, để rồi chính chàng như bị giết đến hai lần vì thanh âm của những lời ấy.

- Xtefchia... Xtefchia... Em trong trắng của anh... Của anh... em ở đâu?... Em làm sao rồi?...

Chàng như thấy nàng đang đứng bên cạnh chàng, tuyệt vời, mảnh dẻ, nàng ngó chàng với ánh mắt tím thắm của đôi mắt, đôi hàng mi rung rung chớp chớp xinh đẹp tuyệt vời trên hình trái xoan của gương mặt được mái tóc mượt mà như tơ bao quanh. Chàng dăm dăm nhìn vào huyền ảnh, ngỡ thấy Xtefchia như đang đứng đó dưới cây anh đào rộ hoa, chàng gọi nàng bằng tiếng gọi điên cuồng của con tim,

Nàng mỉm cười nhìn chàng, nói với chàng với dáng vẻ của một đứa trẻ bằng đôi môi đỏ tươi như sắc hoa kim ngân:

- Ông rắc cho em bao nhiêu là hoa này...

Valdemar rùng mình, ngẩng đầu. Huyền ảnh bay vụt đi. Chàng chỉ thấy hăng hà là hoa trắng - bao nhiêu là bó, là vòng, là tràng hoa cả

một biển hoa trắng nức hương vàng tươi ánh mặt trời.

- Anh rắc hoa cho em! Rắc hoa cho em! - chàng rên lên, giọng chan chứa niềm bi thương tuyệt vọng. Và trong nỗi đau đớn chàng vịn vẹo cả đôi tay phủ trên đầu.

Lần đầu tiên từ lúc nỗi bất hạnh xảy ra, chàng cảm thấy mắt mình ươn ướt lệ, thấy đôi tròng mắt cay xè và những tiếng nức nở bắt đầu xé nát ngực chàng.

Chàng ngã nhoài vào hoa, giấu mặt vào lòng bàn tay, òa lên khóc, tiếng khóc đầu tiên, to lớn, mạnh mẽ như thác lũ, khiến thân hình cường tráng của chàng run bần bật. Một tiếng rú hoang dã của nỗi đau như giằng giật người chàng.

Nếu giờ đây linh hồn trinh trắng của Xtefchia nghe được lời chàng, hẳn nàng cũng sẽ òa khóc, để rồi phủ lên mái đầu chàng niềm an ủi thiên giới vô hình.

Cụ Machây hết sức lo ngại bước vào cổng nghĩa địa, hai bên có ông Ruđexki và Brôkhovich đi, theo sau là tiểu thư Rita và Trestka. Họ đã sắp đến gần ngôi mộ Xtefchia, đã trông thấy Valdemar, thì đột nhiên Narnhixki nhẹ nhàng bước tới bên họ. Chàng xua tay ra hiệu cho họ đừng đi tiếp nữa, rồi thì thào:

- Hãy để ông ấy yên, để ông ấy ở một mình! Ông ấy... đang khóc.

Cụ Machây chấp tay định cầu nguyện.

Mọi người nhẹ nhàng lùi ra con đường nho rợp bóng những hàng thùy dương xanh tốt.

XXIV

Nhiều tháng nặng nề dài đằng đẵng trôi đi. Ở Guenbôvitre, Xuôđkôvxe và Obrôny cảm lạnh khác thường. Nhất là tại dinh thự của đại công tử, sự tang tóc đã để lại những dấu ấn đậm nét. Lá cờ xanh trên tháp lâu đài cuộn rũ buồn bã. Người chánh quản lâu đài ra lệnh chấp thêm dải băng đen vào cờ. Lâu đài vẫn như xưa vươn cao trên đồi, kỳ vĩ, với bao loài cây cỏ tuyệt vời vây quanh cùng những thảm hoa xinh xắn. Nhưng bao trùm tất cả vẫn là một không khí thê lương.

Đại công tử trong thời kỳ tang chế ngồi lỳ một mình ở Guenbôvitre. Người ta e chàng sẽ rơi vào trạng thái ưu tư u uất, bởi lẽ giờ đây vẻ nghiêm trang chăm chú và hơi khắc nghiệt không hề rời khỏi mặt chàng. Chàng cương quyết và ngăn gọn gạt đi mọi lời nài ép phải ra nước ngoài, chàng không hề đi đâu, chẳng đến thăm một ai, cũng không tiếp ai tại nhà, ngoại trừ những người thân thích. Thi thoảng chàng ghé thăm người ông đang đau khổ tại Xuôđkôvxe hoặc thăm công tước phu nhân tại Obrôny. Họ cũng ghé tới Guenbôvitre, nhưng cứ nghĩ đến rằng nơi đây nhẽ ra đã có thể chan chứa biết bao hạnh phúc vậy mà giờ đây tràn ngập biết bao nỗi buồn, họ lại đau lòng ra đi.

Có thể nơi chàng hay lui tới nhất là nhà vợ chồng bá tước Trestka. Rita biết cách hòa hợp với tâm trạng nghiêm của chàng, còn Trestka thì trong mọi chuyện đều chiều theo ý vợ.

Toàn thể gia nhân điền trang Guenbôvitre và các xạ thủ vườn thú đều tự nguyện để tang nửa năm, hết như trước đây vài năm, sau khi đại công nương Elgiôbiela qua đời. Những bộ đồng phục trang trọng được người ta cất đi. Lâu đài nom như thể bị một bóng đêm bao phủ. Không hề có một cuộc vui nào được tổ chức trong tất cả các điền trang, ngay cả sau kỳ tang lễ. Mỗi người đều muốn tôn trọng nỗi đau đớn của đại công tử. Các thực tập sinh trầm ngâm đi lại,

nhìn chủ nhân với vẻ đồng cảm và lo ngại, bởi bây giờ chàng trở nên rất kín đáo và lạnh lùng, Valdemar thường ngồi rất lâu trong phòng làm việc của một nhà điêu khắc nổi tiếng người Ba Lan mà chàng đã mời từ Rôma về Guenbôvitre. Chàng giao cho ông ta nhiệm vụ thi công đài tưởng niệm Xtefchia theo ý tưởng và bản vẽ của chính chàng. Vốn là một người đã quen lâu của đại công tử, nhà nghệ sĩ cố hết sức làm hài lòng chàng: ông hiểu rằng sẽ được trả công rất hậu cho công trình làm tại Guenbôvitre.

Thần kinh Valdemar đau như xé mỗi lần lui tới phòng làm việc của nhà điêu khắc, nhưng chàng không từ nan.

Chàng hay vào đó lúc đêm đến, hoặc những khi nhà điêu khắc vắng mặt, chăm chú ngắm công trình đang thành hình. Trở về, chàng cảm thấy một nỗi nhớ nhung và đau đớn khôn tả, dường như bộ óc chàng đã biến thành một khối cẩm thạch sẽ che chở cho Xtefchia.

Đại công tử thường xuyên lui tới Rutraievô, gần như bao giờ cũng vi hành. Chàng thuê xe ngựa đi tới đó với rất nhiều hoa, chở thẳng ra nghĩa địa. Chàng ngồi lặng ở mộ vợ chưa cưới hàng giờ đồng hồ, trầm ngâm suy tư, nhìn chăm chăm vào ngôi mộ, để rồi lúc ra đi nỗi thương tiếc càng trở nên sâu sắc hơn. Bằng chứng duy nhất về việc chàng có mặt tại đó là những đóa hoa tươi thắm được xếp tầng tầng lớp lớp giữa những cây thù dương và vẻ mặt ngời ngời sung sướng của người gác nghĩa địa sau khi được thưởng một món tiền hậu hĩnh. Chàng chỉ rẽ vào thăm ông bà Rudexki có đôi lần, mà mỗi lần cũng rất ngắn. Họ gắn liền với nhau bởi những ký ức quá đổi đỗi đau. Sự gặp mặt khiến nỗi đau trong lòng họ càng tăng thêm, về Guenbôvitre, Valdemar thường lui tới nhà nguyện của lâu đài, cay đắng nhớ lại lần cuối cùng Xtefchia tới đây, cuộc trò chuyện với nàng và nỗi hãi hùng của nàng khi chàng nói tới sự chiến thắng những khát vọng sống của bản thân mình. Phải chăng ngay từ lúc ấy nàng đã có linh cảm không lành rằng cái chết sẽ che lấp hạnh phúc của họ? Hay nàng vẫn luôn luôn nhớ đến những lời tiên đoán đã được thốt lên trong hành lang trước ảnh nữ thánh Magdalena?

Những lời đó trở thành sự thực! Sau cuộc đấu tranh với đời, chàng đã bước ra với đôi cánh tay gãy gục, trong gông cùm nghiệt ngã trước một sức mạnh mà chàng không hề ngờ đến và không thể đương đầu.

Đúng một năm ngày mất của Xtefchia, cả gia tộc đại công tử tụ tập về dự lễ dựng tượng kỉ niệm nàng tại Rutraievô.

Tám bia bằng cẩm thạch trắng khắc tên họ được đưa vào nhà thờ Rutraievô. Còn trên mộ dựng một bức tượng cũng tạc bằng cẩm thạch trắng, đẹp đến nỗi có thể dùng tô điểm cho nghĩa địa Campô Xantô nổi tiếng ở thành Ghênoa. Tượng cao, dựng đứng, biểu thị một khối đá trên đế hình chữ nhật. Phía bên trái, giữa những đóa hoa huệ được tạc rất nghệ thuật, song song với khối đá nhưng cao hơn, là hình một thiếu nữ trẻ măng, người mảnh dẻ, mặc chiếc áo dài mỏng chấy dài thành những nếp gấp tuyệt mỹ. Dáng tượng có tầm vóc, mái tóc dày và những đường nét cổ điển của Xtefchia, giống đến nỗi như tạc theo người thật. Nhưng giống nhau hơn cả là biểu hiện tinh thần. Bàn tay xinh xắn thò ra khỏi tay áo rộng buông xuôi, từ những ngón tay vừa rơi xuống một vòng gai giống như vừa bị ném đi. Mái đầu hơi hướng sang phải, mắt nàng như dán chặt vào một thiên thần có cánh, đang chạm chân vào khối đá, như thể vừa bay từ trời cao xuống, đôi cánh giang rộng, chiếc áo khoác còn phập phồng hơi gió lộng của chuyến bay. Khuôn mặt trẻ trung xinh đẹp với những búi tóc dày nặng. Và trong đà bay như còn văng lên tiếng đập cánh xào xạc ấy, cúi người duyên dáng, thiên thần đội chiếc vương miện tết bằng lá nguyệt quế lên mái đầu cô gái đang tươi cười nhìn thẳng vào thần. Cả thân hình của vị thiên thần dường như vẫn còn đang tràn ngập thanh âm, những chiếc lông cánh còn đang vẫy, như cảm thấy hơi gió mát quạt ra từ chúng. Hình cô gái, tinh tế lạ lùng và duyên dáng vô chùng trong cử chỉ, chứa đựng trong mình biết bao ý tưởng siêu nhiên, khiến người ta nín thở chờ đợi giây phút nàng rời chân khỏi phiến đá cẩm thạch để bay như một vị thần lên chốn cao xanh. Khối tượng tạo một cảm giác hết sức nhẹ nhàng, như được tạc từ tấm bánh thánh mỏng manh.

Phía dưới, trên một mảnh đá phiến, nổi rõ chiếc thập giá tạc

phẳng và một hình đĩa ô van với những dòng chữ tạc nổi.

Bên dưới họ tên, ngày sinh và ngày mất, là dòng chữ:

Như bình minh tắt lịm giữa thanh xuân.

Như bướm trắng vướng vào gai sắc.

Nàng để lại biết bao nước mắt.

Bởi vì trái tim này một bể mây đen.

Bởi với trái tim này, nàng là hạnh phúc thân tiên.

Hãy ban thưởng cho nàng, hỡi các thiên thần tiên giới!

Tượng đài được vây quanh bởi một vòng hoa hồng hàm tiếu rất lớn cắm trong bình, sắp xếp từ cao xuống thấp. Những dây hồng leo xòa xuống đất, bao phủ hàng lan can bằng sắt được đẽ gọt rất công phu, khá thấp. Ở bốn góc, những cột sắt có đĩa chạm phẳng, đỡ ngọn đèn lồng hình cầu pha lê. Trên lan can treo những vòng hoa kim loại của mấy năm trước, đã phần nào bị hủy hoại, nhưng cũng có thêm mấy vòng hoa mới do đại công tử và gia đình mang đến. Bên ngoài lan can sắt là những cây trúc bách diệp, trúc bá và bách hương trồng trong chậu, chung quanh là những khóm thùy dương thon thả, cũng hết như một năm trước đây, thùy dương đang tươi xanh trong màu lục nõn nà.

Việc khai trương và cầu phúc cho tượng đài được tiến hành trước chiều tối, và hình như thiên nhiên cũng làm đẹp thêm giây phút trọng thể ấy. Vàng dương đỏ rực như một quả cầu khổng lồ lặn dần xuống, trải rộng những làn sóng đỏ thẫm của mình như mặt đại dương rực rỡ. Bầu trời cháy rực, những con sóng đỏ lan mãi về xa mang theo ánh vàng cam, phết những nhát chổi lông huyền diệu màu vàng - hồng lên mép những đám mây tối thẫm. Những cụm mây nhỏ màu xám bạc thắm đẫm thứ bụi đỏ trĩu nặng, giống như những miếng bọt biển thắm đẫm máu. Làn bụi hồng dải dày trên mặt đất. Càng cao lên phía trên sắc vàng rực càng trở nên rực rỡ, đầy ánh đỏ của hồng ngọc đến chiếc ngai tuyệt vời của vị chúa tể của ngày, tô điểm thêm cho vẻ trang trọng cao vời của nó. Mặt trời cháy sáng như một quả bóng rực rỡ trên những khoảng mênh mông đến

vô biên của ráng chiều. Nó làm tỏa rộng khối đồ sộ của hoàng hôn, phóng về phía trước những tên lửa sáng chói, tỏa những nan quạt rực lửa trên bầu trời mỗi lúc một cao hơn, xa hơn, rộng hơn và nó thổi hơi thổi lửa, nó ném những ánh mắt nóng bỏng xuống pho tượng Xtefchia, tô điểm thêm cho khuôn mặt tinh tế tạc bằng đá hoa cương của nàng, đặt thêm một dải bịt bằng vàng trên mái tóc tươi tốt của vị thiên sứ. Trên nền nhung đỏ thắm và sắc vàng trải rộng trên bầu trời, pho tượng thanh thoát tinh khôi bằng cẩm thạch trắng nổi bật lên với những dáng vẻ nghệ thuật tuyệt diệu và xinh đẹp lạ lùng, giống như một đóa hoa tuyết huyền thoại nào đó với đài hoa kỳ diệu nổi rõ trên quầng đỏ của một đám cháy. Những cây trúc bá đồ thắm, những cây trúc bách điệp và bách hương nhuộm sắc hồng nhẹ nhàng. Ánh hoàng hôn nhấp nháy trên những ngọn đèn pha lê trang trí cho nhóm tượng, thấp sáng hàng ngàn đóm lửa bên trong. Những hàng thùi dương trở nên bạc trắng, được chiếu sáng bởi sắc hồng vương giả nom như đang run rẩy. Những thân cây màu trắng nom giống như những chiếc cột thạch cao tuyết hoa. Thế gian tràn ngập trong cơn đại hồng thủy và một mặt bể màu đỏ. Và rồi rốt cuộc, cả đá cẩm thạch, cả những thân cây thùi dương cũng nhuộm cái màu dễ lây lan kia của vòm trời. Dáng thiếu nữ và vị thiên sứ cùng những bông huệ cách điệu, những đóa hoa tươi, hàng lan can sắt, những cây cối chung quanh cùng nội cỏ vây quanh tượng đài, tất thảy đều nhuộm sắc hồng tuyệt vời và say sưa đắm ánh hồng. Ngõ như tượng đài treo lơ lửng trong không trung, cùng trôi trên trời cao trên tấm thảm tranh quý giá của hoàng hôn.

Valdemar đứng tách ra xa những người đang tụ tập, chàng cũng tràn ngập trong sắc hồng, ngắm nhóm tượng thanh cao có cánh với cảm giác của một người đang được cởi băng cho vết thương sâu hoắm.

Tượng đài gây ấn tượng mạnh cho tất cả những người có mặt. Cụ Machây ngắm mãi dáng nhẹ nhàng của vị thiên sứ và hình thiếu nữ xinh đẹp cho đến khi những giọt lệ nặng nề tuôn tràn ra từ đôi mắt già. Cụ thốt lên giọng chan chứa buồn:

- Xtefchia vẫn còn kia với chúng ta như đang sống, nhưng chỉ là

sống trong cảm thạch.

Nghe thấy vậy, Valdemar đưa mắt nhìn người vừa nói như xuyên thấu tâm can.

- Chỉ thế thôi ư?... - chàng hỏi bằng giọng thì thầm xúc động.

Cụ Machây cúi đầu.

- Đáng tiếc là pho tượng này không được đặt gần chúng ta, - công tước phu nhân ngắm tượng đang được ánh mặt trời chiều tô điểm, nhận xét.

Valdemar đáp ân thầm:

- Trong gia tộc chúng ta nàng cũng sẽ sống mãi, với tất cả hình hài như thế kia.

Mọi người đưa mắt nhìn chàng không hiểu. Valdemar đưa vị linh mục tuổi tác của vùng Rutraievô vào sâu trong nghĩa địa trao cho ông một chiếc hộp lớn bằng sa phía trong đó đựng những viên ngọc mà chàng đã từng tặng Xtefchia hồi ở Guenbôvitre. Ông Rudexki đã trao chúng lại cho chàng.

- Xin cha hãy treo vật này lên ban thờ ở nhà thờ nơi đây, - chàng nói rồi xiết chặt tay linh mục.

Cụ già chân thành đáp:

- Được, tôi sẽ cho treo những viên ngọc này lên ban thờ và sẽ thường xuyên nói cho chúng dân nghe về chúng.

Valdemar nhanh nhẹn quay lưng, trái tim đau thắt.

XXV

Sau khi trở về Guenbôvitre, diễn ra đặt nền móng cho bệnh viện và nhà an dưỡng mang tên Xtefchia được xây dựng tại Xuôđkôvxê. Dân chúng quanh vùng kinh ngạc chiêm nhìn buổi lễ trọng thể ấy.

Mấy ngày sau, tại lâu đài Guenbôvitre trở nên tấp nập khác thường. Người ta phá bỏ một chiếc hòm đựng gì đó, rồi sau đó mấy gia nhân cùng chàng Jur cao lớn khiêng một vật rất nặng phủ vải kín mít lên cầu thang. Đại công tử đi trước, mở cửa phòng chân dung gia tộc.

Người ta tháo bỏ tấm rèm che phía bên phải bức chân dung bà Gabriela Mikhôrôvxka, để lộ ra bức tường bằng gỗ sồi đã có lúc từng khiến Valdemar khó chịu vì sự trống trải của nó. Người ta bắt đầu đóng đinh, tiếng búa rền vang những tràng tiếng vọng khắp phòng.

Những bức chân dung khác run lên.

Các vị tiên bối dòng họ Mikhôrôvxka đều rùng mình trong các khung treo. Họ đã thức giấc! Bằng ánh thép khắc nghiệt của những đôi mắt chết họ nhìn xuống cảnh tượng khác thường kia. Cảnh gia nhân dọn dẹp, tiếng búa của cánh thợ mộc vang rền, hình dáng cứng cáp của vị đại quý tộc trẻ tuổi đang ra những mệnh lệnh bằng giọng khô khốc, khiến các bức chân dung kinh hãi. Cái vật to lớn bịt vải kín mít khiến họ tò mò.

Tiếng xì xào lan khắp phòng - tiếng thì thầm lặng thầm mà dữ dội, nghe như tiếng gầm gừ của những vị đại quý tộc vừa chợt tỉnh giữa cái điền trang vĩnh hằng mang đắm sự ngợy ca ánh vinh quang sau khi qua đời của họ.

- Có một kẻ mới đến với chúng ta! - cái tin ấy lan đi, được truyền từ khung ảnh này sang khung ảnh khác.

- Nhưng ai mới được kia chứ?

Câu hỏi ấy treo lơ lửng trên những bức chân dung các vị đại công tử thời xưa của lâu đài Guenbôvitre, các vị tổng trấn và Hetman lưng lầy.

Còn tiếng búa vẫn vang lên sắc nhọn, gõ mạnh vào tường gỗ sồi. Những tấm kính cửa sổ rung nhẹ, chiếc đèn chùm bằng đồng ngân nga khe khẽ.

Đột nhiên tất cả lắng hẳn đi. Giọng đại công tử vang lên mấy lần liền và cái vật to dài kia được treo trên tường, phía dưới chạm đến tận sàn nhà.

Những bức chân dung chờ đợi chăm chú.

Đại công tử xua tay ra hiệu cho gia nhân lùi ra xa.

Họ thu xếp dụng cụ rồi im lặng bước ra.

Đến lúc ấy đại công tử mới đưa tay gạt vàng trán nhợt nhạt, chàng nhìn quanh phòng, hàng lông mày chau lại, như thể muốn ra lệnh cho ai đó:

- Các người hãy trông đây!

Những đôi mắt chết của các bức chân dung dán chặt vào khuôn mặt mờ tối của kẻ hậu duệ.

Phòng chân dung thờ hỏn hển trong sự chờ đợi, những hình người như cũng hỏn hển trong khung.

Đại công tử tiến sát đến bên tường, bằng động tác đột ngột giật mạnh tấm vải phủ màu hồng, ném ra xa.

Một sự bùng nổ câm lặng, một tiếng kêu từ chính trái tim phát ra từ lồng ngực chàng. Đưa hai tay lên ôm thái dương, chàng quỳ gối trước chân dung người vợ chưa cưới.

Các bậc tiền bối của dòng họ Mikhôrovxka run lên.

Tiếng xì xào của họ càng tăng.

- Ai thế? Ai thế nhỉ?

Trên bức chân dung, Xtefchia mặc trang phục phụ nữ thời đế chế được phục chế một cách tuyệt tác, nhất là chỉ qua một bức ảnh. Tác giả của bức chân dung ấy là một trong những bậc thầy danh tiếng nhất của hội họa trong nước. Trên nền vải màu sẫm, Xtefchia đứng cao bằng người thực. Cử động của nàng đầy duyên dáng, rành rẽ và hài hoà. Chiếc váy dài kiểu cổ màu hồng nhạt tô điểm cho dáng vẻ thanh thoát của nàng, biến thành một pho tượng tuyệt tác. Trên nền vải trơn nhẵn nổi bật một dải băng lụa. Ngực áo khoét ngắn, có voan ôm quanh, hé lộ đường cong tuyệt vời của vai và chiếc cổ đeo chuỗi ngọc trai. Một suối tóc vàng sẫm óng ánh như lông hắc điều thử chảy dài xuống vai và lưng xoắn tung thành những làn sóng trên đôi tay. Đôi nhánh hoa trà hồng thắm cài trên ngực và một bên đầu. Chiếc mũ nhỏ thơ mộng màu đen có vành rộng cắm những chiếc lông đà điểu lớn tạo nên cái nền trang nhã cho khuôn mặt quý tộc thanh cao của nàng.

Xtefchia đang dùng một tay đỡ găng tay đang ten giữ một nếp sóng dài của chiếc váy, cổ tay thứ hai đeo một chiếc quạt lông đà điểu màu đen xò mở nửa chừng. Những ngón tay thon thả để trần nom vô cùng quý phái.

Trên ngón tay áp út của bàn tay phải nàng đeo chiếc nhẫn với viên ngọc Urian lóng lánh. Từ dưới những nếp gấp mềm mại của chiếc váy dài hiện thấp thoáng bờ mép của đôi hài màu hồng.

Vẻ mặt nàng đầy suy tư xinh đẹp đến lạ lùng. Đôi môi hồng khẽ chúm chím như đang thầm thì điều gì.

Đôi mắt lớn nhấp nháy như ánh sao, loáng màu tím, ẩn trong bờ mi tuyệt vời màu sẫm, nhìn thẳng phía trước mặt vẻ mơ mộng, nhưng cũng chứa những đốm lửa vui, tràn đầy sinh lực. Hàng lông mày cong vòng xinh đẹp, hơi dướn lên cao, hàng lông mi dài mượt như đang chớp chớp trong một nét cười tinh nghịch.

Vẻ nghiêm trang suy tư và sự chín chắn về tinh thần thể hiện rất rõ trong chiều sâu của đôi mắt nàng, tương phản một cách kỳ diệu với sự vui vẻ trẻ trung toát ra từ mỗi cử chỉ của thân hình.

Vàng trán trinh trắng viền mái tóc mềm mại toát lên sự thông

minh. Tính tinh tế của tâm hồn thể hiện qua những đường nét môi, nhất là nơi khóe miệng, ở nếp gấp của hàng lông mày có thể nhận thấy sự phong phú của nhiệt tâm.

Đôi môi tuyệt vời của người con gái ấy thu hút lòng người bởi vẻ ngọt ngào, hòa cùng sự hấp dẫn đến mê hồn của ánh mắt nàng cứ níu kéo người ta, không thể cưỡng nổi. Và sức xuân dường như đang ca hát trong con người nàng. Một thoáng mê đắm, sự giản dị và vẻ cởi mở của trẻ thơ khiến nàng trở nên gần gũi.

Đồng thời, ở con người nàng lại toát lên biết bao vẻ tự hào đầy thanh cao, biết bao vẻ quý phái cổ điển, sự giàu có của nội tâm cộng với dòng nhiệt huyết.

Hình ảnh của Xtefchia, được thể hiện một cách thiên tài, với một sức mạnh nghệ thuật và kỹ thuật điêu luyện, khiến người xem có thể cảm nhận rất tuyệt vời.

Nghệ sĩ quen biết Xtefchia tại Vacsava, ông đã từng ký họa chân dung nàng trong chiếc áo mặc hôm đính hôn. Ông say mê dáng vẻ trang nhã của cô gái, trong cặp ông còn lưu giữ vài bản phác thảo mái đầu của nàng, được thực hiện gấp gáp. Chính điều ấy đã giúp ông thêm thuận lợi trong việc thể hiện những đặc điểm khá khó về phương diện tính cách và phong cách đời sống nội tâm của nàng.

Xtefchia đứng trong bức chân dung được làm nổi hẳn lên, với những đường nét hết sức táo bạo và sự phóng khoáng khác thường trong bút pháp.

Xtefchia đang sống.

Dáng hình tươi sáng của nàng như tỏa khắp phòng chân dung một làn gió ban mai tươi mát trong lành, tương phản đến đối nghịch với phu nhân Garbriela đờ Buốcbông mang sắc thái nghiệt ngã.

Nàng khiến cho căn phòng như bừng sáng, giống như một cành xiêm gai đầy hoa làm bừng sáng một cây lạc diệp từng rêu phong khô xác.

Các bậc tiền bối của dòng họ Mikhôrovka kinh ngạc bàng hoàng.

- Ai thế?... Ai thế nhỉ?... - những tiếng xì xào vẫn lan đi.

Những đôi mắt chết của các bức chân dung ngó dáng hình tuyệt vời của người thiếu nữ, nhìn mép bức họa, gần sát chiếc khung rộng bản chạm trổ bằng thứ gỗ hồng sắc có cấn đồng.

Nơi đó nổi bật lên dòng chữ:

“Tiểu thư Xtefchia Rudexka, hôn thê của công tử Valdemar Mikhôrovxka, đại công tử thứ 12 của điền trang Guenbôvitre.

Qua đời sớm, bị đầu độc bởi sự cuồng tín của một số thành viên thuộc đẳng cấp của chồng.

Nhưng sẽ sống mãi vĩnh hằng trong đẳng cấp ấy”.

Một sự dữ dội toát ra từ những dòng đầy bi thương ấy.

Những bức chân dung run lên. Một cơn rùng mình hổ thẹn đối với những thế hệ đang sống lướt ngang qua những bức chân dung ấy.

Những chân dung trở lại bất động trước vẻ chết chóc của chúng. Đại công tử đứng lên, ưỡn thẳng người, lùi ra xa, ngắm mãi Xtefchia bằng ánh mắt mờ đục. Rồi mãi sau chàng thốt to lên thành tiếng:

- Em sẽ vĩnh viễn còn lại giữa giới anh!

Đáp lại chàng chỉ có sự im lặng câm đặc.

Valdemar nặng nề ngồi xuống tràng kỷ. Ánh mắt buồn bã vô biên của chàng dán chặt vào hình ảnh màu hồng thắm của Xtefchia, tách rời từng chi tiết từng đường nét của nàng. Rồi chàng nhìn xuống bàn tay mình. Trên những ngón tay chàng, long lanh nằm cạnh nhau hai chiếc nhẫn hứa hôn - chiếc nhẫn có viên ngọc Urian của Xtefchia và chiếc nhẫn mang viên kim cương lớn của dòng họ Mikhôrovxka.

Lâu đài chìm trong sự tĩnh mịch câm lặng, bi thương, dường như niềm hạnh phúc cuối cùng đã chết.

HẾT

NGUYỄN HỮU DŨNG *Dịch*

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC

18 Nguyễn Trường Tộ - Hà Nội

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Nguyễn Văn Lưu

Chịu trách nhiệm bản thảo:

Nguyễn Cừ

Biên tập:

Ngô Thanh Tâm

Vẽ bìa

Trần Đại Thắng

In 1000 cuốn, khổ 13 x 19. Tại trường THKT in

Giấy phép xuất bản số 1489/76 - CXB

In xong và nộp lưu chiểu quý I năm 2004